

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ
TARİH BÖLÜMÜ

PROGRAM KILAVUZU

2024-2025

İçindekiler

GENEL BİLGİLER	4
2024-2025 AKADEMİK TAKVİMİ	6
ÖĞRENCİ DANIŞMANLARI	7
ÖĞRETİM ELEMANLARI	8
PROGRAM YETERLİKLERİ	15
TARİH PROGRAMI DERSLERİ	16
Tarih Programı 1. Sınıf Dersleri	16
Tarih Programı 2. Sınıf Dersleri	16
Tarih Programı 3. Sınıf Dersleri	17
Tarih Programı 4. Sınıf Dersleri	18
DERSLER VE PROGRAM YETERLİLİKLERİ İLİŞKİSİ	20
DERS PROGRAMLARI	23
Birinci Sınıf Güz Dönemi Ders Programı	23
İkinci Sınıf Güz Dönemi Ders Programı	25
Üçüncü Sınıf Güz Dönemi Ders Programı	27
Dördüncü Sınıf Güz Dönemi Ders Programı	29
TARİH BÖLÜMÜ DERS PLANLARI	32
İSLAM TARİHİ 1	42
OSMANLI TÜRKÇESİ I	46
İSLAM ÖNCESİ TÜRK TARİHİ - 1	49
ESKİ MEZOPOTAMYA TARİHİ	53
BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE OFİS YAZILIMLARI	64
İSLAM TARİHİ 2	72
OSMANLI TÜRKÇESİ II	75
İSLAM ÖNCESİ TÜRK TARİHİ II	78
ESKİ ANADOLU TARİHİ	82
ORTA ÇAĞ AVRUPA TARİHİ 1	88
İLK MÜSLÜMAN TÜRK DEVLETLERİ TARİHİ 1	93
OSMANLI TARİHİ METİNLERİ I	96
Osmanlı Tarihi 1	99
SELÇUKLU TARİHİ I	104
TARİHTE USÛL 1	107
İSLAM TARİHİ (EMEVİLER)	110
HELEN TARİHİ	120
ORTA ÇAĞ AVRUPA TARİHİ 2	125

İLK MÜSLÜMAN TÜRK DEVLETLERİ TARİHİ 2	133
İSLAM TARİHİ (ABBASİLER)	136
TARİHTE USÛL 2	140
OSMANLI TARİHİ METİNLERİ II	143
SELÇUKLU TARİHİ ve MEDENİYETİ II	146
Osmanlı Tarihi II	149
Osmanlı Tarihi 3	154
Yeniçağ Avrupa Tarihi	159
OSMANLI TEŞKİLAT TARİHİ 1	163
TÜRK İNKILÂBININ TEMELLERİ 1	166
İSLAM MÜESSESELERİ VE MEDENİYET TARİHİ 1	170
SİYASİ TARİH (XIX. YÜZYIL)-1	173
YAKINÇAĞ OSMANLI İKTİSAT TARİHİ-1	177
ARŞİV VESİKALARI I	181
<i>Orhan Sakin, Osmanlı Arşiv Belgeleri Okuma Klavuzu, Yeditepe Yay. İst. 2017.</i>	183
TEK PARTİ DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI 1	184
Osmanlı Tarihi 4	189
Yakınçağ Avrupa Tarihi	194
SİYASİ TARİH (XIX. YÜZYIL)-2	198
İSLAM MÜESSESELERİ VE MEDENİYET TARİHİ 2	203
TÜRK İNKILÂBININ TEMELLERİ II	208
OSMANLI TEŞKİLAT TARİHİ II	211
Arşiv Vesikaları II	219
<i>Orhan Sakin, Osmanlı Arşiv Belgeleri Okuma Klavuzu, Yeditepe Yay. İst. 2017.</i>	221
TEK PARTİ DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI II	222
OSMANLI SOSYAL VE İKTİSAT TARİHİ I	227
CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİM TARİHİ 1	235
BİZANS TARİHİ 1	239
TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARİHİ 1	242
I. MEŞRUTİYET DÖNEMİ OSMANLI TARİHİ I	247
XX. YÜZYIL SİYASİ TARİHİ I	250
YAKINÇAĞ OSMANLI TARİHİ I	253
C .2Savaşın sebepleri	257
Savaşın sonuçları	259
OSMANLI SOSYAL VE İKTİSAT TARİHİ II	262
CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİM TARİHİ II	270

TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARİHİ II	274
II. Meşrutiyet Dönemi Osmanlı Tarihi II	278
XX. Yüzyıl Siyasi Tarihi II	282
YAKINÇAĞ OSMANLI TARİHİ II	284

GENEL BİLGİLER

Program Adı	-TARİH BÖLÜMÜ
Programın Kısa Tarihçesi	-Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, Tokat'ta 1992 yılında kurulmuştur. Kuruluşundan bugüne gerek Tokat ve yöresinde, gerekse Ülke genelinde birçok kültürel etkinliklerde önemli roller almış ve bu türden faaliyetlere küçümsenmeyecek katkılar sağlamıştır. Eskiçağ Tarihi'nden Modern Türkiye ve Dünya Tarihi'ne kadar Tarihin her dönemiyle ilgili verilmiş olan eserlerin ve olayların tanınıp bilinmesi, zengin kültürel mirasımızın geçmişten geleceğe aktarılması ve bu değerlerin öğrencilerimize sunulması temel önceliklerimizdendir.
Programın Amacı	-Tarih Bölümünün amacı öğrencileri kendi alanlarında Türkiye'nin diğer üniversitelerinden mezun olan arkadaşlarıyla yarışabilecek şekilde yetiştirmektir. Bu amaçla Eskiçağ Tarihi'nden Modern Türkiye ve Dünya Tarihi'ne kadar tarihin bütün alanlarıyla ilgili konularda öğrencilerimize bilgi verilmektedir. Ayrıca öğrendikleri Eski Türkçe (Osmanlıca) sayesinde başta arşivler olmak üzere birçok devlet kurumu ve kuruluşunda çalışmalarını yönünde imkan elde etmektedirler.
Bölüm Başkanı	-Prof. Dr. Alpaslan DEMİR alpaslan.denir@gop.edu.tr
Bölüm Sekreteri	-Mehmet ÖZER mehmet.ozer@gmail.com
Anabilim Dalı Başkanları	-Dr. Öğr. Üyesi Murat TEKİN (Eskiçağ Tarihi Anabilim Dalı) benmurattekinn@hotmail.com -Prof. Dr. Pınar ÜLGEN (Ortaçağ Tarihi Anabilim Dalı) ulgenpinar@gmail.com - Prof. Dr. Alpaslan DEMİR (Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı) ali.acikel@gop.edu.tr -Doç. Dr. Samettin BAŞOL (Osmanlı Müessesesi ve Medeniyeti Tarihi Anabilim Dalı) sametbasol@gmail.com -Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TANRIVERDİ (Genel Türk Tarihi Anabilim Dalı) alparslandemir@hotmail.com -Doç. Dr. Murat HANİLÇE (Yakınçağ Tarihi Anabilim Dalı) -ibrahim.aykun@gop.edu.tr -Prof. Dr. İsmet TÜRKMEN (Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Anabilim Dalı) ismet.turkmen@gop.edu.tr
Mezuniyet Koşulları	-240 AKTS'yi sağlamak, genel not ortalaması 4 lük sitemde en az 2.00 olmak ve müfredat gerekliliklerini sağlamak.
Ölçme ve Değerlendirme	-Öğrenci, "Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği" hükümlerine tabidir. Öğrenci, her ders için en az bir ara sınav, bir dönem sonu sınavına girer. Ara sınavın %40'ı dönem sonu sınavının %60'ı alınarak yapılan değerlendirme sonucunda başarısız olan öğrenciye bütünleme sınavı hakkı verilir. Ayrıca, mezuniyet aşamasında bir dersten başarısız olduğu için mezun olamayan öğrencilere tek ders sınav hakkı tanınır.
İletişim	-Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Taşlıçiftlik Kampüsü Merkez/Tokat Tel: 0356 252 16 16

2024-2025 AKADEMİK TAKVİMİ

GÜZ YARIYILI	
Yeni Kayıtlar	E-kayıt
Özel öğrenci olarak başka bir üniversitede eğitim almak isteyen öğrencilerimizin son başvuru tarihi	9 Eylül 2024
Ders kayıtları (internet üzerinden)	16-21 Eylül 2024
Danışman onayı	16-22 Eylül 2024
Derslerin başlaması	23 Eylül 2024
Kayıt Dondurma başvurularının son günü	4 Ekim 2024
Mazaretli ders kaydı başvurularının son günü	11 Ekim 2024
Ara Sınavlar	16-24 Kasım 2024
Derslerin Bitimi	4 Ocak 2025
Yarıyıl Sonu Sınavları	5-14 Ocak 2025
Yarıyıl Sonu Sınav Sonuçlarının Ders Sorumlularınca Sisteme Girilmesi	5-17 Ocak 2025
Bütünleme Sınavları	18-26 Ocak 2025
Bütünleme Sınav Sonuçlarının Ders Sorumlularınca Sisteme Girilmesi	18-28 Ocak 2025
Dönem Sonu İtibariyle % 10'a Giren Öğrencilerin Tespiti	30 Ocak 2025
Tek Ders Sınavı	31 Ocak 2025
Ek Sınav Başvuru ve Ders Kayıtları	3-7 Şubat 2025
Güz yarıyılı sonunda azami süreyi aşan öğrenciler için ek sınavlar	1. sınavlar : 10-14 Şubat 2025 2. sınavlar : 17-21 Şubat 2025
<i>Telafti: 1 Ocak 2024 Pazartesi dersleri 6 Ocak 2024 Cumartesi günü yapılacaktır.</i>	
BAHAR YARIYILI	
Özel öğrenci olarak başka bir üniversitede eğitim almak isteyen öğrencilerimizin son başvuru tarihi	27 Ocak 2025
Ders Kayıtları (İnternet Üzerinden)	3-8 Şubat 2025
Danışman Onayı	3-9 Şubat 2025
Derslerin Başlaması	10 Şubat 2025
Kayıt Dondurma başvurularının son günü	21 Şubat 2025
Mazaretli ders kaydı başvurularının son günü	28 Şubat 2025
Ara Sınavlar	7-13 Nisan 2025
Derslerin Bitimi	24 Mayıs 2025
Yarıyıl Sonu Sınavları	25 Mayıs-3 Haziran 2025
Yarıyıl Sonu Sınav Sonuçlarının Ders Sorumlularınca Sisteme Girilmesi	25 Mayıs-5 Haziran 2025
Bütünleme Sınavları	14-22 Haziran 2025
Bütünleme Sınav Sonuçlarının Ders Sorumlularınca Sisteme Girilmesi	14-25 Haziran 2025
Dönem Sonu İtibariyle % 10'a Giren Öğrencilerin Tespiti	26 Haziran 2025
Tek Ders Sınavı	27 Haziran 2025

ÖĞRENCİ DANIŞMANLARI

1. Sınıf - Dr. Öğr. Üyesi İsmail TURAN
e.mail: hakan.yasar@gop.edu.tr
tel. dah: 3166

2. Sınıf -Dr. Öğr. Üyesi Murat TEKİN
e.mail: İsmail.turan@gop.edu.tr
tel. dah: 3163

3. Sınıf -Dr. Öğr. Üyesi Murat GÜNEY
e.mail: mustafa.tanrıverdi@gop.edu.tr
tel. dah: 3157

4. Sınıf -Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TANRIVERDİ
e.mail: murat.guney@gop.edu.tr
tel. dah: 3159

ÖĞRETİM ELEMANLARI

-Prof. Dr. Ali AÇIKEL
e.mail:ali.acikel@gop.edu.tr
dah.tel:3172

-Prof. Dr. Alparslan DEMİR
email:alpaslandemirtr@hotmail.com
dah.tel:3154

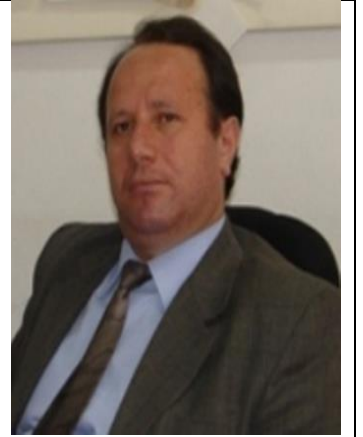
-Prof. Dr. Pınar ÜLGEN
Email:ulgenpınar@gmail.com
dah.tel:3152

-Prof. Dr. İsmet TÜRKMEN
email:iturkmentug@gmail.com
dah.tel:3151-3412

-Doç. Dr. Murat HANİLÇE
email:mhanilce@gmail.com
Dah.tel:3156

-Doç. Dr. İbrahim AYKUN
Email:ibrahim.aykun@gop.edu.tr
Dah.tel:3161

-Doç. Dr. Samettin BAŞOL
Email:sametbasol@gmail.com
dah.tel:3157

-Doç. Dr. Necati ÇAVDAR
Email:ncavdar19@gmail.com
Dah.tel:3171

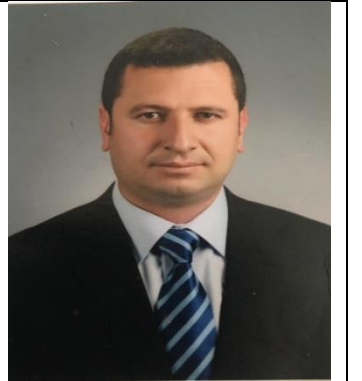
-Doç. Dr. Hüseyin Baha ÖZTUNÇ
Email:bahaoztunc@gmail.com
Dah.tel:3108

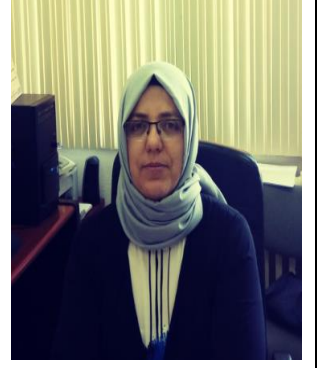
- Doç. Dr. Murat SERDAR
Email:mserdar61@live.com
Dah.tel:3160

- Dr. Öğr. Üyesi Murat TEKİN
Email:benmurattekın@hotmail.com
Dah.tel:3164

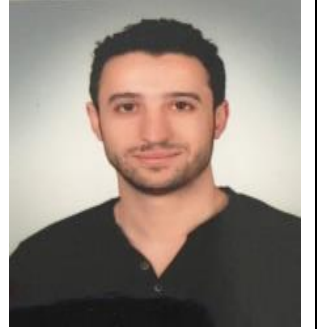
- Doç. Dr. Hakan YAŞAR
Email:hakan.yasar@gop.edu.tr
Dah.tel:3165

- Doç. Dr. Hatice UYANIK
email:hatice.uyanik@gop.edu.tr
dah.tel:3163

-Doç. Dr. Yunus Emre TEKİNSOY
Email:yunusemre.tekinsoy@gop.edu.tr
Dah.tel:3165

-Doç. Dr. Fehim KURULOĞLU
Email:fehikuruloglu@hotmail.com
Dah.tel:3157

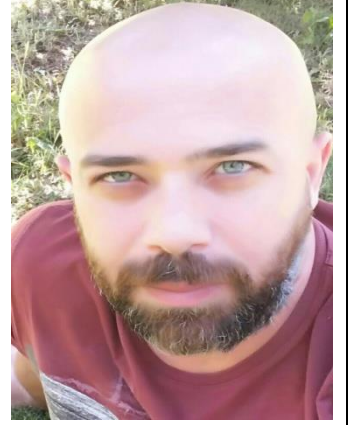

- Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TANRIVERDİ
Email:m.tan51@hotmail.com
Dah.tel: 3157

- Dr. Öğr. Üyesi Edip UZUNDAL
Email: edipuzundal@hotmail.com

Dah.tel: 3159

- Dr. Öğr. Üyesi Murat GÜNEY
Email: muratguney52@hotmail.com
Dah.tel:3159

Dr. Öğr. Üyesi İsmail TURAN
Email: ismail.turan@gop.edu.tr
Dah tel: 3166

-Arş. Gör. Süleyman SİNİN
Email: serkan_sinin_28@hotmail.com
tel. dah: 3157

-Arş. Gör. Emine ÇELİKKUT
Email: emine.celikkut@gop.edu.tr
Tel. Dah. 3157

-Arş. Gör. Ebru KETEN
Email: ebru.keten@gop.edu.tr
Tel. Dah. 3157

PROGRAM YETERLİKLERİ

PY1	-Alanlarında kazandıkları yeterliliklere dayalı olarak genel kültür ve tarihe yardımcı bilimlerle ilgili en güncel bilgileri içeren ders materyallerine ulaşabilme becerisine sahiptir.
PY2	-Alanlarında elde ettikleri deneyimler vasıtasıyla uygulamalı araç ve gereçlerle desteklenen en üst düzey bilgiyi mesleğinde ve araştırmalarında kullanabilme becerisine sahiptir.
PY3	-Tarih disiplini ile ilgili kavramları, fikirleri ve verileri sosyal bilimler araştırma metotlarıyla inceler ve değerlendirir. Ayrıca, henüz gün yüzüne çıkmamış ve araştırılmamış konuları tanımlar, analiz eder ve tartışır. Elde edilen bilimsel bulgulara ve kanıtlara dayalı tezler ve öneriler geliştirir.
PY4	-Tarih disiplini ile ilgili konularda, konunun uzmanı ya da konuyla ilgisi olmayan dinleyicileri bilgilendirir, onlara elde ettiği bulgularla ilgili düşüncelerini aktarır, sorunlarla ilgili çözüm önerilerini yazılı ve/veya sözlü olarak ifade eder.
PY5	-Tarih metodolojisini kullanarak, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, yorumlama ve sentez yapma becerilerine sahiptir. Ayrıca, alanıyla ilgili çalışmalarını bağımsız veya ortak olarak yürütebilir.
PY6	-Tarih alanı ile ilgili sorunlara yönelik olarak çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekler ve bu verileri ilgili alanda uzman olan ve olmayan kişi ve kurumlarla çeşitli iletişim araçlarıyla paylaşır.
PY7	-Tarihi bilgi ve bulguların yetersiz olduğu konularda sorumluluk alır ve konunun aydınlatılması için çözüm üretmeye çalışır.
PY8	-Alanında çalışan kişilerin ilgi, istek ve ihtiyaçlarını bilir.
PY9	-İçinde bulunduğu coğrafyanın sosyo-kültürel ve ekonomik dinamiklerini tanımlar, bu özelliklere uygun öğretim ve öğrenme süreçlerini belirler, uygular ve yönetir. Öğrencilerin öğrenme sürecine en etkin şekilde katılımlarını sağlar.
PY10	-Tarih alanında yapılan çalışmalarını ve güncel bilgileri yakından takip eder, onları yeterli düzeyde anlayabilir.
PY11	-Tarih alanında yapılmış yabancı dildeki çalışmalarını takip etmeyi ve yabancı meslektaşları ile iletişim kurabilecek düzeyde yabancı dil bilgisine sahip olmayı gaye edinir.
PY12	-Tarih alanının ihtiyaç duyduğu bilgisayar yazılımı ve donanımı bilgisine sahiptir; bilişim ve iletişim teknolojilerini kullanır.
PY13	-Tarih alanıyla ilgili yaptığı tüm çalışmalarda ilgili verilerin toplanması, incelenmesi, yorumlanması ve sonuçların duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerleri gözetir.
PY14	-Tarih alanında kendini devamlı geliştirmek için çaba sarf eder. Her daim yeni bilgi ve fikirlere erişme ve yaşam boyu öğrenme bilincini kazanır.
PY15	-Tarih alanında elde etmiş olduğu bilgi ve becerileri, alan dışı derslerden elde ettiği kazanımlarla birlikte disiplinler arası çalışmalarda uygular.
PY16	-Tarih alanında kendini geliştirebilecek öğrenme gereksinimlerini belirleyebilme ve öğrenmesini yönlendirebilme bilincini kazanır.

TARİH PROGRAMI DERSLERİ

Tarih Programı 1. Sınıf Dersleri

1. Yarıyıl (Güz Dönemi) Dersleri				
Ders Kodu	Ders Adı	Ders Saati		Dersi Veren Öğretim Üyeleri
		Teorik	Uygulama	
TRHZ109	KARİYER PLANLAMA	2	0	Doç. Dr. S. BAŞOL
TRHZ107	OSMANLI TÜRKÇESİ I	5	0	Prof. Dr. A. DEMİR
AIİT101	ATAT.İLK.İNK.TARİHİ I	2	0	Doç. Dr. Y. E. TEKİNSOY
TD101	TÜRK DİLİ I	2	0	Dr. Öğr. Gör. Y. KULAÇ
TRHZ105	İSLAM TARİHİ I	4	0	Doç. Dr. M.SERDAR
TRHZ103	İSLAM ÖNCESİ TÜRK TARİHİ I	5	0	Dr. Öğr. Üyesi M. TANRIVERDİ
SEC101	YABANCI DİL I	3	0	Öğr. Gör. M. ÇİĞDEM
TRHZ101	ESKİ MEZOPOTAMYA TARİHİ	5	0	Dr. Öğr. Üyesi M. TEKİN
2. Yarıyıl (Bahar Dönemi) Dersleri				
Ders Kodu	Ders Adı	Ders Saati		Dersi Veren Öğretim Üyeleri
		Teorik	Uygulama	
ENF100	BİLİŞİM TEK VE OFİS YAZ.	2	0	Öğr. Gör. F. MARAŞLI
TRHZ108	OSMANLI TÜRKÇESİ II	6	0	Prof. Dr. A. DEMİR
AIİT102	ATAT.İLK.İNK.TARİHİ II	2	0	Doç. Dr. Y. E. TEKİNSOY
TD102	TÜRK DİLİ II	2	0	Dr. Öğr. Gör. Y. KULAÇ
TRHZ106	İSLAM TARİHİ II	4	0	Doç. Dr. M.SERDAR
TRHZ104	İSLAM ÖNCESİ TÜRK TARİHİ II	5	0	Dr. Öğr. Üyesi M. TANRIVERDİ
SEC102	YABANCI DİL II	3	0	Öğr. Gör. M. ÇİĞDEM
TRHZ102	ESKİ ANADOLU TARİHİ	4	0	Doç. Dr. H. UYANIK

Tarih Programı 2. Sınıf Dersleri

3. Yarıyıl (Güz Dönemi) Dersleri				
Ders Kodu	Ders Kodu	Ders Saati		Dersi Veren Öğretim Üyeleri
		Teorik	Uygulama	
ZORUNLU DERSLER				
TRHZ213	ORTAÇAĞ AVR I	2	0	Prof. Dr. P. ÜLGEN
TRHZ205	İLK MÜS.TÜRK DEVL.T. I	2	0	Prof. Dr. P. ÜLGEN
TRHZ207	OS.TAR.MET. I	4	0	Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL
TRHZ203	OSMANLI TARİHİ I	4	0	Prof. Dr. A. AÇIKEL
TRHZ211	SELÇUKLU TARİHİ I	4	0	Dr. Öğr. Üyesi M. TANRIVERDİ
TRHZ215	TARİHTE USUL I	2	0	Doç. Dr. H. YAŞAR
TRHZ209	İSLAM TAR. (EMEVİLER)	2	0	Doç. Dr. M. SERDAR
TRHZ201	HELEN TARİHİ	2	0	Doç. Dr. H. UYANIK
SEÇMELİ DERSLER				
TRHS237	HAÇLI SEFER. TAR. I	4	0	Prof. Dr. P. ÜLGEN
TRHS223	FARŞA I	4	0	Arş. Gör. Dr. E. UZUNOĞLU SAYIN
TRHS211	ANADOLU BEYLİKLERİ I	4	0	Dr. Öğr. Üyesi İ. TURAN
TRHS241	OSMANLI TOPLUM HAYATI I	4	0	Doç. Dr. S. BAŞOL
4. Yarıyıl (Bahar Dönemi) Dersleri				
Ders Kodu	Ders Adı	Ders Saati		Dersi Veren Öğretim Üyeleri
		Teorik	Uygulama	
ZORUNLU DERSLER				
TRHZ214	ORTAÇAĞ AVR II	2	0	Prof. Dr. P. ÜLGEN
TRHZ206	İLK MÜS.TÜRK DEVL.T. II	2	0	Prof. Dr. P. ÜLGEN
TRHZ208	OS.TAR.MET. II	4	0	Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL
TRHZ204	OSMANLI TARİHİ II	4	0	Prof. Dr. A. AÇIKEL
TRHZ202	ROMA TARİHİ	2	0	Dr. Öğr. Üyesi M. TEKİN
TRHZ212	SELÇUKLU TAR. VE MED.	4	0	Dr. Öğr. Üyesi M. TANRIVERDİ

TRHZ 216	TARİHTE USUL I II	2	0	Doç. Dr. H. YAŞAR
TRHZ210	İSLAM TAR. (ABBASİLER)	2	0	Doç. Dr. M. SERDAR
SEÇMELİ DERSLER				
TRHS238	HAÇLI SEFER. TAR. II	4	0	Prof. Dr. P. ÜLGEN
TRHS224	FARŞA II	4	0	Arş. Gör. Dr. E. UZUNOĞLU SAYIN
TRHS222	ANADOLU BEYLİKLERİ II	4	0	Dr. Öğr. Üyesi İ. TURAN
TRHS242	OSMANLI TOPLUM HAYATI II	4	0	Doç. Dr. S. BAŞOL

Tarih Programı 3. Sınıf Dersleri

5. Yarıyıl (Güz Dönemi) Dersleri				
Ders Kodu	Ders Kodu	Ders Saati		Dersi Veren Öğretim Üyeleri
		Teorik	Uygulama	
ZORUNLU DERSLER				
TRHZ309	XIX.YY TARİHİ I	3	0	Doç. Dr. N. ÇAVDAR
TRHZ303	OSM.TEŞKİLAT T. I	2	0	Doç. Dr. S. BAŞOL
TRHZ307	İSLAM MÜES. VE MED. TAR. I	2	0	Dr. Öğr. Üyesi İ. TURAN
TRHZ311	YENİÇAĞ AVRUPA TARİHİ	3	0	Doç. Dr. M. HANİLÇE
TRHZ301	OSMANLI TARİHİ III	3	0	Doç. Dr. Y.E. TEKİNSOY
TRHZ305	TÜRK İNKILABININ TEMELLERİ I	3	0	Doç. Dr. H. YAŞAR
TRHZ313	MESLEKİ YABANCI DİL (İNG) I	2	0	Prof. Dr. A. AÇIKEL
TRHZ315	TOKAT TARİHİ	2	0	Dr. Öğr. Üyesi M. GÜNEY
SEÇMELİ DERSLER				
TRHS333	YAKINÇ.OSM.İKTİSAT TAR. I	5	0	Doç. Dr. N. ÇAVDAR
TRHS321	TEK PARTİ DÖN. TÜRK DIŞ POL. I	5	0	Prof. Dr. İ TÜRKMEN
TRHS329	OSMAN. ASKER. TEŞ. TAR. I	5	0	Prof. Dr. A. AÇIKEL
TRHS339	MİLLİ MÜCADELE TARİHİ I	5	0	Doç. Dr. H. YAŞAR
TRHS319	TÜRK DEMOKRASİ TARİHİ I	5	0	Doç. Dr. Y. E. TEKİNSOY
TRHS317	ARŞİV VESİKALARI I	5	0	Doç. Dr. İ. AYKUN
6. Yarıyıl (Bahar Dönemi) Dersleri				
Ders Kodu	Ders Adı	Ders Saati		Dersi Veren Öğretim Üyeleri
		Teorik	Uygulama	
ZORUNLU DERSLER				
TRHZ310	XIX.YY TARİHİ II	3	0	Doç. Dr. Üyesi N. ÇAVDAR
TRHZ304	OSM.TEŞKİLAT T. II	3	0	Doç. Dr. S. BAŞOL
TRHZ308	İSLAM MÜES. VE MED. TAR. II	2	0	Dr. Öğr. Üyesi İ. TURAN
TRHZ312	YAKINÇAĞ AVRUPA TARİHİ	3	0	Doç. Dr. M. HANİLÇE
TRHZ302	OSMANLI TARİHİ IV	4	0	Doç. Dr. Y.E. TEKİNSOY
TRHZ306	TÜRK İNKILABININ TEMELLERİ II	3	0	Doç. Dr. H. YAŞAR
TRHZ314	MESLEKİ YABANCI DİL (İNG) II	2	0	Prof. Dr. A. AÇIKEL
SEÇMELİ DERSLER				
TRHS326	YAKINÇ.OSM.İKTİSAT TAR. II	5	0	Doç. Dr. N. ÇAVDAR
TRHS322	TEK PARTİ DÖN. TÜRK DIŞ POL. II	5	0	Prof. Dr. İ TÜRKMEN
TRHS330	OSMAN. ASKER. TEŞ. TAR. II	5	0	Prof. Dr. A. AÇIKEL
TRHS340	MİLLİ MÜCADELE TARİHİ II	5	0	Doç. Dr. H. YAŞAR
TRHS320	TÜRK DEMOKRASİ TARİHİ II	5	0	Doç. Dr. Y. E. TEKİNSOY
TRHS318	ARŞİV VESİKALARI II	5	0	Doç. Dr. İ. AYKUN

Tarih Programı 4. Sınıf Dersleri

7. Yarıyıl (Güz Dönemi) Dersleri

Ders Kodu	Ders Kodu	Ders Saati		Dersi Veren Öğretim Üyeleri
		Teorik	Uygulama	
ZORUNLU DERSLER				
TRHZ407	OSM.SOS.VE İKTİ. TARİHİ I	3	0	Doç. Dr. S. BAŞOL
TRHZ403	T.C. TARİHİ I	2	0	Prof. Dr. İ. TÜRKMEN
TRHZ409	I. MEŞRUT. DÖN. OSMANLI TAR.1	3	0	Doç. Dr. H. B. ÖZTUNÇ
TRHZ405	XX.YY. SİYASİ TARİHİ I	3	0	Doç. Dr. F. KURULOĞLU
TRHZ401	YAKIN.OSMAN. TARİHİ I	3	0	Doç. Dr. İ. AYKUN
SAN413	BEYLİKLER DEVRİ MİMARİSİ	2	0	Dr. Öğr. Üyesi N. KORKMAZ
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Prof. Dr. P. ÜLGEN
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Prof. Dr. A. DEMİR
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Doç. Dr. H. B. ÖZTUNÇ
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Doç. Dr. N. ÇAVDAR
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Doç. Dr. S. BAŞOL
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Doç. Dr. Y. E. TEKİNSOY
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Doç. Dr. H. UYANIK
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Doç. Dr. M. SERDAR
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Doç. Dr. H. YAŞAR
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Prof. Dr. A. AÇIKEL
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Doç. Dr. İ. AYKUN
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Doç. Dr. M. HANILÇE
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Doç. Dr. F. KURULOĞLU
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Dr. Öğr. Üyesi M. TEKİN
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Prof. Dr. İ. TÜRKMEN
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Dr. Öğr. Üyesi İ. TURAN
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Dr. Öğr. Üyesi M. GÜNEY
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Dr. Öğr. Üyesi M. TANRIVERDİ
SEÇMELİ DERSLER				
TRHS443	CUMHURİYET DÖN. EĞİT. TAR. I	4	0	Prof. Dr. İ. TÜRKMEN
TRHS425	BİZANS TARİHİ I	4	0	Prof. Dr. P. ÜLGEN
TRHS435	TÜRK BASIN TARİHİ I	4	0	Doç. Dr. N. ÇAVDAR
TRHS429	TARİHİ COĞRAFYA I	4	0	Araş. Gör. Dr. M. GÜNEY
8. Yarıyıl (Bahar Dönemi) Dersleri				
Ders Kodu	Ders Adı	Ders Saati		Dersi Veren Öğretim Üyeleri
		Teorik	Uygulama	
ZORUNLU DERSLER				
TRHZ408	OSM.SOS.İKTİ. TARİHİ II	3	0	Dr. Öğr. Üyesi S. BAŞOL
TRHZ404	T.C. TARİHİ II	2	0	Prof. Dr. İ. TÜRKMEN
TRHZ410	II. MEŞRUT. DÖN. OSMANLI TAR. II	2	0	Doç. Dr. H. B. ÖZTUNÇ
TRHZ406	XX.YY. SİYASİ TARİHİ II	3	0	Doç. Dr. F. KURULOĞLU
TRHZ402	YAKIN.OSMAN. TARİHİ II	3	0	Doç. Dr. İ. AYKUN
SAN414	OSMANLI MİMARİSİ	2	0	Dr. Öğr. Üyesi N. KORKMAZ
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	0	2	Prof. Dr. P. ÜLGEN
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	0	2	Prof. Dr. A. DEMİR
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	0	2	Doç. Dr. H. B. ÖZTUNÇ
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	0	2	Doç. Dr. N. ÇAVDAR
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	0	2	Dr. Öğr. Üyesi S. BAŞOL
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	0	2	Doç. Dr. Y. E. TEKİNSOY
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	0	2	Dr. Öğr. Üyesi H. UYANIK
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	0	2	Doç. Dr. M. SERDAR
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	0	2	Dr. Öğr. Üyesi H. YAŞAR

TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	0	2	Prof. Dr. A. AÇIKEL
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	0	2	Doç. Dr. İ. AYKUN
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	0	2	Doç. Dr. M. HANİLÇE
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	0	2	Doç. Dr. F. KURULOĞLU
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	0	2	Dr. Öğr. Üyesi M. TEKİN
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	0	2	Prof. Dr. İ. TÜRKMEN
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Dr. Öğr. Üyesi İ. TURAN
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Dr. Öğr. Üyesi M. GÜNEY
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	0	2	Dr. Öğr. Üyesi M. TANRIVERDİ
SEÇMELİ DERSLER				
TRHS444	CUMHURİYET DÖN. EĞİT. TAR. II	4	0	Prof. Dr. İ. TÜRKMEN
TRHS426	BİZANS TARİHİ II	4	0	Prof. Dr. P. ÜLGEN
TRHS436	TÜRK BASIN TARİHİ II	4	0	Doç. Dr. N. ÇAVDAR
TRHS430	TARİHİ COĞRAFYA II	4	0	Araş. Gör. Dr. M. GÜNEY

DERSLER VE PROGRAM YETERLİLİKLERİ İLİŞKİSİ

1.Yarıyıl Ders Planı																	
Ders Kodu	Ders Adı	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16
TRHZ107	OSMANLI TÜRKÇESİ I	4	5	-	4	-	3	3	5	-	5	5	-	-	5	4	-
AIİT101	ATAT.İLK.İNK.TARİHİ I	5	5	5	5	5	5	5	3	5	5	5	5	2	2	5	-
TD101	TÜRK DİLİ I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TRHZ105	İSLAM TARİHİ I	5	5	4	3	4	3	5	3	3	5	3	4	4	4	5	-
TRHZ103	İSLAM ÖNCESİ TÜRK TARİHİ I	4	4	5	5	-	-	3	-	4	-	4	5	5	5	5	-
SEC-101	YABANCI DİL I	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TRHZ101	ESKİ MEZOPOTAMYA TARİHİ	5	4	-	3	-	5	-	3	-	5	-	4	4	5	5	-
TRHZ109	KARİYER PLANLAMA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2.Yarıyıl Ders Planı																	
Ders Kodu	Ders Adı	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16
ENF100	BİLİŞİM TEK. VE OFİS YAZILIMLARI	2	3	5	1	1	5	3	4	2	4	3	2	4	3	-	-
TRHZ108	OSMANLI TÜRKÇESİ II	4	-	5	-	4	-	3	-	-	-	5	-	5	4	-	-
AIİT102	ATAT.İLK.İNK.TARİHİ II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TD102	TÜRK DİLİ II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TRHZ106	İSLAM TARİHİ II	4	5	-	5	-	4	-	5	-	-	4	-	5	-	-	-
TRHZ104	İSLAM ÖNCESİ TÜRK TARİHİ II	5	-	5	-	4	-	4	-	5	-	-	5	-	4	-	-
SEC102	YABANCI DİL II	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TRHZ102	ESKİ ANADOLU TARİHİ	4	4	5	3	5	3	5	4	4	4	5	4	4	4	5	-

3.Yarıyıl Ders Planı																	
Ders Kodu	Ders Adı	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16
TRHZ203	ORTAÇAĞ AVRUPA TARİHİ I	2	4	2	4	4	3	2	1	2	3	3	3	3	5	2	1
TRHZ205	İLK MÜS.TÜRK DEVL.T. I	3	4	2	5	2	3	4	2	3	4	3	3	3	5	3	1
TRHZ207	OS.TAR.MET. I	2	3	4	3	3	3	3	3	5	2	4	5	1	3	2	1
TRHZ203	OSMANLI TARİHİ I	5	3	3	3	4	4	4	3	4	3	4	4	2	4	4	1
TRHZ211	SELÇUKLU TARİHİ I	2	3	4	2	2	3	3	5	1	3	3	3	4	4	4	1
TRHZ215	TARİHTE USUL I	3	3	4	4	2	2	3	3	4	3	5	4	3	4	3	1
TRHZ209	İSLAM TAR. (EMEVİLER)	2	4	1	3	4	3	1	4	3	2	4	2	5	4	2	1
TRHZ201	HELEN TARİHİ	2	3	2	3	4	3	1	4	4	3	4	1	5	5	3	1

Seçmeli Dersler																	
Ders Kodu	Ders Adı	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16
TRHS237	HAÇLI SEFER. TAR. I	2	2	1	3	4	4	4	2	3	3	3	3	3	2	3	1
TRHS223	FARŞA I	4	2	5	2	2	2	1	4	2	5	4	4	2	2	4	1
TRHS211	ANADOLU BEYLİKLERİ I	4	2	5	2	2	2	1	4	2	5	4	4	2	2	4	1
TRHS241	OSMANLI TOPLUM HAYATI I	2	2	1	3	4	4	4	2	3	3	3	3	3	2	3	1

4.Yarıyıl Ders Planı																	
Ders Kodu	Ders Adı	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16
TRHZ214	ORTAÇAĞ AVRUPA TARİHİ II	2	5	4	4	4	3	4	3	3	4	3	2	5	4	3	1
TRHZ206	İLK MÜS.TÜRK DEVL.T. II	2	2	5	4	2	3	5	2	2	2	4	5	3	3	3	1
TRHZ208	OS.TAR.MET. II	3	4	4	1	3	4	2	5	2	3	5	3	2	4	3	1

TRHZ204	OSMANLI TARİHİ II	3	4	5	3	3	5	3	2	3	3	5	4	2	5	4	1
TRHZ202	ROMA TARİHİ	2	2	4	2	3	4	4	4	3	3	5	3	2	4	4	1
TRHZ212	SELÇUKLU TAR. VE MED.	2	2	4	4	4	4	2	5	2	2	4	3	4	4	3	1
TRHZ 216	TARİHTE USUL I II	4	2	3	2	2	4	5	1	4	3	4	3	2	2	5	1
TRHZ210	İSLAM TAR. (ABBASİLER)	2	3	5	3	3	5	2	3	4	2	4	3	4	3	3	1

Seçmeli Dersler																	
TRHS238	HAÇLI SEFER. TAR. II	4	2	5	2	2	2	1	4	2	5	4	4	2	2	4	1
TRHS224	FARŞA II	4	2	3	3	3	1	4	4	4	2	3	5	3	3	4	1
TRHS222	ANADOLU BEYLİKLERİ II	4	2	3	3	3	1	4	4	4	2	3	5	3	3	4	1
TRHS242	OSMANLI TOPLUM HAYATI II	4	2	5	2	2	2	1	4	2	5	4	4	2	2	4	1

5.Yarıyıl Ders Planı																	
Ders Kodu	Ders Adı	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16
TRHZ309	XIX.YY TARİHİ I	4	4	4	4	4	5	3	4	4	4	3	4	4	4	4	1
TRHZ303	OSM.TEŞKİLAT T. I	4	4	5	4	3	4	4	4	4	4	5	4	3	4	4	1
TRHZ307	İSLAM MÜES. VE MED. TAR. I	4	4	5	4	4	3	5	4	4	4	3	3	4	5	4	1
TRHZ311	YENİÇAĞ AVRUPA TARİHİ	4	5	5	4	4	5	5	4	4	5	4	5	5	4	5	1
TRHZ301	OSMANLI TARİHİ III	4	5	4	4	5	4	5	4	4	5	4	5	4	4	4	1
TRHZ305	TÜRK İNKILABININ TEMELLERİ I	3	4	5	5	4	3	3	4	5	5	4	3	3	4	5	1
TRHZ313	MESLEKİ YABANCI DİL (İNG) I	4	4	5	4	4	3	5	4	4	4	3	3	4	5	4	1
TRHZ315	TOKAT TARİHİ	4	4	5	4	3	4	4	4	4	4	5	4	3	4	4	1

Seçmeli Dersler																	
TRHS333	YAKINÇ.OSM.İKTİSAT TAR. I	4	4	4	5	3	4	4	3	4	4	4	4	3	4	4	1
TRHS321	TEK PARTİ DÖN. TÜRK DIŞ POL. I	4	3	3	5	3	3	4	4	4	3	4	3	3	5	4	1
TRHS329	OSMAN. ASKER. TEŞ. TAR. I	4	4	4	4	3	4	4	3	3	4	4	3	4	4	5	1
TRHS339	MİLLİ MÜCADELE TARİHİ I	4	5	4	3	4	5	5	5	4	3	5	4	5	4	4	1
TRHS319	TÜRK DEMOKRASİ TARİHİ I	5	4	3	5	4	4	5	5	4	4	4	4	4	5	4	1
TRHS317	ARŞİV VESİKALARI I	4	4	4	4	3	4	4	3	3	4	4	3	4	4	5	1

6.Yarıyıl Ders Planı																	
Ders Kodu	Ders Adı	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16
TRHZ310	XIX.YY TARİHİ II	4	5	4	4	5	4	3	4	5	5	4	4	4	4	5	1
TRHZ304	OSM.TEŞKİLAT T. II	4	4	4	4	4	4	5	3	4	4	5	4	3	4	5	1
TRHZ308	İSLAM MÜES. VE MED. TAR. II	4	4	5	4	4	4	4	5	4	4	4	3	3	4	5	1
TRHZ312	YAKINÇAĞ AVRUPA TARİHİ	4	4	5	4	4	3	5	4	3	4	4	4	3	4	5	1
TRHZ302	OSMANLI TARİHİ IV	3	5	4	4	5	4	4	5	4	4	5	4	3	4	5	1
TRHZ306	TÜRK İNKILABININ TEMELLERİ II	4	5	4	4	5	4	3	4	5	5	4	4	4	4	5	1
TRHZ314	MESLEKİ YABANCI DİL (İNG) II	4	4	5	4	4	3	5	4	4	4	3	3	4	5	4	1

Seçmeli Dersler																	
TRHS326	YAKINÇ.OSM.İKTİSAT TAR. II	4	4	4	3	5	4	4	3	3	3	3	3	2	4	4	1
TRHS322	TEK PARTİ DÖN. TÜRK DIŞ POL. II	4	3	3	5	3	3	4	3	4	3	4	3	2	5	3	1
TRHS330	OSMAN. ASKER. TEŞ. TAR. II	4	4	3	3	3	3	4	3	4	3	5	3	2	4	5	1
TRHS340	MİLLİ MÜCADELE TARİHİ II	4	4	5	5	4	4	4	4	5	5	4	4	4	4	5	1

TRHS320	TÜRK DEMOKRASİ TARİHİ II	4	4	4	5	3	4	5	4	4	3	4	4	4	4	1	
TRHS318	ARŞİV VESİKALARI II	4	4	3	3	3	3	4	3	4	3	5	3	2	4	5	1
7.Yarıyıl Ders Planı																	
Ders Kodu	Ders Adı	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16
TRHZ407	OSM.SOS.İKTİ. TARİHİ I	3	5	5	5	5	3	3	4	5	4	4	4	5	4	4	1
TRHZ403	T.C. TARİHİ I	3	4	5	5	4	4	3	4	5	4	4	3	4	4	5	2
TRHZ409	I. MEŞRUT. DÖN. OSMANLI TAR.1	3	4	5	4	5	3	4	3	5	4	3	4	3	3	3	2
TRHZ405	XX.YY. SİYASİ TARİHİ I	3	4	5	5	4	4	3	5	5	5	4	3	3	4	5	2
TRHZ401	YAKIN.OSMAN. TARİHİ I	5	4	3	4	4	5	4	4	3	4	4	5	5	4	3	2
SAN413	BEYLİKLER DEVRİ MİMARİSİ	3	4	5	5	4	4	3	4	5	4	4	3	4	4	5	2
TRHZ411	TAR.ARAŞ. GİRİŞ I	3	2	2	3	-	3	3	2	4	2	3	3	-	4	3	1

Seçmeli Dersler																	
TRHS443	CUMHURİYET DÖN. EĞİT. TAR. I	4	4	5	5	4	4	4	5	4	5	5	4	3	5	5	1
TRHS425	BİZANS TARİHİ I	1	2	3	3	4	2	2	3	4	3	2	3	2	3	4	1
TRHS435	TÜRK BASIN TARİHİ I	4	5	4	5	5	3	4	4	4	5	4	4	4	4	5	1
TRHS429	TARİHİ COĞRAFYA I	4	4	5	5	4	3	4	5	5	4	4	4	4	4	5	1
8.Yarıyıl Ders Planı																	
Ders Kodu	Ders Adı	P1	P2	P3	P4	P5	P6	P7	P8	P9	P10	P11	P12	P13	P14	P15	P16
TRHZ408	OSM.SOS.İKTİ. TARİHİ II	3	4	4	5	4	3	4	5	4	4	5	4	3	5	5	1
TRHZ404	T.C. TARİHİ II	1	2	3	3	4	2	2	3	4	3	2	3	2	3	4	1
TRHZ410	II. MEŞRUT. DÖN. OSMANLI TAR.II	5	4	4	4	5	3	5	3	5	5	3	3	3	4	3	1
TRHZ406	XX.YY. SİYASİ TARİHİ II	5	4	3	4	4	5	4	4	3	4	4	5	5	4	3	2
TRHZ402	YAKIN.OSMAN. TARİHİ II	5	4	4	3	4	5	5	4	3	3	4	5	5	4	3	2
SAN414	OSMANLI MİMARİSİ																
TRHZ412	TAR.ARAŞ. GİRİŞ II	3	2	2	3	-	3	3	2	4	2	3	3	-	4	3	1

Seçmeli Dersler																	
TRHS444	CUMHURİYET DÖN. EĞİT. TAR. II	4	4	5	5	4	3	4	5	5	4	4	4	4	4	5	1
TRHS426	BİZANS TARİHİ II	4	4	5	5	5	4	4	4	5	5	4	4	4	5	5	1
TRHS436	TÜRK BASIN TARİHİ II	4	4	5	4	5	3	4	5	4	5	5	3	4	4	4	1
TRHS430	TARİHİ COĞRAFYA II	4	4	5	4	4	4	4	4	5	5	5	4	3	4	5	1

DERS PROGRAMLARI
Birinci Sınıf Güz Dönemi Ders Programı
(BİRİNCİ YARIYIL)

1. Hafta					
	Gün/Ay/Yıl Pazartesi	Gün/Ay/Yıl Salı	Gün/Ay/Yıl Çarşamba	Gün/Ay/Yıl Perşembe	Gün/Ay/Yıl Cuma
08:15					
09:00					
09:15					
10:00					
10:15					
11:00					
11:15					
12:00					
UYUM HAFTASI					
13:15					
14:00					
14:15					
15:00					
15:15					
16:00					
16:15					
17:00					

Birinci sınıf, birinci yarıyıl döneminin ilk haftası uyum haftası olarak yürütülmektedir. Uyum haftası boyunca öğrencilerin uyum süreci, aşağıdaki başlıklar veya belirlenen başka konular çerçevesinde desteklenmelidir;

- Üniversitenin yerleşim planının tanıtımı
- Kütüphane, Yemekhane, Sosyal Tesisler vb. hizmet binalarına ziyaret ve bu hizmetlerden yararlanabilmek için ayrıntılı bilgilendirme
- Öğrenim görülen fakülte binasının tanıtılması
- Öğrenim görülen programın tanıtımı
- Öğrenci kulüplerine ilişkin bilgilendirme
- Öğrenci değişim programlarının tanıtımı (Erasmus, Farabi, Mevlana Değişim programları)
- Çift Anadal ve Yandal Eğitimine ilişkin bilgilendirme
- Lisansüstü Eğitime ilişkin bilgilendirme

GÜZ DÖNEMİ DERS PROGRAMI					
	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
08:15					
09:00	Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme
09:15					
10:00	Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme	Yabancı Dil (İng) I (Öğr. Gör. M. ÇİĞDEM)
10:15	İslam Tarihi I (M. SERDAR)				
11:00		Bağımsız Öğrenme	Osmanlı Türkçesi I (Prof. Dr. Alpaslan DEMİR)	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I (Doç Dr. Yunus Emre TEKİNSOY)	Yabancı Dil (İng) I (Öğr. Gör. M. ÇİĞDEM)
11:15	İslam Tarihi I (M. SERDAR)				
12:00		Bağımsız Öğrenme	Osmanlı Türkçesi I (Prof. Dr. Alpaslan DEMİR)	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I (Doç Dr. Yunus Emre TEKİNSOY)	Yabancı Dil (İng) I (Öğr. Gör. M. ÇİĞDEM)
13:15	Osmanlı Türkçesi I (Prof. Dr. A. DEMİR)	İslam Öncesi Türk Tarihi I (Dr. Öğr. Üyesi M. TANRIVERDİ)	Türk Dili I (Dr. Öğr. Gör. Yasin KULAÇ)	Eski Mezopotamya Tarihi (Dr. Öğr. Üyesi M. TEKİN)	ÜSD Değerlerimiz (Dr. Öğr. Üyesi M. GÜNEY)
14:00					
14:15	Osmanlı Türkçesi I (Prof. Dr. A. DEMİR)	İslam Öncesi Türk Tarihi I (Dr. Öğr. Üyesi M. TANRIVERDİ)	Türk Dili I (Dr. Öğr. Gör. Yasin KULAÇ)	Eski Mezopotamya	ÜSD Değerlerimiz (Dr. Öğr. Üyesi M. GÜNEY)
15:00					

		M. TANRIVERDİ)		Tarihi (Dr. Öğr. Üyesi M. TEKİN)	
15:15 16:00	Bağımsız Öğrenme	İslam Öncesi Türk Tarihi I (Dr. Öğr. Üyesi M. TANRIVERDİ)		Eski Mezopotamya Tarihi (Dr. Öğr. Üyesi M. TEKİN)	
16:15 17:00	Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme		Bağımsız Öğrenme	Kariyer Planlama (Doç. Dr. S. BAŞOL)
BAHAR DÖNEMİ DERS PROGRAMI					
	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
08:15 09:00					
09:15 10:00					
10:15 11:00					
11:15 12:00					
13:15 14:00					
14:15 15:00					
15:15 16:00					
16:15 17:00					

İkinci Sınıf Güz Dönemi Ders Programı (ÜÇÜNCÜ YARIYIL)

1. Hafta					
	Gün/Ay/Yıl Pazartesi	Gün/Ay/Yıl Salı	Gün/Ay/Yıl Çarşamba	Gün/Ay/Yıl Perşembe	Gün/Ay/Yıl Cuma
08:15					
09:00					
09:15					
10:00					
10:15					
11:00					
11:15					
12:00					
UYUM HAFTASI					
13:15					
14:00					
14:15					
15:00					
15:15					
16:00					
16:15					
17:00					

İkinci sınıf, üçüncü yarıyıl döneminin ilk haftası uyum haftası olarak yürütülmektedir. Uyum haftası boyunca öğrencilerin uyum süreci, aşağıdaki başlıklar veya belirlenen başka konular çerçevesinde desteklenmelidir;

- Öğrenci değişim programlarının tanıtımı (Erasmus, Farabi, Mevlana Değişim programları)
- Çift Anadal ve Yandal Eğitimine ilişkin bilgilendirme
- Öğrenci kulüplerine ilişkin bilgilendirme
- Lisansüstü eğitime ilişkin bilgilendirme
- Üniversite bünyesinde hizmet veren Kariyer Uygulama Ve Araştırma Merkezi hakkında bilgilendirme

GÜZ DÖNEMİ DERS PROGRAMI					
	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
08:15	Bağımsız Öğrenme	Osmanlı Tarihi I (Prof. Dr. Ali AÇIKEL)	Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme	Osmanlı Toplum Hayatı I (Doç. Dr. S. BAŞOL)
09:00	Bağımsız Öğrenme	Osmanlı Tarihi I (Prof. Dr. Ali AÇIKEL)	Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme	Osmanlı Toplum Hayatı I (Doç. Dr. S. BAŞOL)
09:15	Bağımsız Öğrenme	Osmanlı Tarihi I (Prof. Dr. Ali AÇIKEL)	Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme	Osmanlı Toplum Hayatı I (Doç. Dr. S. BAŞOL)
10:00	Bağımsız Öğrenme	Osmanlı Tarihi I (Prof. Dr. Ali AÇIKEL)	Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme	Osmanlı Toplum Hayatı I (Doç. Dr. S. BAŞOL)
10:15	Osmanlı Tarihi I (Prof. Dr. Ali AÇIKEL)	İslam Tarihi (Emeviler) (Doç Dr. M. SERDAR)	Anadolu Beylikleri I (Dr. Öğr. Üyesi İ. TURAN) Farsça (Arş. Gör. Dr. E. UZUNOĞLU SAYIN)	Osmanlı Tarihi Metinleri I A (Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL)	Helen Tarihi (Doç. Dr. H. UYANIK)
11:00	Osmanlı Tarihi I (Prof. Dr. Ali AÇIKEL)	İslam Tarihi (Emeviler) (Doç Dr. M. SERDAR)	Anadolu Beylikleri I (Dr. Öğr. Üyesi İ. TURAN) Farsça (Arş. Gör. Dr. E. UZUNOĞLU SAYIN)	Osmanlı Tarihi Metinleri I A (Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL)	Helen Tarihi (Doç. Dr. H. UYANIK)
11:15	Osmanlı Tarihi I (Prof. Dr. Ali AÇIKEL)	İslam Tarihi (Emeviler) (Doç Dr. M. SERDAR)	Anadolu Beylikleri I (Dr. Öğr. Üyesi İ. TURAN) Farsça (Arş. Gör. Dr. E. UZUNOĞLU SAYIN)	Osmanlı Tarihi Metinleri I A (Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL)	Helen Tarihi (Doç. Dr. H. UYANIK)
12:00	Osmanlı Tarihi I (Prof. Dr. Ali AÇIKEL)	İslam Tarihi (Emeviler) (Doç Dr. M. SERDAR)	Anadolu Beylikleri I (Dr. Öğr. Üyesi İ. TURAN) Farsça (Arş. Gör. Dr. E. UZUNOĞLU SAYIN)	Osmanlı Tarihi Metinleri I A (Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL)	Helen Tarihi (Doç. Dr. H. UYANIK)
13:15	Selçuklu Tarihi I (Dr. Öğr. Üyesi M. TANRIVERDİ)	Ortaçağ Avrupa Tarihi I (Prof. Dr. Pınar ÜLGEN)	Tarihte Usul I (Doç. Dr. H. YAŞAR)	Osmanlı Tarihi Metinleri I B (Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL)	Haçlı Seferleri Tarihi (Prof. Dr. P. ÜLGEN)
14:00	Selçuklu Tarihi I (Dr. Öğr. Üyesi M. TANRIVERDİ)	Ortaçağ Avrupa Tarihi I (Prof. Dr. Pınar ÜLGEN)	Tarihte Usul I (Doç. Dr. H. YAŞAR)	Osmanlı Tarihi Metinleri I B (Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL)	Haçlı Seferleri Tarihi (Prof. Dr. P. ÜLGEN)
14:15	Selçuklu Tarihi I (Dr. Öğr. Üyesi M. TANRIVERDİ)	Ortaçağ Avrupa Tarihi I (Prof. Dr. Pınar ÜLGEN)	Tarihte Usul I (Doç. Dr. H. YAŞAR)	Osmanlı Tarihi Metinleri I B (Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL)	Haçlı Seferleri Tarihi (Prof. Dr. P. ÜLGEN)
15:00	Selçuklu Tarihi I (Dr. Öğr. Üyesi M. TANRIVERDİ)	Ortaçağ Avrupa Tarihi I (Prof. Dr. Pınar ÜLGEN)	Tarihte Usul I (Doç. Dr. H. YAŞAR)	Osmanlı Tarihi Metinleri I B (Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL)	Haçlı Seferleri Tarihi (Prof. Dr. P. ÜLGEN)
15:15	Selçuklu Tarihi I (Dr. Öğr. Üyesi M. TANRIVERDİ)	İlk Müslüman Türk Devletleri Tarihi I (Prof. Dr. Pınar ÜLGEN)	Bağımsız Öğrenme	Osmanlı Tarihi Metinleri I B (Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL)	Bağımsız Öğrenme
16:00	Selçuklu Tarihi I (Dr. Öğr. Üyesi M. TANRIVERDİ)	İlk Müslüman Türk Devletleri Tarihi I (Prof. Dr. Pınar ÜLGEN)	Bağımsız Öğrenme	Osmanlı Tarihi Metinleri I B (Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL)	Bağımsız Öğrenme
16:15	Bağımsız Öğrenme	İlk Müslüman Türk Devletleri Tarihi I (Prof. Dr. Pınar ÜLGEN)	Bağımsız Öğrenme	Osmanlı Tarihi Metinleri I A (Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL)	Bağımsız Öğrenme
17:00	Bağımsız Öğrenme	İlk Müslüman Türk Devletleri Tarihi I (Prof. Dr. Pınar ÜLGEN)	Bağımsız Öğrenme	Osmanlı Tarihi Metinleri I A (Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL)	Bağımsız Öğrenme

BAHAR DÖNEMİ DERS PROGRAMI					
	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
08:15 09:00					
09:15 10:00					
10:15 11:00					
11:15 12:00					
13:15 14:00					
14:15 15:00					
15:15 16:00					
16:15 17:00					

Üçüncü Sınıf Güz Dönemi Ders Programı
(BEŞİNCİ YARIYIL)

1. Hafta					
	Gün/Ay/Yıl Pazartesi	Gün/Ay/Yıl Salı	Gün/Ay/Yıl Çarşamba	Gün/Ay/Yıl Perşembe	Gün/Ay/Yıl Cuma
08:15					
09:00					
09:15					
10:00					
10:15					
11:00					
11:15					
12:00					
UYUM HAFTASI					
13:15					
14:00					
14:15					
15:00					
15:15					
16:00					
16:15					
17:00					

Üçüncü sınıf, beşinci yarıyıl döneminin ilk haftası uyum haftası olarak yürütülmektedir. Uyum haftası boyunca öğrencilerin uyum süreci, aşağıdaki başlıklar veya belirlenen başka konular çerçevesinde desteklenmelidir;

- Öğrenci değişim programlarının tanıtımı (Erasmus, Farabi, Mevlana Değişim programları)
- Çift Anadal ve Yandal Eğitimine ilişkin bilgilendirme
- Öğrenci kulüplerine ilişkin bilgilendirme
- Lisansüstü eğitime ilişkin bilgilendirme
- Üniversite bünyesinde hizmet veren Kariyer Uygulama Ve Araştırma Merkezi hakkında bilgilendirme

GÜZ DÖNEMİ DERS PROGRAMI					
	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
08:15		Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme
09:00					
09:15	Siyasi Tarih (XIX. YY) I (Doç Dr. N. ÇAVDAR)	Bağımsız Öğrenme	Türk İnkılabının Temelleri I (Doç. Dr. H. YAŞAR)	Bağımsız Öğrenme	Yeniçağ Avrupa Tarihi (Doç Dr. M. HANILÇE)
10:00					
10:15	Siyasi Tarih (XIX. YY) I (Doç Dr. N. ÇAVDAR)	Tek Parti Dönemi Türk Dış Politikası I (Prof. Dr. İ. TÜRKMEN) Osmanlı Askeri Teşkilat Tarihi I (Prof. Dr. A. AÇIKEL)	Türk İnkılabının Temelleri I (Doç. Dr. H. YAŞAR)	Bağımsız Öğrenme	Yeniçağ Avrupa Tarihi (Doç Dr. M. HANILÇE)
11:00					
11:15	Siyasi Tarih (XIX. YY) I (Doç Dr. N. ÇAVDAR)	Tek Parti Dönemi Türk Dış Politikası I (Prof. Dr. İ. TÜRKMEN) Osmanlı Askeri Teşkilat Tarihi I (Prof. Dr. A. AÇIKEL)	Türk İnkılabının Temelleri I (Doç. Dr. H. YAŞAR)	Bağımsız Öğrenme	Yeniçağ Avrupa Tarihi (Doç Dr. M. HANILÇE)
12:00					
13:15	Mesleki Yabancı Dil (İng) I (Prof. Dr. A. AÇIKEL)	Yeniçağ Osmanlı İktisat Tarihi I (Doç Dr. N. ÇAVDAR) Türk Demokrasi Tarihi I (Doç. Dr. Y. E. TEKİNSOY)	İslam Müesseseleri ve Medeniyeti Tarihi I (Dr. Öğr. Üyesi İ. TURAN)	Osmanlı Tarihi III (Doç Dr. Y.E. TEKİNSOY)	Arşiv Vesikaları I Doç Dr İ. AYKUN)
14:00					
14:15	Mesleki Yabancı Dil (İng) I (Prof. Dr. A. AÇIKEL)	Yeniçağ Osmanlı İktisat Tarihi I (Doç Dr. N. ÇAVDAR) Türk Demokrasi Tarihi I (Doç. Dr. Y. E. TEKİNSOY)	İslam Müesseseleri ve Medeniyeti Tarihi II (Dr. Öğr. Üyesi İ. TURAN)	Osmanlı Tarihi III (Doç Dr. Y.E. TEKİNSOY)	Arşiv Vesikaları I Doç Dr İ. AYKUN)
15:00					
15:15	Osmanlı Teşkilat Tarihi I (Doç.Dr. S. BAŞOL)	Bağımsız Öğrenme	Milli Mücadele Tarihi I (Doç. Dr. H. YAŞAR)	Osmanlı Tarihi III (Doç Dr. Y.E. TEKİNSOY)	Tokat Tarihi (Dr. Öğr. Üyesi M. GÜNEY)
16:00					

16:15 17:00	Osmanlı Teşkilat Tarihi I (Doç.Dr. S. BAŞOL)	Bağımsız Öğrenme	Milli Mücadele Tarihi I (Doç. Dr. H. YAŞAR)	Osmanlı Tarihi III (Doç Dr. Y.E. TEKİNSOY)	Tokat Tarihi (Dr. Öğr. Üyesi M. GÜNEY)
----------------	--	------------------	---	--	---

•

BAHAR DÖNEMİ DERS PROGRAMI					
	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
08:15 09:00					
09:15 10:00					
10:15 11:00					
11:15 12:00					
13:15 14:00					
14:15 15:00					
15:15 16:00					
16:15 17:00					

**Dördüncü Sınıf Güz Dönemi Ders Programı
(YEDİNCİ YARIYIL)**

1. Hafta					
	Gün/Ay/Yıl Pazartesi	Gün/Ay/Yıl Salı	Gün/Ay/Yıl Çarşamba	Gün/Ay/Yıl Perşembe	Gün/Ay/Yıl Cuma
08:15					
09:00					
09:15					
10:00					
10:15					
11:00					
11:15					
12:00					
UYUM HAFTASI					
13:15					
14:00					
14:15					
15:00					
15:15					
16:00					
16:15					
17:00					

Dördüncü sınıf, yedinci yarıyıl döneminin ilk haftası uyum haftası olarak yürütülmektedir. Uyum haftası boyunca öğrencilerin uyum süreci, aşağıdaki başlıklar veya belirlenen başka konular çerçevesinde desteklenmelidir;

- Öğrenci değişim programlarının tanıtımı (Erasmus, Farabi, Mevlana Değişim programları)
- Çift Anadal ve Yandal Eğitimine ilişkin bilgilendirme
- Öğrenci kulüplerine ilişkin bilgilendirme
- Lisansüstü eğitime ilişkin bilgilendirme
- Üniversite bünyesinde hizmet veren Kariyer Uygulama Ve Araştırma Merkezi hakkında bilgilendirme

GÜZ DÖNEMİ DERS PROGRAMI					
	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
08:15 09:00	Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç Dr. M. HANILÇE) Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç Dr. Y.E. TEKİNSOY) Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç Dr. M. TANRIVERDİ) Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç. Dr. M. SERDAR)		Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç Dr. H. B. ÖZTUNÇ) Tarih Araştırmaya Giriş I (Dr. Öğr. Üyesi F. KURULOĞLU) Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç. Dr. S. BAŞOL) Tarih Araştırmaya Giriş I (Dr. Öğr. Üyesi M. TEKİN)	Bağımsız Öğrenme	Bağımsız Öğrenme
09:15 10:00	Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç Dr.	Özel Öğretim Yöntemleri (Dr. Öğr. Üyesi M. GÜNEY)	Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç Dr. H. B.	XX. YY. Siyasi Tarihi I (Doç. Dr. F. KURULOĞLU)	Yakınçağ Osmanlı Tarihi I (Doç Drç İ. AYKUN)

	M. HANILÇE) Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç. Dr. Y.E. TEKİNSOY) Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç. Dr. M. TANRIVERDİ) Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç. Dr. M. SERDAR)		ÖZTUNÇ) Tarih Araştırmaya Giriş I (Dr. Öğr. Üyesi F. KURULOĞLU) Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç. Dr. S. BAŞOL) Tarih Araştırmaya Giriş I (Dr. Öğr. Üyesi M. TEKİN)		
10:15 11:00	Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I (Prof. Dr. İ. TÜRKMEN)	Özel Öğretim Yöntemleri (Dr. Öğr. Üyesi M. GÜNEY)	Bağımsız Öğrenme	XX. YY. Siyasi Tarihi I (Doç. Dr. F. KURULOĞLU)	Yakınçağ Osmanlı Tarihi I (Doç. Dr. İ. AYKUN)
11:15 12:00	Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I (Prof. Dr. İ. TÜRKMEN)	Özel Öğretim Yöntemleri (Dr. Öğr. Üyesi M. GÜNEY)	Bağımsız Öğrenme	XX. YY. Siyasi Tarihi I (Doç. Dr. F. KURULOĞLU)	Yakınçağ Osmanlı Tarihi I Doç. Dr. İ. AYKUN)
13:15 14:00	Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihi I (Prof. Dr. İ. TÜRKMEN)	Tarih Araştırmaya Giriş I (Dr. Öğr. Üyesi M. GÜNEY) Tarih Araştırmaya Giriş I (Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL) Tarih Araştırmaya Giriş I (Dr. Öğr. Üyesi İ. TURAN) Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç. Dr. H. UYANIK) Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç. Dr. H. YAŞAR)	I.Meşrutiyet Dönemi Osmanlı Tarihi (Doç. Dr. H. B. ÖZTUNÇ)	Bizans Tarihi I (Prof. Dr. P. ÜLGEN)	Osmanlı Sosyal ve İktisat Tarihi I (Doç. Dr. S. BAŞOL)
14:15 15:00	Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihi I (Prof. Dr. İ. TÜRKMEN)	Tarih Araştırmaya Giriş I (Dr. Öğr. Üyesi M. GÜNEY) Tarih Araştırmaya Giriş I (Dr. Öğr. Üyesi E. UZUNDAL) Tarih Araştırmaya Giriş I (Dr. Öğr. Üyesi İ. TURAN) Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç. Dr. H. UYANIK) Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç. Dr. H. YAŞAR)	I.Meşrutiyet Dönemi Osmanlı Tarihi (Doç. Dr. H. B. ÖZTUNÇ)	Bizans Tarihi I (Prof. Dr. P. ÜLGEN)	Osmanlı Sosyal ve İktisat Tarihi I (Doç. Dr. S. BAŞOL)
15:15 16:00	Tarih Araştırmaya Giriş I (Dr. Öğr. Üyesi İ. AYKUN) Tarih Araştırmaya Giriş I (Prof. Dr. P. ÜLGEN)	Türk Basın Tarihi I (Doç. Dr. N. ÇAVDAR) Tarih Coğrafya I (Dr. Öğr. Üyesi M. GÜNEY)	Beylikler Devri Mimarisi (Dr. Öğr. Üyesi N. KORKMAZ)	Tarih Araştırmaya Giriş I (Prof. Dr. A. AÇIKEL) Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç. Dr. N. ÇAVDAR) Tarih Araştırmaya Giriş I (Prof. Dr. A. DEMİR) Tarih Araştırmaya Giriş I (Prof. Dr. İ. TÜRKMEN)	Osmanlı Sosyal ve İktisat Tarihi I (Doç. Dr. S. BAŞOL)
16:15 17:00	Tarih Araştırmaya	Türk Basın Tarihi I (Doç. Dr. N. ÇAVDAR)	Beylikler Devri Mimarisi (Dr. Öğr. Üyesi N. KORKMAZ)	Tarih Araştırmaya Giriş I (Prof. Dr. A. AÇIKEL)	Bağımsız Öğrenme

	Giriş I (Dr. Öğr. Üyesi İ. AYKUN) Tarih Araştırmaya Giriş I (Prof. Dr. P. ÜLGEN)	Tarihi Coğrafya I (Dr. Öğr. Üyesi M. GÜNEY)		Tarih Araştırmaya Giriş I (Doç. Dr. N. ÇAVDAR) Tarih Araştırmaya Giriş I (Prof. Dr. A. DEMİR) Tarih Araştırmaya Giriş I (Prof. Dr. İ. TÜRKMEN)	
--	---	---	--	--	--

•

BAHAR DÖNEMİ DERS PROGRAMI					
	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
08:15 09:00					
09:15 10:00					
10:15 11:00					
11:15 12:00					
13:15 14:00					
14:15 15:00					
15:15 16:00					
16:15 17:00					

•

TARİH BÖLÜMÜ DERS PLANLARI

1. Sınıf Güz Dönemi Ders Planları

TÜRK DİLİ I

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Gör. Yasin KULAÇ
Oda Numarası	MA-Z-10
Ofis Saatleri	Pazartesi 10:00-12:00
E-posta	@gop.edu.tr
Ders Zamanı	ÇARŞAMBA 15:00-17:00
Derslik	A401
Dersin Amacı	Türk Dili dersleri; yükseköğretim seviyesindeki öğrencilere kendilerini doğru ve etkili biçimde ifade etmelerinde, dil kurallarının farkında olarak Türkçeyi bilinçli ve güzel kullanmalarında katkı sağlamayı amaçlamaktadır.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Dersin amacı ve kaynakları. Dil kavramı ve Türkçenin Dünya Dilleri Arasındaki Yeri
	Türk Dili I dersinde okutulacak kaynakları ve bu derse yardımcı olarak faydalanabileceği kitapları bilir.
	Dil kavramı hakkında farklı tanımlar üzerinden bilgi sahibi olur.
	Dil tanımların arasındaki benzer ve farklı yönler üzerinde değerlendirmeler yapar.
	Dilin özelliklerini öğrenir.
	İletişimde dilin önemini fark eder.
	Dille iletişimin diğer iletişim şekillerinden farklı yönlerini bilir.
	Dünyadaki mevcut diller hakkında genel bilgiler öğrenir.
	Türkçenin dünya dilleri arasındaki yeri hakkında bilgi sahibi olur.
	Yapı ve Köken Bakımından Diller
	Dünyadaki dil grupları hakkında bilgi sahibi olur.
	Köken bakımından dillerin nasıl sınıflandırıldığını ve dil ailelerinin oluşumunu öğrenir.
	Türkçenin hangi dil ailesine mensup olduğunu açıklayabilir.
	Dillerin yapı bakımından özellikleri bilir.
	Türkçenin yapı bakımında hangi özelliklere sahip olduğunu kavrar.
	Dil-Kültür İlişkisi, Dilin Toplum Hayatındaki Yeri
	Dil ve aile ilişkisini fark eder.
	Dil ve toplum ilişkisini fark eder.
	Kültür kavramı hakkında bilgi sahibi olur.
	Dilin kültürle olan ilişkisini öğrenir.
	Dilin toplum hayatı açısından önemini fark eder.
	Noktalama İşaretleri
	Noktalama İşaretlerinin doğru kullanımına dikkat ve özen gösterir.
Metinler üzerinde var olan noktalama işareti hatalarını fark eder.	
Noktalama işaretlerini doğru kullanmanın yazılı iletişimdeki önemini kavrar.	

	Yazım Kuralları
	Yazım kurallarına ilişkin bilgilerini pekiştirir.
	Ek ve bağlaçların yazımına dikkat eder.
	Metin yazımında büyük küçük harf kullanımına ve sayıların yazılışına dikkat eder.
	Kelimelerdeki ünlü ve ünsüz uyumu kurallarına uyar.
	Kelimelerin birleşik veya ayrı yazılış özelliklerini bilir.
	Sözcükte ve Cümlede Anlam
	Kelime ve anlam ilişkisini bilir.
	Kelimelerin gerçek anlam, yan anlam ve mecaz anlam özelliklerini bilir.
	Kelimeler arasındaki anlam farkları ve benzerliklerine dikkat eder.
	Kelimelerin metin içerisinde başka anlamlar kazanabileceğinin farkında olur.
	Cümleleri anlamlarına göre sınıflandırabilir.
	Birbiriyle yakın anlamlı olan cümleleri veya çelişen cümleleri metin içerisinde fark edebilir.
	Açık ve anlaşılır cümleler kurmanın yazılı anlatımdaki önemini kavrar.
	ARA SINAV
	Anlatım Teknikleri
	Anlatım tekniklerini bilir.
	Doğru anlatım tekniklerini kullanmanın önemini kavrar.
	Yazılı anlatımda uygun anlatım yollarını kullanarak daha etkili bir iletişim sağlayacağını farkında olur.
	Resmi Yazışmalar
	Dilekçe, tutanak, kara ve rapor gibi resmi nitelikli yazışma türleri hakkında bilgiler edinir.
	Dilekçe, tutanak, karar ve rapor gibi yazışma türlerini yazmasını öğrenir.
	Dilekçe yazımında dikkat edilecek hususları bilir.
	Dilekçe, tutanak ve rapor gibi yazışma türleri arasındaki farkları bilir.
	Resmi Yazışmalar
	İş mektupları ve öz geçmiş gibi yazışma türleri hakkında bilgiler edinir.
	İş mektupları ve öz geçmiş yazımında dikkat edilecek kuralları öğrenir.
	Resmi kurumlarla yapılacak yazışmaları nasıl hazırlaması gerektiğini kavrar.
	Cümlede Yardımcı Ögeler
	Cümlenin ögeleri hakkında bilgi sahibi olur.
	Belirtili nesne, belirtisiz nesne, dolaylı tümleç, zarf tümleci gibi cümlenin yardımcı ögelerini cümle içerisinde fark eder.
	Nesnelerin cümle içerisindeki türünü ve kullanılış biçimlerini açıklar.
	Cümle çözümlemelerinde dolaylı tümleç ve zarf tümleçleri gibi yardımcı ögeleri bulur. Bu ögelerin cümledeki işlevlerini bilir.
	Cümlede Temel Ögeler
	Cümlenin yapısı ve temel ögeleri hakkında bilgi sahibi olur.
	Cümlenin hangi unsurlardan oluştuğunu açıklayabilir.
	Yüklem özelliklerini bilir. Cümle içerisinde hangi kelime ve kelime gruplarının yüklem olabileceğini fark eder.
	Cümledeki özneyi ve öznenin özelliklerini bilir. Hangi kelime ve

		kelime gruplarının özne olabileceğini kavrar. Cümleyi oluşturan unsurların ve bunların birbirleriyle olan ilişkilerinin farkında olur. Dil Yanlışlıkları, Sözcük Düzeyinde Dil Yanlışları Gereksiz kelimelerin ve eş anlamlı sözcüklerin kullanımından kaynaklanan anlatım bozukluklarını fark eder. Yanlış anlamda veya yanlış yerde kullanılan kelimelerin sebep oldukları anlatım bozukluklarını kavrar. Sıklıkla karıştırılan kelimelerin kullanımına dikkat eder. Yapıları bozuk olan ve dil kurallarına uymayan kelimeleri kullanmamaya özen gösterir. Dil Yanlışlıkları, Cümle Düzeyinde Dil Yanlışları Yapısında özne ve yüklem eksikliği bulunan cümlelerin sebep oldukları anlatım bozukluklarını fark eder. Tümleş ve nesne eksikliği olan cümlelerdeki anlatım bozukluklarını kavrar. Özne ve yüklem uyumsuzluğuna dayalı anlatım kusurlarını tespit edip bunların sebeplerini açıklayabilir. Yazılı anlatımda dil yanlışlarını fark etmenin önemini kavrar ve bu yanlışlara düşmemek için özenli olmak gerektiğini bilir.	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği	
1	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Dersin amacı ve kaynakları. Dil kavramı ve Türkçenin Dünya Dilleri Arasındaki Yeri	P3,P5,P6,P9,P11,P12
2	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Yapı ve Köken Bakımından Diller	P3,P5,P6,P9,P11,P12
3	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Dil-Kültür İlişkisi, Dilin Toplum Hayatındaki Yeri	P3,P5,P6,P9,P11,P12
4	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Noktalama İşaretleri	P3,P5,P6,P9,P11,P12
5	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Yazım Kuralları	P3,P5,P6,P9,P11,P12
6	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Sözcükte ve Cümlede Anlam	P3,P5,P6,P9,P11,P12
7	04. 11. 2024-08. 11. 2024	Anlatım Teknikleri	P3,P5,P6,P9,P11,P12
8	11. 11. 2024-15. 11. 2024	Resmi Yazışmalar	P3,P5,P6,P9,P11,P12
9	16-24. 11. 2024	Ara Sınavlar	
10	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Resmi Yazışmalar	P3,P5,P6,P9,P11,P12
11	02. 12. 2024-06. 12. 2024	Cümlede Yardımcı Ögeler	P3,P5,P6,P9,P11,P12
12	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Cümlede Temel Ögeler	P3,P5,P6,P9,P11,P12
13	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Dil Yanlışlıkları, Sözcük Düzeyinde Dil Yanlışları	P3,P5,P6,P9,P11,P12
14	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Dil Yanlışlıkları, Cümle Düzeyinde Dil Yanlışları	P3,P5,P6,P9,P11,P12
15	5-14 Ocak 2025	Dönem sonu sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi çoktan seçmeli bir ara sınav ve bir dönem sonu sınavı aracılığıyla yapılacaktır. Ara sınavın ortalamaya katkısı % 40 dönem sonu sınavının ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.		
Örnek Sorular	1. Aşağıdakilerden hangisi Türkçenin özelliklerinden biri değildir? A) Ünlü uyumları vardır. B) Soru eki vardır. C) Sıfatlar isimlerden önce gelir. D) Kelimeler bükümlenerek türetilir.		

	<p>E) Çokluk eki vardır.</p> <p>2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde virgölün kullanım amacı diğerlerinden farklıdır? A) Kimsenin arzusu, kaprisi beni bağlamaz. B) Romanları, öyküleri, üslubu açısından çekiciydi. C) Gazeteleri, dergileri buraya istiyorum. D) Dost, kötü günde belli olur. E) Fotokopilerimiz, ders notlarımız nerede?</p> <p>3. Hayatta güç olan üç şey vardır () Bir sırrı saklamak () bir yarayı unutmak () boş zamanı kullanmak () Yukarıda parantezlerle belirtilen yerlere aşağıdakilerden hangisinde verilen noktalama işaretleri getirilmelidir? A) (:) (,) (.) (.) B) (:) (:) (,) (...) C) (:) (,) (,) (.) D) (.) (,) (,) (.) E) (.) (:) (:) (...)</p> <p>4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır? A) Ben de bir şey diyeceksin sanmıştım. B) Buradan ayrılmayı hiç te düşünmedim doğrusu. C) Gitme de akşam yemek yiyelim. D) Bu kalabalığın işi bitecek de ben de göreceğim! E) Yazının karalamalarında da böyle bir şey yok.</p> <p>5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir yazım yanlışı yapılmıştır? A) TDK'nin, Türk Dilini Geliştirme Toplantısı dün yapıldı. B) İkinci günün sonunda 100'zer lira kazanmıştık. C) Son romanımı da 19851e yayımlamıştı. D) THY'de yeni uçak alımı tartışmaları da sona erdi. E) O krizde 2'nci kattaki dairemizi de satmak durumunda kaldık.</p>
Cevap Anahtarı	1.D 2.D 3. A 4.B 5.B
Kaynak Kitap	Prof. Dr. Hanifi Vural, Türk Dili, Taşhan Kitap, Tokat, 2012.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>1. Prof. Dr. Muharrem Ergin, Türk Dil Bilgisi, Bayrak Yayınları, İstanbul, 1999.</p> <p>2. Prof. Dr. Tahsin Banguoğlu, Türkçenin Grameri, TDK Yayınları, Ankara, 1998.</p> <p>3. Prof. Dr. Mustafa Özkan vd.; Yükseköğretimde Türk Dili Yazılı ve Sözlü Anlatım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2006.</p> <p>4. Prof. Dr. Mehmet Kaplan, Dil ve Kültür, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2011.</p> <p>5. Ertem, Rekin - İsa Kocakaplan, Üniversitelerde Türk Dili ve Kompozisyon</p> <p>6. Serdar Odacı vd., Üniversiteler için Dil ve Anlatım, Palet Yay., Konya, 2009.</p> <p>7. "Türkçe Sözlük", TDK Yayınları, Ankara, 2013.</p> <p>8. "Yazım Kılavuzu", TDK Yayınları, Ankara, 2012.</p>

Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-I

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Yunus Emre TEKİNSOY	
Oda Numarası	211	
Ofis Saatleri	Pazartesi 10:00-12:00	
E-posta		
Ders Zamanı	PERŞEMBE 15:00-17:00	
Derslik	A402	
Dersin Amacı	Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluş şartlarının ve özelliklerinin anlaşılabilmesi için; Türk milletini Kurtuluş Savaşı yapmak durumunda bırakan şartlarla, Kurtuluş Savaşının hangi şartlarda ve hangi ilkeler çerçevesinde gerçekleştiğini ve devletin hangi esaslar üzerine kurulduğunu kavratmak; böylece devletin kuruluş felsefesini bilen, devletin ve milletin temel değerlerine saygılı bireyler yetiştirmek.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Dersin amacı ve kaynakları, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Dersiyle İlgili Temel Kavramlar ve İnkılâpçılık İlkesi	
	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi-I dersinde, Türk İnkılabının oluş nedenlerini, nasıl geliştiğini ve dayandığı ilkelerin anlatılacağını ve tanıtılacağını kavrar.	
	Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi-I dersinde başvurulacak kaynakların neler olduğunu bilir.	
	İnkılâp kavramının ne anlama geldiğini kavrar.	
	Devrim kavramının ne anlama geldiğini bilir.	
	İhtilal kavramını tanımlayabilir.	
	Evrim/Tekâmül kavramlarının ne anlama geldiğini kavrar.	
	İslahat/Reform kavramlarının ne anlama geldiğini bilir.	
	İsyan kavramının ne anlama geldiğini bilir.	
	Darbe kavramını tanımlayabilir.	
	İnkılap hareketlerinin aşamaları hakkında fikir sahibi olur.	
	Türk İnkılabının gelişim safhaları ve özelliklerini açıklayabilir.	
	Atatürk İnkılaplarının oluşmasında ortaya çıkan belirleyici etkenleri açıklayabilir.	
	Cumhuriyet'in altı temel ilkesinden biri olan "İnkılâpçılık" ilkesinin önemini, özelliklerini ve gerekliliğini kavrar.	
Osmanlıların Gerilemesinin İç Sebepleri		
Osmanlı Devleti'nin gerilemesinin en önemli sebeplerinden biri olan devlet yönetiminde meydana gelen problemlerin neler olduğunu bilir.		
Bu problemlerin devletin gerilemesine nasıl ve ne düzeyde etki ettiğini açıklayabilir.		
Osmanlı Devleti'nin toprak düzenini ve bu toprak düzeni		

	<p>üzerine temellendirilen ekonomik sistemi kavrar.</p> <p>Ekonomik sistemde meydana gelen bozulmaların, devletin gerilemesi üzerine etkilerini analitik bir şekilde değerlendirebilir.</p>
	<p>Osmanlı Devleti'nin eğitim sisteminin özelliklerini ve sistemin nasıl işlediğini bilir.</p> <p>Eğitim sistemindeki bozulmaların ne tür problemlere yol açtığını ve devletin gerilemesi üzerindeki önemli etkilerini açıklayabilir.</p> <p>Osmanlıların Gerilemesinin Dış Sebepleri</p> <p>Osmanlı Devleti'nin gerilemesine neden olan sömürgeciliğin ne zaman ortaya çıktığını ve nasıl geliştiğini bilir.</p> <p>Sanayi Devrimi'nin nasıl ve hangi koşullarda ortaya çıktığını, Osmanlı Devleti'nin gerilemesine nasıl etki ettiğini açıklayabilir.</p> <p>"Emperyalizm" kavramının ne anlama geldiğini ve Batılı devletlerin Osmanlı Devleti üzerindeki emellerinin neler olduğunu bilir.</p> <p>"Şark Meselesi"nin ne anlama geldiğini açıklayabilir ve Batılı devletlerin Osmanlı Devleti'ni paylaşma projelerini bu kavram ışığında analitik olarak değerlendirebilir.</p> <p>Çağdaş Dünyanın Temel Kavramları</p> <p>Aydınlanma felsefesinin nasıl ortaya çıktığını, özelliklerini, Rönesans ve Reform hareketlerinin aydınlanma çağı üzerindeki etkilerini değerlendirebilir.</p> <p>Kaynağını Fransız İhtilali'nden alan, demokrasi, laiklik, milliyetçilik, liberalizm ve sosyalizm kavramlarının sözlük anlamlarını tanımlayabilir.</p> <p>Bu kavramların 1789'da gerçekleşen Fransız İhtilali'nden sonra Fransız Milli Meclisi tarafından yayınlanan "İnsan ve Vatandaş Hakları Demeci"nde ne şekilde yer aldığını kavrar.</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Yenileşme Hareketleri</p> <p>Lale Devri'nde (1718'den sonra) gerçekleştirilen yenileşme hareketlerini açıklayabilir.</p> <p>III. Selim zamanında yapılan yenilikleri açıklayabilir.</p> <p>II. Mahmut döneminde gerçekleştirilen yenileşme hareketlerini açıklayabilir.</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Yenileşme Hareketleri</p> <p>Tanzimat ve Islahat Fermanlarının ne zaman, hangi koşullarda ve neden yayınlandığını bilir.</p> <p>Tanzimat ve Islahat Fermanlarının kapsamını ve önemini kavrar.</p> <p>Tanzimat ve Islahat Fermanlarını müteakip, hangi alanlarda ıslahatlar yapıldığını açıklayabilir.</p> <p>Bu fermanlarla ulaşılmak istenen hedeflere neden ulaşamadığını açıklayabilir.</p> <p>Yeni Osmanlılar hareketinin nasıl ortaya çıktığını, bu hareketin başlıca temsilcilerini ve Osmanlı politik hayatına yaptıkları katkıları bilir.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin ilk anayasası olan Kanun-ı Esasi'nin hangi şartlarda kabul edildiğini ve I. Meşrutiyet döneminde yaşanan siyasi gelişmeleri açıklayabilir.</p> <p>I.Meşrutiyet döneminin nasıl ve ne zaman sona erdiğini bilir.</p> <p>ARA SINAV</p> <p>Osmanlı Devleti'nin Son Döneminde Fikir Akımları</p> <p>II. Abdülhamid döneminin siyasi atmosferi, bu dönemde</p>

	yaşanan iç ve dış politik gelişmeleri açıklayabilir.
	II. Abdülhamid döneminde “Panislâmizm” akımının hangi şartlarda ortaya çıktığını ve bu fikir akımından nasıl yararlandığını kavrar.
	II. Abdülhamid döneminde gerçekleştirilen ıslahatları açıklayabilir.
	“Genç Türkler ve İttihat Terakki” hareketinin nasıl ortaya çıktığını bilir.
	İttihat Terakki Cemiyeti’nin benimsediği “Osmanlıcılık” siyasi akımının kapsamını ve hangi koşullarda ortaya çıktığını açıklayabilir.
	II. Meşrutiyet’in ilanından sonra benimsenmeye başlayan “Türkçülük” fikir akımını ve özelliklerini açıklayabilir.
	“Batıcılık” fikir akımını ve özellikleri bilir.
	Osmanlı Devleti’nin Yıkılışı
	Trablusgarp Savaşı’nın ne zaman ve nasıl başladığını, savaşın sonuçlarının neler olduğunu açıklayabilir.
	Birinci ve İkinci Balkan Savaşlarının hangi tarihlerde ve ne şekilde cereyan ettiğini bilir; sonuçlarının neler olduğunu kavrar.
	Birinci Dünya Savaşı’nın çıkış sebeplerini açıklayabilir.
	Birinci Dünya Savaşı öncesinde Osmanlı Devleti’nin ittifak arayışlarını, savaşa nasıl ve hangi blokta girdiğini bilir.
	Birinci Dünya Savaşı’nın hangi cephelerde cereyan ettiğini ve bu cephelerde yaşanan gelişmeleri kavrar.
	Kafkas Cephesiyle bağlantılı olarak Ermeni meselesinin nasıl ortaya çıktığını, devletin neden tehcir (zorunlu göç) kararı aldığını ve zorunlu göçün hangi koşullarda gerçekleştirildiğini açıklayabilir.
	Osmanlı Devleti’nin Yıkılışı
	Birinci Dünya Savaşı’nın ne zaman ve nasıl sona erdiğini bilir.
	Savaş sonunda imzalanan antlaşmaları bilir.
	Savaş sonunda Osmanlı Devleti ile imzalanan Mondros Mütarekesi’nin kapsamını ve önemini açıklayabilir.
	Mondros Mütarekesi’nin nasıl uygulandığını ve İtilaf Devletlerinin Osmanlı Devleti’nin hangi bölgelerini işgal ettiğini bilir.
	Mütareke sonrası Rumların, Ermenilerin ve Yahudilerin ülkedeki bölücü faaliyetlerini ve kurdukları örgütleri kavrar.
	Milli Mücadele
	Mondros Mütarekesi’ni müteakip başlayan işgallerin ortadan kaldırılması ve ülkenin kurtarılması için düşünülen kurtuluş çarelerini açıklayabilir.
	Kurtuluş çarelerinden biri olarak düşünülen barışçı ve mandacı görüşü savunanların dayanaklarının neler olduğunu değerlendirebilir.
	Bölgesel kurtuluş mücadelesini savunanlarca kurulan Milli Cemiyetlerin hangileri olduğunu, nerelerde ve hangi amaçlarla kurulduğunu açıklayabilir.
	Kuva-yı Milliye’nin (Milli Kuvvetler) hangi koşullarda teşekkül ettiğini ve özelliklerini açıklayabilir.
	Milli Mücadele
	Mustafa Kemal Paşa’nın Anadolu’ya hangi amaçla gönderildiğini ve Samsun’daki ilk faaliyetlerini kavrar.
	Kongreler aracılığıyla örgütlenme döneminin başlangıcında yayınlanan Havza Genelgesi, Amasya Tamiminin kapsamını ve

		önemini açıklayabilir. Erzurum ve Sivas Kongrelerinin kararlarını ve önemini açıklayabilir. Milli Mücadele Son Osmanlı Mebusan Meclisinin hangi tarihte toplandığını ve mecliste cereyan eden olayları bilir. Son Osmanlı Mebusan Meclisi tarafından kabul edilen Misak-ı Milli'nin nasıl hazırlandığını, hangi hususları içerdiğini ve Türk tarihi için önemini açıklayabilir. Misak-ı Millinin kabulünden sonra ortaya çıkan tepkileri ve İstanbul'un neden işgal edildiğini kavrar. Milli Mücadele Birinci Büyük Millet Meclisinin ne zaman ve hangi koşullarda açıldığını bilir. Birinci Büyük Millet Meclisinin aldığı ilk kararları ve bu kararların önemi kavrar. Birinci Büyük Millet Meclisinin özelliklerini açıklayabilir.	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği	
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Dersin amacı ve kaynakları Dersle ilgili temel kavramlar inkılâpçılık ilkesi. inkılâp, ihtilal, devrim, evrim/tekâmül, ıslahat/reform, isyan, darbe, Atatürk'ün İnkılâpçılık İlkesi ve Türk İnkılâbının özellikleri	PY1-PY2-PY3- PY4-PY5-PY6- PY7-PY8-PY9- PY10-PY11- PY12-PY13- PY14-PY15
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Osmanlıların gerilemesinin iç sebepleri. Devlet yönetiminde, eğitimde, ekonomide ve genel ahlakta meydana gelen problemler	PY1-PY2-PY3- PY4-PY5-PY6- PY7-PY8-PY9- PY10-PY11- PY12-PY13- PY14-PY15
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Osmanlıların gerilemesinin dış sebepleri. Sömürgecilik, Sanayi Devrimi ve emperyalizm, Batılı devletlerin Osmanlı Devleti üzerindeki emelleri, Şark Meselesi, Osmanlı Devleti'ni paylaşma projeleri	PY1-PY2-PY3- PY4-PY5-PY6- PY7-PY8-PY9- PY10-PY11- PY12-PY13- PY14-PY15
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Çağdaş dünyanın temel kavramları: Aydınlanma, demokrasi, laiklik, milliyetçilik, liberalizm, sosyalizm.	PY1-PY2-PY3- PY4-PY5-PY6- PY7-PY8-PY9- PY10-PY11- PY12-PY13- PY14-PY15
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Osmanlı devletinde yenileşme hareketleri: Lale Devri, III. Selim ve II. Mahmut Yenilikleri.	PY1-PY2-PY3- PY4-PY5-PY6- PY7-PY8-PY9- PY10-PY11- PY12-PY13- PY14-PY15
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Osmanlı devletinde yenileşme hareketleri: Tanzimat ve Islahat Dönemi yenilikleri, Yeni Osmanlılar, Meşrutiyet hareketleri.	PY1-PY2-PY3- PY4-PY5-PY6- PY7-PY8-PY9- PY10-PY11- PY12-PY13- PY14-PY15

	<p>c- 1921 Anayasası d- 1922 Anayasası e- 1860 Anayasası</p> <p>4- “<i>Hâkimiyetin kayıtsız şartsız millette olduğu bir yönetim biçimi</i>”dir. Yukarıdaki boşluğa aşağıdaki kavramlardan hangisi gelmelidir? a- Devletçilik b- Sömürgecilik c- Demokrasi d- Liberalizm e- Sosyalizm</p> <p>5- II. Abdülhamit döneminde devlet politikası haline getirilen, devletin dağılmasını ve hilafetin nüfuzunu kullanarak dünya siyasetinde güç kazanmanın temel alındığı fikir akımı aşağıdakilerden hangisidir? a- Panislamizm b- Osmanlıcılık c- Pantürkizm d- Turancılık e- Batıcılık</p>
Cevap Anahtarı	1-e 2-b 3-b 4-c 5-a
Kaynak Kitap	 <p>Sabri Zengin, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Taşhan Kitap, Tokat 2016. Sorumlu Olunan Sayfalar: Kitabın başından 154. sayfaya kadar.</p>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>1- Kemal Atatürk, <i>Nutuk I-III</i>, İstanbul 1993. 2- YÖK-Komisyon, <i>Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi</i>, Ankara 1989. 3- Komisyon, <i>Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I-II</i>, AAM, yay., Ankara 2002.</p>

İSLAM TARİHİ 1

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Murat SERDAR
Oda Numarası	MA-K1-49
Ofis Saatleri	Pazartesi 15:00-17:00
E-posta	mserdar61@live.com
Ders Zamanı	SALI 10:15-12:00
Derslik	A306
Dersin Amacı	Cahiliye döneminden başlayarak İslamiyet'in doğduğu coğrafyayı, İslamiyet'in doğuşu ve yayılışını öğretmeyi amaçlamaktadır.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	İslam Tarihinin Kaynakları
	Kur'an ve Hadislerin Kaynak olarak mahiyetini bilir.
	İbnü'l Esir Tarihinin İslam Tarihi açısından mahiyetini bilir.
	İbnü'l Kesir Tarihinin İslam Tarihi açısından mahiyetini bilir.
	Taberi Tarihinin İslam Tarihi açısından önemini öğrenir.
	İslam Tarihi ile ilgili güncel eserlerden bir kaynakça oluşturabilir.
	Kaynaklar arasında analiz yeteneğine sahip olabilir.
	İslamiyet Öncesi Arap Yarımadasında Siyasi Durum
	İslamiyet öncesi Arap Yarımadasının coğrafi yapısını bilir
	Güney Arabistan'da kurulan devletleri bilir
	Kuzey Arabistan'da kurulan devletleri bilir
	Arabistan'daki Habeş Hâkimiyetini bilir
	Arabistan'daki Sasani Hâkimiyetini bilir
	İslamiyet Öncesi Hicaz Bölgesinde Siyasi Durum
	Hicaz bölgesi hakkında bilgi sahibi olur
	Kureyş Öncesi Mekke hakkında bilgi sahibi olur
	Kureyş Dönemi Mekke'deki İdari Yapı hakkında bilgi sahibi olur
	Yesrib (Medine) ve Taif hakkında bilgi sahibi olur
	İslamiyet Öncesi Arap Toplumunda Demografik Yapı, Sosyal ve Kültürel Hayat
Arabistan Yarımadasındaki Demografik Yapıyı bilir	
Sosyal ve Kültürel Hayattaki paydaşları bilir	
Arap toplumundaki kabile yapısı hakkında bilgi sahibi olur	
Arap toplumundaki asabiyet hakkında bilgi sahibi olur	
Sosyal ve kültürel hayatın temel dinamiklerini bilir.	
İslamiyet Öncesi Arap Toplumunda Dini ve Ekonomik Hayat	

		İslamiyet öncesi Arabistan Yarımadasında varolan dinleri bilir	
		İslamiyet'in nasıl bir din atmosferi içinde ortaya çıktığı hakkında bilgi sahibi olur	
		İslamiyet öncesi Arabistan Yarımadasının ekonomik yapısını bilir	
		Peygamberliğine Kadar Hz. Muhammed	
		Hz. Muhammed'in ailesi hakkında bilgi sahibi olur	
		Hz. Muhammed'in çocukluğu ve gençliğini bilir	
		Hz. Muhammed'in bir fiil iştirak ettiği siyasi oluşumları bilir	
		Hz. Muhammed'in Peygamberlikten Önceki Hayatının Ana Özellikleri ve Kişiliği	
		Hz. Peygamber'in yetim olarak büyümesini bilir	
		Hz. Peygamber'in fakir olduğunu bilir	
		Hz. Peygamber'in okuma yazma bilmediğini bilir	
		Hz. Peygamber'in toplumdaki yeri ve inancı hakkında bilgi sahibi olur	
		Hz. Muhammed'in Peygamber Olarak Görevlendirilmesi İslam'a Davet	
		Peygamberliğe gidiş aşamalarını bilir	
		Gizli davet hakkında bilgi sahibi olur	
		Davetin açıktan yapılması hususunu bilir	
		İlk Müslümanlar ve İslamiyet'e Karşı Direnenler	
		Kureyş'in tepkisini bilir	
		Neden muhalefet ettiklerini bilir	
		İlk Müslümanların kim olduğunu bilir	
		Hz. Hamza ve Hz. Ömer'in nasıl Müslüman olduklarını bilir	
		Habeşistan'a Hicret	
		Habeşistan'a hicretin sebeplerini bilir.	
		Habeşistan'a kimlerin hicret ettiğini bilir	
		Habeşistan yöneticilerinin Müslümanlara bakış açısını bilir	
		Haşimoğulları'na Boykot ve Hüzün Yılı	
		Haşimoğullarına boykotun sebeplerini bilir	
		Haşimoğullarına boykot esnasında yardım edenleri bilir	
		Hüzün yılında yaşananları bilir	
		Taif Yolculuğu , İsrâ ve Mi'rac	
		Taif yolculuğunda yaşananları bilir	
		Taif'te Hz. Peygamber'in başına gelenleri bilir	
		İsrâ ve Mi'rac'da yaşananları bilir.	
		Akabe Bâatları	
		Akabe Bâatlerini hazırlayan sebepleri bilir	
		Akabe Bâatlerinde yaşananları bilir	
		Akabe Bâatlerinin İslam tarihi açısından önemini bilir	
	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	İslam Tarihinin Kaynakları	PY4, PY8, PY 13
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	İslamiyet Öncesi Arap Yarımadasında Siyasi Durum	PY4
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	İslamiyet Öncesi Hicaz Bölgesinde Siyasi Durum	PY6, PY11
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	İslamiyet Öncesi Arap Toplumunda Demografik Yapı, Sosyal ve Kültürel Hayat	PY2, PY12
6	21. 10. 2024-25. 10.	İslamiyet Öncesi Arap Toplumunda Dini ve Ekonomik Hayat	PY11, PY 15

	2024		
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Peygamberliğine Kadar Hz. Muhammed	PY11, PY 15
8	04. 11. 2024-08. 11. 2024	Hz. Muhammed'in Peygamberlikten Önceki Hayatının Ana Özellikleri ve Kişiliği	PY11, PY 15
	16-24. 11. 2024		
9	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Hz. Muhammed'in Peygamber Olarak Görevlendirilmesi İslam'a Davet	PY10, PY16
10	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	İlk Müslümanlar ve İslamiyet'e Karşı Direnenler	PY10, PY16
11	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Habeşistan'a Hicret	PY10, PY16
12	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Haşimoğulları'na Boykot ve Hüzün Yılı	PY10, PY16
13	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Taif Yolculuğu , İsrâ ve Mi'rac	PY7
14	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Akabe Biatları	PY7
	5-14 Ocak 2025		
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular		S.1. İslamiyet Öncesi Arap Yarım Adasında kurulan devletlerin isimlerini yazarak içlerinden bir tanesi hakkında bilgi veriniz? S.2. İslamiyet Öncesi Arap toplumunda Aile Yapısı hakkında bilgi veriniz?	
Cevap Anahtarı		<p>C. 1.Kuzey Arabistan'da Kurulan Devletler</p> <p>a. Nabatiler b. Tedmürlüler c. Gassâniler d. Hireliler</p> <p>Güney Arabistan'da Kurulan Devletler</p> <p>a.Maînliler b. Sebeliler c. Himyerîler</p> <p>MAİNLİLER: M.Ö. 1400 ile 630 yılları arasında Yemen'de hüküm süren Ma3În Krallığı'nın merkezi, San'a'nın doğusunda harabeleri bulunan Maîn şehri idi. Maînliler daha ziyade ticari hayata önem verirler, Arabistan mahsulleriyle Hindistan ve Çin'den gelen malları Mısır, Filistin ve Suriye'ye satarak büyük gelir elde ederlerdi.</p> <p>C.2.</p> <p>Kabilede en küçük birim ailedir. Aile, ya aynı ev veya çadırda oturan dede, oğullar, torunlar ve bunların çocuklarından oluşan geniş aile (âl), ya da ana-baba ve çocuklardan oluşan dar aile (ıyâl) şeklinde olurdu. Evlenme farklı şekillerde gerçekleşirdi.</p> <p>Nikahın dinî bir mahiyeti yoktu. Nikâh şekillerinden biri bildiğimiz tarzda olardı. Bunun yanısıra nikahsız yaşama, süreli nikah (Nikâh-ı mut'a), eşleri karşılıklı değiştirme (Nikâh-ı bedel), bir erkekten çocuk sahibi olmak için eşi ona sunma (Nikâh-ı istibdâ'), büyük oğlun babasının ölümünden sonra üvey annesiyle evlenebilmesi (Nikâh-ı makt), başlık ve mehir vermemek için kızların değiştirilmesi (Nikâh-ı şığâr) gibi çeşitli ve garip nikah türleri uygulanırdı. İslâm, bugün bilinen tarzın dışındaki nikâh şekillerini yasaklamıştır.</p>	

	<p>Evlatlık müessesesi mevcuttu. Evlatlık ilişkisi evliliğe engel teşkil etmekteydi. Evlatlık, evlat edinmenin vârisi olurdu. Boşanma yaygındı ve boşama yetkisi erkeğe aitti. Ancak bazı kadınlar boşama hakkının kendilerine verilmesini şart koşabiliyorlardı. Boşanan kadın başka biriyle evlenebilmek için bir yıl beklemek zorundaydı. Kadın ancak çocuk doğurduktan sonra aileye dahil olabilirdi. Çocuksuz kadın diyet ödemek zorunda kalırsa diyeti kocası değil kadının ailesi öderdi. Kadınlar hür ve cariye olmak üzere ikiye ayrılırdı. Cariyelerin Araplar nazarında develerden farkı yoktu. Onu da devesi gibi alıp satardı. Fakat hür kadınlar farklıydı. Bunlar erkeklere denk tutulmamakla birlikte cariyeler gibi de kabul edilmezlerdi. Genel olarak kadınlar insanî haklara layık görülmezler, miras alamazlardı.</p> <p>Bununla birlikte çölün zor şartlarında erkek kadar olmasa da kadının çalışmasına da ihtiyaç duyulmaktaydı. Kadın yemek yapar, çocuklara bakar, develeri sağlar, yakacak toplar, çadır onarır, hurma lifinden hasır örerd. Bundan başka savaşçılara su taşımak, onları şiirlerle cesaretlendirmek, yaralıları tedavi etmek de kadınlara aitti. Fakat bu görevler kadınlara hukuk ve şeref sağlamıyordu.</p> <p>Mekke, Medine, Tâif gibi yerleşim merkezlerindeki kabilelerde ise eşraf kızları mevki sahibi idiler. Bazı kabile reislerinin ve ileri gelenlerinin kızları kabile içinde birçok erkekten muteber idiler. Medine’de Neccârîoğulları’ndan Selmâ bint Amr, Kureyş’ten Hatice bint Huveydli, Hind bint Utbe ve meşhur Arap şairesi Hansâ ünlü kadınlardır.</p> <p>Araplarda doğan çocuk erkek olursa babası şenlik yapar, sevincini belli eder, kız olursa sıkılır, kızar ve zavallı yavruyu uğursuz sayardı. Bazen onu diri diri toprağa gömmekten çekinmezdi. Bazıları da fakirlik korkusuyla çocuklarını öldürürlerdi. İslam bütün bunları şiddetle yasaklamıştır.</p>
Kaynak Kitap	İbrahim Sarıçam, “Hz. Peygamber Dönemi”, <i>İslam Tarihi</i> , Ed: Eyüp Baş, Grafiker Yayınları, Ankara 2013.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Adem Apak, <i>Ana Hatlarıyla İslam Tarihi 1</i> , Ensar Neşriyat, İstanbul 2016. İbrahim Sarıçam, <i>Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı</i> , Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2007. Muhammed Hamidullah, <i>İslam’a Giriş</i> , Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995.

OSMANLI TÜRKÇESİ I

Öğretim Üyesi	Prof.Dr. Alpaslan DEMİR	
Oda Numarası	MA-K1-47	
E-posta	alpaslan.demir@gop.edu.tr	
Ders Zamanı	SALI 13:15-17:00	
Derslik	A306	
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, öğrencilerin bahsedilen sürede Osmanlı Türkçesini okur yazar hale gelerek Osmanlı Tarihine yönelik özellikle matbu kaynak niteliğindeki belgeleri okuyabilmelerini ve anlayabilmelerini sağlamak ve el yazısı arşiv vesikalarını okumaya hazırlamaktır.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Alfabe ve Osmanlı Alfabeti	
	Türkçenin tarihi gelişimini ve Osmanlı Türkçesi tabirinin ne anlama geldiğini bilir.	
	Osmanlı alfabetini tanıır.	
	Harf gruplarını ve harflerin bitişmelerini öğrenir.	
	Osmanlı alfabetindeki harfleri okuyabilir ve yazabilir.	
	Yardımcı Harfler: Elif, Vav, Ye	
	Kelime okutmaya yarayan yardımcı harfleri tanıır.	
	Kelime okumayı öğrenir.	
	Türkçe Kökenli Kelimelerin İmlası	
	Türkçe kökenli kelimelerin yazılışında uygulanacak kuralları bilir.	
	Harekeler ve Arapça-Farsça Kökenli Kelimelerin İmlası	
	Harekeleri bilir.	
	Arapça-Farsça kökenli kelimelerin yazılışında uygulanacak kuralları bilir.	
	İsm-i Fail; İsm-i Meful; Elif-i Maksure; Elif-i Memdude; Vav-ı Madule; Arapça Rakamlar	
	Arapça kelimeler ve rakamlar hakkında bilgi sahibi olur.	
	Yeni kelimelerin türetilme mantığını kavrar.	
	Metin Okuma	
	Basit matbu metinleri okuma bilgisine sahip olur.	
	Arapça Tamlamalar	
Arapça tamlamaların mantığını kavrar.		
Arapça tamlamaların okunuş ve yazılışını öğrenir.		
Metin Okuma		
Basit matbu metinleri okuyabilir.		
Farsça Tamlamalar		
Farsça tamlamaların mantığını kavrar.		
Farsça tamlamaların okunuş ve yazılışını öğrenir.		
MezidünFihSülasi Masterlar; İfal Babı; Arapça İsimlerin Çoğul Yapılması; Düzenli ve Düzensiz çoğullar		
Arapça kelime mantığını kavrar.		
İfal babını öğrenir ve yeni kelime türetme mantığını kavrar.		

		Arapça kelimeleri çoğul yapma hakkında bilgi sahibi olur.	
		Metin Okuma	
		Matbu metinleri okuyabilir.	
		Tefil Babı; İsm-i Tafdil; Çoğul Vezinleri; Farsça İsimlerin Çoğul Yapılması	
		Tefil babını ve İsm-i Tafdil yapmasını öğrenir ve yeni kelime türetme mantığını kavrar.	
		Arapça kelimeleri çoğul yapma hakkında bilgi sahibi olur.	
		Farsça kelimeleri çoğul yapma hakkında bilgi sahibi olur.	
		Metin Okuma ve Genel Tekrar	
		Matbu metinleri okuyabilir.	
		Osmanlı Türkçesi alfabesi ile yazabilir.	
		Arapça kökenli mastarlardan yeni kelimeler türetebilir.	
		Farsça kelimeleri çoğul yapabilir.	
		Arapça kelimeleri çoğul yapabilir.	
Hafta-Tarih	Ders Konuları		İlgili Program Yeterliği
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Alfabe ve Osmanlı Alfabesi	PY14
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Yardımcı Harfler: Elif, Vav, Ye	PY14
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Türkçe Kökenli Kelimelerin İmlası	PY14
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Harekeler ve Arapça-Farsça Kökenli Kelimelerin İmlası	PY14
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	İsm-i Fail; İsm-i Meful; Elif-i Maksure; Elif-i Memdude; Vav-ı Madule; Arapça Rakamlar	PY14
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Metin Okuma	PY14-PY15-PY16
	16-24. 11. 2024	Ara Sınav	
8	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Arapça Tamlamalar	PY14-PY9
9	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Metin Okuma	PY9-PY14-PY15-PY16
10	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Farsça Tamlamalar	PY14-PY9
11	16. 12. 2024-20. 12. 2024	MezidünFihSülasi Masterlar; İfal babı; Arapça İsimlerin Çoğul Yapılması; Düzenli ve Düzensiz Çoğullar	PY14-PY9
12	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Metin Okuma	PY1-PY2-PY4-PY8-PY9-PY13-PY14-PY15-PY16
13	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Tefil Babı; İsm-i Tafdil; Çoğul Vezinleri; Farsça İsimlerin Çoğul Yapılması	PY14-PY9
14		Metin Okuma ve Genel Tekrar	PY1-PY2-PY4-PY8-PY9-PY13-PY14-PY15-PY16
	5-14 Ocak 2025	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.		
Örnek Sorular	1-Aşağıdaki kelimeleri eski harflerle yazınız. Kale: Sultân: Güvercin: Mimleha: Şeyhü'l-islâm: 2- Aşağıdaki kelime ve tamlamaların okunuşlarını ve anlamlarını kurallara uygun olarak yazınız. 3- Aşağıdaki matbu metni kurallara uygun olarak transkribe ediniz		
Cevap Anahtarı	1- Bu soruda latin alfabesi ile verilen kelimelerin Osmanlı Türkçesi alfabesi ile doğru bir şekilde yazılması istenmektedir..		

	<p>2- Bu soruda öğrencilerden Osmanlı Türkçesi alfabesi ile verilmiş kelime ve tamlamaların doğru bir şekilde okunarak latin alfabesi ile yazılması ve anlamlarının ne olduğunun bilinmesi beklenmektedir.</p> <p>3- Bu soruda, öğrencilerden Osmanlı Türkçesi alfabesi ile verilmiş metnin latin alfabesine transkripsiyon etmesi istenmektedir.</p>
Kaynak Kitap	Yılmaz Kurt, <i>Osmanlıca Dersleri 1</i> , Akçağ yay., Ankara 2018.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	1-Şemseddin Sami, Kamus-i Türki Sözlüğü . 2-Ferit Develioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat

İSLAM ÖNCESİ TÜRK TARİHİ - 1

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TANRIVERDİ
Oda Numarası	MA-K1-54
Ofis Saatleri	Çarşamba 13:00-15:00
E-posta	
Ders Zamanı	
Derslik	A-105
Dersin Amacı	Türklerin tarih sahnesine çıkışından İslamiyet'in Türkler tarafından kabulüne kadar geçen dönem içerisinde ana hatlarıyla Türk tarihini incelemek. İslamiyet'in kabulü öncesinde Türk topluluk ve devletlerinin siyasi, askeri ve ekonomik faaliyetlerini bilen ve daha sonra kurulacak olan Türk devletlerine etkisini kavrayacak tarihçiler yetiştirmek. Türk tarihindeki sürekliliği ortaya koyarak bir bütün halinde ele alınmasına katkı sağlamak.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Türk Adı, Soy ve Anayurdu
	Türk adının anlamını ve soyunu bilir
	İslam öncesi Türk tarihine ait kaynaklarla ilgili bilgi sahibi olur.
	Türklerin anayurdu ve yayılmalarını kavrar
	Asya Hun Devleti
	Hunların tarih sahnesine çıkışını bilir.
	Hun hükümdarları ve siyasi faaliyetlerini öğrenir.
	Asya Hun Devleti'nin Türk tarihindeki önemini kavrar.
	Avrupa Hun Devleti
	Kavimler göçü ve sonuçlarını bilir.
	Avrupa Hun Devleti, hükümdarları ve siyasi faaliyetlerini bilir.
	Avrupa Hun Devleti'nin Avrupa tarihi açısından önemini kavrar.
	Akhun ve Tabgaç Devleti
	Akhun Devleti'nin kuruluşunu siyasi faaliyetlerini bilir.
	Hunların Türk tarihindeki önemini kavrar.
	Tabgaç Devleti'nin kuruluşunu siyasi faaliyetlerini bilir.
	Gök-Türkler
	I. Gök-Türk Devleti'nin kuruluşunu bilir.
	Doğu Gök-Türk Hakanlığını bilir.
	Doğu Gök-Türk Hakanlığını bilir.
I. Gök-Türk Devleti'nin yıkılışı ve sebeplerini kavrar.	
Gök-Türkler	
II. Gök-Türk (Kutluk) Devleti'nin kuruluşunu bilir.	
II. Gök-Türk (Kutluk) Devleti dönemindeki siyasi faaliyetleri bilir.	
II. Gök-Türk (Kutluk) Devleti'nin yıkılışı nedenlerini bilir.	
Gök-Türklerin Türk tarihindeki rolünü kavrar.	

		<p>Uygurlar Uygur Hakanlığının kuruluşu, gelişmesi ve yıkılışını bilir.</p> <p>Kan-çou Uygur Devleti'nin kuruluşu, gelişmesi ve yıkılışını bilir.</p> <p>Doğu Türkistan (Turfan) Uygur Devleti'nin kuruluşu, gelişmesi ve yıkılışını bilir.</p> <p>Uygurların Türk tarihindeki önemini kavrar.</p> <p>Kırgızlar ve Türgişler Kırgızların ortaya çıkışı ve siyasi faaliyetlerini bilir.</p> <p>Türgişlerin ortaya çıkışı ve siyasi faaliyetlerini bilir</p> <p>Kırgızların ve TürgişlerinTürk tarihindeki önemini kavrar.</p> <p>Karluklar ve Sabar Devleti Karlukların ortaya çıkışı ve siyasi faaliyetlerini bilir.</p> <p>Sabar Devleti'nin ortaya çıkışı ve siyasi faaliyetlerini bilir.</p> <p>Karluklar ve Sabar Devleti'nin Türk tarihindeki önemini kavrar.</p> <p>Oğuzlar Oğuzların ortaya çıkışını bilir.</p> <p>Oğuz boyları ve yayılışı hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Oğuzların Türk tarihindeki önemini kavrar.</p> <p>Avar ve Hazar Devletleri Avar Hakanlığının kuruluşu ve siyasi faaliyetleri ve yıkılışını bilir.</p> <p>Hazar Hakanlığının kuruluşu ve siyasi faaliyetleri ve yıkılışını bilir.</p> <p>Avar ve Hazar hakanlıklarının Türk tarihindeki önemini kavrar.</p> <p>Peçenekler, Uz'lar ve Kumanlar (Kıpçak) Peçeneklerin ortaya çıkışı ve siyasi faaliyetlerini bilir</p> <p>Uz'ların ortaya çıkışı ve siyasi faaliyetlerini bilir</p> <p>Kumanların (Kıpçak) ortaya çıkışı ve siyasi faaliyetlerini bilir.</p> <p>Peçenekler, Uz'lar ve Kumanlar (Kıpçak)'ınTürk tarihindeki önemini kavrar.</p> <p>Oğurlar (Bulgarlar) Bulgarların ortaya çıkışı hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Büyük Bulgar Devleti hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Tuna Bulgar Devleti hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>İtil (Volga) Bulgar Devleti hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Bulgarların Türk tarihindeki önemini kavrar.</p>
--	--	---

	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Türk Adı, Soy ve Anayurdu	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Asya Hun Devleti	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Avrupa Hun Devleti	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Akhun ve Tabgaç Devleti	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Gök-Türkler	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10,

			PY14
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Gök-Türkler	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
	16-24. 11. 2024	VİZE SINAVI	
8	11. 11. 2024-15. 11. 2024	Uygurlar	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
9	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Kırgızlar ve Türgişler	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
10	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Karluklar ve Sabar Devleti	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
11	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Oğuzlar	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
12	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Avar ve Hazar Devletleri	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
13	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Peçenekler, Uz'lar ve Kumanlar (Kıpçak)	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
14	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Oğurlar (Bulgarlar)	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
	5-14 Ocak 2025	FİNAL	
Değerlendirme		% 40 Vize % 60 Final	
Örnek Sorular		<p>İslam Öncesi Türk Tarihi dersinin soruları açık uçlu, boşluk doldurma ve çoktan seçmeli olabilir.</p> <p>1. Hunların Avrupa'da kurdukları hâkimiyet Attila'nın ölümünden sonra hızla sona ermiştir. Ancak Hunların Avrupa sahnesinden çekilmesinden sonra da etkileri (siyasi, sosyal, askeri vb.) devam etmiştir. Hunların Avrupa'ya olan etkilerini izah ediniz.</p> <p>2. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle tamamlayınız.</p> <p>a. Tarihte İstanbul'u ilk kez kuşatan Türk devleti'dır.</p> <p>b. Asya Hun Devleti'nin bilinen ilk hükümdarı oğlu tarafından suikast neticesinde tahttan indirilmiştir.</p> <p>c. II. Göktürk Devleti en güçlü dönem Kağan'ın iktidarı devrinde yaşamıştır.</p> <p>3. Türkler erken dönemlerden itibaren bağımsızlıklarına düşkün olmaları, hayvanlarına otlak bulmak, boylar arası mücadele, Çin'in baskısı gibi nedenlerden dolayı anayurtlarından göç etmişlerdir.</p> <p>Aşağıdaki Türk topluluklarından hangisi Avrupa'ya göç etmemiştir?</p> <p>A. Kırgızlar B. Hunlar C. Avarlar D. Kumanlar E. Bulgarlar</p>	
Cevap Anahtarı		<p>1. Avrupa Hun Devleti'nin Ortaçağ boyunca Avrupa'yı etnik, edebi, estetik, siyasi, sosyal ve askeri yönden etkilediği görülmektedir. Bu etkileri şu şekilde sıralamak mümkündür:</p> <p>a. Kavimler göçü yolu ile etnik olarak etkilemiştir. Kavimler göçü ile gelen ve yerli toplulukların karışmasına neden olarak yaklaşık bugün ki Avrupa etnik yapısı ortaya</p>	

	<p>çıkmiştir.</p> <p>b. Savaşlar veya dostça münasebetler yolu ile edebî olarak etkilemişlerdi. Almanların ünlü destanı “Nibelungen” ve birçok efsane buna örnek verilebilir.</p> <p>c. Bozkır sanatı yolu ile estetik olarak etkilemişlerdir.</p> <p>ç. Batı Roma imparatorluğunun yıkılması (476. İtalya'nın ilk yabancı kralı Odovakar, Attila'nın sadık adamlarından Edekon'un oğlu idi) ve büyük istilâ hareketlerinin başlaması üzerine çok mühim bir tarihî gelişme olarak, Roma-Germen gruplaşma eğiliminin uyanması yolu ile siyasi olarak etkilemişlerdir.</p> <p>d. Köylünün ve güçsüzün korunmasına yönelik “şövalyelik” (dar manada, atlı savaçılık) hayatının ve Roma imparatorluk kavramına karşı millî duyguların yaratıcısı olarak sosyal alanda etkilemişlerdir.</p> <p>e. Avrupa ordularınının Türk sistemine göre ıslahî hareketleri dolayısıyla askerî bakımlardan Türk kültür tesirleri Batı'da hemen bütün Ortaçağ boyunca devam etmiştir.</p> <p>2.</p> <p>a. Avarlar</p> <p>b. Teoman (Tu-man) – Mete (Mo-tun)</p> <p>c. Bilge</p> <p>3. A- Kırgızlar</p>
Kaynak Kitap	İbrahim Kafesoğlu, Türk Milli Kültürü, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1997.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Ahmet Taşağıl, Göktürkler I-II-III, TTK Yayınları, Ankara 2018; Saadettin Gömeç, Türk Kültürünün Ana Hatları, Akçağ Yayınları, Ankara 2006.

ESKİ MEZOPOTAMYA TARİHİ

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Murat TEKİN	
Oda Numarası	MA-K1-53	
Ofis Saatleri	Pazartesi 13:00-15:00	
E-posta	murat.tekin@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik	ED-Z-57	
Dersin Amacı	Medeniyetin Beşiği olarak kabul edilen, bu bağlamda ilk yazı, ilk şehir ve ilk devlet gibi dünya tarihini derinden etkileyen gelişmelere ev sahipliği yapan Eski Mezopotamya'nın sakinleri olan başta Sumerliler olmak üzere, Akad, Babil, Asur halklarının bu gelişmelerdeki rolünü, dolayısı ile tarihlerini ve kültürlerini öğrencilere aktararak, yaşadığımız dünyanın aslında tarihteki derin köklerinden beslenerek bugünlere ulaştığını kavratmak.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Eski Mezopotamya Coğrafyası ve Eski Mezopotamya Tarihinin Kaynakları	
	Eski Mezopotamya coğrafyasının özelliklerini ve bu özelliklerin burada yaşayanların hayatını nasıl etkilediğini öğrenir. Ayrıca, bu coğrafyada gerçekleştirilen arkeolojik kazılar ve araştırmalar hakkında bilgi sahibi olur.	
	Çivi yazılı kil tabletler ve çözümleri hakkında bilgi edinir.	
	Eski Mezopotamya dilleri, arşivleri ve kütüphaneleri hakkında bilgi edinir.	
	Mezopotamya'nın Tarihöncesi	
	Avcılık ve Toplayıcılık'tan İlk köylere nasıl geçildiğini öğrenir.	
	Hassuna-Samarra dönemlerini yansıtan yerleşim yerlerini ve kültürlerini öğrenir.	
	Halaf ve Ubeyd dönemlerini yansıtan yerleşim yerlerini ve kültürlerini öğrenir.	
	Mezopotamya'da Tarihi Sürecin Başlangıcı	
	Uruk dönemi hakkında bilgi sahibi olur.	
	Yazının ne zaman ve nasıl ortaya çıktığı hakkında bilgi sahibi olur.	
	Cemdet Nasr dönemi hakkında bilgi sahibi olur.	
	Erken Hanedanlar Dönemi	
	Sumerlilerin etnik yapısı, tarihi ve ortaya koydukları kültürel unsurlar hakkında bilgi edinir.	
	Mezopotamya'nın kayıtlara geçmiş ilk yöneticileri hakkında bilgi sahibi olur.	
	İlk kent-devletleri ve yönetimleri hakkında bilgi sahibi olur.	
	Mezopotamya Mitolojisi ve dini hakkında bilgi sahibi olur.	
	Sami Topluluklarının Mezopotamya'ya Gelişi	
	Akadların etnik yapısı, tarihi ve ortaya koydukları kültürel unsurlar hakkında bilgi edinir.	
Akadlı fatihler Sargon ve Naramsin dönemi siyasi ve		

		<p>kültürel gelişmeleri hakkında bilgi edinir.</p> <p>Akadların devlet anlayışının özellikleri hakkında bilgi edinir.</p> <p>Yeni Sumer Devleti (III. Ur Hanedanı)</p> <p>Bu dönemde görülen siyasi gelişmeler ve inşaa faaliyetleri hakkında bilgi edinir.</p> <p>Bu dönemde görülen toplumsal reformları ve bu reformların topluma etkilerini öğrenir.</p> <p>Mezopotamya'da görülen yeni göçler ve kent devletleri</p> <p>Hurriler ve Amurrular'ın etnik yapısı, tarihi ve ortaya koydukları kültürel unsurlar hakkında bilgi edinir.</p> <p>İsin-Larsa Krallıklarının, Eşnunna ve Mari kent devletlerinin siyasi tarihi ve kültürel özellikleri hakkında bilgi edinir.</p> <p>Eski Asur Krallığı tarihi ve bu dönemde görülen Asur ile Anadolu arasındaki ticaret hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Eski Babil Krallığı tarihi hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Kassitler</p> <p>Kassitler'in etnik yapısı, tarihi ve ortaya koydukları kültürel unsurlar hakkında bilgi edinir.</p> <p>Hurri-Mitanni Devleti</p> <p>Hurri-Mitanni Devleti'nin siyasi ve kültürel tarihi hakkında bilgi edinir.</p> <p>Orta Asur Krallığı</p> <p>Orta Asur Devleti'nin siyasi ve kültürel tarihi hakkında bilgi edinir.</p> <p>Ön Asya'da Büyük Göç Dalgaları ve Demir Çağı'nın Başlangıcı</p> <p>Göç dalgalarıyla Mezopotamya'ya gelen Aramiler'in etnik yapısı, tarihi ve ortaya koydukları kültürel unsurlar ile Demir Çağı'nın genel özellikleri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Asur İmparatorluğu'nun Doğuşu</p> <p>Yeni Asur Krallığı tarihi ve bu süreçte söz konusu devletin imparatorluğa nasıl dönüştüğü hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>İmparatorluk dönemi siyasi ve kültürel tarihi hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Yeni Babil Krallığı</p> <p>Yeni Babil Krallığı'nın siyasi ve kültürel tarihi hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Yeni Babil Krallığı yıkıldıktan sonra Mezopotamya'nın siyasi ve kültürel durumu hakkında bilgi sahibi olur.</p>	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği	
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Eski Mezopotamya Tarihinin Kaynakları	PY1,PY3, PY5
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Mezopotamya'nın Tarih Öncesi	PY3,PY4, PY10,PY16
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Mezopotamya'da Tarihi Sürecin Başlangıcı	PY3,PY4,PY10, PY16
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Erken Hanedanlar Dönemi	PY3,PY4, PY10,PY16
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Sami Toplularının Mezopotamya'ya Gelişi	PY3,PY4, PY10,PY16
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Yeni Sumer Devleti (III. Ur Hanedanı)	PY3,PY4, PY10,PY16
	16-24. 11. 2024	Ara Sınav-Vize	

8		Mezopotamya’da görülen yeni göçler ve kent devletleri	PY3,PY4, PY10,PY16
9		Kassitler	PY3,PY4, PY10,PY16
10	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Hurri-Mitanni Devleti	PY3,PY4, PY10,PY16
11	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Orta Asur Krallığı	PY3,PY4, PY10,PY16
12	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Ön Asya’da Büyük Göç Dalgaları ve Demir Çağı’nın Başlangıcı	PY3,PY4, PY10,PY16
13	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Asur İmparatorluğu’nun Doğuşu	PY3,PY4, PY10,PY16
14	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Yeni Babil Krallığı	PY3,PY4, PY10,PY16
	5-14 Ocak 2025	Yarıyıl Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan, boşluk doldurma ve çoktan seçmeli test şeklinde bir vize ve bir final sınavı olarak yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40, finalinki ise % 60’tır. Geçme notu 100 üzerinden 60’tır.		
Örnek Sorular	<p>S.1. İnsanoğlunun gerçekleştirdiği ilk büyük devrim,dir.</p> <p>S.2. Sargon tarafından MÖ.....yılında kurulan Akad devleti, Naram-Sin sonrasında iktidara gelen krallar zamanında, ülkenin farklı yerlerinde çıkan isyanların ekonomik dengeleri bozmasının yanı sıra, gerçekleşen göç hareketleri sonrasında MÖ..... yılında tarih sahnesinden silinmiştir. Boşluklara gelmesi gereken tarihler sırasıyla aşağıdaki seçeneklerden hangisinde doğru şekilde verilmiştir? a) 3100-2900 b) 2500-2350 c) 2350-2150 d) 2112-2004</p> <p>S.3.Güney Mezopotamya’dan Doğu Akdeniz yönünde Fırat boyunca ilerleyen ana ticaret yolu üzerinde, Suriye topraklarında yer alır. Akkad döneminde Naram-Sin’in seferleri sonucunda tahrip olan kent, önce yerel yöneticilerin önderliğinde güçlenmiş, arkasından MÖ on sekizinci yüzyılda bir krallık merkezi haline gelmiş ve Zimri-Lim adlı kralı döneminde en parlak dönemini yaşamıştır. Bilgiler verilerek tanıtılan bu krallık aşağıdakilerden hangisidir? a) Eşnunna b) Mari c) Asur d) Babil</p>		
Cevap Anahtarı	C.1. İnsanoğlunun gerçekleştirdiği ilk büyük devrim, Neolitik Devrim dir. C.2. c) 2350-2150 C.3. b) Mari		
Kaynak Kitap	Kemalettin KÖROĞLU, Eski Mezopotamya Tarihi , İletişim Yayınları, İstanbul, 2012.		
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	J. L. HUOT - J. P. THALMANN- D. VALBELLA, Kentlerin Doğuşu , (çev. Ali Bektaş Girgin), Ankara, 2000. Amelie, KUHRT, Eskiçağ’da Yakındoğu , c.I-II,(çev. D. Şendil), İstanbul, 2010. F. KINAL, Eski Mezopotamya Tarihi , Ankara, 1983. M. van de MIEROOP, Antik Yakındoğu’nun Tarihi: İ.Ö. 3000–323 , (çev. Sinem Gül), Ankara, 2006.		

İNGİLİZCE

Öğretim Elemanı	Öğr. Gör. Dr. M. ÇİĞDEM	
Oda Numarası	308	
Ofis Saatleri	Pazartesi 13:00-15:00	
E-posta		
Ders Zamanı	Birinci Öğretim	
Derslik	A403	
Dersin Amacı	Bu ders sonucu öğrenciler İngilizcenin temel yapılarını kullanarak kendilerini ifade edebileceklerdir. Bu ders öğrencilere İngilizce temel yapılarını başlangıç düzeyde (Beginner / A1) vermeyi amaçlar.	
Dersin Kazanımları	Konu ve İlgili Kazanım	
	verb to be, subject pronouns	
	Kişi zamirlerini öğrenir ve öznelere göre to be fiilini yerleştirebilir	
	Kişi zamirlerini kullanarak basit isim cümleleri kurabilir.	
	Günlük diyalog örnekleri verilerek sınıf içi aktivite olanağı sağlanır.	
	Possessive adjectives, object pronouns, family members	
	Aitlik zamiri ve aile üyelerini kavrar.	
	Kendi aile üyelerini tanıtabilir.	
	Numbers, Days and Months	
	Sayıları öğrendiğinde yaşını ifade edebilir. Günleri ve ayları öğrendiğinde kurabildiği cümle çeşitliliğini artırır.	
	Countries	
	Ülkelerin öğrenimi ile beraber Yes/No sorusu ile sınıf içi çalışma yapar.	
	Ülkeleri içeren metni okuyup cevaplandırabilir.	
	Prepositions	
	Günlük ihtiyacı olan nesnelerin İngilizcesini öğrenir ve kullanır.	
Nesnelerin konumunu anlatabilmek için yer edatlarını kullanır.		
Yer edatları ile sınıf içi soru- cevap çalışmaları yapar.		
A / An & Plural Nouns		
Tekil nesnelerin kullanımında a / an farklılığını öğrenir.		

	<p>Birden fazla nesne ifade ederken kelime çoğul yapabilir.</p> <p>The Simple Present Tense I (I / you / we / they)</p>
	<p>Geniş zamanda I, you, we ve they özneleri ile olumlu cümle yapabilir.</p> <p>Fiil öğrenimini genişleterek daha fazla fiilde cümle kullanmayı deneyimler.</p> <p>Özneleri kullanarak negatif ve yes/ no soru cümleleri oluşturur.</p> <p>“Wh-” questions</p>
	<p>What, Where, When, How gibi soru kelimelerini öğrenir.</p> <p>Present Simple Tense II</p>
	<p>Geniş zamanda üçüncü tekil şahıs özneleri ile olumlu cümle yapabilir.</p> <p>Özneleri kullanarak negatif ve soru cümleleri oluşturur.</p> <p>Daily Activities</p>
	<p>Günlük aktivitelerle ilgili gerekli kelime öğretiminden sonra kendisi ile ilgili cümle kurar.</p> <p>Boş zaman aktivitelerini içeren bir metin yazabilir.</p> <p>Jobs and related verbs</p>
	<p>Meslekleri ve ilişkili fiilleri öğrenir.</p> <p>Meslekleri içeren metni okuyup metne ait soruları cevaplayabilir.</p> <p>Adjectives</p>
	<p>Sıfatları öğrenerek daha uzun cümle kurabilir.</p> <p>Parts of the body & Have got / Has got</p>
	<p>Vücudunun bölümlerini öğrenir.</p> <p>Have got ve has got yapısını kullanarak kendini anlatır.</p> <p>Günlük diyalog çalışması yapabilir.</p>

I. SINIF BAHAR DÖNEMİ DERS PLANLARI

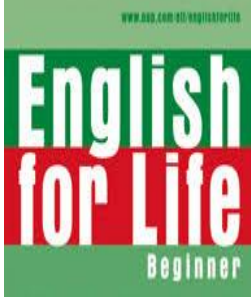
İNGİLİZCE

Öğretim Üyesi	Öğr.gör. Dr. M. ÇİĞDEM
Oda Numarası	306
Ofis Saatleri	Pazartesi 13:00-15:00
E-posta	
Ders Zamanı	İkinci Öğretim
Derslik	UZEM
Dersin Amacı	Bu ders sonucu öğrenciler İngilizcenin temel yapılarını kullanarak kendilerini ifade edebileceklerdir. Bu ders öğrencilere İngilizce temel yapılarını başlangıç düzeyde (Beginner / A1) vermeyi amaçlar.
	<p style="text-align: center;">Konu ve ilgili kazanım</p> <p>There is / There are Evin bölümleri ve eşyaların İngilizce karşılıklarını bilir. There is / are kullanılarak örnek cümle yazar This/that/these ve those yapıları öğretilerek nesnelere konumuna göre basit sıfatlar kullanarak cümlede kullanma yetisi edinilir. This/that/these ve those yapılarını öğrenir Bu yapıların nesnelere konumuna göre ifade edildiğini keşfeder Bu yapıları cümle içinde kullanır Can ve can't modal verb I Can / can't modal verbler kullanılarak basit cümleler kurabilir Kalıbı soru cümlelerinde kullanabilir Konu ile ilgili alıştırmaları cevaplayabilir. Can ve can't modal verb II Adverbs (zarf) öğrenimi ile kurdukları cümleleri geliştirirler. Can ve can't modal verb III Can ve geniş zaman kullanımlı cümle kurma Writing çalışması Bu haftaya kadar işlenen zaman kavramları ile ilgili karşılaştırmalı alıştırmaları cevaplayabilir. Kendilerini ifade eden metin oluştururlar. Reading çalışması Öğrendikleri konuları içeren metinleri okuyup</p>

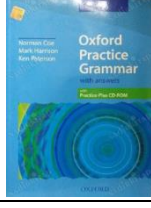
	cevaplandırabilir.
	WAS /WERE , The Simple Past Tense
	Was/were ile basit cümleler kurabilir.
	The Simple Past Tense
	Dili geçmiş zamanda (The Simple Past Tense) olumlu cümle kurar.
	Yapıyı olumsuz cümle kalıbında deneyimler
	Soru formlarında cümle kuruluşlarını bilir
	Düzenli/Düzensiz fiiller
	Öğrendiği fiillerle geçmiş zamanda cümle kurar.
	Reading çalışması II
	Simple past tense kullanılan metni okuyup sorularını cevaplandırır.
	Simple past tense time expressions
	Bu zaman ile kullanılan zaman zarflarını edinir.
	Writing çalışması II
	Geçmiş zaman kullanarak geçirdiği son tatili anlatan metin yazabilir.
	Simple present tense and simple past tense
	Geniş zaman ve geçmiş zamanı karşılaştıran soruları cevaplayabilir.
	Geniş zaman ve geçmiş zamanı karşılaştıran soruları cevaplayabilir.

Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	There is / There are	PY15-PY19
2	Evin bölümleri ve eşyalar / This-That-Those-These	PY15-PY19
3	Can ve can't modal verb I	PY15-PY19
4	Can ve can't modal verb II	PY15-PY19
5	Can ve can't modal verb III	PY15-PY19
6	Writing çalışması	PY15-PY19
7	Reading çalışması I	PY15-PY19
	Ara Sınav	%40
8	WAS /WERE ,	PY15-PY19
9	The Simple Past Tense	PY15-PY19
10	Düzenli/Düzensiz fiiller	PY15-PY19
11	Reading çalışması II	PY15-PY19
12	Simple past tense time expressions	PY15-PY19
13	Writing çalışması	PY15-PY19
14	Simple present tense and simple past tense.	PY15-PY19

	Dönem Sonu Sınavı	%60
	Bütünleme Sınavı	%60
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirilmesi, kaynak kitaplar ve ders notları esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalin ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	

Örnek Sorular	<p>S.1. Can you _____ a bike? a) riding b) ride c) to ride d) rides</p> <p>S.2. You can cook meal in the _____. a) livingroom b) bedroom c) bathroom d) kitchen</p> <p>S.3. _____ an Internet cafe in this town. a) There are b) There is c) There aren't d) There be</p> <p>S.4. Danny _____ at work yesterday, but he _____ at work today. a) was / is b) wasn't / isn't c) was / isn't d) is / isn't</p> <p>S.5. Ann and Max usually _____ sailing at weekends, but last weekend they _____ tennis. a) goes / played b) go / played c) went / play d) went / played</p>
Cevap Anahtarı	1-b 2-d 3-b 4-c 5- b
Kaynak Kitap	 <p>English for Life (Oxford University Press) + Student's Book + Workbook + iTools (Digital Teaching Resources)</p>

**Yardımcı
Kaynaklar ve
Okuma Listesi**

Oxford Practice Grammar by Norman Coe, Mark Harrison, Ken Paterson
(Oxford University Press)

English Grammar in Use by Raymond Murphy (Cambridge University Press)

TÜRK DİLİ II

Öğretim Üyesi	Öğr. Gör. Yasin KULAÇ
Oda Numarası	MA-Z-10
E-posta	sebahat.armagan@gop.edu.tr
Ders Zamanı	Pazartesi 15.00-17.00
Derslik	Uzaktan Eğitim
Dersin Amacı	Ön lisans ve lisans düzeyindeki öğrencilere kendilerini doğru ve etkili olarak doğru ifade etmeyi, ana dil bilinci edindirmeyi; panel, konferans, açık oturum, forum türü toplantıları etkili dinlemeyi öğretmektir.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Dersin amacı, içeriği ve kaynakların tanıtılması.
	Ses bilgisi
	Ses bilgisi ile ilgili temel kavramları bilir.
	Türkçedeki sesleri ve bu seslerin özelliklerini bilir.
	Ünlülerle ilgili ses olaylarını ve nedenlerini bilir.
	Ünlü düşmesini, ünlü daralmasını, ünlü türemesini bilir.
	Ünsüzlerle ilgili ses olaylarını ve nedenlerini bilir.
	Ünsüz düşmesini, ünsüz türemesini, ünsüz benzeşmesini bilir.
	Cümle Türleri: Anlamına göre cümleler
	Cümle ile ilgili kavramları bilir.
	Olumlu cümleyi, olumsuz cümleyi, soru cümlesini, ünlem cümlesini bilir.
	Cümle Türleri: Yapısına göre cümleler
	Basit cümleyi, birleşik cümleyi, sıralı cümleyi, bağlı cümleyi bilir.
	Sözcük türleri: isim ve isim öbekleri
	Sözcük türü ile ilgili kavramları bilir.
	Sözcük türlerini anlam, tür ve görev bakımından sınıflandırır.
İsmin tanımını, özelliklerini ve isim öbeklerinin çeşitlerini bilir. Metin içerisinde isim ve isim öbeklerini bulur.	
Zamirler	
Zamirin tanımını, özelliklerini ve zamir çeşitlerini bilir. Metin içerisinde zamirleri ve zamir çeşitlerini bulur.	
Sıfat ve sıfat öbekleri	
Sıfatın tanımını, özelliklerini ve sıfat türlerini bilir. Metinde sıfatı ve sıfat türlerini bulur.	
ARA SINAV	
Zarflar	

		Zarfın tanımını ve zarf türlerini bilir. Metin içerisinde zarf ve zarf türlerini bulur.
		Eylemler
		Eylemin tanımını ve özelliklerini bilir. İsim ve eylem ayırımına varır. Metin içerisinde eylemleri bulur.
		Ek eylemler
		Ek eylem nedir? bilir. Eylemin özelliklerini kavrar. Metin içerisinde ek eylemin bulur.
		Eylemsiler
		Eylemsilerin tanımını yapar, özelliklerini bilir. Metin içerisinde eylemsileri bulur.
		Edat
		Edat nedir? bilir. Edatın özelliklerini kavrar. Edat türlerini bilir. Metin içerisinde edatları bulur.
		Bağlaç
		Bağlaç nedir? bilir. Bağlacın özelliklerini kavrar. Bağlaç türlerini bilir. Metin içerisinde edatları bulur.
		Yazılı ve sözlü anlatım türler
		Yazılı anlatım türlerini bilir: Form yazılar, öz geçmiş, biyografi, dilekçe, rapor, tutanak, mektup yazılarının tanımını ve özelliklerini bilir. Örnek yazılar okur.
		Makale, deneme, fıkra, eleştiri, röportaj, anı / hatıra, gezi / seyahat yazılarının tanımını ve özelliklerini bilir. Örnek yazılar okur.
		Etkili konuşma becerisinin önemini kavrar. İyi bir konuşmacının özelliklerini öğrenir.
		Sözlü anlatım türlerinden konferans, açık oturum, panel ve münazaranın tanımını ve özelliklerini bilir.
		Seminer, kongre, sempozyum, forum gibi sözlü anlatım türlerinin tanımını ve özelliklerini bilir. Örnek yazılar okur.
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Ses bilgisi	P3,P5,P6,P9,P11,P12
3	Cümle Türleri: Anlamına göre cümleler	P3,P5,P6,P9,P11,P12
4	Cümle Türleri: Yapısına göre cümleler	P3,P5,P6,P9,P11,P12
5	Sözcük türleri: isim ve isim öbekleri	P3,P5,P6,P9,P11,P12
6	Zamirler	P3,P5,P6,P9,P11,P12
7	Sıfat ve sıfat öbekleri	P3,P5,P6,P9,P11,P12
	Ara sınavlar	
8	Zarflar	P3,P5,P6,P9,P11,P12
9	Eylemler	P3,P5,P6,P9,P11,P12
10	Ek eylemler	P3,P5,P6,P9,P11,P12
11	Eylemsiler	P3,P5,P6,P9,P11,P12
12	Edat	P3,P5,P6,P9,P11,P12
13	Bağlaç	P3,P5,P6,P9,P11,P12
14	Yazılı ve sözlü anlatım türler	P3,P5,P6,P9,P11,P12
	Final sınavları	
	Bütünleme Sınavları	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirilmesi, kaynak kitap temel alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir ara sınav ve bir dönem sonu sınavı aracılığıyla yapılacaktır. Ara sınavın ortalamaya katkısı % 40 dönem sonu sınavının ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular	1. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde ünsüz benzeşmesinin örneği yoktur? A) İrmaktan geçerken at değiştirilmez. B) Herkesin geçtiği köprüden sen de geç.	

	<p>C) Her şeyin yokluğu yokluktur. D) İyi olacak hastanın hekim ayağına gelir. E) Değirmen iki taştan, muhabbet iki baştan.</p> <p>2. Ben güzel günlerin şairiyim." cümlesiyle yapısı, yüklemine yeri ve türü yönünden aşağıdaki dizelerin hangisi özdeştir? A) Saadetten alıyorum ilhamımı. B) Kızlara çeyizlerinden bahsediyorum. C) Çocuklara müjdelere veriyorum. D) Babası cephe kalan çocuklara. E) Ben ümitsizlere ümidim.</p> <p>3. Aşağıdaki cümlelerin hangisi yapısına göre basit, söz dizimine göre devrik bir cümledir? A) Okulda tiyatro çalışması yapmayı düşünüyor. B) Şiiri güzel okuyanlar, toplanmış salonda. C) Herkese laf anlatıyor, kimseyi incitmiyor. D) Bir dergi çıkaracağını söylemişti geçen gün. E) Hikâyelerini bir kitapta topladı bu sene.</p> <p>4. Aşağıdakilerden hangisinde ikileme zarf fiillerle kurulmuştur? A) Sabah hızlı hızlı yürüyordu. B) Bir köşede ileri geri konuştular. C) Çocuk düşse kalka büyür. D) İşleri sonra sonra yoluna girdi. E) Gece gündüz demeden çalıştı.</p> <p>5. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde fiilimsi yoktur? A) Dün gölge veren ağaç, bugün ocakta yandı. B) Güneşli bir havada yaylımız yola çıktı. C) Gün doğarken bir ölüm rüyasıyla uyandım. D) Yedi yüz yıl süren hikâyemizi dinlemiş. E) Seninle gelmesini istemez misin?</p>
Cevap Anahtarı	1. D 2. E 3. E 4. C 5. B
	Prof. Dr. Hanifi Vural, Türk Dili, Taşhan Kitap, Tokat, 2012.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>Prof. Dr. Hanifi Vural, Türk Dili, Taşhan Kitap, Tokat, 2012.</p> <p>1. Prof. Dr. Muharrem Ergin, Türk Dil Bilgisi, Bayrak Yayınları, İstanbul, 1999. 2. Prof. Dr. Tahsin Banguoğlu, Türkçenin Grameri, TDK Yayınları, Ankara, 1998. 3. Prof. Dr. Mustafa Özkan vd.; Yükseköğretimde Türk Dili Yazılı ve Sözlü Anlatım, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2006. 4. Prof. Dr. Mehmet Kaplan, Dil ve Kültür, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2011. 5. Ertem, Rekin - İsa Kocakaplan, Üniversitelerde Türk Dili ve Kompozisyon 6. Serdar Odacı vd., Üniversiteler için Dil ve Anlatım, Palet Yay., Konya, 2009. 7. "Türkçe Sözlük", TDK Yayınları, Ankara, 2013. 8. "Yazım Kılavuzu", TDK Yayınları, Ankara, 2012.</p>

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ VE OFİS YAZILIMLARI

Öğretim Elemanı	Öğr. Gör. Fatih MARAŞLI	
Oda Numarası	209	
Ofis Saatleri	Çarşamba 10:00-12:00	
E-posta		
Ders Zamanı		
Derslik	LAB 2-LAB 2	
Dersin Amacı	Bilgi Teknolojileri kullanımının yaygınlaştırılması, kelime işlemci, hesaplama ve sunu programı ve ayrıca internet uygulamalarını etkili şekilde kullanma bilgi ve becerilerinin kazandırılması amaçlanmıştır.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Sunu Programının Tanıtımı ve İşlevi, Ekran Öğeleri ve Menüler	
	Sunu programının kullanımını kavrar.	
	Sunu programı menülerini kavrar.	
	Etkili bir sunum nasıl hazırlanır öğrenir.	
	Slaytprogramında uygulama gerçekleştirme	
	Etkili sunum hazırlama kurallarına göre sunum hazırlamayı kavrar.	
	MS Office- Excel- Giriş Sekmesi (Tablo Çalışmaları)	
	Yazı tipini, boyutunu, rengini ayarlamayı bilir.	
	Excel üzerinde tablo nasıl çizeceğini kavrar.	
	Farklı türlerde tablo hazırlamayı bilir.	
	Finansal, tarihsel gibi işlemleri nasıl yapılabileceğini kavrar.	
	MS Office- Excel- Ekle Sekmesi (Grafik Çalışmaları)	
	Çalışma alanına grafik eklemeyi bilir.	
	Farklı türdeki grafikleri hangi amaç için kullanacağını kavrar.	
	MS Office- Excel- Giriş-EkleSekmesi (Karışık Uygulamalar)	
	Koşullu biçimlendirme hangi amaç için kullanıldığını kavrar.	
	Filtreleme hangi amaç için kullanıldığını kavrar.	
	Giriş ve Ekle sekmesinde öğrendiği özellikleri karışık uygulama üzerinde uygulamayı gerçekleştirebilir.	
	MS Office- Excel- Temel Formül Yazmayı Öğrenme	
Excel formül nasıl yazılacağını bilir.		
Temel formülleri yazmayı kavrar ve nerelerde kullanılacağını bilir.		
MS-Office-Excel- Matematiksel Formülleri Yazma		
Matematiksel formüllerin yazımını kavrar		
Matematiksel formülleri nerede nasıl kullanılacağını bilir.		
Birden fazla formülü birleştirerek formül yazmayı bilir.		
MS Office- Excel- Matematiksel Formül (Karışık uygulamalar)		
Öğrenilen matematiksel formüllerini farklı çalışmalarda iç içe nasıl kullanacağını kavrar.		
Matematiksel formüller üzerine karışık uygulamayı gerçekleştirebilir.		
MS Office- Excel- Koşul Formülleri Eğer (Uygulama)		
Koşul formüllerinden eğer formülünün ne amaçla kullanabileceğini kavrar.		

		Eğer formülünü kullanımını bilir, farklı çalışmalarda nasıl kullanılacağı kavrar. MS Office- Excel- Koşul Formülleri İç İç Eğer (Uygulama) İç içe eğer formülünün yazımını kavrar. İç içe eğer formülünün farklı çalışmalarda nasıl kullanılacağını bilir. Koşul formülleriyle ilgili uygulamaları gerçekleştirebilir MS Office- Excel- Koşul Formülleri Eğersay formülünün kullanımını kavrar. Etopla formülünün kullanımını kavrar. Eğerortalama formülünün kullanımını kavrar. Düşeyara formülünün kullanımını kavrar MS Office- Excel - Genel Uygulama Microsoft Excel için genel tekrar uygulaması yapılarak tüm konular tekrar edilir ve kavramları daha iyi kavraması sağlanır. MS Office- Excel - Genel Uygulama Microsoft Excel için genel tekrar uygulaması yapılarak tüm konular tekrar edilir ve kavramları daha iyi kavraması sağlanır.
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Sunu Programının Tanıtımı ve İşlevi, Ekran Öğeleri ve Menüler	P3-P6
3	Slaytprogramında uygulama gerçekleştirme	P3-P6
4	MS Office- Excel- Giriş Sekmesi (Tablo Çalışmaları)	P2-P3-P6
5	MS Office- Excel- Ekle Sekmesi (Grafik Çalışmaları)	P3-P6
6	MS Office- Excel- Giriş-EkleSekmesi (Karışık Uygulamalar)	P3-P6-P7-P8
7	MS Office- Excel- Temel Formül Yazmayı Öğrenme	P3-P6
8	MS-Office-Excel- Matematiksel Formülleri Yazma	P3-P6- P7-P10
	Ara Sınav	
9	MS Office- Excel- Matematiksel Formül(Karışık uygulamalar)	P3-P6-P13-P14
10	MS Office- Excel- Koşul Formülleri Eğer (Uygulama)	P3-P6
11	MS Office- Excel- Koşul Formülleri İç İç Eğer (Uygulama)	P3-P6
12	MS Office- Excel- Koşul Formülleri	P3-P6
13	MS Office- Excel - Genel Uygulama	P3-P6-P13-P14
14	MS Office- Excel - Genel Uygulama	P3-P6-P13-P14
	Dönem Sonu Sınavı	
	Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	

Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi-II

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Yunus Emre TEKİNSOY	
Oda Numarası	211	
Ofis Saatleri	Salı 10:00-12:00	
E-posta		
Ders Zamanı		
Derslik	Uzaktan Eğitim	
Dersin Amacı	Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluş şartlarının ve özelliklerinin anlaşılabilmesi için; Türk Milleti'ni Kurtuluş Savaşı yapmak durumunda bırakan şartlarla, Kurtuluş Savaşı'nın hangi şartlarda ve hangi ilkeler çerçevesinde gerçekleştiğini ve devletin hangi esaslar üzerine kurulduğunu kavratmak; böylece devletin kuruluş felsefesini bilen, devletin ve milletin temel değerlerine saygılı bireyler yetiştirmek.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Milli Mücadele	
	TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaları bilir.	
	TBMM'ye karşı çıkan ayaklanmaların Milli Mücadele üzerindeki etkilerini değerlendirebilir.	
	Sevr Antlaşması ile emperyalist güçlerin Anadolu üzerindeki emellerini değerlendirebilir.	
	Türk Milleti'nin Sevr Antlaşması'na verdiği tepkileri değerlendirebilir.	
	Milli Mücadele'de Doğu Cephesi'nde yaşanan askeri ve siyasi gelişmeleri kavrar.	
	Milli Mücadele'de ilk askeri ve siyasi zaferin kime karşı kazanıldığını bilir.	
	Milli Mücadele'de Güney Cephesi'nde yaşanan askeri ve siyasi gelişmeleri kavrar.	
	Kuva-yı Milliye birliklerinin faaliyetlerini ve düzenli ordunun kurulma sürecini bilir.	
	Milli Mücadele'de Batı Cephesi'nde yaşanan askeri ve siyasi gelişmeleri kavrar.	
	Milli Mücadele'de Doğu, Güney ve Batı Cepheleri'nde elde edilen başarıları ve bu başarıların Türk Milleti açısından önemini açıklayabilir.	
	Milli Mücadele	
	Mudanya Ateşkes Antlaşması'nın Milli Mücadele'deki yeri ve önemini kavrar.	
	Milli Mücadele'nin askeri safhasının Mudanya Ateşkes Antlaşması ile bittiğini bilir.	
	Lozan Antlaşması'nın Türk Milleti'ne sağladığı kazanımları analiz eder.	
Türk Milleti'nin bağımsızlığını sınırlayan kapitülasyon, azınlık hakları, dış borçlar gibi unsurlardan Milli Mücadele'de kazanılan askeri başarılar ve Lozan Antlaşması ile verilen siyasi mücadeleler ile kazanıldığını kavrar.		
Türkiye'nin uluslararası platformda tam bağımsız bir güç olarak tanınması sürecini değerlendirebilir.		

	Tarihsel süreçte ve günümüzde Lozan Antlaşması'nın Türk Milleti için önemini açıklayabilir.
	Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu
	Türkiye'de saltanat ve halifeliğin kaldırılma süreçlerini değerlendirebilir.
	"Cumhuriyet" kavramının ne anlama geldiğini bilir.
	Atatürk'ün Cumhuriyetçilik ilkesini ve dayandığı temel esasları kavrar.
	Atatürkçü Düşünce Sistemi içinde Cumhuriyetçilik ilkesinin yerini ve önemini açıklayabilir.
	Atatürk dönemi Türk demokratikleşme sürecinin ilk aşamalarını değerlendirebilir.
	Cumhuriyetin Demokratikleşmesi
	Halk Fırkası'nın, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın, Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın ve Demokrat Parti'nin kuruluşunu, benimsediği temel ilkeleri ve bu partilerin Türk siyasi tarihi içindeki yeri ve önemini bilir.
	Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan sonraki süreçte yaşanan siyasi gelişmeleri değerlendirebilir.
	Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarındaki demokratikleşme yolunda atılan adımları analiz edebilir.
	Türkiye'de çok partili siyasi hayata geçiş sürecini değerlendirebilir.
	Demokratik bir sistem için siyasi partilerin ve çok partili yaşamın gerekliliğini kavrar.
	Atatürk'ün Halkçılık ilkesini ve önemini açıklayabilir.
	Atatürk'ün Halkçılık ilkesinin dayandığı temel esasları bilir.
	Halkçılık ilkesinin milli egemenliğin ve eşitliğin temel dayanağı olduğunu bilir.
	Cumhuriyet'in Laikleşmesi
	Laiklik kavramının ne almama geldiğini bilir.
	Atatürk'ün Laiklik ilkesi ve önemini açıklayabilir.
	Türkiye'nin siyasi, hukuk ve eğitim alanlarındaki laikleşme sürecini değerlendirebilir.
	Hukuksal alanda yapılan inkılapların gerekçelerini bilir.
	Hukuk alanında yapılan inkılapların dayandığı esasları bilir.
	Türk Medeni Kanunu ile Türk aile yapısında ve kadının toplumsal statüsünde meydana gelen değişiklikleri değerlendirebilir.
	Milliyetçilik İlkesi
	Milliyetçilik kavramının ne anlama geldiğini tanımlayabilir.
	Milliyetçilik kavramının nasıl ortaya çıktığını ve dünya üzerindeki etkilerini açıklayabilir.
	Türk milliyetçiliğinin gelişim safhalarını değerlendirebilir.
	Atatürk'ün Milliyetçilik ilkesini ve dayandığı temel esasları açıklayabilir.
	Milli tarih ve dil bilincinin yeri ve önemini bilir.
	Milliyetçilik ilkesi doğrultusunda yapılan inkılap hareketlerini bilir.
	ARA SINAV
	Devletçilik İlkesi
	Ekonomi alanında meydana gelen gelişmeleri kavrar.
	Tam bağımsız ve milli bir ekonomi düzeni kurmak için İzmir İktisat Kongresi'nde alınan kararları değerlendirebilir.
	Tam bağımsız bir ekonominin bir millet için ne kadar önemli olduğunu kavrar.

	1929 Dünya Ekonomik Bunalımı'nın Türkiye üzerine etkilerini değerlendirebilir.
	Atatürk'ün Devletçilik ilkesinin ne anlama geldiğini ve önemi açıklayabilir.
	Devletçilik ilkesinin Türkiye'nin o günkü ihtiyaçlarından doğmuş olduğunu ve dünyadaki diğer ekonomik sistemlerden farklı yönlerini bilir.
	İnkılaplara Tepkiler
	Cumhuriyet'in ilk yıllarında Türkiye Cumhuriyeti'ne yönelik tehditleri analiz edebilir.
	Mustafa Kemal'e suikast girişimini analiz edebilir.
	Şeyh Said ve Menemen Olaylarını amaçlarını değerlendirebilir.
	Türk Tarihinin Anayasaları ve Özellikleri
	"Anayasa" kavramının ne anlama geldiğini bilir.
	Dünyada anayasa kavramının ilk ve ne şekilde ortaya çıktığını ve dünyadaki anayasal gelişmelerin Osmanlı Devleti üzerindeki etkilerini değerlendirebilir.
	Osmanlı Devleti'nde yaşanan anayasal gelişmeleri, 1876 Anayasası ve özelliklerini, 1909 yılı değişikliklerini siyasi ve kişisel hak ve özgürlükler açısından değerlendirebilir.
	Türkiye Cumhuriyeti'nin 1921, 1924, 1961, 1982 Anayasası olmak üzere dört anayasal süreç yaşadığını bilir.
	1921, 1924, 1961, 1982 Anayasaları'nın uygulanmasını hazırlayan siyasi süreçlerde yaşanan olayları, bu anayasaların temel özelliklerini ve uygulanmasından doğan toplumsal ve siyasi sonuçları değerlendirebilir.
	Türkiye'de kişisel hak ve özgürlükler konusunda yaşanan gelişmeleri değerlendirebilir.
	Eğitim İnkılabı
	Eğitim alanında yapılan inkılapların gerekçelerini bilir.
	Atatürk'ün milli ve çağdaş eğitime verdiği önemi kavrar.
	Eğitim ve kültür alanında yapılan gelişmeleri kavrar.
	Tevhid-i Tedrisat Kanunu, Harf İnkılabı, Millet Mektepleri'nin yeni bir eğitim sistemi kurulması içindeki yeri ve önemini değerlendirebilir.
	Köy Enstitüleri'nin kuruluş amacını, işleyiş biçimini ve Türk eğitim sistemi içindeki yeri ve önemini değerlendirebilir.
	Yükseköğretim alanında yapılan yeni düzenlemeler ve Üniversite Reformu konusunda atılan ilk adımları değerlendirebilir.
	Toplumsal Alanda Yapılan İnkılaplar
	Toplumsal alanda yapılan inkılapları ve meydana gelen gelişmeleri kavrar.
	Şapka ve kıyafet alanında yapılan düzenlemelerin nedenini bilir.
	Soyadı Kanunu ile eşit ve ayrıcalıksız bir toplum oluşturmanın amaçlandığını bilir.
	Soyadı Kanunu ile Halkçılık ilkesini ilişkilendirebilir.
	Milletlerarası Takvim, Ölçü, Saat ve Rakam sistemine geçiş ile uluslararası ilişkilerde doğacak aksaklıkların giderilmesinin amaçlandığını kavrar.
	Türkiye Cumhuriyeti'nin Dış Politikası
	Atatürk dönemi Türk dış politikasının temel ilkelerini ve amaçlarını açıklayabilir.
	Atatürk dönemi dış politikasını tam bağımsızlık, akılcılık, milli menfaatleri esas alma ilkeleri özelinde değerlendirebilir.
	Lozan Antlaşması'nı Atatürk dönemi Türk dış politikası ilkeleri

		ile ilişkilendirebilir.
		Musul Meselesi'nin o günkü ve günümüzde Türk Milleti için arz ettiği önemi kavrar.
		Montrö Boğazlar Sözleşmesi, Balkan ve Sadabat Paktı ve Türkiye'nin Milletler Cemiyeti'ne girişi gibi dış politikada yaşanan gelişmeleri Atatürk'ün dış politika ilkeleri çerçevesinde değerlendirebilir.
		Türkiye Cumhuriyeti'nin Dış Politikası
		Atatürk dönemi sonrası Türk dış politikasının temel ilkelerini ve amaçlarını açıklayabilir.
		İkinci Dünya Savaşı'ndaki gelişmeleri ve bu savaşın sonuçlarının Türkiye'ye etkilerini analiz edebilir.
		İkinci Dünya Savaşı'nda takip edilen Türk dış politikasını Türkiye'nin milli menfaatleri noktasında değerlendirebilir.
		Türkiye'nin Batılı ülkelerle ilişkilerini ve onların siyasi ve askeri kurumları içinde yer alma mücadelesini anlar ve bu alanda yaşanan problemleri kavrar.
		Türkiye'nin milli davalarından biri olarak, Kıbrıs'ta meydana gelen gelişmeleri anlar ve bunun Türkiye için önemini bilir.
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Milli Mücadele: TBMM'ye Karşı Ayaklanmalar, Sevr Antlaşması, Milli Mücadele'nin Cepheleri; Doğu, Güney ve Batı Cepheleri ve Sonuçları	PY1-PY2-PY3-PY4-PY5-PY6-PY7-PY8-PY9-PY10-PY11-PY12-PY13-PY14-PY15
3	Milli Mücadele: Savaşı Bitiren Antlaşmalar, Mudanya Ateşkes Antlaşması, Lozan Antlaşması	PY1-PY2-PY3-PY4-PY5-PY6-PY7-PY8-PY9-PY10-PY11-PY12-PY13-PY14-PY15
4	Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşu: Saltanatın Kaldırılması, Cumhuriyetin İlanı, Halifeliğin Kaldırılması, Atatürk'ün Cumhuriyetçilik İlkesi	PY1-PY2-PY3-PY4-PY5-PY6-PY7-PY8-PY9-PY10-PY11-PY12-PY13-PY14-PY15
5	Cumhuriyetin Demokratikleşmesi: Halk Fırkası, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, Serbest Cumhuriyet Fırkası, Demokrat Parti ve Sonrası, Seçme ve Seçilme Hakkının Geliştirilmesi, Atatürk'ün Halkçılık ilkesi	PY1-PY2-PY3-PY4-PY5-PY6-PY7-PY8-PY9-PY10-PY11-PY12-PY13-PY14-PY15
6	Cumhuriyetin Laikleşmesi: Yönetimin (Halifeliğin Kaldırılması), Hukukun (Şer'i Hukukun ve Mahkemelerin Sona Ermesi ve Yeni Hukuk Düzeni, Anayasa ve Yasalarda Değişiklikler) ve Eğitimin Laikleşmesi (Tevhid-i Tedrisat Kanunu), Atatürk'ün Laiklik İlkesi	PY1-PY2-PY3-PY4-PY5-PY6-PY7-PY8-PY9-PY10-PY11-PY12-PY13-PY14-PY15
7	Milliyetçilik İlkesi: Milli Devlet, Milli Tarih (Türk Tarih Kurumu), Milli Dil (Türk Dil Kurumu), Atatürk'ün Milliyetçilik İlkesi	PY1-PY2-PY3-PY4-PY5-PY6-PY7-PY8-PY9-PY10-PY11-PY12-PY13-

			PY14-PY15
8		Ara sınav	
9		Devletçilik İlkesi: İzmir İktisat Kongresi, Ekonominin Millileştirilmesi, Özel Girişimciliğin Desteklenmesi, Devlet Eliyle Kalkınma, Planlı Ekonomi, Atatürk'ün Devletçilik İlkesi	PY1-PY2-PY3-PY4-PY5-PY6-PY7-PY8-PY9-PY10-PY11-PY12-PY13-PY14-PY15
10		İnkılâplara Tepkiler: Şeyh Said Ayaklanması, İzmir'de Atatürk'e Suikast Girişimi, Menemen Olayı	PY1-PY2-PY3-PY4-PY5-PY6-PY7-PY8-PY9-PY10-PY11-PY12-PY13-PY14-PY15
11		Türk Tarihinin Anayasaları ve Özellikleri: 1876, 1909, 1921, 1924, 1961, 1982 Anayasaları ve Özellikleri	PY1-PY2-PY3-PY4-PY5-PY6-PY7-PY8-PY9-PY10-PY11-PY12-PY13-PY14-PY15
12		Eğitim İnkılâbı: Tevhid-i Tedrisat Kanunu, Türk Eğitim Sisteminin Temel Özellikleri, Harf İnkılâbı, Eğitimi Geliştirmek İçin Yapılan Çalışmalar, Halkevleri, Köy Enstitüleri, Üniversite Reformu	PY1-PY2-PY3-PY4-PY5-PY6-PY7-PY8-PY9-PY10-PY11-PY12-PY13-PY14-PY15
13		Toplumsal Alanda Yapıyla İnkılâplar: Kıyafet İnkılâbı, Tarikatların Yasaklanması, Soyadı Kanunu, Milletlerarası Takvim, Ölçü, Rakam Sistemine Geçiş	PY1-PY2-PY3-PY4-PY5-PY6-PY7-PY8-PY9-PY10-PY11-PY12-PY13-PY14-PY15
14		Türkiye Cumhuriyeti'nin Dış Politikası: Türkiye'nin Stratejik Önemi, Milli Mücadele Döneminde Dış Politika, Atatürk Döneminde Dış Politika	PY1-PY2-PY3-PY4-PY5-PY6-PY7-PY8-PY9-PY10-PY11-PY12-PY13-PY14-PY15
15		Türkiye Cumhuriyeti'nin Dış Politikası: Atatürk Sonrasında Dış Politika	PY1-PY2-PY3-PY4-PY5-PY6-PY7-PY8-PY9-PY10-PY11-PY12-PY13-PY14-PY15
		Dönem sonu sınavı	
		Bütünleme sınavı	
	Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitap temel alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir ara sınav ve bir dönem sonu sınavı aracılığıyla yapılacaktır. Ara sınavın ortalamaya katkısı % 40 dönem sonu sınavının ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
	Örnek Sorular	<p>1- "Osmanlı Devleti'nde özellikle 1789 Fransız İhtilali'ndan sonra sorun olmaya başlayan azınlıklar meselesi devletin yıkılışına kadar sürmüştür."</p> <p>Lozan Barışı'nda azınlık sorunu nasıl bir çözüme kavuşturulmuştur?</p> <p>a-Azınlıklar her türlü faaliyetlerinde serbesttirler</p> <p>b-Azınlıkların bütün ayrıcalıkları kaldırılmıştır</p> <p>c-Azınlıklar Birleşmiş Milletlerin korumacılığı altındadır</p> <p>d-Azınlıklar insan hakları komisyonunca himaye edilirler</p>	

	<p>e-Azınlıklar milli esaslara göre ülke değiştirebilirler</p> <p>2-Türkiye'de; I. Tanık olmada kadın ve erkeğin eşit olması II. Miras işlemlerinin yeniden düzenlenmesi III. Kadınların seçme ve seçilme hakkını sağlayan ortamın oluşması gibi gelişmeler, aşağıdakilerden hangisinin sonuçları arasındadır? a-Kabotaj Kanunu'nun b-Takrir-i Sükun Kanunu'nun c-Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun d-Şapka Kanunu'nun e-Türk Medeni Kanunu'nun</p> <p>3- I.Eğitimde ikiliğe son vermek II.Eğitimde çağdaşlaşmak III.Eğitimde laikliği sağlamak Yukarıdaki amaçları gerçekleştirmeye yönelik en önemli ilk inkılâp, aşağıdakilerden hangisidir? a-Şer'iyeye ve Evkaf Vekâleti'nin kaldırılması b-Köy Enstitülerinin açılması c-Tekke ve Zaviyelerin kapatılması d-Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nun kabul edilmesi e-Üniversitelerin açılması</p> <p>4-1924 Anayasasında "Türkiye halkına farkı gözetmeksizin vatandaşlık itibariyle Türk denir" ifadesi yer almaktadır. Bu tanıma göre aşağıdaki seçeneklerde verilen hangi farkların gözetilmemesi esas alınmıştır? a- Din ve dil b- Dil, din, ırk c- Din ve ırk d- Dil ve ırk e- Dil ve tarih</p> <p>5-Türkiye, Boğazlar üzerindeki tam hâkimiyetini hangi antlaşma sonucu kazanmıştır? a-Montrö Antlaşması b-Lozan Antlaşması c-Sevr Antlaşması d-Londra Antlaşması e-Mudanya Antlaşması</p>
Cevap Anahtarı	1-b, 2-e, 3-d, 4-c, 5-a
Kaynak Kitap	 <p>Sabri Zengin, Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi, Taşhan Kitap, Tokat 2016. Sorumlu Olunan Sayfalar: Kitabın 154. sayfasından sonuna kadar.</p>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	1- Kemal Atatürk, <i>Nutuk</i> , Cilt: I-III, İstanbul 1993. 2- YÖK-Komisyon, <i>Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi</i> , Ankara 1989. 3- Komisyon, <i>Türkiye Cumhuriyeti Tarihi I-II</i> , AAM Yay., Ankara 2002.

İSLAM TARİHİ 2

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Murat SERDAR	
Oda Numarası	MA-K1-49	
Ofis Saatleri	Pazartesi 15:00-17:00	
E-posta	mserdar61@live.com	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	İslam Dini'nin insanlığa getirdiği değerlerin vurgulanması amaç edinilmiştir.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Hz. Peygamber'in Medine'ye Hicreti	
	Hz. Peygamber'in Hicreti'ni Hazırlayan Sebepleri bilir	
	Mekkeli müşriklerin hicreti önlemek adına aldıkları önlemleri bilir	
	Hicret öncesi alınan tedbirler bilir	
	Hicret esnasında yaşananları bilir	
	Medine Toplumunun Temel Unsurları	
	Mescid-i Nebevi'nin inşasını bilir	
	Suffe ve Suffe Ehli'ni bilir	
	Hz. Peygamber döneminde yapılan diğer mescitleri bilir	
	Ensar ile Muhacirler arasındaki kardeşliği bilir	
	Medine Sözleşmesini bilir	
	Müşriklerle Mücadele Safhası (İslam ve Savaş) 1	
	İslam'ın Savaşa bakış açısını bilir	
	İlk Seriyeye ve Gazveleri bilir	
	Bedir Savaşını hazırlayan sebepleri bilir	
	Bedir Savaşını bilir	
	Müşriklerle Mücadele Safhası (İslam ve Savaş) 2	
	Sevke Gazvesini bilir	
	Karkaratülküdr Gazvesini bilir	
	Gatafan Gazvesini bilir	
	Uhud Savaşını Hazırlayan sebepleri bilir	
	Uhud Savaşını bilir	
	Müşriklerle Mücadele Safhası (İslam ve Savaş) 3	
	Bi'ri Maüne Vakasını bilir	
	Rec'i Vakasını bilir	
	Hendek Savaşını Hazırlayan Sebepleri bilir	
	Müşriklerle Mücadele Safhası (İslam ve Savaş) 4	
	Hendek Savaşını bilir	
	Beni'l-Mustalik (Müreyysi') Gazvesini bilir	
Hudeybiye Anlaşmasını bilir		
Müşriklerle Mücadele Safhası (İslam ve Savaş) 5		
Umretü'l-Kazâ'yı bilir		
Mekke'nin Fethi'ni bilir		
Huneyn Gazvesi, Evtas Savaşı ve Taif Kuşatmasını bilir		
Müşriklerle ilişkide son safhayı bilir		
Yahudilerle İlişkiler		

		Kaynukâoğullarının Medine'den çıkarılmasını bilir
		Nadiroğullarının Medine'den çıkarılmasını bilir
		Kurayzaoğulları Gazvesi ve Hayber'in Fethi'ni bilir
		Hıristiyanlarla İlişkiler
		Mute Savaşını bilir
		Tebük Seferi'ni bilir
		Necran Hristiyanları ile ilişkileri bilir
		Hükümdarları İslam'a Davet
		Hangi hükümdarlara davet gönderildiğini bilir
		Hükümdarlardan gelen cevabı bilir
		Davet mektuplarının mahiyetini bilir
		Heyetler Yılı
		Hz. Peygamberi ziyaret eden heyetleri bilir
		Heyetlerin taleplerini bilir
		Hz. Peygamber'in heyetler karşısındaki tutumunu bilir
		Hz. Peygamber'in Son Yılları ve Vefatı
		Veda Haccı ve Veda Hutbesini bilir
		Hz. Peygamber'in vefatından önceki gelişmeleri bilir
		Hz. Peygamber'in vefatını bilir
		Hz. Peygamber'in Aile Hayatı
		Aile reisi olarak Hz. Peygamber'i bilir
		Hz. Peygamber'in evliliklerini bilir
		Hz. Peygamber'in çok evliliğinin sebeplerini bilir
	Hafta-Tarih	Ders Konuları
		İlgili Program Yeterliği
2		Hz. Peygamber'in Medine'ye Hicreti
		PY4, PY8, PY 13
3		Medine Toplumunun Temel Unsurları
		PY4
4		Müşriklerle Mücadele Safhası (İslam ve Savaş) 1
		PY6, PY11
5		Müşriklerle Mücadele Safhası (İslam ve Savaş) 2
		PY2, PY12
6		Müşriklerle Mücadele Safhası (İslam ve Savaş) 3
		PY11, PY 15
7		Müşriklerle Mücadele Safhası (İslam ve Savaş) 4
		PY11, PY 15
8		Ara Snavlar
		Müşriklerle Mücadele Safhası (İslam ve Savaş) 5
		PY11, PY 15
9		Yahudilerle İlişkiler
		PY10, PY16
10		Hıristiyanlarla İlişkiler
		PY10, PY16
11		Hükümdarları İslam'a Davet
		PY10, PY16
12		Heyetler Yılı
		PY10, PY16
13		Hz. Peygamber'in Son Yılları ve Vefatı
		PY7
14		Hz. Peygamber'in Aile Hayatı
		PY7
		Finaller
		Bütünlemeler
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.
Örnek Sorular		S.1. Suffe ve Seffe Ehli hakkında bilgi veriniz? S.2. Bi'ri Maüne Fâciası hakkında bilgi veriniz?
Cevap Anahtarı		C.1. Suffe, Mescid-i Nebvî'nin bitişiğinde üzeri hurma dallarıyla örtülü, fakir, kimsesiz ve barınacak yeri olmayan müslümanlar için yapılmış gölgeliğe denir. Burada kalanlara Suffe ehli, Suffe ashâbı denilirdi ki kendileri ilim tahsili ile meşgul olurlardı. Suffe ashabı, kimsesiz muhâcirler, bekârlar, Arap kabilelerinden Müslüman olup Medine'ye göç edenler ile ilim tahsil etmek isteyen sahâbilerden oluşuyordu. Bunlar genellikle yoksul kimselerdi. Hz. Peygamber, Suffe'de kalan

	<p>sahâbîlerin yeme ve içme gibi ihtiyaçlarıyla yakından ilgilenirdi. Bazı iyiliksever sahâbîler, Hz. Peygamber'in tavsiyesi üzerine bunları birer-ikişer evlerine davet ederek işlerini temin ederlerdi. Hz. Peygamber zengin müslümanları bunlara yardım etmeye teşvik ederdi. Ensâr, hurma salkımlarını getirerek Mescid-i Nebevî'ye bırakırlardı. Suffe ashâbı arasında çeşitli işlerde çalışanlar da vardı.</p> <p>Suffe'de Hz. Peygamber'in dışında okuma-yazma ve Kur'an öğretmek üzere öğretmenler de görev yapıyordu. Ubâde b. Sâmî bunlardan biridir. Burada toplanan öğrenciler esas itibarıyla kendilerini Kur'an öğrenimine vakfetmişlerdi; Kur'an âyetlerini aralarında müzakere ederler ve geceleri ilim tahsili ile meşgul olurlardı. Bu sebeple bunlardan yetmiş kişiye "kurrâ" adı verilmiştir. Hz. Peygamber Medine dışına irşad ve İslâm'ı anlatmak için bir kimse veya ekip göndereceği zaman Suffe ashâbı arasından seçerdi. Suffe ashâbından orduya katılanlar, diplomatik faaliyetlerde görevlendirilenler ve müezzinlik yapanlar da vardı.</p> <p>C.2. Uhud Gazvesi'nden dört ay sonra Safer 4/Temmuz 625'te müslümanları üzüntüye garkeden bir olay cereyan etti. Âmir b. Sa'saa kabilesi başkanı Ebû Berâ (asıl adı: Âmir b. Mâlik) Medine'ye gelerek kabilesine İslâm'ı anlatacak kimseler göndermesini Hz. Peygamber'den rica etti. Fakat Hz. Peygamber, davetçilerin başlarına bir tehlike gelebileceğinden endişe ettiğini söyledi. Ebû Berâ'nın onların emniyetini garanti etmesi üzerine Hz. Peygamber ehl-i suffeden yetmiş kadar kurrâyı adı geçen kabileye gönderdi. Davetçiler Âmir b. Sa'saa kabilesine İslâmiyeti tanıttak ve Kur'an-ı Kerim öğreteceklerdi.</p> <p>Heyet, Bi'r-i Maûne denilen kuyunun yanına varınca konakladı. İçlerinden Harâm b. Milhân adlı sahâbî Âmir b. Sa'saa kabilesinin reisine Hz. Peygamber'in mektubunu götürdü. Bu sırada Ebû Berâ'nın öldüğüne dair bir şayiâmın çıkması üzerine, elçi, mektubu Ebû Berâ'nın yeğeni Âmir b. Tufeyl'e verdi ve yanındakileri İslâm'a davet etti. Öteden beri İslâm'a karşı olan Âmir b. Tufeyl, mektuba itibar etmediği gibi elçiyi de öldürttü. Ardından Bi'r-i Maûne'de bulunan İslâm davetçilerine saldırmak üzere kabilesinden adam toplamaya çalıştı. Ancak Ebû Berâ, davetçilere eman tanıdığını ilan ettiği için kimse onun sözüne kulak asmadı. Bunun üzerine Âmir b. Tufeyl'in Süleym kabilesinin kollarından topladığı askerler İslâm heyetine saldırarak Amr b. Ümeyye ve Ka'b b. Zeyd hariç hepsini öldürdüler. Esir edilen Amr b. Ümeyye, Âmir b. Tufeyl tarafından serbest bırakıldı. Amr Medine'ye gelirken Âmir kabilesinden yolda rastladığı ve Hz.Peygamber'in eman vermiş olduğu iki kişiyi bilmeden öldürdü. Daha sonra Hz. Peygamber bu iki maktulün diyetini ödedi.</p> <p>Hz. Peygamber olayı öğrenince çok üzüldü. Çünkü İslâm davetçileri savaş maksadıyla değil, irşad için gönderilmişlerdi. Üstelik savunmasız idiler ve kendilerine can güvenliği verilmişti. Rahmet peygamberi olan Hz. Muhammed, kendisine ve ashâbına yapılan haksızlık ve tecavüz karşısında bedduaya yeltenmediği halde, otuz veya kırk gün sabah namazlarında Bi'r-i Maûne faciasına yol açan kabilelere beddua etmiştir.</p>
Kaynak Kitap	İbrahim Sarıçam, "Hz. Peygamber Dönemi", <i>İslam Tarihi</i> , Ed: Eyüp Baş, Grafiker Yayınları, Ankara 2013.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Adem Apak, <i>Ana Hatlarıyla İslam Tarihi 1</i> , Ensar Neşriyat, İstanbul 2016. İbrahim Sarıçam, <i>Hz. Muhammed ve Evrensel Mesajı</i> , Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara 2007. Muhammed Hamidullah, <i>İslam'a Giriş</i> , Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 1995.

OSMANLI TÜRKÇESİ II

Öğretim Üyesi	Prof.Dr. Alpaslan DEMİR	
Oda Numarası	MA-K1-47	
Ofis Saatleri	Pazartesi 10:00-12:00	
E-posta	alpaslan.demir@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, öğrencilerin bahsedilen sürede Osmanlı Türkçesini okur yazar hale gelerek Osmanlı Tarihine yönelik özellikle matbu kaynak niteliğindeki belgeleri okuyabilmelerini ve anlayabilmelerini sağlamak ve el yazısı arşiv vesikalarını okumaya hazırlamaktır.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Mufaale Babı; Çoğul Vezinler	
	Arapça kelime mantığını kavrar.	
	Mufaale babını öğrenir ve yeni kelime türetme mantığını kavrar.	
	Arapça kelimeleri çoğul yapma hakkında bilgi sahibi olur.	
	Osmanlı Türkçesi metinleri okuyabilir.	
	Metin Okuma	
	Matbu metinleri okuyabilir.	
	Okuduğu metinleri anlayabilir.	
	İnfial Babı; Çoğul Vezinler	
	İnfial babını öğrenir ve yeni kelime türetme mantığını kavrar.	
	İsm-i Mekan; İftial Babı; İfilal Babı	
	Arapça kökenli mastarlardan yeni kelime türetmeyi öğrenir.	
	İftial ve İfilal babını öğrenir ve yeni kelime türetme mantığını kavrar.	
	Tefe'ül Babı; Tefa'ül Babı; İstif'al Babı	
	Arapça kökenli mastarlardan yeni kelime türetmeyi öğrenir.	
	Tefe'ül, Tefa'ül ve İstif'al babını öğrenir ve yeni kelime türetme mantığını kavrar.	
	Metin Okuma	
	Matbu metinleri okuma ve anlama bilgisine sahip olur.	
	İsm-i Alet; İsm-i Mensub; Mübalağa İsm-i Fail	
Arapça kökenli mastarlardan yeni kelime türetmeyi öğrenir.		
Kelime dağarcığını geliştirir.		
El Yazısına Giriş		
El yazısının yazım mantığını anlar.		
El Yazısı Metin Okuma		
El yazısının yazım mantığını kavrar.		
Basit el yazısı metin okuyabilir.		
Haftanın Günleri; Yılın Ayları; Farsça Yapım Ekleri;		

		Sayılar; Bölme Sayı Sıfatları
		Arapça ve Farsça haftanın günlerini ve yılın aylarını sayabilir.
		Farsça yeni kelimeler türetebilir.
		Sayılar hakkında bilgi sahibi olur.
		El Yazısı Metin Okuma
		Basit el yazısı metin okuyabilir.
		El Yazısı Metin Okuma
		Basit el yazısı metin okuyabilir.
		Arapça ve Farsça kökenli kelimelerin köklerini bulabilir.
		Okuduğu tarihi metinde geçen olaylar hakkında yorum yapabilir.
		El Yazısı Metin Okuma
		El yazısı metin okuyabilir.
		Okuduğu tarihi metinleri anlayabilir.
		Okuduğu tarihi metinleri yorumlayabilir.
		Osmanlı tarihi ve teşkilat yapısı hakkında bilgi sahibi olabilir.
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Mufaale Babı; Çoğul Vezinler	PY1-PY9-PY10-PY14-PY15-PY16
3	Metin Okuma	PY1-PY9-PY10-PY14-PY15-PY16
4	İnfial Babı; Çoğul Vezinler	PY1-PY9-PY10-PY14-PY15-PY16
5	İsm-i Mekan; İftial Babı; İfilal Babı	PY1-PY9-PY10-PY14-PY15-PY16
6	Tefe'ül Babı; Tefa'ül Babı; İstif'al Babı	PY1-PY9-PY10-PY14-PY15-PY16
7	Metin Okuma	PY1-PY9-PY10-PY14-PY15-PY16
	Ara Sınav	
8	İsm-i Alet; İsm-i Mensub; Mübalağa İsm-i Fail	PY1-PY9-PY10-PY14-PY15-PY16
9	El Yazısına Giriş	PY1-PY9-PY10-PY14-PY15-PY16
10	El Yazısı Metin Okuma	PY1-PY9-PY10-PY14-PY15-PY16
11	Haftanın Günleri; Yılın Ayları; Farsça Yapım Ekleri; Sayılar; Bölme Sayı Sıfatları	PY1-PY9-PY10-PY14-PY15-PY16
12	El Yazısı Metin Okuma	PY1-PY9-PY10-PY14-PY15-PY16
13	El Yazısı Metin Okuma	PY1-PY9-PY10-PY14-PY15-

			PY16
14		El Yazısı Metin Okuma	PY1-PY2-PY4- PY8-PY9-PY10- PY13-PY14- PY15-PY16
		Dönem Sonu Sınavı	
		Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular		1-Aşağıdaki kelimeleri eski harflerle yazınız. Pâdişah: Beytü'l-mâl: İsa: İhbâr: Tanrı: 2- Aşağıdaki kelime ve tamlamaların okunuşlarını ve anlamlarını kurallara uygun olarak yazınız. 3- Aşağıdaki matbu metni kurallara uygun olarak transkribe ediniz 4-Aşağıdaki el yazısı metni kurallara uygun olarak transkribe ediniz	
Cevap Anahtarı		1- Bu soruda latin alfabesi ile verilen kelimelerin Osmanlı Türkçesi alfabesi ile doğru bir şekilde yazılması istenmektedir.. 2- Bu soruda öğrencilerden Osmanlı Türkçesi alfabesi ile verilmiş kelime ve tamlamaların doğru bir şekilde okunarak latin alfabesi ile yazılması ve anlamlarının ne olduğunun bilinmesi beklenmektedir. 3- Bu soruda, öğrencilerden Osmanlı Türkçesi alfabesi ile verilmiş metnin latin alfabesine transkripsiyon etmesi istenmektedir. 4- Bu soruda, öğrencilerden Osmanlı Türkçesi alfabesi ile verilmiş el yazısı metnin latin alfabesine transkripsiyon etmesi istenmektedir.	
Kaynak Kitap		Yılmaz Kurt, <i>Osmanlıca Dersleri 1</i> , Akçağ yay., Ankara 2018.	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi		1-Şemseddin Sami, Kamus-i Türki Sözlüğü . 2-Ferit Develioğlu, Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat	

İSLAM ÖNCESİ TÜRK TARİHİ II

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TANRIVERDİ
Oda Numarası	MA-K1-54
Ofis Saatleri	Çarşamba 13:00-15:00
E-posta	
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Kültür ve Medeniyet kuramlarının tarihî süreçte kazandığı anlamlar çerçevesinde, Türk Kültürü'ne ait özellikleri aktarabilmek, kültür sınıflandırmaları içinde Türk Kültürü'nün yerini anlatabilmek, Türk Kültürü'ne özgü kurumları işlevleri ve önemleri açısından değerlendirebilmek.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Kültür Medeniyet ve Türk Kültürü'nün Menşei Kültür ve Medeniyet kuramlarını bilir. Aralarındaki farkı ayırt edebilir. Bozkır Kültürünü bilir. Türk Kültürünün ortaya çıkışını kavrar.
	İslam Öncesi Türklerde Toplumsal Yapı Türk toplumunu oluşturan unsurları bilir. Aile, Sülale, Boy, Budun ve Devlet hakkında bilgi sahibi olur. Toplum yapısını kavrar.
	Hükümdarlık, Kut ve Cihan Hâkimiyeti Düşüncesi Hükümdarlık (Erlık) anlayışını kavrar. Kut anlayışını bilir. Cihan Hakimiyeti düşüncesinin ortaya çıkışı ve özelliklerini kavrar.
	Türk Devletlerinin Teşkilat Yapısı Devlet Meclisi (Toy) hakkında bilgi sahibi olur. Hükümet (Ayukı?) ve üyelerini bilir. Devlet yönetiminde etkili olan kurumları kavrar.
	Türk Devletlerinin Teşkilat Yapısı Hatun ve vazifelerini bilir. Veliht (Elig-Beg) hakkında bilgi sahibi olur. Hükümdar (İlig) ve vazifelerini bilir. Devlet yönetiminde hükümdar ailesinin etkinliğini kavrar.
	Türk Devletlerinin Teşkilat Yapısı Türk Devletlerinde ikili Teşkilatı bilir. İkili Teşkilatın oluşumunun nedenlerini kavrar. Bozkır Türk Devletinin kuruluş özelliğini kavrar. Devlet Teşkilatının temel özelliklerini bilir.
	Ordu Türk ordusunun temel özelliklerini bilir. Türk ordusunda kullanılan savaş silahları ve taktiklerini bilir.
	Türk Ordusu ve spor arasındaki ilişkiyi kavrar. Ordu-millet anlayışını kavrar

		<p>Diplomasi ve Adalet Diplomatik faaliyetler hakkında bilgi sahibi olur. Hukuk kuralları (Töre) ve Adliye (Könilik) hakkında bilgi sahibi olur. Diplomasi ve Adalet teşkilatını kavrar.</p> <p>Din ve İnanış İslam Öncesi Türklerin temel inanç sistemini kavrar. Totemcilik, Şamanizm, Tengricilik, Yer-Sub, Atalar Kültü inançlarını bilir ve karşılaştırır. Türklerin İslamiyet'ten önce kabul ettikleri diğer inançlar hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Ekonomi Temel ekonomik etkinlikleri ile hayvancılık, tarım ve ticaret hakkında bilgi sahibi olur. Devletin ekonomik kaynaklarını bilir. İpek yolunun önemini kavrar.</p> <p>Yazı, Dil ve Edebiyat Türk dilinin temel özellikleri hakkında bilgi sahibi olur. Türklerin kullandıkları yazılar, kitabeler ve diğer yazılı eserler hakkında bilgi sahibi olur. Türklerde yazılı ve sözlü edebiyat ile edebiyat ürünlerini (destan, efsane, koşuk, sav) bilir.</p> <p>Eğitim, Düşünce ve Ahlak Türklerde eğitim sistemi ve özelliklerini bilir. Türk düşünce sistemi ve gelişimini bilir. Türklerin ahlak anlayışını bilir. Türk eğitim, düşünce ve ahlak anlayışını ana hatlarıyla kavrar.</p> <p>Sanat ve Müzik Türklerde sanat anlatışını (hayvan üslubu) bilir. Türk sanat anlayışının ortaya çıkmasını sağlayan etmenleri bilir. Türklerde müzik anlayışı ve müzik aletlerini bilir. Türklerin sanat ve müzik anlayışını kavrar.</p>
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Kültür Medeniyet ve Türk Kültürü'nün Menşei	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
3	İslam Öncesi Türklerde Toplumsal Yapı	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
4	Hükümdarlık, Kut ve Cihan Hâkimiyeti Düşüncesi	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
5	Türk Devletlerinin Teşkilat Yapısı	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
6	Türk Devletlerinin Teşkilat Yapısı	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
7	Türk Devletlerinin Teşkilat Yapısı	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
	VİZE SINAVI	
8	Ordu	PY1, PY2, PY4,

			PY7, PY10, PY14
9		Diplomasi ve Adalet	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
10		Din ve İnanış	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
11		Ekonomi	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
12		Yazı, Dil ve Edebiyat	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
13		Eğitim, Düşünce ve Ahlak	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
14		Sanat ve Müzik	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
		FİNAL	
	Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan sorulardan oluşan bir ara ve bir yarıyıl sonu sınavı aracılığıyla yapılacaktır. Ara sınavın ortalamaya katkısı % 40; yarıyıl sonu sınavının ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
	Örnek Sorular	<p>İslam Öncesi Türk Tarihi dersinin soruları açık uçlu, boşluk doldurma ve çoktan seçmeli olabilir.</p> <p>1. Türkler tarih boyunca güçlü ordulara sahip olmuşlar ve bunun sonucunda geniş coğrafyalara hükmetmişlerdir. İslamiyet'in Türkler tarafından kabul edilmesinden önce Türk ordusunun çağdaşı olan ordulardan farklı özellikleri vardı. Türk Ordusunu diğer yerleşik ve orman kavimlerinden ayıran üç temel özelliği izah ediniz.</p> <p>2. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle tamamlayınız.</p> <p>a. Eski Türklerce kullanılan (baba) ve (anne) kelimelerinin 9. yüzyıldan itibaren ata ve ana olarak değiştiği anlaşılıyor.</p> <p>b. Türk süvarilerinin savaşta kullandıkları en önemli silah ve'dır.</p> <p>c. Eski Türk hükümlerinde telâkkisi, (hükümdarlık yetki ve kudreti Tanrı tarafından bağışlanan) tip olarak kabul edilmiştir.</p> <p>3. Aşağıdakilerden hangisi Türk devletinin şartlarından birisi olarak kabul edilemez?</p> <p>A. Hükümdar (Eliğ) B- İstiklal (Oksızlık) C. Ülke (Uluş) D. Halk (Kün) E. Kanun (Töre)</p>	

Cevap Anahtarı	<p>1. Bozkır Türk devletinde hemen her Türk savaşa hazır durumunda olduğundan ve askerliğe hususî meslek gözü ile bakılmadığından, Türk ordusu ile diğer bütün yerleşik ve orman kavimlerinin orduları arasında şu üç büyük fark derhal dikkati çekmektedir.</p> <p>a. Türk ordusu “ücretli” değildi Diğer milletlerde askerî kuvvet çoğunlukla, para ile tutulan kimselerden teşkil edilirken (-ki bu sistem dünyada son asırlara kadar sürüp gelmiş ve İlk ve Ortaçağlarda birçok Türk genci de Roma, Bizans ve Abbasi hilâfet ordularında ücret karşılığı hizmet görmüştür-), Türklerde ordu, devletin tabii savunma gücü sayılırdı (Yalnız, daha ziyade ticaret işleri ile meşgul Hazar hakanlığında yabana ücretli asker de istihdam edilmiştir).</p> <p>b. Türk orduları daimî idi (zira kadın-erkek, yaşlı-genç herkes her an savaşabilecek durumda olup, bu, Bozkırlının en tabii hayat tarzı icabı idi). Türklerin sporları, eğlenceleri ve avlanmaları bile askerî egzersizler niteliğinde idi.</p> <p>c. Türk orduları temelde süvarilerden kurulu idi, yâni atlı kuvvetler yanında yer alan ve daha ziyade yardımcı olarak iş gördürülen “yaya”lar sayıca da oldukça azdı (Diğer milletlerde ise orduları piyade birlikleri meydana getirirdi. Süvarilik diğer topluluklara Türk tesiri ile sonradan girmiştir). Bundan dolayı da Türk ordularının yetiştirilme tarzı, hazırlık eğitimleri ve muharebe taktikleri yabancılarınkinden tamamen farklıydı.</p> <p>2.</p> <p>a.kang – ög</p> <p>b. ok ve yay</p> <p>c. karizmatik</p> <p>3. A-Hükümdar</p>
Kaynak Kitap	İbrahim Kafesoğlu, Türk Milli Kültürü, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1997.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Saadettin Gömeç, Türk Kültürünün Ana Hatları, Akçağ Yayınları, Ankara 2006.

ESKİ ANADOLU TARİHİ

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Hatice UYANIK	
Oda Numarası	MA-K1-51	
Ofis Saatleri	Pazartesi 13:00-15:00	
E-posta	hatice.uyanik@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Eski Anadolu tarihinde gerçekleşen siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmeler hakkında öğrencilerin bilgilendirilmesini sağlamak.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Anadolu'nun Tarih Öncesi: Taş Çağları ve Kültürleri	
	Paleolitik Çağ ve kültürü hakkında bilgi edinir	
	Anadolu da ilk insan izleri ve Paleolitik merkezler hakkında bilgi edinir.	
	Mezolitik Çağ hakkında bilgi edinir.	
	Anadolu'nun Tarih Öncesi: Taş Çağları ve Kültürleri	
	Neolitik Çağ ve kültürü hakkında bilgi edinir.	
	Anadolu'daki Neolitik merkezleri tanır.	
	Anadolu'nun Maden Çağları	
	Kalkolitik Çağ hakkında bilgi sahibi olur.	
	Anadolu'daki Kalkolitik merkezleri tanır.	
	Eski Tunç Çağı hakkında bilgi sahibi olur.	
	Anadolu'da Eski Tunç Çağı merkezlerini tanır.	
	MÖ 3. Binyılda Anadolu'da Yaşayan Kavimler	
	Hattiler hakkında bilgi sahibi olur.	
	Luvilerhakkında bilgi sahibi olur.	
	Hurrilerhakkında bilgi sahibi olur.	
	Tarihi Devirlere Giriş	
	Asur Ticaret Kolonileri hakkında bilgi edinir	
	Anadolu'da 2. binyılda yaşayan halkları tanır	
	Hititler	
	Hititler'in etnik yapısı, tarihi ve ortaya koydukları kültürel unsurlar hakkında bilgi edinir. .	
	Hititler	
	Hititler'in etnik yapısı, tarihi ve ortaya koydukları kültürel unsurlar hakkında bilgi edinir.	
	Ege Göçleri ve Karanlık Çağ	
	Ege Göçlerinin sebebi ve gelişim süreci hakkında bilgi edinir	
	Anadolu'nun Karanlık Çağı hakkında bilgi sahibi olur	
	Geç-Hititler	
Geç-Hitit şehir devletlerinin siyasi ve kültürel tarihi hakkında bilgi edinir.		
Urartular		
Urartu Devleti'nin siyasi ve kültürel tarihi hakkında bilgi edinir.		
Frigler		
Frig Devleti'nin siyasi ve kültürel tarihi hakkında bilgi		

		edinir. .
		Lidyalılar
		Lidya Devleti'nin siyasi ve kültürel tarihi hakkında bilgi edinir. .
		MÖ 1. Binyıl Batı Anadolu'da Siyasi Durum
		MÖ 1. Binyıl Batı Anadolu'da Siyasi gelişmeler hakkında bilgi sahibi olur.
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Anadolu'nun Tarih Öncesi: Taş Çağları ve Kültürleri	PY1,PY3,PY9 PY16
3	Anadolu'nun Tarih Öncesi: Taş Çağları ve Kültürleri	PY1,PY3, PY9 PY16
4	Anadolu'nun Maden Çağları	PY6, PY9,PY11
5	MÖ 3. Binyılda Anadolu'da Yaşayan Kavimler	PY2,PY9, PY10
6	Tarihi Devirlere Giriş	PY 9, PY11, PY 15
7	Hititler	
	Vize	PY 9, PY 10, PY11, PY 15
8	Hititler	PY 9, PY11, PY 15
9	Ege Göçleri ve Karanlık Çağ	PY 9, PY10, PY16
10	Geç-Hititler	PY 9, PY10, PY16
11	Urartular	PY 9, PY10, PY16
12	Frigler	PY9, PY10, PY16
13	Lidyalılar	PY 4, PY9, PY7
14	MÖ 1. Binyıl Batı Anadolu'da Siyasi Durum	PY 4, PY7, PY9
	Final	
	Bütünleme	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular	S.1. MÖ 3. binyılda Anadolu'da yaşayan kavimler hakkında bilgi veriniz. S.2.Asur Ticaret Kolonileri hakkında bilgi vererek Anadolu tarihi açısından önemini belirtiniz.	
Cevap Anahtarı	C.1. M.Ö. 3 binyılda Anadolu henüz yazıyla tanışmadığı için, Anadolu'nun bu dönemdeki sosyal, siyasi ve ekonomik durumunu, ancak arkeolojik vesikalar ve komşu ülkelerin yazılı kaynaklarından, dolaylı olarak öğrenmemiz mümkün olabilmektedir. Mezopotamya'da M.Ö. 3. binyılın sonlarında kurulan Akkad İmparatorluğu kralları, hemen bütün Önasya memleketlerine egemenliklerini kabul ettirmişlerdir. Devleti kuran Sargon'un torunu Naram-Sin'e ait Şartamhari metinlerinde, sözkonusu kralın Sedir ormanlarını (Amanoslar) ve Gümüş dağlarını (Toroslar) aşarak, Hatti ülkesine girdiği ve Hatti kralı Pampa'nın önderliğindeki 17 şehir devletinden oluşan Anadolu'ya karşı savaştığı anlatılmaktadır. Bu metinlerden Anadolu'da merkezi bir devlet olmadığı, bunun yerine küçük şehir devletlerinin mevcut olduğu anlaşılmaktadır.Daha sonraki Mezopotamya ve Anadolu kaynakları, Anadolu'da Erken Tunç Çağı'nın sonlarında üç halkın yoğun olarak varlığını gösterir.Orta Anadolu'da Hattiler, Doğu ve Güneydoğu'da Hurriler, Batı ve Güney Anadolu'da Luviler.	

Hattiler:Anadolu yarımadasının bugün için bilinen en eski adı “Hatti Ülkesi” idi. İlk defa Mezopotamya yazılı kaynaklarında, Akkad Sülalesi döneminde kullanılan bu adlandırma M.Ö. 630 tarihlerine kadar süregelmiştir. Bundan dolayıdır ki Anadolu en aşağı 1700 yıl boyunca Hatti Ülkesi olarak biliniyordu. Bu isim o kadar yerleşmişti ki M.Ö. 2000 tarihlerinden itibaren Anadolu’yu istila etmeye başlayan Hind-Avrupalı Hititler bile yeni yurtlarından bahsederken Hatti ülkesi deyimini kullanmışlardır. Bundan dolayı filologlar çok farklı bir dil kullanan bu yeni topluma Hatti adını vermişlerdir. Buna karşılık Hattuşa tabletlerinden öğrendiğimize göre söz konusu Hint-Avrupalı halk kendilerini Nesice konuşan Nesiler olarak anıyordu.Hattilerin dini çok tanrılı bir dindi. Çünkü Hattice metinlerde birçok tanrı adları geçmektedir. Neolitik devirden itibaren varlığı bilinen Ana tanrıçaya Hattiler de tapmakta idiler. Günümüzde Anadolu Medeniyetleri Müzesinde sergilenmekte olan ana tanrıça figürlerinin varlığı da bu durumu kanıtlamaktadır.Hatti beylerinin mezarlarında bulunan madeni eşyalar Hattilerin madencilikte ne kadar ileri olduklarının göstergesidir. MÖ 17. yüzyıla dek Hattiler, Hitit, Luvi ve Pala halkları arasında eridiler ve Hatti dili ölü bir tapınak diline dönüştü.

Luviler:M.Ö. 3. binyılda Güney Anadolu sahil ovalarında, Hitit vesikalarının onlara verdikleri isimle Luwi kavimleri yaşamakta idiler. Başka bir deyişle Mersin-Yumuktepe ve Tarsus-Gözlükule kazılarında görülen M.Ö. 3. Binyıldaki Erken Tunç Çağı kültürü, bu Luwi kavimlerine ait idi. Luvice için 2 önemli kaynak türü vardır. Biri çivi yazılı Luwi dilindeki Boğazköy tabletleri, diğeri kaya anıtları ile çoğu taş anıtlar ya da diğerk malzeme üzerinde olmak üzere büyük çoğunluğu M.Ö. 1. Binin ilk çeyreğine ait hiyeroglif yazıtlardır.

Hurriler: Mezopotamya’da büyük bir imparatorluk kuran Akkadlar’ın vesikalarından anlaşıldığına göre, M.Ö. 3. Binyılın sonlarında Mardin merkez olmak üzere Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile Kuzey Mezopotamya’daki Musul ve Kerkük dolaylarında Hurriler adıyla anılan bir topluluk oturuyordu.Hurriler’ e ait olan M.Ö. 3. Binyıla tarihlenen İlk Tunç Çağ kültürü, doğrusunu söylemek gerekirse kuzeyde Kafkasya’dan güneyde Suriye’ye; batıda Malatya-Elazığ bölgesinden doğuda Urmiye Gölü’ne kadar uzanan geniş bir coğrafyaya yayılmıştır. Bu derece geniş bir alana yayılmış olan kültüre, bölgelerin özelliklerine göre çeşitli isimler verilmek istenmiştir.Bu kültürü meydana getiren halkın Asya kökenli bir kavim olan ve dilleri Türkçe’nin de dahil olduğu Ural-Altay dillerine benzeyen Hurriler olması yüzünden “Erken Hurri Kültürü” adının verilmesi, gerek yerli ve gerekse yabancı bilim adamlarınca daha uygun görülmüştür.M.Ö. 17. Yüzyılda Hitit krallığının kurulması ile birlikte başlayan Hititçe çivi yazılı belgelerde de Hurri varlığını görürüz. Hitit krallığı kurulduktan sonra dış politikada ağırlık Anadolu’nun güneydoğusu ve Kuzey Suriye’ye verilmiş ve bu durum tüm Hitit tarihi boyunca devam etmiştir. Hurrilerin Hititler üzerindeki etkisi hem siyasal hem de daha önemlisi kültürel açıdan rahatlıkla görülebilmektedir.

C.2. Günümüzden 4000 yıl önce Mezopotamya’nın (bugünkü Irak) Kuzey yarısında devlet kurmuş olan Asurlular M.Ö. iki binli yılların başlarında ilk uluslararası ticarete başlamışlardır. Asur Ticaret Kolonileri Çağı olarak adlandırılan bu dönem hakkında bilgi veren kaynakların büyük çoğunluğu, Kültepe de bir asırdan beri yapılan araştırmalardan ortaya çıkarılan belgelere dayanmaktadır. Kültepe, Kayseri’de eski Kaniş ören yerinde bulunmaktadır.

M.Ö. II. Binyılın başlarında Orta Anadolu’da kurulmuş ticaret sisteminin başkenti Kültepe-Kaniş’tir. Asurlular, Orta ve Güneydoğu Anadolu’da, çoğu yerli krallıkların merkezinde veya önemli şehirlerde, liman anlamına gelen ve “karum” denilen ticaret merkezleri/pazaryerleri kurmuşlardır. Ayrıca bu koloni merkezlerine yani karumlara bağlı olarak “ticaret istasyonu” anlamına gelen wabartum” denilen daha küçük pazaryerleri de kurmuşlardır. Tüccarlar Karum’da olduğu gibi, wabartumlarda da devamlı olarak otururlar, işlerini oradan yürütürlerdi. Bunların da

karumlar gibi politik organizasyonları ve kurumları vardı.

Kültepe tabletlerinde geçen bilgilere göre, Anadolu M.Ö. 2 bin yıllarında şehir devletlerinden oluşan siyasi bir yapıya sahipti. Kaniş, Mama, Puruṣhattum, Wahṣuṣana, Luhuzattia, Zalpa, Şarla, Şawid, Kuzzi gibi bazı güçlü krallıkların, diğer şehirleri kendilerine bağlayarak, birkaç şehirden oluşan ve merkez şehrin adıyla anılan siyasi birlikler kurduğunu ve bu birliklerin Akadça “memleket, ülke” anlamına gelen mātum kelimesiyle tanımlandığı bilinmektedir. Asurluların yerli krallıklar üzerinde siyasi, idari veya askeri hiç bir etkinlik ve üstünlüğü yoktu. Yerliler ve Asurlular, karşılıklı ekonomik yararlar esasına göre anlaşmışlardır.

Anadolu’da Asurlular tarafından kurulmuş olan karum’un ve diğer alt birimlerin başkenti veya idare merkezi Kültepe-Kaniş’dir. Yönetim bakımından bütün karum’lar Kaniş’e, o da doğrudan Asur’a bağlıydı. Kültepe’de keşfedilen belgelerde, Asurlu tüccarların hem konakladığı hem de pazar kurduğu yaklaşık 40 civarında yerleşim adı kaydedilmiştir.

Orta Anadolu’da Kültepe, Acemhöyük ve Boğazköy gibi önemli merkezlerde yapılan kazılar sayesinde, Anadolu’nun ilk krallarının içinde yaşadıkları, devlet yönettikleri, aynı zamanda bir kervansaray gibi kullandıkları sarayları ile yaptırdıkları mabetlerinin teknik özellikleri, boyutları, planları, tarihleri ve hatta sahipleri hakkında detaylı bilgiler edinmek mümkün olmuştur. Kültepe-Kaniş’te ve Acemhöyük’te açığa çıkartılan Anadolu yapı tekniğinde inşa edilmiş saraylar, 50-70 odalı, bazı kesimleri iki katlı anıtsal yapılardır. Saraylar aynı zamanda, yabancı tüccarların, satıştan önce mallarını getirip bir kervansaray gibi depo ettikleri, güvene aldıkları, ticaret vergisinin hazırlandığı büyük ekonomik merkezlerdir.

Anadolu’daki Eski Assur Ticaret Kolonileri’nin merkezi olan “Kaniş Limanı”; Kaniş Karumu, Aşağı Şehir’de yer alır. Aşağı Şehir, Kültepe’nin yaklaşık 250 yıl kadar iskan edilmiş bir alanıdır. Yabancı tüccarlar, Kaniş’e geldiklerinde, Tepe’de ve Aşağı Şehir’de, yerlilerin yaşadığı şehre yerleştiler. Kaniş-Karum’u da, Alişar, Boğazköy ve Konya-Karahöyük’te olduğu gibi yanyana sık olarak inşa edilmiş evlerden oluşmaktadır. Şehir, çoğu taş döşeli ve rahatlıkla bir arabanın geçebileceği genişlikteki, üzerleri taşla kapalı kullanılmış su kanalları bulunan sokak ve meydanlarla birbirlerinden ayrılmış mahallelerden oluşmaktadır. Assurlu tüccarlar, ya mevcut evlerden satın alarak, ya da yenisini yaptırdıkları bu mahallelerde, yerli halk ile beraber oturmuşlardır.

Assurlu tüccarların Anadolu’da kurdukları ticaret kolonilerinin amacı, Anadolu’nun zenginliğinden faydalanmaktı. Kurulan ticaret sisteminin Anadolu’daki merkezi Kültepe Kaniş-Karum’u yani Kaniş pazar yeri, baş karum/baş pazar yeri idi. Asur’dan yola çıkan tüccarlar 200-250 yüklü eşekten oluşan kervanlarla Dicle, Habur vadilerini geçerek Orta Anadolu’ya erişiyorlardı. Kültepe’ye getirilen mallar, Anadolu içlerine kadar dağıtılmaktaydı.

Asur’dan Anadolu ya gelen mallar

Assurlu tüccarlar Asur da bulunan malları Anadolu ya getirerek satmışlar ve burada bulunup ülkelerinde bulunmayan malları da ülkelerine götürerek büyük oranda kazanç elde etmişlerdir. Asurlular Anadolu’ya büyük olasılıkla, Afganistan’dan getirdikleri kalay ve yerlilerin çok beğendikleri Babil dokumalarını satıyorlardı. Dokumanın bir bölümü tüccar aileler tarafından Asur’da hazırlanıp, ailenin Anadolu’daki reisine gönderilirdi. Kalayın tamamı, dokumanın bir bölümü ticaret malıydı. Ayrıca süs taşlar lapis lazuli, akik, hematit de getirilip satılıyordu. Assurlu tüccarlar ekonomik değeri yüksek ağırlığı hafif malları genelde tercih ediyorlardı. Tüccarlar kalaydan % 100 kâr elde ederken, tekstilden de % 200 kâr elde ediyorlardı. Ancak tekstilin satışı kalay satışından daha zordu.

Koloni çağında yapılan ticaretin özünü kalay ve dokumalar oluşturuyordu. Çünkü Anadolu da ihtiyaç duyulan ve satışı kolay olan malzemelerdi. Anadolu da kalay madeni çok az bulunduğundan, tüccarlar Asur pazarlarından ucuza aldıkları kalayı, yerli halka oldukça pahalıya satıyorlardı.

Anadolu’dan Asur’a giden mallar

Anadolu’ya ticari mallar getiren Assurlu tüccarlar giderken de Anadolu da

bol bulunan Asur'da ihtiyaç duyulan mallardan yanlarında götürmüşlerdir. Asıl amaç ise Anadolu da bol bulunan altın ve gümüşü götürmekti. Asurlu tüccarlar bu ülke ile ticari münasebete başlamış ve çift taraflı kazançlı bir ticaret yapmışlardır. Anadolu'ya yalnız ticaret maksadıyla gelen tüccarların Asur'dan getirdikleri kalay, kumaş, ayna, baharat, tarak ve çeşitli süs eşyalarının karşılığında Anadolu'dan altın, gümüş, bakır, domuz kılı, yapağı ve deri aldıkları bilinmektedir.

Anadolu içerisinde yapılan ticaret

Asurlu tüccarların temel amacı mal mübadelesini yaparak en yüksek oranda kâr elde etmektir. Bu amaç doğrultusunda Asur'dan Anadolu'ya, Anadolu'dan Asur'a ve Anadolu'nun içinde mal sevkiyatı ve ticaretinde bulunmuşlardır. Asurlu tüccarlar bu ticarete uzmanlaşmışlardır ve Anadolu içinde de büyük oran da ticareti ellerinde bulundurmışlardır. Asurlular Anadolu içinde bakırın, yerli yünün, yerli dokuma ürünlerinin, belli türlerinin ticaretini yapıyordu. Ayrıca taşınabilir mallar dışında Asurlu tüccarlar Anadolu da gayrimenkul alıp satmışlardır.

Bu ticaret, belli esaslara bağlı, kanunları ve düzenlemeleri olan bir ticaret idi. Esasen tüccarların, burada ticaret yapabilmeleri için, bu organizasyona dahil olmaları, kayıt yaptırmaları, aidat veya belli bir bedel ödemeleri gerekmektedir. Buna rağmen kazandıkları bu hak, onlara, kuralsızca ticaret yapma hakkı vermemekteydi; kaçakçılık yapmayacaklar, gümrüksüz mal alıp satmayacaklar, her türlü vergilerini ödeyeceklerdi.

Kültepe'de keşfedilen çivi yazılı tabletlerden, iki tarafın da birbirlerine karşı sorumlulukları ve haklarının kayıt altına alındığı anlaşılmaktadır. Asurlu tüccarların krallık bölgesinde ulaşımlarının ve güvenliklerinin korunma altına alınması karşılığında, onların Karum'da ikamet izinleri, ödeyecekleri vergilerin oranı yazılı olarak belirtilmiştir. Sarayın bazı lüks malların ticaretini yasaklaması veya Asurluların kendi hukuk sistemlerine göre yargılanması gibi hak ve kısıtlamalar detaylı olarak belirtilmiştir. Anlaşmalara aykırı davranan tüccarların cezalandırıldığı da yine bu tabletlerden öğrenilmektedir.

Bütün bu ticaret organizasyonunun, düzenleyicisi, denetçisi, baş kurumu "*bit karim*" idi. Assurlu tüccarların Kaniş'deki merkez ofisi *bit-karim* idi. Bir ticaret odası vazifesi de gören *Bit-karim* aynı zamanda, verginin tahsil edildiği bir merkezdi. Tüccarlar burada, "*köprü geçme*" ve "*emanet bırakma*" vergisi ödemek zorundaydılar. Ayrıca mahkeme yetikisine sahipti, çünkü bu devirde, tüccarlar arasındaki olası davalar konusunda "hakem" sıfatıyla hüküm vermekteydi.

Mezopotamya ile Anadolu arasında gelişen ticari ve siyasi ilişkilerden dolayı, Mezopotamya'da yaklaşık olarak bin seneden beri kullanılmakta olan çivi yazısı, M.Ö. II. binyılın başında Anadolu'ya gelmiştir. Böylelikle Anadolu tarihi çağlara girmiştir. Anadolu halkın zaman içinde Asur dili ve çivi yazısını öğrendikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca metinlerde geçen "targumannum" "tercüman" ve "rabi targumannum" "tercümanların amiri" gibi meslek adlarından, farklı dillerde konuşan halkların birbiriyle anlaşmalarında yardımcı olan bir meslek grubunun varlığını da öğreniyoruz. Okuma yazma bilmeyen kişilerin ihtiyacını katiplerin karşıladığı da bilinmektedir.

Kültepe tabletleri, Anadolu yerlilerinin sosyal hayatına da ışık tutmaktadır. Bunlar, Anadolu yerlilerinin Eski Mezopotamya'dan farklı bir sosyal yapıya sahip olduklarını göstermektedir. Bu çağda Anadolu'da kadın ve erkek eşitliği sosyal hayatın özünü oluşturmaktadır. Kadın, iş ve yönetimde de kendine yer bulmuştur. Devletin başında kraliçe'nin görev alması gibi, yerli panteonun başında da tanrıça vardır. Yerliler arasındaki kadın ve erkek eşitliğini kanıtlayan evlenme ve boşanma mukaveleleri karşılıklı anlaşma esasına göre düzenlenmişlerdir. Anadolu halkı bunu Asurlulara da kabul ettirmiştir. Yerli çiftler mal ve mülklerinde eşit haklara sahipti. Boşanma mahkeme kararına bağlıydı. Her iki taraf da boşanma için mahkemeye başvurabilirdi. Ölüm halinde de mal eşit olarak bölüşülürdü.

Uzun süre Assur'dan uzakta kalan tüccarlar, sosyal durumlarına bakılmaksızın iki kadınla evlenme uygulamasını kabullenmişlerdir. Bu tür

	<p>evliliklerin muhtemel nedeni, iş ilişkilerinin her iki tarafın da yararına olacağı düşüncesidir. Yerli kadımlarla evlenen Asurlular da yerli usullere bağıydılar. Evlenmede hukuk düzeninin ön önemli yönü, kanunun ilk eşin haklarını, miras hukukuyla garantilemesidir. Evli kadımlar, kendi adlarına mukavele yapar, onları mühürlerlerdi. Kadımlar, evli veya bekar olsunlar, kontrata dayanan anlaşmalara ve hukuki işlere karışıldardı.</p>
Kaynak Kitap	<p>M. Ali Kaya, Türkiye'nin Eskiçağ Tarihi I (Tarih Öncesi Çağlardan Demir Devrine Kadar), İstanbul, 2017. M. Ali Kaya, Türkiye'nin Eskiçağ Tarihi II (Demir Devri ve Pers Hakimiyeti Dönemi), İstanbul, 2018.</p>

II. SINIF GÜZ DÖNEMİ DERS PLANLARI
ORTA ÇAĞ AVRUPA TARİHİ 1

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Pınar ÜLGEN	
Oda Numarası	MA-K1-43	
Ofis Saatleri	Pazartesi 15:00-17:00	
E-posta		
Ders Zamanı		
Derslik	A306-A105	
Dersin Amacı	Ortaçağ Avrupa Tarihini hem siyasi hem de sosyal açıdan ele alarak öğrencilere bilgiler vermek.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Avrupa Adını Ortaya Çıkışı ve Avrupa Coğrafyasının Genel Özellikleri	
	Avrupa adını tanımlayabilir	
	Avrupa adının kökenini anlatabilir	
	Avrupa'nın Orta çağ coğrafi özelliklerini anlatabilir	
	Avrupa'nın Orta çağ'daki konumunu anlatabilir.	
	Avrupa'nın Orta Çağ'ını Yaratan Miraslar	
	Yunan mirasını anlatabilir	
	Roma mirasını anlatabilir	
	Hint-Avrupa mirasını anlatabilir	
	Kutsal kitabın orta çağ Avrupasındaki rolünü anlatabilir	
	Merovenj Devleti	
	Merovenj devletini kuruluşunu anlatabilir	
	Kurucu kral Merovea'nın olağanüstü güçlerini anlatabilir	
	Kral Clovis'in Merovenj devletindeki rolünü ve Hristiyanlığı kabul etmesiyle kazandığı unvanları anlatabilir	
	Merovenj devletinin denizcilik faaliyetlerini anlatabilir	
	Karolenj Devleti	
	Karolenj devletinin kuruluşunu anlatabilir	
	Karolenj krallarının kutsal kan taşıması durumunu tanımlayabilir	
	Karolenj Rönesansını anlatabilir	
	İmparator Charlamagne'ın çalışmalarını anlatabilir	
Feodalite		
Feodaliteyi tanımlayabilir		
Feodalite çeşitlerini anlatabilir		
Feodal düzenin Orta çağ Avrupa'sına etkilerini anlatabilir		
Feodalitenin gelecek yüzyıllara yansması ve oluşturulan çeşitlerini anlatabilir		
Kilise ve Manastır Kurumu		
Kilise nin tanımını yapabilir		

		<p>Kilisenin Orta Çağ Avrupa tarihindeki etkisini anlatabilir</p> <p>Manastırın tanımını yapabilir</p> <p>Manastır çeşitlerini ve kurumsal olarak özelliklerini, sonraki yıllarda neden kilise kontrolünde tek bir çatı altında birleştirildiklerini anlatabilir</p> <p>Heretik Akımlar ve Etkileri</p> <p>Heretik akımların çeşitlerini anlatabilir</p> <p>Heretik akımların kilise ile olan münasebetlerini anlatabilir</p> <p>Heretik akımların Avrupa'yı yeniden şekillendirme planlarını anlatabilir</p> <p>Heretik akımların Orta çağ Avrupasındaki toplumsal etkilerini anlatabilir</p> <p>Haçlı Seferleri</p> <p>Haç ve Haçlıyı tanımlayabilir</p> <p>Haçlı Seferlerinin amaçlarını söyleyebilir</p> <p>Haçlı Seferlerinin etkilerini anlatabilir</p> <p>Haçlı seferlerinin sonuçlarını ve çekişmelerini anlatabilir</p> <p>Orta Çağ'da İngiltere</p> <p>İngiltere'yi oluşturan toplulukları anlatabilir</p> <p>Devlet sistemini anlatabilir</p> <p>Erken,Orta ve Yüksek ortaçağ'da İngiltere de gerçekleşen olayları anlatabilir</p> <p>Orta çağ'da afetler ve İngiltere üzerindeki etkilerini anlatabilir</p> <p>Orta Çağ'da Fransa</p> <p>Fransa'yı oluşturan toplulukları anlatabilir</p> <p>Devlet sistemini anlatabilir</p> <p>Erken,Orta ve Yüksek ortaçağ'da Fransa da gerçekleşen olayları anlatabilir</p> <p>Orta çağ'da afetler ve fikirsel hareketlerin Fransa üzerindeki etkilerini anlatabilir</p> <p>Orta Çağ'da Almanya</p> <p>Almanya'yı oluşturan toplulukları anlatabilir</p> <p>Devlet sistemini anlatabilir</p> <p>Erken,Orta ve Yüksek ortaçağ'da Almanya da gerçekleşen olayları anlatabilir</p> <p>Orta çağ'da afetler ve fikirsel hareketlerin Almanya üzerindeki etkilerini anlatabilir</p> <p>Orta Çağ'da İspanya</p> <p>Hristiyanlar tarafından ele geçirilmeden önceki Endülüs'ü anlatabilir</p> <p>İspanya'yı oluşturan toplulukları anlatabilir</p> <p>Erken,Orta ve Yüksek ortaçağ'da İspanya da gerçekleşen olayları anlatabilir</p> <p>Orta çağ'da afetler ve fikirsel hareketlerin İspanya'daki etkilerini anlatabilir</p> <p>Kavimler Göçü</p> <p>Kavimler göçündeki toplulukları söyleyebilir</p> <p>Bu toplulukların nerelere göç ettiklerini anlatabilir</p> <p>Kavimler Göçünün Avrupanın haritasında nasıl bir değişime sebep olduğunu anlatabilir</p>
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024 Avrupa Adını Ortaya Çıkışı ve Avrupa Coğrafyasının Genel Özellikleri	PY4, PY8, PY 13
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024 Avrupa'nın Orta Çağ'ını Yaratan Miraslar	PY4

4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Merovenj Devleti	PY6, PY11
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Karolenj Devleti	PY2, PY12
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Feodalite	PY11, PY 15
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Kilise ve Manastır Kurumu	PY11, PY 15
8	04. 11. 2024-08. 11. 2024	Heretik Akımlar ve Etkileri	PY11, PY 15
	16-24. 11. 2024	Vize Sınavları	
9	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Haçlı Seferleri	PY10, PY16
10	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Orta Çağ'da İngiltere	PY10, PY16
11	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Orta Çağ'da Fransa	PY10, PY16
12	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Orta Çağ'da Almanya	PY10, PY16
13	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Orta Çağ'da İspanya	PY7
14	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Kavimler Göçü	PY7
	5-14 Ocak 2025	Final Sınavları	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.		
Örnek Sorular	S.1. Yunan Mirası hakkında bilgi veriniz.. S.2. Feodalite hakkında bilgi veriniz.		
Cevap Anahtarı	<p>C.1. Hristiyan dünyasında şehit ya da aziz haline dönüşmüş olan kahraman figürü;benzer şekilde Hıristiyanlık tarafından 12.yüzyılda birçok insanın Hristiyan Sokratesçiliğinden konuşmasına neden olacak kadar dönüştürülmüş bir hümanizm anlayışı;bir kısmı yok edilmiş ardından kilise olarak tekrar inşa edilmiş bir kısmı içinse yeni kullanım alanları bulunmuş gösterişli dini yapılar,tapınaklar; Romalılar aracılığıyla aktarılmış,hem aristokrasinin içeceğine hem de hristiyan komünyonun kutsal sıvısına dönüşecek olan şarap. Bunlara, Ortaçağ kentinin uzak atası polis'i; ancak Ortaçağ döneminden uzun bir süre sonra somut ifadesini bulacak olan demokrasi sözcüğünü ve tabi Avrupa adını bırakmıştır.</p> <p>C.2. Feodal sistem, toprak malikliği üzerine dayalı bir yönetim biçimi, bir toplum yapısı ve de bir ekonomik rejimdir. Bu sistem, emeğin ve emek ürünlerinin meta olarak kabul görmediği doğal ekonomi temeline dayalı bir üretim tarzıydı. Asıl üretim aracı toprak olup köylüler, bu toprağı kendi tasarruflarında bulundurmaktaydılar. Serfler ise yarı özgür köylüler olup senyöre siyasi ve hukuki açıdan bağımlıydılar. Manorlar ise senyör işletmeleri olup tüm bunlar, feodal sistemin çekirdeğini oluşturmaktadırlar. Sahip olunan topraklar ise fief idi. Köken olarak Merovenj döneminde yaygınlaşmış olan "beneficium" yani askeri hizmet karşılığında yapılan ve geri alınabilen toprak temlikine dayanıyordu. Bu sistem, Batı Roma İmparatorluğundaki köle sisteminin etkisiyle köleci düzenin bir sonucu olarak ortaya çıktı. Bu nedenle Batı feodalitesi ya da Batı'ya özgü olarak görülmektedir. Dayanak noktası, kölelerin özgürlüğü değil, yeni bir gücün egemenliği altına girilmesi durumudur.Özellikle devletin güçsüzleştiği ve bireyleri koruma konusunda zayıfladığı dönemlerde ortaya çıkmıştır. Feodalite, manoryal bir temele sahipti. Bunun sebepleri de ticarete, piyasa ilişkilerine ve para ekonomisine dayanmasıdır. Manor, aslında bir düzen oluşturmuş köydür ve tepesinde manor lordu denen bir senyör bulunurdu. Köylüler de elde ettikleri ürünlerin bir kısmını senyörlere verirlerdi. Bu sistem içerisinde senyörlerin ilk görevi, emri altındaki adamların geçimlerini sağlamaktı. Buna örnek olarak Fransa'da IX. yüzyılın sonundan itibaren rençperlere meskün bir toprak parçasının verilmiş olması gösterilebilir. İşte verilen bu topraklar, üçe ayrılmaktadır:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Senyörün adına işlenen tarlalara Latince'de "demense" (Efendiye ait) adı verilir. 2. Serf tarlalarına ise Latince'de "terra mansinoria veya mansus sevi" adı verilmektedir. 3. Tarımsal işletmeler ise "Communia" veya "marca communis" (orman, çayır, mera) olarak adlandırılır. 		

4. İşlenmemiş topraklara da “terrain culta” denirdi. Yüksek bir yargı yetkisine sahip olan senyörler ise daha çok Fransa’da, Almanya’nın batısında ve İngiltere’nin bazı bölgelerinde bulunmaktaydı. Feodal sistemin iki temel unsuru vardı: Bunlar, toprak ve kişisel ilişkilerdir. Kişisel ilişkiler, soyluların korunması ilkesine dayanmaktaydı. Vassal, senyöre saygı ve sadakat yemini ederdi. Buna karşılık olarak senyör, vassalını korumakla görevliydi. Ayrıca kişisel ilişkiler bağlamında her ikisi de birbirine karşı sorumluydu. Lord, vassalı koruyacak, adaleti sağlayacak, toprağını işletecek, sorunları çözecek ve vassalın ölümü durumunda mirasın bölüşümünü sağlayacaktı. Vassallar ise lorda hizmet edecek ve vergi ödeyecekti. Bu vergi, 3 durumda alınmaktaydı:

1. Lordun çocukları evlendiği zaman.
2. Herhangi bir sebeple esir düşüldüğünde fidye istenmesi durumunda.
3. Toprağın miras olarak kalması durumunda

Zaten Orta Çağ Avrupa’sının genel toplumsal yapısı içerisinde dua edenler (oratores) rahipler; savaşanlar (belatores) savaşçılar ve çalışanlar (laboratores) yani köylüler ve de zanaatkârlar bulunmaktadır. Yani bu sınıfsal ayrışmalar, feodal sistemin genel çerçevesini çizmekteydi. Feodalitede soylular, katmanları birbirine vassallık ilişkisiyle bağlı olan bir piramit şeklinde örgütlenmişlerdi. Bu piramidin en belirgin özelliği de aralarında doğrudan bir geçişin mümkün olmamasıydı. Ülkeler, çok sayıda küçük parçacıklara bölünmüş olup soyluluk, bu güç merkezleri arasında paylaşılmaktaydı. Böylece iktidar, hiçbir zaman tek bir merkezde odaklanmıyordu. Feodalite, IX. ve X. yüzyıllarda artık ilk oluşum döneminden çıkarak ikinci ve yeni bir dönemin içine girmiş ve sosyal bir oluşum olarak yerleşmiştir. Bu sistemde senyör, askeri gücü de elinde bulundurarak yarı özgür hatta tam özgür hale gelen köylü nüfus üzerindeki sivil yetkisini ekonomik liderlik ile birleştirmiştir. Feodalite, aslında bölgesel egemenlik üzerine dayalıydı. Feodalleşme ile yeni kentler ortaya çıkmıştı. Şehirler, çok geniş bir ticaret ağına bağlıydı. Ve yeni bir sosyal sınıf oluşmaya başlamıştı. Bu sınıf da burjuvalar olup kökenleri de özgürlük ve yeni bilgi arayışına dayanmaktaydı. Feodal iktidar ile modern iktidar birbirinden farklıydı. Feodal sistemde temel olan ideal bir düzenin hiç bozulmadan devam etmesiydi. Yöneten sınıftan yeni yasalar yapmaları değil de var olan örfi sistemi uygulamaları istenirdi. Böylece feodal sistem, her alanda yerleşerek etkisini göstermeye başlamıştı. Ayrıca bu sistemin en önemli noktası, üzerinde serf olmayan toprağın herhangi bir değere sahip olmamasıdır. Feodal sistemde serf, o kadar önemlidir ki, örfi hukukta kaçan serfin yakalanıp senyöre iadesi konusunda kesin hükümler bulunmaktadır. Senyörlerin hakları arasına “poursuite” yani kaçan serfin izlenip nerede olursa olsun geri getirilmesi denilen bir kurumun konulmuş olması da bunu kanıtlar niteliktedir. Bu da emek gücünün önemidir. Bu durumda feodal ekonomi, serf üzerinde gerçekleşmektedir ve bütün senyörler, serf sayılarını arttırmaya çalışırlardı. feodal toplum düzeni içerisinde XI. yüzyıldan itibaren bir yandan köylülerin üretim yapma imkânı bulmaları gibi bir değişim süreci ve ticaretin ve kent yaşamının yeniden canlanması gibi sonuçlar doğurmuştur. Bu durum, yeni bir döneme geçişe zemin hazırlamaktaydı. Bunların yanı sıra şövalyeliğin ve Avrupa feodalizminin ortaya çıkışı, şövalyelerle lordlar arasındaki bağlara da şekil vermekteydi. Avrupa feodalizmi köyün kilise ile lordun malikânesine borçlandığı malikâne sisteminin bir karakteristiği haline geldi. Tarım devrimiyle büyük bir değişim yaşayan köyler, artık fazla ürün üretmeye başladı. Ancak feodal araziler, babadan oğula geçmeye başladı ve buna bağlı olarak toprağı olmayan şövalyelerin sayısı arttı. Bunun bir sonucu olarak Avrupa’da yeni toprak bulma hareketi yani Haçlı Seferleri gelişmeye başladı. Feodal sistem içerisinde köylüler üzerindeki baskının artmasını engelleyen en önemli faktör, feodal soylular arasındaki rekabet durumuydu. Feodalizmin etkisinin devam ettiği dönemde komşu senyörler arasında sürekli yapılan ve yenilenen kaçak serfleri iade anlaşmalarının varlığı bu rekabetin kanıtıdır. Sonuç olarak bu sistem, iki dönemden oluşmaktadır. Biri erken feodal çağ diğeri de ikinci dönem feodal çağdır. Ancak ikinci dönem, Avrupa için önemlidir. Çünkü artık feodalite, bir sistem değil, bir yaşam tarzıydı. Bu yaşam tarzı ile yeni ve zengin bir sınıf oluştu ve ticaret gelişti. Ancak XIV.

	yüzyıldan itibaren ise feodal sistem, zayıflamaya başladı. Dolayısıyla bu durum, Rönesans ve Reform'un oluşmasına zemin hazırlayan faktörleri de beraberinde getirdi.
Kaynak Kitap	Jacques Le Goff, Ortaçağ Batı Uygarlığı; Jacques Le Goff, Avrupa Tarihinin Doğuşu; Jacques Le Goff, Ortaçağda Entellektüeller; Lerner-Meacham-Burns, Western Civilisations; Pierre Chaunu, Avrupa Uygarlığı; Charles Seignobos, Avrupa Milletlerinin Mukayeseli Tarihi.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	

İLK MÜSLÜMAN TÜRK DEVLETLERİ TARİHİ 1

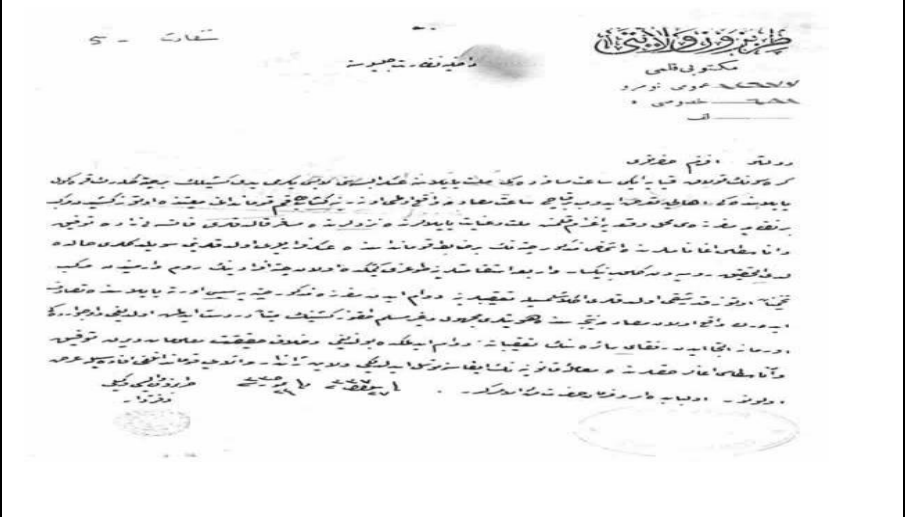
Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Pınar ÜLGEN	
Oda Numarası	MA-K1-43	
Ofis Saatleri	Pazartesi 13:00-15:00	
E-posta	ulgenpınar@gmail.com	
Ders Zamanı		
Derslik	A306-A105	
Dersin Amacı	Karahanlılar, Gazneliler, Tolunoğulları ve İhşidiler Devletlerinin siyasi ve kültür tarihlerini öğrencilere kavratmaktır.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Türklerin İslamiyeti Kabulü	
	Arapların Türkler hakkında bilgilerini anlatabilir	
	Türklerle Müslüman Arapların ilişkilerini anlatabilir	
	Türklerin İslamiyet'e yakınlıklarını açıklayabilir	
	Emeviler ve Abbasiler Dönemi İlişkiler	
	Emeviler dönemindeki mücadele safhasını anlatabilir	
	Abbasiler Dönemindeki dostane ilişkileri anlatabilir	
	Türklerin bu dönemdeki rollerini anlatabilir	
	Türklerin İslamiyeti Kabul Süreci	
	Talas Meydan Savaşının sebeplerini açıklayabilir	
	Talas Savaşını anlatabilir	
	Talas Savaşı sonrası hizmet safhasını anlatabilir	
	Türklerin İslam Dinini Kabulleri	
	Emeviler döneminde İslamlaşma Hareketi	
	Abbasiler döneminde İslamlaşma Hareketi	
	Türklerin İslamiyeti Kabullerinin İslam Dünyasındaki Etkileri	
	Tolunoğulları Devletinin Siyasi Tarihi	
	Devletin Kuruluşunu anlatabilir	
	Hükümdarları hakkında bilgi verebilir	
Devlet idaresini anlatabilir		
Tolunoğulları Devletinin Sosyo-Ekonomik Yapısı		
Kurumlar hakkında bilgi verebilir		
İktisadi durum hakkında bilgi verebilir		
İlmi Gelişmeler hakkında Bilgi Verebilir		
Sacoğulları Devletinin Siyasi Yapısı		
Kuruluşunu anlatabilir		
Sacoğullarının Abbasilerin hizmetinde buldukları dönemi		

		anlatılabilir	
		Ebu's Sac Divdad b.Yusud Divdest hakkında bilgi verebilir	
		Sacoğulları Devletinin Hükümdarları	
		Ebi Ubeydullah Muhammed el-Afşin hakkında bilgi verebilir	
		Ebu'l-Kasım Yusuf hakkında bilgi verebilir	
		Ebu'l Müsafir Feth b.Muhammed ve Sacoğullarının sonunu anlatılabilir	
		İhşidiler Devletinin Siyasi Yapısı	
		Devletin kuruluşunu anlatılabilir	
		Hükümdarlarını anlatılabilir	
		Devlet İdaresini anlatılabilir	
		İhşidiler Devletinin Sosyo-Ekonomik Yapısı	
		Devletin Kültürel durumunu anlatılabilir	
		Devletin Sosyal yapısını anlatılabilir	
		Devletin Askeri yapısını anlatılabilir	
		Bulgar Hanlığının Menşe'i ve Siyasi Yapısı	
		Bulgarların Menşe'i hakkında bilgi verebilir	
		Devletin kuruluşunu ve içindeki bölünmeleri anlatılabilir	
		Hükümdarlarını anlatılabilir	
		Bulgar Hanlıkları	
		Büyük Bulgarya Devletini anlatılabilir	
		Tuna Bulgar Devletini anlatılabilir	
		İdil(Volga) Bulgar Hanlığını anlatılabilir	
		İdil Bulgar Hanlığının Sosyo-Ekonomik Yapısı	
		Devlet Teşkilatını anlatılabilir	
		Kültürel Hayatı anlatılabilir	
		Ekonomik Hayatı anlatılabilir	
	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Türklerin İslamiyeti Kabulü	PY4, PY8, PY 13
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Emeviler ve Abbasiler Dönemi İlişkiler	PY4
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Türklerin İslamiyeti Kabul Süreci	PY6, PY11
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Türklerin İslam Dinini Kabulleri	PY2, PY12
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Tolunoğulları Devletinin Siyasi Tarihi	PY11, PY 15
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Tolunoğulları Devletinin Sosyo-Ekonomik Yapısı	PY11, PY 15
8	04. 11. 2024-08. 11. 2024	Sacoğulları Devletinin Siyasi Yapısı	PY11, PY 15
	16-24. 11. 2024		
9	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Sacoğulları Devletinin Hükümdarları	PY10, PY16
10	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	İhşidiler Devletinin Siyasi Yapısı	PY10, PY16
11	09. 12. 2024-13. 12. 2024	İhşidiler Devletinin Sosyo-Ekonomik Yapısı	PY10, PY16
12	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Bulgar Hanlığının Menşe'i ve Siyasi Yapısı	PY10, PY16
13	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Bulgar Hanlıkları	PY7
14	30. 12. 2024-03. 01. 2025	İdil Bulgar Hanlığının Sosyo-Ekonomik Yapısı	PY7
	5-14 Ocak 2025		
	Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu	

	100 üzerinden 60'tır.
Örnek Sorular	S.1. Tolunoğulları'nın Devlet İdaresi hakkında bilgi veriniz.
Cevap Anahtarı	<p>C.1. Tolunoğulları'nın Mısır'a hakim olmalarından hemen önceki senelerde ülke, üst üste gelen kıtlık ve kuraklık dolayısıyla iktisaden güç bir durumda idi. Tolunoğulları döneminde ise, elde edilen gelirin tamamının ülke içerisinde harcanması refahı arttırmıştı. İktisadi gelişmenin bir sebebi de bu döneme kadar görev yapmış olan valilerin ortalama iki buçuk sene kadar makamlarında kalabildikleri halde, Tolunoğulları ile birlikte nisbeten uzunca bir süre istikrarlı bir idarenin kurulabilmiş olmasıdır. Ahmed b. Tolun, ülke içinde istikrar unsuru olarak, mevcudu 100.000'i bulan ve ana kütlesi Türklerle, Sudanlı zencilerden oluşan son derece intizamlı Hassa Ordusu'na dayanıyordu. Bu kara ordusunun yanında, Suriyeyi elinde tutabilmek için kuvvetli bir deniz gücüne sahip oldu. Makrizrin belirttiğine göre bu sırada Tolunoğullarının 100 harp gemisi bulunmakta idi. Yardımcı ve destek görevini üstlenmiş tekneler bu sayının dışındaydı . Donanma için Dimyat ve iskenderiye'deki tersaneler yenilenmiş , Akka'da bir deniz üssü tesis edilerek geliştirilmiştir. 904 yılında Tolunoğulları donanmasının Selanik'i işgal etmiş olduğunu söylemek her halde donanmalarının gücünü daha iyi anlamamıza imkan verecektir. Tolunoğulları devletinde resmi dil Arapça idi. Hanedan sünni müslümandı . Başkent ilk müslüman fetihlerinden hemen sonra yapılmış olan Fustat ve onunla birlikte daha sonraki vali ve nâiblerin oturdukları el- Asker haricinde, devletin kurucusu Tolunoğlu Ahmed'in inşasına başladığı, oğulları zamanında gelişmesine devam ederek halife ordularını kumandanı Muhammed b. Süleyman el-Kâtibrnin büyük tahribâtına maruz kalan el-Katai idi.</p> <p>Ahmed b. Tolun, Mısır'da sağlam bir idari yapı oluşturmuştur. Onun Mısır'a geldiği sıralarda, Abbasi halifelerinin büyük vilayetlerde bütün yetkiyi bir kişiye vermeme siyasetlerinin bir sonucu olarak, yetkileri sınırlandırılmıştı. O, zaman içerisinde bunları aştı. Bunun için Mısır maliyesinin başında doğrudan halifeye karşı sorumlu olan Ahmed b. Müdebber ve berid idaresinin reisi Şukayr'ı ekarte etmesi gerekti. Hükümet işlerinin yürütüldüğü Daru'l-İmare'den başka, huzurda yapılan toplantıların ve sikayeterin zabıtlarını tutan Kâtib-i Sırr vardı. Polisin işlevini üstlenmiş olan Şurta teşkilatı eş-Şurtatu'l Ulya ve eş-Şurtat's-Sufla olarak ikiye ayrılmış bulunuyordu. Postaya yani Berid teşkilatına önem veriliyor ve bu teşkilat İslam devletlerinin çoğunda olduğu gibi yalnızca postaya konu teşkil eden haberleşmenin teminini değil, casusluğu da üstlenmiş bulunuyordu. Bu sayede gerek ülke içinde ve gerekse dışındaki her türlü gelişmeden merkez kolayca haberdar olabiliyordu.</p> <p>Ahmed b. Tolun, sistematik bir idare ve intizamlı bir ordu ve donanmaya sahip olması yanında, kendisinin yabancı olduğu bir ülkeyi idare etmek başka bazı tedbirlere de ihtiyaç duydu. O halkın desteğini de yanında görmek istiyordu. Bunun için de devlet kademelerini müslümanların haricindeki gruplara da açmıştı . Ülkenin refahı için aldığı diğer tedbirlerle birlikte bu tutumunun da olumlu sonuç verdiğini görüyoruz. Nitekim onun ölümüyle sonuçlanan hastalığı sırasında camiler yanında, kilise, manastır ve havralarda da şifa bulması için dua edildiğini biliyoruz. Zaten Mısır tarihinde ve Mısırlıların zihninde, nisbeten kısa süren devletlerine rağmen, silinmez izler bırakmaları onların ve özellikle de devletin kurucusunun bu siyasetinin canlı bir şahididir.</p>
Kaynak Kitap	Nesimi YAZICI, İlk Türk İslam Devletleri Tarihi. Erdoğan Merçil, İlk Müslüman Türk Devletleri Tarihi.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	

OSMANLI TARİHİ METİNLERİ I

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Edip UZUNDAL	
Oda Numarası		
Ofis Saatleri	Pazartesi 10:00-12:00	
E-posta		
Ders Zamanı		
Derslik	A306-A306	
Dersin Amacı	Bu dersin amacı,bölüm öğrencilerine arşiv kaynaklarını okuyup, değerlendirebilecek bilgi ve beceriyi kazandırmaktır.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Dersin amaç, kapsam ve kaynaklarının tanıtımı	
	Dersin veriliş amacını bilir.	
	Dersin kapsamını bilir.	
	Kaynak temini öğrenir	
	Osmanlıca Sözlük Kullanımı	
	Sözlük kullanmanın önemini kavrar	
	Sözlük kullanımını pratiğini kavrar	
	Osmanlıca yazı türlerinin tanıtımı	
	Öğrenci Osmanlıca belgelerinin farklı yazı türleri ile kaleme alındığını öğrenir	
	Nesih Yazı Türü	
	Nesih yazısına dair örnek belgeler görür	
	Rika Yazı Türü	
	Harflerin rika yazısında aldığı şekli öğrenir	
	Rakamların rika yazısında aldığı şekli öğrenir	
	Rika metinlerini tanımaya ve okumaya başlar	
	Osmanlı arşiv vesikalarının okunmasına giriş	
	Arşiv metinlerini tanır	
	Arşiv vesikalarına dair çeşitli örnekler görür	
	Vesikaların değerlendirmesini öğrenir	
	Nüfus Defterleri	
	Nüfus defterlerinin temel kavramlarını öğrenir.	
	Nüfus defterlerinin değerlendirilmesini kavrar.	
	Mühimme defterlerin	
	Mühimme defterlerinin temel kavramlarını öğrenir.	
	Mühimme defterlerinin değerlendirilmesini kavrar.	
	El yazma kronikleri	
	El yazma kroniklerin temel kavramlarını öğrenir.	
	El yazma kroniklerinin değerlendirilmesini kavrar.	
	El yazma eserlerin Osmanlı tarihi yazımı açısından değerini kavrar.	
	Diğer Yazı Çeşitlerinin Tanıtılması	
	Talik yazı çeşidinde harfleri tanır	
Talik yazısını diğer yazı çeşitlerinden ayırır		
Talik metinleri okur		
Sülüs Yazı Çeşidinin Tanıtılması		
Sülüs yazı çeşidinde harfleri tanır		
Sülüs yazısını diğer yazı çeşitlerinden ayırır		
Sülüs metinleri okur		
Küfi Yazı Çeşidi		
Küfi yazı çeşidinde harfleri tanır		
Küfi yazısını diğer yazı çeşitlerinden ayırır		
Küfi metinleri okur		
Siyakat Yazısı Hakkında Bilgilendirme		
Siyakat yazısının Osmanlı Devletinde kullanıldığı yerleri öğrenir		
Siyakat yazısı hakkında genel bilgi sahibi olur		
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program

			Yeterliği
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Dersin amaç, kapsam ve kaynaklarının tanıtımı	PY3-PY15
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Osmanlıca Sözlük Kullanımı	PY2
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Osmanlıca yazı türlerinin tanıtımı	PY9
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Nesih Yazı Türü	PY9-PY14
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Rika Yazı Türü	PY9-PY15
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Osmanlı arşiv vesikalarının okunmasına giriş	PY1-PY9
	16-24. 11. 2024	Ara Sınav	
8	11. 11. 2024-15. 11. 2024	Nüfus Defterleri	PY1-PY16
9	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Mühimme defterlerin	PY1-PY3
10	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	El yazma kronikleri	PY1-PY3
11	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Diğer Yazı Çeşitlerinin Tanıtılması	PY1-PY3
12	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Sülüs Yazı Çeşidinin Tanıtılması	PY10
13	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Küfi Yazı Çeşidi	PY10
14	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Siyakat Yazısı Hakkında Bilgilendirme	PY1-PY14
	5-14 Ocak 2025	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak , bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular			
Cevap Anahtarı		<p>Trabzon Vilâyeti Mektûbî Kalemi Umûmî Numara 12677 Husûsî " 681 Leff</p> <p><i>Dâhiliye Nezâret-i Celîlesine</i></p> <p>Devletlü efendim hazretleri</p> <p>Giresun'un Kulakkaya'ya iki sâ'at mesâfedeki Melet yaylasına asker elbisesini lâbis yirmiyedi kişilik bir çete gelerek Karagöl yaylasındaki ahâlîye ta'arruz edip bir kaç sâ'at müsâdeme vâkî' olması üzerine Keşab Takım kumandanı ma'îyyetinde otuz kişiden mürekkeb bir nizâmîye müfrezesi mahall-i vak'aya i'zâm kılınmış Melet ve İnâyet yaylalarında nezdlerinde müsâfir kaldıkları Fatsalı-zâde Tevfik ve Anastasi Ağa nâmlarında eşhâs mezkûr çetenin bir zâbit kumandasında asker firâîleri olduklarını söyledikleri hâlde lede't-tahkîk Rusya'dan gelip Niksar ve Erba'a istikâmetlerine doğru gitmekte olan çete efrâdının Rum ve Ermeniden mürekkeb tahmînen otuz kadar şakî oldukları anlaşılmasıyla ta'kîblerine devâm eden müfreze mezkûr çeteye Sisorta Yaylası'nda tesâdüf ederek vâkî' olan müsâdeme netîcesinde hüviyyetleri mechûl ve gayr-i müslim dokuz kişinin meyyiten</p>	

	<p>derdest edilmiş olduğu ve o civârdaki ormana ilticâ eden rüfekâ-yı sâ'iresinin ta'kibâtına devâm edilmekte bulunduğu ve hilâf-ı hakikat ma'lûmât veren Tevfik ve Anastas Ağalar haklarında mu'âmele-i kânûniyyenin îfâsına tevessül edildiği Vilâyet Jandarma Alay Kumandalığı ifâdesiyle arz olunur. Ol bâbda emr ü fermân hazret-i men lehü'l-emrindir.</p> <p>Fî 28 Şevvâl, sene [1]337 ve Fî 24 Temmuz, sene [1]335</p> <p style="text-align: right;"><i>Trabzon Vâlisi Vekîli</i> <i>Defterdâr</i> <i>(mühür)</i></p>
Kaynak Kitap	Yazar/Editör: Recep Karacakaya, İsmail Yücadağ <i>Osmanlı Arşiv Vesikaları</i> , İdeal Kültür Yayıncılık Şemsettin Sami, <i>Kamûs-i Türkî</i>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	– 17./18. Yüzyıl Osmanlı tarihi kronikleri

Osmanlı Tarihi 1

Öğretim Üyesi	Prof.Dr. Ali AÇIKEL
Oda Numarası	MA-Z-64
Ofis Saatleri	Pazartesi 10:00-12:00
E-posta	ali.acikel@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	XIII. asırdan XVI. asrın başlarına kadar olan süreçte Osmanlı Devleti'nin doğuşu ve gelişimi hakkında öğrencilerin bilgi sahibi olmasını sağlamaktır.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Dersin amacı, kapsamı ve kaynakları. 1243 Sonrasında Anadolu'da Türkmen beyliklerinin ortaya çıkışı
	Dersin tanımı, kapsamı ve kaynaklarını bilir.
	1243 Köse Dağı Savaşı sonrasında Anadolu Selçuklu Devleti'nin siyasi, sosyal ve ekonomik durumunu öğrenir.
	1243 sonrasında Anadolu'da hangi Türkmen beyliklerinin ortaya çıktığını öğrenir.
	Osmanlı Beyliği'ni kuran ailenin kökeni ve Anadolu'ya gelişi hakkında bilgi sahibi olur.
	Ertuğrul Bey'in Söğüt ve Domaniç'e yerleşmesi hakkında bilgi sahibi olur.
	Ertuğrul Bey'in aşiret beyliği hakkında bilgi sahibi olur.
	Osman Bey'in Marmara havzasındaki fetihleri ve Osmanlı Beyliği'nin kuruluşu
	Osman Bey'in aşiret beyliğine nasıl getirildiğini öğrenir.
	Osman Bey'in Bizans sınırındaki ilk fetihleri ve fetih siyasetini öğrenir.
	1301 Koyunhisar/Baphaeon Savaşı sonrası Osmanlı Beyliği'nin kuruluşu hakkında bilgi sahibi olur.
	Osmanlı Beyliği ve diğer Türkmen beyliklerinin ilerleyişi karşısında Bizans'ın yardım çabalarını öğrenir.
	Bursa'nın birkaç kez muhasarası ve bu muhasaraların başarısızlığının nedenlerini öğrenir.
	Osman Bey'in para bastırması hakkında bilgi sahibi olur.
	Osman Bey'in ölümü ve Beyliği'nin nihai siyasi coğrafyası hakkında bilgi sahibi olur.
	Orhan Bey döneminde (1324-1362) Anadolu'daki fetihler
	Orhan Bey'in beyliğin başına nasıl getirildiğini öğrenir.
	1326'da Bursa'nın fethinin nasıl gerçekleştiğini öğrenir.
	Orhan Bey'in para bastırması ve ilk düzenli orduyu (Yaya ve Müsellem teşkilatı) teşkili hakkında bilgi sahibi olur
1331 İznik, 1333'te Gemlik'in fethinin nasıl gerçekleştiğini öğrenir.	
1337'de İzmit'in fethinin nasıl gerçekleştiğini öğrenir.	
1345'te Karesi Beyliği topraklarının bir kısmının zaptı hakkında bilgi sahibi olur.	
1354'te Ankara'nın Eretna Devleti'nden alınması hakkında	

	bilgi sahibi olur.
	Orhan Bey döneminde (1324-1362) Rumeli'ye geçiş ve Trakya'nın fethi
	Orhan Bey'in Bizans'ın iç işlerine nasıl karıştığını öğrenir.
	Ormanlı kuvvetlerinin Rumeli'ye nasıl geçtiğini öğrenir.
	Rumeli'ye ilk Türk nüfusunun iskânı hakkında bilgi sahibi olur.
	1361'de Edirne'nin fethinin nasıl gerçekleştiğini öğrenir.
	1362'de Orhan Bey'in ölümü ve Devleti'nin nihai siyasi coğrafyasını hakkında bilgilenir.
	1. Murat dönemi Balkanlar'daki fetih faaliyetleri ve iskân politikası
	Murat Bey'in Devlet'in başına nasıl getirildiğini öğrenir.
	Ankara'nın yeniden zaptı ve Trakya'da Osmanlı nüfuzunun sağlamlaştırması hakkında bilgi sahibi olur.
	Osmanlılara karşı Balkanlar'da kurulan ilk Haçlı İttifakı ve Sırp Sındığı Savaşı (1364) hakkında bilgi sahibi olur.
	1364-1387 arasında Balkanlar'daki fetihlerin nasıl gerçekleştirildiğini öğrenir.
	Osmanlılara karşı Balkanlar'daki ikinci Haçlı ittifakı ve Kosova Meydan Savaşı (1389) hakkında bilgi sahibi olur.
	1. Murat dönemi Anadolu'daki fetih faaliyetleri ve Devlet Teşkilatındaki Gelişmeler
	Osmanlı-Germiyan Oğulları ve Hamid Oğulları ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.
	Osmanlı-Candar Oğulları ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.
	Osmanlı-Karaman Oğulları ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.
	I. Murat döneminde kurulan devlet kurumlarını öğrenir.
	ARA SINAV
	Yıldırım Bayezid devri (1389-1402) siyasi hadiseleri
	I. Bayezid'in Devlet'in başına nasıl geçtiği öğrenir.
	1389-1390 yıllarında Batı Anadolu'da Türk Birliği'nin kurulması hakkında bilgi sahibi olur.
	1391'de Karaman Oğulları üzerine yapılan ilk sefer hakkında bilgi sahibi olur.
	1392'de Candar Oğulları ve Kadı Burhaneddin Devleti üzerine yapılan ilk sefer hakkında bilgi sahibi olur.
	Bayezid dönemi Osmanlı-Bizans ilişkileri hakkında bilgilenir.
	Balkanlar'daki fetihler ve üçüncü Haçlı ittifakı sonucu Niğbolu Savaşı'nın nasıl gerçekleştiğini öğrenir.
	1397'de Karaman Oğulları üzerine yapılan ikinci sefer ve Karaman Beyliği'nin Osmanlılara bağlanması hakkında bilgi sahibi olur.
	1394-1402 arasında Osmanlı-Timur Devleti ilişkileri ve Ankara Savaşı hakkında bilgi sahibi olur.
	Fetret dönemi (1402-1413) olayları
	Ankara Savaşı'nın sonuçları hakkında bilgi sahibi olur.
	Yıldırım Bayezid'in ölümüne dair rivayetler hakkında bilgi sahibi olur.
	Yıldırım Bayezid'in şehzadeleri arasındaki taht mücadelesi hakkında bilgi sahibi olur.
	Şehzade Çelebi Mehmet'in taht mücadelesindeki başarısının nedenlerini kavrar.
	1. Mehmet devri (1413-1421) fetihleri ve siyasi hadiseleri
	I. Mehmet'in tahtını sağlamlaştırmak için aldığı tedbirleri öğrenir.

		<p>1. Mehmet devri Osmanlı-Karaman Oğulları ilişkileri hakkında bilgi edinir.</p> <p>1. Mehmet devri Osmanlı-İsfendiyar Oğulları ilişkileri hakkında bilgi edinir.</p> <p>Canik bölgesinin zaptı hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Şeyh Bedreddin isyanı hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Şehzade Mustafa Çelebi isyanı hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>1. Mehmet'in ölümü ve şahsiyetine dair bilgiler öğrenir.</p> <p>II. Murat devri (1421-1451) fetihleri ve siyasi olayları</p> <p>II. Murat'ın tahta çıktığında meydana gelen isyanlar hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>II. Murat devri Osmanlı-Bizans ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>II. Murat devri Osmanlı-Karaman ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>II. Murat devri Osmanlı-Macar ilişkileri çerçevesinde Varna (144) ve II. Kosova Savaşları hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>II. Murat devri Osmanlı-Venedik ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>II. Murat devri Osmanlı-Timurlu Devleti ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>II. Murat devri Osmanlı- Arnavutluk ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>II. Murat'ın ölümü ve şahsiyetine dair bilgiler öğrenir.</p> <p>II. Mehmet'in İstanbul'un fethi ve sonuçları</p> <p>İstanbul'un fethini gerektiren sebepleri öğrenir</p> <p>İstanbul'un fethi için yapılan hazırlıkları öğrenir</p> <p>İstanbul'un fethinin nasıl gerçekleştiğini öğrenir</p> <p>İstanbul'un fethinin Türk-İslam ve Dünya tarihi açısından sonuçları hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>II. Mehmet devri (1451-1481) Batı ve Karadeniz siyaseti</p> <p>Sırbistan, Mora ve Bosna'nın fethi hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Osmanlı-Arnavutluk ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Osmanlı-Macar ve Venedik ilişkileri hakkında bilgiler edinir</p> <p>Osmanlı-Eflak ve Boğdan ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Trabzon, Kırım ve Batı Kafkasya'nın fethine dair bilgi sahibi olur.</p> <p>II. Mehmet devri (1451-1481) Orta ve Doğu Anadolu siyaseti</p> <p>Osmanlı-Karaman ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Osmanlı-Akkoyunlu ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Osmanlı-Dulkadir Oğulları ve Memluklu Devleti ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>II. Mehmet'in ölümü ve şahsiyetine dair bilgiler öğrenir.</p>	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği	
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Dersin amacı, kapsamı ve kaynakları. 1243 Sonrasında Anadolu'da Türkmen beyliklerinin ortaya çıkışı	PY1-PY3
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Osman Bey'in Marmara havzasındaki fetihleri ve Osmanlı Beyliği'nin kuruluşu	PY9-PY4-PY14
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Orhan Bey döneminde (1324-1362) Anadolu'daki fetihler	PY9-PY4-PY14
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Orhan Bey döneminde (1324-1362) Rumeli'ye geçiş ve Trakya'nın fethi	PY9-PY4-PY14
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	1. Murat dönemi Balkanlar'daki fetih faaliyetleri ve iskân politikası	PY9-PY4-PY14
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	1. Murat dönemi Anadolu'daki fetih faaliyetleri ve Devlet	PY9-PY4-PY14

		Teşkilatındaki Gelişmeler	
	16-24. 11. 2024	Ara Sınav	
8	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Yıldırım Bayezid devri (1389-1402) siyasi hadiseleri	PY9-PY4-PY14
9	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Fetret dönemi (1402-1413) olayları	PY9-PY4-PY14
10	09. 12. 2024-13. 12. 2024	I. Mehmet devri (1413-1421) fetihleri ve siyasi hadiseleri	PY9-PY4-PY14
11	16. 12. 2024-20. 12. 2024	II. Murat devri (1421-1451) fetihleri ve siyasi olayları	PY9-PY4-PY14
12	23. 12. 2024-27. 12. 2024	II. Mehmet'in İstanbul'un fethi ve sonuçları	PY9-PY4-PY14
13	30. 12. 2024-03. 01. 2025	II. Mehmet devri (1451-1481) Batı ve Karadeniz siyaseti	PY9-PY4-PY14
	5-14 Ocak 2025	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular		1- Ertuğrul ve Osman Bey'in mensup olduğu boy ve nesebi hakkında bilgi veriniz? 2- I. Murat devrinde Osmanlıların Rumeli'deki fetih ve iskân politikasını ana hatlarıyla değerlendiriniz? 3- Ankara Savaşı(1402)'nin sebeplerini yazarak değerlendiriniz?	
Cevaplar		1-Osmanlı Devleti'nin kurmuş olan aile, tarihi kayıtlara, etnik incelemelere, geleneklere ve mevcut damgalarına göre, Oğuzlar'ın Bozok kolunun Kayı boyuna mensuptur. Kayı boyunun damgası, iki ok ve bir yaydan ibarettir. Kayı kelimesi ise "Muhkem,kuvvet ve kudret sahibi" manasına gelmektedir. Tarihî rivayetlere göre, IX. Yüzyılda Selçuklularla birlikte İran'ın Merv ve Mahan bölgesine gelen Kayılar'ın Anadolu'ya ne zaman geldikleri kesin olarak bilinmemektedir. Muhtemelen 1071 Malazgirt Savaşı'ndan önce ya da sonra Selçuklular'ın idaresinde Anadolu'ya gelen boylar arasında yer almışlardır. XVI. yüzyıl Osmanlı arşiv belgelerinde Anadolu'nun pek çok yerinde Kayı adını taşıyan köylerin bulunması, Kayılar'ın doğudan batıya doğru göç ettiklerini ortaya koymaktadır. Ertuğrul ve Osman Bey'in nesebi, birçok kaynakta Oğuz Han'a ve hatta oradan Nuh Peygamber'e kadar gitmektedir. Bu bilgilerin doğru olduğunu ispat etme imkânı bulunmamaktadır. Çünkü Osmanlılar'ın ilk devirleri ile alakalı kaynak eserler mevcut değildir. Bu hususta kesin olarak bilinen, Osman Bey'in babasının Ertuğrul Bey olduğudur. Ertuğrul Bey'in babası ise bazı kaynaklarda Süleyman Şah, bazılarında Gündüz Alp olarak verilmektedir.Süleyman Şah hakkında verieln bilgiler, Anadolu Selçuklu Devleti'nin kurucusu Kutalmışoğlu Süleyman Şah'ın siyasi faaliyetlerine benzerlik göstermektedir. Kutalmışoğlu Süleyman Şah, Büyük Selçuklular'ın Suriye Meliki Tutuş ile yaptığı savaşta ölünce (1086) Halep kapısı önünde defnedilmiştir. Ertuğrul Gazi'nin babası olarak zikredilen Süleyman Şah Fırat nehrinin sol sahilinde Caber Kalesi önünde boğulup orada defnedilmiştir. Ertuğrul Bey'in babası Süleyman Şah ile Kutalmışoğlu Süleyman Şah'ın yaşadıkları devirler farklıdır. Halen Caber Kalesi önünde Türk Mezarı'nın mevcut olması Osmanlılar'ın Süleyman Şah adını taşıyan bir atalarının olduğunu düşündürmektedir. Son yapılan çalışmalar, ilk yazılan Osmanlı kronikleri, Osman Bey'e ait olduğu ait olduğu iddia edilen paradaki bilgiler, Türkler'deki isim verme gelenekleri dikkate alındığında Ertuğrul Bey'in babasının Gündüz Alp olma ihtimali daha yüksektir. 2- I. Murat tahta çıktığında babası Orhan Gazi'nin izlediği fetih ve iskân politikası izlemeye başlamıştır. Özellikle 1364'teki Sırp Sındığı zaferinden sonra Balkanlar'daki fetih faaliyetlerini daha sistemli hale getirmiştir. Balkanlar'daki Uc bölgeleri sağ, orta ve sol kanatlara bölünmüştür. Sağ kanat Sultan Murat'ın, orta kanat Kara Timurtaş Paşa'nın ve sol kanat ise Evrenos Bey'in komutası altına verilmiştir. Kısa sürede bu kanatlarda önemli başarılı fetihler yapıldı. Sağ kanatta Karadeniz kıyılarından Sofya dahil orta Bulgaristan toprakları, orta kanatta Vardar ovasının kuzeyindeki kaleler ve Niş şehri, so kanatta ise Batı Trakya ve Makedonya'nın bir kısmı alındı. İskan siyasetinin amacı, fethedilen yerleri Türk yurdu haline getirmektir.Fethedilen	

	<p>yerlere Anadolu'da nüfus yoğunluğu olan yerlerden bazen de konar göçer aşiretlerden getirilen Türkmen nüfus iskan edildi. Yeni iskan edilen Müslüman nüfusun ihtiyaç duyacağı dini, sosyal ve ekonomik eserler vakıf sistemi ile vücuda getirildi. Yerli Gayrimüslim halka vergi indirimi yapılmasının yanı sıra din ve vicdan hürriyeti verildi. Bunlara karşı hoşgörü (istimalet=meylettirme) siyaseti izlendi. Ayrıca Müslüman tarikat şeyhlerinin kırsal kesimlerde yerleşmesi ve nüfus çekmesi için vergi muafiyeti sağlandı. Zamanla bu tarikat şeyhlerinin açtığı tekke ve zaviyelerin etrafında yeni yerleşim yerleri kuruldu.</p> <p>3- Osmanlı Sultanı Yıldırım Bayezid ile Timurlu Devleti hükümdarı Timur Han arasında 28 Temmuz 1402 tarihinde gerçekleşmiştir. Bu savaşın başlıca sebepleri şunlardır:</p> <p>a- Yıldırım Bayezid'in Batı ve İç Anadolu'nun tamamını idaresi altına alarak doğuya doğru bir genişleme siyaseti gütmesi, Timur Devleti ile Osmanlı Devleti'ni karşı karşıya getirdi. Hatta Osmanlı Devleti tarafından bağımsızlıklarına son verilen Anadolu beyleri bu çatışmayı körüklemeye başladılar.</p> <p>b- Mısır Memluklu Sultanlığı'nın idaresi altındaki Malatya ile bu sultanlığın hâkimiyetini tanımış olan Dulkadıroğlu Beyliği önce tehdit altına alınmış, ardından Ağustos-Eylül 1399'da zapt edilmiştir. Bu durum Memluklu-Osmanlı ilişkileri bozulmuştur. Timur, rakip ve düşman olarak gördüğü bu iki ülkenin arasının açılmasından memnun olmuştur.</p> <p>c- 1400 yılında Erzincan emiri Mutahharten Bey ile diğer Anadolu beyleri Timur'a bağlılıklarını bildirerek topraklarını geri almak için yardım talebinde bulundular. Buna mukabil Timur'un önünden kaçan Bağdat Celayirli Devleti hükümdarı Sultan Ahmed ile Karakoyunlu hükümdarı Kara Yusuf, Sultan Bayezid'e sığındılar. Bu iki sultan, Timur'un iade taleplerine rağmen Bayezid tarafından himaye edildiler.</p> <p>d- Sultan Bayezid ile Timur Han arasında teati edilen mektuplar müsbet bir netice vermedi. Timur, Ağustos 1400'de Osmanlı toprağı Sivas'a girerek şehri savunan herkesi kılıçtan geçirdikten sonra Malatya ve Suriye'yi işgal etti. Yıldırım Bayezid, Sivas ve Erzincan'ı alarak karşılık verdi.</p> <p>e-Timur, en son gönderdiği mektupta Sultan Bayezid'e bir oğlunu rehin vermesi, itaat etmesi ve adına para bastırmasını içeren ağır şartlar ileri sürdü. Bu şartları Bayezid'in kabul etmemesi nedeniyle savaş kaçınılmaz oldu.</p>
Kaynak Kitap	<p>İlhan Şahin, "Kuruluştan Fetret Devrine Kadar Osmanlı Siyasî Tarihi", Editör: Kenan Seyithanoğlu, <i>Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi</i>, c. 10, İstanbul 1989, s. 134-165.</p> <p>İsmet Miroğlu, "Fetret Devrinden II. Beyazid'e Kadar Osmanlı Siyasî Tarihi", Editör: Kenan Seyithanoğlu, <i>Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi</i>, c. 10, İstanbul 1989, s. 167-252.</p>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>1- İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi, C. I-II, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 1982-83.</p> <p>2- Fuat Köprülü, Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 199.</p> <p>3- Halil İnalcık, Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekopnomi, Eren Yayınları, İstanbul 1993.</p> <p>4- Halil İnalcık, Osmanlılar, Timaş Yayınları, İstanbul 2010</p> <p>5- İslam Ansiklopedileri (EI, MEB ve DİA)</p>

SELÇUKLU TARİHİ I

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TANRIVERDİ	
Oda Numarası	MA-Z 60	
Ofis Saatleri	Çarşamba 13:00-15:00	
E-posta	mustafa.tanriverdi@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik	ED-Z-57-A306	
Dersin Amacı	Öğrencilerin, bilimsel veriler ve metodoloji ile Selçuklu Tarihi'ni öğrenmelerini ve değerlendirebilmelerini sağlamak.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Selçuklu Tarihi'nin Kaynakları	
	Öğrenciler, konu hakkında birinci elden kaynak olarak kullanılan Farsça ve Arapça eserler ve bunların yazarları hakkında bilgi sahibi olur. Hangi eserin hangi dönemle alakalı bilgi verdiğini öğrenir.	
	Günümüzde Türkiye'de ve dünyada yazılan ikinci elden kaynakları ve müelliflerini tanır. Konu hakkında yazılan güncel makaleleri ve araştırmaları takip ederek derste verilen bilgiler yardımıyla bunları okuyup tartışma imkan ve kabiliyeti elde eder.	
	Tarih bilimine yardımcı olan arkeoloji, numizmatik, etnografya, diplomatik, epigrafi gibi bilimler ışığında konu ile ilgili bulguları yorumlama ve değerlendirme yeteneğine sahip olur.	
	Oğuzlar ve Oğuz Yabgu Devleti.	
	Büyük Selçuklu devleti kurulmadan önce bölgeye hakim olan oğuz Yabgu Devleti'ni ve yapısını kavrar.	
	Büyük Selçuklu Devleti'ni kuran ailenin menşei hakkında bilgi sahibi olur. Daha önce hangi coğrafyada ne şartlarda yaşadıkları hakkında malumat edinir.	
	Büyük Selçuklu Devleti Öncesi Orta ve Yakın Doğuda Siyasi Durum.	
	Bölgede bulunan hakim güçler ve bunların genel durumunu öğrenir.	
	Büyük Selçuklu Devleti'nin Kuruluşu.	
	Selçukluların tarih sahnesine çıkışı, Karahanlı ve Gazneli devletleri ile ilişkileri hakkında bilgi edinir.	
	Selçuklular'ın Horasan bölgesine göç etmesi hadisesinin neden ve sonuçlarını anlayarak Selçuklu başbuğları Tuğrul ve Çağrı Beyleri tanır.	
	Selçukluların, Gazneli Devleti ile olan mücadele süreci, Dandanakan savaşı ve kazanılan başarılarından sonra Selçuklu Devleti'nin kuruluşu hakkında detaylı bilgi sahibi olunur.	
	Tuğrul Bey Dönemi.	
Tuğrul Bey dönemi siyasi olayları, yeni fetihler ve sınırların genişlemesi konularında fikir sahibi olunur.		
Büyük Selçuklu Devleti Dönemi Anadolu Seferleri.		
Anadolu'ya yapılan ilk Türkmen akınlarının başlaması, daha		

		sonra yapılan düzensiz akınlar öğrenilir.
		Selçuklu Ordusunun yaptığı Anadolu seferi, Hasankale zaferi ve sonucunda Bizans ile yapılan barış anlaşması sebep ve sonuçları ile kavranır.
		Sultan Tuğrul'un bizzat gerçekleştirdiği Anadolu seferi, Bağdat seferi ,Bağdat'ın ele geçirilmesi ve sonuçları hakkında bilgi sahibi olunur. Kutalmış isyanı ve Sultan Tuğrul'un öldürülmesi hadisesi anlaşılır.
		Sultan Alparslan ve Fetihleri.
		Alparslan'ın tahta çıkışı, Doğu Anadolu ve Gürcistan seferleri, Doğu seferi, Kavurt isyanı öğrenilir.
		Alparslan'ın komutanlarının Anadolu'ya hareketi, Bizans'ın durumu, Malazgirt Meydan Muharebesi ve sonuçları ile Alparslan'ın ölümü hadisesi hakkında detaylı bilgi sahibi olunur.
		Melikşah'ın Sultan ilan edilmesi ile çıkan iç isyanlar, Karahanlı ve Gaznelilerle yapılan mücadeleler, Suriye'nin fethi ve Anadolu Selçukluları ile ilişkiler konularında bilgi edinilir. Nizamülmülk ve Melikşah'ın şahsiyetleri ve ölümü hakkında bilgi sahibi olunur.
		Batınlık. Ahsa ve Bahreyn Karmatileri.
		Batınlık ve Karmatilik akımlarının nasıl ve nerelerde ortaya çıktığı konuları öğrenilerek bu akımların İslam dünyasına ve Selçuklu devletine etkileri kavranır.
		Sultan Berkiyaruk Devri
		Hanedan Üyelerinin Taht Kavgaları.(Fetret Devri) konusu öğrenilir.
		Muhammed Tapar Devri.
		Muhammed Tapar'ın sultan olması, iç isyanlar konusu hakkında bilgi sahibi olunur.
		Muhammed Tapar'ın Batınilerle giriştiği mücadele ve sonuçları öğrenilir.
		Devrin siyasi olayları, haçlılarla mücadele, Muhammed Tapar'ın ölümü ve şahsiyeti konuları öğrenilir.
		Vasal Devletler (Suriye-Irak-Anadolu ve Kirman Selçukluları)
		"Vasal" teriminin Selçuklu Devleti'nde ifade ettiği anlam ve vasallık kategorileri kavranır.
		Büyük Selçuklu'ya bağlı vasal devletler, kuruluş yerleri ve siyasi tarihleri öğrenilir.
		II. İmparatorluk Devri
		Selçuklu Devri iç ve dış siyaset meseleleri üzerinde durulmakla Türkmen meselesi, Selçuklu - Halifelik münasebetleri değerlendirilir. Bununla birlikte devletin doğu ve batı siyaseti hakkında fikir sahibi olunur.
		Sultan Sencer Devri ve Büyük Selçuklu Devleti'nin Yıkılışı.
		Sencer'in sultan olması ile birlikte devrinde meydana gelen iç ve dış mücadeleler hakkında bilgi edinilir.
		Sultan Sencer'in Harezmi seferleri, Katvan savaşı ve Selçuklu-Gurlu ilişkileri konuları hakkında bilgi edinilir.
		Sultan Sencer ve Oğuzlar arasındaki mücadele, Sencer'in esir düşmesi akabinde tutsaklıktan kurtulması ve ölümü ile devletin yıkılış süreci öğrenilir.
	Hafta-Tarih	Ders Konuları
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Selçuklu Tarihi'nin Kaynakları.
		İlgili Program Yeterliği
		PY13

3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Oğuzlar ve Oğuz Yabgu Devleti.	PY1
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Büyük Selçuklu Devleti Öncesi Orta ve Yakın Doğuda Siyasi Durum.	PY1
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Büyük Selçuklu Devleti'nin Kuruluşu.	PY1
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Tuğrul Bey Dönemi.	PY1
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Büyük Selçuklu Devleti Dönemi Anadolu Seferleri.	PY1
	16-24. 11. 2024	Ara Sınav	
8	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Alparslan Zamanı ve Fetihler.	PY1
9	02. 12. 2024-06. 12. 2024	Batınlık. Ahsa ve Bahreyn Karmatileri,	PY1
10	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Sultan Berkiyaruk Devri	PY1
11	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Muhammed Tapar Devri.	PY1
12	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Vasal Devletler (Suriye-Irak-Anadolu ve Kirman Selçukluları)	PY1
13	30. 12. 2024-03. 01. 2025	II. İmparatorluk Devri	PY1
	5-14 Ocak 2025	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.		
Örnek Sorular	1- Büyük Selçuklu devrinde Anadolu'ya yapılan akınların mahiyeti hakkında kronolojik bilgi veriniz? 2- Selçuklu devri zararlı faaliyet yürüten dini gruplar ve Selçuklu devletine etkilerini örneklerle anlatınız?		
Cevap Anahtarı	4- Büyük Selçuklu Dönemi Anadolu'ya yapılan düzenli ve düzensiz akınların sınıflandırılarak, amaçları hakkında detaylı bilgi istenmektedir. Tarihleri ile birlikte ganimet ve tanıma amaçlı yapılan akınların ne zaman düzenli ordu ile fetih ve yerleşme gayesine dönüştüğü izah edilmelidir. 5- Bâtıniler ve Karmâtîler'in kökeni ve yapısı izah edildikten sonra Büyük Selçuklu Devleti'ne karşı olumsuz faaliyetlerinin örneklerle anlatılması beklenmektedir.		
Kaynak Kitap	1. Ali Sevim-Erdoğan Merçil, Selçuklu Devletleri Tarihi, TTK. Ankara 1995.		
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	1-Faruk Sümer, Oğuzlar (Türkmenler), Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 1972. 2- Osman Turan, Büyük Selçuklu Devleti Türk İslam Medeniyeti, Dergah Yay. İstanbul 1980. 3- M. Altay Köymen, Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi Kuruluş Devri, Selçuklu Tarih ve Medeniyet Enst. Yay., Güven Matbaası Ankara 1979. 4- M. Altay Köymen, Tuğrul Bey ve Zamanı, Ankara 1975. 5- M. Altay Köymen, Büyük Selçuklu Devleti Alp Arslan ve Zamanı, TTK., Ankara 1992.		

TARİHTE USÛL 1

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Hakan YAŞAR
Oda Numarası	MA-Z-52
Ofis Saatleri	Perşembe 15:00-17:00
E-posta	hakan.yasar@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, bahsedilen sürede tarih biliminin metodolojisini bilimsel kriterler çerçevesinde aktararak, bilimsel bir çalışmanın nasıl yapılması gerektiğini aşamalarıyla öğretmektir.

Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Usûl, yöntem, metot, araştırma kavramları
	Usûl, yöntem, metot, araştırma kavramlarını bilir.
	Tarihi olgu, tarihin değerlendirilmesi ve yorumu, tarihin ilgi alanı. Tarihte usûl dersinin temel kaynakları.
	Tarihi olgu, tarihin değerlendirilmesi ve yorumu, tarihin ilgi alanlarını öğrenir.
	Tarihte usûl dersinin temel kaynaklarına vakıf olur.
	Tarih Felsefesi
	Tarih felsefesine dair bilgi sahibi olur.
	Başlıca Tarih felsefesi yazarları ve onların görüşleri hakkında fikir sahibi olur.
	Tarihçiliğin tarihi
	İlkçağdan günümüze tarihçiliğin tarihi hakkında bilgi sahibi olur.
	Geçmişten günümüze tarih kuramları
	Tarih kuramları ve kuramcıları hakkında bilgi sahibi olur.
	Tarihin diğer sosyal bilimlerle ilişkisi ve tarihe yardımcı bilimler
Sosyal bilimler ve çalışma alanları hakkında bilgi sahibi olur.	
Tarih araştırmalarında istifade edilebilecek diğer bilim dallarını öğrenir.	
Tarih araştırmalarında kullanılan kaynaklar: Sözlü kaynaklar	

		Tarih araştırmalarında kullanılan sözlü kaynakları öğrenir
		Tarih araştırmalarında kullanılan kaynaklar: Yazılı ve basılı kaynaklar
		Tarih araştırmalarında kullanılan yazılı ve basılı kaynakları öğrenir.
		Tarih araştırmalarında kullanılan kaynaklar: Görsel ve işitsel kaynaklar
		Tarih araştırmalarında kullanılan görsel ve işitsel kaynakları öğrenir.
		Tarih araştırmalarında eser tenkidi: Dış tenkit
		Tarih araştırmalarında kullanılan eserlerin dış tenkidinin nasıl yapılacağına vakıf olur.
		Tarih araştırmalarında eser tenkidi: İç tenkit
		Tarih araştırmalarında kullanılan eserlerin dış tenkidinin nasıl yapılacağını kavrar.
		Tarih araştırmalarında bilgisayarın kullanımı
		Tarih araştırmalarında bilgisayarın ve dijital kaynakların nasıl etkin bir şekilde kullanılacağını öğrenir.
		Tarihçilik ve bilimsel araştırma etiği
		Bir tarihçinin uyması gereken etik kuralları öğrenir.

Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Usûl, yöntem, metot, araştırma kavramları
		PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Tarihi olgu, tarihin değerlendirilmesi ve yorumu, tarihin ilgi alanı. Tarihte üsûl dersinin temel kaynakları.
		PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Tarih Felsefesi
		PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Tarihçiliğın tarihi
		PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Geçmişten günümüze tarih kuramları
		PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Tarihin diğer sosyal bilimlerle ilişkisi ve tarihe yardımcı bilimler
		PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
	16-24. 11. 2024	Ara Sınav
8	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Tarih araştırmalarında kullanılan kaynaklar: Sözlü kaynaklar
		PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
9	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Tarih araştırmalarında kullanılan kaynaklar: Yazılı ve basılı
		PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-

		kaynaklar	PY15-PY16
10	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Tarih araştırmalarında kullanılan kaynaklar: Görsel ve işitsel kaynaklar	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
11	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Tarih araştırmalarında eser tenkidi: Dış tenkit	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
12	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Tarih araştırmalarında eser tenkidi: İç tenkit	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
13	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Tarih araştırmalarında bilgisayarın kullanımı	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
14	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Tarihçilik ve bilimsel araştırma etiği	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
	5-14 Ocak 2025	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütölen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular		1-Üsöl, Tarih, Tarih Felsefesi kavramlarını açıklayınız. 2- Tarih araştırmalarında kullanılabilir yazılı ve basılı kaynaklar hakkında bilgi veriniz. 3- Bir eserin iç tenkidi nasıl yapılır açıklayınız. 4- Tarih araştırmalarında istifade edilebilecek diğer sosyal bilimlerden iki tanesini yazarak bir tarihçinin söz konusu bilimlerden nasıl istifade edebileceğini belirtiniz.	
Cevap Anahtarı		1.Bu soruda, belirtilen kavramların ana hatlarıyla tanımlanması beklenmektedir. 2.Bu soruda tarih araştırmalarında kullanılabilir yazılı ve basılı kaynakların hangileri olduğunun belirtilmesi istenmektedir. 3.Bu soruda, bir eserin iç tenkidinin hangi unsurları içerdiğinin açıklanması beklenir. 4.Bu soruda, tarih araştırmalarında istifade edilebilecek diğer sosyal bilimlerden, örneğin edebiyat ve sosyolojiden ne şekilde istifade edebileceğinin örnekleriyle açıklanması beklenmektedir.	
Kaynak Kitap		Yavuz Ercan, Tarih Araştırmalarında Yöntem ve Teknik , Turhan Kitabevi, Ankara 2010.	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi		Mübahat Kütökoğlu, Tarih Araştırmalarında Üsöl , İstanbul 2007. F. Braudel, Tarih Üzerine Yazılar , Ankara 1992. March Bloch, Tarihin Savunusu ve Tarihçilik Mesleği , Ankara 1985. E.H. Carr, Tarih Nedir , İstanbul 1980.	

İSLAM TARİHİ (EMEVİLER)

Öğretim Üyesi	Doç Dr. Murat SERDAR	
Oda Numarası	MA-K1-49	
Ofis Saatleri	Pazartesi 15:00-17:00	
E-posta	mserdar61@live.com	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	İslam'da yönetim anlayışının açıklanması ve örnek yöneticilerin tanıtılması.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Hz. Ebubekir Dönemi	
	Hz. Ebubekir'in geçmişini bilir	
	Hz. Ebubekir'in nasıl halife seçildiğini bilir	
	Hz. Ebubekir'in yalancı peygamberlerle mücadelesini bilir	
	Hz. Ebubekir'in Kur'an'ı Mushaf haline getirmesini bilir	
	Hz. Ömer Dönemi	
	Hz. Ömer'in halifelik öncesi hayatını bilir	
	Irak ve İran bölgesindeki fetihleri bilir	
	Suriye bölgesindeki fetihleri bilir	
	Cezire ve Mısır bölgelerindeki fetihleri bilir	
	Bu dönemdeki müesseseseleşmeleri bilir	
	Hz. Osman Dönemi 1	
	Hz. Osman'ın halife seçilmesini bilir	
	Hz. Osman dönemindeki dahili problemleri ve sebeplerini bilir	
	Halifenin şahsi uygulamalarından kaynaklanan sebepleri bilir	
	Hz. Osman Dönemi 2	
	Abdullah b. Sebe'nin Faaliyetlerini bilir	
	İdarecilerin uygulamalarından kaynaklanan şikayetleri bilir	
	Problemleri Çözme çabalarını bilir	
	Eyaletlere müfettiş gönderilmesini bilir	
	Halifenin şehit edilmesini bilir	
	Hz. Ali Dönemi	
	Hz. Ali'nin iktidar mücadelesi ve ona yapılan muhalefeti bilir	
	Şam Muhalefeti ve sonucunda gerçekleşen olayları bilir	
	Hz. Ali'nin Haricilerle Mücadelesi ve şehit edilmesini bilir	
	Emevi Devletinin Kuruluşu ve Gelişmesi	
	Emevi Devleti'nin kuruluşunu ve gelişmesini bilir	
Muaviye'nin yardımcılarını bilir		
Muaviye döneminde gerçekleşen siyasî gelişmeleri bilir		
I.Yezid'in Halifeliği ve Kerbela Olayı		
I. Yezid'in halifelğe gelişini bilir		
Kerbela olayının meydana getiren sebepleri bilir		
Kerbela olayını ve Hz. Hüseyin'in şehit edilmesini bilir		
II. Muaviye'nin Halifeliğini bilir		

		<p>Abdülmelik b. Mervan'ın Halifeliği</p> <p>Mervan b. Hakem'in halife olmasını bilir</p> <p>Abdlmelik b. Mervan dönemindeki dahili ve harici gelişmeleri bilir</p> <p>Abdlmelik b. Mervan döneminde yapılan yenilikleri bilir</p> <p>Velid b. Abdlmelik'in Halifeliği</p> <p>Asya'da yapılan fetihleri bilir</p> <p>Afrika ve İspanya fetihlerini bilir</p> <p>İspanya'nın fethedilmesinin sonuçlarını bilir</p> <p>Süleyman b. Abdlmelik ve Ömer b. Abdülaziz'in Halifelikleri</p> <p>Süleyman b. Abdlmelik dönemindeki siyasi gelişmeleri bilir</p> <p>mer b. Abdülaziz'in Emevi politikasının dışına ıkışını bilir</p> <p>mer b. Abdülaziz'in kişiliğini bilir</p> <p>II.Yezid ve Sonraki Halifeler Dönemi</p> <p>Bu dönemdeki i isyanları bilir</p> <p>Hişam b. Abdlmelik'in halifeliğini bilir</p> <p>II:Velid'in halifeliğini bilir</p> <p>Emevi Devleti'nin çöküşü</p> <p>Emevi Devleti'nin çöküşünü hazırlayan sebepleri bilir</p> <p>III:Yezid'e karşı çıkan ayaklanmayı bilir</p> <p>Halife İbrahi'in tahtan indirilişi ve II. Mervan b. Muhammed'in tahta çıkışını bilir</p> <p>şuubiye Harekatı ve Abbasi İhtilali</p> <p>şuubiye Hareketini doğran sebepleri ve şuubiye Hareketini bilir</p> <p>Abbasi ihtilalini hazırlayan sebepleri ve Abbasi İhtilalini bilir</p> <p>Emevilerin çıkışını bilir</p>	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği	
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Hz. Ebubekir Dönemi	PY4, PY8, PY 13
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Hz. Ömer Dönemi	PY4
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Hz. Osman Dönemi 1	PY6, PY11
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Hz. Osman Dönemi 2	PY2, PY12
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Hz. Ali Dönemi	PY11, PY 15
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Emevi Devletinin Kuruluşu ve Gelişmesi	PY11, PY 15
8	04. 11. 2024-08. 11. 2024	I.Yezid'in Halifeliği ve Kerbelâ Olayı	PY11, PY 15
	16-24. 11. 2024		
9	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Abdülmelik b. Mervan'ın Halifeliği	PY10, PY16
10	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Velid b. Abdülmelik'in Halifeliği	PY10, PY16
11	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Süleyman b. Abdülmelik ve mer b. Abdülaziz'in Halifelikleri	PY10, PY16
12	16. 12. 2024-20. 12. 2024	II.Yezid ve Sonraki Halifeler Dönemi	PY10, PY16
13	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Emevi Devleti'nin kş	PY7
14	30. 12. 2024-03. 01. 2025	şuubiye Harekatı ve Abbasi İhtilali	PY7
	5-14 Ocak 2025		
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.		
rnek Sorular	S.1. Hz. Osman'ın şehit edilmesi hakkında bilgi veriniz? S.2. Kerbelâ Olayı hakkında bilgi veriniz?		

Cevap Anahtarı	<p>C.1.Hz. Osman’ın öldürülmesiyle sonuçlanan olayların seyri şöylece özetlenebilir: Halifeliğinin ilk yıllarından itibaren Hz. Osman’ın veya valilerinin bazı uygulamaları çeşitli grupların şikâyetlerine sebep olmuş, bu şikâyetler halifeliğinin ikinci yarısında daha da artmış ve bilhassa halifeliğinin son yıllarında, âni zenginleşmenin ardından yaşanan ekonomik krizden en fazla etkilenen garnizon şehirleri Kûfe, Basra ve Fustat’ta (Mısır) uygun bir ortam bulmuştur. Hz. Osman’ın ve valilerinin bazı icraatlarını propaganda amacıyla kullanan muhaliflerin tenkitlerinin başında Hz. Osman’ın önemli devlet görevlerine akrabalarını tayin etmesi geliyordu. Hz. Osman, muhtemelen idarede birlik ve beraberliği daha kolay sağlama arzusuyla (Seyyid Süleyman Nedvî, s. 57; İA, IX, 429) önemli valiliklere ve devlet kâtipliği görevine yakın akrabalarını tayin etmişti. Muâviye b. Ebû Süfyân’ı Suriye genel valisi yapmış, Humus, Kinnesrîn ve Filistin vilâyetlerini de ona bağlayarak yetkilerini genişletmişti. Kûfe valiliğine önce anne bir kardeşi Velîd b. Ukbe b. Ebû Muayt’ı, ardından yine akrabalarından Saîd b. Âs’ı getirmişti. Mısır valiliğine Amr b. Âs’ın yerine sütkardeşi Abdullah b. Sa’d b. Ebû Serh’i, Basra valiliğine Ebû Mûsâ el-Eş’arî’nin yerine dayısının oğlu Abdullah b. Âmir’i tayin etmişti. Amcasının oğlu Mervân b. Hakem’i de devlet kâtipliğine getirmişti. Bu tayinler neticesinde devletin bütün idarî kademeleri bazılarının liyakati tartışılan Ümeyyeoğulları’nın eline geçmiş oluyordu. Hz. Ali ve diğer ileri gelen sahâbîlerin de eleştirdiği bu uygulama, halifenin valilere karşı beklenen sertlikte davranmaması ve onlara önemli mal bağışlarında bulunması sebebiyle şikâyetleri daha da yoğunlaştırdı. Kureyş içinde Emevî-Hâşimî rekabetini gündeme getirirken Kureyş dışındaki kabile liderleri tarafından Kureyş’in tahakkümü olarak görüldü ve kabilecilik hareketini körüklemek için kullanıldı.</p> <p>Hz. Osman yönetimine karşı ilk ciddi muhalefet Bekr, Rebîa, Ezd, Kinde, Temîm, Kudâa gibi fetihlerde büyük yararlılık gösteren güçlü kabile mensuplarının bir arada yaşadığı Kûfe’de ortaya çıktı. Valilerin bazı söz ve uygulamaları kabile liderlerinin iddiasını güçlendirdi. Vali Velîd b. Ukbe, 30 (650-51) yılında bir cinayetin fâillerine kısas uygulaması yüzünden katillerin yakınlarının düşmanlığına hedef oldu. Valiyi içki içmekle itham eden bu şahıslar tuttukları şahitlerle iddialarını halifenin huzurunda ispat ettiler ve ona had vurulup görevden alınmasını sağladılar. Yeni vali Saîd b. Âs da bir mecliste, “Sevâd-ı Irak Kureyş’in bahçesidir” sözüyle Hz. Osman’ın temsil ettiği Kureyş hâkimiyetini hedef alan kabilecilik hareketini körükledi. Meclistekilerden Eşter en-Nehaî, “Allah’ın bize kılıçlarımızla ihsan etmiş olduğu bu araziler nasıl Kureyş’in çiftliği oluyor?” diyerek bir tartışma başlattı. Tartışmalar devam etti ve olaylar büyüyünce elebaşları halkı isyana teşvik yüzünden Hz. Osman’ın emriyle ıslah için Dımaşk’a Muâviye’nin yanına gönderildi (33/653-54). Kabilecilik fitnesini sürdürmeye devam eden ve daha sonra Humus’a sürgün edilen bu kişiler halifeden izin alıp tekrar Kûfe’ye döndüler. Ancak halife aleyhindeki faaliyetlerini daha da hızlandırdılar. Bu hareket Irak’ın ikinci büyük merkezi Basra’da da yankı bulmuştu. Fitneden en az etkilenen merkezlerden olan Suriye’de ise ilk müslümanlardan Ebû Zer, Muâviye’nin bazı harcamalarını ve müslümanların ihtiyaç fazlası mallarını Allah yolunda sarfetmeyip biriktirmelerini şiddetle eleştirmesiyle zenginler aleyhine bir hareketin başlamasına yol açmıştı. Ebû Zer, Muâviye’nin şikâyeti üzerine Hz. Osman tarafından Medine’ye çağrıldı. Hilâfetin dünyevî bir iktidar haline gelmesinden endişe eden Ebû Zer tenkitlerini devam ettirince kendi isteğiyle Rebeze’ye gönderildi (Buhârî, “Zekât”, 4; İbn Sa’d,</p>
----------------	--

IV, 227), onun zorla gönderildiği de söylenmektedir.

Fitnenin diğer önemli merkezi Mısır'da da Hz. Osman ve Vali Abdullah b. Sa'd b. Ebû Serh'e karşı şiddetli bir muhalefet başlatılmıştı. Muhalefetin liderliğini, babasının vefatı üzerine Hz. Osman'ın himayesinde büyüyen ve istediği valilik görevine tayin edilmeyince Mısır'a giderek oraya yerleşen Muhammed b. Ebû Huzeyfe ile Hz. Ali'nin himayesinde büyüyen Muhammed b. Ebû Bekir yapıyordu. Valilikten azledildikten sonra Filistin'e çekilen Amr b. Âs'ın da Mısır'daki muhalefeti gizlice desteklediği rivayetleri vardır. Hz. Osman zamanında Hicaz'da ortaya çıkan Abdullah b. Sebe'nin Basra, Kûfe ve Suriye'de bir süre kaldıktan sonra Mısır'a gelmesiyle muhalefetin birinci merkezi Fustat oldu. Bu dönemden itibaren Abdullah b. Sebe tarafından organize edildiği anlaşılan Kûfe, Basra ve Mısır'daki muhalif gruplar, onun direktifiyle birbirlerine gönderdikleri mektuplarda Hz. Osman'ı ve valilerini ağır bir şekilde eleştiriyorlar, onların din kurallarını çiğneyip zulme başvurduklarını ileri sürerek halkı yönetime karşı isyana çağırıyorlardı. Halkın huzurunda okunan bu mektuplar Medine'ye de gönderiliyordu. Öte yandan Abdullah b. Sebe'nin, Hz. Ali'nin Resûl-i Ekrem'in vasîsi olduğu iddiasını ortaya atarak halifeliğin onun hakkı olduğunu, bu hakkı gasbeden Hz. Osman'ın yerine onun geçirilmesi gerektiğini ileri sürdüğü rivayet edilmektedir.

Muhaliflerin halkı tahrik için kullandıkları diğer şikâyet konuları şunlardı: Hz. Osman'ın önemli devlet görevlerine tayin ettiği yakınlarına devlet hazinesinden büyük miktarlarda bağışta bulunması, Kureyş ileri gelenlerinin Medine'den ayrılıp fethedilen bölgelerdeki şehirlere yerleşmelerine ve geride bıraktıkları arazilerin göç ettikleri yerlerdekiyle değiştirilmesine izin vermesi, oralarda çok miktarda mülk edinmelerine göz yumması, bazı sahâbîlere fethedilen şehirlerde iktâlâ vermesi, Kur'an-ı Kerim'i istinsah ettirdikten sonra diğer Kur'an nüshalarını yaktırması, Kureyş adına kabilecilik yapan bazı valilere ses çıkarmaması, Hz. Peygamber tarafından Tâif'e sürülen amcası Hakem b. Ebû'l-Âs'ın Medine'ye dönmesine izin vermesi, kendisini eleştiren Ebû Zer el-Gıfârî, Abdullah b. Mes'ûd ve Ammâr b. Yâsir gibi sahâbîleri çeşitli şekillerde cezalandırması, Medine civarındaki bazı arazileri beytülmâl devaleri için koruluk haline getirmesi, hac için Mekke'de bulunduğu sırada farz namazları mukimler gibi kılması, Mescid-i Nebevî inşaatında önceden kullanılmayan bazı malzemeleri kullandırması, Resûl-i Ekrem'den intikal eden hilâfet mührünü Bi'rierîs'e düşürmesi. Ayrıca halife, ganimetlerin önemli bir kısmını yakınlarına tahsis etmek ve diğer akrabalarından bazılarını haksız yere mal ve toprak vermekle de itham ediliyordu.

Dedikodular artınca Hz. Osman müfettişler göndererek vilâyetlerdeki durumu öğrenmek istedi. Mısır'da muhalifler tarafından yanıltıldığı bildirilen Ammâr b. Yâsir hariç müfettişler olumlu haberlerle döndüler. Söylentilerin devam etmesi üzerine 33 (654) yılı hac dönüşünde valilerini Medine'ye çağırarak onlarla bir toplantı yaptı. Söylenenlerin bir tertip olduğunu, dolayısıyla endişe edilecek bir durum bulunmadığını söyleyen valilerinin çözüm tekliflerini aldıktan sonra (muhaliflerin cihadla meşgul edilmesi, elebaşlarının öldürülmesi, işin valilere bırakılması, mal karşılığında gönüllerinin alınması) fitnenin elebaşlarının askere alınmasını, Kûfe'deki bazı şahısların tahsisatlarının kesilmesini emretti. Ayrıca olaylara Allah'ın emirleri çerçevesinde çözüm arayacağını belirtti; valilerine de insanları fitneden uzak tutmaya çalışmalarını ve itidalli davranmalarını tavsiye etti.

Fitne hareketinin tehlikeli bir hal aldığı görülen Muâviye b. Ebû Süfyan'ın bu sırada Hz. Osman'ı fitne ateşi sönmeye kadar Suriye'ye götürmek istediği, Osman'ın bunu reddetmesi üzerine kendisini korumak için Suriye'den asker göndermeyi teklif ettiği, ancak halifenin Medineliler'i rahatsız etmemek için bunu da kabul etmediği bildirilmektedir.

İlk önemli baş kaldırma valilerin yerlerine dönüşleri esnasında Kûfe'de oldu. Sürgünden dönenlerden Eşter en-Nehaî ve arkadaşları, Cerea denilen yerde toplanıp Kûfe'ye dönmekte olan Vali Saîd b. Âs'ın yolunu keserek şehre girmesini engellediler. Hz. Osman'dan onu görevden alıp yerine Basra'nın eski valisi Ebû Mûsâ el-Eş'arî'yi tayin etmesini istediler. Hz. Osman olayları yatıştırmak için bu teklifi kabul etti. Ancak Kûfe'nin merkezî yönetimin kontrolünden çıkmasına yol açan bu durum diğer merkezlerdeki muhaliflere de cesaret verdi. Müşterek hareket ettikleri bilinen ve Seyf b. Ömer rivayetine göre İbn Sebe tarafından yönlendirilen Mısır, Kûfe ve Basra'daki gruplar, Hz. Osman'ı ve valilerini açıktan eleştirmeye başladılar. Bazı hatalarını abartmanın yanı sıra onlara haksız isnatlarda bulunmaktan çekinmediler. Ayrıca Hz. Ali, Zübeyr, Talha ve Hz. Âişe başta olmak üzere ashâbın büyüklerinin ağzından mektuplar yazarak onları da bu işin içinde göstermeye çalıştılar. Bütün şehirlere gönderilen ve halkı cihad için Medine'ye çağıran bu mektuplar büyük yankı uyandırdı. Mektuplar Medine'de de etkisini gösterdi ve Hz. Osman'a yönelik kişisel kırgınlıklar Medine'deki muhaliflerin sayısını arttırdı.

35 yılının Receb ayında (Ocak 656) Mısır'dan bir heyet validen şikâyet için Medine'ye geldi. Hz. Osman onları bizzat veya Hz. Ali'nin de içinde bulunduğu kalabalık bir heyetle birlikte dinledi. Kendisine yöneltilen ithamlara cevap verdi, bu arada bazı icraatlarının hata olduğunu kabul etti. Ganimet mallarının taksimiyle ilgili isteklerini uygun görüp geri dönmelerini sağladı. Şevval ayında (Nisan) Mısır, Kûfe ve Basra'dan sayıları 600-1000 arasında gösterilen üç grup, hacı kabileleri arasında bölgeye geldi. Mekke yerine Medine'ye yönelen bu gruplar şehir dışında üç ayrı mevkide konakladı. Gönderdikleri iki temsilciyle Medine'de kendilerine karşı koyabilecek bir askerî birliğin bulunup bulunmadığını öğrenmek istediler. Bunlar Hz. Ali, Talha, Zübeyr ve Resûl-i Ekrem'in hanımlarıyla görüşerek valiler hakkındaki şikâyetlerini aktardılar ve onlardan kendilerini halifenin huzuruna çıkarmalarını istediler. Teklifleri reddedilince geri döndüler. Ardından Mısırlılar'ın Hz. Ali'ye, Basralılar'ın Talha'ya, Kûfeliler'in Zübeyr'e heyetler yollayıp halifelik teklifinde buldukları, ancak üçünün de bu teklifi şiddetle reddettiği bildirilmektedir. Bu sırada gelişmelerden endişe eden Hz. Ali oğlu Hasan'ı göndererek halifeyi haberdar etti. Aynı günlerde ashâbın diğer büyükleri de oğullarını halifeyi korumak üzere yolladılar.

Hz. Osman'ı halifelikten indirmekte kararlı olan âsiler, onu savunmak için toplanan Medineliler'in dağılmasını sağlamak ve âni bir baskınla şehirde kontrolü ele geçirmek için bir plan yaptılar ve buldukları mevkileri terkederek memleketlerine doğru yola çıktılar. Bazı rivayetlerde ise onların halife ile görüşerek Mısır valiliğine Muhammed b. Ebû Bekir'i tayin ettirdikten sonra Medine'den ayrıldıkları belirtilmektedir. Fakat üç grup halinde farklı istikametlere gittikleri halde şevval ayının son günlerinde (Nisan sonları) ansızın geri döndüler ve tekbirlerle Medine'ye girip Hz. Osman'ın evini kuşattılar. Dönüş sebebi olarak da Hz. Osman tarafından eski Mısır valisine yazılan ve liderlerinin ölümle cezalandırılmasını emreden bir

mektubu ele geçirdiklerini söylediler. Hz. Osman'ın böyle bir mektup yazmadığını belirtmesine rağmen evinin etrafında mevzilendiler ve tarafsız kalan Medineliler'e dokunmayacaklarını ilân ettiler. Sözü edilen ve geriye dönüşlerini haklı göstermek için uydurdıkları anlaşılan bu mektubun halifenin bilgisi dışında kâtibî Mervân tarafından yazıldığı rivayetleri de vardır. Hz. Osman bu durum karşısında gizlice haber göndererek valilerinden yardım istedi.

Halifenin öldürülebileceğini hiç düşünmeyen Medineliler'in çoğu muhasaranın ilk günlerinden itibaren evlerine kapanıp mecbur kalmadıkça dışarı çıkmadı. Şehirde sayıları oldukça artmış olan köleler ve işsiz güçsüz bedevîler de isyancılara katılmıştı. Âsiler, yirmi günle iki ay arasında bir süre devam ettiği söylenen muhasaranın son on gününe kadar Hz. Osman'ın mescide çıkıp imamlık yapmasına göz yumdular. Bu günlerde Hz. Osman kendisine yöneltilen bütün ithamlara cevap verdi ve birçok meselede onları ikna etmeyi başardı. Bu konuşmalarından birinde Hz. Ali'nin tavsiyesine uyup âsilerin şikâyet ettiği bazı uygulamalarının hata olduğunu kabul etti, bundan sonra Allah'ın kitabı ve Hz. Peygamber'in sünnetine uygun hareket edeceğine söz vererek sükûneti sağladı. Ancak buna karşı çıkan Mervân'ın onun izniyle yaptığı konuşma ortalığı yeniden karıştırdı. İsyancılar kuşatmanın son on gününde Hz. Osman'ın evinden çıkmasına izin vermediler. Ona halifelîği bırakmasını, aksi takdirde öldürüleceğini söylediler. Bu tarihten itibaren evine su gönderilmesini yasakladılar. Mervân'ın konuşmasına çok öfkelenip bir kenara çekilen Hz. Ali ve Ümmü Habîbe'nin su ulaştırma teşebbüslerini de sert bir şekilde engellediler. Âsilerin yalnız kendisini öldürmek istediklerini anlayan ve halifelîği bırakmayı da reddeden Hz. Osman o sırada evinde olup kendisini savunmak isteyenleri tehlikeye atmak istememiş, onlardan silâh kullanmamaları için kesin söz almıştı. İçeride 700 kişinin bulunduğu, izin verilmesi durumunda isyancılara üstünlük sağlayabilecekleri ihtimalinden bahsedilmektedir (İbn Sa'd, III, 71). Hz. Peygamber'in hadisi dolayısıyla bir musibetten sonra şehid edileceğini bilen Hz. Osman (Buhârî, "Feza'ilü aşhâbi'n-nebi", 5-7, "Edeb", 119; Tirmizî, "Menâkıb", 19), rüyasında Resûl-i Ekrem'in yarın birlikte iftar edeceklerini söylemesinin de etkisiyle (Ahmed b. Hanbel, I, 497) âsilere boyun eğmeyi reddedip ölümü beklemeyi tercih etti.

Âsiler, hac mevsiminin sona ermesi dolayısıyla Mekke'den çok sayıda insanın Medine'ye geleceğini düşünerek ve eyaletlerden gönderilen askerî birliklerin yaklaştığının duyulması üzerine acele ettiler. Muhasaranın son gününde genç sahâbîlerin savunduğu evin kapısını yaktılar. Akşam saatlerinde bitişteki evden içeriye giren birkaç Mısırlı, Kur'an okumakta olan Hz. Osman'ı öldürdü (18 Zilhicce 35 / 17 Haziran 656). Meşhur rivayetlere göre Hz. Osman o sırada seksen iki yaşındaydı. Bu arada ona kalkan olmak isteyen hanımı Nâile bint Ferâfisa'nın parmakları da kesilmişti. Ardından evini ve beytümâli yağmalayan âsiler Hz. Osman'ın defnedilmesini de engellediler. Bu sebeple halifenin cenazesi, hanımı Nâile'nin gayretleriyle ancak akşam-yatsı arasında çok az kişi tarafından gizlice kaldırılabilirdi. Hatta cenazenin üç gün sonra defnedilebildiği de rivayet edilmiştir. Cenazeye Hz. Osman'ın iki hanımının yanında üç-on yedi arasında erkeğin katıldığı ve onun Cennetü'l-bakî bitişindeki Haşşükevkeb denilen yere defnedildiği bildirilmektedir. Bu yer Muâviye zamanında mezarlığa dahil edilmiştir. Öte yandan Suriye'den gönderilen yardım birliklerinin Vâdilkurâ'ya, Kûfe ve Basra'dan gönderilenlerin de Rebeze'ye geldiklerinde ölüm haberini duyup geriye döndükleri

belirtilmektedir.

C.2.Medine Valisi Mervân, Muâviye'nin yerine halef tayin ettiği oğlu Yezîd'e kendi adına biat almasını isteyen mektubunu Mescid-i Nebevî'de okuyunca halk feveran etti. Abdurrahman b. Ebû Bekir Mervân'a, daha başlangıçta gerek kendisinin gerek Muâviye'nin yalan söylediğini ve saltanatı babadan oğula intikal ettiren Bizans sistemini müslümanların başına getirmek istediklerini söyleyerek bu teklife karşı çıkarken Abdullah b. Ömer Yezîd'in fâsıklığını, Abdullah b. Zübeyr ise Allah'a karşı gelene itaatin câiz olmadığını öne sürerek açıkça itirazda bulundular ve biata yanaşmadılar; Hz. Hüseyin de onlarla aynı fikirdeydi. Mervân'ın bu durumu bildirmesi üzerine Muâviye hemen Medine'ye gitti ve muhalefet eden kişileri çeşitli tehditlerle biata zorladı fakat başaramadı. Muâviye'nin ölümü üzerine (60/680) hilâfet mevkiine gelen Yezîd, Medine Valisi Velîd b. Utbe b. Ebû Süfyân'dan her ne şekilde olursa olsun Hüseyin ve diğerlerinden biat almasını istedi. Velîd, henüz Muâviye'nin ölüm haberi duyulmadan Hz. Hüseyin ile Abdullah b. Zübeyr'i Mervân ile de istişare ederek yanına çağırtdı. Fakat onlar Muâviye'nin öldüğünü ve haberin halk tarafından duyulmasından önce biatlarının alınmak istendiğini anladılar. İbnü'z-Zübeyr Mekke'ye kaçtı; Hz. Hüseyin ise Velîd ile görüşmeye gittiğinde, “Benim gibi bir adam gizlice biat edemez; zaten sen de halk katında açıkça yapmadığım bir biata razı olmazsın” diyerek ertesi gün halkın önünde biat edeceğini bildirdi. Mervân Velîd'e, yanından ayrılmadan önce Hüseyin'in biatını sağlamasını veya boynunu vurdurmasını tavsiye etti; ancak Velîd, “Sen benim için dinimi yıkacak bir şey tavsiye ediyorsun. Yemin ederim ki Hüseyin'i öldürmek suretiyle dünyanın her yanına, üzerine güneşin doğup battığı bütün mal ve mülküne sahip olacağımı bilsem yine de bunu istemem” diyerek tavsiyesini reddetti (Ebû Mihnef, s. 12-13; Taberî, Târîh, II, 218-219). Velîd'in yanından ayrılan Hz. Hüseyin 28 Receb 60 (4 Mayıs 680) gecesi, kendisine şu anda böyle bir harekette bulunmasının yanlış olduğunu söyleyen baba bir kardeşi Muhammed b. Hanefiyye hariç bütün aile fertlerini yanına alıp Mekke'ye doğru yola çıktı.

Hz. Hüseyin'in Yezîd'e biat etmeyip Mekke'ye gittiğini haber alan Kûfeliler'den Şebes b. Rib'î ve Süleyman b. Surad gibi bazı ileri gelenler onu hilâfete getirmek için kendisine davet mektupları yazdılar (Ebû Mihnef, s. 17 vd.; Dineverî, s. 228-229; Taberî, Târîh, II, 233-235), ayrıca Ebû Abdullah el-Cedelî başkanlığında bir heyet gönderdiler. Bunun üzerine Hz. Hüseyin, durumu yerinde incelemesi için amcasının oğlu Müslim b. Akîl'i Kûfe'ye yolladı. 5 Şevval 60 (9 Temmuz 680) tarihinde şehre ulaşan Müslim İbn Avsece'nin evine indi ve Hz. Hüseyin adına biat almaya başladı. İlk aşamada 12-30.000 kişinin biat ettiği ve hatta Müslim'in Kûfe Mescidi'nde açıkça bir konuşma dahi yaptığı rivayet edilmektedir (Ebû Mihnef, s. 20; Taberî, Târîh, II, 228-229, 257-258). Yezîd, Müslim'in bu faaliyetini öğrenince Kûfe Valisi Nu'mân b. Beşîr el-Ensârî'yi görevden alarak yerine Basra Valisi Ubeydullah b. Ziyâd'ı tayin etti ve ondan Müslim'i şehirden çıkarmasını veya öldürmesini istedi. Ubeydullah'ın Hz. Hüseyin taraftarlarını ürküten tedbirler alması üzerine Müslim daha nüfuzlu bir kişi olan Hâni' b. Urve el-Murâdî'nin evine yerleşti ve halkı ayaklanmaya çağırdı; hatta Ubeydullah'ın kasrını kuşattı. Ancak Ubeydullah'ın safında yer alan Kûfe ileri gelenlerinin nasihat ve tehditleri üzerine ayaklanan halk dağılmaya başladı ve geceye doğru Müslim'in yanında sadece otuz kişi kaldı; daha sonra onlar da dağıldı. Bu gelişmeler üzerine geceleyin Kinde

kabilesine mensup Tav'a adlı bir kadının evine saklanan Müslim ihbar üzerine yakalanarak öldürüldü (8 veya 9 Zilhicce 60 / 9 veya 10 Eylül 680). Bu yüzden Kûfeliler'den biat aldığı daha önce mektupla haber verdiği Hz. Hüseyin'e onların sözlerinden döndüğünü bildiremedi.

Hz. Hüseyin yeni gelişen olaylardan haberi olmadığı için Kûfe'ye hareket etmeye karar verdi. Her ne kadar Abdullah b. Abbas ona, Kûfeliler'in babasıyla ağabeyine yaptıklarını hatırlatıp sözünde durmayan bu insanların davetine uymamasını ve eğer Mekke'de kalmak istemiyorsa Yemen'e gidip orada Müslim'in hâkimiyet kurmasını beklemesinin daha iyi olacağını söylediye de Hüseyin kararından dönmedi. Yezîd'in halifeliğini tanımayan Abdullah b. Zübeyr ise Mekke'de kalmasını teklif etti ve biat almasına kendisinin de yardımcı olabileceğini bildirdi (Taberî, Târîh, II, 276; İbnü'l-Esîr, el-Kâmil, IV, 38). Abdullah b. Ömer ve Ömer b. Abdurrahman b. Hâris gibi şahıslar da kesinlikle Kûfe'ye gitmemesini istediler, İbn Abbas ise hiç değilse yalnız gitmesini önerdi. Fakat Hz. Hüseyin, 8 Zilhicce 60 (9 Eylül 680) tarihinde umresini tamamladıktan sonra ailesi ve bazı taraftarlarıyla birlikte Kûfe'ye hareket etti (Taberî, a.g.e., II, 272; İbnü'l-Esîr, a.g.e., IV, 39). Birkaç gün sonra, bütün ailesini yanına aldığı için başlarına bir şey gelirse bunun soyunun tükenmesi demek olacağı endişesine kapılan amcasının oğlu Abdullah b. Ca'fer önce bir mektup yazarak durmasını istedi; sonra da Mekke Valisi Amr b. Saîd b. Âs el-Eşdak'tan onun adına eman alarak kendisine gönderdi. Ancak Hz. Hüseyin, rüyasında Resûlullah'ı gördüğünü ve ister lehine ister aleyhine sonuçlansın başladığı işi tamamlamakla emrolunduğunu söyleyerek geri dönmeyi reddetti. Yolda şair Ferezdak ile karşılaşmış Kûfe'deki durumu sorunca, "Halkın kalbi seninle, kılıçları Benî Ümeyye iledir; ilâhî takdir ise gökten iner ve Allah dilediğini yapar" cevabını aldığı halde, "Doğru söyledin, Allah'ın dediği olur, Allah dilediğini işler ve rabbimiz her gün yeni bir iştedir. Takdir hoşumuza gidecek şekilde olursa nimetlerinden dolayı Allah'a şükrederiz; O şükredenlerin yardımcısıdır. Eğer takdir umulandan başka türlü çıkarsa niyeti hak ve takvâsı da teneshîr tahtası olan kimse elbette taşkınlık göstermez" diyerek yolculuğunu sürdürdü (Dîneverî, s. 245; Taberî, Târîh, II, 277-278). Ancak daha sonra Sa'lebiyye'de karşılaştığı iki yolcudan Kûfeliler'in biatlarından caydığını ve Müslim b. Akîl ile Hâni' b. Urve'nin öldürüldüğünü öğrenince geri dönmek istedi; fakat bu defa da Müslim'in oğulları ve kardeşlerinin ısrarı üzerine yola devam etmeye mecbur oldu. Bu arada taraftarlarına isteyenlerin ayrılabilmesini söyledi, onlar da ayrıldılar; yanında sadece aile fertleriyle birlikte yaklaşık yetmiş kişi kaldı. Böylece sayısı azalan kabile Ninevâ bölgesindeki Kerbelâ'ya vardı (2 Muharrem 61 / 2 Ekim 680).

Kûfe Valisi Ubeydullah'ın emriyle kabileyi uzun süredir 1000 kişilik kuvvetiyle gözetlemekte olan Hür b. Yezîd Hz. Hüseyin'in Kerbelâ'ya ulaştığını valiye bildirdi; o da kafilenin sarp ve müstahkem yerlere sığınmasına engel olunmasını, susuz ve savunmasız bir yerde konaklamaya mecbur edilmesini istedi. Rey valiliğine getirilen Ömer b. Sa'd b. Ebû Vakkâs'a da ordusuyla Hz. Hüseyin üzerine yürümesini ve bu meseleyi halletmesini emretti. Ömer b. Sa'd önce bu işe yanaşmak istemediyse de yoğun ısrar ve görevden alınma tehdidi karşısında kafilenin üstüne yürüdü. Hz. Hüseyin Ömer'in gönderdiği elçiye kendisini Kûfeliler'in çağırıldığını, 18.000 kişinin biat ettikten sonra biatlarını bozduğunu, dönüp gitmek istediğinde de Hür b. Yezîd'in engel olduğunu ve kendisini buraya kadar gelmek zorunda bıraktığını anlattı ve, "İzin verin dönüp gideyim" dedi

(Dîneverî, s. 253-254). Ömer b. Sa'd, Hz. Hüseyin ile çarpışmak istemediği için bu cevaptan memnun kaldı ve durumu Ubeydullah b. Ziyâd'a bildirdi. Ubeydullah ise Yezîd'e biatı önermesini ve reddi halinde kafilenin su ile irtibatını kesmesini istedi. Bunun üzerine Ömer, Hz. Hüseyin'i Kûfe'ye çağırınlar arasında bulunan Amr b. Haccâc'ı su yollarını kesmekle görevlendirdi; sonra da birkaç defa Hüseyin'le gizlice görüştü (Ebû Mihnef, s. 48-49). Aralarında ne konuştukları tam olarak bilinmemekle beraber tahminlere göre Hz. Hüseyin şu teklifleri yapmıştır: Geldiği yere dönmek, bizzat Yezîd'e gidip biat etmek veya İslâm serhadlerinden birinde cihadla meşgul olmak. Ömer, kabul edilebileceği ve böylece kendisinin de bu sıkıntılı işten kurtulacağı ümidiyle teklifi Ubeydullah b. Ziyâd'a bildirdi. Ubeydullah önce bu teklifi uygun gördüyse de Siffîn'de Hz. Ali'nin safında çarpışanlardan Şemir b. Zülcevşen ona önemli bir fırsatı kaçırmış olacağını hatırlatarak Fırat nehriyle irtibatı kesilmiş ümitsizlik içindeki Hüseyin'i isteğine boyun eğdirmesini veya cezalandırmasını söyledi, ayrıca onun Ömer ile geceleri gizlice görüştüğünü belirtti. Bunun üzerine Ubeydullah, Şemir ile Ömer'e bir mektup göndererek Hüseyin'in doğrudan kendisine teslim olmasını sağlamasını, bunu başaramazsa onunla savaşmasını, aksi takdirde kumandayı Şemir'e bırakmasını emretti. Şemir karargâha 9 Muharrem Perşembe günü ulaştı. Ömer b. Sa'd kumandayı, dolayısıyla kazandığı dünyalığı elden kaçırmamak için bu görevi yerine getireceğini söyledi. Hz. Hüseyin ve yanındakiler o geceyi dua, namaz ve istiğfarla geçirdiler (Taberî, Târîh, II, 315; İbnü'l-Esîr, el-Kâmil, IV, 59).

Ertesi gün Hz. Hüseyin gerekli savaş hazırlıklarını yaptıktan sonra atına bindi ve önünde bir mushaf olduğu halde Ömer'in ordusuna yaklaşarak kendisinin buraya geliş amacını anlamaları, hakkında insafli hüküm vermeleri halinde saadete kavuşacaklarını ve üzerine yürümelerine gerek kalmayacağını, mazeretini dikkate almamaları durumunda ise istediklerini yapmalarını söyledi. Bazı kaynaklara göre Hz. Hüseyin bu konuşmasında anne babasının ve amcalarının İslâm'a hizmetlerini dile getirmiş, Resûl-i Ekrem'in kendisi hakkındaki övücü ifadelerinden söz etmiş ve kanını akıtmanın büyük vebal doğuracağını hatırlatmıştır (Ebû Mihnef, s. 49-50, 130-138; İbnü'l-Esîr, a.g.e., IV, 61-62). Hz. Hüseyin'in bu konuşması üzerine Hür b. Yezîd yaptıklarına pişman olarak onun safına geçti.

Ömer b. Sa'd'ın sancağıyla gelip ilk oku atması üzerine başlayan savaş birbirine denk olmayan bu kuvvetler arasında tam bir dram şeklinde devam etti ve Hz. Hüseyin'in savaşa başlarken yirmi üç süvariyle kırk piyadeden oluşan askerleri kısa sürede azaldı. Savaşın sonlarında artık sıcak ve susuzluktan bitkin hale düşen bu az sayıdaki insanın başında piyade olarak cesaretle dövüşen Hz. Hüseyin'e Şemir b. Zülcevşen'in emriyle her taraftan hücum edildi. Sinân b. Enes en-Nehaî önce bir harbe saplayıp onu yere düşürdü, sonra da atından inerek saçlarını ve daha sonra başını kesti; oradakiler de cesedini soyup her şeyini, ardından da çadırları yağmaladılar. Bu arada Hz. Hüseyin'in hasta yatağındaki oğlu Ali Zeynelâbidîn öldürülmek istendiyse de Ömer b. Sa'd buna engel oldu (10 Muharrem 61 / 10 Ekim 680). Şehidlerin cesetleri ertesi gün Benî Esed mensuplarının ikamet ettiği Gâdiriye köylülerince toprağa verildi.

Hz. Hüseyin'in kesik başı ve esirler Dımaşk'a gönderildiğinde Yezîd görünüşte üzülmüş ve Hüseyin'i öldürtmesi sebebiyle Ubeydullah b. Ziyâd'a lânet etmiştir. Ancak onun bu üzüntüsünde samimi olduğunu söylemek mümkün değildir. Çünkü

	<p>gerçekten üzölmüş olsaydı Ubeydullah, Şemir ve diğerlerini hiç değilse görevlerinden alması gerekirdi; ayrıca öldürme emrini verenin bizzat kendisi olduğu yolunda rivayetler de vardır (Dîneverî, s. 284-285; Ya'kübü, II, 229). Bununla beraber Hz. Hüseyin'in katliamdan kurtulan oğlu, kızları, kız kardeşi ve Tâliboğulları'ndan diğer esirler Dımaşk'ta birkaç gün tutulduktan sonra Yezid tarafından bir muhafız birliği refakatinde Medine'ye gönderilmiştir. Hz. Hüseyin'in başının nereye gömüldüğu konusu ihtilâfıdır. Medine'de Bakî' Mezarlığı'na, Necef'te babasının yanına, Küfe dışında bir yere, Kerbelâ'da cesedinin konulduğu kabre, Dımaşk'ta bilinmeyen bir yere, Rakka'ya, hatta Kahire'ye gömüldüğüne dair rivayetler bulunmakta (Muhsin el-Emîn, IV, 390-394) ve bunlardan birincisi daha güçlü bir ihtimal olarak görölmektedir (İbn Kesîr, VIII, 204). Öte yandan İbn Şehrâşûb, Şeyh el-Müfid, Muhammed Bâkır el-Meclisî, Muhsin el-Emîn, Fehmî Üveys gibi Şii yazarları Hz. Hüseyin'in doğumu, çocukluğu, gençliği ve şehâdetiyle ilgili tarihî gerçeklere uymayan pek çok olağan üstü hadise ve keramet rivayet ederler.</p>
Kaynak Kitap	Adem Apak, Anahatlarıyla İslam Tarihi 2, Ensar Yayınları, İstanbul 2007. Bahriye Üçok, İslam Tarihi Emeviler-abbasiler, Ankara İlahiyat Faköltesi Yayınları, Ankara 1968.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	

HELEN TARİHİ

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Hatice UYANIK	
Oda Numarası	MA-K1-51	
Ofis Saatleri	Perşembe 10:00-12:00	
E-posta	hatice.uyanik@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Eski Ege ve Yunan (Hellen) dünyasındaki siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel gelişmeler hakkında öğrencilerin bilgilendirilmesini sağlamak.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Eski Yunan Tarihinin Kaynakları	
	Eski Yunan Tarihi kaynaklarının niteliği (arkeolojik ve yazılı) hakkında bilgi edinir	
	Antik Çağ yazarları ve eserleri hakkında bilgi edinir.	
	Eski Yunan Tarihi ile ilgili temel başvuru eserleri, arşivleri ve kütüphaneleri hakkında bilgi edinir	
	Ege Dünyasının Tarihi Coğrafyası	
	Ege Sözcüğünün Kökeni kökeni hakkında bilgi sahibi olur	
	Ege Dünyasının sınırlarını çizerek bu coğrafyanın özellikleri hakkında bilgi edinir. Ayrıca coğrafi koşulların tarihsel sürece etkileri ve katkıları hakkında da bilgi sahibi olur.	
	Tarihöncesi Dönem'de Ege Dünyası	
	Ege Dünyası'nın Paleolitik ve Epipaleolitik Çağı hakkında bilgi edinir	
	Ege Dünyası'nın Neolitik Çağı hakkında bilgi edinir	
	Ege Dünyası'nın Kalkolitik Çağı hakkında bilgi edinir	
	Ege Dünyasının Tunç Çağı	
	Ege Dünyasının Tunç Çağı kronolojisi hakkında bilgi edinir	
	Ege Dünyasının ve Anadolu'nun İlk Tunç Çağı kültürleri hakkında bilgi edinir.	
	Girit: Minos Uygarlığı hakkında bilgi sahibi olur.	
	Yunanistan: Miken Uygarlığı hakkında bilgi sahibi olur	
	Ege Göçleri, Dorların Yunanistan'a Gelişi ve Batı Anadolu Kıyıları	
	Ege ve Dor Göçleri hakkında bilgi edinir	
	Karanlık Çağ/Yunan Ortaçağı'nda Yunan dünyasındaki gelişmeler hakkında bilgi edinir	
Yunan Alfabesinin ortaya çıkışı hakkında bilgi edinir		
Batı Anadolu kent devletleri ve Lidya Krallığı hakkında bilgi edinir		
Kent Devletlerinin Ortaya Çıkışı		
Kent Devletlerinin (polis) kuruluşu hakkında bilgi edinir		
Kent devletlerinin özellikleri ve yönetim şekilleri hakkında bilgi edinir		
Kolonizasyon Dönemi ve Koloniler		

		<p>Koloncilik süreci, nedenleri ve özellikleri hakkında bilgi edinir</p> <p>Koloniler ve koloniciler hakkında bilgi edinir.</p> <p>Güney İtalya ve Sicilya Kolonileri hakkında bilgi edinir.</p> <p>Akdeniz'in güney kıyılarındaki koloniler hakkında bilgi edinir</p> <p>Güney Fransa kolonileri hakkında bilgi edinir</p> <p>Kuzey Ege, Marmara ve Trakya kolonileri hakkında bilgi edinir</p> <p>Karadeniz kolonileri hakkında bilgi edinir</p> <p>Arkaik Çağ</p> <p>Yunan dünyasının ekonomik, sosyal ve siyasi değişimi hakkında bilgi edinir</p> <p>Sikkenin icadı ve yayılımı hakkında bilgi edinir</p> <p>Tiranlık ve ünlü tiranlar hakkında bilgi edinir</p> <p>Atina'nın anayasal kurumları hakkında bilgi edinir</p> <p>Drakon kanunları hakkında bilgi edinir</p> <p>Solon ve reformları hakkında bilgi edinir.</p> <p>Kleisthenes ve Atina demokrasisi hakkında bilgi edinir</p> <p>Pers-Yunan Savaşları</p> <p>Persler ve İyon kent devletlerinin ayaklanması hakkında bilgi edinir</p> <p>Pers-Yunan Savaşları: Marathon Savaşı, Artemision ve Thermopylai Savaşları, Salamis Deniz Savaşı, Plataia ve Mykale Savaşları, Delos Deniz Birliği, Eurymedon Savaşı hakkında bilgi edinir</p> <p>Attika-Delos Deniz Birliği hakkında bilgi edinir</p> <p>Yunanların Doğu Akdeniz Seferi ve Kallias Barışı hakkında bilgi edinir.</p> <p>Peloponnesos Savaşı ve Sonrasında Yunanistan</p> <p>Peloponnesos Savaşı sebepleri, gelişimi ve sonucu hakkında bilgi edinir</p> <p>Peloponnesos Savaşı'ndan sonra Yunan ve Pers dünyasındaki gelişmeler hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Makedon Egemenliği ve Hellenistik Çağ</p> <p>Makedonya ve Makedonyadaki siyasi gelişmeler hakkında bilgi edinir</p> <p>Büyük İskender'in Doğu seferi hakkında bilgi edinir</p> <p>Büyük İskender İmparatorluğu'nun yapısı ve niteliği hakkında bilgi edinir</p> <p>Makedon Egemenliği ve Hellenistik Çağ</p> <p>Büyük İskender'in ölümünden sonraki olaylar ve ardıllarının egemenlik mücadelesi hakkında bilgi edinir</p> <p>Anadoluda Kurulan Hellenistik Krallıklar</p> <p>Anadoluda kurulan Hellenistik krallıklar: Pergamon, Bithynia, Pontos, Kappadokia, Armenia, Kommagene krallıkları hakkında bilgi edinir</p> <p>Hellenistik krallıkların son bulması hakkında bilgi edinir</p>
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024 Eski Yunan Tarihinin Kaynakları	PY1,PY3, PY5, PY16
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024 Ege Dünyasının Tarihi Coğrafyası	PY4
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024 Tarih Öncesi Dönem'de Ege Dünyası	PY6, PY11

5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Ege Dünyasının Tunç Çağı	PY2, PY12
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Ege Göçleri, Dorların Yunanistan'a Gelişi ve Batı Anadolu Kıyıları	PY11, PY 15
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Kent Devletlerinin Ortaya Çıkışı	PY11, PY 15
	16-24. 11. 2024	Vize	
8	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Kolonizasyon Dönemi ve Koloniler	PY11, PY 15
9	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Arkaik Çağ	PY10, PY16
10	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Pers-Yunan Savaşları	PY10, PY16
11	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Peloponnesos Savaşı ve Sonrasında Yunanistan	PY10, PY16
12	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Makedon Egemenliği ve Hellenistik Çağ	PY10, PY16
13	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Makedon Egemenliği ve Hellenistik Çağ	PY7
14		Anadoluda Kurulan Hellenistik Krallıklar	PY7
	5-14 Ocak 2025	Final	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.		
Örnek Sorular	S.1. Karanlık Çağ/Yunan Orta Çağ'ı hakkında bilgi veriniz. S.2. Solon hakkında bilgi vererek yapmış olduğu reformların Yunan tarihi açısından önemini değerlendiriniz.		
Cevap Anahtarı	<p>C. 1. Akha merkezlerinin Ege Göçleri sonrasında ortadan kalkmasından sonra, Ege dünyasında 'Karanlık Çağ' veya "Yunan Orta Çağı" adı verilen bir suskunluk dönemi yaşanmıştır. Yaklaşık M.Ö. 1100 ile 750/700 yıllarını kapsayan bu döneme ilişkin bilgiler sınırlıdır. Bu dönemle ilgili bilgiler daha çok Homeros'un destanlarına dayanmaktadır. Karanlık Çağ, erken (M.Ö. 1100-900) ve geç (M.Ö. 900-750/700) olmak üzere iki evre altında ele alınmaktadır. Karanlık Çağ'ın erken dönemi aynı zamanda "Protogeometrik" Dönem, geç evresi ise "Geometrik" Dönem olarak adlandırılır. Bu adlandırmalar o dönemde imal edilen vazolardaki süsleme tarzına göre yapılmıştır. Karanlık Çağ'ın nispeten "karanlık" yani belirsiz olan dönemi, erken evresidir; geç evrede siyasal ve kültürel tablo biraz daha aydınlanmıştır.</p> <p>Erken evrede, önceki Akha merkezlerinde iskânın devam etmediği, Yunanistan'da nüfusun önemli ölçüde azaldığı, Linear A yazısının kullanılmadığı, ölçülerin gömülmesi yerine yakıldığı anlaşılmaktadır.</p> <p>Ancak, geç evrede yerleşim yerlerinin sayısında ve nüfusta artış olduğu anlaşılmaktadır; polis denen kent-devletleri ile klasik dönem tapınaklarının öncüleri de Karanlık Çağ'ın geç evresinde ortaya çıkmıştır. Fenikelilerden alınan sessiz harflere sesli harfler eklenerek Yunan alfabesinin oluşturulması da geç evrede olmuştur. Bu nedenle Klasik Çağ'daki siyasal, sosyal ve kültürel gelişimin tohumlarının Karanlık Çağ'ın geç evresinde özellikle M.Ö. 8. yüzyılda atıldığını söyleyebiliriz</p> <p>C.2. MÖ 640-560'da yaşadığı tahmin edilen, Atinalı devlet adamı ve şair. Orta halli bir aileden gelen Solon, önceleri ticaretle uğraştı. Solon'un M.Ö. 6. yüzyıl başlarında yaptığı reformlar çok önemlidir. Yaptığı reformlarla Atina demokrasisinin temelini attığı kabul edilir. Halkın aşağı tabakalarındaki hoşnutsuzluğun ciddi boyutlara ulaştığı bir sırada Atinalılar, M.Ö. 494 yılında Solon'u arkhon seçtiler. Kendisinden devletin içine düştüğü ekonomik ve politik sorunları çözmesi istendi. Solon, Areopagos Meclisi'nin de desteğini alarak, reformları tasarlamaya ve uygulamaya başladı</p> <p>Solon'un reformları iki alanda gerçekleştirildi: ekonomi ve toplum (anayasa).</p> <p>Ekonomi alanında: M.Ö. 6.-5. yüzyıl Attika'sında toprak sahibi aristokrat ailelerin fakir halkın sırtından zenginleştiği ve güçlerini artırdığı bir gerçektir. Fakirler ya da orta sınıf aleyhine</p>		

bozulan dengeyi kurmak için Solon;

1-İlk olarak köylünün borçlarından dolayı toprak ve özgürlüğünü kaybetmesini önlemiş, borçların ödenmesinde köylünün lehine bir düzenleme yapmış ve hatta bir kısım borçları tamamen silmiştir. Borçların tamamen silinmesi, yükten, külfetten kurtulmak olarak adlandırılmıştır. Borcundan dolayı köle olanlara da özgürlükleri yeniden verilmişti. Solon, yaptığı toprak reformu ile de halkın sevgisini kazanmıştı. Solon bir anlamda, aristokratların gücünü kısıtlamaya çalışıyordu.

2-Solon, Atina'nın ekonomik sorunlarla karşı karşıya kalmaması için, o zamana değin sikke darbında kullanılan Attika ağırlık ve ölçü sisteminin yerine, daha elverişli olan Euboia ağırlık sistemini getirmiş; ülkenin gereksinimi doğrultusunda, zeytinyağı dışında diğer tarım ürünlerinin ihracını yasaklamıştır. Çünkü Atina'da zeytinyağı üretimi çok fazlaydı ve bu fazlalığın iç piyasada tutulması gereksizdi; ayrıca diğer ihraç mallarının Attika dışında, Attika'da olduğundan daha yüksek fiyatla satılmasının önüne geçilmesi amaçlanmıştı.

3- Atina dışında yaşayan yetenekli ustalar ve zanaatkarların Atina'da yerleşmeleri için özendirici önlemler alındı; böylece ticaret ve rekabetin canlandırılması hedefleniyordu.

Toplum Düzeni (Anayasa): Solon, aynı zamanda anayasada da yeni bir düzenleme yaparak yurttaşları soyluluk değil, fakat servetlerine göre dört sınıfa ayırdı. Servet ölçüsü olarak yılda kaç kile /ölçek (medimnos) buğdaya ya da aynı değerde başka ürüne veya paraya sahip oldukları esas alındı. 1 medimnos, 38 kilogram veya 50 litre demektir. Bu dört sınıf ve servetleri şöyledir:

1. Pentakosiomedimnoi: 500 medimnoi ve üstü
2. Hippeis (Atlılar): 300-500 medimnoi
3. Zeugitai (küçük çiftçiler): 200-300 medimnoi
4. Thetes (fakir köylüler, toprağa bağlı köleler ve işçiler): 200 medimnoi altı

Siyasal Alanda: Solon'un eski Yunan siyasal yaşamına kazandırdığı kurumlar şunlardır :

- 1) Halk Meclisi (Ekklesia)
- 2) Soylular-Aristokratlar Meclisi (Areopagos)
- 3) Dört yüzler Meclisi (Bule)
- 4) Halk Mahkemesi (Heliaia)

1. ve 2. sınıftaki yurttaşlar yüksek devlet memurluklarına (arkhon'luk) ve Areopagos'a (aristokratlar meclisi); 3. sınıf yurttaşlar ufak memurluklara ve Dört yüzler Meclisi'ne (bule); 4. sınıf yurttaşlar ise Halk Meclisi'ne (eklesia) ve Heliaia'ya (bir tür halk mahkemesi) seçilebiliyorlardı. 4. sınıf askerlikten muaftı. Thet'ler askerlikten olduğu gibi, her türlü vergiden de muaf tutulmuştu. Doğumdan kaynaklanan siyasal ayrıcalıkların ortadan kaldırılarak, siyasal hakların vatandaşların servet oranlarına göre verilmesi (= timokrazi). Fakat eski aristokratlar aynı zamanda zengin de oldukları için, bu düzenleme ile sonuçta eski doğum aristokrasisi şimdi para aristokrasisine dönüşmüş oluyordu.

Eğitim alanında: Eğitim devlet tarafından gözetilecek ve denetlenecektir. Eğitimde Homeros'tan okuma parçaları zorunlu kılınmıştır.

Hukuk alanında: Solon, yargı yönetiminde de tamamıyla radikal bir reform yaptı. Yeni bir mahkeme (heliaia) sistemi kurdu; mahkemede jüri olmak dört sınıfa da açıktı. Her yurttaş, arkhonlardan birinin kararını bu mahkemeye götürebilirdi. Olasılıkla meclisin bir parçası gibi çalışıyordu; hatta tüm meclis bir mahkeme olarak da toplanabiliyordu.

Solon'un reformları toplumu ve dolayısıyla kent-devletini ileriye götürecektir nitelikte olmasına karşın, çok geçmeden demokratikleşme sürecinde yeni sorunlar ortaya çıkmış ve düzenlemelerin uygulanmasında aksaklıklar baş göstermiştir. Borçlar, Solon'un kanunuyla kaldırılrsa da birçok çiftçi yeterli sermayeye sahip olmadığı ve borç almak zorunda kaldığı için çok geçmeden kendisini tekrar borç

	batağında buldu. Köle olmasalar da borçlandıkları zenginlere bağımlıydılar. Solon'un reformları da Atina'da iç barışı uzun sürecek bir biçimde kuramamıştır.
Kaynak Kitap	Oğuz Tekin, Eski Yunan ve Roma Tarihine Giriş, İstanbul, 2008.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	A. Müfid Mansel, Ege ve Yunan Tarihi, Ankara, 1999. M. Ali Kaya, Ege ve Eski Yunan Tarihi 1 (Tarih Öncesi Çağlardan Klasik Çağ'a Kadar), İstanbul, 2016.

II. SINIF BAHAR DÖNEMİ DERS PLANLARI
ORTA ÇAĞ AVRUPA TARİHİ 2

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Murat SERDAR	
Oda Numarası	MA-K1-43	
Ofis Saatleri	Pazartesi 15:00-17:00	
E-posta		
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Ortaçağ Avrupa Tarihini hem siyasi hem de sosyal açıdan ele alarak öğrencilere bilgiler vermek.	
Dersin Kazanımları		Konu ve ilgili kazanım
		Orta Çağ'da Doğu Avrupa
		Doğu Avrupa'daki toplulukları söyleyebilir
		Doğu Avrupa'daki devlet sistemini ve krallıkları anlatabilir
		Orta çağ'daki fikirsel hareketlerin etkilerini anlatabilir
		Doğu Avrupa'nın Batı Avrupa'ya göre geri kalmasının sebeplerini açıklayabilir
		Engizisyon Kurumu
		Engizisyonu tanımlayabilir
		İlk Engizisyon mahkemelerini söyleyebilir
		Yargılama ve ceza yöntemlerini anlatabilir
		Uygulanan ceza ve işkence yöntemlerinin Avrupa toplumundaki etkilerini anlatabilir
		Orta Çağ Avrupasındaki Bilimsel Gelişmeler
		Bilimin Orta Çağ'daki tanımını yapabilir
		Bilim adamlarını söyleyebilir
		Bilimsel Gelişmeleri anlatabilir
		Dopu ile Batı'nın bilimsel etkileşimini anlatabilir
		Orta Çağ Avrupasındaki Teknolojik Gelişmeler
		Teknolojinin tanımını yapabilir
		Ünlü mimar mühendisleri söyleyebilir
		El-Cezeri'nin tasarladığı mekanik düzeneklerin Orta Çağ Avrupasındaki etkisini anlatabilir
		Vitruvius, el-Cezeri, Villard de Honnecourt ve Leonardo da Vinci arasındaki etkileşimi anlatabilir
	XII.Yüzyıl Rönesansı	
	Rönesansı tanımlayabilir	
	Rönesans çeşitlerini söyleyebilir	
	XII.yüzyıl Rönesans olarak tanımlanmasının sebepleriyle anlatabilir	
	Avrupa bilim-teknoloji alanında zirveye götüren çeviri hareketleri dönemini anlatabilir	
	Orta Çağ Avrupasında Ticaret	

	OrtaÇağ ticaretini tanımlayabilir	
	Doğu ile Batı arasındaki ticaretin Avrupanın gelişimine etkisini anlatabilir	
	Pazar ve Panayırı tanımlayabilir	
	Orta Çağ'da Avrupa'daki tüccarları ve konumlarını anlatabilir	
	Orta Çağ Avrupasında Eğitim	
	Orta Çağ'daki eğitim sistemini tanımlayabilir	
	Manastır eğitimini anlatabilir	
	Üniversite sistemini tanımlayabilir	
	Orta Çağ üniversitelerini ve buralardaki eğitim ve öğretim sistemini anlatabilir	
	Orta Çağ Avrupasında Lonca Sistemi	
	Lonca sistemini tanımlayabilir	
	Lonca çeşitlerini anlatabilir	
	Doğu'daki Ahilik teşkilatıyla Lonca teşkilatı arasındaki benzerlik ve farklılıklar anlatabilir	
	Orta Çağ Avrupa ekonomisinde Loncaların rolünü anlatabilir	
	Orta Çağ Avrupasında Kölelik Sistemi	
	Köleliği tanımlayabilir	
	Yarı köleliği tanımlayabilir	
	Feodal düzenin etkisini açıklayabilir	
	Orta Çağ'da Avrupa'da kölelerin alınıp satılmasına ilişkin kanunlara örnek verebilir	
	Orta Çağ Avrupasında Sosyal Hayat	
	Toplumsal sınıfları anlatabilir	
	Köylü sistemini ve isyanlarını anlatabilir	
	Burjuva sınıfını ve soylular sınıfını anlatabilir	
	Orta Çağ Avrupasında cinsiyet faktörünü ve kadın algısını anlatabilir	
	Orta Çağ Avrupasında Büyük Kıtık ve Veba	
	Büyük kıtlığı tanımlayabilir	
	Büyük kıtlığın etkilerini anlatabilir	
	Vebayı ve çeşitlerini tanımlayabilir	
	Veba'nın etkilerini anlatabilir	
	Orta Çağ Avrupasında Great Schizma-büyük bölünme	
	Büyük bölünmeyi yaratan sebepleri anlatabilir	
	Unam Sanatam fermanının önemini anlatabilir	
	Büyük bölünmeyi diğer kilise ayrılıklarından ayıran yönlerini anlatabilir	
	Bu ikili Papalık sistemini ve etkilerini anlatabilir	
	XIV.yüzyılda Orta Çağ Avrupasındaki Heretik Akımlar	
	John Wyclif'in kim olduğunu anlatabilir	
	Wyclifçiler grubunu ve etkilerini anlatabilir	
	John Hus'un kim olduğunu ve Hus hareketinin etkilerini anlatabilir	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Orta Çağ'da Doğu Avrupa	PY4, PY8, PY 13
3	Engizisyon Kurumu	PY4
4	Orta Çağ Avrupasındaki Bilimsel Gelişmeler	PY6, PY11
5	Orta Çağ Avrupasındaki Teknolojik Gelişmeler	PY2, PY12
6	XII.Yüzyıl Rönesansı	PY11, PY 15
7	Orta Çağ Avrupasında Ticaret	PY11, PY 15
8	Orta Çağ Avrupasında Eğitim	PY11, PY 15
9	Orta Çağ Avrupasında Lonca Sistemi	PY10, PY16

10	Orta Çağ Avrupasında Kölelik Sistemi	PY10, PY16
11	Orta Çağ Avrupasında Sosyal Hayat	PY10, PY16
12	Orta Çağ Avrupasında Büyük Kıtık ve Veba	PY10, PY16
13	Orta Çağ Avrupasında Great Schizma-büyük bölünme	PY7
14	XIV.yüzyılda Orta Çağ Avrupasındaki Heretik Akımlar	PY7
	Finaller	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular	S.1. XII.yüzyıl Rönesansı hakkında bilgi veriniz. S.2. Büyük Schizma hakkında bilgi veriniz.	
Cevap Anahtarı	<p>C.1. “Rönesans”, kelime anlamı olarak Fransızca’da “rebirth” yani “yeniden doğuş” anlamına gelmektedir.Orta Çağ’da ise Rönesans kelimesi farklı zamanlarda önemli gelişmeleri ifade etmek üzere kullanıldı. Orta Çağ’da Avrupa’da üç Rönesans dönemi ile karşılaşmaktayız. Bunlar, Karolenj Rönesansı, Otto Rönesansı ve de XII. yüzyıl Rönesansı’dır. Aslında bunlar, çok da bilinen Rönesanslar olmamakla birlikte Orta Çağı Orta Çağ yapan önemli özellikleri barındırmaktadırlar. Yani bu kavram, çok popülerdi. Zamanla da özgürlük düşüncesi, Orta Çağ Rönesansı’nın en belirgin yüzü haline geldi. Dolayısıyla bu durum dönem itibariyle sorgulayıcılığı, merak duygusunu ve yaratıcılığı arttırdı. İlk olarak “Karolenj Rönesansı” ile Avrupa’da öğrenmenin yeniden doğuşuna, gerçek anlamda monarşilerin merkezileşmeye ve de kurumsallaşmaya başlamasına zemin oluşturdu. Bu ilerleme, Frank Kralı Charlemagne ile birlikte 768-814 yılları arasında başladı. Charlemagne, öğrencilerin rahatlıkla Latince ve Yunanca öğrenebilecekleri yeni okulların ve kiliselerin yapılmasına öncülük etti. Bu nedenle de onun dönemi Karolenj Rönesansı olarak adlandırılmaktadır. İkincisi ise Otto Rönesansı olup Otto dönemindeki yeniliklerden dolayı bu ismi aldı. İşte bunların ardı sıra gerçekleşen XII. yüzyıl Rönesansı da Orta Çağ rönesanslarının üçüncüsü ve de sonuncusu olarak kabul edilmektedir. Aralarındaki en büyük fark, Karolenj ve Otto rönesanslarının biraz daha kendilerine ve şahıslara özgü olup toplumsal değişime yönelik olmalarıydı. Meydana gelen bu özgürlük duygusu ve yenilikçi düşünceler, XII. yüzyılın başından ve XIII. yüzyılın sonunda büyük bir kırılma noktası haline geldi. Mimari üslup, entelektüel hayat ve diğer alanlardaki değişim rüzgarı, bu yüzyılı önemli hale getirirken daha önceden var olan karanlık çağ gerçeği yok olmaya yüz tuttu. “Karanlık çağ” tabirinin yerine artık daha sonra belirteceğimiz gibi hakkında değişik görüşlerin bulunduğu “Rönesans” ya da “Yeniden canlanma” tabirleri kullanılmaya başlanacaktı.</p> <p>Yukarıda bahsettiğimiz gibi Karolenj ve Otto rönesanslarının ardından XI. yüzyılın sonuna kadar Avrupa’da gözle görülür önemli değişimler yaşanmaya başlandı. Bu dönem Rönesansı’nı anlayabilmek için yeni ve farklı bir pencereden bakmak gerekmektedir. Çünkü bu değişimde halkın isteklerinin dikkate alınması ve düşüncelerdeki değişiklikler önemli rol oynamaktaydı.</p> <p>Özellikle de Orta Çağ boyunca Avrupa’da sosyal hayatın dayandığı idealler önemli oranda göze çarpmaktadır. Bu idealler, kilise ve Hristiyanlık inancıyla ilgilidir. Bunlardan herkes etkilenmekteydi. Aslında her şey kilisenin kontrolü altındaydı denilebilir. Richard W. Southern ise bu dönemi “sessiz bir devrim ya da Rönesans” olarak adlandırmaktadır. Southern’e göre XII. yüzyıl, medeniyet yaratılmasından başka hiçbir şeye tanıklık etmemektedir.Bu da farklı bir söylem olup bakış açısına göre değişim göstermektedir. Evet! Yeni bir medeniyet, yeni düşünceler ve de yenilikler ortaya çıktı. Bu söylem, olumsuz değil de olumlu olarak algılanırsa insanların Orta Çağ’a bakış açıları da değişecektir.</p> <p>Tarihçi Lynn White, özellikle XII. yüzyılın tanıklık ettiği teknolojik ve bilimsel çalışmalardan bahsetmektedir. Lynn White tarafından verilen bilgiler, oldukça önemli olup Rönesans’ı gerçekleştiren asıl unsurların bilimsel ve teknolojik gelişmeler olduğuna dikkat çekmektedir. Rönesans kelimesinin gerçek anlamda manasını bu görüşte bulduğu söylenebilir.</p> <p>İşte bu nokta da XII. yüzyılın en dikkat çekici bir diğer tarafı olan hem laik hem de dini olan adalet sistemi ortaya çıkmaktadır. Bu şekilde XII. yüzyıl iyi bir güvenlik,</p>	

barış ve yönetim için bir anahtar sayılabilmektedir. Bundan dolayı XII. yüzyılda adalet sistemini değiştirmek için büyük çabalar harcandı.

Bu noktada İslam dünyasının ne kadar büyük bir bilgi hazinesine sahip olduğunu da söylemek gerekmektedir. Çünkü aslında anlatmaya çalıştığımız bu Rönesans'ın asıl temel taşının İslam dünyasında bulunmakta oluşudur. Çünkü bu taşlar alınarak Batı'da inşa edilmişlerdir. Yani Rönesans diyebileceğimiz tarihte ezber bozan bir dönem yaratıldı. Bu dönem, sadece Avrupa'yı değil tüm Orta Çağ'ı ilgilendiren değişimlere sahne oldu. Karolenj Rönesansı ve ardından XII. yüzyıl Rönesansı, XV. yüzyıldaki Rönesans hareketinin tetikleyicisi olmuşlardır. İşte bu aşamada bilginler, bu bilgileri almak için önemli bir aracı konumunda olan İspanya'ya gitmişlerdir. Çünkü burada Doğu biliminin Batı'ya aktarımında önemli bir aracı olan Endülüs Emevileri bulunmaktaydı. Ayrıca Yunan elyazmalarının çevirilerini ele geçirmek için de Konstantinopolis'e gitmişlerdir. Bu bilginler, böylece Yunan bilim ve felsefe bilgisini Batı'da yenilediler. Bunlara bir de Arap tıp ve matematik hazinelerini de eklemiştir. Bu yenilenmiş enerji, insanoğlunu en basit problemlerde bile düşünmeye sevk etti. Ve de asıl olay olan çeviri hareketi, XII. yüzyılda başladı. XVII. yüzyılda buna son noktayı koyanlar da Galileo ve Copernicus olacaktır.

Bahsettiğimiz çeviri hareketinin başlamasını İslam dünyasında bilim alanında meydana gelen gelişmeler tetiklemiştir. Şöyle ki; Müslümanların Akdeniz dünyasında yaptığı fetihlerle birlikte Edessa, Cüdişapur ve İskenderiye okulları İslam dünyasındaki bilimsel çalışmaları etkiledi. Bu bölgelerdeki bilim adamları sayesinde Yunanca'dan, Farsça'dan ve Süryanice'den Arapça'ya tercüme yapıldı. Bu, Doğu-Batı etkileşimiyle gerçekleşen erken aydınlanmada dikkat çeken bir diğer nokta da Batı tarafından çevrilen eserlerin sadece Doğu'ya ait olmayıp, Batı'nın kendi klasik eserlerini de çevirmiş olmalarıdır. Doğu'da aydınlanma hareketi daha önce başlamıştı. Bunu da Batı'nın klasik eserlerini Arapça'ya çevirerek yapmıştı. Bu dönemde de Batı, kendi kültürünü Doğu vasıtasıyla yeniden canlandırmaya çalıştı.

İşte bu bilimsel dönüşüm çerçevesinde dikkat çeken iki toplum ve onlara ait çalışmalar vardır. Bunlar, Yahudilere ait entelektüel çalışmalar ile Araplara ait olanlardır. Özellikle Arap etkisi bu noktada yadsınmaz. Çünkü İslam dünyası bilim alanında XII. yüzyılda zirve noktasına ulaşmıştır.

Burada şunu da belirtmek gerekir ki, tüm çalışmalarda dikkat çeken en önemli nokta, XII. yüzyılda artık, doğa ve insan unsurlarının incelenmeye başlanması ve de doğadaki olabirlikler konusunda sorgulamaların başlanmasıdır. Burada teknolojik gelişmelerin yanı sıra entelektüel Rönesans dediğimiz dönemin varlığından da bahsetmek mümkündür.

Açıkçası bütün bu gelişmelerin başlangıçları, XII. yüzyılda ya özel bir çalışmayla ya da öğrenme ve eğitime ile gerçekleşmiştir. Bu noktada da karşımıza Bologna, Paris ve Salerno üniversiteleri çıkmaktadır. Çünkü üniversiteler, bu değişimin ana merkezleridir. XII. yüzyıl Rönesansı geçmiş yıllardaki gelişmelerin kurumsallaşmış şekilleridir. Her yüzyıl bir değişimin göstergesi olduğu gibi XII. yüzyıl da böyledir. Bu nedenle Avrupa için bu dönem oldukça önemli olup Rönesans olarak adlandırılmaktadır.

İşte Orta Çağ'da ilk başlarda var olan bu anlayışa karşı XII. yüzyılda bir sorgulayış başladı. Bu sorgulama ve merak bilim ve teknolojinin gelişimine zemin hazırladı.

Sonrasında ise yeni bir Orta Çağ ile karşılaşmaktayız. Bireycilik, akılcılık ve sekülerizm yani laikleşme kavramları sadece modern zamanın değil, aynı zamanda XII. yüzyılın da birleştirici noktalarıydı. Şüphesiz XII. yüzyıl, Batı Avrupa'da uygarlığın yeşillenmesi ve de Rönesans olarak adlandırılmaktadır. Bunu da kabul etmek yerinde olacaktır.

Sonuç olarak "Karanlık çağ" deyimini aslında Orta Çağ için kullanılmaması gereken bir deyim. Çünkü karanlık çağ denildiğinde o dönemde hiçbir gelişmenin yaşanmamış olması gerekir. Belki bir süre bir gerilemiş olmuş olabilir. Ama sonrasında görüldüğü üzere Orta Çağ, Rönesans tabiri kullanılacak kadar önemli gelişmelere sahne oldu. Bu dönemdeki görünüm, doğaldır ve modern zamanlardaki entelektüellikle daha ters bir görünüm göstermektedir. Modern zamanlarda bilimsel bilginin bedeninde maddi evren oluşturulmuştur. O dönemlerde ise bilimin bütün branşlarında bir yenilik arayışı vardır.

Karşılaştırma yapmak gerekirse, XII. yüzyıl Rönesansı, ne Karolenj Rönesansı gibi

hanedanlık ve saray ürünü oldu ne de İtalyan Rönesansı gibi sadece tek bir ülkede gerçekleşerek tek bir ülkeye bağlı kaldı. Gerçekten İtalya gibi Roma hukukunun her bir parçasına sahip olmuş olsaydı, hukuktaki yerini korumada bu kadar kararlı bir parçayı oluşturamazdı. Ya da Fransa gibi zaten bütün olarak hem rahipleriyle hem de filozoflarıyla ünlü olurdu. İngiltere'ye gelince Fransa ile yakın ilişkiler içerisindeydi. İspanya ise İslam dünyasıyla bağlantılı olduğu için özellikle Kuzey Avrupa'ya bir geçiş olmuştur. Kısacası XII. yüzyıl Rönesansı, tüm bunların birleşimidir.

C.2. Genel olarak bakıldığında kilise, önemli bir kurumdu. Burada ortaya çıkacak olan herhangi bir karmaşa büyük bir etki yaratabiliyordu. XIV. yüzyıla gelindiğinde ise Kilise ve Papalık açısından da sorunlu bir yüzyıl ile karşılaşmaktadır. Ancak İmparatorluk ile Papalığın yaşadığı bu karmaşık döneme XIV. yüzyılın başlarında gerçekleşen dört önemli olay eşlik etti. Bunlar, Fransa kralı tarafından Papa üzerine uygulanan saldırı, Papalığın Avignon'a taşınması, Templarların bastırılması, Pastoureaux yükselmesi gibi olaylardır. Tüm bu olaylarla birlikte XIV. yüzyıl krizinin bir diğer parçasını da Papalık krizi denilebilecek olaylar oluşturmaktadır.

Büyük Schisma

Kilisede hissedilmeye başlanan bu karmaşık sürecin en önemli olaylarından biri Fransa Kralı IV. Philip tarafından VIII. Boniface üzerine oynanan saldırıdır. Bu konu, Papa'nın rızası dışında papaz geliri hakkında Kral Philip'in vergi icralarındaki artışa ve Papalık otoritesine karşı olmakla birlikte geçici olmuştur. "Clericos Laicos" fermanında 1296 yılında bir papazın vergi ödemesi yasaklanmıştır. Boniface, İsa'nın papaz olarak evrensel kurula göre Papalık iddiasına bir tehdit olarak Papa'ya itaat ve krallarına bağlılık arasında tereddüt etmek konusunda rütbeli din adamlarının eğilimini arttırmada tanımıştır. Bunlara rağmen Boniface, 1302 yılında ikinci bir ferman olarak "Unam Sanctam" fermanını yayınlamıştır.

Orta Çağ'ın sonlarında Papalık, VIII. Bonifacius'tan (1294-1303), sonra daha bağımlı ve sürgün konumuna düştü. VIII. Bonifacius, "son Orta Çağ Papası" olarak adlandırılmaktadır. Bu arada münzevi Piero del Morrone'den (V. Celestinus) sonra seçilmiş ve onun Papalıktan indirilmesini istemiş ve sonra ömür boyu hapsettirmiştir. Ailesi Gaetanileri zenginleştirmiş, rakipleri Colonnaları yoksullaştırmış ve Akşam Duası Savaşlarının sonunda Anjouluları Sicilya'nın başına tekrar geçirmek için uğraşmıştır. Bunun yanı sıra dini hukukun üçüncü bölümü olan Sexus'u (1298) tamamlattırıştır. 1300 yılında ise bir jübile yılı fikri ortaya atarak, Roma'ya akın edecek bir milyon hacının günahlarının affedileceğini duyurdu. Unam Sanctam fermanı (1302) ile hiçbir yaratığın onsuз selamete erişemeyeceği iddiasını savundu. Bu fermanın özelliği, Papalığın üstünlüğü hakkında aşırı ifadeler içermesidir. Ama buradaki önemli nokta, Unam Sanctam fermanından dolayı Fransa ile çıkar çatışması yaşanmasıdır. Sonrasında da Fransa kralının adamları tarafından memleketi Anagni'den kaçırılmış ve sonrasında da ölmüştür. Floransa elçiliği sırasında Roma'da Dante, Bonifacius için "yeni İkiyüzlülerin prensi" adını takmıştır.

İşte Hristiyanların XIV. yüzyılda yaşadığı kriz dönemine sebep olan bir diğer önemli olay da önceden bahsetmeye çalıştığımız Kilise birliğinin parçalanması yani "Büyük Bölünme"dir. Bu dönemde Roma halkını 1300 yılındaki jübileden sonra harap eden çatışmalar ortaya çıktı. 1305 yılında seçilmiş ve Lyon kentinde taç giymiş Bordeaux Başpiskoposu Fransız Papa V. Clement, Roma'ya gitmemiştir. Bu durum, bir sonraki yüzyıl St. Peter bazilikasındaki odaklanma ile birlikte Papalığın 1308 yılında Avignon'a hareketiyle değişmeye başlamıştır.

Bu sırada Aziz Louis'nin torunu Güzel Philippe, değeri düşük para bastırıp çıkarttığı çeşitli vergilerle ün kazanmaya başladı. Papalıkla çıkar çatışmasına girmesi ve de Anagni olayının ortaya çıkması para bastırma olayıyla başlamıştır. Daha önceden Papa Bonifacius'un din adamlarının vergilendirilmesini engellemek için çıkardığı "Clericis laicos" fermanını görünce hemen yurtdışına her türlü para çıkışını yasakladı. Hatta bu noktada Tapınak Şövalyeleri'ne karşı uygulanan yasaklarla biten kan davaları, sürdürüldü. 1308-1312 yıllarındaki mahkemeler, şeytanla ve dinsizlerle birlik oldukları iddiasıyla yapılan suçlamalarla, işkenceyle

alınmış itiraflarla ve sonunda kanuna uydurulmuş cinayetlerle yürütüldü. Buna verilebilecek en iyi örnek, Jacques de Molai'nin Paris'te bütün itiraflarını geri aldıktan sonra yakılarak öldürülmesi Avrupa tarihi açısından büyük bir leke olarak kabul edilmektedir. Buna rağmen Güzel Philippe, kendince yeni bir sistem kurmaya çalışmaktaydı. "Légistes" yani hukuk danışmanlarından da yardım almaktaydı. En önemli sloganı, "Roma'nın "quod principi placuit legis habet vigorem"(kralı memnun eden her şey yasa gücündedir)" idi.

Bu olayların Roma'ya ulaşmasına engel olmak için V. Clement, 1309 yılında Avignon'a yerleşmiştir. Bu kargaşalar, Papalığın "kötü sonu" olarak adlandırılmaktadır. Bu durum, Papaların V. Clement olarak 1305-1314 yılları arasında Papalık yapan Gaskonyalı Bertrand de Got ile başlayan Avignon'daki uzun sürgününe dönüşmüştür. Avignon'da Papaların Babilvari olan bu sürgünü 1309'dan 1377'ye kadar devam etmiştir.

Fakat V. Clement'in selefleri hiçbir zaman Avignon'dan Roma'ya gitmemişlerdir. Ağır vergilerle finanse edilen kurumlar sayesinde görkemli bir Papalık sarayı inşa etmiş ve Hristiyanlık alemi için etkili bir yönetim oluşturmuşlardır. Burada dikkat çeken unsur, çeşitli Papalık kabul salonları ile bir cezaevinin Avignon Papalığını XIV. yüzyıl Avrupası'nın en başarılı monarşi yönetimine dönüştürmek için bir araya gelmiş olmasıdır. Avignon'un Hristiyanlık aleminin merkezinde olan coğrafi konumu, bu Papalıkla ilgili konulardaki başarılarını desteklemiştir. Bu dönemi etkileyen en önemli konu, aslında Roma'ya olan bağlılıktır. Bu nedenle de XIV. yüzyıl boyunca sadece kilise için değil, ruhban sınıfından olmayan kitle arasında da ifade bulmaya çalışmıştır. Bu arada istenen şey, Papalığın Roma'ya dönmeydi. Bu istek doğrultusunda V. Urbanus, Roma'ya gitmek için Avignon'u terk etmiş; ama Roma'nın içinde bulunduğu bu durum, 1370 yılında tekrar Avignon'a dönmeye sebep olmuştur. Güzel Philippe'in V. Clement'i acımasızca baskı altına almasıyla başlayan bu sürgün, Sienalı St. Catherine'in IX. Gregorius'u (1370-1378) Roma'ya döndürme kararıyla sona ermiştir.

Papa V. Clement Roma'yı terk ettiği zaman, Fransa'da Avignon'da bir Papalık kurmuştu. Bu nedenle 1309-1377 dönemi, Avignon Papalığı olarak adlandırılmaktadır.

Ancak bu sırada Papa V. Urbanus, Roma'ya geri döndüğünde hala Avignon'a karşı bir takdir hissediyordu. Bu arada Papalık devletlerinde altmış beş yıldır bir kargaşa havası bulunuyordu. Papalık devletlerindeki kentler, kendi kendilerini yönetiyorlardı. Kuzeyde, Lombardiya kentleri Kutsal Roma imparatoru IV. Karl'ın müdahalesi olmadan bağımsız şekilde varlıklarını sürdürürken; Kral Karl, imparatorluğun eski "Regnum Italicum"undan ziyade Almanya ile ilgilenmekteydi. Buradaki karmaşık yapı içerisinde ilginç şekilde sürekli güçlenen bir aile vardı. O da Visconti ailesi idi. Kutsal Roma İmparatoru IV. Ludwig tarafından Ottone Visconti'nin yeğeni Mattea'nun torununu değişmez şekilde Milano Senyörü olarak atanmasıyla birlikte Visconti ailesi, Milano'nun siyasetine egemen oldu. Bu arada V. Urbanus, Visconti'yi Papalık devletlerinin işleyişine müdahale ettiği için aforoz etmiş ve Bernaba ile görüşmek için iki Papalık elçisini aforoz fermanıyla Bologna'ya göndermişti. Burada ilginç de bir olay da yaşanmıştır. Şöyle ki; Bernaba elçileri dinledikten sonra fermanı, parşömen, ipekli kurdele ve kurşun mühür de dahil olmak üzere onlara yedirtmiştir. V. Urbanus ise bunu kınamış; ancak Bernaba, ona cevap olarak "Bilmenizi isterim ki, kendi topraklarımda ben papayım, imparator ve kralım. Bizzat Tanrı bile benim irademe karşı bir şey yapamaz," demiştir.

Bunun üzerine V. Urbanus, IV. Karl'a yardım için başvurmak zorunda kaldı. IV. Karl da bunu kabul etti ve 1368'de İtalya'ya girip Milano'ya doğru hareket ettiler. Her ne kadar İtalya'da çok popüler olmasa da, diğer Kuzey İtalya kentlerini Viscontilere karşı kolaylıkla bir araya getirebilirlerdi. Floransa, Padova ve Mantova, Viscontilerin yükselen bu gücünden rahatsızlardı. Ancak bu gücünü kullanmak yerine imparator, Viscontilerin kendisine haraç vermesini kabul ederek bu hareketten vazgeçmiştir.

IV. Karl, destek vermeyince V. Urbanus da hevesini kaybetmeye başlamıştı. Dolayısıyla bu durumlardan kaçıp Avignon'a gitmeye karar verdi. Kardinaller de onun bu isteğini biliyorlardı. Mistik vahiyleriyle tanınan Fransisken rahibe

Vadstenalı Birgitta Papalık sarayını ziyaret etmiş ve Tanrı'nın Annesi'nden doğrudan bir haber aldığını Papa'ya anlatmıştır. Meryem'in ağzından konuşarak, "Papa Urbanus'u dualarımla ve Kutsal Ruh'un uğraşı sayesinde Avignon'dan Roma'ya yönelttim. O, bana ne yaptı? Bana sırtını döndü... Kötü bir ruh, onu kandırıp bu kararı almasına neden oldu. İlahi çalışmasından yoruldu ve kendi fiziksel rahatlığını özlüyor" dedi. "Birgitta'nın kehanetine göre, eğer V. Urbanus, Avignon'a dönerse bir yıl içinde ölecekti".

Daha sonra V. Urbanus'un ölümüyle birlikte yerine ardılı XI. Gregorius geçti. XI. Gregorius, kendi konumunun önemini de farkındaydı; çünkü eğer Roma'ya dönmezse, Papalığın Papalık devletlerini kaybetme tehlikesinin olduğunu biliyordu. Bunun yanı sıra Visconti ailesiyle uğraşmak için de ne güç ne de zaman vardı. Bu yüzden Avignon'da Viscontilere karşı bir Lombardiya kentleri birliği oluşturmaya çalışmıştı. Bundan da bir sonuç alınamadı; çünkü Floransa fikrini değiştirmişti. Onlar, Papa'nın amaçlarından kuşku duydukları için Papalık devletlerine karşı Siena, Lucca ve Piza'ya katılmışlardır. Bu çatışma, İtalyanlara karşı Fransızlar, anavatanın yabancı bir Papa'ya karşı mücadelesi şekline dönüşmüştür.

Sonunda onun selefi XI. Gregorius, 1378 yılında Papalığı kesin olarak Roma'ya geri getirmeyi başarmıştır. Ayrıca bazı aristokrat aileler arasında yaşanan rekabetler de kötü şekilde sonuçlanınca bu olaylar, sadece Roma'yı değil; tüm Hristiyan dünyayı da etkilemiştir. Hatta Antikçağ Latin düşüncesinin yeniden doğuşunu teşvik etmiştir. Şunu da belirtmek gerekir ki; XI. Gregorius'un Roma'ya dönüşü, ne kilise içinde barışı oluşturabilmiş ne de ciddi bir kriz başlatabilirdi. Ancak erken ölmesi, sonunda isyanın çıktığı bir Kardinaller toplantısına yol açmıştır. Böyle sıkıntılı bir ortamda seçilmiş olan VI. Urbanus, büyük bir düşmanlık oluşturmuştur. Hatta kardinaller toplantısında bir çoğunluk, onun seçilmesine karşı çıkmış ve yerine VII. Clement'i seçmiştir. Fakat VI. Urbanus, çekilmeyi reddetmiştir.

XXII. Johannes'in ölümüyle birlikte de Avignon'daki papaların eski güç ve bağımsızlıklarını yeniden kazanma yönündeki çabaları da son buldu. XXII. Johannes'in bıraktığı en önemli miras, Papalığın idari ve mali işleyişinde yaptığı yeniliklerdi. Fakat Papalığın giderek artan ticari etkinliği, beraberinde paraya olan ihtiyacı da arttırmıştı. Lükse düşkün olsunlar ya da olmasınlar Papalar kendilerini bir enflasyon döngüsünün içinde bulmuşlardı. Papalığın müdahaleleri ve "günahkâr şehir" olarak adlandırılan Avignon hakkında şikayetler artmıştı. Ekonomik gerileme karşısında kaynak sıkıntısı çeken ve kilisenin zenginliklerinden yararlanmak isteyen hükümetler ile Papalık arasında gayr-ı resmi antlaşmalar yürürlükteydi. Böylece karşılıklı çıkar ilişkisine dayalı bir sistem oluşmuştu. Ayrıca Papalığın merkezileşmesi, bazı hoşnutsuzlukları da beraberinde getirmişti. Dindar kesim, Papaların Avignon'da değil, Petrus ve Paulus'un mezarlarının bulunduğu Roma'da olmaları gerektiğini düşünmekteydi. Kardinaller, elektörlerin yetkilerini savunarak papaların gücünü sınırlandırmayı amaçlayan bir oligarşi oluşturmaya başlamışlardı. Bürokrasideki bu uzmanlaşma, Papalığın Avignon'da maruz kaldığı itibar kaybını onarmaya yetmemiştir.

Böylece VI. Urbanus'a karşı oluşan tepki ve kardinaller arasındaki bölünmeler parçalanmaya yol açtı. Dolayısıyla artık iki Papa vardı: Avignon'da VII. Clement ve Roma'da VI. Urbanus. Gerçekte her iki taraf da birbirini aforoz etmişti. Ve şöyle bir tablo ortaya çıkmış oldu. Geçmişte Papalığın sorumlu tutulduğu her türlü suiistimal daha da yaygınlaştı. İki tarafta da reformcu olmaktan ziyade savaşçı ve diplomat kişiler arasından seçilen Papalar, karşı taraf üzerinde zafer kazanmayı her şeyin üstünde tutmaya başlamışlardı.

Böylece aynı Papalık makamında iki Papa olmuştu. Bunlar, Roma'da İtalyan VI. Urbanus ve Avignon'da Cenovalı VII. Clement'tir. Aslında bu durumda her ikisi de bölünmüş olan Hristiyan dünyanın farklı parçalarını harekete geçirmiştir. Fransa, Avignon, Kastilya ve İskoçya Avignon'a bağlıydı. İtalya, İngiltere ve Germen İmparatorluğu ise Roma'ya bağlıydı. Her iki Papa da ayrı kardinaller tarafından desteklenmişlerdir.

Papalık ad olarak VII. Clement'i benimsedi ve Avignon'a geri döndü. Papalığın Fransa'daki sürgünü artık farklı bir şekil almaya başladı. İkili Papalık, biri Roma'da, diğeri Avignon'da olan bir tablo oluşmuştu artık. Bu, onlarca yıl sürecek bir bölünmeydi. Jean Froissart, "Fransa Kralı Charles gerçek Papa olarak Clement'i kabul etti" demiştir. Böylece Hristiyan dünyası bölünmüş, kiliseler de uyuşmazlığa

	<p>düşmüş oldu.</p> <p>Görüldüğü üzere 1378-1417 yılları arasında Papalık makamının ikiye bölünmesi, Papaların Avignon'dan dönüşünden sonra daha da katı bir hal aldı. VI. Urbanus ve VII. Clement'in ruhani insanlar olarak tanımlanması güçtür. Birincisi kardinallere işkence yapılışını seyrederken Vatikan bahçesinde günlük dualarını okuyan sadist bir delilik ruh halinde iken; diğeri Cenevreli Robert, Cesena'da korkunç bir kan banyosu emrini vermiştir.</p> <p>Öncelikle bu karışıklık içerisindeki Büyük Bölünme'yi sona erdirmeyi amaçlayan, fakat aynı zamanda da Papalık'ta ve kilisede reform hedefleyen bir konsil hareketi de oluşmuş oldu. Zayıf olduğu düşünülen papaları konsiller yoluyla denetlemeyi amaçlayan bu hareket, 1409 yılında Pisa Konsili'nde Papalığa üçüncü bir isim olarak V. Alexander'ı önerdi. Fakat rakipleri geri adım atmayı reddetti. V. Alexander ve ardından 1410'da seçilen XXIII. Johannes'in varlığı bu sorunu daha da tetikledi. Genel kabul gören bir adayın ortaya çıkması ancak 1417'deki Constance(Konstanz) Konsili'nde gerçekleşti ve V. Martinus Papa seçildi. Bölünme ve bu süre içinde krallıkların elde ettiği çıkarlar yüzünden zayıf düşmüş olan Papalık, V. Martinus yönetiminde toparlanmaya başladı. V. Martinus ve ardılı IV. Eugenius, kendi talepleri doğrultusunda reform yapılmasını isteyen konsil hareketinin şiddetli direnciyle karşılaştılar. Fakat IV. Eugenius, 1439 yılında Basel Konsili'ni önce Ferrara'ya ve Floransa'ya taşıyarak hareketin muhalefetini kırmayı başardı.</p> <p>Aslında Konstanz Ruhani Meclisi (1414-1417) arabuluculuk hareketinin zirve noktası olmuştur. Paris Üniversitesi profesörleri yarım yüzyıldır böyle bir toplantı çağrısı yapıyorlardı. Alman kralı Lüksemburglu Sigismund bu ruhani meclisi topladı ve bütün kardinallere, piskoposlara, manastır başrahiplerine, Papanın yeğenlerine, biraderlere ve hocalara davet yolladı. On sekiz bin din adamı birlik misyonu düşüncesiyle göl kıyısındaki küçük kentte toplandı. Öteki konularla birlikte gündemde Papa'nın yetkilerini sınırlamak da vardı. V. Martinus'u tek Papa seçerek ayrımcılığı sona erdirdiler. Fakat açıkça sapkın olan birinin ellerinde imparatorluk güvenliği olamaz gerekçesiyle Jan Hus yakılmıştır. Konstanz'da toplanması beklenen bir başka ruhani meclis sonunda, Basel'de Savoie dükünün koruması altında 1431'de toplandı ve on yıl devam etti. Sonunda Papa IV. Eugenius ile çelişkiye düşerek dükün kendini karşı Papa ilan etti. Ruhani meclis hareketinin sonucu, kilisenin güçlü papaya ihtiyacı olduğu inancının güçlendirmesi olmuştur.</p>
Kaynak Kitap	Jacques Le Goff, Ortaçağ Batı Uygarlığı; Jacques Le Goff, Avrupa Tarihinin Doğuşu; Jacques Le Goff, Ortaçağda Entellektüeller; Lerner-Meacham-Burns, Western Civilisations; Pierre Chaunu, Avrupa Uygarlığı; Charles Seignobos, Avrupa Milletlerinin Mukayeseli Tarihi.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	

İLK MÜSLÜMAN TÜRK DEVLETLERİ TARİHİ 2

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi İsmail TURAN	
Oda Numarası	MA-K1-43	
Ofis Saatleri	Pazartesi 13:00-15:00	
E-posta		
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Karahanlılar, Gazneliler, Tolunoğulları ve İhşidiler Devletlerinin siyasi ve kültür tarihlerini öğrencilere kavratmaktır.	
Dersin Kazanımları		Konu ve ilgili kazanım
		Karahanlılar Devletinin Siyasi Tarihi Devletin kuruluşunu anlatabilir Hükümdarlarını anlatabilir Devlet İdaresini anlatabilir
		Karahanlılar Devletindeki Bölünmeler Batı Karahanlılar Devleti hakkında bilgi verebilir Doğu Karahanlılar Devleti hakkında bilgi verebilir Fergana Hanlığı hakkında bilgi verebilir Karahanlı Devletinin Sosyo-Ekonomik Yapısı Devlet Teşkilatını anlatabilir Kültürel hayatı anlatabilir İmar faaliyetlerini anlatabilir
		Gazneliler Devletinin Siyasi yapısı Devletin kuruluşunu anlatabilir Hükümdarlarını anlatabilir Devlet İdaresini anlatabilir Gazneli Mahmud Dönemi ve Sonrası Gazneli Mahmud dönemi olayları anlatabilir Sultan Mesud dönemi olayları anlatabilir Sultan Mesud sonrası dönemdeki olayları anlatabilir
		Gazneli Devletinin Sosyo-Ekonomik Yapısı Devlet Teşkilatı hakkında bilgi verebilir Kültürel hayat hakkında bilgi verebilir İmar faaliyetleri hakkında bilgi verebilir
		Selçuklu Devletinin Siyasi Tarihi Devletin Kuruluşu hakkında bilgi verebilir Hükümdarlar hakkında bilgi verebilir Devlet idaresi hakkında bilgi verebilir
		Tuğrul Bey ve Alp Arslan Dönemi Tuğrul Bey hakkında bilgi verebilir Alparslan hakkında bilgi verebilir Malazgirt Meydan Muharabesini anlatabilir

	Melikşah, Berkyaruk, Muhammed Tapar ve Sencer Dönemleri	
	Melikşah Dönemi olayları hakkında bilgi verebilir	
	Berkyaruk Dönemi olayları hakkında bilgi verebilir	
	Muhammed Tapar Dönemi olayları hakkında bilgi verebilir	
	Sencer Dönemi olayları hakkında bilgi verebilir	
	Diğer Selçuklu Devletleri	
	Kurulan diğer Selçuklu Devletlerini tanıtabilir	
	Irak Selçuklularını anlatabilir	
	Kırma Selçuklularını anlatabilir	
	Türkiye Selçuklu Devleti	
	Malazgirt öncesi Anadolu'da Türklerin konumunu anlatabilir	
	Süleymanşah sonrasını anlatabilir	
	Moğol istilasını anlatabilir	
	Devlet Teşkilatı	
	Merkez teşkilatı anlatabilir	
	Taşra Teşkilatı anlatabilir	
	Adalet Teşkilatı anlatabilir	
	Ordu teşkilatı anlatabilir	
	İktisadi ve Sosyal Hayat	
	İktisadi ev sosyal hayatı anlatabilir	
	İlim ve Kültürel hayatı anlatabilir	
	Güzel sanatlar ve mimariyi anlatabilir	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Karahanlılar Devletinin Siyasi Tarihi	PY4, PY8, PY 13
3	Karahanlılar Devletindeki Bölünmeler	PY4
4	Karahanlı Devletinin Sosyo-Ekonomik Yapısı	PY6, PY11
5	Gazneliler Devletinin Siyasi yapısı	PY2, PY12
6	Gazneli Mahmud Dönemi ve Sonrası	PY11, PY 15
7	Gazneli Devletinin Sosyo-Ekonomik Yapısı	PY11, PY 15
8	Selçuklu Devletini Siyasi Tarihi	PY11, PY 15
9	Tuğrul Bey ve Alp Arslan Dönemi	PY10, PY16
10	Melikşah, Berkyaruk, Muhammed Tapar ve Sencer Dönemleri	PY10, PY16
11	Diğer Selçuklu Devletleri	PY10, PY16
12	Türkiye Selçuklu Devleti	PY10, PY16
13	Devlet Teşkilatı	PY7
14	İktisadi ve Sosyal Hayat	PY7
	Finaller	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirilmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular	S.1. Doğu Karahanlılar Devleti hakkında bilgi veriniz.	
Cevap Anahtarı	C.1. Serefü'd—Devle Ebu Sueâ lâkabını taşıyan Süleyman Arslan Han b. Yusuf (1031-1056), Doğu Karahanlıların ilk hükümdarıdır. Kaynakların belirttiğine göre Süleyman Arslan Han, adil ve dindar bir hükümdardı . Alimlerin dostu ve koruyucusu olarak tanınmıştı . Bu sebeple her taraftan ilim adamları onun yanına geliyor, lutuf ve ihsanına nail oluyorlardı . Onun zamanında gayri müslim Türklere karşı çetin savaşlar oldu. Devletin sınırları genişledi. 1043'te Bulgar ile Balasagun	

	<p>şehirleri arasında yaşayan 10.000 çadırdan oluşan büyük bir Türk topluluğu müslüman oldu. Doğu Karahanlıların bundan sonraki tarihleri aile içinde hanlı mücadeleleriyle geçer. Bunun sonucunda bir kısım topraklarını Batı Karahanlılara terk ederler. 1075'te Doğu Karahanlıların tahtında Büyük Kağan olarak Tavgaç Buğra Kara Hakan Ebu Ali Hasan' ı buluyoruz. Onun zamanı da babası Süleyman Arslan Han' ınki gibi alimler bakımından müsait bir ortam olarak bilinir. Bulasagungu Yusuf Has Hacib, meşhur eseri Kutadgu 462 /1069-1070 senesinde Kâşgar'da yazarak ona ithaf etmiştir. Dönemin bir başka alimi de Ebu'l-Fütüh Abdülgafir b. elHüseyn el-Almai (ö. 1093) olup, onun günümüze kadar ulaşmayan Tarih-i Kâşgar adlı eseri de bu sırada kaleme almıştır. Hatta Kâşgar'dan çok uzakta eserini yazmasına rağmen, Kaşgârlı Mahmud'un Divanu Lugati't—Türk'ünün de aynı kültür muhitinin bir mahsulü olarak ortaya çıktığı muhakkaktır. Ahmed'in oğlu ve halefi II. İbrahim Han, iç karışıklıklar dolayısıyla Karahıtaylardan yardım istedi. Bu isteği kabul eden Karahıtaylar, Balasagun'a geldiler ve bir daha da oradan çıkmadılar. Balasagun'u kendilerine başkent edinen Karahıtaylar, böylece Doğu Karahanlıları da kendilerine bağlamış oldular. Bilindiği üzere 1141'de Batı Karahanlılar da Karahıtayların hakimiyetine girmişti. II. İbrahim Han'dan sonra Doğu Karahanlılar tahtına bazı hanlar geçti ise de, iç karışıklıklar ve isyanlar şeklinde gelişen olaylar sonucu 607 /1210-1211'de Doğu Karahanlılar devleti son bulmuştur.</p>
Kaynak Kitap	Nesimi YAZICI, İlk Türk İslam Devletleri Tarihi. Erdoğan Merçil, İlk Müslüman Türk Devletleri Tarihi.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	

İSLAM TARİHİ (ABBASİLER)

Öğretim Üyesi	Doç Dr. Murat SERDAR	
Oda Numarası	MA-K1-49	
Ofis Saatleri	Pazartesi 15:00-17:00	
E-posta	mserdar61@live.com	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	İslam'da yönetim anlayışının açıklanması ve örnek yöneticilerin tanıtılması.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Endülüs (Batı Emevileri) Siyasi Tarihi 1	
	Endülüs asının nerden geldiğini bilir	
	İlk dönem yapılan fetihleri bilir	
	Valiler dönemini bilir	
	Asabiyet Savaşlarını bilir	
	Endülüs (Batı Emevileri) Siyasi Tarihi 2	
	Endülüs Emevileri'nin kuruluşunu bilir	
	Endülüs Emevileri'nin kökleşmesini bilir	
	el-Fitnetü'l-Kübra'yı bilir	
	Endülüs Emevileri'nin altın çağını bilir	
	İkinci el-Fitnetü'l-Kübra'yı bilir	
	Endülüs (Batı Emevileri) Siyasi Tarihi 3	
	Mülükü't-Tavâif dönemini bilir	
	Reconquista'nın Endülüs topraklarındaki faaliyetlerini bilir	
	Tuleytula'nın Kaybı ve bunun yankılarını bilir	
	Endülüs (Batı Emevileri) Siyasi Tarihi 4	
	Murabbıtlar dönemini bilir	
	Murvahhidler dönemini bilir	
	Nasriler dönemini bilir	
	Hıristiyan hakimiyetinde kalan Endülüs Müslümanlarını bilir	
	Endülüs Müslümanlarına Osmanlı'nın yardımını bilir	
	Abbasi Devleti'nin Kuruluşu ve Ebu'l Abbas Dönemi	
	Ababsi Devleti'nin kuruluş aşamalarını bilir	
	Emeviler'e karşı alınan şiddet tedbirlerini bilir	
	Yezid b. Hubeyre'nin direnmesi ve Ebu'l-Abbas'ın ölümünü bilir	
	Mansur Dönemi ve İktidarın Meşruiyet Temeli ve Siyasal Erklerini Güçlendirme Politikaları	
	Abdullah b. Ali'nin halifelik iddiasını bilir	
Bağdat'ın kuruluşu ve merkez oluşunu bilir		
Hz. Ali soyundan gelenlerle mücadeleyi bilir		
Mehdi'nin Halifeliği ve Mezhep Kavgaları		
Mehdi'nin halifeliğinin karakteristik özelliklerini bilir		
Mezhep kavgalarını bilir		
Bizans'la mücadeleyi bilir		
Hadi'nin halifeliğini bilir		
Harûn-u Reşid Zamanında Abbasi İmparatorluğu		
Bermekoğullarının vezirliğini bilir		
Kuzey Afrika'nın Abbasoğullarından çıkmasını bilir		

		İran ve Ortaasya'da meydana gelen siyasi gelişmeleri bilir Emin ve Me'mûn Dönemleri Emin-Me'mûn mücadelesini bilir Bağdat'ta karışıklıkları bilir Me'mun döneminde meydana gelen siyasi çözümleri bilir Mu'tasım-Vasık-Mütevekkil ve Muntasır Dönemleri Samarra'nın kuruluşunu bilir Türk Emirlerin iktidarı eline geçirmesini bilir Mütevekkil ve Muntasır'ın halifelikleri dönemindeki siyasi gelişmeleri bilir Abbasi İmparatorluğunun Dağılması 1 Musta'in'in halifeliği dönemindeki siyasi olayları bilir İran'da Saffarî Devleti'nin kuruluşunu bilir Zencilerin ayaklanmasını bilir Abbasi İmparatorluğunun Dağılması 2 Karmat hareketini bilir Abbasi devleti sınırları içinde kurulan devletleri bilir Sicilya'nın Müslümanların elinden çıkmasını bilir Emeviler ve Abbasileri Birbirinden Ayıran Temel Farklar Bu iki devlet arasındaki benzerlikleri bilir Bu iki devlet arasındaki ayrımları bilir İki devletin bürokrasiye getirdiği yenilikleri bilir
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Endülüs (Batı Emevileri) Siyasi Tarihi 1	PY4, PY8, PY 13
3	Endülüs (Batı Emevileri) Siyasi Tarihi 2	PY4
4	Endülüs (Batı Emevileri) Siyasi Tarihi 3	PY6, PY11
5	Endülüs (Batı Emevileri) Siyasi Tarihi 4	PY2, PY12
6	Abbasi Devleti'nin Kuruluşu ve Ebu'l Abbas Dönemi	PY11, PY 15
7	Mansur Dönemi ve İktidarın Meşruiyet Temeli ve Siyasal Erklerini Güçlendirme Politikaları	PY11, PY 15
8	Ara Sınavlar	
	Mehdi'nin Halifeliği ve Mezhep Kavgaları	PY11, PY 15
9	Harûn-u Reşid Zamanında Abbasi İmparatorluğu	PY10, PY16
10	Emin ve Me'mûn Dönemleri	PY10, PY16
11	Mu'tasım-Vasık-Mütevekkil ve Muntasır Dönemleri	PY10, PY16
12	Abbasi İmparatorluğunun Dağılması 1	PY10, PY16
13	Abbasi İmparatorluğunun Dağılması 2	PY7
14	Emeviler ve Abbasileri Birbirinden Ayıran Temel Farklar	PY7
	Finaller	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular	S.1.Reconquista hakkında bilgi veriniz? S.2.Mansur dönemindeki yenilikler hakkında bilgi veriniz?	
Cevap Anahtarı	C.1.Reconquista kavramı tarihsel açıdan nesnelliği tartışmalı olan bir kavramdır. Yeniden fetih kavramı İspanya'nın Müslüman olduğu döneme işgal altındaki bir dönem gözüyle bakan, İspanya'nın yeniden Hristiyan olmasını kesin bir yazgı olarak gören bir bakış açısının parçasıdır. İspanyolların ulusal kimliklerinin vazgeçilmez bir parçası olmakla birlikte, bu kavram aslında tarihe çok taraflı bir açıdan bakan bir kavramdır. İspanya, tarihi boyunca birçok yabancı ulusun istilasına uğramıştır. Arap ve Berberi orduları 8.yüzyılda İspanya'ya girdiklerinde İspanya zaten bir Cermen ırkı olan Vizigotların egemenliği altındaydı. Vizigotlardan önce İspanya, Roma İmparatorluğu'nun egemenliği altında yaşamıştı.Yani Araplar ve Berberiler, İspanya'yı istila eden ilk yabancı uluslar	

değillerdi.

711 yılında Müslümanların ayak bastıkları İberya Yarımadası, 1492 yılına kadar İslam idaresinde kaldı.

Müslümanların orada bulunan Hristiyan ve Yahudiler ile çok yönlü ilişkileri oldu. Sonuçta, Doğu İslam dünyasında parlayan medeniyet güneşi Endülüs'te zirvesine ulaştı. Modern Çağ'ın Endülüs tarihçilerinin hemen tamamının kabul ettiği bu gerçeği değiştiren şey ise, daha 718 yılında Kuzey İspanya dağlarındaki Covadonga Mağaralarında Pelayo öncülüğünde başlayan Hristiyan Reconquistası oldu. 718'den 1085'e ilk, 1085'den 1238'e ve 1238'den 1492'ye kadar geçen üç safhada Reconquista süreci tamamlanmış oluyordu. 1492 yılında İslam hakimiyeti İspanya'da son buldu. Bundan sonra orada kalan Yahudiler (Sefaradlar) hemen, Müslümanlar (Mudejarlar) ise 1610 yılına kadar ara ara ülkeden çıkarıldılar. Endülüs Göçmenleri denilen bu topluluklar içinde özellikle Yahudileri, o zamanın dünyasında güçlü Osmanlı Devleti'nden başka kabul eden olmadı. 2 Ocak 1492'de Gırnata Emirliği de İspanyollar'a Emir Ebu Abdullah tarafından teslim edilmiştir. Bu olay Reconquista'nın son adımı olarak değerlendirilir. 1508'de yayınlanan bir fermanla 6 yıl içerisinde Müslümanların kendi kıyafetlerini terk etmeleri ve Hristiyan gibi giyinmeleri şart koşulmuştur. Yaklaşık bir yüzyıl boyunca üç milyon Müslüman, ya sürgün edilmiş, ya din değiştirmeye zorlanarak Hristiyanlaştırılmış ya da kılıçtan geçirilmiştir. Bir mimari harikası olan saraylar yakılmış, kütüphaneler içlerindeki yüzbinlerce kitapla yakılıp talan edilmiştir. Bu yıkımdan sadece Córdoba'da bulunan ve şu an katedral olarak kullanılan Kurtuba Ulu Camii ile el-Kasr, yani Alkazar Sarayı, Medinetü'z-Zehra'nın kalıntıları, Gırnata'da (Granada) bulunan Elhamra Sarayı ile Cennetü'l-arif Sarayı kalmıştır.

C.2. Mansur zamanında birçok siyasi aileler hallolmuş, ve İslam İmparatorluğu, İspanya bir yana, her yerde asayişe kavuşmuştur. Bu Halife zamanında İranlı bir aile olan **Bennekoğulları** ileri gelenler! Hapisten çıkarılıp Kürtler 'in ayaklanmalarını bastırmakla görevlendirilmişlerdi. **Bermeki Hâlid** ise Mısır valiliğinin atanmıştı.

Mansur hadis biliminde âlim sayılacak dereceye yükselmişti. Onun zamanında **hadis, fıkıh** ve **tefsir** kitapları yazılmış ve bunların tasnifine başlanmıştır. Emevilerin gözüne diken gibi batan Medine'deki fıkıhçılar Mansur tarafından saraya davet olundular.

Basra ve Küfe okullarının çabalarıyla Mansur zamanında Arap grameri bir bilim hâline getirildi. Aynı zamanda eski şiirleri de araştırıp incelemeğe büyük bir heves uyandı. Ancak, bu işle uğraşanlar zeki oldukları oranda dürüst olmadıklarından, zevklerine uymayan şiirleri değiştirmekten çekinmiyorlardı. Hatta o kadar büyük bir intibak kabiliyetiyle bu işi yapıyorlardı ki, asıl parçadan bunları ayırt etmek imkânsızdı. Gene bu sırada İbn ül-Mukaffa, İranlıların eski şanlı tarihlerinden büyük bir anı olarak sakladıkları Hazaynâme'yi ve Hindistan'dan gelmiş olan ünlü Kelile ve Dimne'yi arapçaya çevirdi; Oklit'in geometrisi de Yunancadan çevrildi. İslâm'da büyük bir yer tutan eski eserlerin tercüme devri başlamış oluyordu. Böylece İran düşünce tarzı Arap şiirini nüfuzu altına alabilme imkânlarını elde etmiş oldu (139).

Yirmi yıl saltanat süren Halife Mansur'un hayat tarzının örnek sayılacak bir durum gösterdiğini söyleyenler vardır. Sarayında edebe aykırı hiçbir olaya rastlanmamıştır. Sabah erkenden kalkar ve geç vakte kadar hükümet işleri ile uğraşır, sınırların güvenliği için tedbirler alır, devletin gelir ve giderlerini gözden geçirirdi. Bir tek kadınla evlenmişti. Her gün akşam üstü çocukları ile sohbet eder, sonra istirahat çekilirdi. Askerlerine geçit resimleri düzenletir, onları denetler, ordusunu en iyi silahlarla donatırdı. Mansur memurlarının hesaplarını denetlerken, o kadar inceden incede ve küçük kusurlara kadar gözden geçirirdi ki, ona Danikî adını takmışlardı (140). Mansur halkı adalete boyun eğmeğe alıştırmıştı. Bir deve meselesi için davalı olarak kadı karşısına çağrıldığı zaman o, yalnız mabeyncisinin eşliğinde, mahkemeye giderek ayakta durmuş, kadı da Halifeyi oturarak dinlemekten çekinmemiştir. Karar davacı olan devecilerin lehinde idi. Mansur bir uygun zamanda bu kadıya büyük bir kese dolusu para hediye etmekle yargıçların

	bağımsızlıklarını halka göstermek istemiştir.
Kaynak Kitap	Adem Apak, Anahatlarıyla İslam Tarihi 3-4, Ensar Yayınları, İstanbul 2007. Bahriye Üçok, İslam Tarihi Emeviler-Abbasiler, Ankara İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara 1968.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	

TARİHTE USÛL 2

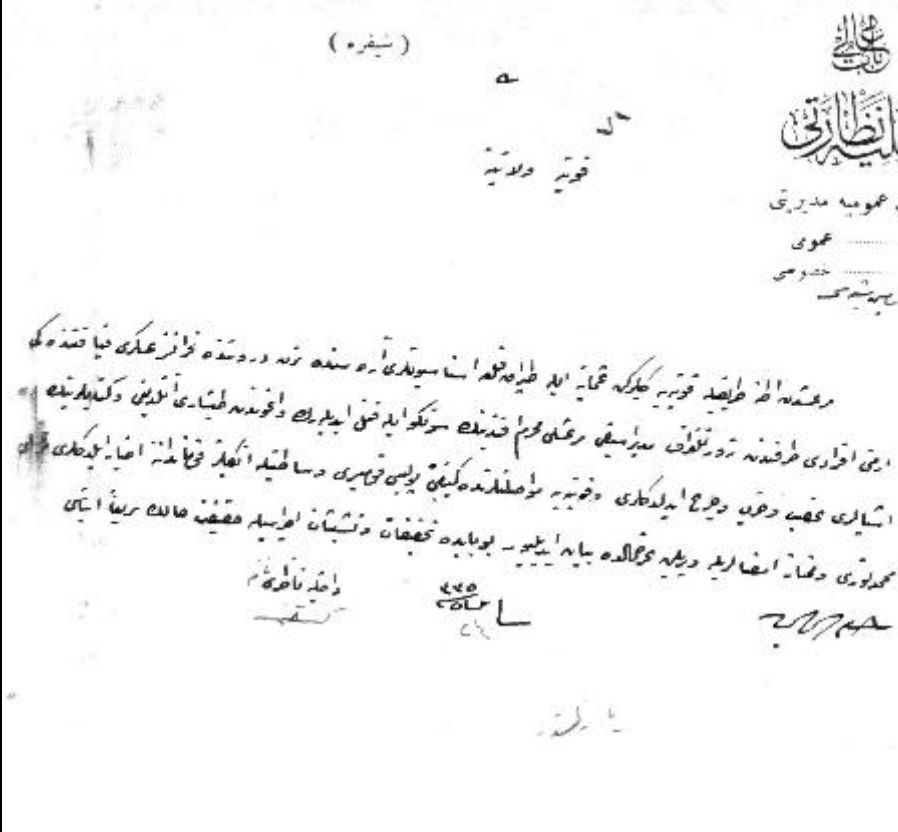
Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Hakan YAŞAR
Oda Numarası	MA-Z-52
Ofis Saatleri	Perşembe 15:00-17:00
E-posta	hakan.yasar@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, bahsedilen sürede tarih biliminin metodolojisini bilimsel kriterler çerçevesinde aktararak, bilimsel bir çalışmanın nasıl yapılması gerektiğini aşamalarıyla öğretmektir.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Bir tarih araştırmasında konunun tespiti ve sınırlarının çizilmesi
	Bir tarih araştırmasında konunun tespiti ve sınırlarının çizilmesinde hangi temel ilkelerin esas alınması gerektiğini öğrenir.
	Literatür taraması
	Araştırılacak konuyla ilgili bibliyografik eserlerin ve kütüphane kataloglarının nasıl taranacağını teorik ve pratik olarak öğrenir.
	Eser ve makalelerden bilgi fişi çıkarma
	Eser ve makalelerden nasıl bilgi fişi çıkarılacağını öğrenir ve bunu uygulamalı olarak yapabilir.
	Arşivlerde bulunan kaynakların tespiti
	Tarih araştırmalarında kullanılabilecek başlıca arşivler hakkında bilgi sahibi olur ve arşivlerde nasıl belge taraması yapacağını öğrenir.
	Arşiv kaynaklarından bilgi fişi çıkarma
	Arşiv belgelerinin nasıl fişleneceğini öğrenir.
	Bilgi fişlerinin tasnifi
	Daha önceden çıkarılan bilgi fişlerinin tematik ve kronolojik tasnifinin nasıl yapılacağını kavrar.
	Bilimsel bir tarih çalışmasında plan hazırlama
Bilimsel bir tarih çalışmasında planın nasıl hazırlandığını ve eserin hangi bölümlerden oluştuğunu öğrenir.	
Dipnot hazırlama/atıf yapma metotları	
Bilimsel bir tarih çalışmasında dipnotların nasıl hazırlandığını öğrenir ve bunu uygulamalı olarak yapabilir.	

		Bilimsel bir tarih çalışmasında giriş ve sonuç kısmının yazımı
		Bilimsel bir tarih çalışmasında giriş ve sonuç kısmının nasıl yazılacağını öğrenir.
		Kaynakça hazırlama
		Bilimsel bir tarih çalışmasında kaynakçanın nasıl hazırlanacağını ve tasnif edileceğini öğrenir.
		Bilimsel bir tarih makalesi/bildirisi nasıl hazırlanır?
		Bilimsel bir tarih makalesi/bildirisinin nasıl yazılacağına dair öğrendiği bilgiyi hazırladığı ödevde uygulamalı olarak gösterebilir.
		Bilimsel bir tarih makalesi/bildirisi nasıl hazırlanır?
		Bilimsel bir tarih makalesi/bildirisinin nasıl yazılacağına dair öğrendiği bilgiyi hazırladığı ödevde uygulamalı olarak gösterebilir.
		Bilimsel bir tarih makalesi/bildirisi nasıl hazırlanır?
		Bilimsel bir tarih makalesi/bildirisinin nasıl yazılacağına dair öğrendiği bilgiyi hazırladığı ödevde uygulamalı olarak gösterebilir.
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Bir tarih araştırmasında konunun tespiti ve sınırlarının çizilmesi	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
3	Literatür taraması	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
4	Eser ve makalelerden bilgi fişi çıkarma	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
5	Arşivlerde bulunan kaynakların tespiti	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
6	Arşiv kaynaklarından bilgi fişi çıkarma	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
7	Bilgi fişlerinin tasnifi	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
	Ara Sınav	
8	Bilimsel bir tarih çalışmasında plan hazırlama	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
9	Dipnot hazırlama/atıf yapma metotları	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
10	Kaynakça hazırlama	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
11	Bilimsel bir tarih makalesi/bildirisi nasıl hazırlanır?	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16

12		Bilimsel bir tarih makalesi/bildirisi nasıl hazırlanır?	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
13		Bilimsel bir tarih makalesi/bildirisi nasıl hazırlanır?	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
14		Bilimsel bir tarih makalesi/bildirisi nasıl hazırlanır?	PY1-PY3-PY5-PY6-PY13-PY14-PY15-PY16
		Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirilmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.		
Örnek Sorular	<p>1- Bilimsel bir tarih çalışmasında konu tespiti ve konunun sınırlarının çizilmesinde dikkat edilecek hususlar nelerdir?</p> <p>2- Bilgi fişlerinin hazırlanması ve tasnifinin nasıl yapılacağını açıklayınız?</p> <p>3- Bildiriler kitabında yayımlanan üçten fazla yazarı olan bildirinin dipnotta tam künyesi nasıl gösterileceğine dair bir örnek yazınız.</p> <p>4- Gazetede yayımlanan köşe yazısının kaynakçada nasıl gösterileceğine dair bir örnek yazınız.</p>		
Cevap Anahtarı	<p>1.Bu soruda, bir tarih çalışmasında konu tespiti ve konunun sınırlarının çizilmesinde dikkat edilecek hususların belirtilmesi beklenir.</p> <p>2.Bu soruda bilgi fişlerinin hazırlanması ve tasnifinin nasıl yapılacağını belirtilerek tematik ve kronolojik tasnife örnekler verilmesi beklenir.</p> <p>3. Bu soruda, bildiriler kitabında yayımlanan üçten fazla yazarı olan bildirinin dipnotta tam künyesi nasıl gösterileceğine dair bir örnek yazması gerekmektedir.</p> <p>4.Bu soruda, gazetede yayımlanan köşe yazısının kaynakçada nasıl gösterileceğine dair bir örnek yazılması gerekmektedir.</p>		
Kaynak Kitap	Yavuz Ercan, Tarih Araştırmalarında Yöntem ve Teknik , Turhan Kitabevi, Ankara 2010.		
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>Mübahat Kütükoğlu, Tarih Araştırmalarında Usûl, İstanbul 2007.</p> <p>F. Braudel, Tarih Üzerine Yazılar, Ankara 1992.</p> <p>March Bloch, Tarihin Savunusu ve Tarihçilik Mesleği, Ankara 1985.</p> <p>E.H. Carr, Tarih Nedir, İstanbul 1980.</p>		

OSMANLI TARİHİ METİNLERİ II

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Edip UZUNDAL	
Oda Numarası	446	
Ofis Saatleri	Pazartesi 10:00-12:00	
E-posta		
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, bölüm öğrencilerine arşiv kaynaklarını okuyup, değerlendirebilecek bilgi ve beceriyi kazandırmaktır.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Dersin amaç, kapsam ve kaynaklarının tanıtımı	
	Dersin veriliş amacını bilir.	
	Dersin kapsamını bilir.	
	Kaynak temini öğrenir	
	Sözlük Kullanımı	
	Osmanlıca öğreniminde sözlük kullanmanın önemini pekiştirir	
	Kamus-i Türki'nin Osmanlıcada nasıl kullanıldığını pekiştirir	
	Yazı türlerinin pratikleri	
	Osmanlıca belgelerinin hangi yazı çeşitleri ile kaleme alındığını pekiştirir.	
	Osmanlıca yazı türlerinden Nesih Yazı Türü	
	Nesih yazısının en okunaklı ve matbuaya yakın bir yazı tarzı olduğunu bilir ve bu bilgiye dair farklı örnek belgeler görür	
	Yazı türlerinden Rika	
	Osmanlı Devleti'nde günlük hayatta çok kullanılan ve çabuk yazılan bir yazı çeşidi olduğunu öğrenir	
	Harflerin ve rakamların yazılışını yeniden tekrar eder ve pekiştirir	
	Bu yazı tarzında kaleme alınmış okumayı iletir.	
	Yazı türlerinden Divani	
	Divana mahsus anlamına gelen bu yazı türünün prensipte sadece divanda yazıldığı için bu ismi aldığını öğrenir.	
	Divani harflerin yazılışını öğrenir	
	Öğrenci bu yazı türünde belgeler görür.	
	Arşiv vesikalarında Nüfus Defterleri	
	Öğrenci nüfus defterlerinin ne amaçla tutulduğunu ve bu defterlerin temel kavramlarını öğrenir.	
	Nüfus defterlerinin okunmasını ve değerlendirilmesini pekiştirir.	
	Arşiv vesikalarında Mühimme defterleri	
Öğrenci bu defterlerin, divanda alınan kararların padişahın onayının ardından düzenledikleri fermanların suretlerinin kaydedildiği defterler olduğunu kavrar.		
Defterlerin örnek okumasını yapar ve değerlendirilmesini kavrar.		
Osmanlı kronikleri		
El yazma kroniklerin temel kavramlarını öğrenir.		
El yazma kroniklerinin değerlendirilmesini kavrar.		
El yazma eserlerin Osmanlı tarihi yazımı açısından değerini kavrar.		
Diğer Yazı Çeşitlerinden Talik		
Öğrenci bu yazının Osmanlıcada en çok kullanılan dört yazı türünden biri olduğunu kavrar		
Bu yazı çeşidinin nestalik gibi diğer türünün özelliklerini öğrenir.		
Talik metinleri diğer metinlerden ayırt eder ve okur		
Sülüs Yazı Çeşidinin Tanıtılması		
Öğrenci bu yazı türünün Nesihe benzer kalınca bir tarzda yazıldığını bilir		
Bu yazının kendi içerisinde diğer türlerini kavrar ve diğer yazı çeşitlerinden ayırır		
Çeşitli Sülüs metinleri okumasını pekiştirir		
Kûfi Yazı Çeşidi		
Kûfi yazı çeşidinde harfleri tanıır		
Kûfi yazısını diğer yazı çeşitlerinden ayırır		
Kûfi metinleri okur		
Siyakat Yazısı Hakkında Bilgilendirme		
Siyakat yazısının Osmanlı Devletinde kullanıldığı yerleri öğrenir		
Siyakat yazısı hakkında genel bilgi sahibi olur		
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Dersin amaç, kapsam ve kaynaklarının tanıtımı	PY3-PY15
3	Sözlük Kullanımı	PY2
4	Yazı türlerinin pratikleri	PY9

5		Osmanlıca yazı türlerinden Nesih Yazı Türü	PY9-PY14
6		Yazı türlerinden Rika	PY9-PY15
7		Yazı türlerinden Divani	PY1-PY9
		Ara Sınav	
8		Arşiv vesikalarında Nüfus Defterleri	PY1-PY16
9		Arşiv vesikalarında Mühimme defterleri	PY1-PY3
10		Osmanlı kronikleri	PY1-PY3
11		Diğer Yazı Çeşitlerinden Talik	PY1-PY3
12		Küfi Yazı Çeşidi	PY10
13		Siyakat Yazısı Hakkında Bilgilendirme	PY10
14			PY1-PY14
		Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak , bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular		<p>1. Aşağıda verilen metnin</p> <p>a. Yazı türünü belirtiniz</p> <p>b. Transkripsiyonunu yapınız.</p> 	
Cevap Anahtarı		<p>a- Metin Rika yazı türünde kaleme alınmıştır.</p> <p>b- Konya vilayetine Maraş'tan adana tarikiyle Konya'ya gelirken Osmaniye ile Toprak Kal'a İstasyonları arasında tren vagonunda Fransız 'askeri kıyafetindeki Ermeni efradı tarafından zor telgraf müdir-i esbaki Maraşlı Muharrem Efendi'nin süngü ile katli edilerek vagonun dışarı atıldığı ve kendilerinin de eşyaları gasb ve darb ve cerh idildikleri ve Konya'ya muvasalatlarında keyfiyeti Polis komiseri vesatetiyle İngiliz kumandanına ihbar eyledikleri Maraşlı Mehmed Nuri ve muhtar imzalarıyla virilen 'arzuhalde beyan idiliyor. Bu bâbda tahkikât ve teşebbüsât icrasıyla hakikât-i halin serian inbâsi. Fi 24 Nisan sene 335 Dahiliye nazırı</p>	
Kaynak Kitap		Recep Karacakaya, İsmail Yücedağ <i>Osmanlı Arşiv Vesikaları</i> , İdeal Kültür Yayıncılık	

	Şemsettin Sami, <i>Kamûs-i Türkî</i> Yılmaz Kurt, <i>Osmanlıca Dersleri</i> , 1-2.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	– 17./18. Yüzyıl Osmanlı tarihi kronikleri – Songül Çolak, <i>IV. Murad'ın Bağdad Seferi Menzîlnâmesi</i>

SELÇUKLU TARİHİ ve MEDENİYETİ II

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TANRIVERDİ	
Oda Numarası	MA-Z 60	
Ofis Saatleri	Çarşamba 13:00-15:00	
E-posta	mustafa.tanriverdi@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Öğrencilerin, bilimsel veriler ve metodoloji ile Selçuklu Tarihi'ni öğrenmelerini ve değerlendirebilmelerini sağlamak.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Süleyman Şah ve Türkiye Selçuklu Devleti'nin Kuruluşu.	
	Öğrenciler, Selçuklular'ın Anadolu'ya geliş sebepleri ve devlet kurma hadiseleri hakkında yerli ve yabancı tarihçilerin ileri sürdüğü nazariyeleri öğrenip bu konuda ileri sürülen tezleri değerlendirme yetisi kazanır.	
	Devletin kuruluş sürecini bilimsel veriler ışığında öğrenir.	
	Antakya'nın fethi ve Ebul Kasım yönetimi hakkında bilgi edinir.	
	I. Kılıç Arslan ve Haçlılarla Mücadele.	
	I. Kılıç Arslan'ın tahta çıkması hadisesini öğrenir.	
	Türkiye Selçukluları - Bizans Devleti ilişkileri üzerinden Anadolu'nun o devirdeki siyasi durumu hakkında fikir sahibi olur. Haçlılarla yapılan ilk mücadele ile ilgili bilgi edinir.	
	Sultan Mesud Devri.	
	Danışmendli Beyliği - Türkiye Selçukluları mücadelesi konusu hakkında bilgi sahibi olur. Bu dönemde Haçlılara karşı yapılan savaşları öğrenir.	
	II. Kılıç Arslan Dönemi.	
	II. Kılıç Arslan'ın Sultan olması ve Nureddin Mahmut'la aralarında çıkan anlaşmazlık konularını öğrenir.	
	Selçuklu- Eyyübi ilişkileri konusunda fikir sahibi olur.	
	Miryokefalon Zaferi, Selçuklu - Eyyübi İlişkileri.	
	Bizans'ın, Türkleri Anadolu'dan çıkarma gayesi ile başlattığı hareket sonunda yapılan Miryokefalon savaşı konusu işlenerek Miryokefalon zaferinin tarihi önemini ve değerini kavrar.	
Haçlılarla Mücadele ve Saltanat Çatışmaları		
Haçlılarla mücadele ve devletin içine düştüğü saltanat çatışmaları ve I. Gıyaseddin Keyhüsrev'in ilk saltanat dönemi öğrenilir.		
II. Rükneddin Süleymanşah ve I. İzzeddin Keykavus Dönemi		
Bahsi geçen dönemde Doğu ve Güneydoğu'da yapılan fetih faaliyetleri ve Gürcülerle yapılan savaş hakkında bilgi kazanımı sağlanmaktadır.		
I. Gıyaseddin Keyhüsrev'in ikinci saltanati		
I. Gıyaseddin Keyhüsrev'in ikinci kez devletin başına geçmesi ile birlikte Samsun'un kurtuluşu ve Antalya'nın fethi konuları anlaşılır. Bizans ve Ermenilerle olan mücadeleler öğrenilir.		

		<p>I. Alaeddin Keykubat Devri.</p> <p>Devletin yükseliş dönemi olarak anılan bu süreçte, Alanya'nın fethi ve Suğdak seferi gibi başlıca önemli hadiseler konusunda bilgi sahibi olunur. Yine bu devirde Türkler için büyük tehlike arz eden Moğol güçlerine karşı alınan tedbirler konusunda bilgi kazanılır.</p> <p>II. Gıyaseddin Devri. Babai İsyanı. Köseadağ Savaşı.</p> <p>Gerileme ve çöküş devri olarak bilinen II. Gıyaseddin döneminde vezir Saadettin Köpek'in devlet içinde söz sahibi olarak ortaya çıkması ve akıbeti ile Babai ayaklanmasının etkileri konuları anlaşılır.</p> <p>Selçuklu - Eyyübi arasındaki sorunların sebepleri öğrenilir.</p> <p>Köseadağ savaşının sebep ve sonuçlarının öğrenilmesi ile Türkiye Selçuklu Devleti'nin çöküş sürecine girmesi anlaşılır.</p> <p>I. İzzeddin Keykavus Devri</p> <p>İzzeddin Keykavus'un tahta geçmesi ardından yönetsel anlamda karışıklık başlaması ve otorite kaybı konuları öğrenilir.</p> <p>Üç Kardeş Yönetimi. Moğol Tahakkümü ve Devletin Yıkılışı</p> <p>Selçuklu yönetimi üzerinde kurulan Moğol baskısı, Baybars'ın Anadolu seferi ve devlet adamı Muineddin Pervane hakkında malumat edinilir. II. Gıyaseddin Mesut'un tahta çıkması ve akabinde Moğolların Selçuklu idaresine tamamen el koymaları süreci öğretilir.</p> <p>Sosyo-Kültürel Yapı ve Devlet Teşkilatı</p> <p>Selçuklu devri yapılan imar faaliyetleri, devlet ve saray teşkilatında bulunan görevlilerin unvan ve yetkileri, askeri teşkilat, eğitim kurumları ve iktisadi durum hakkında bilgi sahibi olunur.</p>
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Süleyman Şah ve Türkiye Selçuklu Devleti'nin Kuruluşu.	PY1
3	I. Kılıç Arslan ve Haçlılarla Mücadele.	PY1
4	Sultan Mesud Devri.	PY1
5	II. Kılıç Arslan Dönemi.	PY1
6	Miryokefalon Zaferi, Selçuklu - Eyyübi İlişkileri.	PY1
7	Haçlılarla Mücadele ve Saltanat Çatışmaları	PY1
	Ara Sınav	
8	II. Rükneddin Süleymanşah Devri, I. İzzeddin Keykavus Dönemi	PY1
9	I. Gıyaseddin Keyhüsrev'in ikinci saltanatı	PY1
10	I. Alaeddin Keykubat Devri.	PY1
11	II. Gıyaseddin Devri. Babai İsyanı. Köseadağ Savaşı.	PY1
12	II. İzzeddin Keykavus Devri	PY1
13	Üç Kardeş Yönetimi. Moğol Tahakkümü ve Devletin Yıkılışı	PY1
14	Sosyo-Kültürel Yapı ve Devlet Teşkilatı	PY1
	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirilmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular	<p>3- Miryokefalon savaşının sebep ve sonuçlarını yazarak Türk tarihi açısından önemini izah ediniz?</p> <p>4- Türkiye Selçuklularının Haçlılarla mücadelesini kronolojik sıraya göre anlatıp durum değerlendirmesi yapınız?</p>	
Cevap Anahtarı	1- Selçuklu tarihçisi M. Altay Köymen'in ifadesiyle, Malazgirt savaşı vatan	

	<p>kazandıran bir zafer ise Miryokefalon zaferi de vatan koruyan ve Anadolu'nun ilelebet Türk yurdu olarak kalmasını sağlayarak Batı'nın Türkler'i Orta Asya bozkırlarına sürme hayallerinin çökmesi anlamına gelen en önemli olayların başında gelir. Bu bağlamda bu savaşın sebep ve sonuçları ile öneminin izahı istenmektedir.</p> <p>2- Haçlılarla yapılan ilk karşılaşmadan itibaren Selçukluların hangi dönemlerde ne gibi tedbirler aldığı ve bu mücadelede ne oranda başarı sağladıklarının yorumlanması beklenmektedir.</p>
Kaynak Kitap	1. Ali Sevim-Erdoğan Merçil, Selçuklu Devletleri Tarihi , TTK. Ankara 1995.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>1- Osman Turan, Selçuklular Zamanında Türkiye, Boğaziçi Yay. İstanbul 1998.</p> <p>2 - Ali Sevim, Anadolu'nun Fethi Selçuklular Dönemi, TTK., Ankara 2000.</p> <p>3 - Osman Turan, Türkiye Selçukluları Hakkında Resmi Vesikalar, TTK., Ankara 1988.</p> <p>4 - Urfalı Mateos, Vekayiname, Terc. H. Andreasyan, TTK., Ankara 1987.</p> <p>5- Ebul-Ferec, Ebu'l-Ferec Tarihi, Terc. Ö. Rıza Doğrul, TTT., Ankara 1987.</p>

Osmanlı Tarihi II

Öğretim Üyesi	Prof.Dr. Ali AÇIKEL
Oda Numarası	MA-Z-64
Ofis Saatleri	Pazartesi 10:00-12:00
E-posta	ali.acikel@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	XVI. asrın başından XVII. asrın başlarına kadar olan süreçte Osmanlı Devleti'nin yükselişi hakkında öğrencilerin bilgi sahibi olmasını sağlamaktır.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	II. Bayezid'in tahta çıkışı, Şehzade Cem ile saltanat mücadelesi ve fetih hareketleri
	II. Bayezid'in tahta nasıl çıktığını öğrenir.
	II. Bayezid ile Şehzade Cem'in ülke içi saltanat mücadelesinin sebeplerini öğrenir.
	II. Bayezid ile Şehzade Cem'in ülke dışı saltanat mücadelesinin sonuçlarını öğrenir.
	II. Bayezid devri Osmanlı-Boğdan ilişkileri hakkında bilgilenir.
	II. Bayezid devri Osmanlı-Venedik ilişkileri hakkında bilgilenir.
	II. Bayezid devri Osmanlı-Memluklu ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.
	I. Selim'in tahta çıkışı ve fetih hareketleri
	II. Bayezid'in şehzadeleri arasındaki rekabet hakkında bilgi sahibi olur.
	I. Selim'in nasıl tahta çıktığını öğrenir.
	I. Selim devri Osmanlı-Safevî Devleti ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.
	Çaldıran Savaşı (1514)'nin sonuçları hakkında bilgilenir.
	I. Selim devri Osmanlı-Memluklu ilişkileri hakkında bilgi sahibi olur.
	Mercidabık ve Ridaniye Savaşları (1516-17)'nin sonuçları hakkında bilgilenir.
	I. Selim'in ölümü ve şahsiyeti hakkında bilgi sahibi olur.
	I. Süleyman'ın tahta çıkışı (1520) ve ilk icraatları
	I. Süleyman'ın tahta nasıl geçtiğini öğrenir.
	I. Süleyman'ın ilk icraatları hakkında bilgilenir.
	Mısır'da Canberdi Gazali isyanı hakkında bilgi sahibi olur.
Rodos'un fethinin nasıl gerçekleştiğini öğrenir.	
Mısır'da Hain Ahmet Paşa isyanı hakkında bilgi sahibi olur.	
Veziriazam İbrahim Paşa'nın Mısır'daki ıslahatı hakkında bilgi sahibi olur.	
1. Süleyman devri Osmanlı-Macar ve Avusturya ilişkileri (1521-1533)	
1521'de Belgrat'ın nasıl fethedildiğini öğrenir.	
1526'da Mohaç Meydan Muharebesi'nin nasıl gerçekleştiğini öğrenir.	
1529'da I. Viyana Kuşatması'nın nasıl gerçekleştiğini öğrenir.	
1532'de Alaman Seferi'nin nasıl meydana geldiğini öğrenir.	

1533 Osmanlı-Avusturya Antlaşması ve neticeleri hakkında bilgi sahibi olur.
1. Süleyman devri Osmanlı-Safevî ilişkileri (1524-1555)
1524-1533 arası Osmanlı-Safevî ilişkilerinin seyri hakkında bilgilenir.
İrakeyn Seferi (1533-1536) hakkında bilgi sahibi olur.
İkinci İran Seferi (1548-1549) hakkında bilgi sahibi olur.
Nahçıvan Seferi (1553-1555) hakkında bilgi sahibi olur.
Amasya Antlaşması (1555) hakkında bilgi sahibi olur.
1. Süleyman devri iç olayları
1526'da Bozok bölgesindeki isyan hakkında bilgi sahibi olur.
1527'de Kalender Çelebi isyanı hakkında bilgi sahibi olur.
Kırım'daki iç çatışmalara Osmanlı Devleti'nin müdahalesi hakkında bilgi sahibi olur.
1555'de Düzmece Mustafa hadisesinin nasıl vuku bulduğunu öğrenir.
1559'da Şehzade Bayezid-Şehzade Selim arasındaki savaş hakkında bilgilenir.
ARA SINAV
1. Süleyman devri Akdeniz Deniz seferleri
Barbaros Hayreddin'in ilk denizcilik faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olur.
Barbaros Hayreddin'in Osmanlı hizmetine nasıl girdiğini öğrenir.
Barbaros Hayreddin Paşa'nın Tunus ve Korfu Seferleri hakkında bilgi sahibi olur.
Barbaros Hayreddin Paşa'nın Preveze zaferi hakkında bilgi sahibi olur.
Barbaros Hayreddin Paşa'nın Cezayir hadiseleri ve Fransa'ya yardım çabaları hakkında bilgi sahibi olur.
Turgut Reis'in ilk denizcilik faaliyetleri ve Trablusgarp'ın fethine katkıları hakkında bilgilenir.
Turgut Reis'in Fransa'ya yardım faaliyetleri hakkında bilgilenir.
Turgut Reis'in Cerbe Savaşı ve Malta kuşatmasında vefatı hakkında bilgi sahibi olur.
1. Süleyman devri Kızıldeniz, Umman ve Hind Deniz Seferleri
1517-1537 arasındaki ilk denizcilik faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olur.
Hadım Süleyman Paşa'nın Hind seferi (1538) hakkında bilgi sahibi olur.
Osmanlılar'ın Yemen ve Habeşistan hâkimiyeti hakkında bilgilenir.
Pîri Reis'in Süveyş kaptanlığı döneminde Umman Denizi'nde Osmanlı-Portekiz mücadelesi ve sonuçları hakkında bilgi sahibi olur.
Seydi Ali Reis'in Süveyş kaptanlığı döneminde Umman ve Hind Denizi'nde Osmanlı-Portekiz mücadelesi ve sonuçları hakkında bilgi sahibi olur.
Hind deniz seferlerinin siyasi ve ticari sonuçları hakkında bilgi sahibi olur.
1. Süleyman devri Osmanlı-Avusturya ilişkileri (1533-1566)
1541 Macaristan seferinin (İstabor seferi)neden gerçekleştiğini öğrenir.
1543 Macaristan seferi ile Peşte muhasarasının kaldırılması ve Estergon'un fethi hakkında bilgi edinir.
1547'de gerçekleşen Osmanlı-Avusturya Antlaşması hakkında

	bilgi edinir. Erdel üzerinde Osmanlı-Avusturya mücadelesi ve 1562 Osmanlı-Avusturya Antlaşması hakkında bilgilenir. Sigetvar seferi hakkında bilgi sahibi olur. I. Süleyman'ın ölümü ve şahsiyetine dair bilgiler öğrenir. II. Selim devri (1566-1574) fetihleri ve siyasi olayları II. Selim'in tahta çıkışı ve kapıkulunun disiplininin bozulması hakkında bilgi sahibi olur. II. Selim devrinde Yemen'deki gelişmeler hakkında bilgi edinir. Don ve Volga(İdil) nehirlerinin bir kanalla birleştirilmesi teşebbüsü hakkında bilgi sahibi olur. Kıbrıs adasının 1570'de fethi hakkında bilgi sahibi olur. 1571 İnebahtı Deniz Savaşı hakkında bilgi sahibi olur. Tunus'un zaptı ve Fas'ta Osmanlı nüfuzunun kurulması hakkında bilgi sahibi olur. II. Selim'in ölümü ve şahsiyetine dair bilgiler öğrenir. III. Murat devri (1574-1595) fetihleri ve siyasi olayları Osmanlı-Safevî ilişkileri ve 1590 İstanbul Antlaşması hakkında bilgilenir. Sokullu Mehmet Paşa'nın siyaseten öldürülmesine dair bilgi edinir. Fas'ta Osmanlı nüfuzunun etkileri ve Osmanlı-Bornu münasebetlerinin başlaması hakkında bilgi sahibi olur. 1593'te başlayan Osmanlı-Avusturya savaşının sebeplerini öğrenir. III. Murat'ın ölümü ve şahsiyetine dair bilgiler öğrenir. III. Mehmet devri (1595-1603) siyasi ve askeri olayları 1596 Eğri Seferi ve Haçova Meydan Savaşı hakkında bilgi sahibi olur. 1601'de Kanije müdafaası hakkında bilgi sahibi olur. 1602-3 Budin müdafaası hakkında bilgilenir Osmanlı-Safevî savaşının başlaması ve Tebriz'in elden çıkışına dair bilgi sahibi olur. III. Mehmet devri (1595-1603) iç olayları İstanbul'da vuku bulan Zorba isyanı hakkında bilgi sahibi olur. Celalî isyanlarının sebepleri hakkında bilgi sahibi olur. Celalî isyanlarının Anadolu'da yayılması hakkında bilgi sahibi olur. III. Mehmet'in ölümü ve şahsiyetine dair bilgiler öğrenir.	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	II. Bayezid'in tahta çıkışı, Şehzade Cem ile saltanat mücadelesi ve fetih hareketleri	PY1-PY3
3	I. Selim'in tahta çıkışı ve fetih hareketleri	PY9-PY4-PY14
4	I. Süleyman'ın tahta çıkışı (1520) ve ilk icraatları	PY9-PY4-PY14
5	I. Süleyman devri Osmanlı-Macar ve Avusturya ilişkileri (1521-1533)	PY9-PY4-PY14
6	I. Süleyman devri Osmanlı-Safevî ilişkileri (1524-1555)	PY9-PY4-PY14
7	I. Süleyman devri iç olayları	PY9-PY4-PY14
	Ara Sınav	
8	I. Süleyman devri Akdeniz Deniz seferleri	PY9-PY4-PY14
9	I. Süleyman devri Kızıldeniz, Umman ve Hind Deniz Seferleri	PY9-PY4-PY14
10	I. Süleyman devri Osmanlı-Avusturya ilişkileri (1533-1566)	PY9-PY4-PY14
11	II. Selim devri (1566-1574) fetihleri ve siyasi olayları	PY9-PY4-PY14
12	III. Murat devri (1574-1595) fetihleri ve siyasi olayları	PY9-PY4-PY14
13	III. Mehmet devri (1595-1603) siyasi ve askeri olayları	PY9-PY4-PY14

14	III. Mehmet devri (1595-1603) iç olayları	
	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular	<p>1- II. Bayezid ile Cem Sultan arasındaki taht mücadelesinin uluslararası boyutu hakkında bilgi vererek değerlendiriniz?</p> <p>2- Çaldıran Savaşı'nın (1514) sonuçları hakkında bilgi veriniz?</p> <p>3- Barbaros Hayrettin Paşa'nın Osmanlı hizmetindeki denizcilik faaliyetlerini özetleyiniz?</p>	
Cevaplar	<p>1-Şehzade Cem'in Ağustos 1481'de Memluklu Devleti'ne ilticasıyla II. Bayezid ile Cem Sultan arasındaki taht mücadelesi uluslararası boyuta taşınmıştır. 1482 baharında Karamanoğlu Kasım Bey ve Memluklular'dan aldığı askeri destekle Anadolu'ya yeniden saldırıya geçti fakat mağlup oldu. Macar kralı Matyas Corvin'in desteği ile Rumeli üzerinden Osmanlı tahtını ele geçirmek istedi. Bunun için Rodos'taki Tapınak Şövalyeleri'ne müracaat etti. Rodos şövalyeleri Cem'in talebini kabul ettiler. Cem, Rodos'a geldiğinde Şövalyeler onu II. Bayezid'in müdahale ile alma ihtimalini hesaba katarak Macaristan yerine Papa'nın da izni ile Fransa'da Savua Dukalığı'na götürdüler. II. Bayezid, Cem'i ellerinde tutmaları için önce Rodos Şövalyeleri, daha sonra Fransa krallığı nezdinde anlaşmalar yaptı. Şövalyeler tarafından Cem, 1482-1488 yılları arasında Savua Dukalığı'nda muhtelif şehirlerde dolaştırıldı. 1489'da İtalya'da Roma-Vatikan'da Papa VIII. İnnocent'a teslim edildi. Bu gelişme üzerine, II. Bayezid Venedik ve Papa'ya elçiler göndererek Cem'in salıverilememesi için ricada bulundu. Eylül 1494'te Fransa kralı VIII. Charles ordusu ile Napoli'ye girdi. Cem ile birlikte Kudüs'e bir Haçlı seferi düzenlemek arzusuyla onu Papa'dan talep etti. Papa Alexandre bu talep kabul ederek Cem'i 28 Ocak 1495'te Fransa kralına teslim etti. Cem'in bir süredir hasta idi, hastalığı yolda arttı ve 25 Şubat 1495 tarihinde vefat etti. Cem'in tabutu iki yıl Napoli'de kaldı. 1499 senesi başlarında II. Bayezid'in talebi üzerine, Osmanlı ülkesine gönderildi. Cem'in cenazesi Bursa'ya götürülerek Muradiye'de Mustafa-i Atik kümbetine defn edildi. Cem'in Batı'ya ilticası, II. Bayezid'in Batı siyasetinin ipotek altına aldı.</p> <p>2- Çaldıran Şavaşı'nın Osmanlı Devleti için çok önemli sonuçları olmuştur. Savaşı Osmanlı ordusu kazanmıştır. Şah İsmail'in hazinesi, eşi ve Tebriz halkından sanat erbabı İstanbul'a nakledilmiştir. Ayrıca Osmanlı Devleti'nin toprak kazanımları olmuştur. İlk olarak, Bayburt, Erzincan ve Kığı'yı zapt eden Bıyıklı Mehmed Ağa Kemah'ı zapta gönderilmiştir. Mayıs 1515'te Sultan Selim'in katılımı ile Kemah alınmıştır. İkinci olarak, Sultan Selim Dulkadıroğulları Beyliği'ni zapt etmek üzere Rumeli beylerbeyi Hadım Sinan Paşa'yı görevlendirmiştir. Sinan Paşa, Haziran 1515'te Nurhak Dağı'nda Dulkadırlı kuvvetlerini yenerek bu beyliğe son verdi. Maraş ve Elbistan bir sancak haline gerilerek Şehsuvaroğlu Ali Bey'e verildi. Üçün olarak, Diyarbakır bölgesi Bıyıklı Mehmed Paşa ve Sivas beylerbeyi Sadi Bey kuvvetleri tarafından Safaviler'den zapt edildi. Son olarak, Doğu Anadolu'daki Kürt aşiret beyleri İdris-i Bitlisi ve bazı Şafii yerli ümeranın çabaları ile Osmanlı Devleti'ne itaat ettiler. Osmanlı Devleti, bu yerel beylere buldukları toprakları yurtluk ve ocaklık olarak verdi. Yurtluk ve ocaklık sistemi, yerel beylerin idaresinin babadan oğula geçecek şekilde devam etmesini sağladı.</p> <p>3- Barbaros Hayreddin Paşa, 1533'te Osmanlı Devleti hizmetine girerek Kaptan-ı Deryalığa getirilmiştir. Bu görevde bulunduğu sürede ilk olarak 1534'te Tunus'u ele geçirmiş ancak buradaki hâkimiyet bir yıl sürmüştür. Adria Doria komutasındaki Haçlı donaması 1535'te Tunus'u geri aldı. 1537'de Barbaros Hayreddin Paşa, Venediklilere karşı açılan Korfu Seferi'ne katıldı. Sultan I. Süleyman, sefer sonuçlanmadan Korfu adası kuşatmasını kaldırdı. 1538'de Barbaros Hayreddin Paşa, Girit başta olmak birçok Venedik adasını ele geçirdi, bir kısmını haraca bağladı. Bu yılın 24 Eylül'ünde Preveze önlerinde Adria Doria komutasındaki Haçlı donanmasını ile karşılaştı. Osmanlı donanmasında 122 gemi 8000 askere karşılık Haçlı donanmasında 300 gemi 60000 asker bulunuyordu. Hayreddin Paşa, dahiyane taktikleri ile düşman donanmasını mağlup etti. Bu zafer, Osmanlı donanmasını</p>	

	<p>Akdeniz’de tek güç haline getirmiştir. 1541’de Roma-Germen İmparatoru Şalken Cezayir önlerinde bozguna uğrayıp İspanya’ya döndükten sonra Fransa kralı I. Fransua ile yeniden mücadeleye başladı. Fransa Osmanlı Devleti’nden askeri yardım talebince bulununca, Barbaros Hayrettin Paşa komutasındaki Osmanlı donanması Fransız donanması ile birlikte 1543’te Şariken’in müttefiki Savua Düklüğü ’ne bağlı Nis’i muhasara etti. Uzun muhasaraya rağmen Nis şehrinin iç kalesi alınamadı. Ertesi yıl Osman ı donanması buradan ayrılarak İstanbul’a döndü. Hayreddin Paşa, bir daha deniz seferine çıkmadı. 14 Temmuz 1546 tarihinde vefat etti. Cenazesi Beşiktaş’ta iskele civarında defnedildi.</p>
Kaynak Kitap	<p>İsmet Miroğlu, “II. Bayezid Devri ve Yavuz Selim Devri”, Editör: Kenan Seyithanoğlu, <i>Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi</i>, c. 10, İstanbul 1989, s. 252-312.</p> <p>Feridun Emecen, “Kanunî Devri”, Editör: Kenan Seyithanoğlu, <i>Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi</i>, c. 10, İstanbul 1989, s. 313-382.</p> <p>Mücteba İlgürel, “II. Selim, III. Murad ve III. Mehmed Devirleri”, Editör: Kenan Seyithanoğlu, <i>Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi</i>, c. 10, İstanbul 1989, s. 383-401.</p>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>1- İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi, C. II, III/1, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 1983.</p> <p>2- Halil İnalçık, Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekopnomi, Eren Yayınları, İstanbul 1993.</p> <p>3- Halil İnalçık, Osmanlılar, Timaş Yayınları, İstanbul 2010</p> <p>4- Tufan Gündüz (edit), Osmanlı Tarihi El Kitabı, Gafiker Yayınları, Ankara 2013.</p> <p>5- İslam Ansiklopedileri (EI, MEB ve DİA)</p>

III. SINIF GÜZ DÖNEMİ DERS PLANLARI

Osmanlı Tarihi 3

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Yunus Emre TEKİNSOY
Oda Numarası	MA-K1-49
Ofis Saatleri	Salı 10:00-12:00
E-posta	
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	III. Mehmed'in saltanatından 1699'daki Karlofça Antlaşması'na kadar Osmanlı Devleti'nin siyasi, idarî, askerî, sosyal ve ekonomik yapısını incelemek, bunun iç ve dış dinamiklerini tahlil ederek öğretmek.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Büyük Buhran (1593-1623)-I: İsyân İklimi ve III. Mehmed'in Saltanatının Sonu
	III. Mehmed Devri isyanlarını-Maaş (1595), Kira Kadın'ın Katli (1600), III. Mehmed'e Karşı İsyân (1601), Yeniçeri-Sipahi Kavgası (1603)- bilir.
	Celali isyanlarının sebeplerini açıklar.
	Önemli Celali isyanlarını sıralar.
	Celali isyanlarının sonuçlarını ve etkilerini ifade eder.
	Büyük Buhran (1593-1623)-II: Birinci Ahmed'den IV. Murad'a Kişiler
	Birinci Ahmed'in saltanatı (1603-1617) döneminde meydana gelen gelişmeleri genel olarak açıklayabilir.
	Kardeş katlinin sona erme sürecini neden ve sonuçlarıyla bilir.
	Kösem Sultan ve Osmanlı sarayının güçlü kadınlarının biyografisini sıralar.
	Birinci Mustafa'nın kısa süren ilk saltanatını, II. Osman'ın tahta çıkışını açıklar.
	II. Osman'ın saltanatını ve tahttan indirilişindeki etkenleri yorumlar.
	Büyük Buhran (1593-1623)-III: Birinci Ahmed'den IV. Murad'a Önemli Olaylar (Avusturya-İran Savaşları)
	1593-1606 arasında meydana gelen Avusturya Savaşlarının nedenleri ve genel seyrini bilir.
	1593-1606 arasındaki Avusturya savaşlarının önemli bir aşaması olan Haçova Meydan Muharebesi'nin detaylarını açıklar ve 1606 Zıttorok Antlaşması'nın detaylarını sıralar.
Şah Abbas ve onun saltanatı sırasında İran'daki değişimi açıklar.	
Osmanlı-İran savaşlarının söz konusu süreçteki gelişimini değerlendirir.	
Büyük Buhran (1593-1623)-IV: Birinci Ahmed'den IV. Murad'a Önemli Olaylar (Kazaklar-Lehler ve Cizvitlerle Olan İlişkiler)	
Kazakların kim olduğunu bilir ve Osmanlılara yönelik Kazak saldırılarını sıralayıp etkilerini değerlendirebilir.	
Osmanlı Devleti'ne yönelik Kazak saldırılarından yola çıkıp 1621'de Lehistan üzerine düzenlenen Hotin Seferi'ni neden	

	ve sonuçlarıyla açıklar.
	Cizvitlerin kim olduğunu bilir ve söz konusu dönemde Osmanlı topraklarında ilk kıvılcımları atılan misyonerlik faaliyetlerini ve bu misyoner faaliyetlerin etkilerini irdeler.
	II. Osman'ın yapmayı tasarladığı öne sürülen ıslahatları açıklar.
	Devlet Otoritesinin Yeniden Tesis Edilmesi ve Islahatlar (1623-1656)-I: IV. Murat (1623-1640)-İlk Seneler
	IV. Murat'ın tahta çıktığı zamanki koşulları ve devlet kurumlarının içinde bulunduğu sıkıntıları bilir.
	Abaza Mehmed Paşa İsyanı'nın etkilerini değerlendirir.
	IV. Murad'ın tahta geçtiği sıralarda İran'ın Osmanlı Devleti'ne karşı tutumunu ve Bağdat'ta meydana gelen olumsuz hadiseleri açıklar.
	Bu dönemdeki Osmanlı-İran Savaşı'nın seyrini dile getirir.
	Devlet Otoritesinin Yeniden Tesis Edilmesi ve Islahatlar (1623-1656)-II: IV. Murat (1623-1640)-Padişahın İktidarı Ele Alması
	IV. Murad dönemindeki Kapıkulu İsyanı ve bu isyanın arkasındaki dinamikleri bilir.
	IV. Murad'ın iktidarın dizginlerini ele alma sürecini değerlendirir.
	IV. Murad'ın ıslahatlarını sıralar.
	IV. Murad'ın kişiliğinin gelişmesindeki faktörleri değerlendirir.
	Devlet Otoritesinin Yeniden Tesis Edilmesi ve Islahatlar (1623-1656)-III: IV. Murat (1623-1640)-Padişahın Dış Politikası
	IV. Murad'ın Kuzey Politikası, Lehistan ve Kazaklara karşı izlediği siyaset ve Kırım'ın bu noktadaki fonksiyonunu açıklar.
	IV. Murad'ın Revan Seferi ve sonuçlarını dile getirir.
	IV. Murad'ın Bağdat Seferi ve sonuçlarını açıklar.
	IV. Murad'ın ölümü ve ardında bıraktığı izleri tartışır.
	Devlet Otoritesinin Yeniden Tesis Edilmesi ve Islahatlar (1623-1656)-IV: I. İbrahim (1640-1648)-İstikrardan Kaosa
	Birinci İbrahim döneminin genel bir değerlendirmesini yapar.
	Birinci İbrahim üzerinde etkili olan Cinci Hoca, kadınlar ve diğer musahib ve musahibeleri tanır.
	Birinci İbrahim döneminin başlıca siyasi gelişmesi olan ve 25 sene sürecek Girit Seferi'nin başlangıcını irdeler.
	Birinci İbrahim'in tahttan indirilmesine yol açacak süreci bilir ve tahttan indirile nedenlerini ve ölümünü açıklar.
	Devlet Otoritesinin Yeniden Tesis Edilmesi ve Islahatlar (1623-1656)-V: IV. Mehmed (1648-1683)-İlk Yılları
	IV. Mehmed'in kısa özgeçmişini bilir.
	Kösem Sultan'ın ölümü ve kadınlar saltanatının çöküşü ile ağalar saltanatını bilir; bu süreçle ilgili ayrıntıları ayırt eder.
	Tarhuncu Ahmed Paşa'nın veziriazamlığını bilir; bu dönemde meydana gelen Vaka-yı Vakvakiye ve diğer iç karışıklıkları tartışır.
	Bir dini hareket olarak Kadızadelerin devlet içerisindeki güçlenme sürecini açıklar.
	Yenilmez Türk'ün Dönüşü (1653-1683)-I: Köprülü Mehmed Paşa ve Fazıl Ahmed Paşa'nın Sadrazamlıkları
	Köprülü Mehmed Paşa'nın nasıl bir ortamda sadrazamlığı kabul ettiğini ve biyografisini açıklar.
	Köprülü Mehmed Paşa zamanından gerçekleşen Kadızeli

		<p>Hareketi'nin sona ermesi, Rum Patriği'nin idamı, Çanakkale Savaşları, Erdel Seferi, Abaza Hasan Paşa isyanı gibi önemli olayları bilir.</p> <p>Fazıl Ahmed Paşa'nın biyografisini ifade eder.</p> <p>Fazıl Ahmed Paşa'nın sadrazamlığı sırasında meydana gelen Yeni Camii'nin açılışı, Uyvar'ın Fethi, Vasvar Barışı, Kandiye'nin fethi, Kamanıçe'nin Fethi, Sabetay Sevi ve Dönmelik, Büyük Sünnet Düğünü gibi olayları bilir.</p> <p>Yenilmez Türk'ün Dönüşü (1653-1683)-II: Fazıl Ahmed Paşa ve Merzifonlu Kara Mustafa Paşa</p> <p>Fazıl Ahmed Paşa'nın sadrazamlığı sırasında Fransa'nın Venedik'e yardımı, Fransa elçisinin hapse atılması, Fransa'yla diplomatik kriz, Fransa'nın Türkiye'yi işgal planı gibi olayları bilir.</p> <p>Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın biyografisini dile getirir.</p> <p>Çehrin Seferi ve Rusya ile ilişkileri ifade eder.</p> <p>Köprülü ailesinin Osmanlı Devleti içerisindeki yerini bilir.</p> <p>Viyana Felaket Seneleri (1683-1699)-I: Viyana Kuşatması</p> <p>İkinci Viyana Kuşatması'nı hazırlayan sebepleri açıklar.</p> <p>Viyana Kuşatması'nın önemli aşamalarını ve Kahlenberg Muharebesi'ni bilir.</p> <p>İkinci Viyana Kuşatması'nın başarısız olmasındaki etkenleri değerlendirir.</p> <p>Viyana Kuşatması'ndan Sonra Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın öldürülmesi ve kuşatma sonrasında Avrupa'da meydana gelen gelişmeleri bilir.</p> <p>Viyana Felaket Seneleri (1683-1699)-II: Bozgun ve İsyan-Kutsal İttifak Savaşları</p> <p>Viyana'dan sonra Budin'in düşmesi, Macaristan hâkimiyetinin sona ermesi, Mora'nın işgal edilmesi, Lehistan ve Rusya tarafından Osmanlı topraklarına yapılan saldırıları bilir; Osmanlı Devleti'ne karşı Avusturya, Venedik, Rusya ve Lehistan'ın oluşturduğu ittifakın yapısını açıklar.</p> <p>IV. Mehmed'in av tutkusu ve bu tutkuya bağlı olarak yaşanan taht değişikliğini açıklar; yeni tahta çıkan II. Süleyman'ın biyografisini bilir. Onun döneminde yaşanan İstanbul'daki karışıklığı, bakır para dönemini, Fazıl Mustafa Paşa'nın sadrazamlığını, Belgrad'ın yeniden fethini dile getirir</p> <p>II. Süleyman'dan sonra II. Ahmed'in; ardından II. Mustafa'nın tahta geçişini, padişah II. Mustafa'nın sefere çıkışını ve en son Zenta Muharebesi'nde alınan yenilgiyi bilir.</p>
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Büyük Buhran (1593-1623)-I: İsyan İklimi ve III. Mehmed'in Saltanatının Sonu
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Büyük Buhran (1593-1623)-II: Birinci Ahmed'den IV. Murad'a Kişiler
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Büyük Buhran (1593-1623)-III: Birinci Ahmed'den IV. Murad'a Önemli Olaylar (Avusturya-İran Savaşları)
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Büyük Buhran (1593-1623)-IV: Birinci Ahmed'den IV. Murad'a Önemli Olaylar (Kazaklar-Lehler ve Cizvitlerle Olan İlişkiler)
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Devlet Otoritesinin Yeniden Tesis Edilmesi ve İslahatlar (1623-1656)-I: IV. Murat (1623-1640)-İlk Seneler
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Devlet Otoritesinin Yeniden Tesis Edilmesi ve İslahatlar (1623-1656)-II: IV. Murat (1623-1640)-Padişahın İktidarı Ele Alması
	16-24. 11. 2024	Ara Sınav

8	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Devlet Otoritesinin Yeniden Tesis Edilmesi ve Islahatlar (1623-1656)-III: IV. Murat (1623-1640)-Padişahın Dış Politikası	5, 9, 11, 15, 16
9	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Devlet Otoritesinin Yeniden Tesis Edilmesi ve Islahatlar (1623-1656)-IV: I. İbrahim (1640-1648)-İstikrardan Kaosa	5, 9, 11, 15, 16
10	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Devlet Otoritesinin Yeniden Tesis Edilmesi ve Islahatlar (1623-1656)-V: IV. Mehmed (1648-168)-İlk Yılları	5, 9, 11, 15, 16
11	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Yenilmez Türk'ün Dönüşü (1653-1683)-I: Köprülü Mehmed Paşa ve Fazıl Ahmed Paşa'nın Sadrazamlıkları	5, 9, 11, 15, 16
12	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Yenilmez Türk'ün Dönüşü (1653-1683)-II: Fazıl Ahmed Paşa ve Merzifonlu Kara Mustafa Paşa	5, 9, 11, 15, 16
13	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Viyana Felaket Seneleri (1683-1699)-I: Viyana Kuşatması	5, 9, 11, 15, 16
	5-14 Ocak 2025	Yarıyıl Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan sorulardan oluşan bir ara ve bir yarıyıl sonu sınavı aracılığıyla yapılacaktır. Ara sınavın ortalamaya katkısı % 40; yarıyıl sonu sınavının ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.		
Örnek Sorular	<p>Ara sınav ve yarıyıl sonusınavıdörder sorudan oluşmaktadır.</p> <p>Birinci soru dersler sırasında öğrencilere gösterilen haritaları takip etmeye dayalıdır. Bu soruda öğrenci karşısında dilsiz bir harita bulacaktır. Harita üzerinde en az beş nokta A, B, C, D, E noktaları şeklinde işaretlenmiş olacaktır. Öğrencilere soru içerisinde A, B, C, D, E noktalarındaki yerlerin isimleri karışık bir düzende verilecektir. Öğrenciden bu verilenleri ilgili noktalara doğru olarak yerleştirilmesi beklenmektedir. Örnek: Bağdat, Revan, İstanbul, Viyana ve Girit adasını haritada A, B, C, D, E ile gösterilen noktalarda doğru bir şekilde gösteriniz.</p> <p>İkinci sorukavramları bilmeye dayalı olacaktır. Bu soruda öğrenciden ders içerisinde geçen ve kâğıt üzerinde yazan beş kavramın açıklamasını yapması beklenmektedir. Soruda farklı cevapları önlemek için daha ziyade kavramın etimolojik manasının yazılması önemlidir.</p> <p>Üçüncü soru öğrencilerin dikkatini değerlendirmeye yönelik bir sorudur ve Doğru-Yanlış ayırımının belirlenmesi amacını taşımaktadır. Öğrenciye beş yargı verilecektir. Öğrenciden bu bilginin doğru ya da yanlış olduğunu belirlemesi istenecektir.</p> <p>Dördüncü soru açık uçlu ve empatiyle bilgiyi bir arada ölçmeye dayalı bir sorudur. Bu soruda öğrenciye derslerde gördüğü bir olayı ya da bir gelişmeyi o dönemin bir karakterine bürünerek anlatması önerilmektedir. Bu soruda öğrencinin salt bilgiyi kullanması değil empati kurarak bilgiyi kendi penceresinden kurgulaması istenmektedir. Soruya cevap veren öğrenciden maddelerle anlatmaktan kaçınması beklenmektedir. Öğrenci bilgiyi kendi cümleleri, kendi kurgusu ve yorumlarıyla bir kompozisyona dönüştürerek bu sorudan iyi bir puan alabilir.</p>		
Cevap Anahtarı	<p>Birinci sorunun cevabı bu yerlerin haritada ilgili harflerle doğru eşleştirilmesidir.</p> <p>İkinci soruya örnek bir cevap verecek olursak, kavramımız <i>kaht-ı ricâl</i> olsun. Bu kavramın doğru şu olmalıdır: "Devlet adamı kıtlığı."</p> <p>Üçüncü soruya örnek: Öğrenciye aşağıdaki iki örnekteki gibi beş yargı verilecektir:</p> <p><i>Yargı 1:</i> (...) Osmanlı Devleti'nde şehzadelerin şimşirlik denilen bir yapıda gözetim altında bulundurma uygulaması ilk olarak IV. Mehmed zamanında başlamıştır. Bu doğru bir yargıdır. O nedenle öğrenci yargının önündeki parantez içerisine "D" yazmalıdır.</p> <p><i>Yargı 2:</i> (...) Evliya Çelebi Kitab-ı Bahriye'nin yazarıdır. Bu yanlış bir yargıdır. Kitab-ı Bahriye'nin yazarı Piri Reis olmalıdır. Evliya Çelebi'nin eseri Seyahatname'dir. O nedenle öğrenci yargının önündeki parantez içerisine "Y" yazmalıdır.</p>		

	<p>Dördüncü soruya örnek:</p> <p>Soru: Kendinizi Celali isyanlarının yoğun olduğu bir dönemde bir suhte olarak düşünün. İsyana destek veren çeşitli toplumsal gruplar içerisinde sizden de katılanlar oldu. Bir suhtenin gözünden suhtelerin isyanlara destek vermesinin nedenlerini izah ediniz.</p> <p>Cevap: “Ben Tokat’ta Gökmedrese’ye devam eden bir suhteyim. Kanuni Sultan Süleyman döneminden itibaren medrese mezunları çeşitli sıkıntılarla karşılaştı. Şöyle ki bu dönemde mülazemet denilen bir uygulama başladı. Mülazemet çeşitli devlet görevlerinin sırayla ve belirli süreliğine verilmesi uygulamasıydı. Biz medrese mezunları mezun olup icazet aldığımızda bir mesleğe atılmak konusunda üç seçeneğimiz vardı. Ya bir camide ya da bir mescitte dini bir görevi üstlenmek; ya medresede kalıp eğitimimizi ilerletip müderrisliğe kadar ilerlemek ya da kadı olup Osmanlı adli ve idari işlerinin bir parçası olmak. Çoğumuzun amacı sonuncusu yani kadı olmaktı. Kadılık bu kadar cazip olunca ve sayısı da sınırlı olunca uzun bekleme süreleri yorucu oluyordu. Öte yandan kadı olamayanlarımız din ve eğitim görevleri bulmak konusunda da şansımızı yitirmiştik. Açıkçası eğitim alıp işsiz kalmak bizde gelecek endişelerini çoğaltmıştı. Ayrıca askeri kadrolar da eskisi kadar kolay elde edilemiyordu. Timar arazileri sayısal varlığını korurken herkese bir timar düşmesi gibi bir şans da yoktu. Buna bir de 16. Yüzyıl boyunca nüfus artışı da eklendiğinde medrese öğrencisi olsak da umutsuzluk hepimize hâkim olmuştu. Yaptığımız doğru ve bir hareket olmadığı ve hiçbir dönemde haklı bulunmayacağımız bir gerçek olsa da söz konusu dönemde mutsuz bazı çevreler gibi bizden de bu isyana katılanlar olmuştu.”</p> <p><i>Aslında bu sorunun cevabı kısaca şudur:</i> Kanuni döneminden itibaren Osmanlı Devleti’nde devlet kadrolarında iş bekleyenlerin sayısı artmıştır. Bu iş bekleyen kişiler arasında medrese mezunları başı çekmekteydi. Kanuni yaptığı yasal düzenlemelerle medrese mezunlarından iş bekleyenler için mülazemet sistemini getirmişti. Belirli bir bekleme süresinden sonra medrese mezunu üç sene gibi bir süreyle kadroya atanıyordu. Ancak üç sene sonrasında bir daha kendisine görev gelene kadar açıkta bekliyordu. Bu sistem medrese mezunlarında bir yandan umutsuzluk yaratırken; bir yandan da kadılık gibi önemli görevlere gelenlerin yolsuzluk ve haksızlıklar yapmasına da yol açıyordu. Büyük Celali isyanları sırasında medreseler giden öğrencilerden bir kısmı da isyanlara destek vermiş; köylerde ve şehirlerde çocuk kaçırmadan yağma ve çapula kadar birçok olaya karışmıştı. Bu hiçbir dönem haklı görülmecek durumu öğrenciden o dönemin bir karakteri olarak anlatması istenmiştir. Burada önemli olan öğrencinin sistemdeki bozukluğu anlayıp anlamadığıdır. Soru öğrencinin kompozisyonuna dayalı olacağından öğrencinin kurgusu ve cevabı diğerlerinden farklı olabilir. Önemli olan konuyu özü olan hadiseleri kurgu içerisine yerleştirmesidir.</p>
<p>Kaynak Kitap</p>	<p>İsmail Hakkı Uzunçarşılı, <i>Osmanlı Tarihi</i>, III. Cilt, Birinci Kısım, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 2011.</p>
<p>Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi</p>	<p>Halil İnalcık, <i>Devlet-i Aliye</i>, 1-4 (Takım), Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2017. Ahmed Refik Altınay, <i>Osmanlı'nın Felaket Seneleri</i>, İlgü Kültür Sanat Yayınları, İstanbul 2015. A.Turan Oflaz, <i>IV. Murat</i>, İz Yayıncılık, İstanbul 2018. (Tiyatro)</p>

Yeniçağ Avrupa Tarihi

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Murat HANILÇE	
Oda Numarası	MA-K1-44	
Ofis Saatleri	Salı 10:00-12:00	
E-posta	murat.hanilce@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Yeniçağ'da Avrupa'da meydana gelen siyasi, sosyal ve kültürel olayların dünya tarihine katkılarının tartışılması	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Ortaçağ'dan Yeniçağ'a Geçişte Avrupa'nın Durumu	
	Çağ Kavramı, Ortaçağ'ın kendi içerisinde ayrıldığı Erken, Klasik ve Geç Ortaçağ dilimlerini ayırt etmeyi bilir.	
	Erken, Klasik ve Geç Ortaçağ'da meydana gelen gelişmeler kronolojik olarak sıralayabilir ve bu olayları tanımlayabilir.	
	Yeniçağ'a geçerken Ortaçağ'ın Avrupa'da biriktirdiği bilgi kaynaklarını ve sahiplerini (Batlamyus, Dante, Marco Polo) söyleyebilir.	
	Keşifler-I (Öncü Kaşifler)	
	Keşiflerin arka planını bilir. Portekiz ve İspanyol Keşiflerine kadar Kartacalılar, Araplar, Vikinglerin keşif girişimlerini sıralayabilir.	
	"Kartacalılar, Araplar, Vikingler ve Çinlilerin keşif girişimleri neden kesintiye uğradı? Bu toplumlar ya da uygarlıklar nerede eksik kaldı?" sorularına cevap bulabilir?	
	Keşfetmenin uygun koşulları üzerine fikir geliştirebilir.	
	Keşifler-II (Keşifler Öncesi Uluslar arası Ticaret ve Ticaret Malları)	
	Sessiz Takasın nasıl gerçekleştiğini bilir.	
	Baharat, altın, tuz ve şeker gibi ürünlerin uluslar arasındaki ticaretteki payını dile getirebilir.	
	Keşifler çağına Kara Ölüm adı verilen Veba Salgını'nın etkisini ve köleciliğin diğer ürünlerle uluslar arasındaki ticaretteki payını belirtir.	
	Keşifler-III (Keşifler ve İtalyan Şehir Devletleri)	
	İtalya yarımadasında Yakınçağ'da bir birlik kurulana kadar var olan şehir devletlerini (Venedik, Ceneviz, Floransa gibi) tanıır.	
Bu devletleri Akdeniz ticaretindeki etkisini irdeleyebilir.		
İtalyan şehirlerinin neden bir devlet olarak keşifler içerisinde rol oynayamadığı, İtalyan denizcilerin başka keşif devletlere neden hizmet etmek zorunda kaldığı soruları ve keşifler içerisindeki başka katkılarının neler olduğu sorularının cevabını bulur.		
Keşifler-IV (Kaşif Devletler: Portekiz ve İspanya)		

Portekiz'in uluslaşma süreci, Prens Gemicisi Henry ve bu devletin araştırmacı ruhunu bilir.
İspanya'nın Portekiz'le girdiği rekabet ve Amerika kıtasındaki etkinliklerini açıklayabilir.
İber Yarımadası'nın iki devleti Portekiz ve İspanya'nın keşiflerini tetikleyen Haçlı Ruhunu (Reconquista) kavramını irdeleyebilir.
Keşifler-V (Keşfedilen Kıtalar: Afrika ve Asya)
Keşifler Çağı'na girerken Afrika'nın durumunu bilir.
Keşifler Çağı'na girerken Asya'nın durumunu bilir ve Keşiflerdeki Müslüman katkısını fark edebilir.
Portekiz'in Afrika ve Asya kıtasında başarısını etkileyen olumlu ve olumsuz yönleri sıralayabilir.
Keşifler-VI (Keşfedilen Kıtalar: Amerika ve Okyanusya)
Amerika ve Okyanusya'nın Keşifler Çağı'ndaki durumunu bilir.
İspanyolların karasal yayılmacılığının Portekizlilerin denizel yayılmacılığından farkını ayırt edebilir.
Keşifler, kâşifler ve keşfedilenler hakkında genel bir değerlendirme yapabilir.
Yeniçağ'ın Önemli Gelişmelerine Kavramsal Bir Bakış
Bir kavram olarak Feodalite'yi değerlendirebilir; Feodalite'nin özgür bireyin ortaya çıkmasında ve çok sesli bir Avrupa'nın doğuşundaki rolünü tartışabilir.
Rönesans, Reform, Din, Aydınlanma ve Kapitalizm arasındaki tarihsel bağları kurgulayabilir.
Yakınçağa giden süreçte Avrupa'nın kapitalist yapısının şekillenmesini değerlendirebilir.
Rönesans
Rönesans kavramının içerdiği farklı anlamları irdeler.
Rönesans'ın İtalya'da başlamasının ve bu yarımadadan Avrupa'nın geri kalanına yayılma nedenlerini ifade edebilir.
Batı Avrupa'daki ülkelerde Rönesans'ın önemli temsilcilerini ve önemli bazı sanat eserlerini ve edebi metinleri tanıyabilir.
Reform-I (Kavramlar-Nedenler-Kişiler)
Hıristiyanlık dini ile ilgili Katolik, Ortodoks vb. kavramları tanımlayabilir.
Katolik Kilisesi'ndeki yozlaşmayı ve bu yozlaşmanın nedenlerini bilir.
Bohemya, İngiltere ve Almanya'da Katolik Kilisesi'ne başkaldıran kişileri sıralayabilir.
Reform-II (Almanya'da Reform)
Martin Luther'i ve onun kiliseyi eleştirisini bilir.
Reform'un Almanya'da gerçekleşmesinin nedenlerini sorgulayabilir.
Reform'un Almanya dışındaki ülkelerde gerçekleşme sürecini anlayabilir.
Reform-III (Otuz Yıl Savaşları)
Mezhep Savaşları olarak da bilinen Otuz Yıl Savaşlarının nedenlerini sıralayabilir.
Westfalya Barışı'nın getirdiği yeni düzeni ifade edebilir.
Avrupa Tarihindeki değişim ve yeni gelişmeleri bilir.
Otuz Yıl Savaşlarından Sonra Avrupa
Güneş Kralı (XIV. Louis) ve Avrupa'nın Hakemliğine sahip olan Fransa'nın ve beraberinde mutlakiyetin yükselişini bilir.
İngiltere'de yaşanan Parlamento-Kral mücadelesi ve Şanlı Devrim'i tanımlayabilir.
Kuzey Avrupa ülkelerinin yükselişini, İspanya Veraset

		Savaşları, Rusya'nın Avrupa güçler dengesine katılması hakkında fikir sahibi olur.	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği	
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Ortaçağ'dan Yeniçağ'a Geçişte Avrupa'nın Durumu	1, 5, 11, 15, 16
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Keşifler-I (Öncü Kaşifler)	1, 5, 11, 15, 16
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Keşifler-II (Keşifler Öncesi Uluslar arası Ticaret ve Ticaret Malları)	1, 5, 11, 15, 16
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Keşifler-III (Keşifler ve İtalyan Şehir Devletleri)	1, 5, 11, 15, 16
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Keşifler-IV (Kaşif Devletler: Portekiz ve İspanya)	1, 5, 11, 15, 16
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Keşifler-V (Keşfedilen Kıtalar: Afrika ve Asya)	1, 5, 11, 15, 16
	16-24. 11. 2024	Ara Sınav	
8	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Keşifler-VI (Keşfedilen Kıtalar: Amerika ve Okyanusya)	1, 5, 11, 15, 16
9	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Yeniçağ'ın Önemli Gelişmelerine Kavramsal Bir Bakış	1, 5, 11, 15, 16
10	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Rönesans	1, 5, 11, 15, 16
11	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Reform-I (Kavramlar-Nedenler-Kişiler)	1, 5, 11, 15, 16
12	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Reform-II (Almanya'da Reform)	1, 5, 11, 15, 16
13	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Reform-III (Otuz Yıl Savaşları)	1, 5, 11, 15, 16
	5-14 Ocak 2025	Yarıyıl Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan sorulardan oluşan bir ara ve bir yarıyıl sonu sınavı aracılığıyla yapılacaktır. Ara sınavın ortalamaya katkısı % 40; yarıyıl sonu sınavının ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.		
Örnek Sorular	<p>Ara sınav ve yarıyıl sonu sınavı dörder sorudan oluşmaktadır.</p> <p>Birinci soru dersler sırasında öğrencilere gösterilen haritaları takip etmeye dayalıdır. Bu soruda öğrenci karşısında dilsiz bir harita bulacaktır. Harita üzerinde en az beş nokta A, B, C, D, E noktaları şeklinde işaretlenmiş olacaktır. Öğrencilere soru içerisinde A, B, C, D, E noktalarındaki yerlerin isimleri karışık bir düzende verilecektir. Öğrenciden bu verilenleri ilgili noktalara doğru olarak yerleştirilmesi beklenmektedir. Örnek: Grönland, Sarges, Cape Town, Azor Adaları ve Mexico City'yi haritada A, B, C, D, E ile gösterilen noktalarda doğru bir şekilde gösteriniz.</p> <p>İkinci soru kavramları bilmeye dayalı olacaktır. Bu soruda öğrenciden ders içerisinde geçen ve kâğıt üzerinde yazan beş kavramın açıklamasını yapması beklenmektedir. Soruda farklı cevapları önlemek için daha ziyade kavramın etimolojik manasının yazılması önemlidir.</p> <p>Üçüncü soru öğrencilerin dikkatini değerlendirmeye yönelik bir sorudur ve Doğru-Yanlış ayırımının belirlenmesi amacını taşımaktadır. Öğrenciye beş bilgi verilecektir. Öğrenciden bu bilginin doğru ya da yanlış olduğunu belirlemesi istenecektir.</p> <p>Dördüncü soru açık uçlu ve empatiyle bilgiyi bir arada ölçmeye dayalı bir sorudur. Bu soruda öğrenciye derslerde gördüğü bir olayı ya da bir gelişmeyi o dönemin bir karakterine bürünerek anlatması önerilmektedir. Bu soruda öğrencinin salt bilgiyi kullanması değil empati kurarak bilgiyi kendi penceresinden kurgulaması istenmektedir. Soruya cevap veren öğrenciden maddelerle anlatmaktan kaçınması beklenmektedir. Öğrenci bilgiyi kendi cümleleri, kendi kurgusu ve yorumlarıyla bir kompozisyona dönüştürerek bu sorudan iyi bir puan alabilir.</p>		
Cevap Anahtarı	<p>Birinci sorunun cevabı bu yerlerin haritada ilgili harflerle doğru eşleştirilmesidir.</p> <p>İkinci soruya örnek bir cevap verecek olursak, kavramımız <i>Rönesans</i> olsun. Rönesans'ın doğru etimolojik açıklaması şu olmalıdır: "Fransızca kökenli bir kelime olup yeniden doğuş manasına gelmektedir."</p> <p>Üçüncü soruya örnek: Öğrenciye aşağıdaki iki örnekteki gibi beş yargı verilecektir:</p> <p><i>Yargı 1:</i> (...) Coğrafi keşifleri başlatan ilk devlet İspanya'dır. Bu doğru bir yargıdır.</p>		

	<p>O nedenle öğrenci yargının önündeki parantez içerisine “D” yazmalıdır. <i>Yargı 2:</i> (...) İlahi Komedyanın yazarı Makyavel’dir. Bu yanlış bir yargıdır. İlahi Komedyanın yazarı Dante olmalıdır. O nedenle öğrenci yargının önündeki parantez içerisine “Y” yazmalıdır.</p> <p>Dördüncü soruya örnek:</p> <p>Soru: Kendinizi Çinli Amiral Zeng He’nin yerine koyun. 15. Yüzyılın başlangıcında Çin dışına yedi deniz seferi gerçekleştirdiğiniz biliniyor. Bu seferler sırasında Amerika kıtasına kadar ilerlediğiniz varsayılıyor. Hal böyleyken Çin sizden sonra neden içine kapandı ve Asya gibi bir kıtanın kaderini neden Batı Avrupalı ülkelerin ellerine bıraktı?.</p> <p>Cevap:“Beni Çin İmparatoru keşif için yollamamıştı. İmparatorun istekleri Batılılarınkinden çok farklıydı. O, benden ilk olarak kendisine rakip olarak gördüğü kayıp bir prensi aramamı bekliyordu. Ayrıca Çin’in gücünü gittiğim yerlerde tanıtmamı umuyordu. Bunun için gidilen yerlere bol miktarda hediye de hazırlamıştı. Ayrıca oralarda Çin’de olmayan ne varsa getirmemi istiyordu. Gittiğim yerlerde Çin’de olmayan pek bir şeye rastlamadım. Bula bula bir zürafa bulmuştum. Bir müddet bu zürafaya halkım tapındı bile. Ne var ki zürafa öldüğünde tanrısallığı da kayboldu. Seferlerde Çin’de olmayan bir şeyler bulamamam imparatoru ziyadesiyle etkiliyordu. İmparator bu meyanda Çin’in her yönüyle kendine yetecek bir yer olduğuna karar verdi. Bu arada ben yedinci seferde kayboldum ve geri dönemedim. Sonradan öğrendiğime göre imparator “Çin’in kapılarını dünyaya kapatmaya karar vermişti”. İmparatorun önceliği tahtını korumak, Çin seddini onartmak ve düşmanlarla savaşmak olmuştu. Böylece ülkem kendini tecrit etti ve dünyaya kapattı. Hangimiz bilebilirdik ki biz denizlerden çekilip içimize kapanırken bilmediğimiz bir uygarlığın gelip bu denizlere hâkim olacağını. Keşke Çin’in dışardan alabileceği birşeyler olsa ve imparatorun dikkati bu noktaya kaysaydı.”</p> <p><i>Aslında bu sorunun cevabı kısaca şudur:</i> Çin yedi sefer gerçekleştirmiştir. Amacı kayıp bir prensi aramaktır. Bir amacı da Çin’in dışındaki ülkelere bu devletin egemenliğini kabul ettirmektir. Son bir amaçsa Çin’de olmayana aramaktır. Ne var ki ne prens ne de Çin’de olmayan bulunabilmiştir. Öğrenci bu ve buna yakın bilgileri kendi cümleleriyle ifade edebilmelidir.</p>
Kaynak Kitap	<p>Keşifler İçin: David Arnold, <i>Coğrafi Keşifler Tarihi</i>, çev. Osman Bahadır, Yöneliş Yayınları, İstanbul 2000.</p> <p>Rönesans İçin: Peter Burke, <i>Avrupa’da Rönesans</i>, çev. Uygur Abacı, Literatür Yayınları, İstanbul 2016.</p> <p>Reform İçin: Carter Lindberg, <i>Avrupa’da Reform Tarihi & Ortaçağ Avrupası’ndan Modern Avrupa’ya Reformların Tarihi</i>, çev. Özgür Umut Hoşafçı, İnkılap Kitabevi, İstanbul 2014.</p> <p>Bütün Konular İçin: A.Kürşat Gökçaya ve Cemil Cahit Yeşilbursa, <i>Yeni ve Yakın Çağ Tarihi Bir Sosyal Tarih Çalışması</i>, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara 2016.</p>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>Daniel J. Boorstin, <i>Keşifler ve Buluşlar</i>, çev. Fatoş Dilber, İş Bankası Yayını, İstanbul 1994.</p> <p>Susan Wise Bauer, <i>Dünya Tarihi-Yeniçağ</i>, cilt: 3, çev. Mihriban Doğan, Say Yayınları, İstanbul 2016.</p>

OSMANLI TEŞKİLAT TARİHİ 1

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Samettin BAŞOL	
Oda Numarası	MA-K1-45	
Ofis Saatleri	Salı 10:00-12:00	
E-posta	samettin.basol@gop.edu.tr	
Ders Zamanı	Pazartesi N.Ö.11:15-15:00 II.Ö.18:15-21:00	
Derslik	A305-A305	
Dersin Amacı	Bu dersin amacı,Osmanlı Devleti'nin klasik döneminde devleti ayakta tutan ve onu güçlü kılan teşkilat ve kurumları tanıtmak, bunların işlev, görev ve görevlilerinin anlaşılmasını sağlamaktır. Ayrıca söz konusu kurum ve teşkilatların devlet ve toplumla olan ilişkilerini açıklayabilmektir.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Osmanlılarda Devlet, Kurumlaşma ve Teşkilatlanma Anlayışı	
	Osmanlı devlet anlayışını kavrar.	
	Osmanlı Devleti'nin teşkilatlanma anlayışını tanır.	
	Osmanlı teşkilatlarının oluşumuna kaynaklık eden öğeleri söyler.	
	Osmanlı Devleti'nin teşkilatlanması ile merkezileşmesi arasındaki ilişkiyi fark eder.	
	Osmanlı Teşkilat Tarihine Dair Kaynak, Yayın ve Çalışmalar	
	Osmanlı Teşkilat Tarihiyle ilgili temel kaynakları bilir.	
	Osmanlı Teşkilat Tarihi alanına katkı sunan önemli tarihçileri tanır ve onların alana katkılarını öğrenir.	
	Osmanlı'da Padişahlık Kurumu ve Hanedan: Görevleri, Saltanat Alametleri, Unvanları	
	Osmanlı Hanedanını ve özelliklerini kavrar.	
	Osmanlı Padişahının görev ve sorumluluklarını karşılaştırır.	
	Osmanlı Padişahının unvanları ile saltanat alametlerini açıklayabilir.	
	Osmanlı Saray Teşkilatı: Sarayın İşlevi, Birimleri, Özellikleri	
	Sarayın devlet teşkilatındaki yeri, işlevi ve önemini kavrar.	
Türklerde ve Osmanlılarda sarayın tarihsel gelişimini bilir.		
Osmanlı sarayları ve Sarayın birimleri hakkında bilgi sahibi olur.		
Enderun Teşkilatı: İşlevi, Özellikleri, Görevlileri		
Osmanlı Sarayının hizmet ve eğitim birimi olan Enderun'un yapısını, birimlerini tanır, kurumla ilişkisi olan kul sistemini açıklar.		
Enderun'un devlete nitelikli devlet adamı ve askeri görevli yetiştiren esas kurum olduğunu kavrar.		
Enderun'un idaresi, Enderun halkı ve görevlileri hakkında bilgi sahibi olur.		
Birun Teşkilatı: Yapısı, İşlevi ve Görevlileri		

		<p>Sarayın Birun bölümünde olan teşkilatlar hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Birun teşkilatlarındaki idareci ve personeli görevleriyle birlikte tanır.</p> <p>Birun Teşkilatlarının Osmanlı Devleti'ne ve teşkilatına katkısını değerlendirir.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin Yönetim Kurumu: Divan-ı Hümayun</p> <p>Divan-ı Hümayun'untarihsel gelişim sürecini bilir.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin merkez örgütü içinde Divan'ın yeri ve önemini kavrar.</p> <p>Divan-ı Hümayun'un Görevlerini tasnif eder ve sıralar.</p> <p>Divan-ı Hümayun Üyeleri ve Yardımcı Görevlileri</p> <p>Padişah ve Divan-ı Hümayun arasındaki ilişkiyi kavrar.</p> <p>Divan-ı Hümayun'un asli üyelerini sayar ve bu kişilerin görevlerini bilir.</p> <p>Divan-ı Hümayun'un yardımcı görevlilerini tanır ve bunların görevlerini söyler.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin Toprak Sistemi ve Özellikleri</p> <p>Osmanlı Toprak Sayımları ve Tahrir Sistemi hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin toprak sisteminde toprağın bölümlerini ve özelliklerini tanır.</p> <p>Osmanlı Toprak Sisteminin, devletin askeri, mali, idari, güvenlik ve merkezi yönetim ile ilişkisi hakkında çıkarımda bulunur.</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Kara Ordusu Teşkilatı</p> <p>Türklerde ve Osmanlılarda Ordu'nun tarihsel gelişim sürecini kavrar.</p> <p>Osmanlı Ordusu'nun şemasını çizebilir ve bölümlerini açıklayabilir.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde ordunun kurulmasıyla ilgili kişi, olay ve olguları açıklar.</p> <p>Devşirme Sistemi ve Kapıkulu Ordusu</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Devşirme Sisteminin özelliklerini bilir.</p> <p>Devşirme Sistemi ve Kapıkulu Ordusu arasındaki ilişkiyi kavrar.</p> <p>Kapıkulu Ordusunun bölüm ve birimlerini açıklayabilir.</p> <p>Tımar Sistemi ve Tımarlı Sipahi Ordusu</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Tımar Sistemini ve bu sistemin özelliklerini kavrar.</p> <p>Tımarlı Sipahi ordusunun yapısı hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Tımarlı Sipahilerin savaş kararı sonrasında nasıl toplanıp düzenli bir orduya dönüştüğünü analiz eder.</p> <p>Osmanlılarda Denizcilik ve Donanma Teşkilatı</p> <p>Türklerde Denizcilik ve Donanma faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Osmanlı tersaneleri ile donanmanın kurulup gelişme aşamalarını açıklar.</p> <p>Osmanlı Donanmasının denizlerdeki önemli başarı ve faaliyetlerini bilir.</p>	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği	
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Osmanlılarda Devlet, Kurumlaşma ve Teşkilatlanma Anlayışı	PY1
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Osmanlı Teşkilat Tarihine Dair Kaynak, Yayın ve Çalışmalar	PY1-PY2-PY10
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Osmanlı'da Padişahlık Kurumu ve Hanedan: Görevleri, Saltanat Alametleri, Unvanları	PY3

5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Osmanlı Saray Teşkilatı: Sarayın İşlevi, Birimleri, Özellikleri	PY3-PY4
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Enderun Teşkilatı: İşlevi, Özellikleri, Görevlileri	PY3-PY4
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Birun Teşkilatı: Yapısı, İşlevi ve Görevlileri	PY3-PY4
	16-24. 11. 2024	Ara Sınav	
8	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Osmanlı Devleti'nin Yönetim Kurumu: Divan-ı Hümayun	PY3-PY4
9	02. 12. 2024-06. 12. 2024	Divan-ı Hümayun Üyeleri ve Yardımcı Görevlileri	PY2
10	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Osmanlı Devleti'nin Toprak Sistemi ve Özellikleri	PY3-PY4-PY15
11	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Osmanlı Devleti'nde Kara Ordusu Teşkilatı	PY3-PY4-PY15
12	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Devşirme Sistemi ve Kapıkulu Ordusu	PY1-PY2
13	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Tımar Sistemi ve Tımarlı Sipahi Ordusu	PY1-PY2
	5-14 Ocak 2025	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.		
Örnek Sorular	<p>1. Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı sarayının Birun teşkilatında görevli emirlerden biri değildir?</p> <p>A) matbah-ı amire emini B) saray emini C) darphane emini D) şehremini E) arpa emini</p> <p>2. Türklerde hükümlerlik sembolleri, bir hükümdarın/padişahın,, göstergeleri sayılırlardı.</p> <p>Yukarıdaki cümleyi anlamca en doğru tamamlayan ifadeler hangi şıkta bir arada verilmiştir.</p> <p>A) asaletinin / gösterişliliğin / teşrifata uygunluğunun B) töresinin / İslam'ın / geleneğe uygunluğunun C) bağımsızlığının / meşruiyetinin / iktidarının D) zenginliğinin / şanının / üstünlüğünün E) divan başkanlığının / ordu komutanlığının / seyfiyenin başı oluşunun</p> <p>3. Aşağıdakilerden hangisi, Osmanlıların klasik dönemde kul sistemini kullanmasında temel bir etken oluşturmamıştır?</p> <p>A) Gayrimüslimleri Müslümanlaştırmak B) Selçuklu Gulam sisteminin etkisi C) Padişahın merkezi otoriteyi güçlü tutmak istemesi D) Gayrimüslimlerin nüfusundan faydalanmak E) Kurulmuşta etkili olan ailelerin dengelenmesi siyaseti</p>		
Cevap Anahtarı	1-B, 2-C, 3-A		
Kaynak Kitap	Mehmet Ali ÜNAL, <i>Osmanlı Müesseseleri Tarihi</i> , Fakülte Kitabevi, Isparta 2013. Osmanlı Teşkilat Tarihi El Kitabı , (Editör: Tufan Gündüz), Grafiker Yayınları, Ankara 2012.		
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yusuf Halaçoğlu, <i>XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı</i>, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1995. 2. Abdullah Saydam, <i>Osmanlı Medeniyeti Tarihi</i>, Kitabevi Yay. İstanbul 2014. 3. Halil İnalçık, <i>Devlet-i Aliyye I</i>, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2009. 4. İ. Hakkı Uzunçarşılı, <i>Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı</i>, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1988. 5. İ. Hakkı Uzunçarşılı, <i>Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı</i>, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1988. 		

TÜRK İNKILÂBININ TEMELLERİ 1

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Hakan YAŞAR
Oda Numarası	MA-Z-52
Ofis Saatleri	Pazartesi 10:00-12:00
E-posta	hakan.yasar@ gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Türk İnkılabı'na giden süreçte yaşanan modernleşmenin safhaları ve içeriğini kavratarak Türk İnkılabı'nın temel özelliklerini öğretmektir. Ayrıca Türk inkılabı'nın kendinden önce ve sonrasında gerçekleşen devrimler ve bağımsızlık hareketleriyle ilişkisini öğretmek benzer ve özgün yanlarını öğrencilere öğretmek temel amaçlardan biridir.

Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Devrim/İnkılâp, Reform, Cumhuriyet, Meşrutiyet, Mutlakiyet, Demokrasi, Islahat, İhtilal ve Darbe vb. Kavramlar
	Derste sıklıkla kullanılacak kavramları öğrenerek bunlar arasındaki ilişkiyi analiz edebilir.
	Kaynaklar ve Devrim Kuramları
	Türk İnkılabı'nın dair temel kaynaklara dair bilgi sahibi olur.
	Devrim kuramları ve kuramcıları hakkında bilgi sahibi olur.
	XIX Yüzyıl Osmanlı Devleti'nde Siyasal Olayların Genel Şeması ve Reform Hareketleri: III. Selim Dönemi ve Nizam-ı Cedit Hareketi, II. Mahmut Dönemi ve Senet-i İttifak.
	III. Selim Dönemi ve Nizam-ı Cedit Hareketi, II. Mahmut Dönemi ve Senet-i İttifak hakkında bilgi sahibi olur.
	II. Selim'den II. Abdülhamit'e kadar olan dönemde yapılan reformları Türk İnkılabı'yla ilişkilendirerek bu süreçte nasıl bir rol oynadığını kavrar.
	XIX Yüzyıl Osmanlı Devleti'nde Siyasal Olayların Genel Şeması ve Reform Hareketleri: Tanzimat Dönemi, I. Meşrutiyet Dönemi ve Kanun-i Esasi.
Tanzimat Dönemi, I. Meşrutiyet Dönemi ve Kanun-i Esasi hakkında bilgi sahibi olur.	
Tanzimat ve I. Meşrutiyet Dönemlerinde yapılan reformları Türk İnkılâbı'yla ilişkilendirerek bu süreçte nasıl bir rol oynadığını kavrar.	

		<p>Fikir Akımları: Osmanlılık, İslamcılık, Batıcılık, Türkçülük</p> <p>Osmanlılık, İslamcılık, Batıcılık ve Türkçülük fikir akımlarının doğuşu ve gelişim sürecine dair bilgi sahibi olur.</p> <p>Osmanlılık, İslamcılık, Batıcılık ve Türkçülük fikir akımlarının Türk İnkılabı'na giden süreçte nasıl bir rol oynadığını kavrar</p>
		<p>İttihat ve Terakki ve II. Meşrutiyet Dönemi</p> <p>İttihat ve Terakki Cemiyetinin tarihçesi, fikri yapısı ve Türk İnkılabı'na giden süreçte nasıl bir rol oynadığını öğrenir.</p> <p>II. Meşrutiyet Dönemi'nde yapılan siyasi ve sosyo-kültürel reformların Türk İnkılap Tarihi içerisindeki yerini kavrar.</p>
		<p>Milli Mücadele Dönemi: Milli Egemenlik</p> <p>Milli Mücadele Dönemi'ne dair genel bilgi sahibi olur.</p> <p>Milli Egemenlik ilkesini TBMM'nin açılışı ve faaliyetleri çerçevesinde kavrar.</p>
		<p>Milli Mücadele Dönemi: Anti-Emperyalist Savaş ve Tam Bağımsızlık</p> <p>Milli Mücadele'nin anti-emperyalist yönünü kavrar.</p> <p>Tam bağımsızlık fikrini kavramsallaştırarak Türk İnkılabı açısından ne ifade ettiğini öğrenir.</p>
		<p>Amerikan ve İngiliz Devrimi</p> <p>Amerikan ve İngiliz Devrimi'ne Dair Genel Bilgi Sahibi Olur ve Bu Devrimleri Türk İnkılabı'na Giden Süreçle İlişkilendirebilir.</p>
		<p>Sanayi Devrimi</p> <p>Sanayi Devrimi'ne dair genel bilgi sahibi olur.</p> <p>Sanayi Devrimi'nin getirilerini Türk modernleşme süreciyle ilişkilendirebilir.</p>
		<p>Fransız Devrimi, Napolyon İhtilal Savaşları: Sonuçları ve Etkiler</p> <p>Fransız Devrimi'ne dair genel bilgi sahibi olur.</p> <p>Fransız Devrimi'nin ortaya koyduğu fikirlerin Türk İnkılabı'na giden sürece nasıl tesir ettiğini kavrar</p>
		<p>Japon Devrimi ve Osmanlı Reform Hareketlerinin Mukayesesi</p> <p>Japon Devrimi'ne dair genel bilgi sahibi olur ve bu devrimi Osmanlı reform hareketleriyle ilişkilendirebilir.</p>
		<p>Saltanat'ın Kaldırılması, Cumhuriyetin İlanı ve Hilafet Kurumunun Lağvedilmesi</p> <p>Saltanat'ın kaldırılması, Cumhuriyetin ilanı ve Hilafet kurumunun lağvedilmesinin Türk inkılabı açısından ne anlam ifade ettiğini kavrar.</p>

Hafta-Tarih		Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Devrim/İnkılap, Reform, Cumhuriyet, Meşrutiyet, Mutlakiyet, Demokrasi, Islahat, İhtilal ve Darbe vb. Kavramlar	PY3
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Kaynaklar ve Devrim Kuramları	PY3-PY9- PY14-PY16
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	XIX Yüzyıl Osmanlı Devleti'nde Siyasal Olayların Genel Şeması ve Reform Hareketleri: III. Selim Dönemi ve Nizam-ı Cedid Hareketi, II. Mahmut Dönemi ve Senet-i İttifak.	PY9- PY14-PY16
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	XIX Yüzyıl Osmanlı Devleti'nde Siyasal Olayların Genel Şeması ve Reform Hareketleri: Tanzimat Dönemi, I. Meşrutiyet Dönemi ve Kanun-i Esasi.	PY3-PY9- PY14-PY16
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Fikir Akımları: Osmanlıcılık, İslamcılık, Batıcılık, Türkçülük	PY3-PY9- PY14-PY16
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	İttihat ve Terakki ve II. Meşrutiyet Dönemi	PY9- PY14-PY16
	16-24. 11. 2024	Ara Sınav	
8	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Milli Mücadele Dönemi: Milli Egemenlik	PY3-PY9- PY14-PY16
9	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Milli Mücadele Dönemi: Anti-Emperyalist Savaş ve Tam Bağımsızlık	PY3-PY9- PY14-PY16
10	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Amerikan ve İngiliz Devrimi	PY9- PY14-PY16
11	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Sanayi Devrimi	PY9- PY14-PY16
12	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Fransız Devrimi, Napolyon İhtilal Savaşları: Sonuçları ve Etkiler	PY9- PY14-PY16
13	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Japon Devrimi ve Osmanlı Reform Hareketlerinin Mukayesesi	PY9- PY14-PY16
	05-14 Ocak 2025	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular		1-Devrim/İnkılap, Reform, Cumhuriyet, Meşrutiyet, Mutlakiyet, Demokrasi, Islahat, İhtilal ve Darbe 2- Devrim kurumlarını yazarak bunlardan Marksist Devrim Kuramı'nı açıklayınız. 3- Japon Devrimi/Meiji Restorasyonu hakkında bilgi vererek Osmanlı modernleşme süreciyle mukayese ediniz.	
Cevap Anahtarı		1. Bu soruda öğrencilerden söz konusu kavramları tanımlayarak birbirleri ile olan ilişkisini izah etmeleri istenmektedir. 2. Bu soruya cevap olarak öğrencilerin devrim kuramlarının isimlerini yazarak Marksist Devrim Kuramı'nı temel özelliklerini açıklaması beklenmektedir. 3. Japon Devrimi/Meiji Restorasyonu hakkında bilgi vererek Osmanlı modernleşme süreciyle mukayese Japon Devri/Meiji Restorasyonu hakkında bilgi vererek Osmanlı modernleşme süreciyle mukayese etmesi beklenmektedir.	
Kaynak Kitap		Şerafettin Turan, Türk Devrim Tarihi , C.I-III, Bilgi Yayınevi, İstanbul 2004. Bernard Lewis, Modern Türkiye'nin Doğuşu , Arkadaş Yayıncılık, İstanbul 2008. Theda Skocpol, Devletler ve Toplumsal Devrimler , Çev.: S.Erdem Türközü, İmge Kitabevi, İstanbul 1997.	
Yardımcı Kaynaklar ve		M. Kemal Atatürk, Nutuk , I-II-III, MEB Yay., Ankara 1995. Şerafettin Turan, Kendine Özgü Bir Yaşam ve Kişilik Mustafa Kemal Atatürk , Bilgi Yayınevi,	

Okuma Listesi	Ankara 2004. Suna Kili, Türk Devrim Tarihi , Babil Kitabevi, İstanbul 2014. İhtilallar ve Darbeler Tarihi , Çev.: Sabiha Bozbağı, 20. Yüzyıl Yayınları, İstanbul 1966.

İSLAM MÜESSESELERİ VE MEDENİYET TARİHİ 1

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi İsmail TURAN	
Oda Numarası	MA-K1-49	
Ofis Saatleri	Pazartesi 13:0015-00	
E-posta		
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Kültür ve medeniyetimizi oluşturan kurumların tanıtılması amaçlanmaktadır	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Medeniyet Üzerine	
	Medeniyet kavramını bilir	
	Medeniyeti meydana getiren unsurları bilir	
	Medeniyeti etkileyen unsurları bilir	
	Medeniyetin gelişim aşamalarını bilir	
	İslam Medeniyetinin Doğduğu Ortam	
	İslam Medeniyetinin doğduğu ortamdaki siyasi yapılanmaları bilir	
	Diğer medeniyetlerin özellikleri hakkında bilgi sahibi olur	
	Kölelik kurumunu bilir	
	Aile ve kadına bakış açısını bilir	
	İslam medeniyeti öncesindeki önemli ilim merkezlerini bilir	
	İslam Medeniyetinin Kaynakları	
	Kur'an ve Sünnet'in İslam medeniyetinin kaynakları içerisindeki önemini bilir	
	Diğer yazılı kaynakları bilir	
	Tercüme ve Tercüme faaliyetlerini bilir	
	İslam Medeniyetinin Gelişim Aşamaları ve Temel Özellikleri	
	İslam Medeniyetinin doğuş aşamasını bilir	
	İslam Medeniyetinin gelişme ve yükselme aşamasını bilir	
	İslam Medeniyetinin duraklama ve yeni arayışlar aşamasını bilir	
	İslam Medeniyetine Temel Teşkil Eden Özellikleri bilir	
	İslam Medeniyetinin Temel Özelliklerini sentezleyebilir	
	İslam Medeniyetinin Manevi Dinamikleri	
	Medeniyet İçin Değerlerin Önemini bilir	
	İslam Medeniyetinde değerleri bilir	
	Örnek bir değer olan güveni bilir	
	Sosyal Hayat 1	
	Toplumunu oluşturan unsurları bilir	
	Toplumun temeli aileyi bilir	
	Müslümanların giyim ve kuşamını bilir	
Sosyal Hayat 2		
Bayram ve Şenlikleri bilir		
Sosyal Danışma İlkelerini bilir		
Sosyal Dayanışma alanlarını bilir		
Sosyal dayanışmanın yaptırımlarını bilir		
İdari Yapı 1		
Hilafeti ve halifenin özelliklerini bilir		

		Vezir ve vezirlik makamının özelliklerini bilir Katiplik ve katiplik makamının özelliklerini bilir İdari Yapı 2 Vilayetlerde idareyi bilir Adli teşkilatı bilir Askerî teşkilatı bilir Ekonomik Yapı 1 Hz. Peygamber dönemi ekonomik yapıyı bilir Dört halife dönemindeki malî yapıyı bilir Emeviler dönemindeki malî yapıyı bilir Ekonomik Yapı 2 Abbasiler dönemindeki malî yapıyı bilir İslam medeniyetinde paranın gelişim aşamasını bilir İslam medeniyetinde ticareti bilir Eğitim Öğretim 1 Eğitim öğretimin tarihi sürecini bilir İslam medeniyetinde kadın eğitiminin önemini bilir Ulema ve etkinliğini bilir Eğitim Öğretim 2 Medreseler ve işlevlerini bilir Darüşşifalar ve işlevlerini bilir İlk dönem eğitim koşulları hakkında bilgi sahibi olur	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği	
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024	Medeniyet Üzerine	PY4, PY8, PY 13
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024	İslam Medeniyetinin Doğduğu Ortam	PY4
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024	İslam Medeniyetinin Kaynakları	PY6, PY11
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024	İslam Medeniyetinin Gelişim Aşamaları ve Temel Özellikleri	PY2, PY12
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024	İslam Medeniyetinin Manevi Dinamikleri	PY11, PY 15
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Sosyal Hayat 1	PY11, PY 15
8	04. 11. 2024-08. 11. 2024	Sosyal Hayat 2	PY11, PY 15
	16-24. 11. 2024		
9	25. 11. 2024-29. 11. 2024	İdari Yapı 1	PY10, PY16
10	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	İdari Yapı 2	PY10, PY16
11	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Ekonomik Yapı 1	PY10, PY16
12	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Ekonomik Yapı 2	PY10, PY16
13	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Eğitim Öğretim 1	PY7
14	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Eğitim Öğretim 2	PY7
	17-28 Ocak 2024	05-14 Ocak 2025	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.		
Örnek Sorular	S.1. İslam Medeniyetinin gelişim aşamalarını yazarak içlerinden birini izah ediniz.? S.2. İslam medeniyetinde sosyal dayanışma ilkeleri hakkında bilgi veriniz?		
Cevap Anahtarı	C.1. a. Doğuş Aşaması b. Gelişme ve Yükselme Aşaması c. Duraklama ve Yeni Arayışlar Aşaması Doğuş Aşaması: Hz. Muhammed'in İslâmiyeti tebliğ ile görevlendirilmesinden (VII. yüzyıl başları) Emevîler'in yıkılışına (VIII. yüzyılın ortalarına) kadar geçen yaklaşık bir buçuk asırlık dönemdir. Bu aşamada İslâmiyet, önce Arap yarımadasına, bunu izleyen Dört Halife döneminde çoğu barış yoluyla gerçekleştirilen fetihlerle Suriye, Filistin, Irak, Mısır, Kuzey Afrika, Doğu Akdeniz, İran ve Horasan topraklarına yayılmış, bu bölgelerdeki halkın büyük		

	<p>kısmı İslâmiyeti kabul etmiştir. Eski dininde kalanlar da dinî özgürlüğe ve hukûkî özerkliğe sahip olarak varlıklarını sürdürmüşlerdir. Emevîler döneminde de Mâverâünnehir, Sind ve Endülüs İslâm topraklarına katılmış, İslâm dünyası Türkistan'dan Fransa'nın güneyine, Kafkaslardan Hindistan'a kadar genişlemiştir.</p> <p>Bu aşamada İslâm medeniyetinin asıl kurucuları Araplardır. Çok geçmeden, ileride İslâm medeniyetinin gelişmesine büyük katkılarda bulunacak olan Farslar, Berberîler ve Türkler İslâm'la tanışmış, hatta bunlar arasında İslâmiyet hızla yayılmıştır. Medeniyet açısından bakıldığında, bu dönemde, İslâm medeniyetinin temelini teşkil eden ana değerler hayata geçirilmiş, zihinsel ve sosyal dönüşüm gerçekleştirilmiş, başta dinî ilimler olmak üzere bilim alanında önemli adımlar atılmış, yazı yaygınlaştırılmış ve çeşitli alanlarda kurumlar oluşturulmuştur. Ayrıca Müslümanlar, karşılaştıkları kadim medeniyetleri ve kültürleri anlamaya çalışmışlardır. Şehirleşmenin yoğun bir şekilde gerçekleştiği bu aşamada İslâm medeniyeti esas olarak Medine, Basra, Kûfe, Kahire ve Şam'da filizlenmiştir.</p> <p>C.2.Bilindiği gibi insan, tek başına, muhtaç olduğu en küçük şeyi bile çok zor temin eder. Mutlaka başkalarının yardımına muhtaç olur. Sözelimi bir dilim ekmeği ele alalım; insan bu dilimi yenecek hale getirinceye kadar pek çok aşamalardan geçirmek ve birçok araç-gerece başvurmak zorundadır. Bir insanın bu kadar şeyi tek başına bir araya getirmesi adeta mümkün değildir. Bunun içindir ki insan tabiatı gereği medenidir denmiştir; ancak topluluk halinde yaşamının bireye yüklediği birtakım sorumluluklar vardır.</p> <p>Söz konusu zorunlu birlikteliğin getirdiği yükümlülüklerden biri sosyal dayanışmadır. İnsanlar tarih boyunca bu yükümlülüğü yerine getirmenin gayreti içinde olmuşlardır. Sosyal dayanışma resmi ve sivil, başka bir tasnifle toplu ve bireysel olmak üzere çeşitli şekillerde gerçekleşmiştir. Kimi durumlarda sosyal dayanışmayı devlet örgütlerken veya bizzat üstlenirken kimi durumlarda tamamen sivil girişimlerle bu hizmet yerine getirilmiştir.</p> <p>İslâm medeniyetinde sosyal dayanışmanın ilkeleri Kur'ân ve Sünnet'te ortaya konulmuştur. Bunu en açık şekliyle "Birr ve takvâ üzerine yardımlaşın, Kötülük ve zulüm üzerine yardımlaşmayın" (Maide Sûresi 2) ayetinde bulmaktayız. Bu ayet dayanışma ve yardımlaşmada birr ve takva'nın göz önünde bulundurulmasını şart koşmuştur.</p> <p>Birr 1. Güzel ilişki, güzel yaşayış, güzel ahlaklı olmak, azgınlık ve kötülükten kaçınmak, 2. Allah yolunda infak, iyiliğe, kurtuluşa ve doğruya giden yol, 3. Namaz ve zekat gibi ibadetler, 4. İman ve ibadet esasları, ruhî, felsefî' ahlakî üstünlükler gibi anlamlara gelmektedir.</p> <p><u>Takvâ</u>, 1 İtikadî, ruhî ve ahlakî faziletler, 2. Allah'ın ahkâmını yüceltmek' 3. Af etmek, hoş görmek, 4. Adalet, hak ve doğruluk, 5. Mal ve canla cihad 6' Yeryüzünde azgınlık ve fesat çıkarmamak, 7. Allah'tan korkmak, kalbi Allah'a yöneltmek, 8. Muhtaç ve yoksulların dertleriyle ilgilenmek, Allah'ın onlar için vadettiği hakları kendilerine vermek, 9. Zalime karşı çıkmak, 10. Ahde vefa göstermek gibi anlamlara gelir.</p>
Kaynak Kitap	İbrahim Sarıçam; Seyfettin Erşahin, İslam Medeniyet Tarihi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2013.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	

SİYASİ TARİH (XIX. YÜZYIL)-1

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Necati ÇAVDAR
Oda Numarası	MA-Z-63
Ofis Saatleri	Salı 13:00-15:00
E-posta	necati.cavdar@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	XIX. yüzyılın ilk yarısında Osmanlı tarihinde meydana gelen siyasi, toplumsal ve iktisadi gelişmeler ile Osmanlı-Avrupa arasındaki diplomatik ilişkiler hakkındaki temel bilgilerin öğrenilmesini sağlamak.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Fransız İhtilali
	İhtilâl, İnkılap, Devrim kavramlarını tanımlar.
	Fransız İhtilali'nin nedenlerini değerlendirebilir.
	Fransız İhtilali'nin Osmanlı'ya etkisini kavrar.
	Fransız İhtilali'nin aktörlerini ve bu ihtilalin doğurduğu siyasi fikirleri kavrar.
	Fransız İhtilali'nin Dünya tarihine etkisini kavrar.
	Koalisyon Savaşları ve Viyana Kongresi (1815)
	Koalisyon ve Kongre kavramlarını tanımlar.
	Metternich Doktrini kavramını açıklayabilir.
	Şark Meselesi kavramını tanımlayabilir.
	Bu kongrenin ortaya çıkardığı fikirleri kavrar.
	Bu kongrenin Avrupa tarihine etkisini açıklar.
	Yakınçağ Başlarında Osmanlı Devleti'nin Durumu
	Yakınçağ başlarında Osmanlı'nın nüfusunu kavrar.
	Yakınçağ başlarında Osmanlı coğrafyasını tanıır.
	Yakınçağ başlarında Osmanlı padişahlarını tanıır.
	Yakınçağ başlarında Denge Siyaseti'ni açıklar.
	Millet Sistemi kavramını tanımlayabilir.
	Yakınçağ Başlarında Osmanlı-Avrupa İlişkileri
	18.-19. Yüzyıl Osmanlı-Rusya İlişkilerini kavrar.
	18.-19. Yüzyıl Osmanlı-İngiltere İlişkilerini kavrar.
	18.-19. Yüzyıl Osmanlı-Almanya, Avusturya İlişkilerini kavrar.
	18.-19. Yüzyıl Osmanlı-Fransa İlişkilerini kavrar.
	Diplomasi kavramını tanımlayabilir.
	Osmanlı Devleti'nin Rusya ve Avusturya ile Savaşı (1787-1792)
	Rusya'nın Tarihî çıkarlarını değerlendirebilir.
	Rus Çarlarını tanıır.
	Greks Projesi kavramını tanımlayabilir.
	Kırım'ın önemini değerlendirebilir.
Yaş ve Zıstovi antlaşmalarının önemini bilir.	
Napolyon'un Mısır'ı İşgali ve Osmanlı-Fransız Savaşı (1798-1802).	
Napolyon Bonaparte'ı tanıır.	

		<p>Mısır'ın coğrafi önemini kavrar.</p> <p>Akka Zaferi'nin önemini açıklayabilir.</p> <p>Mısır'da Fransız çıkarlarını değerlendirebilir.</p> <p>Osmanlı Denge Siyaseti'ni tanımlayabilir.</p> <p>Nizam-ı Cedid Yenilikleri ve III. Selim</p> <p>Nizam-ı Cedid, İrad-ı Cedid kavramlarını tanımlar.</p> <p>III. Selim'in karakterini ve uygulamalarını açıklar.</p> <p>İslahat, Reform, Asrilik kavramlarını tanımlar.</p> <p>Sened-i İttifak kavramını ve önemini açıklar.</p> <p>Segban-ı Cedid kavramını tanımlayabilir.</p> <p>Osmanlı'da İslahat ve Modernleşme Zihniyeti</p> <p>İslahat, laisizm, asrilik kavramlarını açıklar.</p> <p>İslahat-Reform kavramlarını mukayese eder.</p> <p>17., 18. ve 19. yüzyıl ıslahatını mukayese eder.</p> <p>Lale Devri kavramını tanımlar.</p> <p>Nizam-ı Cedid kavramını tanımlar.</p> <p>Askeri Alanda Nizam-ı Cedid</p> <p>Bostancı Tüfenkçileri kavramını tanımlar.</p> <p>Nizam-ı Cedid'in kurulma nedenlerini kavrar.</p> <p>Levent-Selimiye kışlalarını mukayese eder.</p> <p>Yeniçeri-Nizam-ı Cedid farkını analiz eder.</p> <p>Nizam-ı Cedid'e karşı tepkileri açıklar.</p> <p>İdari Alanda Nizam-ı Cedid</p> <p>İrad-ı Cedid hazinesinin kuruluşunu açıklar.</p> <p>Osmanlı mülki taksimatını bilir.</p> <p>Vezir ve Paşaların özelliklerini kavrar.</p> <p>Bürokraside meydana gelen yenilikleri kavrar.</p> <p>Taşra idarecilerinin görevlerini kavrar.</p> <p>Toplumsal Alanda Nizam-ı Cedid</p> <p>İrad-ı Cedid kavramını tanımlar.</p> <p>Yolsuzluk ve rüşvetle mücadeleyi analiz eder.</p> <p>Ticari alandaki gelişmeleri kavrar.</p> <p>İlk dış borçlanma teşebbüsünü açıklar.</p> <p>İaşe ve zahire temini konusunu değerlendirebilir.</p> <p>Maarif ve Diplomasi Alanında Nizam-ı Cedid</p> <p>Sürekli ve Geçici diploması kavramlarını açıklar</p> <p>Dâimi elçilik kavramını tanımlar.</p> <p>İlk Osmanlı Büyükelçilerini tanıır.</p> <p>Osmanlı'nın ilk yabancı gazetelerini açıklar.</p> <p>Berr-i Hümayun ve Bahr-i Hümayun'u tanımlar.</p> <p>Nizam-ı Cedid'in Sonu ve III. Selim'in Hâlli</p> <p>III. Selim'e karşı askerî muhalefeti açıklar.</p> <p>III. Selim'e karşı toplumsal muhalefeti açıklar.</p> <p>Köse Musa ve Topal Ataullah Efendi'yi tanıır.</p> <p>Kabakçı Mustafa Olayını analiz eder.</p> <p>Hâl, Feragat kavramlarını tanımlar.</p>
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	23. 09. 2024-27. 09. 2024 Fransız İhtilali	PY3-PY15
3	30. 09. 2024-04. 10. 2024 Koalisyon Savaşları ve Viyana Kongresi (1815)	PY2
4	07. 10. 2024-11. 10. 2024 Yakınçağ Başlarında Osmanlı Devleti'nin Durumu	PY9
5	14. 10. 2024-18. 10. 2024 Yakınçağ Başlarında Osmanlı- Avrupa İlişkileri	PY9-PY14
6	21. 10. 2024-25. 10. 2024 Osmanlı Devleti'nin Rusya ve Avusturya ile Savaşı (1787-1792)	PY9-PY15
7	28. 10. 2024-01. 11. 2024 Napolyon'un Mısır'ı İşgali ve Osmanlı- Fransız Savaşı (1798-1802)	PY1-PY9
16-24. 11. 2024	Ara Sınav	

8	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Nizam-ı Cedid Yenilikleri ve III. Selim	PY1-PY16
9	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Osmanlı'da İslahat ve Modernleşme Zihniyeti	PY1-PY3
10	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Askeri Alanda Nizam-ı Cedid	PY1-PY3
11	16. 12. 2024-20. 12. 2024	İdari Alanda Nizam-ı Cedid	PY1-PY3
12	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Toplumsal Alanda Nizam-ı Cedid	PY10
13	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Maarif ve Diplomasi Alanında Nizam-ı Cedid	PY10
	05-14 Ocak 2025	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, dersin kaynak kitapları, derste yürütülen tartışmalar ve diğer ders içi faaliyetleri esas alınarak hazırlanacak olan klasik yazılı bir vize ve bir final sınavı vasıtasıyla yapılacaktır. Ara Sınav'ın sınıf geçmeye etkisi %40, Dönem Sonu Sınavı'nın sınıf geçmeye etkisi %60 nispetinde kabul edilecektir. Sınıf geçme notu 100 puan üzerinden 60 puan alınması olarak kabul edilecektir.	
Örnek Sorular		<p>1) Nizam-ı Cedid Dönemi'nin genel karakteristiği ve III. Selim'in şahsı hakkında bilgi veriniz.</p> <p>2) 1871'de kuruluşundan I. Dünya Savaşı'na kadar olan süreçte Almanya'nın Osmanlı üzerindeki yayılma politikasını değerlendiriniz.</p> <p>3) a) "Liberalizm", b) "Grek Projesi", c) "Compo Formio", d) "Fokşan Felâketi" kavramlarına kısa açıklamalar yazınız.</p> <p>4) Osmanlı Modernleşme Tarihi bağlamında; "Laisizm, Sekülerizm ve Asrılık" kavramlarının gelişimini değerlendiriniz.</p> <p>5) Nizam-ı Cedid Alaylarının kurulması" kapsamında yapılan askerî çalışmaları değerlendiriniz.</p> <p>6) Osmanlı'da İslahat düşüncesinin ortaya çıkışı hakkında bilgi vererek 17. yüzyıl Osmanlı İslahatı'nın genel niteliklerini değerlendiriniz.</p> <p>7) a) "Yusuf Agâh Efendi", b) "Fenn-i Lağım", c) "Kanun-ı Kadim", "Nizam-ı Donanma-yı Hümayun" kavramlarına kısa açıklamalar yazınız.</p> <p>8) Nizam-ı Cedid Dönemi'nin Osmanlı modernleşme Tarihi Açısından Değerlendiriniz?</p>	
Örnek Cevap Anahtarı		<p>C-1: Avrupa'nın üstünlüğüne inanan genç Sultan, onu yakından tanımayı istemiştir. Osmanlı'nın son asrındaki <i>denge siyasetinin temelleri</i> III. Selim devrinde atılmaya başlanmıştır. III. Selim'in cülusu, devletin bir başından diğer başına kadar sevinçle karşılanmıştır. III. Selim'in <i>padişahlık programı</i> iki esasa dayanıyordu: 1-Devletin varlığını korumak, 2-Yeni bir düzen kurmak.</p> <p><i>Dar anlamda Nizam-ı Cedid;</i> III. Selim'in ıslahatı kapsamında kurulan Fransız modelli yeni orduya verilen isimdir.</p> <p><i>Geniş anlamda Nizam-ı Cedid;</i> III. Selim'in saltanatı döneminde (1879-1807) Osmanlı Devleti'nde yapılan İslahat/Modernleşme çalışmalarının tamamını ifade etmek için kullanılmış kavramdır.</p> <p>III. Selim'in ıslahat programını evvelki dönem ıslahatlarından ayıran farklar şöyle sıralanabilir:</p> <p>1- Nizam-ı Cedid yenilikleri öncekilere göre daha planlı ve programlıdır.</p> <p>2- Bu dönemde Avrupalı uzmanlardan daha fazla yararlandığı görülmektedir.</p> <p>3- Daha önce cesaret edilememiş askerî ıslahatlar cesurca uygulanmaya çalışılmıştır.</p> <p>4-Batılılaşma hareketleri hem şekil hem de ruh/öz bakımından gerçekleştirilmeye çalışılmıştır.</p> <p>5- Yenilikler devletin bütün alanlarında uygulanmaya çalışılmış ancak etkili olunamamıştır.</p> <p>6- III. Selim, çoğu çevrelerce "gelenekçi" ıslahatçılardan kabul edilmektedir. Onlara göre III. Selim, <i>eskilerin yanında yenileri ihdas eden bir gelenekçidir</i>. Böyle bile olsa III. Selim, kendisinden önceki ıslahatçıların zirvesi, kendisinden sonraki kolektif yeniliklerin habercisi kabul edilmelidir.</p> <p>7- Nizam-ı Cedid ruhu, son dönem Osmanlı padişahlarının yenileşme hareketlerinde rehber olmuştur.</p> <p>8- Nizam-ı Cedid yenilikleri de önceki dönemlerde olduğu gibi beklenen neticeyi verememiştir.</p> <p>C-2:Prens Bismarck, Almanya'nın siyasetini "Avrupa Politikası", "Avrupa Liderliği" olarak kurgulamıştı. 1880'de Kayzer olan II. Wilhelm ise Bismarck'ın takip ettiği Avrupa Politikası yerine "Dünya Politikası" (Welt Politik/World Policy)</p>	

	<p> takip etmeye başlamıştır. II. Wilhelm, Almanya'nın geleceğini "Doğuya Açılma Politikası" (Drang Nach Osten) olarak tespit ederek bu politikayı uygulamaya çalışmıştır. Yani bir anlamda Almanya, I. Dünya Savaşı'na giden yolda panterini (Osmanlı Devleti) bulmuş oluyordu. 19. yüzyılda Almanya'nın Osmanlı Devleti üzerindeki nüfuzu, yayılma politikası ve bu yayılmanın araçları "Barışçı Sızma" kavramı ile ifade edilmiştir.</p> <p>C.7: a) <i>Yusuf Agâh</i> Efendi: Osmanlı Devleti'nin Londra'ya gönderdiği ilk dâimi Büyükelçi.</p> <p>b) <i>Fenn-i Lağım</i>: Askeri alanda yapılan yeni düzen çalışmaları kapsamında Fransızcadan Türkçeye çevrilen askeri konuları ihtiva eden bir kitap.</p> <p>c) <i>Kanun-ı Kadîm</i>: Osmanlı Klasik dönemi devlet mekanizmasının işleyişini ifade eden kavram.</p> <p>d) <i>Nizam-ı Donanma-yı Hümayun</i>: Nizam-ı Cedid yenilikleri kapsamında, III. Selim devrinde kurulan yeni Osmanlı donanması.</p>
Kaynak Kitap	<p>-Enver Ziya Karal, <i>Osmanlı Tarihi (Nizam-ı Cedid ve Tanzimat Devirleri)</i>, C.V, TTK. Yayınları, Ankara 1995.</p> <p>-Nizam-ı Kadimden Nizam-ı Cedide III. Selim ve Dönemi (Ed. Seyfi Kenan), İsam Yayınları, İstanbul 2008.</p>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>-Johann Wilhelm Zinkeisen, <i>Osmanlı İmparatorluğu Tarihi</i>, Yeditepe Yayınevi, İstanbul 2011.</p> <p>-Fahir Armaoğlu, <i>19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789-1914)</i>, TTK. Yayınları, Ankara 1997.</p> <p>-III. Selim'e Sunulan Islahat Layihaları, (Haz: Ergin Çağman), Kitabevi Yayınları, İstanbul 2010.</p> <p>- Enver Ziya Karal, <i>Selim III'ün Hatt-ı Hümayunları</i>, TTK. Yayınları, Ankara 1988.</p> <p>-Niyazi Berkes, <i>Türkiye'de Çağdaşlaşma</i>, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2002.</p> <p>-İsmail Soysal, <i>Fransız İhtilali ve Türk Fransız Diplomasisi Münasebetleri</i>, TTK. Yayınları, Ankara 1999.</p>

YAKINÇAĞ OSMANLI İKTİSAT TARİHİ-1

Öğretim Üyesi	Doç Dr. Necati ÇAVDAR
Oda Numarası	MA-Z-63
Ofis Saatleri	Salı 13:00-15:00
E-posta	necati.cavdar@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Kuruluşundan itibaren Osmanlı Devleti'nin temel iktisadi yaklaşımlarını ve iktisat kurumlarını öğretmek devlet işleyişini ve Batı kapitalizmi ve materyalizmi ile karşılaştıktan sonra Osmanlı iktisat sisteminin geçirdiği değişimi ortaya koymak.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Osmanlı İktisat Sistemi konusundaki kaynakçanın tanıtımı. İktisat ve Ekonomi kavramlarının açıklanması.
	Yakınçağ Osmanlı İktisat Tarihi ile ilgili kaynak bilgisine sahip olur.
	Yakınçağ Osmanlı ekonomik sistemi ile önceki dönemlerdeki Osmanlı ekonomik sisteminin sentezini yapabilir.
	Osmanlı Devleti'nin klasik dönem ve Çağdaşlaşma dönemleriyle ilgili temel ekonomik konuları kavrar.
	Ekonomi kavramını tanımlayabilir.
	Batı ve İslam iktisat sistemlerini mukayese edebilir.
	Klasik dönem Osmanlı İktisat sistemine genel bakış. İlk fetihler ve Ekonomik sistem ilişkisi.
	Klasik dönem kavramını açıklayabilir.
	Osmanlı fetih politikasında iktisadi bakışın rolünü kavrar.
	İskân uygulamasının iktisadi nedenlerini bilir.
	İstimalet politikasının iktisadi nedenlerini analiz eder.
	Tarir defterlerinin muhtevasını kavrar.
	Klasik Dönem Osmanlı devletinin temel gelir kaynakları.
	Klasik dönem kavramını açıklayabilir.
	Harac ve Cizye-i şeriyeye kavramlarını tanımlayabilir.
	Pençik (hums-ı ganaim) kavramını tanımlayabilir.
	Ağnam, Ulûfe, Avârız kavramlarını açıklayabilir.
	Aşar/Öşr, Zimmî kavramlarını açıklayabilir.
	Klasik Dönem Osmanlı devletinin temel gider kalemleri.
	Klasik dönem kavramını açıklayabilir.
	Tîmar, Zeamet, Dirlik kavramlarını tanımlayabilir.
	Aynî maaş, nakdî maaş kavramlarını açıklayabilir.
	Havass-ı Hümayun kavramını açıklayabilir.
	Cülus bahşişi ve Avârız kavramlarını açıklayabilir.
	Duraklama devrinden Tanzimat dönemine kadar Osmanlı maliyesinin genel değişim evreleri.
	Osmanlı maliyesindeki ilk ekonomik krizleri kavrar.
	Tarhuncu Ahmet Paşa'nın önemini açıklayabilir.
	Osmanlı'da ilk denk bütçenin önemini açıklayabilir.
	Osmanlı kent nüfusunun unsurlarını kavrar.
Osmanlı taşra nüfusunun unsurlarını kavrar.	
Osmanlı ekonomik sistemi açısından toplumsal yapının nitelikleri ve Tîmar sistemi.	

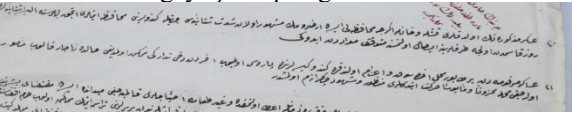
	Osmanlı toplumsal yapısını oluşturan nüfus faktörünü kavrar.	
	Klasik dönem Osmanlı toprak düzenini açıklayabilir.	
	Tımar kavramını tanımlayabilir.	
	Tımar-Theme benzerliğini mukayese edebilir.	
	Osmanlı iktisadına Bizans tesirini analiz edebilir.	
	Osmanlı ekonomik sistemi açısından toplumsal yapının nitelikleri ve Tımar sistemi.	
	Tımar sisteminde devletin rolünü kavrar.	
	Tımar sisteminde halkın rolünü kavrar.	
	Çiftlik, Çiftbozan, cebelü kavramlarını tanımlayabilir.	
	Tımar arazisinin bölümlerini bilir.	
	Tımar'ın Osmanlı açısından faydalarını açıklayabilir.	
	Osmanlı mali sistemi içerisinde vakıfların rolü.	
	Vakf, vakfiye kavramlarını tanımlar.	
	İslâm Hukukunda vakfın rolünü ve önemini kavrar.	
	Vakfa esas teşkil eden malları açıklayabilir.	
	Taşınır ve taşınmaz vakıfları bilir.	
	Riba, faiz kavramlarını tanımlayabilir.	
	Osmanlı iktisat hayatında üretim yapısı, esnaf birlikleri (Lonca) ve sanayi.	
	“Lonca”, “Fütüvvet”, “Ahi” kavramlarını tanımlar.	
	İslam-Batı esnaf teşkilatlarını mukayese edebilir.	
	Usta, Çırak, Kalfa kavramlarını tanımlar.	
	Loncaların çalışma usullerini kavrar.	
	Gedik sistemi kavramını tanımlar.	
	Osmanlı iktisat hayatında üretim yapısı, esnaf birlikleri (Lonca) ve sanayi.	
	“Lonca”, “Fütüvvet”, “Ahi” kavramlarını tanımlar.	
	İslam-Batı esnaf teşkilatlarını mukayese edebilir.	
	Usta, Çırak, Kalfa kavramlarını tanımlar.	
	Loncaların çalışma usullerini kavrar.	
	Gedik sistemi kavramını tanımlar.	
	Osmanlıda kalite denetimi ve fiyat standardizasyonu (Narh sistemi).	
	“Narh” kavramını tanımlar, ekonomik rolünü bilir.	
	Kethüda, Yiğitbaşı, Ehl-i vukuf kavramlarını tanımlar	
	Narh uygulamasının nedenlerini kavrar.	
	Osmanlı esnaf ve zanaatkarlarını kavrar.	
	Osmanlı madenciliğini kavrar.	
	Osmanlı'nın temel mali kaynağı olan vergi türleri.	
	Örfi vergi, şer'i vergi kavramlarını tanımlar.	
	Hudûs-ı Avârız kavramını tanımlar.	
	İçhazine, dış hazine kavramlarını tanımlar.	
	Osmanlı'nın temel gelir kaynaklarını kavrar.	
	Harac, Cizye, Âşar ve ağnam kavramlarını tanımlar.	
	Yenidünya'nın keşfinin Osmanlı İktisat Tarihi açısından önemi.	
	Yenidünya, Eskidünya kavramlarını tanımlar.	
	Merkantalizm ve Kapitalizm kavramlarını tanımlar.	
	Avrupa fiyat devrimi kavramını tanımlar.	
	16. asır Osmanlı ekonomik bunalımının nedenlerini analiz eder.	
	Yenidünya'nın keşfinin Osmanlı'ya etkisini kavrar.	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2 30. 09. 2024-04. 10. 2024	Osmanlı İktisat Sistemi konusundaki kaynakçanın tanıtımı. İktisat	PY3-PY15

		ve Ekonomi kavramlarının açıklanması.	
3	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Klasik dönem Osmanlı İktisat sistemine genel bakış. Fetihler ve Ekonomik sistem ilişkisi.	PY2
4	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Klasik Dönem Osmanlı devletinin temel gelir kaynakları.	PY9
5	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Klasik Dönem Osmanlı devletinin temel gider kalemleri.	PY9-PY14
6	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Duraklama devrinden Tanzimat dönemine kadar Osmanlı maliyesinin genel değişim evreleri.	PY9-PY15
7	04. 11. 2024-08. 11. 2024	Osmanlı ekonomik sistemi açısından toplumsal yapının nitelikleri ve Tımar sistemi.	PY1-PY9
	16-24. 11. 2024	Ara Sınav	
8	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Osmanlı ekonomik sistemi açısından toplumsal yapının nitelikleri ve Tımar sistemi.	PY1-PY16
9	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Osmanlı mali sistemi içerisinde vakıfların rolü.	PY1-PY3
10	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Osmanlı iktisat hayatında üretim yapısı, esnaf birlikleri (Lonca) ve sanayi.	PY1-PY3
11	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Osmanlı iktisat hayatında üretim yapısı, esnaf birlikleri (Lonca) ve sanayi.	PY1-PY3
12	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Osmanlıda kalite denetimi ve fiyat standardizasyonu (Narh sistemi).	PY10
13	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Osmanlı mali yapısının temel kaynağı olan vergi türleri.	PY10
	05-14 Ocak 2025	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, dersin kaynak kitapları, derste yürütülen tartışmalar ve diğer ders içi faaliyetleri esas alınarak hazırlanacak olan klasik yazılı bir vize ve bir final sınavı vasıtasıyla yapılacaktır. Ara Sınav'ın sınıf geçmeye etkisi %40, Dönem Sonu Sınavı'nın sınıf geçmeye etkisi %60 nispetinde kabul edilecektir. Sınıf geçme notu 100 puan üzerinden 60 puan alınması olarak kabul edilecektir.	
Örnek Sorular		<p>1Klasik Dönem'de Osmanlı Devleti'nin temel gelir kaynakları hakkında bilgi veriniz?</p> <p>2. Materyalist tarih anlayışını açıklayarak Batı ve İslâm iktisat sistemlerini mukayese ediniz.</p> <p>3. a)“Zimmî”, b)“Ekonomi”, c)“Ulûfe”, d)“Abraham Maslow” kavramlarını kısaca açıklayınız?</p> <p>4. Osmanlı Devleti'nde uygulanmış olan Taşınır Mal Vakıfları konusunda bilgi veriniz.</p> <p>5. Osmanlı'da Loncaların fiyat, kalite denetimi ve standardizasyonu hakkında bilgi veriniz.</p>	
Örnek Cevap Anahtarı		<p>C-1:Harac a. Harac-ı Arazi b. Harac-ı Ruus (Cizye-i Şer'iyye) 2. Ağnam Vergisi (Ganem: koyun) 3. Harçlar 4. Tuzla ve madenlerden alınan vergiler 5. Gümrük Vergileri 6. Pençik/Pençek (Hums-ı Ganaim) 7. Öşr (Âşar) 8.Dış gelirler</p> <p>C-2:<i>Materyalist Tarih Felsefesi</i>'nin temsilcilerine göre; “dünyayı idare eden kuvvet ilahi ve tabiatüstü değildir, Dünya dengeli bir şekilde devam edegelen tabiat kurallarına bağlıdır. Tarih ilmi ancak bu tabiat kanunlarının toplumlar ve bireyler üzerindeki etkilerini öğrenebilirse bilim olabilir”. Bu düşünceye göre tarihin oluşumunda ne tabiatüstü güçler ne de toplumların psiko-sosyal durumları etkilidir. Bu felsefe iki kısımdan oluşur. 1. Biyolojik materyalizm, 2. İktisadi Materyalizm. Biyolojik materyalizmin kurucusu Charles Darwin'dir. Ona göre tabiatta sadece kuvvetlilerin ayakta durabileceği bir düzen vardır. Tarih de devletler ve milletler arasında böyle bir mücadeleden ibarettir. Bu mücadelede kuvvetli olanlar hâkimdir. İktisadi materyalizmin kurucusu Karl Marx'tır (1818-1883). Onun ortaya attığı görüşlere göre; “tarih ekonomik üretim ilişkilerinden ibarettir. Tarihteki her türlü fetih hareketleri ve uluslararası münasebetler ancak ekonomik ilişkiler ışığında izah edilebilir. Tarih bir sınıf kavgasıdır. Hayatta iki sınıf vardır: Emekçiler ve</p>	

	<p>emeği sömürülenler. Tarih, emekçiler ve sömürülenlerin kavgasından ibarettir. <i>İslam İktisat Anlayışı ve Materyalist İktisat Anlayışının Farkları</i> Muavenet (yardımlaşma)-Mücadele(Savaş). Paylaşma-Paylaşmama. Sınıf farkının kapanması-Sınıf farkının açılması. Tasarrufu özendirme-Tüketimi özendirme Fatalist (kaderci)-Egoist (bireyci). Cihan Hâkimiyeti (götürücü) Anlayışı-Emperyal (getirici) anlayış. Dayanışma, Uhuvvet- Büyük balık küçük balığı yutar.</p> <p>C-3: a) “Zimmî”:Zimmet ehli anlamına gelir. Osmanlı’nın fethettiği memleketlerde yaşayan Müslüman olmayan ehl-i kitap insanlardır. b) “Ekonomi”: Fransızca bir kavram olup Arapçada İktisad, Türkçede ise tutum demektir. Sınırsız insan ihtiyaçlarının sınırlı Dünya kaynaklarıyla karşılanmaya çalışılması olarak tanımlanabilir. c) “Ulûfe”: Kelime anlamı Yulaf parası demektir. Klasik dönemde Yeniçerilere ödenmekte olan aynî maaşa verilen addır. d) “Abraham Maslow:Rus sosyologtur. 1943 yılında yazdığı makalede ortaya koyduğu ihtiyaçlar piramidi kavramı ile tanınmıştır.</p>
Kaynak Kitap	<p>-Mehmed Fuad Köprülü, <i>Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri</i>, Kaynak Yayınları, İstanbul 2002. -Mustafa Akdağ, <i>Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi</i>,Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2010. -Şevket Pamuk, <i>Osmanlı-Türkiye İktisadi Tarihi (1500-1914)</i>, İletişim Yayınları, İstanbul 2005.</p>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>-Şevket Pamuk, <i>Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi</i> (Ed. Ali Berktaş), İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2007. -Halil İnalçık, <i>Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1-2</i>,Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2008. -<i>Osmanlı Ansiklopedisi</i>, “C.3, İktisat”, Türkiye Yayınları, Ankara 1999.</p>

ARŞİV VESİKALARI I

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim AYKUN	
Oda Numarası	MA-K1-50	
Ofis Saatleri	Perşembe 10:00-12:00	
E-posta	ibrahim.aykun@gop.edu.tr	
Ders Zamanı	Çarşamba N.Ö. 08:15-10:00 II.Ö. 17:15-19:00	
Derslik	D308-TSO	
Dersin Amacı	Arşiv, Arşivlik Malzeme, Önemli Arşivler ve belge okuma	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Arşiv ve arşivlik malzemenin özellikleri	
	Arşivin tanıtımını bilir	
	Neler arşivlik malzemedir öğrenir	
	Arşivlik malzemenin tarih açısından önemini bilir	
	Dünyadaki önemli Arşivler	
	Public Record Office (İngiltere) 1838 arşivini bilir	
	Fransız Arşivi 1790 bilir	
	Vatikan Arşivleri 17.yüzyıl bilir	
	Osmanlı Arşivi ve tanıtımı	
	Osmanlı Arşivinin yerini bilir	
	Yayarlanma koşullarını bilir	
	Nasıl belge alınacağını bilir	
	Osmanlı Arşivindeki Tasnifler	
	Cevdet tasnifini bilir	
	Kamil kepeci Tasnifini bilir	
	Hattı hümayun tasnifini bilir	
	Yıldız tasnifini bilir	
	Diğer tasnifleri bilir	
	Mühimme defterleri ve örnek belge okuma	
	Mühimme defteri nedir bilir	
	Örnek mühimme okur	
	Ayniyat defterleri ve örnek belge okuma	
	Ayniyat defteri nedir bilir	
	Örnek ayniyat defteri belgesi okur	
	Ahkam defterleri ve örnek belge okuma	
	Ahkam defteri nedir bilir	
	Örnek ahkam defteri okur	
	Hattı Hümayun ve örnek belge okuma	
	Hattı hümayun belgeleri nelerdir bilir	
	Örnek hattı hümayun belgesi okur	
İrade ve örnek belge okuma		
İrade tasnifindeki belgeleri bilir		
Örnek irade okur		
Mesail-i mühimme ve örnek belge okuma		
Mesail-i mühimme belgelerinde hangi konular var bilir		
Örnek mesail-i mühimme belgesi okur		
Name-i hümayun defterleri ve örnek belge okuma		
Name-i hümayun defterleri nedir bilir		
Örnek name-i hümayun belgesi okur		

		Yıldız Tasnifi
		Yıldız tasnifi hangi dönemi kapsar bilir
		Yıldız Tasnifinde hangi belgeler var bilir
		Yıldız Parekende evrakı ve örnek belge oluma
		Yıldız parekende evranındaki belgeleri bilir
		Örnek belge okur
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Arşiv ve arşivlik mnalzemenin özellikleri
		PY4, PY8, PY 13
3	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Dünyadaki önemli Arşivler
		PY4
4	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Osmanlı Arşivi ve tanıtımı
		PY6, PY11
5	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Osmanlı Arşivindeki Tasnifler
		PY2, PY12
6	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Mühimme defterleri ve örnek belge okuma
		PY11, PY 15
7	04. 11. 2024-08. 11. 2024	Ayniyat defterleri ve örnek belge okuma
		PY11, PY 15
8	11. 11. 2024-15. 11. 2024	Ahkam defterleri ve örnek belge okuma
		PY11, PY 15
	16-24. 11. 2024	
9	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Hattı Hümayun ve örnek belge okuma
		PY10, PY16
10	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	İrade ve örnek belge okuma
		PY10, PY16
11	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Mesail-i mühimme ve örnek belge okuma
		PY10, PY16
12	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Name-i hümayun defterleri ve örnek belge okuma
		PY10, PY16
13	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Yıldız Tasnifi
		PY7
14	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Yıldız Parekende evrakı ve örnek belge okuma
		PY7
	05-14 Ocak 2025	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, seçilmiş örnek bir belgeyi çevirerek bir vize ve seçilmiş örnek bir belgeyi çevirerek bir final yapılarak yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular	<p>S.1. Verilen belgeyi çevirip değerlendiriniz.?</p> <p>S.2. Verilen belgeyi çevirip değerlendiriniz?</p> 	
Cevap Anahtarı	<p>c. 1. 20. Asakir-i mezkûrenin oldukları kışla ve haneler eğerçi muhâfazalı ise de Erzurum'un meşhûr olan şiddet-i şitâiyesi cihetle kendülerini muhâfaza itmek için beher sene elbise-i şitâiyeleri ruz-ı kasımdan evvelce taraflarına irsal olunmasına mütevakıf mevaddan idüğü</p> <p>21. Asakir-i merkûmeden bir tabur mahal-i ahire sevk ve izâm olundukda kendü kisselerinde parası olmayub âherden dahi tedariki mümkün olmadığı halde naçar kalub me'mur olacağı mahalle mahzûnen ve me'bûsen hareket itdikleri manzûr ve meşhûd-ı çakerânem olmuşdur.</p> <p>C. 2 1. Mehmed Said Efendi Yusuf Efendi'nin oğludur 2. Binüçyüz iki sene-i hicriyesinde "sene-i maliye 301" Tokad kasbasında tevellüd eylediği nofus tezkere-i osmaniyesi suret-i musaddıkasında muharrerdir 3. Kasaba-i mezkure sıbyan mektebinde mukaddime-i ulumu ve mekteb-i rüşd İyesinde mürettebn dersleri tahsil ederek 17 temmuz sene 314 tarihli rüşdi şehadetnamesi almışdır. Tükçe 4. Okur yazar</p>	

Kaynak Kitap	<i>Mehmet Eminoğlu, Osmanlı Vesikalarını Okumaya Giriş, Tütkiye Diyanet Vakfı Yay., Ank. 2007</i> <i>Orhan Sakin, Osmanlı Arşiv Belgeleri Okuma Klavuzu, Yeditepe Yay. İst. 2017.</i>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Prof. Dr. Yılmaz Kurt , Arş. Gör. Muhammed Ceyhan ,Osmanlı Paleografyası Ve Osmanlı Diplomatikası , Akçağ Yayınları , İst. 2018 Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, Devlet Arleri Genel Müd. Yay. Ank. 1992

TEK PARTİ DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI 1

Öğretim Üyesi					Doç. Dr. İsmet TÜRKMEN		
Oda Numarası					MA-K1-K2		
E-posta					ismet.turkmen@gop.edu.tr		
Ders Zamanı					Salı N.Ö. 15:15-17:00 II. Ö. 19:15-21:00		
Derslik					D308-A105		
Dersin Amacı					Mustafa Kemal Atatürk ve İsmet İnönü'nün cumhurbaşkanlıkları döneminde Türk Dış Politikasının temel ilkelerini kavrama.		
Dersin Kazanımları	Okul	Program	Ders	Konu	Kazanım	Kodu	Konu ve ilgili kazanım
	6	9	D0710217	1	0	6.13. D0710217.1.0	Millî Mücadele (1918-1923)
	6	9	D0710217	1	1	6.13. D0710217.1.1	Batılı devletlerin emperyalist ve sömürgeci amaçlarla Birinci Dünya Savaşı'nı başlattığını öğrenir.
	6	9	D0710217	1	2	6.13. D0710217.1.2	Millî Mücadele hareketi Mondros Mütarekesinin imzalanmasıyla başlamış olduğunu öğrenir.
	6	9	D0710217	1	3	6.13. D0710217.1.3	Paris Barış Konferansında Asya'da yeni kurulacak bir Türk devletinin ve ayrı ayrı ortaya çıkacak Ermeni, Kürt, Mezopotamya, Suriye ve Hicaz devletleri meselelerinin görüşüleceğini kavrar.
	6	9	D0710217	1	3	6.13. D0710217.1.3	Mütareke döneminde ayrılıkçı unsurların (Ermeni, Rum) taleplerinin Sevr paylaşımı ile örtüştüğünü bilir.
	6	9	D0710217	2	0	6.13.D0710217.2.0	Yeni Türk Devleti'nin Dış Politika Esasları
	6	9	D0710217	2	4	6.13.D0710217.2.4	Yeni devletin dış politika esası olan Misak-ı Milli'yi öğrenir.
	6	9	D0710217	2	5	6.13.D0710217.2.5	İlk Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin dış politika anlayışında Misak-ı Milli'nin hedeflendiğini bilir.
	6	9	D0710217	2	6	6.13.D0710217.2.6	TBMM, Millî Mücadele boyunca içinde bulunduğu zor şartlara rağmen çok yönlü bir dış politikayı tercih etmiş olduğunu kavrar.
	6	9	D0710217	3	0	6.13.D0710217.3.0	Mudanya Mütarekesi
	6	9	D0710217	3	7	6.13.D0710217.3.7	Mütareke ile Ankara Hükûmeti Büyük Taarruzla kazanılan askeri ve siyasi avantajı mükemmel bir şekilde kullanarak Doğu Trakya'yı savaşmadan kazanmış olduğunu öğrenir.
	6	9	D0710217	3	8	6.13.D0710217.3.8	İlk defa bu anlaşma ile Ankara Hükûmetini Türkiye'nin tek ve meşru bir hükûmeti olarak kabullenmiş olduğunu bilir.
	6	9	D0710217	3	9	6.13.D0710217.3.9	Mütareke, Asya'nın Avrupa'ya karşı kazandığı bir zafer olarak kabullenildiğini öğrenir.
	6	9	D0710217	4	0	6.13.D0710217.4.0	Lozan Antlaşması: Avrupa Kamuoyunda Barış Konferansının Gündeme Gelmesi
	6	9	D0710217	4	10	6.13.D0710217.4.10	Barış görüşmelerinin başlaması öncesinde Ankara Hükûmeti, aynı tarihlerde iç içe girmiş ve birbirleriyle doğrudan ilgili üç önemli sorunla karşı karşıya kalmış olduğunu öğrenir.
	6	9	D0710217	4	11	6.13.D0710217.4.11	Lozan heyetinin hangi şartlarda tespit edildiğini bilir.
	6	9	D0710217	4	12	6.13.D0710217.4.12	Konferansın ilk safhasında ele alınan temel müzakere konularının neler olduğunu öğrenir.
	6	9	D0710217	5	0	6.13.D0710217.5.0	Konferansın Kesintiye Uğraması ve Lozan Görüşmelerinin TBMM'de Yol Açtığı Tepkiler

6	9	D0710217	5	13	6.13.D0710217.6.13	Konferansın ilk safhasında hemen her konuda çetin müzakereler meydana gelmiş olmasına rağmen üç temel konuda çıkmaza girilmiş olduğunu öğrenir.
6	9	D0710217	5	14	6.13.D0710217.5.14	Lozan barışının hangi siyasal ortamda hazırlandığını öğrenir.
6	9	D0710217	5	15	6.13.D0710217.5.15	Mustafa Kemal Paşa'nın daha 1922 yılı sona ermeden, Halk Fırkası adıyla yeni bir siyasal parti kurmak niyetinde olduğunu bilir.
6	9	D0710217	6	0	6.13.D0710217.5.0	Cumhuriyet Dönemi (1923-1932)
6	9	D0710217	6	17	6.13.D0710217.5.17	Lozan Barış Antlaşmasının hemen ardından yeni Türk Devleti dış ilişkilerini normalleştirmek amacıyla kısa sürede dostluk anlaşmaları imzalamaya başlamış olduğunu bilir.
6	9	D0710217	6	18	6.13.D0710217.6.18	Türk-İngiliz münasebetlerini bilir.
6	9	D0710217	6	19	6.13.D0710217.6.19	Türk-İngiliz ilişkilerinde gerginlik döneminin Musulmeselesi kapsamında yaşandığını kavrar.
6	9	D0710217	6	20	6.13.D0710217.6.20	Türk-Sovyet münasebetlerinin esaslarını kavrar.
6	9	D0710217	7	0	6.13.D0710217.7.0	Türk-İtalyan İlişkileri
6	9	D0710217	7	21	6.13.D0710217.7.21	Mussolini'niniktidara gelişi ve Musulmeselesinin Türk- İtalyan ilişkilerinde yol açtığı gerginlik döneminin arka planını bilir.
6	9	D0710217	7	22	6.13.D0710217.7.22	Türkiye'nin, başlangıçtan itibaren Mussolini İtalya'sının uygulamaya koyduğu emperyalist siyasetin farkında olduğunu kavrar.
6	9	D0710217	7	23	6.13.D0710217.7.23	Türkiye'nin Musul Meselesi ile meşgul olduğu bir dönemde Mussolini'nin Anadolu'ya asker çıkarma niyetinde olduğunu kavrar.
6	9	D0710217	7	24	6.13.D0710217.7.24	1925-1930 yılları arasında Avrupa'da istikrarın kurulmasına ve bunun korunmasına yönelik olarak Fransa'nın büyük girişimleri olduğunu öğrenir.
6	9	D0710217	8	0	6.13.D0710217.8.0	1930'larda Türkiye'nin dış politikası
6	9	D0710217	8	25	6.13.D0710217.8.25	"Yurtta barış, dünyada barış" lafzının önemini bilir.
6	9	D0710217	8	26	6.13.D0710217.8.26	Türkiye ve Balkan devletleri arasındaki diplomatik ilişkileri/sorun alanlarını bilir.
6	9	D0710217	8	27	6.13.D0710217.8.27	Türkiye ve Ortadoğu yönetimleri arasındaki diplomatik meselelerin önemini kavrar.
6	9	D0710217	9	0	6.13.D0710149.9.0	Türkiye'nin Milletler Cemiyetine Katılması
6	9	D0710217	9	29	6.13.D0710217.9.29	Cumhuriyet Halk Partisi'nde 1930'larda ne gibi siyasal gelişmeler yaşandığını bilir.
6	9	D0710217	9	30	6.13.D0710217.9.60	1930'lar Türkiyesine etkileri olan dış gelişmeleri öğrenir.
6	9	D0710217	9	31	6.13.D0710217.9.31	Yeni Cumhuriyet yönetiminin toplumu hangi yollarla seferber etmek istediğini kavrar.
6	9	D0710217	10	0	6.13.D0710217.10.0	Türk-Yunan İlişkileri ve Balkan Antantı
6	9	D0710217	10	32	6.13.D0710217.10.32	Lozan Antlaşmasının Türkiye ve Yunanistan için çok önemli bir belge olarak uluslararası alanda yapılmış bir mutabakat olduğunu bilir.
6	9	D0710217	10	33	6.13.D0710217.10.33	Yunanların İstanbul'da varolma ve vazgeçilen Megali İdeanın bir anlamda yumuşatılma süreci olarak da değerlendirilebildiğini öğrenir.
6	9	D0710217	10	34	6.13.D0710217.10.34	Türk-Yunan ilişkilerinde başlangıçtan bugüne hâlâ güncelliğini muhafaza eden konulardan birisi de Fener Rum Patrikhanesi olduğunu öğrenir.
6	9	D0710217	11	0	6.13.D0710217.11.0	Türkiye'nin İslam Ülkeleri ile Münasebetleri
6	9	D0710217	11	35	6.13.D0710217.11.35	Orta Doğu tanımını dar ve tarihi anlamda düşünüldüğünde; Türkiye, İran ve Mısır üçgeni içinde yer alan ülkeleri kapsadığını bilir.
6	9	D0710217	11	36	6.13.D0710217.11.36	Türk-İrak sınırının çizilmesi meselesinin Lozan Antlaşmasında çözülememesi İngiltere'nin Kürtleri teşkilatlandırarak Türkler ile Araplara karşı kullanmasını

						hızlandırmış olduğunu öğrenir.
6	9	D0710217	11	37	6.13.D0710217.11.37	1936'da Türkiye ile Suriye arasında Hatay sorununun ortaya çıktığını öğrenir.
6	9	D0710217	12	0	6.13.D0710217.12.0	Sadabat Paktı
6	9	D0710217	12	38	6.13.D0710217.12.38	Türkiye'nin, 1930'lardan sonra da İslam ülkeleri ile çok taraflı bir iş birliğini devam ettirme gayreti içerisinde olduğunu bilir.
6	9	D0710217	12	39	6.13.D0710217.12.39	Sadabat Paktının maddelerinin net bir şekilde ortaya çıkarılması ile ilgili çalışmalar 1934 yılından 1935 yılının Ekim ayına kadar devam etmiş olduğunu öğrenir.
6	9	D0710217	12	40	6.13.D0710217.12.40	Devletler arasındaki görüşmelerin daha da uzayacağı anlaşılınca İran, Irak ve Türkiye Dışişleri Bakanları anlaşma metni üzerinde anlaşarak metni, 2 Ekim 1935'te Cenevre'de parafe etmiş olduklarını öğrenir.
6	9	D0710217	12	41	6.13.D0710217.12.41	Türkiye paktın imzalanmasından önce İslam ülkeleriyle olan ilişkilerinde önemli mesafe almış olduğunu bilir.
6	9	D0710217	13	0	6.13.D0710217.13.0	Montrö (Montreux) Boğazlar Sözleşmesi ve Hatay Meselesi
6	9	D0710217	13	42	6.13.D0710217.13.42	Türkiye'nin Türk Boğazları üzerindeki egemenlik hakkının tasdiki olan Montrö Sözleşmesinin süresi 20 yıllık olduğunu öğrenir.
6	9	D0710217	13	43	6.13.D0710217.13.43	Türkiye'nin, sözleşme sırasında boğazlarının güvenliğini gündeme getirdiğini bilir.
6	9	D0710217	13	44	6.13.D0710217.13.44	Hatay Meselesi sistemli bir şekilde Türk kamuoyuna mal edildiğini bilir.
6	9	D0710217	13	45	6.13.D0710217.13.45	Türkiye, 9 Ekim 1936'da Fransa'ya verdiği bu notada Suriye'ye yapıldığı gibi İskenderunSancağı'na da bağımsızlık verilmesini talep etmiş olduğunu öğrenir.
6	9	D0710217	13	0	6.13.D0710217.13.0	Hatay Meselesi
6	9	D0710217	13	42	6.13.D0710217.13.46	Hatay Meselesi sistemli bir şekilde Türk kamuoyuna mal edildiğini bilir.
6	9	D0710217	13	43	6.13.D0710217.13.47	Türkiye, 9 Ekim 1936'da Fransa'ya verdiği bu notada Suriye'ye yapıldığı gibi İskenderunSancağı'na da bağımsızlık verilmesini talep etmiş olduğunu öğrenir.
6	9	D0710217	13	44	6.13.D0710217.13.48	Hatay'ın Anavatan'a ilhak sürecini diplomatik boyutları ile öğrenir.

Hafta-Tarih		Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	23 Eylül-27 Eylül 2019	Milli Mücadele (1918-1923)	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
2	30 Eylül-4 Ekim 2019	Yeni Türk Devleti'nin Dış Politika Esasları	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
3	7 Ekim-11 Ekim 2019	Mudanya Mütarekesi	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
4	14 Ekim-18 Ekim 2019	Lozan Antlaşması: Avrupa Kamuoyunda Barış Konferansının Gündeme Gelmesi	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
5	21 Ekim-25 Ekim 2019	Konferansın Kesintiye Uğraması ve Lozan Görüşmelerinin TBMM'de Yol Açtığı Tepkiler	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
6	28 Ekim-1 Kasım 2019	Cumhuriyet Dönemi (1923-1932)	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
7	4 Kasım- 8 Kasım 2019	Türk-İtalyan İlişkileri	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14

	9 Kasım-17 Kasım 2019	VİZE SINAVI	
8	18 Kasım-22 Kasım	1930'larda Türkiye'nin dış politikası	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
9	25 Kasım-29 Kasım	Türkiye'nin Milletler Cemiyetine Katılması	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
10	2 Aralık-6 Aralık	Türk-Yunan İlişkileri ve Balkan Antantı	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
11	9 Aralık-13 Aralık	Türkiye'nin İslam Ülkeleri ile Münasebetleri	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
12	16 Aralık -20 Aralık	Sadabat Paktı	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
13	23 Aralık-27 Aralık	Montrö (Montreux) Boğazlar Sözleşmesi	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
14	30 Aralık 2019-3 Ocak 2020	Hatay Meselesi	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
	4 – 12 Ocak 2020	FİNAL	
Değerlendirme		% 40 Vize % 60 Final	
Örnek Sorular		<p>Tek Parti Dönemi Türk Dış Politikası dersinin soruları açık uçlu ve çoktan seçmeli olabilir.</p> <p>1. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin hakim olduğu toprakların -olağanüstü jeopolitik ve geo-stratejik konumunun- devletin dış politikası üzerine etkilerini Montrö Boğazlar Sözleşmesi'nden hareketle değerlendiriniz.</p> <p>2. Türk İstiklal Harbi'nin amacını ve ideolojisini içeren belge aşağıdakilerden hangisidir?</p> <p>A) Mudanya Mütarekesi B) Misak-ı Milli C) İslahat Fermanı D) Ankara İtirafnamesi E) Muharrem Kararnamesi</p>	
Cevap Anahtarı		<p>1. Montrö Boğazlar Sözleşmesi, 20 Temmuz 1936'da Türkiye, İngiltere, Fransa, Sovyetler Birliği, Japonya, Romanya, Bulgaristan, Yunanistan ve Yugoslavya arasında imzalanmıştır. Konferans, 20 Temmuz 1936 tarihinde 29 maddeden meydana gelen Montrö Boğazlar Sözleşmesinin ve bu sözleşmeye bağlı dört ek ve bir protokolün imzalanmasıyla sonuçlanmıştır. İtalya, sözleşmeyi daha sonra 2 Mayıs 1938'de imzalamıştır. Montrö Sözleşmesinin imzalanması, TBMM'de büyük bir memnuniyet yaratmış, diplomasi alanında kazanılmış büyük bir zafer olarak kabul edilmiştir. Montrö Sözleşmesinin imzalanmasıyla birlikte Ankara'da ivedilikle bir hükümet toplantısı yapılmış, konferansta kabul edilen protokol koşulları uyarınca, 30 bin kişilik bir Türk ordusu en başta Yavuz zırhlısı olmak üzere askersizleşmiş bölgeye girmiştir.</p> <p>Montrö Sözleşmesiyle Lozan Antlaşması tarafından kurulmuş olan Uluslararası Boğazlar Komisyonu kaldırıldığı gibi bu komisyonun bütün hakları Türk Hükümetine geçmiştir. Yine Türk Boğazları'nın askerden arındırılması ile ilgili tedbirler de kaldırılarak, askerî hâle gelebileceği hükme bağlanmıştır. Böylece, Boğazlar'ın emniyeti Türkiye'ye bırakılarak, bölge üzerinde hâkimiyetini koruması sağlanmıştır.</p> <p>Ayrıca Boğazlar'dan geçiş ve seyrüsefer, Türkiye'nin ve Karadeniz'e sahili olan devletlerin güvenliği sağlanacak şekilde düzenlenmiştir. Ticaret gemileri için tam</p>	

	<p>geçiş serbestliği tanınmıştır. Savaş gemileri için ise herhangi bir savaş hâlinde Türkiye savaş içerisinde değilse, savaşan devletlerin savaş gemileri Boğazlar'dan geçemeyecekti. Türkiye savaşın içinde ise veya kendisini savaş tehlikesi karşısında görürse, geçiş kararı kendisine bırakılıyordu. Montrö Sözleşmesinin Türkiye açısından bugüne intikal eden en önemli kısıtlaması 2. maddesinde yer alan "Barış zamanında, ticaret gemileri gündüz ve gece, bayrak ve yük ne olursa olsun, (sağlık denetimi dışında) hiçbir formaliteye tabi tutulmaksızın Boğazlar'dan geçiş ve gidiş-geliş özgürlüğünden tam olarak yararlanmalarıdır".</p> <p>Karadeniz'e sahili olmayan devletlerin, Karadeniz'e geçebilecek savaş gemilerinin cinsi, büyüklüğü ve tonajı sınırlandırılmıştır. Karadeniz devletlerinin savaş gemilerinin Boğazlar'dan geçişi için de oldukça geniş serbestlik tanınmıştır.</p> <p>Türkiye'nin Montrö Sözleşmesiyle, Boğazlar üzerinde hâkimiyetini tesis etmesi, uluslararası ilişkilerde prestijini artırmıştır. Bu özelliğiyle sözleşme, Türk-İngiliz ve Türk-Sovyet münasebetlerinde bir dönüm noktası niteliğindedir. Sözleşmeyle oluşan Türk-İngiliz yakınlaşması Sovyetleri rahatsız etmiş ve Türk-Sovyet münasebetlerinde soğukluk meydana gelmiştir. Montrö'de gerçekleşen görüşmelere İtalya çağrıldığı hâlde katılmamış ve Türk-İngiliz tezlerindeki farklılığa rağmen herhangi bir terslik yaşanmamış Türk-İngiliz ilişkilerinin dostane bir mecrada ilerlemesine fırsat yaratılmıştır.</p> <p>Türkiye'nin Türk Boğazları üzerindeki egemenlik hakkının tasdiki olan Montrö Sözleşmesinin süresi 20 yıldır. Sözleşmenin günümüzdeki tartışmalar açısından değişimini öngören 28. maddesi önemlidir. 28. madde sözleşmenin geçerlilik süresinin 20 yıl olacağını tespit etmekle birlikte ulaşım özgürlüğü ilkesinin sınırsız olduğunu belirterek sözleşmenin feshi için imzacılardan birinin ön bildirimde bulunmasını yeterli görmüştür. Bu nazik duruma rağmen sözleşmenin tadil edilmesi oldukça zor ve zahmetlidir. 29. maddeye göre sözleşmenin yürürlüğe girmesinden başlayarak her beş yıllık dönemin sona ermesinde, imzacılardan her biri sözleşmenin bir veya bir kaç hükmünü değiştirmek talebinde bulunabilir. Ancak taraf ülkelerden hiçbiri fesih için başvuruda bulunmadığından sözleşme hâlâ yürürlüktedir.</p> <p>Türkiye'nin, sözleşme sırasında Boğazlarının güvenliğini gündeme getirmesi ve makul sebeplere dayanan güvenlik endişelerini pazarlık unsuru olarak kullanması normal bir dış politika pratiği olarak kabul edilmelidir. Ancak Türkiye, Boğazları koz olarak kullanırken, bunu, uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde, imzalamış olduğu antlaşmaların ruhuna sadık kalarak ve milli çıkarlarını zaafa uğratmayacak şekilde yapmıştır. Bu nedenle Türk Boğazlarından geçişin temel normlarını ortaya koyan Montrö Sözleşmesinde herhangi bir nedenden dolayı tadilata kalkışılmasına zemin hazırlayacak girişimlerden uzak durulmalıdır. Çünkü sözleşmenin tadil edilmesi 1936 tarihli rejimin çökmesine sebep olacak, böylesi bir gelişme Boğazların Karadeniz'e kıyısı olmayan devletlere ait savaş gemilerinin serbest geçişine açılmasına ve yeni geçiş rejiminin, yorumlama yetkisinin Uluslararası Denizcilik Örgütüne geçmesine yol açacaktır. Böyle bir durumun meydana gelmesi Montrö'den sonra Türkiye ile Rusya arasında ortaya çıkan adı konmamış stratejik çıkar ortaklığının iflasına ve dolayısıyla Rusya ve Türkiye'nin zararlı çıkmasına sebep olacaktır.</p> <p>2. Türk İstiklal Harbi'nin amacını ve ideolojisini içeren belge aşağıdakilerden hangisidir?</p> <p>A) Mudanya Mütarekesi B) Misak-ı Milli C) İslahat Fermanı D) Ankara İtirafnamesi E) Muharrem Kararnamesi</p>
Kaynak Kitap	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Türk Dış Politikası (1830-1989)</i>, (Editörler: Serkan Kekevi-Yunus Emre Tekinsoy-İsmet Türkmen), Berikan Yay., Ankara, 2017. • Armaoğlu, Fahir, <i>20. Yüzyıl Siyasî Tarihi (1914-1995)</i>, Alkım Yayınevi, 17. Baskı, İstanbul, 2010.

III. SINIF BAHAR DÖNEMİ DERS PLANLARI

Osmanlı Tarihi 4

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Yunus Emre TEKİNSOY
Oda Numarası	MA-K1-49
Ofis Saatleri	Salı 10:00-12:00
E-posta	
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	1699'daki Karlofça Antlaşması'ndan III. Selim'in saltanata çıkışına kadar Osmanlı Devleti'nin siyasi, idarî, askerî, sosyal ve ekonomik yapısını incelemek, bunun iç ve dış dinamiklerini tahlil ederek öğretmek.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Karlofça ve Rövanşı (1699-1718)-I: 18. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti
	İkinci Viyana'da yaşanan bozgunun sebeplerini açıklar.
	Barışa doğru yaşanan tartışmaları, Karlofça'daki müzakereleri, antlaşmanın maddelerini ve 1700'deki İstanbul Antlaşması'nın maddelerini bilir.
	Karlofça'dan sonra yaşanan iç gelişmelerden Cizvitlerin Ermenilere bağımsızlık vaadi, yangınlar, karışıklıklar, Amcazade Hüseyin Paşa'nın ıslahat girişimleri, taht değişikliği teşebbüsü, şeyhülislam Feyzullah Efendi ve sadrazam Amcazade arasındaki anlaşmazlığı bilir.
	18. yüzyılın bir diplomasi çağı olduğunu bilir ve Karlofça'dan sonra Osmanlı Devleti'nin yaşadığı dönüşümü ifade eder.
	Karlofça ve Rövanşı (1699-1718)-II: Edirne Vakası
	Köprülü Mehmed Paşa'dan itibaren padişahların Edirne'de oturması ve bu durumun İstanbul'da yarattığı sıkıntıları etraflıca yorumlar.
	Karlofça'dan sonra gerek Osmanlı toplumunun gerekse Osmanlı ile ilişkisi bulunan devletlerin savaş ve barış yanlısı olarak ikiye ayrılması ve bu ayrılığın iç dinamikleri etkilemesi noktalarını kavrar.
	Edirne Olayı'nın nedenlerini ve başlamasını bilir.
	III.Ahmed'in tahta çıkarılması sürecini irdeler. III. Ahmed'in biyografisini ifade eder.
	Karlofça ve Rövanşı (1699-1718)-III: Savaş ve Rövanş
	Prut Savaşı (1711)'ni hazırlayan nedenleri-İsveç Kralı Demirbaş Şarl'ın Osmanlı'ya sığınması, Çar Büyük Petro'nun Osmanlı Devleti'ne yönelik hedefleri gibi bilir.
	Prut Seferi, Prut Antlaşması, Baltacı-Katerina meselesinin aslı, Demirbaş Şarl'ın ülkesine dönmesi hususlarını açıklar.
	1715-1718 Osmanlı-Venedik ve Avusturya Savaşlarının nedenlerini bilir.
Savaş içerisinde meydana gelen Petervardin Muharebesi, Belgrad'ın düşüşü ve savaşı bitiren Pasarofça Antlaşması'nın koşullarını açıklar.	

	<p>Batılılaşma Girişimleri ve Son Zaferler-I: Lale Devri (1718-1730)</p> <p>Lale Devrinde İstanbul'u sarsan felaketler bilir.</p> <p>Lale Devri eğlencelerini ifade eder.</p> <p>Lale Devri Yeniliklerini genel olarak sıralar.</p> <p>Lale Devri'nde Avrupa'ya gönderilen elçiler ve faaliyetlerini açıklar.</p>
	<p>Batılılaşma Girişimleri ve Son Zaferler-II: Lale Devri (1718-1730)</p> <p>İlk Türk Matbaasının kuruluşunu, bu matbaada basılan ilk kitapları ve matbaanın kuruluşunun gecikme nedenlerini sıralar.</p> <p>Lale Devri Türk Rönesansı mıdır? Sorusuna cevap bulur.</p> <p>Lale Devri'nde İran savaşlarını, Rusya ile Osmanlı arasında İran topraklarının bölüşülmesi konularını izah eder.</p> <p>Lale Devri'ni sona erdiren Patrona Halil Ayaklanması, III. Ahmed'in tahttan indirilmesi sürecini bilir.</p>
	<p>Batılılaşma Girişimleri ve Son Zaferler-III: Birinci Mahmud Dönemi (1730-1754)-Birinci Mahmud ve İslahatları</p> <p>Birinci Mahmud'un biyografisini bilir; onun döneminde İstanbul yangınları, depremleri ve Ayasofya'nın tamir edilmesini açıklar.</p> <p>Birinci Mahmud dönemindeki ıslahatların genel çerçevesini ifade eder.</p> <p>Birinci Mahmud döneminin ıslahatçılardan Humbaracı Ahmed Paşa'nın yaşam öyküsünü ve ıslahatları değerlendirir.</p> <p>18. yüzyıl ıslahatçıları ve ıslahatlarının genel bir değerlendirmesini yapabilir.</p>
	<p>Batılılaşma Girişimleri ve Son Zaferler-IV: Birinci Mahmud Dönemi (1730-1754)-1736-1739 Osmanlı-Rusya ve Avusturya Savaşı</p> <p>Rusya'nın Osmanlı üzerindeki emelleri ve Osmanlı Devleti'nin Rusya'ya savaş açmasının nedenlerini bilir.</p> <p>Nemirov Kongresi ve Şark Meselesini açıklar.</p> <p>Avusturya'nın Rusya'ya desteğini bilir.</p> <p>Belgrad'ın yeniden fethi ve Belgrad Antlaşması'nın koşulları; kapitülasyonların yeni durumunu izah eder.</p>
	<p>Uzun Barış Dönemi ve Çöküşün Başlangıcı (1739-1789)-I: Padişahlar</p> <p>Birinci Mahmud'un ölümü ve III. Osman(1754-1757)'in saltanatını bilir. III. Osman'ın biyografisini açıklar.</p> <p>III. Mustafa'nın saltanatı (1757-1774) döneminin önemli olaylarını sıralar.</p> <p>I. Abdülhamid'in saltanatı (1774-1789) döneminin önemli olaylarını bilir.</p> <p>III. Selim'in tahta çıkışını (1789) ve tahta çıktığı zamanki şartları açıklar.</p>
	<p>Uzun Barış Dönemi ve Çöküşün Başlangıcı (1739-1789)-II: 1739-1768 Arası İç Olaylar ve İmar-İnşa Faaliyetleri</p> <p>Kıbrıs Hadiselerini (1764-1766) bilir.</p> <p>Karaosmanoğulları-Arapoğulları mücadelesini izah eder.</p> <p>Medine ve Mısır'da Bulutkapan Ali Bey isyanlarını açıklar.</p> <p>Vehhabilik hareketini tanımlar ve hareketin ortaya çıkış sürecini izah eder.</p>
	<p>Uzun Barış Dönemi ve Çöküşün Başlangıcı (1739-1789)-III: 1739-1768 Arası İç Olaylar ve İmar-İnşa Faaliyetleri</p> <p>Nuruosmaniye Külliyesi'nin inşa sürecini bilir. Osmanlı ve öncesindeki İslam devletlerinde külliye kavramı ve zamana</p>

		<p>göre kazandığı anlamları tartışır.</p> <p>İlk kâğıt imalathanesinin açılı sürecini irdeler ve Osmanlı Devleti'nde fabrikalar hakkında fikir beyan eder.</p> <p>İzmit Körfezi'nde düşünülen Marmara-Karadeniz kanalı girişimini açıklar; öncesi ve sonrasındaki kanala projeleriyle karşılaştırabilir.</p> <p>III. Mustafa dönemindeki cami inşaatlarını bilir ve 18. Yüzyıldaki diğer imar faaliyetlerini izah eder.</p> <p>Uzun Barış Dönemi ve Çöküşün Başlangıcı (1739-1789)-IV: Doğal Afetler</p> <p>Boğaz'ı Donduran 1755 Kışını bilir.</p> <p>İstanbul yangınlarını açıklar.</p> <p>Depremleri tartışır.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin afet yönetimini ana hatlarıyla dile getirir.</p> <p>Uzun Barış Dönemi ve Çöküşün Başlangıcı (1739-1789)-V: Doğuda Savaşlar</p> <p>İran Savaşlarını bilir.</p> <p>1766-1768 Gürcistan Seferi'ni açıklar.</p> <p>1776-1779 Osmanlı-İran Savaşı'nın değerlendirir.</p> <p>Osmanlı-İran ilişkilerinin gelecekteki seyrini açıklar.</p> <p>Uzun Barış Dönemi ve Çöküşün Başlangıcı (1739-1789)-VI: Batı Siyaseti ve Rusya'yla Savaş</p> <p>Lehistan Meselesi ve Rus Savaşı'nın başlamasını açıklar.</p> <p>1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı'nı izah eder.</p> <p>Küçük Kaynarca Antlaşması, Aynalıkavak Tenkihnamesi ve Kırım'ın elden çıkma sürecini değerlendirir.</p> <p>1787-1792 Osmanlı-Rus ve Avusturya Savaşı'nın 1789 senesine kadarki gelişimini izah eder.</p>
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Karlofça ve Rövanşı (1699-1718)-I: 18. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti	5, 9, 11, 15, 16
3	Karlofça ve Rövanşı (1699-1718)-II: Edirne Vakası	5, 9, 11, 15, 16
4	Karlofça ve Rövanşı (1699-1718)-III: Savaş ve Rövanş	5, 9, 11, 15, 16
5	Batılılaşma Girişimleri ve Son Zaferler-I: Lale Devri (1718-1730)	5, 9, 11, 15, 16
6	Batılılaşma Girişimleri ve Son Zaferler-II: Lale Devri (1718-1730)	5, 9, 11, 15, 16
7	Batılılaşma Girişimleri ve Son Zaferler-III: Birinci Mahmud Dönemi (1730-1754)-Birinci Mahmud ve Islahatları	5, 9, 11, 15, 16
	Ara Sınav	
8	Batılılaşma Girişimleri ve Son Zaferler-IV: Birinci Mahmud Dönemi (1730-1754)-1736-1739 Osmanlı-Rusya ve Avusturya Savaşı	5, 9, 11, 15, 16
9	Uzun Barış Dönemi ve Çöküşün Başlangıcı (1739-1789)-I: Padişahlar	5, 9, 11, 15, 16
10	Uzun Barış Dönemi ve Çöküşün Başlangıcı (1739-1789)-II: 1739-1768 Arası İç Olaylar ve İmar-İnşa Faaliyetleri	5, 9, 11, 15, 16
11	Uzun Barış Dönemi ve Çöküşün Başlangıcı (1739-1789)-III: 1739-1768 Arası İç Olaylar ve İmar-İnşa Faaliyetleri	5, 9, 11, 15, 16
12	Uzun Barış Dönemi ve Çöküşün Başlangıcı (1739-1789)-IV: Doğal Afetler	5, 9, 11, 15, 16
13	Uzun Barış Dönemi ve Çöküşün Başlangıcı (1739-1789)-V: Doğuda Savaşlar	5, 9, 11, 15, 16
14	Uzun Barış Dönemi ve Çöküşün Başlangıcı (1739-1789)-VI: Batı Siyaseti ve Rusya'yla Savaş	5, 9, 11, 15, 16
	Yarıyıl Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan sorulardan oluşan bir ara ve bir yarıyıl sonu sınavı	

	<p>aracılığıyla yapılacaktır. Ara sınavın ortalamaya katkısı % 40; yarıyıl sonu sınavının ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.</p>
Örnek Sorular	<p>Ara sınav ve yarıyıl sonu sınavı dörder sorudan oluşmaktadır.</p> <p>Birinci soru dersler sırasında öğrencilere gösterilen haritaları takip etmeye dayalıdır. Bu soruda öğrenci karşısında dilsiz bir harita bulacaktır. Harita üzerinde en az beş nokta A, B, C, D, E noktaları şeklinde işaretlenmiş olacaktır. Öğrencilere soru içerisinde A, B, C, D, E noktalarındaki yerlerin isimleri karışık bir düzende verilecektir. Öğrenciden bu verilenleri ilgili noktalara doğru olarak yerleştirilmesi beklenecektir. Örnek: Bağdat, Revan, İstanbul, Viyana ve Girit adasını haritada A, B, C, D, E ile gösterilen noktalarda doğru bir şekilde gösteriniz.</p> <p>İkinci soru kavramları bilmeye dayalı olacaktır. Bu soruda öğrenciden ders içerisinde geçen ve kâğıt üzerinde yazan beş kavramın açıklamasını yapması beklenmektedir. Soruda farklı cevapları önlemek için daha ziyade kavramın etimolojik manasının yazılması önemlidir.</p> <p>Üçüncü soru öğrencilerin dikkatini değerlendirmeye yönelik bir sorudur ve Doğru-Yanlış ayrımının belirlenmesi amacını taşımaktadır. Öğrenciye beş yargı verilecektir. Öğrenciden bu bilginin doğru ya da yanlış olduğunu belirlemesi istenecektir.</p> <p>Dördüncü soru açık uçlu ve empatiyle bilgiyi bir arada ölçmeye dayalı bir sorudur. Bu soruda öğrenciye derslerde gördüğü bir olayı ya da bir gelişmeyi o dönemin bir karakterine bürünerek anlatması önerilmektedir. Bu soruda öğrencinin salt bilgiyi kullanması değil empati kurarak bilgiyi kendi penceresinden kurgulaması istenmektedir. Soruya cevap veren öğrenciden maddelerle anlatmaktan kaçınması beklenmektedir. Öğrenci bilgiyi kendi cümleleri, kendi kurgusu ve yorumlarıyla bir kompozisyona dönüştürerek bu sorudan iyi bir puan alabilir.</p>
Cevap Anahtarı	<p>Birinci sorunun cevabı bu yerlerin haritada ilgili harflerle doğru eşleştirilmesidir.</p> <p>İkinci soruya örnek bir cevap verecek olursak, kavramımız <i>şukufe</i> olsun. Bu kavramın doğru karşılığı şu olmalıdır: “çiçek”</p> <p>Üçüncü soruya örnek: Öğrenciye aşağıdaki iki örnekteki gibi beş yargı verilecektir:</p> <p>Yargı 1: (...) Edirne Olayı ile II. Mustafa tahttan indirilmiş; yerine III. Ahmed tahta çıkarılmıştır Bu doğru bir yargıdır. O nedenle öğrenci yargının önündeki parantez içerisine “D” yazmalıdır.</p> <p>Yargı 2: (...) Lale Devri’nde Fransa’ya gönderilen elçi Amcazade Hüseyin Paşa’dır. Bu yanlış bir yargıdır. Lale Devri’nde Fransa’ya gönderilen elçi 28 Çelebi Mehmet’tir.</p> <p>Dördüncü soruya örnek:</p> <p>Soru: Kendinizi Edirne Olayı’na destek veren İstanbullu esnaflardan birisinin yerine koyun. Siz bu isyana neden destek verdiniz. Şeyhülislam Feyzullah Efendi’yi öldürmeye kadar varacak süreçte bu kadar kızgın olmanızın nedeni nedir? Açıklayınız.</p> <p>Cevap: “Ben 1700’lere girerken İstanbul’da baklavacılık yapan bir esnaftım. Biz baklavacıların en büyük müşterisi diğer pek çok esnaf gibi saraydı. Ne var ki Köprülülerden itibaren padişahlar İstanbul’dan ayrıлып Edirne’de daha çok vakit geçirmeye başladı. Bu padişahlar daha çok avla vs. ile uğraştı. Ayrıca olay başladığı sırada padişahımız olan Sultan II. Mustafa devlet işlerini şeyhülislam Feyzullah Efendi’ye terk etti. Bütün bunların yanında Kutsal İttifak Savaşları ve Karlofça süreci ülkede moralleri bozmuştu. Bir de padişahın Edirne’de yeni bir saray yaptırdığını duymak canımızı daha da sıkıyordu. Ya payitaht tamamen Edirne’ye taşınırsa halimiz nice olurdu? Biz de isyan eden diğer gruplara katılıp İstanbul’un eski önemini koruması için bu iş içerisinde yer aldık. Zira işlerimizin iyi gitmesi</p>

	buna bağılıydı. Şeyhülislama öfkemiz ise aldığımız bir duyuma dayanıyordu. Bu şeyhülislam kâfirlerle bağ kurup bir rasathane kurma girişimindeymiş. Oysa daha önceki rasathane girişimleri felaketle sonuçlanmıştı. Öfkemizi kendisinden sadece onu öldürmekle değil aynı zamanda ölü bedenini Hristiyan din adamlarına sürüklemek suretiyle çıkardık. Şöyle diyebiliriz: Öfkemiz büyük ölçüde şeyhülislam üzerinden yatırılmıştı.”
Kaynak Kitap	İsmail Hakkı Uzunçarşılı, <i>Osmanlı Tarihi</i> , IV. Cilt I. Kısım, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara 2011. Tufan Gündüz, (edt.), <i>Osmanlı Tarihi El Kitabı</i> , Grafiker Yayınları, Ankara 2012.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Erhan Afyoncu, <i>Sorularla Osmanlı İmparatorluğu</i> , Yeditepe Yayınları, İstanbul 2016. LadyMontagu, <i>Doğu Mektupları</i> , çev. Murat Aykaç Erginöz, Ark Yayınları, İstanbul 2004. Yirmisekiz Çelebi Mehmed Efendi, <i>Fransa Sefaretnamesi</i> , Dergâh Yayınları, İstanbul 2017. Ahmed Refik Altınay, <i>Lale Devri (1718-1730) Geçmiş Asırlarda Osmanlı Hayatı</i> , Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 2011. Osman Öndeş ve Erol Makzume, <i>Lale Devri Ressamı Jean BaptistevanMour</i> , Aksoy Yayıncılık, İstanbul 2000. A.B.Şirokorad, <i>Osmanlı-Rus Savaşları</i> , Selenga Yayınları, İstanbul 2009.

Yakınçağ Avrupa Tarihi

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Murat HANİLÇE
Oda Numarası	MA-K1-44
Ofis Saatleri	Çarşamba 13:00-15:00
E-posta	murat.hanilce@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Yakınçağ'da Avrupa'da meydana gelen siyasi, sosyal ve kültürel olayların dünya tarihine katkılarının tartışılması
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Aydınlanma ve Antik Rejim (Ancient Regime)'in Sonu-I Mimarının XIV. Louis olduğu Antik Rejim ve bu rejimin doğurduğu mutlakiyet (absolutizm) kavramlarını tanımlar. Avrupa'da "Barış ve Diplomatik Arayış Dönemi" olan 1748-1755 arası dönemde Fransa, Rusya, İngiltere, Avusturya ve Prusya devletlerinin durumunu bilir.
	İlk Dünya Savaşı olarak adlandırılan "Yedi Yıl Savaşları (1756-1763)"nın nedenleri ve sonuçlarını tartışabilir.
	Aydınlanma ve Antik Rejim (Ancient Regime)'in Sonu-II Lehistan (Polonya)'nın 1763-1793 arasına tarihlenen iki taksimini bilir.
	18. Yüzyılda nüfus hareketleri ve tarımda modernleşme çabalarını sıralar.
	Aydınlanmanın Osmanlı Devleti üzerindeki etkilerini irdeleyebilir
	Su Gücünden Buharlı Makinelere Sanayi Devrimi-I Sanayi Devrimi'ni hazırlayan ve bu devrimi İngiltere'de başlatan koşulları açıklayabilir.
	Sanayi Devrimi'nin öncül sonuçlarını açıklayabilir.
	Aydınlanma ve Sanayi Devrimi arasındaki ilişkiyi kurabilir.
	Fransız İhtilali ve Napolyon (Napoleon) Dönemi-I: Fransa Fransa'nın İhtilale kadar olan tarihinin detaylarını sıralar.
	Fransa'nın ekonomik yapısını açıklar.
	Fransa'nın sosyal yapısını ifade eder.
	Fransa İhtilali ve Napolyon (Napoleon) Dönemi-II: İhtilalin Nedenleri 18. Yüzyılda Avrupa'nın genel durumunu yorumlar.
	18. Yüzyılda Fransa'nın durumunu bilir ve devrimin genel nedenlerini sıralar.
	Fransız İhtilali öncesi Fransa'nın siyasi yapısı, ihtilalin arka planı, aydınlanmanın ihtilale etkisi, ihtilale etki eden ekonomik koşulları irdeler.
	Fransa İhtilali ve Napolyon (Napoleon) Dönemi-III: İhtilalin Aşamaları Fransa'da ihtilalin başlangıcı, Etajenero'nun toplanması ve ihtilalin ilk safhasını (1789-1792) açıklar. Bu süreçte Kurucu Meclis'in açılması, Bastille Hapishanesi'nin basılması, feodalitenin kaldırılması, yurttaş hakları bildirisinin yayımlanması, siyasi kutuplaşmalar, kralın firar

	girişimi, 1791 Anayasası ve yasama meclisinin açılması başlıklarını bilir.
	Fransa'da Birinci Cumhuriyet ve 1793 Anayasası (1792-1795); 1795 Anayasası ve Direktuar Dönemi (1795-1799) aşamalarında gerçekleşen olayları dile getirir.
	İhtilal Fransası'na Karşı Avrupa Monarşilerinin Mücadelesini ve Fransa'daki yeni yönetime karşı kurulan Birinci Koalisyonun (1792-1799) mücadelesini bilir.
	Fransa İhtilali ve Napolyon (Napoleon) Dönemi-IV: Napolyon'un Yükselişi ve Düşüşü (1799-1814)
	Konsüllük ve İmparatorluk Devri'nda Fransa'nın içerdeki durumunu ve dışarda koalisyonla karşı sürdürdüğü mücadeleyi açıklar.
	Fransa'nın Avrupa monarşilerine karşı sürdürdüğü mücadelede Napolyon'un rolünü belirler.
	Napolyon'un biyografisi, imparatorluğa kadar giden devlet adamlığı, başarıları, başarısızlıkları 1814 Şartı ve düşüşünü ana hatlarıyla değerlendirir.
	Napolyon Savaşlarından Sonra Avrupa
	Viyana Kongresi (1815) ve bu kongrede kurulan yeni Avrupa düzenini-Metternich Sistemi- açıklar.
	Viyana Kongresi'nden sonra Avrupa'da kurulan yeni düzeni korumak için oluşturulan ittifakları ve bu ittifakların yapısını izah eder.
	Yeni düzeni tehdit eden –İtalya, İspanya ve Portekiz'deki huzursuzluklar, Yunan Bağımsızlığı ve 1830 İhtilalleri-hususları yorumlayabilir.
	Su Gücünden Buharlı Makinelere Sanayi Devrimi-II: Yeni Akımlar-Yeni Gelişmeler
	Liberalizm ve Muhafazakârlık gibi yeni akımların doğmasını açıklar.
	İngiltere'de başlayan sanayi devriminin dünyaya olan etkisini irdeler.
	Sanayi Devrimi'nin yol açtığı genel sonuçları sıralar.
	19. Yüzyılın İkinci Yarısında Avrupa-I: Yeni Güç Dengeleri ve 1848 İhtilalleri
	19. Yüzyılın İkinci Yarısında Avrupa'da güçler dengesinin nasıl şekillendiğini cevaplar.
	Fransa merkezli başlayan 1848 İhtilallerinin Avusturya, Almanya ve İtalya gibi ülkelerdeki yansımalarını dile getirir.
	Kırım Savaşı (1853-1856)'nda büyük güçlerin konumunu anlamlandırır.
	19. Yüzyılın İkinci Yarısında Avrupa-II: İtalyan ve Alman Birliklerinin Kurulması
	Fransa İhtilali'nin ortaya çıkardığı milliyetçilik akımının birleştirici özelliklerini anlar.
	İtalya'nın çok eski zamanlara dayanan parçalanmış yapısını yorumlayabilir.
	İtalyan Birliği'nin kurulmasında etkili olan aşamaları sıralayabilir.
	19. Yüzyılın İkinci Yarısında Avrupa-III: İtalyan ve Alman Birliklerinin Kurulması
	Almanya tarihinin arka planını bilir.
	Prusya'nın diğer Alman devletlerinden farkını ifade edebilir.
	Almanya'da birlik için atılan adımları sıralayabilir.
	19. Yüzyılın İkinci Yarısında Avrupa-III: Yükselen Siyasi Akımlar
	Milliyetçilik akımının güçlenmesini bilir.
	Sosyalizmin yükselmesini ifade eder.

		Bu ideolojilerin dünyada yeni kutuplaşmalardaki rolünü ayrıştırabilir.
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Aydınlanma ve Antik Rejim (Ancient Regime)'in Sonu-I	1, 5, 11, 15, 16
3	Aydınlanma ve Antik Rejim (Ancient Regime)'in Sonu-II	1, 5, 11, 15, 16
4	Su Gücünden Buharlı Makinelere Sanayi Devrimi-I	1, 5, 11, 15, 16
5	Fransız İhtilali ve Napolyon (Napoleon) Dönemi-I: Fransa	1, 5, 11, 15, 16
6	Fransa İhtilali ve Napolyon (Napoleon) Dönemi-II: İhtilalin Nedenleri	1, 5, 11, 15, 16
7	Fransa İhtilali ve Napolyon (Napoleon) Dönemi-III: İhtilalin Aşamaları	1, 5, 11, 15, 16
	Ara Sınav	
8	Fransa İhtilali ve Napolyon (Napoleon) Dönemi-IV: Napolyon'un Yükselişi ve Düşüşü (1799-1814)	1, 5, 11, 15, 16
9	Napolyon Savaşlarından Sonra Avrupa	1, 5, 11, 15, 16
10	Su Gücünden Buharlı Makinelere Sanayi Devrimi-II: Yeni Akımlar-Yeni Gelişmeler	1, 5, 11, 15, 16
11	19. Yüzyılın İkinci Yarısında Avrupa-I: Yeni Güç Dengeleri ve 1848 İhtilalleri	1, 5, 11, 15, 16
12	19. Yüzyılın İkinci Yarısında Avrupa-II: İtalyan ve Alman Birliklerinin Kurulması	1, 5, 11, 15, 16
13	19. Yüzyılın İkinci Yarısında Avrupa-III: İtalyan ve Alman Birliklerinin Kurulması	1, 5, 11, 15, 16
14	19. Yüzyılın İkinci Yarısında Avrupa-III: Yükselen Siyasi Akımlar	1, 5, 11, 15, 16
	Yarıyıl Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan sorulardan oluşan bir ara sınav ve bir yarıyıl sonu sınavı aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular	<p>Ara sınav ve yarıyıl sonu sınavı dörder sorudan oluşmaktadır.</p> <p>Birinci soru dersler sırasında öğrencilere gösterilen haritaları takip etmeye dayalıdır. Bu soruda öğrenci karşısında dilsiz bir harita bulacaktır. Harita üzerinde en az beş nokta A, B, C, D, E noktaları şeklinde işaretlenmiş olacaktır. Öğrencilere soru içerisinde A, B, C, D, E noktalarındaki yerlerin isimleri karışık bir düzende verilecektir. Öğrenciden bu verilenleri ilgili noktalara doğru olarak yerleştirilmesi beklenmektedir. Örnek: Paris, İstanbul, Londra, Berlin ve New York'u haritada A, B, C, D, E ile gösterilen noktalarda doğru bir şekilde gösteriniz.</p> <p>İkinci soru kavramları bilmeye dayalı olacaktır. Bu soruda öğrenciden ders içerisinde geçen ve kâğıt üzerinde yazan beş kavramın açıklamasını yapması beklenmektedir. Soruda farklı cevapları önlemek için daha ziyade kavramın etimolojik manasının yazılması önemlidir.</p> <p>Üçüncü soru öğrencilerin dikkatini değerlendirmeye yönelik bir sorudur ve Doğru-Yanlış ayırımının belirlenmesi amacını taşımaktadır. Öğrenciye beş bilgi verilecektir. Öğrenciden bu bilginin doğru ya da yanlış olduğunu belirlemesi istenecektir.</p> <p>Dördüncü soru açık uçlu ve öğrencinin yorumlama yeteneğini değerlendirmeye dayalı bir sorudur. Bu soruda öğrenciye derslerde geçen büyük bir devlet adamının bir olay ya da bir durum üzerine söylediği bir söz verilecektir. Bu sözü kendisini merkeze koyarak açıklaması ve yorumlaması beklenmektedir. Bu soruda öğrencinin salt bilgiyi kullanması değil empati kurarak bilgiyi kendi penceresinden yorumlaması istenmektedir. Soruya cevap veren öğrenciden maddelerle anlatmaktan kaçınması beklenmektedir. Öğrenci bilgiyi kendi cümleleri, kendi kurgusu ve yorumlarıyla bir kompozisyona dönüştürerek bu sorudan iyi bir puan alabilir.</p>	

<p>Cevap Anahtarı</p>	<p>Birinci sorunun cevabı bu yerlerin haritada ilgili harflerle doğru eşleştirilmesidir.</p> <p>İkinci soruya örnek bir cevap verecek olursak, kavramımız Cumhuriyet kelimesinin Batıdaki karşılığı <i>Republic</i> olsun. Republic kelimesinin doğru etimolojik açıklaması şu olmalıdır: “Latince bir kelime olup kamu malı anlamına gelmektedir.”</p> <p>Üçüncü soruya örnek: Öğrenciye aşağıdaki gibi iki yargı verilecektir:</p> <p>Yargı 1: (...) Napolyon Bonapart İtalyan asıllı bir devlet adamıdır. Bu doğru bir yargıdır. O nedenle öğrenci yargının önündeki parantez içerisine “D” yazmalıdır.</p> <p>Yargı 2: (...) Ansiklopedi’nin yayımcısı Bismark’tır. Ansiklopedi’nin yayımcısı Fransız Diderot olmalıdır. O nedenle öğrenci yargının önündeki parantez içerisine “Y” yazmalıdır.</p> <p>Dördüncü soruya örnek:</p> <p>Soru:Jean Jacques Rousseau: “Hayvanları evcilleştirme çabası onların yozlaşmasına yol açmıştır. Aynı şekilde insanda toplumsallaşırken yozlaşmış, doğasına aykırı olarak zayıf ve korkak hale gelmiştir.” fikrini savunmuştur. Jean Jacques Rousseau’nun bu fikrini kendinizi merkeze alarak açıklamaya çalışınız.</p> <p>Cevap:</p> <p>“Rousseau burada insanın içinde yaşadığı toplumun, insan doğası üzerinde meydana getirdiği olumsuz etkiyi vurgulamak ister. İnsan, doğa halinde yaşamak için gerekli olan her şeye içgüdüsel olarak sahiptir. Ancak insan artık doğa halinde yaşayan bir varlık olmadığı için içgüdüsel olarak sahip olduğu özellikler toplum halinde yaşamaya uygun ve yeterli değildir. Bu nedenle toplum halinde yaşamak için gerekli olan yetilere işlenmiş bir akılla sahip olabilir. Burada Rousseau’nun iki farklı bakış açısına sahip olduğunu ifade edebiliriz. Bir taraftan o, insanın doğa öncesi yaşantısına özlem duyarken diğer taraftan uygarlıkla birlikte elde edilen kazanımların geliştirilmesi ve daha üst bir özgürlüğe ulaşılmasının hayalini kurar. Bu bağlamda Rousseau hem Aydınlanma döneminin insan anlayışını eleştirir hem de insan doğasının geliştirilip yetkinleştirilebileceğine inandığı için tam anlamıyla bir Aydınlanma filozofu sayılır. Rousseau uygarlığın insan doğasını bozduğuna inanmasına rağmen insanlığın geleceğinden umudunu kesmez. Durum bizim için de Rousseau’nun fikrinden farklı değildir. Çoğumuz küçük kırsal yerleşimler de doğsak da aldığımız eğitim, göçtüğümüz şehir zamanla dilimizi, giyimimizi, davranışımız ve hatta kişisel farklarımızı ortadan kaldıracaktır. Bununla birlikte, bir hayvandan farklı olarak bütün bunları aklımızla yaptığımızın da bilincinde oluruz.”</p> <p><i>Cevap kişisel bir değerlendirme içereceğinden öğrencilerin farklı ve akla, bilimsel ilkelere uygun değerlendirmeleri farklı cevapları da doğal hale getirecektir.</i></p>
<p>Kaynak Kitap</p>	<p>A.Kürşat Gökçaya ve Cemil Cahit Yeşilbursa, <i>Yeni ve Yakın Çağ Tarihi Bir Sosyal Tarih Çalışması</i>, Pegem Akademi Yayıncılık, Ankara 2016.</p> <p>Fahir Armaoğlu, <i>19. Yüzyıl Siyasi Tarihi</i>, Timaş Yayınları (1789-1914), Kronik Kitap Yayını, İstanbul 2019.</p> <p>RifatUçarol, <i>Siyasi Tarih (1789-2010)</i>, Der Yayınları, İstanbul 2013.</p> <p>Oral Sander, <i>Siyasi Tarih 1. Cilt İlkçağlardan 1918’e</i>, İmge Kitabevi, Ankara 2000.</p>
<p>Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi</p>	<p>Huricihan İslamoğlu (der.), <i>Neden Avrupa Tarihi</i>, İletişim Yayınları, İstanbul 2014.</p>

SİYASİ TARİH (XIX. YÜZYIL)-2

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Necati ÇAVDAR	
Oda Numarası	MA-Z-63	
Ofis Saatleri	Salı 10:00-12:00	
E-posta	necati.cavdar@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	XIX. yüzyılın ilk yarısında Osmanlı tarihinde meydana gelen siyasi, toplumsal ve iktisadi gelişmeler ile Osmanlı-Avrupa arasındaki diplomatik ilişkiler hakkındaki temel bilgilerin öğrenilmesini sağlamak.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Sultan IV. Mustafa Dönemi	
	IV. Mustafa'nın tahta geçiş ortamını kavrar.	
	IV. Mustafa-III. Selim mücadelesini analiz eder.	
	Kabakçı Mustafa Olayını açıklayabilir.	
	Şer'i Hüccet kavramını tanımlayabilir.	
	1807-1808 siyasi gelişmelerini değerlendirebilir.	
	Alemdar Mustafa Paşa ve Dönemi	
	Âyan kavramını tanımlayabilir.	
	Sened-i İttifak kavramını tanımlayabilir.	
	Segban-ı Cedid kavramını tanımlayabilir	
	1807-1808 siyasi gelişmelerini değerlendirebilir.	
	III. Selim'in katledilmesini değerlendirebilir.	
	II. Mahmud'un Karakteri ve Dönemi'nin Özellikleri	
	II. Mahmud'un şahsi özelliklerini kavrar.	
	II. Mahmud'un tahta geçiş olaylarını açıklar.	
	II. Mahmud'un yenilik anlayışını analiz eder.	
	II. Mahmud-Çar Petro mukayesesini analiz eder.	
	II. Mahmud-III. Selim mukayesesini analiz eder.	
	Avrupa'da 1830-1848 İhtilalleri	
	İhtilal kavramını tanımlayabilir.	
	Avrupa iç savaşını değerlendirebilir.	
	Nasyonalizm kavramını tanımlayabilir.	
	Liberalizm kavramını açıklayabilir.	
	Sosyalizm kavramını tanımlayabilir.	
	Cezayir'in Fransa Tarafından İşgali (1830)	
	"Dayı" kavramını tanımlar.	
	Fransa'nın Akdeniz politikasını kavrar.	
Fransa'nın Cezayir'i işgal nedenlerini açıklar.		
Osmanlı-Fransız ilişkilerini analiz eder.		
Cezayir haritasını kavrar ve analiz eder.		
Sırp İsyanı ve Sırbistan'ın Bağımsız Olması (1804-1878)		
Osmanlı Millet sistemini kavrar.		
Sırbistan coğrafyasını bilir.		
Knez ve Skupçina kavramlarını tanımlayabilir.		
Sırp İsyanı'nın nedenlerini değerlendirebilir.		
Berlin Antlaşması'nın sonuçlarını bilir.		

		<p>Rum (Yunan) İsyanı ve Yunanistan'ın Bağımsız Olması (1821-1829)</p> <p>Osmanlı Millet sistemini kavrar</p> <p>Mora-Tesalya coğrafyasını bilir.</p> <p>Rum İsyanı'nın nedenlerini değerlendirebilir</p> <p>Etnik-i Eteryı kavramını tanımlayabilir.</p> <p>1829 Edirne Antlaşması'nın önemini bilir.</p> <p>Mehmet Ali Paşa İsyanı ve Mısır Sorunu (1831-1833)</p> <p>Mısır coğrafyasını bilir.</p> <p>Mehmet Ali Paşa'nın karakterini açıklayabilir.</p> <p>Padişah-Vali anlaşmazlığının nedenlerini kavrar.</p> <p>Kütahya Uzlaşması kavramını tanımlayabilir.</p> <p>Hünkâr İskeleyi ant. Önemi değerlendirir.</p> <p>Mehmet Ali Paşa İsyanı ve Mısır Sorunu (1833-1840)</p> <p>Padişah-Vali anlaşmazlığının nedenlerini kavrar</p> <p>Nizip Savaşının önemini değerlendirir.</p> <p>Von Moltke'nin önemini açıklayabilir.</p> <p>Hıdivlik kavramını tanımlayabilir.</p> <p>Boğazlar sözleşmesinin önemini açıklayabilir.</p> <p>II. Mahmud Dönemi'nde Askeri Alanda Yenileşme</p> <p>Segban-ı Cedid kavramını tanımlar ve açıklar.</p> <p>Eşkinici Ocağı kavramını tanımlar ve açıklar.</p> <p>Vaka-i Hayriye kavramını tanımlar ve açıklar.</p> <p>Asakir-i Mansure-i Muhammediye'yi tanımlar.</p> <p>1808-1839 Osmanlı askerî gelişmelerini açıklar.</p> <p>II. Mahmud Dönemi'nde İdari Alanda Yenileşme</p> <p>Mevlis-i Vâla-i Ahkâm-ı Adliye'yi tanımlar.</p> <p>Osmanlı idarî taksimatını analiz eder.</p> <p>Dâr-ı Şûra-yı Askeri kavramını tanımlar.</p> <p>Osmanlı'da nezaretlerinin kurulmasını açıklar.</p> <p>Kalemiye'den Mülkiye'ye geçişi analiz eder.</p> <p>II. Mahmud Dönemi'nde Toplumsal Alanda Yenileşme</p> <p>Giyim-kuşam alanında yapılan yenilikleri kavrar</p> <p>Teşrifat alanında yapılan yenilikleri açıklar.</p> <p>Devlet-vatandaş ilişkilerindeki değişimi kavrar.</p> <p>Osmanlı'da ilk nüfus sayımını açıklar.</p> <p>Değişen yaşam standardını analiz eder.</p> <p>II. Mahmud Dönemi'nde Eğitim Alanında Yenileşme</p> <p>İlkokulun zorunlu hale getirilmesini kavrar.</p> <p>Tıbbiye-i Askeriye'nin açılmasını kavrar.</p> <p>Takvim-i Vekayi gazetesinin açılmasını kavrar</p> <p>Avrupa'ya talebe gönderilmesini kavrar.</p> <p>Dâimi elçiliklerin yeniden açılmasını kavrar.</p>
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Sultan IV. Mustafa Dönemi	PY1-PY10
3	Alemdar Mustafa Paşa ve Dönemi	PY1-PY10
4	II. Mahmud'un Karakteri ve Dönemi'nin Özellikleri	PY3-PY6
5	Avrupa'da 1830-1848 İhtilalleri	PY9-PY5
6	Cezayir'in Fransa Tarafından İşgali (1830)	PY3-PY9
7	Sırp İsyanı ve Sırbistan'ın Bağımsız Olması (1804-1878)	PY5-PY10
8	Rum (Yunan) İsyanı ve Yunanistan'ın Bağımsız Olması (1821-1829)	PY5-PY9-PY10
	Ara Sınav	

9	Mehmet Ali Paşa İsyanı ve Mısır Sorunu (1831-1833)	PY3-PY9
10	Mehmet Ali Paşa İsyanı ve Mısır Sorunu (1833-1840)	PY3-PY10
11	II. Mahmud Dönemi'nde Askeri Alanda Yenileşme	PY3-PY10
12	II. Mahmud Dönemi'nde İdari Alanda Yenileşme	PY3-PY5
13	II. Mahmud Dönemi'nde Toplumsal Alanda Yenileşme	PY3-PY5
14	II. Mahmud Dönemi'nde Eğitim Alanında Yenileşme	PY3-PY5-PY14
	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, dersin kaynak kitapları, derste yürütülen tartışmalar ve diğer ders içi faaliyetleri esas alınarak hazırlanacak olan klasik yazılı bir vize ve bir final sınavı vasıtasıyla yapılacaktır. Ara Sınav'ın sınıf geçmeye etkisi %40, Dönem Sonu Sınavı'nın sınıf geçmeye etkisi %60 nispetinde kabul edilecektir. Sınıf geçme notu 100 puan üzerinden 60 puan alınması olarak kabul edilecektir.	
Örnek Sorular	<p>1) III. Selim'in tahttan indirilmesinden Alemdar Mustafa Paşa'nın ortadan kaldırılmasına kadar (Mayıs 1807-Kasım 1808) uzanan tarihi süreci genel hatlarıyla değerlendiriniz</p> <p>2) Rum İsyanı'nın başarıya ulaşmasında Filik-i Eterya Cemiyeti'nin rolü hakkında bilgi veriniz.</p> <p>3) a)“Meşveret-i Âmme”, b)“Ekümenik”, c)“Navarin Olayı”, d)“Skupçına” terimlerini kısaca açıklayınız.</p> <p>4) Osmanlı Devleti'nde Sırp İsyanı'nı ana hatlarıyla değerlendiriniz</p> <p>5) II. Mahmud'un İdari alanda yapmış olduğu yenilik hareketlerini değerlendiriniz</p> <p>6) a)Mısır Meselesi'nde büyük devletlerin takındığı siyasi tutumları değerlendirerek bu bağlamda b)Osmanlı-Rusya yardım anlaşması hakkında bilgi veriniz</p> <p>7) Osmanlı'da İslahat düşüncesinin ortaya çıkışı hakkında bilgi vererek 17. yüzyıl Osmanlı İslahatı'nın genel niteliklerini değerlendiriniz.</p> <p>8) Askeri alanında yapılan Nizam-ı Cedid yeniliklerini ana hatlarıyla değerlendiriniz.</p> <p>9) Mısır Meselesi'nin aşamalarından Kütahya Uzlaşması ve Hünkâr İskelesi Antlaşması hakkında genel bilgi veriniz.</p> <p>10) a)“Dâr-ı Şura-yı Babîali”, b)“Vekayi-i Giridiye”, c)“Von Moltke”, d)“Eşkinci Ocağı” kavramlarını kısaca açıklayınız.</p>	
Örnek Cevap Anahtarı	<p>C-2:Filik-i Eterya (Etnik-i Eterya) Cemiyeti'nin Rolü: Cemiyet 1814'te Rusya'nın Odesa liman kentinde (bugün Ukrayna'da) ikisi Rum, birisi Bulgar kökenli üç kişi tarafından kurulmuştur. Derneğin Rum kurucuları Skufas ve Ksanthos, Bulgar kurucusu ise Atmas Çakalof idi. Aslında bu dernek <i>Napolyon zamanında Paris'te kurulan bir derneğin şubesi</i> idi. Fakat ayrı bir cemiyet olarak teşkilatlanmıştır.</p> <p>Cemiyet'in tam adı <i>Heteria ton Filikon</i> (Filik-i Eterya) olup “Yunan Dostluk Cemiyeti” anlamına geliyordu. Bu sebeple cemiyet Avrupa'daki gizli mason cemiyetlerinin kuruluş ve işleyişini benimsemişti. Ksanthos küçük cemiyetlerle Yunan hayallerine ulaşmanın zorluğunu biliyordu. Bu sebeple mason destekli ve Rus Çarı'nın da haberdar olduğu büyük bir cemiyet kurmuştur.</p> <p>Cemiyette disiplin çok yüksekti. Üyeler yemin ederek, gizlilik ve gönüllülük esasıyla cemiyete girebiliyorlardı.</p> <p>Cemiyetin başında <i>kimin bulunduğu gizlenmekteydi</i>. Çar I. Aleksandr veya onun yaverlerinden Kont Kapodistriya'nın olduğunu söyleyenler var ise de bu konudaki yaygın görüş Çar'ın yaverlerinden Aleksandr İpsilanti'nin cemiyetin başkanı olduğu yönündeydi.</p> <p><i>Cemiyet'in görünürdeki amacı;</i> Osmanlı Devleti'ndeki Rumlar için eğitim-öğretim alanında faaliyette bulunmaktı. <i>Gizli amacı</i> ise İstanbul'da Bizans'ı yeniden kurma idealini gerçekleştirmektir.</p> <p>Cemiyet bünyesine öncelikle büyük tüccarları, armatörleri (deniz ticareti ve gemicilikle uğraşan zengin şahıslar)ve “Apostol” denilen papazları katmıştır. Bu papazlar; Yunanistan, Adalar, Sırbistan ve Bulgaristan'da taraftar topluyorlardı. Fener Rum Patiği ve Eflak Beyi de cemiyetin üyeleri arasında yer almışlardır. “Manyot” denilen Morali başıboşlar ve “Kleft” denilen dağlı Rum eşkıyalar da cemiyetin programının fikriyattan fiiliyata geçirilmesinde araç olarak kullanılmışlardır.</p> <p>Cemiyet üyelerinin %54'ü tüccar, %13'ü doktor-avukat, %12'si esnaf, %10'u papaz, %9'u eşkıya (Kleft, Manyot) geri kalanı da köylülerden oluşuyordu. Cemiyet</p>	

üyeleri kendi aralarında şifreli haberleşmeler için bir de lügat hazırlamışlardı. Filik-i Eterya Lügatinde; *bîgaraz*: padişah, *Muhibb-i İnsaniyet*: Rus Çar'ı, *ziyade meşgul*: sadrazam, *Kaynata*: Yanya Valisi Tepedelenli Ali Paşa demektir. Daha buna benzer çok sayıda kişi, kurum ve yer adı lügatte yer almıştır.

Kısa zamanda cemiyetin Osmanlı coğrafyasında çok sayıda şubesi açılmıştır. Özellikle İstanbul, İzmir, Sakız, Bükreş, Yaş ve Yanya şubeleri sayesinde cemiyetin taraftarları hızla çoğalmıştır. Cemiyet kurucuları da Moskova, Viyana, Paris gibi merkezleri dolaşarak hem destek hem de üye kazanmışlardır. Bu aşamadan sonra hedef; “*Eflak ve Boğdan’ı ayaklandırarak orada bir ordu kurmak*”, ardından da ordu ile Mora’ya inerek “*tüm Balkanları Grekleştirmek*” idi. Daha o zaman “Büyük Yunanistan” (Megali İdea) fikrini tasarlamış olan *Alexsandrİpsilanti*, bayrağının üzerine Anka kuşunun yanı sıra Aziz Konstantin ve Azize Helena’yı da koymuştu. Amaç; iki kıtali beş denizli büyük Yunanistan’ı kurmaktır.

Filik-i Eterya Cemiyeti, teşkilatlanmasını en küçük adalara ve köylere kadar tamamladıktan sonra merkezini gizli olarak İstanbul’a nakletmiştir. Fener Rum Patriği Grigoryos Efendi, Cemiyetin lideri durumuna getirilmiştir. İsyan için Rum halkı hazır hale getirilmişti ancak Yanya Valisi Tepedelenli Ali Paşa’dan çekinen Rumlar, ayaklanma için uygun ortamı bulamıyorlardı. Tam bu sırada meydana gelen Tepedelenli Ali Paşa Olayı, Rumların işini daha da kolaylaştırmıştır.

C-5:İdari Alanda İslahat: Başta Divan-ı Hümayun’un yapısında değişikliğe gidilmiştir. Aslında “Divan-ı Hümayun” bir meşveret/şura (danışma) meclisiydi. Yürütme ve Yargı görevlerini de yapmaktaydı. Ancak Şura Meclisi niteliği zamanla kaybolmuştu. II. Mahmud hem şura usulüne yeniden geçmek hem de Divan-ı Hümayun’daki Yürütme ve Yargı görevlerinin yürütülmesini birbirinden ayırarak merkezileşmeyi güçlendirmek istiyordu. Bu amaçla iki yüksek kurul oluşturmuştur.

1. Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye (Adli İşler Yüksek Kurulu), Bu kurul 24 Mart 1838’de kurulmuş olup günümüzün Danıştay ve Yargıtay’ının vazifesini yapmaktaydı.

2. Dâr-ı Şura-yı Babîâli (Yürütme Yüksek Kurulu): Bu kurum, hükûmet/kabine sistemine geçişin sembolüydü.

Bu iki kurumun kurulmasıyla, Divan-ı Hümayun’un yetkileri yeni dairelere dağıtılmıştır. Bu yeni teşkilât *Osmanlı Devleti’ndeki ilk güçler ayrılığını* simgelenmektedir.

II. Mahmud, yeni düzen hakkında Hükûmete tekliflerde bulunması için meclisler ve komisyonlar kurmuştur. Kurulan ilk meclis “*Dâr-ı Şura-yı Askeri*”dir. Bu meclis bir anlamda günümüzdeki *Genelkurmay Başkanlığı* ve *Yüksek Askeri Şura*’nın çekirdeği niteliğindedir. Padişah’ın özel danışma kurulu (Saltanat Şurası) olan “*Meclis-i Has*” da idari alandaki yeniliklerdendir.

II. Mahmud’un idari alandaki *en önemli yeniliklerinden birisi Nazırlıkların (Bakanlıklar) kurulmasıdır*. Sadrazam ve Şeyhülislâm’ın şahsında toplanmış olan yetkiler kaldırılarak onların yetkileri, batı devletlerinde olduğu gibi, Nazırlar (Nazır: Bakan) arasında paylaştırılmıştır.

Sadrazamlık unvanı “Başvekâlet”e çevrilmiştir. Sadrazam, Padişahın mutlak vekili olmaktan çıkarılmıştır. Sadrazamın yetkileri bakanlara geçmiş, Sadrazam’da olduğu gibi bakanlarda da mühür bulunması uygun görülmüştür. “*Başvekâlet*” makamına getirilen ilk kişi *Mehmed Emin Rauf Paşa’dır*. Bu gelişmeler *Kabine Sistemi’ne geçişin ilk adımları* olmuştur. Daha sonra Nazırların toplandığı kurul olan “*Meclis-i Vükela*”(hükûmet/kabine) oluşturulmuştur.

Sadaret Kethüdalığı önce “*Umur-ı Dâhiliye Nezareti*”ne, iki yıl sonra (1835) ise “*Dâhiliye Nezareti*”ne çevrilmiştir.

Reisül-küttâplık Hariciye Nezaretine çevrilmiştir (1836). Son reisülküttâp Bozoklu Akif Paşa

Darphane-i Amire ile *Hazine-i Amire* birleştirilerek *Maliye Nezareti’ne* çevrilmiştir (1838).

Evkaf (Vakıflar) Nezareti kurulmuştur (1826).

Ticaret Nezareti kurulmuştur (1839).

Harbiye Nezareti kurulmuştur (1835).

Çavuşbaşılık kurumu “*Deâvi Nazırlığı*”na (Adliye Bakanlığı) çevrilmiştir (1836).

Enderun-ı Hümayun Nezareti kurulmuştur (1833).

	<p><i>Şehreminliği</i>; “<i>İhtisap Nezareti</i>”ne çevrilmiştir.</p> <p>Nezaretlerin kurulması, memurlar arasında işbirliği yapılmasını gerektirdiğinden Bab-ıâli’de Dâhiliye ve Hariciye memurları ayrı birer sınıf olarak gelişmeye başlamıştır. Memurların atanması ve ilerlemesi sağlam temellere dayandırılmıştır. Memurların ilerlemesinde; <i>rabia</i> (4.), <i>salise</i> (3.), <i>saniye</i> (2.) ve <i>ula/evvel</i> (1.) rütbeleri getirilmiştir. Bu rütbelere nişanlar, resmi elbiseler ve kılıçlar yapılmıştır. Memurlara derecelerine ve yaptıkları işe göre <i>maaş</i> bağlanmıştır.</p> <p>C-10:a)Dâr-ı Şûra-yı Babîâlî: II. Mahmud devrinde nezaretlerin kurulmasıyla birlikte yürütme makamı/kabine niteliğini haiz kurumdur.</p> <p>b) <i>Takvim-i Vekayi:</i> 1831 yılında II. Mahmud tarafından açılan Osmanlı Devleti’nin ilk resmî gazetesidir.</p> <p>c) <i>Von Moltke:</i> II. Mahmud devrinde Osmanlı ordusunun ıslahında görevlendirilen meşhur Prusyalı generaldir.</p> <p>d) <i>Eşkinçi Ocağı:</i> 1826 yılında II. Mahmud’un askerî yenilikleri kapsamında kurulan ve Yeniçeri Ordusu’nun Vaka-i Hayriye denilen olayla ortadan kaldırılmasında kullanılan yeni askerî birliktir.</p>
Kaynak Kitap	<p>-Enver Ziya Karal, <i>Osmanlı Tarihi (Nizam-ı Cedid ve Tanzimat Devirleri)</i>, C.V, TTK. Yayınları, Ankara 1995.</p> <p>-<i>II. Mahmud ve Reformları</i>, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul 1990.</p>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>-Fahir Armaoğlu, <i>19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789-1914)</i>, TTK. Yayınları, Ankara 1997.</p> <p>-Niyazi Berkes, <i>Türkiye’de Çağdaşlaşma</i>, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2002.</p> <p>-Şinasi Altundağ, <i>Kavalalı Mehmet Ali Paşa İsyanı</i>, TTK. Yayınları, Ankara 1988.</p> <p>-Carter V. Findley, <i>Osmanlıda Bürokratik Reform</i>, İz Yayıncılık, İstanbul 1990.</p> <p>-Carter V. Findley, <i>Kalemiye’den Mülkiyeye Osmanlı Meurlarının Toplumsal Tarihi</i>, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul 1996.</p>

İSLAM MÜESSESELERİ VE MEDENİYET TARİHİ 2

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi İsmail TURAN	
Oda Numarası	MA-K1-49	
Ofis Saatleri	Pazartesi 13:00-15:00	
E-posta		
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Kültür ve medeniyetimizi oluşturan kurumların tanıtılması amaçlanmaktadır	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	İlmi Hayat (Dini/Sosyal İlimler) 1	
	İlimlerin tarih boyunca ne şekilde tasnif edildiğini bilir	
	Aristo'nun ilimleri tasnifini bilir	
	Farabi'nin ilimleri tasnifini bilir	
	İslam medeniyetinde Hadis ilmini bilir	
	İlmi Hayat (Dini/Sosyal İlimler) 2	
	Kur'an ilminin tasnifinin gerekçesini bilir	
	İslam medeniyetinde Fıkıh ilmini bilir	
	Dini ilimlerin arasındaki koordinasyonu bilir	
	İslam medeniyetinde Tarih ilmini bilir	
	İslam medeniyetinde Coğrafya ilmini bilir	
	İlmi Hayat (Dini/Sosyal İlimler) 3	
	İslam medeniyetinde Felsefe ilmini bilir	
	İslam medeniyetinde Edebiyat ve dil ilmini bilir	
	İslam medeniyetinde Sosyal bilimlerin günümüze yansımalarını bilir	
	Fen ve Sağlık Bilimleri 1	
	İslam medeniyetinde Fen bilimlerinin tasnifini bilir	
	İslam medeniyetinde Matematik ilmini bilir	
	İslam medeniyetinde Astronomi ilmini bilir	
	İslam medeniyetinde Rasathaneleri bilir	
	İslam medeniyetinde Fizik ve Optik ilmini bilir	
	Fen ve Sağlık Bilimleri 2	
	İslam medeniyetinde Kimya ilmini bilir	
	İslam medeniyetinde Biyoloji ilmini bilir	
	İslam medeniyetinde Botanik ve Jeoloji ilimlerini bilir	
	Fen ve Sağlık Bilimleri 3	
	İslam medeniyetinde Tıp ilmini bilir	
	İslam medeniyetinde eczacılık çalışmalarını bilir	
	İslam medeniyetinde Sağlık Kuruluşlarını bilir	
Kitap ve Kütüphaneler		
İslam medeniyetinde kitap yazma aşamalarını bilir		
İslam medeniyetinde kütüphanelerin nasıl kurulduğunu bilir		
İslam medeniyetindeki meşhur kütüphaneleri bilir		
İslam medeniyetindeki sarraflık hakkında bilgisi olur		
Sanat ve Mimari 1		
İslam kültüründe sanat anlayışı hakkında bilgi sahibi olur		
Tezhip ve Hat sanatları hakkında bilgi sahibi olur		
Minyatür ve Ebru sanatları hakkında bilgi sahibi olur		
Sanat ve Mimari 2		

		İslam mimarisinin başlıca özellikleri hakkında bilgi sahibi olur
		Askerî mimari hakkında bilgi sahibi olur
		Sivil mimari hakkında bilgi sahibi olur
		Şehircilik
		İslam medeniyetinde şehir kavramı hakkında bilgi sahibi olur
		İslam medeniyetinde şehirleşmenin başlıca etmenlerini bilir
		İslam medeniyetinde şehirlerin oluşum biçimlerini bilir
		Vakıflar
		Vakıf düşüncesini doğuran temel sebepleri bilir
		Vakıfların hizmet alanlarını bilir
		Vakıfların yönetimini bilir
		İslam Medeniyeti ve Türkler
		Türklerin İslam medeniyetindeki yerini bilir
		Türk-İslam medeniyetinin örnek kurumlarını bilir
		Fütüvvet ve Ahilik kurumlarını bilir
		İslam Medeniyetinin Etkileri
		Batı'daki tercüme faaliyetlerini bilir
		İslam medeniyetinin batıya ulaştığı yolları bilir
		Etki alanlarını bilir
	Hafta-Tarih	İlgili Program Yeterliği
2	İlmi Hayat (Dini/Sosyal İlimler) 1	PY4, PY8, PY 13
3	İlmi Hayat (Dini/Sosyal İlimler) 2	PY4
4	İlmi Hayat (Dini/Sosyal İlimler) 2	PY6, PY11
5	Fen ve Sağlık Bilimleri 1	PY2, PY12
6	Fen ve Sağlık Bilimleri 2	PY11, PY 15
7	Fen ve Sağlık Bilimleri 3	PY11, PY 15
8	Kitap ve Kütüphaneler	PY11, PY 15
9	Sanat ve Mimari 1	PY10, PY16
10	Sanat ve Mimari 2	PY10, PY16
11	Şehircilik	PY10, PY16
12	Vakıflar	PY10, PY16
13	İslam Medeniyeti ve Türkler	PY7
14	İslam Medeniyetinin Etkileri	PY7
	Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.
	Örnek Sorular	S.1. İslam Medeniyetinin Batıya Sicilya üzerinden yayılması hakkında bilgi veriniz? S.2. İslam kültürünün ve ilminin Batı'ya geçişinde Haçlı Seferlerinin etkileri hakkında bilgi veriniz?
	Cevap Anahtarı	C.1. Doğu biliminin Avrupa'ya aktarımındaki diğer bir nokta ise Sicilya-İtalya cephesidir. Aglebiler, Balear adalarına ve Sardinya'ya karşı giriştikleri savaşlar sırasında, 831 yılında Sicilya'yı ele geçirmişler ve Sicilya'da Aglebi hâkimiyeti X. yüzyıla kadar sürmüştür. Fatimiler, X. yüzyılda Aglebileri yıkınca Sicilya'yı Normanların eline geçti ve burada bir krallık kurulmuştur (Spies, 1974: 8). Sicilya'nın, 831-1091 yılları arasında Müslümanların yönetimi altında kalması ve aradaki bu 2,5 yüzyıl süre boyunca Sicilya Adası, İslâm kültürü ve biliminden çok fazla etkilenmiştir. Hatta 1091 yılında burası bir Norman krallığının kurulmasına rağmen İslâm kültürü etkisinde bir şey kaybetmeyerek daha da yüksek düzeye erişmiş ve Arapça uzun süre bu krallıkta resmi dil olarak korunmuştur (Watt, 1989: 19). 1091 yılında kurulan bu krallıkta Müslümanlardan kalma saray ve

merasimlerin yanı sıra, İslâm örf-adet ve ilimleri de devam ettirilmiştir. Diplomalardan bir kısmı Arapça olarak doldurulmuş ve paralar üzerinde Doğu figürleri uzun süre yer almıştır (Spies, 1974: 8).

Sicilya Adası'nı Müslümanlardan geri alan I. Roger'ın vasilerinden bazıları İslâm kültürünün ve biliminin etkisinden kendilerini kurtaramamış ve Doğu dünyasına olan hayranlıklarını saklama gereksinimi hissetmemişlerdir. Nitekim II. Roger, Palermo'nun yukarı kesiminde "Cassaro" adıyla anılan bir saray inşa ettirmiştir. II. Roger'ın sarayında Yunanca, Arapça, Fransızca ve İtalyanca konuşulmaktaydı (Curtis, 1912: 307-309). Avrupa'nın ve dünyanın her tarafından bilim insanları bir özgür düşünce merkezi haline gelen Palermo Sarayı'na gelmekteydiler (Tez, 2001: 258). En büyük kesimi, Arap bilim insanları oluşturmaktaydı ve Arapça, bir bakıma bilim dili olarak kabul görmekteydi. İngiltere'de Arapça incelemelerinin öncüsü ve Öklid'in Öğeler adlı eserini Arapça'dan çeviren Bathlı Adelard başta olmak üzere pek çok Latin bilimci bu sarayda çalışmışlardır. Ayrıca Bathlı Adelard el-Kazvini'nin trigonometrik tabloları ile de bir hayli ilgilenmiş ve bu tabloları Latince'ye tercüme etmiştir (Arnold, 1931: 94). Rönesans başlayana dek klasik metinlerin, felsefe ve bilim kitapçıları kadar edebî ve dinsel nitelikli kitapların Arapça'dan aktarılması sürmüştür. Bu bakımdan İtalyan Rönesans'ındaki Arap kültürünün etkisi, her zaman araştırmacıları çeken bir konu olmuştur (Tez, 2001: 258-259).

İslâm biliminin Avrupa'ya aktarılmasında Norman Sicilya'sında ve İtalya'nın güney ucunda kurulan üniversitelerin önemi çok büyüktür. Fakat buralarda çalışmış olan bilim insanları gibi çalışmalarını da epeyce karanlıkta kalmıştır. XI. yüzyılda Monte Cassin'deki Benedikt Manastırı'nda yaşayan ve Arap kökenli olan Afrikalı Kostantin (doğ. 1020) de bu bilim adamlarından bir tanesidir (Walsh, 1911: 163). Doğu'dan öğrenmiş olduğu tıp ilmi ve eczacılık bilgilerini Salerno'da hayata geçirmeye çalışmıştır. Bu şahısla ilgili en teferruatlı bilgi Petrus Diaconus'un vekâinamesinden elde edilmektedir. Petrus Diaconus, Kostantin'in Salerno'ya gittikten sonra Hristiyan olduğundan bahsetmektedir (Karlığa, 2004: 243-244). Afrikalı Kostantin, Monte Cassin'deki Benedikt Manastırı'nda Müslümanların tıp kitaplarından yaptığı çevirilerle Avrupa tıbbının temellerini oluşturmuştur (Butterworth; Kessel, 2001: 57). Ayrıca Petrus Diaconus Afrikalı Kostantin'in 26 eserinin ismini vermektedir (Karlığa, 2004: 244). Sicilyalı emir Eugene, Batlamyus'un optik konulu yapıtını Arapça'dan Latince'ye çevirmiş ve 1160 yılı dolayında Almagest'in Yunanca'dan Latince'ye çevrilmesi çalışmalarına katılmıştır. Napoli Üniversitesi'nde ise Michael Scot ve Leonardo Fibonacci gibi bilginler çalışmalar yapmışlardır. Michael Scot, II. Friedrich'in çevresi ile Toledo Çeviri Okulu arasında bağlantı oluşturmuş ve ölümüne dek sarayda Arapça'dan çeviriler yapmıştır. İbn Meymun'un öğrencisi Yahudi Jakob ben Abbamari ben Simon ben Anatoli, II. Friedrich'in emri üzerine Aristo'nun mantık konusundaki beş kitabını, Porphyrius'un giriş metni ile birlikte Arapça'dan İbranice'ye çevirmiştir. Kurulduğu dönemden itibaren tıp alanında büyük bir ekol olan Salerno'daki tıp okulu, mezunlarına pratisyen hekimlik lisansı vermektedir. Hekimler altı, cerrahlar ise yedi yıllık bir eğitimden sonra uzmanlık kazanabiliyorlardı (Tez, 2001: 259).

Müslümanlar bu bölgeyi sadece ilim yönünden değil, teknik yönden de etkilemişlerdir. Bu bölgeye yeni ziraat usulleri, mükemmel sulama kanalları, zeytin, pamuk, şeker kamışı gibi o zamana kadar bilinmeyen bitkilerin getirilerek adada yetiştirilmesi, kısa zamanda Sicilya'yı müreffeh bir memleket haline getirmiştir. Ayrıca şeker Avrupalıların mutfak kültüründe önemli değişikliklere vesile olmuştur (Özdemir, 1997: 173). Gümüş, bakır, kükürt madenleriyle mermer granit ocaklarının işletilmesi sistemli bir nizamla bağlanmıştır. İpek sanayi başarı kazanmıştır (Gürkan, 1969: 308). Arapların İspanya, Sicilya-İtalya topraklarına hâkim buldukları sıralarda, birçok sanayi kolları, ziraat usulleri, herkesin kullandığı ve hepsi Arapların icadı olan birçok makineler, bostan kuyularında kullanılan su dolapları Müslümanlar aracılığıyla bu topraklarla buluşmuştur. Aynı tarihlerde ve aynı sebepler dolayısıyla güneyde fevkaladelikler gösteren,

memlekette mevcut olan sanayiden üstün bir sanayin mahsulü olan eserler, tahkim edilmiş şatolar, kale duvar ve kulelerine, diğer büyük mimari eserlere hatta üzerinde büyük ve kıymetli emeklerin kendisini gösterdiği silahlarla, yontmalara, mücevherlere Müslüman eserleri demek çok uzun yıllar âdet olmuştur (Gürkan, 1969: 306).

Doğu dünyasından Avrupa'ya geçen bir diğer teknoloji ürünü de kâğıttır. Çinliler tarafından keşfedilen kâğıt, Endülüslü Müslümanlar vasıtasıyla Avrupa ile tanışmıştır (Spies, 1974: 11). Kağıt için X. yüzyıldan sonra Şâtıba şehrinde birçok işletme kurulmuştur. Şâtıba şehri kâğıt üretiminde o derece ilerlemişti ki tarihçi el-İdrîsî'nin de belirttiği üzere doğuya kâğıt ihracatı yapar olmuştur. Bir asır sonra da kâğıt üretimi Toledo'ya taşınmıştır. Ayrıca günümüze o dönemde üretilen kâğıtlara yazılmış birçok belge ve kitap ulaşmıştır. XIII. yüzyılda kâğıtla tanışan Avrupalılar Endülüs'ten kâğıt ithal etmeye başlamışlar ve ilk kez Fransa'da İspanya'dan gelen bilgi ve teknoloji ile kâğıt üretimi başlamıştır (Bedevî, 2002: 39-40). Ayrıca bu dönemde II. Roger Müslüman bilim adamlarının ilmi çalışmalarından faydalanmıştır. Örneğin el-İdrîsî (1100-1166), Kitab er-Rücârî adlı ünlü coğrafya kitabını II. Roger için yazmıştır (Curtis, 1912: 312-313). Değerli haritaların süslediği bu kitap, bir Arap müellifin kaleminden, Müslüman coğrafyasının büyük ustalarının katkılarıyla, Avrupa üzerine hatırı sayılır bilgileri bir araya getirir ve kültürlerin iç içe geçişinin en güzel örneklerinden birini teşkil eder (Şeşen, 2000: 493).

Alman Hohenstaufen hanedanından olan II. Friedrich, 1208'de Sicilya kralı, 1220'de ise Kutsal Roma-Cermen imparatoru olmuştur. Sicilya'daki sarayını her dinden, her inançtan bilgin ve düşünürlerin toplandığı bir kültür merkezi haline getirmiştir. II. Friedrich, Papa ile fikir ayrılıklarına düşmüş ve sarayında özgür düşüncenin ve de araştırmanın koruyucusu olmuştur (Villani's Chronicle, 1906: 134-138). Müslümanlarla mücadele etmenin yerine sulh yolunu tercih ederek 1224 yılında kurdurduğu Avrupa'nın ilk devlet üniversitesi olan Napoli Üniversitesi'ne kapsamlı bir Arapça elyazması koleksiyonu bağışlamıştır. Ayrıca Aristo'nun, İbni Sina'nın ve İbn Rüşd'ün eserlerinin çevrilmesi için ön ayak olmuştur. Kendisi ve oğlu Manfred (1232-1266), kısmen Arapça'dan kısmen de Yunanca'dan çeşitli felsefe yapıtlarını, çevrilmek üzere Bologna ve Paris üniversitelerine göndermişlerdir (Tez, 2001: 259).

C.2.Dünya tarihi bakımından incelendiğinde Orta Çağ'ı, üç önemli olay anlatır. Bunlardan birincisi İslâm'ın doğuşu ve yayılışı, ikincisi Türklerin doğudan batıya yönelmesi ve üçüncüsü ise Haçlı Seferleri'dir.

Batı Avrupa, İslâm dünyasındaki bilimsel gelişmelerden Sicilya ve İspanya üzerinden Haçlı Seferleri'nden evvel haberdar olmuştur. Batılıların tıp ilmine olan ilgisi Haçlı seferleri esnasında daha da artmıştır. 1110 senesinde Paris'te, 1113'de Bologna'da, 1167'de Oxford'da, 1181'de Montpellier'de, 1222'de Padua'da ve bunları takiben daha birçok merkezde üniversitelerin kuruluşu ve buralarda tıp derslerinin yapılması hiç de tesadüfi olarak nitelendirilemez. Bildiğimiz kadarıyla, Pisa asıllı olan Antakyalı Stephanus, 1127 yılında Antakya'da el-Mecûsi'nin (ölm. 994) Kitab'ül-Meliki (Sultani Kitap=liberregius) adlı önemli tıp eserini Latince'ye tercüme etmiş ve bu eser Haçlılar tarafından Avrupa'ya götürülmüştür. Ayrıca Grek-İslâm tıp düşüncesinin büyük temsilcisi İbni Sina'nın "el-Kanun fi't-Tıb" adlı eseri de Ceremona'lı Gerard tarafından Latince'ye tercüme edildikten sonra Batı'nın üniversitelerinde ders kitabı olarak okutulmaya başlanmış ve kısa zamanda ilk sıraya yükselmiştir. Bu eser XII. yüzyıldan XVII. yüzyıla kadar Batı ülkelerinde tıp ilminin başlıca rehberi olmuştur (Turner, W., 1907). XII. yüzyıldan itibaren Avrupa'da cüzamlı hastaların barınabileceği birçok hastane ve bakımevinin birdenbire ortaya çıkmasından da, hastaları muntazam bir şekilde bakım ve tedavi altında tutma fikrinin İslâm dünyasından öğrenilip Batı'ya aktarıldığı anlaşılmaktadır. (Demirkent, 2007. 214-215).

	<p>Haçlı Seferleri İslâm dünyası bakımından yerleşik oldukları toprakları ve kutsal yerleri korumaktan başka bir şey ifade etmekten öteye geçememiştir. Yani Müslümanlar için bir seri sınır çatışmasından başka bir şey değildir (Watt, 1989: 105-106). Belki görünüş itibarıyla birer savaş niteliği taşımasına rağmen, Haçlı Seferleri, Doğu için olmasa da Batı için savaşın ötesine geçmiştir. Çünkü Haçlı seferleri, sırasında pek çok Yakınoğu ülkelerinin kendilerine has özellikleri Avrupalılar tarafından götürülerek oralarda daha da geliştirilmiştir. Yakınoğu, kendisine yapılan bu seferlerle uğraşırken, endüstri, bilim ve teknoloji alanlarında biraz duraklama yaşamıştır. Avrupa ise verdiği kayıplarla birlikte yine de öğrenebildikleri kadar bilgiyi ve zanaatı geliştirme konusunda daha becerikli olmuşlardır (Ülgen, 2011: 287).</p>
Kaynak Kitap	İbrahim Sarıçam; Seyfettin Erşahin, İslam Medeniyet Tarihi, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, Ankara 2013.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	

TÜRK İNKILÂBININ TEMELLERİ II

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Hakan YAŞAR
Oda Numarası	MA-Z-52
Ofis Saatleri	Perşembe 15:00-17:00
E-posta	hakan.yasar@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Türk İnkılâbı'na giden süreçte yaşanan modernleşmenin safhaları ve içeriğini kavratarak Türk İnkılâbı'nın temel özelliklerini öğretmektir. Ayrıca Türk inkılabı'nın kendinden önce ve sonrasında gerçekleşen devrimler ve bağımsızlık hareketleriyle ilişkisini öğretmek benzer ve özgün yanlarını öğrencilere öğretmek temel amaçlardan biridir.

Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Mustafa Kemal Atatürk'ün Önderliğinde Gerçekleştirilen Reformlar: Siyaset ve Hukuk Alanında Gerçekleştirilen Reformlar
	Atatürk Dönemi'nde gerçekleştirilen siyaset ve hukuk alanındaki reformlar hakkında bilgi sahibi olur.
	Atatürk Dönemi'nde gerçekleştirilen siyaset ve hukuk alanındaki reformları Türk İnkılâbı'yla ilişkilendirebilir.
	Mustafa Kemal Atatürk'ün Önderliğinde Gerçekleştirilen Reformlar: Sosyo-Kültürel ve İktisadî Alanda Gerçekleştirilen Reformlar
	Atatürk Dönemi'nde gerçekleştirilen sosyo-kültürel ve iktisadî alandaki reformlar hakkında bilgi sahibi olur.
	Atatürk Dönemi'nde gerçekleştirilen sosyo-kültürel ve iktisadî alandaki reformları Türk İnkılâbı'yla ilişkilendirebilir.
	Reformlar ve Demokrasi
	Atatürk Dönemi'nde gerçekleştirilen reformların demokrasiyle ilişkisini kurabilir.
	Türk İnkılâbı'nın Lider Kadrosu
	Türk İnkılâbı'nın lider kadrosunu kimlerin oluşturduğunu öğrenir.
	Türk İnkılâbı'nın lider kadrosu içerisinde Mustafa Kemal Atatürk'ün nasıl bir yere sahip olduğunu kavrar.
	Atatürkçülük
	Atatürkçü düşünce sistemini ve bu istemin unsurları hakkında bilgi sahibi olur.
Erken Cumhuriyet Dönemi'nde gerçekleştirilen reformları Atatürkçü düşünce sistemiyle ilişkilendirebilir.	

		<p>Cumhuriyet'in Altı İlkesi: Laiklik, Cumhuriyetçilik, Halkçılık</p> <p>Laiklik, cumhuriyetçilik ve halkçılık ilkelerini öğrenerek bu ilkelerin dünyada daha önce gerçekleşmiş olan devrimlerle ilişkisini kavrar.</p> <p>Laiklik, cumhuriyetçilik ve halkçılık ilkeleriyle Mustafa Kemal Atatürk Dönemi'nde gerçekleştirilen reformların arasında ilişki kurabilir.</p> <p>Cumhuriyet'in Altı İlkesi: Devletçilik, Milliyetçilik ve İnkılâpçılık</p> <p>Devletçilik, milliyetçilik ve inkılâpçılık ilkelerini öğrenerek bu ilkelerin dünyada daha önce gerçekleşmiş olan devrimlerle ilişkisini kavrar.</p> <p>Devletçilik, milliyetçilik ve inkılâpçılık ilkeleriyle Mustafa Kemal Atatürk Dönemi'nde gerçekleştirilen reformların arasında ilişki kurabilir.</p> <p>Sovyet Devrimi ve Türk İnkılâbı'na Tesirleri</p> <p>Sovyet Devrimi ve niteliklerine dair bilgi sahibi olur.</p> <p>Sovyet Devrimi'nin Türk Devrimi'ne tesirlerini analiz edebilir.</p> <p>Türk İnkılâbı'nın Etkilenen Reform ve Devrim Hareketleri</p> <p>Türk İnkılâbı'ndan etkilenen reform ve devrim hareketleri hususunda bilgi sahibi olur.</p> <p>Türk İnkılâbı'nın Teorik ve Karşılaştırmalı İncelenmesi</p> <p>Devrim kuramları açısından Türk İnkılâbı'nın analizini yapabilir.</p> <p>Türk İnkılâbı'yla diğer devrimlerin genel bir mukayesesini yapabilir.</p> <p>Türk ve Yabancı Düşünürlerin Gözüyle Türk İnkılâbı</p> <p>Türk ve yabancı düşünürlerin Türk İnkılâbı'na dair düşünceleri hakkında fikir sahibi olur.</p> <p>Türk İnkılâbı'nın Çağdaşlaşma Modeli</p> <p>Çağdaşlaşma kuramları açısından Türk İnkılâbı'nın nasıl bir model izlediğini öğrenir.</p> <p>Mazlum Milletler ve Türk İnkılâbı Örnekleme</p> <p>Mazlum milletlerin anti-emperyalist bağımsızlık mücadelesi açısından Türk İnkılâbı'nın ne anlam ifade ettiğini kavrar.</p>
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Mustafa Kemal Atatürk'ün Önderliğinde Gerçekleştirilen Reformlar: Siyaset ve Hukuk Alanında Gerçekleştirilen Reformlar	PY9- PY14-PY16
3	Mustafa Kemal Atatürk'ün Önderliğinde Gerçekleştirilen Reformlar: Sosyo-Kültürel ve İktisadî Alanda Gerçekleştirilen	PY9- PY14-PY16

		Reformlar	
4		Reformlar ve Demokrasi	PY3-PY9- PY14-PY16
5		Türk İnkılabı'nın Lider Kadrosu	PY9- PY14-PY16
6		Atatürkçülük	PY9- PY14-PY16
7		Cumhuriyet'in Altı İlkesi: Laiklik, Cumhuriyetçilik, Halkçılık	PY9- PY14-PY16
		Ara Sınav	
8		Cumhuriyet'in Altı İlkesi: Devletçilik, Milliyetçilik ve İnkılâpçılık	PY3-PY9- PY14-PY16
9		Sovyet Devrimi ve Türk İnkılabı'na Tesirleri	PY3-PY9- PY14-PY16
10		Türk İnkılabı'nın Tesir Ettiği Reform ve Devrim Hareketleri	PY9- PY14-PY16
11		Türk İnkılabı'nın Teorik ve Karşılaştırmalı İncelenmesi	PY1-PY14-PY9-PY16
12		Türk ve Yabancı Düşünürlerin Gözüyle Türk Devrimi	PY1-PY3-PY9- PY14-PY16
13		Türk Devriminin Çağdaşlaşma Modeli	PY1-PY3-PY9- PY14-PY16
14		Mazlum Milletler ve Türk Devrimi Örnekleme	PY1-PY3-PY9- PY14-PY16
		Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular		1-Atatürk Dönemi'nde sosyo-kültürel alanda gerçekleştirilen reformlar hakkında bilgi vererek bunları laiklik ve milliyetçilik ilkeleriyle ilişkilendiriniz. 2-Atatürk Dönemi'nde gerçekleştirilen reformları Türkiye'nin demokratikleşme süreci açısından değerlendiriniz. 3- Türk İnkılabı'nın diğer reform ve devrim hareketlerine ne şekilde tesir ettiğini örnekleriyle açıklayınız.	
Cevap Anahtarı		1. Bu soruda öğrencilerden Atatürk Dönemi'nde sosyo-kültürel alanda gerçekleştirilen reformları milliyetçilik ve laiklik ilkeleriyle ilişkilendirerek yazmaları beklenmektedir. 2. Bu soruda cevap olarak öğrencilerin demokrasi kavramını tanımladıktan sonra Atatürk Dönemi'nde gerçekleştirilen reformların Türkiye'nin demokratikleşme sürecine nasıl tesir ettiğini analiz etmesi gerekmektedir. 3. Öğrencilerin cevap olarak İran ve Afganistan'daki reform hareketleriyle Küba ve Hint devrimlerine ne şekilde estir ettiğini açıklaması gerekmektedir.	
Kaynak Kitap		Şerafettin Turan, Türk Devrim Tarihi , C.I-III, Bilgi Yayınevi, İstanbul 2004. Bernard Lewis, Modern Türkiye'nin Doğuşu , Arkadaş Yayıncılık, İstanbul 2008. Theda Skocpol, Devletler ve Toplumsal Devrimler , Çev.: S.Erdem Türközü, İmge Kitabevi, İstanbul 1997.	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi		M.Kemal Atatürk, Nutuk , I-II-III, MEB Yay., Ankara 1995. Şerafettin Turan, Kendine Özgü Bir Yaşam ve Kişilik Mustafa Kemal Atatürk , Bilgi Yayınevi, Ankara 2004. Suna Kili, Türk Devrim Tarihi , Babil Kitabevi, İstanbul 2014. İhtilaller ve Darbeler Tarihi , Çev.: Sabiha Bozbağlı, 20. Yüzyıl Yayınları, İstanbul 1966.	

OSMANLI TEŞKİLAT TARİHİ II

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Samettin BAŞOL	
Oda Numarası	MA-K1-45	
Ofis Saatleri	Salı 10:00-12:00	
E-posta	samettin.basol@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, Osmanlı Devleti'nin klasik döneminde devleti ayakta tutan ve onu güçlü kılan teşkilat ve kurumları tanıtmak, bunların işlev, görev ve görevlilerinin anlaşılmasını sağlamaktır. Ayrıca söz konusu kurum ve teşkilatların devlet ve toplumla olan ilişkilerini açıklayabilmektir.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Osmanlı Toplum Anlayışı	
	Osmanlı toplum anlayışının kaynaklarını bilir.	
	Osmanlı toplum anlayışına etki eden Türk toplum anlayışını kavrar.	
	Osmanlı toplum anlayışına kaynaklık eden İslam toplum anlayışının etkisini fark eder.	
	Osmanlı toplum anlayışıyla ilişkili olarak Adalet Dairesi anlayışını açıklayabilir.	
	Osmanlı Toplum Yapısı ve Özellikleri	
	Osmanlı Toplum Yapısı şemasını çizebilir ve açıklayabilir.	
	Osmanlı toplum yapısının özelliklerini kavrar.	
	Osmanlı Toplumunda Askeriler ve Reaya	
	Osmanlı toplumunda Askeri ve Reaya kavramlarını açıklayabilir.	
	Osmanlı toplumunda Askeri sınıfın özelliklerini sıralayabilir.	
	Osmanlı toplumunda Reaya grubunun yapısını ve özelliklerini analiz eder.	
	Osmanlı Hukuk Sistemi ve Anlayışı	
	Osmanlı hukukunun kaynaklarını tanıır.	
	Osmanlı Hukuk Sistemini açıklayabilir.	
	Örfi Hukuk ve Şer'i Hukuku özellik ve uygulamaları açısından karşılaştırabilir.	
	Osmanlı Adalet Teşkilatı ve Kurumları	
	Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra adalet teşkilatlanmasını kavrar.	
	Osmanlı adalet kurumları hakkında bilgi sahibi olur.	
Osmanlı adalet teşkilatındaki görevlileri ve görevlerini açıklar.		
Osmanlı Mahkemesi, Kadı ve Yardımcıları		
Osmanlı şer'i mahkemesinin Osmanlı adalet örgütü içindeki yeri ve önemini değerlendirir.		
Osmanlı mahkemesinin tarihi ve fiziksel özelliklerini açıklayabilir.		
Osmanlı kadısının yetki alanları ve görevlerini kavrar.		
Osmanlı İlmiye Teşkilatı ve Görevlileri		
İlmiye sınıfı ve teşkilatının neden önemli olduğunu		

		<p>kavrar.</p> <p>Osmanlı ilmiye sınıfının özelliklerini açıklayabilir.</p> <p>Osmanlı ilmiye teşkilatının görevlileri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Osmanlı Millet Sistemi</p> <p>Millet Sisteminin tarihi kökenlerini kavrar.</p> <p>Osmanlı Millet Sisteminin uygulama aşamalarını açıklar.</p> <p>Osmanlı Millet Sistemi'nin gayrimüslim tebaanın yönetiminde önemli rol oynayan sistemlerden biri olduğunu fark eder.</p> <p>Vakıf Anlayışı ve Osmanlı Vakıf Sistemi</p> <p>Vakfın tanımını ve tarihsel gelişimini öğrenir.</p> <p>Selçuklu ve Osmanlılardaki vakıf geleneği hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Osmanlı vakıf sisteminin önemli temel noktalarını açıklayabilir.</p> <p>Osmanlı Vakıf Teşkilatı: Kurumlar ve Görevliler</p> <p>Osmanlı vakıf kurumlarının neler olduğunu öğrenir.</p> <p>Vakıf görevlileri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Vakıfların kuruluşu, idaresi, teftişi ve kurumsallaşması hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Klasik Dönem Osmanlı Eğitim Teşkilatı ve Kurumları: Tarihsel Gelişim</p> <p>İslam toplumlarında eğitimin neden önemli olduğunu kavrar.</p> <p>İslam ve Türk devletlerinde klasik eğitim kurumlarının gelişimini açıklar.</p> <p>Anadolu'da beylikler ve devletler çağlarında kurulan önemli eğitim kurumlarına örnekler verir.</p> <p>Klasik Dönem Osmanlı Eğitim Teşkilatı ve Kurumları: Mektep ve Medreseler</p> <p>Mekteplerin kuruluşu, yapısı ve işleyişi hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Medreselerin yapısı, işleyişi, dereceleri ve işlevleri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Medreselerin devlete yetişmiş insan sağlayan önemli kurumlardan biri olduğunu fark eder.</p> <p>Klasik Dönem Osmanlı Eğitim Teşkilatı ve Kurumları: Yaygın Eğitim Kurumları ve Fonksiyonları</p> <p>Yaygın eğitim anlayışının ne olduğunu kavrar.</p> <p>Osmanlıdaki yaygın eğitim kurumlarını sıralar.</p> <p>Osmanlıdaki yaygın eğitim kurumlarının özellik ve işlevlerini bilir.</p>
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Osmanlı Toplum Anlayışı	PY2
3	Osmanlı Toplum Yapısı ve Özellikleri	PY3
4	Osmanlı Toplumunda Askeriler ve Reaya	PY3-PY4
5	Osmanlı Hukuk Sistemi ve Anlayışı	PY2-PY3
6	Osmanlı Adalet Teşkilatı ve Kurumları	PY2-3
7	Osmanlı Mahkemesi, Kadı ve Yardımcıları	PY1-PY2
	Ara Sınav	
8	Osmanlı İlmîye Teşkilatı ve Görevlileri	PY2
9	Osmanlı Millet Sistemi	PY2-PY3
10	Vakıf Anlayışı ve Osmanlı Vakıf Sistemi	PY3-PY4-PY15
11	Osmanlı Vakıf Teşkilatı: Kurumlar ve Görevliler	PY3-PY4-PY15
12	Klasik Dönem Osmanlı Eğitim Teşkilatı ve Kurumları: Tarihsel Gelişim	PY1-PY3

13		Klasik Dönem Osmanlı Eğitim Teşkilatı ve Kurumları: Mektep ve Medreseler	PY1-PY3
14		Klasik Dönem Osmanlı Eğitim Teşkilatı ve Kurumları: Yaygın Eğitim Kurumları ve Fonksiyonları	PY1-PY3
		Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular		<p>1-Aşağıdakilerden hangisi Osmanlılarda kanun ve yasa koymanın temel koşullarından biri değildir? A-Şeriat dışı bir durum olması B-O konuya ilişkin yaygın bir âdetin bulunması C-Divanın yetki alanının dışında kalması D-Hükümdarın iradesi E-Genel düzenin bunu gerektirmesi</p> <p>2-Osmanlılarda uygulanan örfi hukukun amacı aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak gösterilmiştir? I-Şer'i alanla ilgili işleri kolaylaştırmak II-Kadı ve kazaskerlerin yargılamalarını kolaylaştırmak III-Şer'i hukuk alanını daraltmak IV-Hükümdara devlet içinde mutlak bir mevki kazandırmak V-Devlet çıkarlarını her şeyin üstünde tutmak A-I, II, III B-IV, V C-I, IV, V D-III, IV, V E-II, IV</p> <p>3-Osmanlı hukukunda, güvenliği ilgilendiren sırf sultanın iradesiyle konmuş olan sert cezalar adıyla ayrı bir alan oluşturur ve kaynağını kuşkusuz töre ve yasa geleneğinden alır. Paragrafta boş bırakılan yere gelecek en uygun ve doğru ifade aşağıdakiler hangisidir? A-Siyasetname B-Ber-muceb-i örf-i şeri C-Ukubat D-Yasa E-Ber-muceb-i örf-i sultani</p>	
Cevap Anahtarı		1-C, 2-B, 3-E	
Kaynak Kitap		Mehmet Ali ÜNAL, <i>Osmanlı Müesseseleri Tarihi</i> , Fakülte Kitabevi, Isparta 2013. Osmanlı Teşkilat Tarihi El Kitabı , (Editör: Tufan Gündüz), Grafiker Yayınları, Ankara 2012.	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi		<ol style="list-style-type: none"> 1. Yusuf Halaçoğlu, <i>XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı</i>, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1995. 2. Abdullah Saydam, <i>Osmanlı Medeniyeti Tarihi</i>, Kitabevi Yay. İstanbul 2014. 3. Halil İnalçık, <i>Devlet-i Aliyye I</i>, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2009. 4. İ.Hakkı Uzunçarşılı, <i>Osmanlı Devleti'nin İlimiye Teşkilatı</i>, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1988. 5. İ. Hakkı Uzunçarşılı, <i>Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı</i>, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1988. 	

YAKINÇAĞ OSMANLI İKTİSAT TARİHİ II

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Necati ÇAVDAR	
Oda Numarası	MA-Z-63	
Ofis Saatleri	Salı 10:00-12:00	
E-posta	necati.cavdar@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Kuruluşundan itibaren Osmanlı Devleti'nin temel iktisadi yaklaşımlarını ve iktisat kurumlarını öğretirken devletin işleyişini ve Batı kapitalizmi ve materyalizmi ile karşılaştıktan sonra Osmanlı iktisat sisteminin geçirdiği değişimi ortaya koymak. Dünya'da ve Osmanlı Devleti'nde "Para"nın tarihini kavramak, Osmanlı Dış Borçlanma tarihinin öğrenilmesini sağlamak.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	<p>Dünya ve Osmanlı'da "Para"nın Tarihi Tarihte para yerine hangi materyallerin kullanıldığını bilir. Dünya'da paranın ilk defa hangi kavimlerde kullanıldığını bilir. Takas, Trampa, Sikke kavramlarını tanımlar. Nümizmat, Nümizmatik kavramlarını tanımlar. Akçe, gurus, mangır, kaime kavramlarını tanımlar. Osmanlı Para Siyaseti Dönemleri Sikke kestirmenin Osmanlı hâkimiyet anlayışındaki rolünü açıklayabilir. Darphane, Tecdid-i Sikke kavramlarını tanımlar. Monometalist, Bimetalist dönem kavramlarını tanımlar. Osmanlı para siyaseti dönemlerini açıklar. Efrenç, Eşrefi, Şâhi kavramlarını tanımlar. Osmanlı Maliyesinde Tağşiş Uygulamaları Tağşiş kavramını ve uygulanış metodunu kavrar. Tağşiş uygulama nedenlerini açıklar. Züüf akçe, devalüasyon kavramlarını tanımlar. Tağşiş'e karşı halkın ve ordunun tutumunu açıklar. Tashih-i sikke kavramını tanımlar. Tanzimat Devri'ne Kadar Osmanlı Maliye Teşkilatı. Merkez Maliyesi, Bab-ı Defteri kavramlarını tanımlar Merkez maliyesinin gelir kalemlerini açıklar. Merkez maliyesinin gider kalemlerini açıklar. Anadolu, Arabistan, Tuna defterdarlığı kavramlarını tanımlar. Osmanlı Maliye Nezareti'nin kuruluşunu kavrar. Tanzimat Fermanı ve Osmanlı Maliyesinde Değişmeler. Tanzimat'ın Osmanlı mali teşkilatına getirdiği değişimi kavrar. İltizam usulünün kaldırılmasını açıklar. 1838 Balta Limanı Sözleşmesi'nin önemini kavrar. Örfi vergilerin kaldırılmasını açıklar. Temettüat, ancemaatin vergi kavramlarını tanımlar. Tanzimat Dönemi'nde Yeni Vergi Yazımı ve Muhassıllık Kurumu.</p>	

		<p>Muhassıllık kurumunun kuruluş sebebini kavrar.</p> <p>Muhassıl-ı Emval kavramını tanımlar.</p> <p>Muhassıllık kurumunun idarî rolünü kavrar.</p> <p>Muhassıllık Meclisi kavramını kavrar.</p> <p>Muhassıllık kurumunun kaldırılış nedenini açıklar.</p> <p>Bir Osmanlı iktisat bibliyografyası kaynağı olarak Temettüat Defterleri ve Muhtevası</p> <p>Temettüat, ancemaatin kavramlarını tanımlar.</p> <p>Temettüat defterlerinin tutuluş metodunu kavrar.</p> <p>Temettüat defterlerinin amacını ve muhtevasını açıklar.</p> <p>Temettüat defterlerinin kaynak değerini açıklar.</p> <p>Temettüat defterlerindeki kavramları tanımlar.</p> <p>Osmanlı Dış Borçlanma Tarihine Giriş</p> <p>Deyn, istikraz, Tediye kavramlarını tanımlar.</p> <p>Ramazan Kararnamesi, Moratoryum kavramlarını tanımlar.</p> <p>Muharrem Kararnamesi, Rüsüm-ı Sitte'yi tanımlar.</p> <p>Düyun-ı Umumiye İdaresi kavramını tanımlar.</p> <p>Osmanlı mali bunalımının nedenlerini açıklar.</p> <p>Sultan Abdülmecid devri dış borçlanmaları.</p> <p>İlk Osmanlı dış borcunun nedenini ve tarihini bilir.</p> <p>Mısır İstikrazı kavramını tanımlar.</p> <p>İlk Osmanlı dış borcunun hangi devletten alındığını bilir.</p> <p>İlk dış borcun miktarını, faiz oranını ve ödeme planını bilir.</p> <p>Dış borç verme karşılığında yabancı devletlerin Osmanlı'ya sundukları şartları kavrar.</p> <p>Sultan Abdülaziz devri dış borçlanmaları.</p> <p>En fazla dış borcun bu dönemde alındığını kavrar.</p> <p>Alınan dış borcun hangi alanlara harcandığını kavrar.</p> <p>Osmanlı maliyesinin iflasının nedenlerini açıklar.</p> <p>Ramazan Kararnamesi, Moratoryum kavramlarını tanımlar.</p> <p>Bu dönemde kurulan Osmanlı donanmasını kavrar.</p> <p>Sultan Abdülhamid devri dış borçlanmaları. Düyün-ı Umumiye İdaresinin kurulması ve icraatı.</p> <p>Bu dönemde dış borçlanmanın az olmasının nedenlerini kavrar.</p> <p>Bu dönemde alınan tasarruf tedbirlerini kavrar.</p> <p>Muhâfaza-i Hukuk-ı Osmaniye İstikrazı'nı tanımlar.</p> <p>Berlin Kongresi'nin mali sonuçlarını kavrar.</p> <p>Rüsüm-ı Sitte kavramını tanımlar ve muhtevasını kavrar.</p> <p>Sultan Abdülhamid devri dış borçlanmaları. Düyün-ı Umumiye İdaresinin kurulması ve icraatı.</p> <p>Muharrem kararnamesi kavramını tanımlar.</p> <p>Düyun-ı Umumiye kavramını tanımlar.</p> <p>Düyun-ı Umumiye'nin çalışma metodunu kavrar.</p> <p>Düyun-ı Umumiye'nin Avrupa'nın Osmanlı'ya nüfuz politikasına etkilerini kavrar.</p> <p>1914-1918 arası dış borçlanma metodunu kavrar.</p> <p>İttihat ve Terakki Dönemi Osmanlı İktisat Politikaları.</p> <p>Serbestî/Liberal ekonomi kavramını tanımlar.</p> <p>Meslekçi/Korporatizm kavramını tanımlar.</p> <p>Kara Kemal, Tekin Alp, Cavid Bey kavramlarını tanımlar.</p> <p>Milli Burjuvazi/İktisadi Türkçülük kavramlarını tanımlar.</p> <p>Himayeci (Koruyucu) Ekonomi Politikası'nı tanımlar.</p>
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Dünya ve Osmanlı'da "Para"nın Tarihi	PY3-PY15

3		Osmanlı Para Siyaseti Dönemleri	PY2
4		Osmanlı Maliyesinde Tağış Uygulamaları	PY9
5		Tanzimat Devri'ne Kadar Osmanlı Maliye Teşkilatı.	PY9-PY14
6		Tanzimat Fermanı ve Osmanlı Maliyesinde Değişmeler.	PY9-PY15
7		Tanzimat Döneminde Yeni Vergi Yazımı ve Muhassıllık Kurumu.	PY1-PY9
8		Bir Osmanlı iktisat bibliyografyası kaynağı olarak Temettüat Defterleri ve Muhtevası	PY1-PY16
		Ara Sınav	
9		Osmanlı Dış Borçlanma Tarihine Giriş	PY1-PY3
10		Sultan Abdülmecid devri dış borçlanmaları.	PY1-PY3
11		Sultan Abdülaziz devri dış borçlanmaları.	PY1-PY3
12		Sultan Abdülhamid devri dış borçlanmaları. Düyun-ı Umumiye İdaresinin kurulması ve icraatı.	PY10
13		Sultan Abdülhamid devri dış borçlanmaları. Düyun-ı Umumiye İdaresinin kurulması ve icraatı.	PY10
14		İttihat ve Terakki Dönemi Osmanlı İktisat Politikaları.	PY1-PY14
		Dönem Sonu Sınavı	
	Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, dersin kaynak kitapları, derste yürütülen tartışmalar ve diğer ders içi faaliyetleri esas alınarak hazırlanacak olan klasik yazılı bir vize ve bir final sınavı vasıtasıyla yapılacaktır. Ara Sınav'ın sınıf geçmeye etkisi %40, Dönem Sonu Sınavı'nın sınıf geçmeye etkisi %60 nispetinde kabul edilecektir. Sınıf geçme notu 100 puan üzerinden 60 puan alınması olarak kabul edilecektir.	
	Örnek Sorular	<p>1.Osmanlı Para geleneği hakkında bilgi veriniz.</p> <p>2. Osmanlı Para Siyaseti Dönemleri hakkında bilgi veriniz.</p> <p>3.a)“Abdurrahman Nafiz Paşa”, b)“Beylerbeyi Vakası”, c)“Philip Grierson”, d) “Tağış” kavramlarını açıklayınız.</p> <p>4.Sultan II. Abdülhamid Devri Dış Borçlanma tarihi hakkında bilgi veriniz.</p> <p>5. Tanzimat Dönemi'nde Vergi Yazımı ve Muhassıllık Kurumu hakkında bilgi veriniz.</p> <p>6. a) “Cavid Bey”, b) “ Rüşum-ı Sitte”, c) “İstikraz”, d) “Moratoryum” kavramlarını kısaca açıklayınız.</p>	
	Örnek Cevap Anahtarı	<p>C-1: İlk Osmanlı Akça/Akçesini Osman Bey'in darp ettirdiği bilinmektedir. Osmanlı'nın kuruluşundan önce ve kuruluşundan bir süre sonrasında kadar Selçuklu ve İlhanlı sikkeleri tedavül ediliyordu. <i>Osman Bey bunların yanında ilk sikkeyi kendi adına bastırmıştır.</i> İstanbul Arkeoloji müzesinde bulunan gümüş akçenin her iki yüzünde “<i>Osman bin Ertuğrul</i>” yazısı yer almaktadır. İlk sikkenin darp yeri ve tarihi belli değildir. Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde de Osman Bey'in sikkесinin olduğu belirtilmiştir.</p> <p>1980'lere kadar Osmanlı Devleti'nin ilk parasının Orhan Gazi tarafından basıldığı kabul edilmekteydi. 1980 sonrasında İbrahim Artuk'un bu konudaki çalışması (“<i>Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi(1071-1920), Birinci Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi Tebliğleri, Hacettepe Üniversitesi, 1977</i>”) bilim çevrelerince kabul edilince bu yanlışlık düzeltilmeye başlandı. Ancak günceli takip etmeyen veya uzmanlık alanı tarih olmayan bazı kişiler halen eski bilgileri kitaplarda işleyerek yanlış bilgiyi kullanmaktadırlar. Mesela iktisat tarihçisi Şevket Pamuk, <i>Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi</i>, (Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul 1993) adlı kitabında yeni bilgileri göz ardı ederek “<i>Orhan Bey tarafından darp edilen ilk gümüş akçe</i>” ifadelerini kullanmıştır. Bu bilgiyi verirken kullandığı kaynak, California'da 1977'de basılmıştır. Oysa İbrahim Artuk'un tespiti daha sonraki bir tarihe dayanmaktadır. Özetle, Osmanlı'nın ilk akça/akçesi Osman Gazi tarafından kestirilmiş/basılmış olup İstanbul Arkeoloji Müzesi'nde Envanter no: DN 1041'de kayıtlıdır.</p> <p>Osmanlı sikkelerinde darb tarihi kullanılmaya başlanması da oldukça geç bir tarihte başlamıştır. Yıldırım Bayezid'den itibaren sikkelere tarih konulduğu görülmektedir. Yine Yıldırım Bayezid sikkelerinde ilk defa “<i>hüllide mülkühü (mülkü dâim olsun)</i>” ifadesi mevcuttur. Osmanlı sikkelerinde ilk tuğra ise Yıldırım Bayezid'in oğlu Emir</p>	

Süleyman'ın Edirne'de darp ettirdiği sikkelerde yer almıştır.

Anadolu ve Rumeli'de Osmanlı Devleti'nin temel para birimi olarak kullanılan Akça/Akçe gümüş içerikli bir paradır. Selçuklu ve İlhanlı sikkelerinden esinlenerek darp edilen ilk sikkelerin ağırlığı 1,15 gram olup %90'ı gümüştür. Esas ödeme aracı Akçe olup Mangır denilen bakırdan imal edilmiş diğer küçük paralar ise bozuk para yerine kullanılmıştır. Mangır, halk arsında "pul" olarak adlandırılmaktaydı. Mangır birçok şehirde basılarak yerel ihtiyaçların karşılanmasında kullanılmıştır. Mangır denilen bakır parayı ilk defa I. Murad'ın bastırması olma ihtimali yüksektir. Mangır 1691 tarihine kadar bozuk para olarak kullanılmıştır.

Osmanlı Devletinde ilk altın sikke Sultan II. Mehmed (Fatih) devrinde, 1477-1478 yıllarında darp edilmiştir. Venedik Duka'sı örnek alınarak yapılan bu ilk altın sikkeler 3,5 gram ağırlığında olup "Sultani" olarak adlandırılmıştır. Bu sikkenin bir yüzünde "Sultan Mehmed bin Murad Han", diğer yüzünde "Durube fi Kostantiniye-882" yazılıdır. Böylece II. Mehmed'den itibaren fiili olarak altın ve gümüşe dayalı bir para sistemi dönemi başlamıştır ki buna bimetalist dönem (iki metalli dönem) denir.

Osmanlı idari metodunun pek çok alanında olduğu gibi para konusunda da bir serbestiyet söz konusudur. Bu bağlamda gümüş içerikli Akçe'nin devletin her köşesinde kullanılmadığı görülmektedir. Mesela 16. yüzyılda Mısır ve Suriye'de "Pare", Doğu Anadolu ve Irak'ta "Şahi", Kuzey Afrika coğrafyasında "Eşrefi" denilen sikkelerin kullanıldığı bilinmektedir. Ayarlarında zaman zaman değişiklik yapılmış olan altın sikkeler ise zincirli, Fındıkî ve zer-i mahub adlarıyla tedavülde bulunmuştur. Fatih Sultan Mehmed'in oğlu II. Bayezid'in bastıracağı altın ve gümüş sikkeler de Fatih'in sikkelerine benzemektedir. II. Bayezid, İstanbul dışında, Serez'de de para bastırmıştır. Kanuni Sultan Süleyman ise Tecdid-i Sikke denilen para yenileme geleneğine son vermiştir. Kanuni, saltanatı boyunca (1520-1566) 43 ayrı kentte para bastırmıştır.

C-5: Osmanlı Devleti, tımar teşkilatını yapılandırmak ve gelir kaynaklarındaki değişimleri takip etmek için ortalama 30 yılda bir tapu tahriri denilen sayımlar yapmıştır. Bu türde 16. yüzyılda üç sayım serisi vardır. 17. yüzyıldan itibaren bütün ülkenin sayılmasına gerek görülmemekle sadece yeni fethedilen veya elden çıktıktan sonra geri alınan bölgelerin sayımı yapılmıştır. Bu sayımlarda temel yaklaşım; devletin mali imkânlarını tespit etme ve vergi gelirlerini hesaplama amacına yöneliktir.

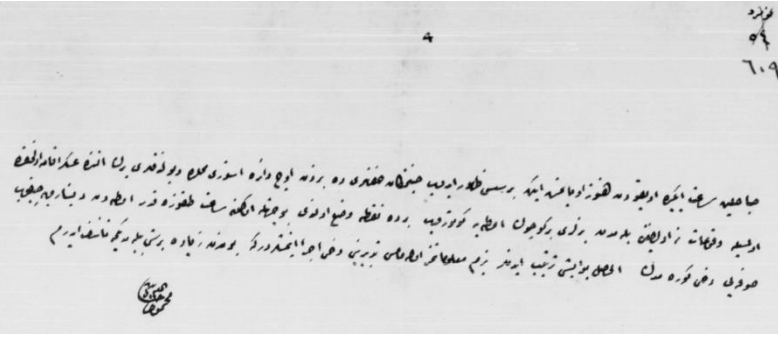
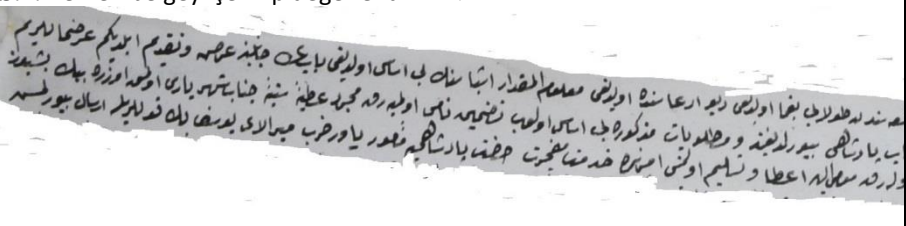
Tanzimat Fermanı'nın vergi alanında ortaya koyduğu "eşit, adil ve herkesin ödeme gücüne göre vergi ödemesi" prensibinin hayata geçirilmesi kapsamlı bir eyalet reformuna, mal ve emlak yazımına bağlıydı. İltizam usulü şehirlî ve köylü halka ağır mali külfet yükliyordu. Bu nedenle Tanzimat Fermanı esasına göre 1840 yılı başında iltizam usulü kaldırılmış, vergilerin toplanabilmesi için Tanzimat'ın uygulandığı bölgelere "Muhassıl" denilen memurlar gönderilmesine karar verilmiştir. (Muhassıl: Hasılat toplayan anlamına gelip Tanzimat'la oluşturulan bir idare amiridir. Bulunduğu bölgenin hem idari hem de iktisadi işlerinden sorumlu kişidir. Bu anlamda defterdar ve valinin görevini bir arada yürüten görevlidir). "Muhassıl-ı Emval" denilen bu kişiler geniş yetkilerle donatılarak merkezden sancaklara ve kazalara atanan maaşlı kamu görevlileriydi. Muhassıllar görev yerlerine giderken yollarında biri "mal kâtibi" diğeri "emlak ve nüfus kâtibi" olmak üzere iki yardımcı götürmüşlerdir. Muhassılların Görevleri; a) Tanzimat'ı halka tanıtmak, b) memleket işlerinin görülmesi için bir mahallî meclis (Muhassıllık Meclisleri) kurmak, c) devletin vergilerini doğrudan halktan tahsil ederek merkeze havale etmek ve d) herkesin ödenme gücüne dayalı yeni vergi sistemine geçmek için nüfus ve emlak yazımı işlerini (Temettüat yazımı) yürütmektir.

Muhassıllar gittikleri yerlerde "Muhassıllık Meclisi" denilen mahalli meclisler kumuşlardır. Bu meclisin üyeleri şu görevlerden müteşekkildi: Muhassıl, Mal kâtibi, Emlak ve Nüfus kâtibi, Kadı, Müftü, Asker Zabiti ve Bölge ileri gelenlerinden dört kişi. Gayrimüslim halkın da yaşadığı yerlerde bu meclise metropolit, hahambaşı ve iki adet kocabaşı da dâhil edilmiştir. Muhassıllık Meclisi

	<p>haftada üç gün toplanıp vergi yazımı ve diğer sorunları görüşecekti. Muhassılların vergi toplama ile görevlendirilmesiyle birlikte daha önceleri bu görevi üstlenen vali, sancakbeyi ve mütesellim gibi görevlilerin mali görevleri kalmamıştır.</p> <p>Muhassıllar doğrudan Maliye Nazırı ile iletişim kurmaya yetkiliydiler. 1840 yılında başlanan bu uygulamada istenilen sonuçlar alınamamıştır. Muhassıllar ya bölge ayanları tarafından engellenmişler ya da kötü alışkanlıklara uyum sağlayarak haksız kazanç sağlamaya başlamışlardır. Köklü bir vergi sistemiyle gelirlerini artırmayı planlayan devlet, bu amaca ulaşamadığı gibi gelirlerin azalması gibi ilginç bir sonuçla karşı karşıya kalmıştır. Üstelik maaşla taşraya gönderilen memurların masrafları da bütçeye yük getirmiştir. Hatta bazı kazaların gelirleri giderlerini ancak karşılayabilmiştir.</p> <p>1842 yılına girildiğinde her bakımdan olumsuz sonuçları görülmüş olan Muhassıllık uygulamasına ülke genelinde son verilmiştir. Muhassıllık Meclisleri “Memleket Meclisi” olarak adlandırılarak görevine devam etmiştir. Muhassılların görevleri Müdürlere bırakılmıştır. Muhassıllık teşkilatı çok kısa bir dönem uygulanmış olsa da (1840-1842) Türk idare geleneğinde seçim usulünün yerleşmesi ve yerel yönetim geleneğinin gelişimi açısından önemli bir aşama olmuştur.</p> <p>C-6: a) “<i>Cavid Bey</i>”: İttihat ve Terakki’nin ünlü maliye nazırı olup Serbesti Ekonomi/Liberalizm fikrini uygulamaya çalışan devlet adamıdır. b) “<i>Rüsum-ı Sitte</i>”: Altı vergi demektir. Sultan II. Abdülhamid devrinde Osmanlı’nın altı kalem gelirinin alacaklı devletlerin kontrolüne bırakılmasını ifade eder. c) “<i>İstikraz</i>”: Borçlanma demektir. d) “<i>Moratoryum</i>”: Borçların ödenemeyecek hale gelmesi üzerine devletin erteleme istemesi, bir anlamda ekonominin iflasının açıklanması demektir. 1875 yılında Sultan Abdülaziz devrinde Osmanlı Devleti Ramazan Karanamesi denilen kanunla moratoryum ilan etmiştir.</p>
Kaynak Kitap	<p>-Şevket Pamuk, <i>Osmanlı İmparatorluğu’nda Paranın Tarihi</i> (Ed. Ali Berktaş), İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2007. -Osmanlı Ansiklopedisi, “C.3, İktisat”, Türkiye Yayınları, Ankara 1999. -Şevket Pamuk, <i>Osmanlı-Türkiye İktisadi Tarihi (1500-1914)</i>, İletişim Yayınları, İstanbul 2005.</p>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>-Halil İncelik, <i>Osmanlı İmparatorluğu’nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi 1-2</i>, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, İstanbul 2008. -Mehmed Fuad Köprülü, <i>Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri</i>, Kaynak Yayınları, İstanbul 2002. -Mustafa Akdağ, <i>Türkiye’nin İktisadi ve İçtimai Tarihi</i>, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul 2010.</p>

Arşiv Vesikaları II

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi İbrahim AYKUN	
Oda Numarası	MA-K1-50	
Ofis Saatleri	Perşembe 10:00-12:00	
E-posta	ibrahim.aykun@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Önemli Arşivleri ve diğer arşiv nelgelerini tanıma ve okuma	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Yıldız esas evrakı tasnifi	
	Yıldız esas evratı belgelerini öğrenir	
	Örnek belge okur	
	Mütenevvi maruzat defteri	
	Mütenevvi maruzat belgeelrini tanır	
	Örnek belge okur	
	Nüfus defterleri	
	Nüfus belgelerinin tarihi ve içeriğini bilir	
	Örnek belge okur	
	Tereke defterleri	
	Tereke defterlerinin özelliklerini bilir	
	Örnek belge okur	
	Tereke defterleri	
	Belge okumaya devam eder	
	Şeriye sicilleri	
	Şeriye sicilleri hakkında bilgi sahibi olur	
	Seçilmiş belge okur	
	Şeriye sicilleri	
	Seçilmiş örnek belge okumaya devam ederek okumasını geliştirir	
	Temettuat defterleri	
	Temettuat defterleri hakkında bilgi sahibi olur	
	Seçilmiş belge okur	
	Temettuat defterleri	
	Seçilmiş örnek belge okumaya devam ederek okumasını geliştirir	
	Nikah defterleri	
	Nikah defterleri hakkında bilgi sahibi olur	
	Seçilmiş kayıt okur	
	Kızılay Arşivi	
	Kızılar arşivi hakkında bilgi sahibi olur	
Hangi belgeler var bilgi sahibi olur		
Yararlanma koşullarını öğrenir		
MSB Arşivi		
Milli Savunma Bakanlığı arşivini bilir		
Hangi konularda bu arşive müracaat edeceğini bilir		
Yararlanma koşullarını öğrenir		
Mezar kitabelerinin Tarih Açısından önemi ve Tokat Mezarlıkları mezar kitabeleri		
Mezar kitabelerini tarihi kaynak özelliğini bilir		

		Tokat mezarlıklarını bilir
		Örnek kitabeleri okuyabilir
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Yıldız esas evrakı tasnifi	PY4, PY8, PY 13
3	Mütenevvi maruzat defteri	PY4
4	Nüfus defterleri	PY6, PY11
5	Tereke defterleri	PY2, PY12
6	Tereke defterleri	PY11, PY 15
7	Şeriye sicilleri	PY11, PY 15
8	Şeriye sicilleri	PY11, PY 15
9	Temettuat defterleri	PY10, PY16
10	Temettuat defterleri	PY10, PY16
11	Nikah defterleri	PY10, PY16
12	Kızılay Arşivi	PY10, PY16
13	MSB Arşivi	PY7
14	Mezar kitabelerinin Tarih Açısından önemi ve Tokat Mezarlıkları mezar kitabeleri	PY7
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, seçilmiş örnek bir belgeyi çevirerek bir vize ve seçilmiş örnek bir belgeyi çevirerek bir final yapılarak yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular	<p>S.1. Verilen belgeyi çevirip değerlendiriniz.?</p> <p>S.2. Verilen belgeyi çevirip değerlendiriniz?</p> 	
Cevap Anahtarı	<p>C. 1. Numro 45 609</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sabahleyin saat ikide uykudan henüz uyanmış iken bir ses zuhur edüb Cennetmekan hazretleri de bizden üç daire ve buldukları yerin altında asker ikame olunmakta 2. Olmasıyla vuku'at ne olduğunu bilemeden bizleri bir küçük odaya götürüb bir de nokta vaz' olundu. Bu cihetle o gün saat dokuza kadar odadan dışarıya çıkub 3. Sufayı dahi göremedik. El kasıl bu şişi tertib edenler bizim malumatımız olamaması tedbirini dahi icra etmişlerdir ki bundan ziyade bir şey bilemediğime teessüf ederim 	

	<p>4. Mahmud C.2</p> <p>1. Hanı mumaileyhin vakasından dolayı yağma olduğu deyu irsal buyurulmuş malumu'l miktar eşyasının bî esas olduğu bab-ı ali canibine arz ve takdim eylediğim arzu hallerim</p> <p>2. manzur-ı hümayun-ı cenabı padişahi buyrulduğuna ve maktubat-ı mezkureyi esası olub tazmin namı olmayarak mücerred atabe-i seniyyei cenabi şehriyari olmak üzere binbeşyüz</p> <p>3. kese akçe altun olarak muma ileyhe itave teslim olunması emrinde hizmet-i mefharet-i hazreti padişahiye memur yaveri harp-ı miralay Yusuf bey kullarıyla irsal buyurulmuş</p> <p>5. aşuru mahalde</p>
Kaynak Kitap	<p><i>Mehmet Eminoğlu, Osmanlı Vesikalarını Okumaya Giriş, Tütükiye Diyanet Vakfı Yay., Ank. 2007</i></p> <p><i>Orhan Sakin, Osmanlı Arşiv Belgeleri Okuma Klavuzu, Yeditepe Yay. İst. 2017.</i></p>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>Prof. Dr. Yılmaz Kurt , Arş. Gör. Muhammed Ceyhan ,Osmanlı Paleografyası Ve Osmanlı Diplomatiği , Akçağ Yayınları , İst. 2018</p> <p>Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, Devlet Arleri Genel Müd. Yay. Ank. 1992</p>

TEK PARTİ DÖNEMİ TÜRK DIŞ POLİTİKASI II

Öğretim Üyesi		Doç. Dr. İsmet TÜRKMEN					
Oda Numarası		MA-K1-K2					
E-posta		ismet.turkmen@gop.edu.tr					
Ders Zamanı							
Derslik							
Dersin Amacı		İsmet İnönü'nün cumhurbaşkanlığı dönemindeİkinci Dünya Savaşı ve sonrasında Türk Dış Politikasının temel ilkelerini kavrama.					
Dersin Kazanımları	Okul	Program	Ders	Konu	Kazanım	Kodu	Konu ve ilgili kazanım
	6	9	D0710218	1	0	6.13. D0710218.1.0	II. DÜNYA SAVAŞI SIRASINDA TÜRK DIŞ POLİTİKASINI ETKİLEYEN KOŞULLAR
	6	9	D0710218	1	1	6.13. D0710218.1.1	İkinci Dünya Savaşı sırasında Türk dış politikasının hedefi, savaşa katılma-dan Türkiye'nin toprak bütünlüğünü korumak olduğunu öğrenir.
	6	9	D0710218	1	2	6.13. D0710218.1.2	Türkiye savaşa giden süreçte kendisini doğrudan savaşa çekebilecek düzenlemelerden kaçınmaya çalıştığını öğrenir.
	6	9	D0710218	1	3	6.13. D0710218.1.3	Savaş boyunca Türk liderleri Türkiye'nin kapasitesi ve olanaklarının ülke bütünlüğünü korumaya yetmeyeceğinin bilincindeydiler. Bunun kavrar.
	6	9	D0710218	1	3	6.13. D0710218.1.3	Türkiye'nin İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemdeki iç ve dış politikalarının en önemli belirleyicilerinden biri olduğunu bilir.
	6	9	D0710218	2	0	6.13.D0710218.2.0	II. DÜNYA SAVAŞI'NIN İLK YILLARINDA TÜRK DIŞ POLİTİKASI
	6	9	D0710218	2	4	6.13.D0710218.2.4	II. Dünya Savaşı'na kadar Türk Dış Politikasında en yakın münasebetler kurulan devletin Sovyetler Birliği olduğunu öğrenir.
	6	9	D0710218	2	5	6.13.D0710218.2.5	İtalya'nın Habeşistan'ı ele geçirmesinden sonra Akdeniz'de İtalyan tehlikesi belirgin bir hale geldiğini bilir.
	6	9	D0710218	2	6	6.13.D0710218.2.6	Türkiye'nin bu tarihten itibaren İngiltere ve Fransa ile yürütülen temaslar hakkında Sovyetler Birliği'ne muntazaman bilgi verdiğini kavrar.
	6	9	D0710218	3	0	6.13.D0710218.3.0	SAVAŞIN İLK YILLARINDA TÜRK EKONOMİSİ
	6	9	D0710218	3	7	6.13.D0710218.3.7	Savaş yıllarında nüfusun üreten kısmının 5 yıl boyunca silah altına alındığını öğrenir.
	6	9	D0710218	3	8	6.13.D0710218.3.8	Savaş yıllarında enflasyonla karşı karşıya kaldığını bilir.
	6	9	D0710218	3	9	6.13.D0710218.3.9	Savaş yıllarında bir dizi ekonomik tedbir alınmaya çalışıldığını öğrenir.
	6	9	D0710218	4	0	6.13.D0710218.4.0	MİLLİ KORUNMA YASASI (1940)
	6	9	D0710218	4	10	6.13.D0710218.4.10	Savaş yılları uygulamalarının genel olarak dayanak noktası olan 3780 numaralı milli korunma kanunu 18 Ocak 1940 tarihinde kabul edilmiş olduğunu öğrenir.
	6	9	D0710218	4	11	6.13.D0710218.4.11	Milli koruma kanunu ile hükümete ekonomiye müdahale edebilmesi için çok geniş yetki ve görevler verilmiş olduğunu kavrar.
	6	9	D0710218	4	12	6.13.D0710218.4.12	Milli koruma kanununa istinaden milli savunmanın ihtiyaç duyduğu maddelerin teminine sağlayabilmek için hükümete, zirai, ticari ve sanayi faaliyetleri amaca yönelik düzenleme hakkı tanınmış olduğunu kavrar.
6	9	D0710218	5	0	6.13.D0710218.5.0	VARLIK VERGİSİ 1942	

6	9	D0710218	5	13	6.13.D0710218.6.13	11 Kasım 1941 tarihinde, özelliklegayrimüslimticareterbabımhedefleyenvarlıkvergisikanunuçıkartıldığınıöğrenir.
6	9	D0710218	5	14	6.13.D0710218.5.14	Savaş yıllarında Türkiye’de enflasyonun artmasının bu türden vergiler yoluyla çözümlenmesi yolunda çözümler üretildiğini öğrenir.
6	9	D0710218	5	15	6.13.D0710218.5.15	Savaş yıllarında uygulanan bir servet vergisi olma özelliğini taşıdığını kavrar.
6	9	D0710218	6	0	6.13.D0710218.5.0	ÇİFTÇİYİ TOPRAKLANDIRMA KANUNU (1945)
6	9	D0710218	6	17	6.13.D0710218.5.17	Savaş yıllarında Çiftçiyi Topraklandırma Kanunu’nun kabul edildiğini öğrenir.
6	9	D0710218	6	18	6.13.D0710218.6.18	Kanunu gerektiren sebepleri kavrar.
6	9	D0710218	6	19	6.13.D0710218.6.19	Kanunun iktisadi sosyal cephelerini bilir.
6	9	D0710218	6	20	6.13.D0710218.6.20	Kanunun sonuçlarını kavrar.
6	9	D0710218	7	0	6.13.D0710218.7.0	İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI’NIN ORTALARINDA TÜRKİYE
6	9	D0710218	7	21	6.13.D0710218.7.21	Savaş boyunca Türk dış politikasının temel ilkelerini bilir.
6	9	D0710218	7	22	6.13.D0710218.7.22	Savaş süresince Türkiye’de görülen ekonomik daralmanın nedenlerini bilir.
6	9	D0710218	7	23	6.13.D0710218.7.23	Türkiye’nin savaşın dışında kalma çabalarını bilir.
6	9	D0710218	7	24	6.13.D0710218.7.24	Türkiye’nin savaş stratejisini tekrar gözden geçirdiğini öğrenir.
6	9	D0710218	8	0	6.13.D0710218.8.0	TÜRKİYE’DEN SAVAŞA BAKIŞ VE SAVAŞIN SONUÇLARI
6	9	D0710218	8	25	6.13.D0710218.8.25	Türkiye’de seferberliğin bedeli hakkında bilgi sahibi olur.
6	9	D0710218	8	26	6.13.D0710218.8.26	Gerileyen ekonomi ve tarım sahasında küçülme hakkında bilgi sahibi olur.
6	9	D0710218	8	27	6.13.D0710218.8.27	Savaş sonrasında ortaya çıkan bilanço hakkında bilgi sahibi olur.
6	9	D0710218	9	0	6.13.D0710149.9.0	1945-1950 ARASI TÜRK DIŞ POLİTİKASI
6	9	D0710218	9	29	6.13.D0710218.9.29	Türk Hükümetinin, Sovyet talepleri hususunda İngiltere ve ABD’yi de bilgilendirmiş olduğunu öğrenir.
6	9	D0710218	9	30	6.13.D0710218.9.60	17 Temmuz-2 Ağustos 1945 tarihleri arasında yapılan ve savaş içerisindeki son büyük zirve olan Potsdam Konferansının ana konusunu bilir.
6	9	D0710218	9	31	6.13.D0710218.9.31	ABD Başkanı Truman’ın, boğazların milletlerarası bir statü kazanmasını bütün büyük devletlerce garanti altına alınmasını istediğini öğrenir.
6	9	D0710218	10	0	6.13.D0710218.10.0	1945-1947 ARASI TÜRK DIŞ POLİTİKASI
6	9	D0710218	10	32	6.13.D0710218.10.32	Türk boğazlarının bütün uluslararası suyolları gibi genel bir statüye sahip olması ve bütün ulusların buradan geçiş serbestliğine sahip olması gerektiğini öğrenir.
6	9	D0710218	10	33	6.13.D0710218.10.33	1946 yılında ABD Dış İşleri Türki-ye’den arazi isteklerinin Türk-Sovyet ikili ilişkilerini aşarak Birleşmiş Milletler anayasası çerçevesine girmekte olduğunu öğrenir.
6	9	D0710218	10	34	6.13.D0710218.10.34	ABD’nin İkinci Dünya Savaşı sonrasında Türkiye’ye vermeye başladığı öne-mi Ankara’ya gösterme fırsatı 1946 Martında doğduğunu bilir.
6	9	D0710218	11	0	6.13.D0710218.11.0	1947-1950 ARASI TÜRK DIŞ POLİTİKASI
6	9	D0710218	11	35	6.13.D0710218.11.35	Batı Avrupa’nın geleceğinin şekillendirilmeye çalışıldığı bir dönemde, Türkiye’ye komşu Yunanistan’da iç savaş bütün hızıyla sürmekte olduğunu bilir.
6	9	D0710218	11	36	6.13.D0710218.11.36	Savaş yıllarının sonuna doğru, Türkiye’nin üstü kapalı tehdit içeren Sovyet istekleriyle karşı karşıya kaldığını bilir.
6	9	D0710218	11	37	6.13.D0710218.11.37	İngiltere’nin 21 Şubat 1947’de ABD Dışişleri Bakanlığına Türkiye ve Yunanistan’ın durumlarıyla ilgili birer nota verdiğini öğrenir.

	6	9	D0710218	12	0	6.13.D0710218.12.0	TRUMAN DOKTRİNİ
	6	9	D0710218	12	38	6.13.D0710218.12.38	ABD Başkanı Truman'ın 12 Mart 1947 tarihinde Truman Doktrinini adıyla bilinen mesajın yayımlandığını kavrar.
	6	9	D0710218	12	39	6.13.D0710218.12.39	Truman Doktrinini muhtevasında Türkiye ve Yunanistan'a 400 milyon dolar yardım yapmak istediğini kavrar.
	6	9	D0710218	12	40	6.13.D0710218.12.40	Başbakan Recep Peker'in ABD'nin Türkiye'ye yardımda bulunmayı kabul etmesinin dünya barışına destek sağlamaya yönelik olduğunu kavrar.
	6	9	D0710218	12	41	6.13.D0710218.12.41	Doktrin sadece askeri bir bağ özelliği taşımadığını daha geniş ölçekte algılanması gerektiğini öğrenir.
	6	9	D0710218	13	0	6.13.D0710218.13.0	SAVAŞIN TÜRK DIŞ POLİTİKASINA TESİRLERİ
	6	9	D0710218	13	42	6.13.D0710218.13.42	17 Temmuz-2 Ağustos 1945 tarihleri arasında Müttefiklerin Potsdam Konferansı'nda aldığı kararların Türk dış politikasına tesirlerini öğrenir.
	6	9	D0710218	13	43	6.13.D0710218.13.43	Savaş sonrasında Türkiye'nin Batı dünyasının desteğini büyük ölçüde aldığını bilir.
	6	9	D0710218	13	44	6.13.D0710218.13.44	Savaş sonrasında Türkiye'de iç ve dış dinamiklerin tesiri ile çok partili hayata dönüldüğünü/geçildiğini bilir.
	6	9	D0710218	13	45	6.13.D0710218.13.45	Savaş sonrasında Türkiye'nin Batı ittifakı içinde uzun süre yalnız kaldığını, bunun da gerekçesinin savaş sürecinde izlediği politikasından ileri geldiğini kavrar.
	6	9	D0710218	13	0	6.13.D0710218.13.0	SAVAŞIN TÜRK DIŞ POLİTİKASINA TESİRLERİ
	6	9	D0710218	13	42	6.13.D0710218.13.42	Savaş sonrasında Türkiye'nin Batı dünyasının desteğini büyük ölçüde aldığını bilir.
	6	9	D0710218	13	43	6.13.D0710218.13.43	Savaş sonrasında Türkiye'de iç ve dış dinamiklerin tesiri ile çok partili hayata dönüldüğünü/geçildiğini bilir.
	6	9	D0710218	13	44	6.13.D0710218.13.44	Savaş sonrasında Türkiye'nin Batı ittifakı içinde uzun süre yalnız kaldığını, bunun da gerekçesinin savaş sürecinde izlediği politikasından ileri geldiğini kavrar.

Hafta-Tarih		Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
1	10-14 Şubat 2020	II. DÜNYA SAVAŞI SIRASINDA TÜRK DIŞ POLİTİKASINI ETKİLEYEN KOŞULLAR	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
2	17-21 Şubat 2020	II. DÜNYA SAVAŞI SIRASINDA TÜRK DIŞ POLİTİKASINI ETKİLEYEN KOŞULLAR	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
3	24-28 Şubat 2020	II. DÜNYA SAVAŞI'NIN İLK YILLARINDA TÜRK DIŞ POLİTİKASI	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
4	2-6 Mart 2020	SAVAŞIN İLK YILLARINDA TÜRK EKONOMİSİ	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
5	9-13 Mart 2020	MİLLİ KORUNMA YASASI (1940)	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
6	16 – 20 Mart 2020	VARLIK VERGİSİ 1942	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
7	23-27 Mart 2020	ÇİFTÇİYİ TOPRAKLANDIRMA KANUNU (1945)	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
	28 Mart- 5 Nisan	VİZE SINAVI	
8	6-10 Nisan 2020	İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI'NIN ORTALARINDA TÜRKİYE	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
9	13-17 Nisan 2020	TÜRKİYE'DEN SAVAŞA BAKIŞ VE SAVAŞIN SONUÇLARI	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14

10	20-24 Nisan 2020	1945-1947 ARASI TÜRK DIŞ POLİTİKASI	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
11	27 Nisan – 1 Mayıs 2020	1947-1950 ARASI TÜRK DIŞ POLİTİKASI	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
12	4-8 Mayıs 2020	TRUMAN DOKTRİNİ	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
13	11-15 Mayıs 2020	SAVAŞIN TÜRK DIŞ POLİTİKASINA TESİRLERİ	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
14	18-22 Mayıs 2010	SAVAŞ SONRASI TÜRK DIŞ POLİTİKASINDA YENİ YÖNELİMLER	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
	30 Mayıs-7 Haziran 2020	FİNAL	
Değerlendirme		% 40 Vize % 60 Final	
Örnek Sorular		<p>Türkiye Cumhuriyeti Tarihi dersinin soruları açık uçlu ve çoktan seçmeli olabilir.</p> <p>2. İkinci Dünya Savaşı öncesi Türk dış politikasını izah ediniz?</p> <p>2. Türkiye'nin İkinci Dünya Savaşı yıllarında, iktisadi çözüm arayışları içinde olduğu dönemde,</p> <p>I. Milli Korunma Yasası, II. Varlık Vergisi, III. Çiftçiyi Topraklandırma Yasası</p> <p>gibialnan kararlardan hangileri gayrimüslim unsurlar ile ilişkilendirilmiştir?</p> <p>A) Yalnız I B) Yalnız III C) Yalnız II D) I ve III E) II ve III</p>	
Cevap Anahtarı		<p>2. İki dünya savaşı arasındaki dönemde Türk dış politikasının temel eğilimi Lozan Antlaşması ile oluşan statükonun devam ettirilmesi yönünde olmuş ve böylece Türkiye, Avrupa'da savaş sonrası oluşan dengeyi sürdürmeye çalışan devletlerin çabalarına katkıda bulunmuştu. Lozan Antlaşması'ndan sonra, Türkiye'nin gerek komşu devletler gerekse Balkan ve Orta Doğu devletleri ile kurmaya çalıştığı yakın ilişkiler statükonun kabulünü sürdürülmesini amaçlıyordu.</p> <p>Bu amaçla İtalya ile imzalanan 30 Mayıs 1928 Dostluk Antlaşması'nın iki ülke münasebetlerinde sağladığı dostluk, bir müddet devam etmişse de İtalya'nun 1934'te Orta ve Yakın Doğu'ya yayılma emellerinin ortaya çıkması münasebetlerin bir anda bozulmasına yol açmıştır.1933 yılında başlayan Nazi iktidarı ile birlikte Almanya ile olan ilişkiler de değişmiş özellikle Hitler Almanya'sının sınır değişikliklerinden bahsetmeye başlaması, İtalya ile işbirliğini artırması ve Boğazlar konusundaki olumsuz tavrı Türkiye'yi rahatsız etmiştir. Fakat bu dönemde Türkiye, Almanya ile iktisadi işbirliğinden de vazgeçmeyecektir.Bu dönemde dış ticaret politikasını siyasi, askeri ve ekonomik amaçlarına uygun düzenleyen Almanya ise Türkiye üzerinde önce iktisadi sonra siyasi nüfuz kurarak Türkiye'yi Batılardan ayırıp Berlin-Roma Mihverine çekmek istemiştir. Almanya ve İtalya'nun bu yayılmacı politikaları, Türkiye'nin 1930'ların ikinci yarısından itibaren Akdeniz'de bir denge unsuru olarak İngiltere'nin yakınlığını aramasına yol açmıştır.Türkiye'nin Sovyetler Birliği ile münasebetlerinin dostane bir şekilde devam etmesi yönündeki çabalarına rağmen, 1939 yılına gelindiğinde Sovyetler Birliği'nin Türkiye'ye yönelik politikası bütünüyle değişmiştir.Stratejik konumunun hassasiyetinden dolayı Müttefik ve Mihver bloğunun her ikisi de Türkiye'nin dostluğuna mecbur oldukları için Ankara, bu baskılara karşı koyabildi ve savaşın son anlarına</p>	

	<p><i>kadar tarafsız kaldı.</i></p> <p>2. Türkiye'nin İkinci Dünya Savaşı yıllarında, iktisadi çözüm arayışları içinde olduğu dönemde,</p> <p>IV. Milli Korunma Yasası, V. Varlık Vergisi, VI. Çiftçiyi Topraklandırma Yasası</p> <p>gibi alınan kararlardan hangileri gayrimüslim unsurlar ile ilişkilendirilmiştir?</p> <p>A) Yalnız I B) Yalnız III C) Yalnız II D) I ve III E) II ve III</p>
Kaynak Kitap	Armaoğlu, Fahir, <i>20. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1914-1995)</i> , Alkım Yayınevi, 17. Baskı, İstanbul, 2010.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<i>Türk Dış Politikası (1830-1989)</i> , (Editörler: Serkan Kekevi-Yunus Emre Tekinsoy-İsmet Türkmen), Berikan Yay., Ankara, 2017.

IV. SINIF GÜZ DÖNEMİ DERS PLANLARI

OSMANLI SOSYAL VE İKTİSAT TARİHİ I

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Samettin BAŞOL
Oda Numarası	MA-K1-45
Ofis Saatleri	Salı 10:00-12:00
E-posta	samettin.basol@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, Osmanlı Devleti'nin klasik dönemindeki sosyal ve iktisadi olayları, yapıları, faaliyetleri incelemek, devletin sosyal ve iktisadi yapısı hakkında bilgi sahibi olabilmek ve devlet, toplum ve teşkilatlar için önemli sayılabilecek sosyal ve iktisadi öğeleri, ilişkileri analiz etmektir.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	İktisat Tarihinin Alanı, Dünyada ve Türkiye'de İktisat Tarihçiliği
	İktisat Tarihinin çalışma alanını, sınırlarını bilir.
	Dünya'da ve Türkiye'de öne çıkan iktisat tarihçilerini tanıır.
	Türkiye'de ve üniversitelerde iktisat tarihi alanının tarihsel gelişme süreci hakkında bilgi sahibi olur.
	Tarih-İktisat Tarihi arasındaki ilişkiyi tartışır.
	Osmanlı İktisat Tarihinin Kaynakları
	Osmanlı sosyo-iktisat tarihi alanında çalışmış önemli kişileri tanıır.
	Osmanlı İktisat tarihi alanındaki önemli kaynak ve yayınlar hakkında bilgi sahibi olur.
	Osmanlı Ekonomisinin Genel Özelliklerine Bakış
	Osmanlı ekonomisinin genel yapısı hakkında bilgi sahibi olur.
	Osmanlı ekonomisinin önemli dallarını sıralar.
	Osmanlı ekonomisinde karar sahibi olan kurum ve kişiler hakkında bilgi sahibi olur.
	Osmanlı İktisadi Anlayışının Temel İlkeleri
	Osmanlı iktisadi ilkelerinden İaşecilik ilkesini açıklar ve devlete, ekonomiye etkisini yorumlar.
	Osmanlı iktisadi ilkelerinden Fiskalizm ilkesini açıklar ve devlete, ekonomiye etkisini yorumlar.
	Osmanlı iktisadi ilkelerinden Gelenekçilik ilkesini açıklar ve devlete, ekonomiye etkisini yorumlar.
	Osmanlı İktisadının Temel Değerleri
	Osmanlı iktisadi hayatında yer bulan temel değerler hakkında bilgi sahibi olur.
	Osmanlı iktisadında, temel ilkelerle temel değerlerin birlikte yürüdüğüün farkına varır.
Osmanlı iktisadının temel değerlerini, günümüz iktisat değerleriyle karşılaştırır.	
Osmanlı Devleti'nin Ekonomiyi Yönetme ve Kontrol Altında Tutma Sistemleri	
Osmanlı Devleti'nin kontrollü bir ekonomik modele sahip olduğunu kavrar.	

		<p>Osmanlı Devleti'nin ekonomiyi kontrol altında tutabilmek için kullandığı araç ve sistemleri bilir.</p> <p>Osmanlı dönemi güdümlü ekonomi modelini, günümüz serbest ekonomi modeliyle karşılaştırır.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin Siyasi-Askeri Karar ve Faaliyetlerinde Ticaretin etkisi</p> <p>Osmanlı çağında yürüyen ticaretin durumu ve önemi hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin aldığı çoğu siyasi kararlarda ticaretin/ticaret yollarının da etkili olduğunu kavrar.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin Doğu-Batı ticaretini elde tutmak amacıyla denizde ve karada giriştiği önemli faaliyetlere örnekler verir.</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Ticaretin Organizasyonu</p> <p>Osmanlı Devleti'nin ekonominin bir çok alanını kontrol edip düzenlediği gibi ticareti de organize ettiğinin farkına varır.</p> <p>Devletin 19. Yüzyılda ticareti ve tüccarı nasıl organize ettiğini açıklar.</p> <p>Avrupa Tüccarı, Hayriye Tüccarı, Beratlı Tüccar gibi gurupların Osmanlı Devleti içindeki yerini tartışır.</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Kapan Sistemi ve Ticarete Etkisi</p> <p>Osmanlı ülkesinde ve ticaretinde ürün dağıtımının önemli durak ve sistemlerinden olan Kapan Sistemini bilir.</p> <p>Kapan Sisteminin özelliklerini açıklar.</p> <p>Kapan Sisteminin ticaret ve devlet açısından önemini söyler.</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Gümrük Sistemi ve Gümrükler</p> <p>Osmanlı ülkesinde ve dış ticaretinde ürün dağıtımının önemli durak ve sistemlerinden olan Gümrük Sistemini bilir.</p> <p>Gümrüklerin ve Gümrük Sisteminin özelliklerini açıklar.</p> <p>Gümrük Sisteminin ticaret ve devlet açısından önemini söyler.</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Lonca Sistemi ve Üretimde Loncalar</p> <p>Osmanlı Devleti'nde şehir üretiminin önemli sistemlerinden birinin Lonca Sistemi olduğunu kavrar.</p> <p>Lonca Sisteminin çalışma ilkelerini, görevlilerini ve özelliklerini açıklar.</p> <p>Lonca Sisteminin yararlarını ve devlete, üretime katkısını değerlendirir.</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Vakıfların İktisadi Yönleri</p> <p>Vakıfların, sosyal ve dini yönleri yanında iktisadi yönlerinin de bulunduğunu bilir.</p> <p>Vakıfların iktisadi yönlerinin neler olduğunu kavrar.</p> <p>Vakıfların iktisadi yönlerinin devlete, topluma ve ekonomiye katkısını değerlendirir.</p> <p>Osmanlı Sosyal ve İktisadi Yapısının Çözülmesi</p> <p>17. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti'ndeki sosyal ve iktisadi çözülmenin nedenlerini tartışır.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin gerilemesine, değişim ve dönüşümüne neden olan sosyal ve iktisadi olayları açıklar.</p> <p>Devletin, sosyal ve ekonomik çözümlere karşı aldığı tedbir ve uygulamalara örnek verir.</p>	
	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	30. 09. 2024-04. 10. 2024	İktisat Tarihinin Alanı, Dünyada ve Türkiye'de İktisat	PY2

		Tarihçiliği	
3	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Osmanlı İktisat Tarihinin Kaynakları	PY3
4	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Osmanlı Ekonomisinin Genel Özelliklerine Bakış	PY3-PY4
5	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Osmanlı İktisadi Anlayışının Temel İlkeleri	PY2-PY3
6	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Osmanlı İktisadının Temel Değerleri	PY2-3
7	04. 11. 2024-08. 11. 2024	Osmanlı Devleti'nin Ekonomiyi Yönetme ve Kontrol Altında Tutma Sistemleri	PY1-PY2
	16-24. 11. 2024	Ara Sınav	
9	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Osmanlı Devleti'nde Ticaretin Organizasyonu	PY2-PY3
10	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Osmanlı Devleti'nde Kapan Sistemi ve Ticarete Etkisi	PY3-PY4-PY15
11	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Osmanlı Devleti'nde Gümrük Sistemi ve Gümrükler	PY3-PY4-PY15
12	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Osmanlı Devleti'nde Lonca Sistemi ve Üretimde Loncalar	PY1-PY3
13	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Osmanlı Devleti'nde Vakıfların İktisadi Yönleri	PY1-PY3
14	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Osmanlı Sosyal ve İktisadi Yapısının Çözülmesi	PY1-PY3
	05-14 Ocak 2025	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular		<p>1. İktisat teorileri neden tıkanı ve yeni bir yol bulma arayışına girdi. Bunun sonucunda da iktisat tarihi alanı doğdu.</p> <p>A-Teoriler ve gerçekler arasında bağ olmadığı için B-İktisat tarihini savunan iktisatçılar çoğaldığı için. C-İktisat kuramcılarının söyledikleri birbirinden farklı olduğu için D-Yeni iktisat kuramları geliştirilemediği için. E-İktisatın tarihin bir alanı olduğu düşünüldüğü için.</p> <p>2-Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin uzun süre sanayi üretimine geçmemesinin nedenlerinden biri değildir?</p> <p>A-Ekonomi ve üretim anlayışı B-Hammadde fiyatlarının artışı C-Hammadde yetersizliği D-Küçük üretimin desteklenmesi E-Üretim yapacak yeterli ustanın bulunmaması</p> <p>3-Osmanlı Devleti'nde geçerli olan fiskalizm ilkesine göre niçin devlet hazinesinin sürekli dolu olması gerekiyordu?</p> <p>A-Devletin zengin olması için B-Güçlü bir hükümdar ve devletin oluşması için C-Halkın sıkıntı çekmemesi için D-Büyük bir ordu kurmak için E-İyi devlet adamları yetiştirmek için</p>	
Cevap Anahtarı		1-D, 2-E, 3-B	
Kaynak Kitap		Mehmet Genç, <i>Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi</i> , İstanbul 2010. Halil İnalçık, <i>Devlet-i Aliyye I</i> , Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2009.	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi		<ol style="list-style-type: none"> Mehmet Ali ÜNAL, <i>Osmanlı Sosyal ve Ekonomik Tarihi</i>, Paradigma Yayıncılık, İstanbul 2012. Halil İnalçık, <i>Devlet-i Aliyye II</i>, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2015. Yusuf Halaçoğlu, <i>XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı</i>, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1995. Abdullah Saydam, <i>Osmanlı Medeniyeti Tarihi</i>, Kitabevi Yay. İstanbul 2014. İ. Hakkı Uzunçarşılı, <i>Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı</i>, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1988. 	

TÜRK BASIN TARİHİ-1

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Necati ÇAVDAR
Oda Numarası	MA-Z-63
Ofis Saatleri	Salı 10:00-12:00
E-posta	necati.cavdar@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Dünya’da matbaanın icadından itibaren toplumlarda kamuoyu oluşumunun gelişimini kavrayabilme. Gazete’nin siyasal ve kültürel bir bilgi ve propaganda aracı olmasının keşfedilmesinden günümüze kadar Basın-Yayın’ın önemini ve buna hâkim olmak isteyen iktidarların ve muhaliflerinin davranışlarını ortaya koymak.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Matbaa’nın Tarihi gelişimi ve ilk Kullanımı
	Matbaa, klişe, neşriyat kavramını tanımlar
	Dünya’da matbaanın ilk kullanımının Japonya ve Çin’de meydana geldiğini kavrar.
	İlk klişe baskının Japonya’da meydana geldiğini kavrar.
	Türklerde matbaa konusunda yapılan çalışmaları kavrar.
	Kore’de matbaa konusunda yapılan çalışmaları kavrar.
	Avrupa’da Matbaanın icadı ve aydınlanma çağına geçişteki rolü.
	Matbaanın Almanya ve Hollanda’daki gelişimini açıklar.
	Avrupa’da matbaanın yaygınlaşma nedenlerini kavrar.
	Matbaanın Avrupa medeniyetine katkısını açıklar.
	Johan Gutenberg matbaasının önemini kavrar.
	Coster, 42 satırlı incil, İndulgence kavramlarını tanımlar.
	Matbaa’nın Türkiye’ye geç gelişinin nedenleri.
	Osmanlı aydınının matbaa olgusuna bakışını kavrar.
	Osmanlı esnafının matbaa olgusuna bakışını kavrar.
	Teknik nedenleri kavrar.
	Dini nedenleri kavrar.
	Osmanlı toplumsal yapısının ihtiyaçlarını kavrar.
	Osmanlı’da Elyazmacılığı
	Yazma ve Basma kavramlarını tanımlar.
	Hattat kavramını tanımlar, mesleğin önemini açıklar.
	Osmanlı’da Yahudi matbaacılığını kavrar.
	Osmanlı’da Ermeni matbaacılığını kavrar.
	Osmanlı’da Rum matbaacılığını kavrar.
	Müteferrika Matbaası’nın açılması ve basılan eserler
	Müteferrika ve Said Efendi kavramlarını tanımlar.
	Matbaanın açılış sebeplerini kavrar.
İlk Osmanlı resmi devlet matbaasını açıklar.	
Vankulu lügati kavramını tanımlar.	
Bu matbaada basılmış olan eserleri açıklar.	
Osmanlı’da İlk Matbaanın açılmasından Tanzimat’a kadar Neşriyat Bilançosu	
Müteferrika matbaasının tarihçesini kavrar.	
Matbaanın 18 yıl çalışıp 48 yıl kapalı kaldığını kavrar.	
Matbaada toplam 24 eser basıldığını kavrar.	

		<p>Matbaada basılan toplam kitabın 12000 olduğunu kavrar.</p> <p>En son Fenn-i Harp ve Fenn-i Lağım'ın basıldığını açıklar.</p> <p>Matbaanın Osmanlı Toplum Yapısına Etkileri</p> <p>Matbaa'nın Osmanlı toplumunda bir ihtiyaç olarak görülmediğini kavrar.</p> <p>Matbaanın Osmanlı toplumunda köklü bir değişime neden olmadığını kavrar.</p> <p>Basılan eserlerin topluma hitap etmediğini kavrar.</p> <p>Kâğıdın zor bulunan bir malzeme ve kitabın çok pahalı bir bilgi kaynağı olduğunu kavrar.</p> <p>Avrupa ve Osmanlı'da matbaanın gelişimini mukayese eder.</p> <p>Dünya'da ve Osmanlı Devleti'nde gazeteciliğin gelişmesi</p> <p>Büyük Sezar'ın gazetecilikteki önemini kavrar.</p> <p>Acta Senatus, Acta Durna kavramlarını tanımlar.</p> <p>Gazette, Journal, Newspaper ve Zeitung'u tanımlar.</p> <p>Dünyada gazeteci devlet adamlarını kavrar.</p> <p>Osmanlı'da çıkan ilk Fransızca gazeteleri kavrar.</p> <p>Osmanlı'da ilk resmi gazete: Takvim-i Vekayi</p> <p>İlk resmi gazetenin kuruluş amacını kavrar.</p> <p>Blacque Bey ve Esad Efendi'nin önemini açıklar.</p> <p>İlk gazetenin şekil ve muhteva analizini yapar.</p> <p>Diğer dillerde basılan Takvim-i Vekayi'leri açıklar.</p> <p>Takvim-i Vekayi'de çıkan haberleri kavrar.</p> <p>Vekayi-i Mısriye, Vekayi-i Giridiye</p> <p>Osmanlı'da resmi olmayan ilk gazeteleri kavrar.</p> <p>Vekayi-i Mısriye'nin Kahire'de çıkarıldığını kavrar.</p> <p>Vekayi-i Giridiye'nin Girit'te çıkarıldığını kavrar.</p> <p>Bu gazetelerin Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa tarafından çıkarıldığını kavrar.</p> <p>Bu gazetelerin şekil ve muhteva analizlerini yapar.</p> <p>Ceride-i Havadis, Tercüman-ı Ahval</p> <p>Osmanlı'da ilk yarı-resmi gazeteyi kavrar.</p> <p>Sahibinin William Churchill olduğunu kavrar.</p> <p>Osmanlı'da ilk özel ve gerçek gazeteyi kavrar.</p> <p>Âgâh Efendi'nin önemini kavrar.</p> <p>Osmanlı'da ilk tefrika ve Şair Evlenmesi'ni kavrar.</p> <p>Tasvir-i Efkâr, Muhbir, Basiret</p> <p>Şinasi Efendi'nin önemini kavrar.</p> <p>Tasvir-i Efkâr'ın yayın politikasını kavrar.</p> <p>Ali Suavi Efendi'nin fikirlerini açıklar.</p> <p>Muhbir Gazetesi'nin yayın politikasını açıklar.</p> <p>Osmanlı'da muhalefet basınının doğuşunu kavrar.</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Vilayet Gazeteleri</p> <p>Vilayet gazetelerinin kuruluş amaçlarını kavrar.</p> <p>Vilayet gazetelerinin devlet idaresindeki önemini kavrar.</p> <p>Tuna gazetesi ve Beyrut gazetesinin önemini açıklar.</p> <p>Zevra gazetesinin önemini kavrar.</p> <p>Hadikat'ül-Ahbar gazetesinin önemini kavrar.</p>	
	Hafta-Tarih	İlgili Program Yeterliği	
		6	
2	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Matbaa'nın Tarihi gelişimi ve ilk kullanımı	PY3-PY15
3	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Avrupa'da Matbaanın icadı ve aydınlanma çağına geçişteki rolü.	PY2
4	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Matbaa'nın Türkiye'ye geç gelişinin nedenleri.	PY9
5	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Osmanlı'da Elyazmacılığ	PY9-PY14
6	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Müteferrika Matbaası'nın açılması ve matbaada basılan eserler	PY9-PY15
7	04. 11. 2024-08. 11. 2024	Osmanlı'da İlk Matbaanın açılmasından Tanzimat'a kadar	PY1-PY9

		Neşriyat Bilançosu	
9	16-24. 11. 2024	Ara Sınav	
10	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Dünya’da ve Osmanlı Devleti’nde gazeteciliğin gelişmesi	PY1-PY3
11	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Osmanlı’da ilk resmi gazete: Takvim-i Vekayi	PY1-PY3
12	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Vekayi-i Mısriye, Vekayi-i Giridiye	PY1-PY3
13	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Ceride-i Havadis, Tercüman-ı Ahval	PY10
14	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Tasvir-i Efkâr, Muhbir, Basiret	PY10
15	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Osmanlı Devleti’nde Vilayet Gazeteleri	PY1-PY14
	05-14 Ocak 2025	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, dersin kaynak kitapları, derste yürütülen tartışmalar ve diğer ders içi faaliyetleri esas alınarak hazırlanacak olan klasik yazılı bir vize ve bir final sınavı vasıtasıyla yapılacaktır. Ara Sınav’ın sınıf geçmeye etkisi %40, Dönem Sonu Sınavı’nın sınıf geçmeye etkisi %60 nispetinde kabul edilecektir. Sınıf geçme notu 100 puan üzerinden 60 puan alınması olarak kabul edilecektir.	
Örnek Sorular		<ol style="list-style-type: none"> 1. Müteferrika Matbaası’nın kurulmasına kadar Osmanlı’da matbaanın gelişimi hakkında bilgi veriniz. 2. Müteferrika Matbaası’nda 1729-1745 yılları arasında basılan eserler hakkında bilgi veriniz. 3. a)“Müteferrika”, b)“Vesiletü’t-tıbaa”, c)Lourens Coster, d)“İndulgence” kavramlarına kısa açıklamalar yazınız. 4. II. Mahmud dönemine kadar Osmanlı Devleti’nde gazeteciliğin gelişimi hakkında bilgi veriniz. 5. Takvim-i Vekâyi gazetesinin yayın süreci ve Osmanlı basın tarihindeki önemini değerlendiriniz. 6. a)“William Churchill”, b)“Bulak”, c)“Durûb-ı Emsâl-i Osmaniye”, d)“Tefrika” kavramlarına kısa açıklamalar yazınız 	
Örnek Cevap Anahtarı		<p>C-1:Osmanlı’da ilk devlet matbaasının Lale Devri’nde (1727: Müteferrika Basımevi) açılmış olduğu gerçeği bir yana, matbaa Osmanlı ülkesine gayrimüslim Osmanlı tebaası aracılığı ile Batı ülkelerinin çoğundan önce girmiştir. 1494’ten Lale Devri’ne kadar Osmanlı’da gayrimüslimler ve yabancı elçilikler tarafından açılan basımevi sayısının 37 olduğu bilinmektedir.</p> <p><i>Yahudi (Musevi) Matbaaları:</i> 15. yüzyıl sonlarından itibaren Osmanlı idaresinde bulunan bazı cemaatlerin (gayrimüslim) matbaalar kurdukları bilinmektedir. Türkiye’de ilk matbaayı Musevilerin (Yahudiler) açmış olduğu bilinmektedir. Yahudilerden bazıları İspanya’dan Osmanlı ülkesine sığınırken basımevini de getirmişlerdir. Böylece Osmanlı’da ilk matbaa İstanbul’da 1493 yılında, Musevi Hahamı Gerson tarafından kurulmuştur. Yahudiler, 1510’da Selanik’te, 1554’te Edirne’de, 1605’te Şam’da, 1646’da İzmir’de basımevleri kurarak, din, tarih ve dilbilgisi kitapları bastılar.</p> <p>Avram Galanti’ye göre; “Türkiye’ye matbaayı İspanya’dan kovulan Sefarad Yahudileri getirmişlerdir”. Basımcı David ve Samuel kardeşlerin 1494 yılında İstanbul’da kitap bastıkları bilinmektedir. Bunu 1500’lü yıllarda Selanik, İzmir, Halep ve Edirne kentlerinde başka Musevi basımevleri izlemiştir. Bu kitap bir “Tevrat Yorumu”dur. Yahudiler farklı kentlerde kurdukları matbaalarda İbranice, Yunanca, İspanyolca ve Latince dillerinde farklı konularda kitaplar basmışlardır. II. Bayezid ve I. Selim (Yavuz)’in basmacılığı yasakladığı iddia edilse de belgelenmemiştir. Yahudi matbaalarının Osmanlı’da gizli çalıştığı iddiası gerçeği yansıtmamaktadır.</p> <p><i>Ermeni Matbaaları:</i> Basın tarihi kaynaklarında ilk Ermeni matbaasının 1511 ya da 1512’de kurulduğu kabul edilirse de Hagop Meğabard’ın Venedik’teki bu ilk baskı denemeleri devamlılık göstermemiştir. Bundan yaklaşık yarım asır sonra, 1562’de Ermeni patriği Sebasti Mikael tarafından Papa ile görüşmek üzere Roma’ya gönderilen Tokatlı Abgar (Abkar) Tıbir, Roma’dan Venedik’e geçerek matbaacılık sanatını öğrenmiştir. Abgar, 1565’te İstanbul’a dönmüştür. Öğrendiği matbaacılık sanatını Patrik Sebasti Mikael’in yardımıyla uygulamaya koyarak 1567’de, İstanbul Karagümrük’te bulunan Ermeni kilisesinde (bugünkü Kefeli Mescidi) ilk Ermeni matbaasını açmıştır. Venedik’ten getirdiği Ermenice harfler ile 2 yılda 6 adet Ermenice kitap basmıştır. Bu matbaada Ermenice kitaplar dışında gazete ve dergiler de basılmıştır. Yayınların konuları ağırlıklı olarak dini olmakla birlikte tarih, Coğrafya ve Astroloji konularında da kitaplar basılmıştır. Ermenilerin siyasi</p>	

etkinliklere girişmeleri sonucu matbaaları Osmanlı idaresi tarafından kapatılmıştır. Yaklaşık bir asır sonra (1677), Kömürcüyan adlı Ermeni tarihçi İstanbul'da küçük bir basımevi kurmuştur. Ancak kâr edemediği için kısa süre sonra basımevini kapatmak zorunda kalmıştır. 1565-1923 yılları arasında; İstanbul'da 131, taşrada 63 Ermeni matbaasında Ermenice ve Ermenice harfli Türkçe basılan gazete ve dergi sayısı 598'dir. Bu süreçte basılmış en önemli Ermeni gazeteleri arasında Ararat (Ağrı Dağı), Hınçak (Çan Sesi), Arşak başta gelmektedir.

Rum Matbaaları: Rum rahibi Nikodimus Matexes, Londra'dan satın aldığı matbaa araçlarını İngiliz ve Hollanda elçilerinin yardımıyla gümrükten geçirerek 1627'de İstanbul'da ilk Rum matbaasını kurmuştur. Bu matbaada basılan ilk kitap "Museviler Aleyhine Bir Risale" adını taşımaktadır. Rumlar sık sık siyasi faaliyetlere karıştıklarından Yeniçeriler Rum matbaasını tahrip etmişlerdir. Matexes yargılanıp beraat ettikten sonra basımevinin kalan araç gereçlerini alarak İstanbul'dan ayrılmıştır. Sonraki yıllarda kurulacak Rum-Ortodoks matbaaları ise tam kapasite çalışarak Osmanlı Rumları için pek çok kitap basmışlardır.

C-3: a) "*Müteferrika*": Osmanlı'da sarayda görevli,yabancı dil bilen güvenilir kişiler arasından seçilen Padişahın ve yüksek rütbeli devlet adamlarının özel kuryesidir.

b) "*Vesiletü't-tıbaa*". Matbaanın gerekleri anlamına gelir.1727 yılı başında İbrahim Müteferrika'nın Matbaanın lüzumunu konu alan saraya sunduğu rapordur.

c) "*Lourens Coster*": Matbaayı Avrupa'da ilk defa icat ettiği iddia edilen Hollandalı bilgin.

d) "*İndulgence*": Türklerin İstanbul'u fethi üzerine, Johan Gutenberg'in Almanya'da kurduğu matbaada 1455'te basılan bir eserdir. Baş eğme, Zillet anlamına gelen bu eser, Hristiyan âlemini Müslümanlara karşı yeniden uyanışa davet etmektedir.

C-5: II. Mahmud, merkeziyetçi politikasının hem bir aracı hem de bir sonucu olmak üzere halkın faydalanacağı postalar kurma ve resmî gazete çıkarma arzusundaydı. Bu düşüncenin ürünü olarak ilk Osmanlı resmî gazetesi olan Takvim-i Vekayi'nin kuruluş çalışmalarını başlatmıştır. Bu kapsamda Fransız Blak Bey'in İzmir'deki matbaası satın alınarak İstanbul'a getirilmiş, Blak Bey'e de aylık maaş bağlanmıştır. Blak Bey'e hem Osmanlı Devleti adına bir resmî gazete çıkarması hem de bu gazetenin Fransızca nüshasını çıkarma görevi verilmiştir.

Blak Bey, kurulacak olan Osmanlı resmî gazetesinin dili, içeriği, faydaları ve dağıtım gibi konuları ihtiva eden bir rapor hazırlayarak padişaha sunmuştur. Bu gazeteyi açma çalışmalarında Blak Bey'in yanında Serasker Hüsrev Paşa da görev almıştır. Hüsrev Paşa, kurulacak gazetenin adının Havâdisname olmasını önermiştir. II. Mahmud bu konunun yeniden düşünülmesini talep ederek gazetenin adı konusunda Vakanüvis Esad Efendi'den yardım alınmasını istemiştir. Esad Efendi gazetenin adının Usûl-i Hayriye ve Takvim-i Vekayi adlarından birisi olabileceğini önermiştir. II. Mahmud, Esad Efendi'nin önerilerinden Takvim-i Vekayi adını uygun bulmuştur. Gazetenin yöneticiliğine Vakanüvis Esad Efendi getirilmiştir. Bu bakımdan Esad Efendi Türk gazetecilerinin piri kabul edilmektedir.

Takvim-i Vekayi'nin ilk sayısı 1 Kasım 1831 tarihinde çıkarılmıştır. (Son sayısı 4 Kasım 1922'de çıkarılmıştır). Başlangıçta haftada bir gün çıkarılması planlanmış olan Takvim-i Vekayi, düzenli olarak çıkarılmadığı gibi çeşitli nedenlerle sık sık kapanmak durumunda kalmıştır. Gazetenin ilk sayısı beş bin adet basılmış olup devlet dairelerine, subaylara, taşra esnafına ve elçiliklere ücretsiz olarak dağıtılmıştır. Gazetenin yıllık abonelik ücreti 120 kuruş idi.

Takvim-i Vekayi'de yer alan haber ve yazılar şu başlıklar altında yayımlanıyordu:

a)Umur-ı Dâhiliye (İç Haberler), b) Umur-ı Hâriciye (Dış Haberler), c) Mevad-ı Askeriye (Askerî konular),d) Tevcihat-ı İlmiye (Atamalar), e) Fünun (Bilimsel konular), f) Ticaret ve Es'ar (Fiyatlar).

Toplumun anlayabileceği bir dil ve üsluba sahip olan Takvim-i Vekayi, 1861 yılından itibaren yalnızca resmî belgeleri, kanun ve yönetmelikler ile resmî duyuruları yayımlayan bir ilan gazetesine dönüşmüştür. Takvim-i Vekayi, 1831'den 1879 yılına kadar aralıksız olarak çıkmıştır. 1879'da yayımladığı bir haber yüzünden 1879'da ilk defa kapatılan gazete 12 yıl kapalı kaldıktan sonra 1891'de tekrar yayımlanmaya başlamıştır. Bundan iki yıl sonra, 1893'te tekrar kapatılan

	gazete 1908 yılına kadar 15 yıl daha kapalı kalmıştır. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra, 27 Temmuz 1908 tarihinde tekrar çıkarılmaya başlanmış, gazete son sayısının çıkarıldığı 4 Kasım 1922'ye kadar aralıksız olarak yayımlanmıştır. Yani Takvim-i Vekayi 91 yıllık yayın hayatının 27 yılını kapalı geçirmiştir.
Kaynak Kitap	<ul style="list-style-type: none"> -M. Nuri İnuğur, <i>Basın ve Yayın Tarihi</i>, Der yayınları, İstanbul 2005. -Hıfzı Topuz, <i>Türk Basın Tarihi</i>, Remzi Kitabevi, İstanbul 2003. -Ahmet Emin Yalman, <i>Modern Türkiye'nin Gelişim Sürecinde Basın</i>, İş Bankası Yayınları, İstanbul 2018. -Orhan Koloğlu, <i>Osmanlı'dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi</i>, Pozitif Yayıncılık, İstanbul 2006. -Server İskit, <i>Türkiye'de Neşriyat Hareketleri Tarihine Bir Bakış</i>, MEB. Yayınları, Ankara 2000.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<ul style="list-style-type: none"> -Cevdet Kudret- <i>Abdülhamid Devrinde Sansür</i> Milliyet Yayınları, İstanbul 1977. -Tevfik Çavdar- <i>İz Bırakan Gazeteler ve Gazeteciler</i>, İmge Kitabevi, Ankara 2007. -Necati Çavdar, <i>Muhbir: Osmanlı Basınının Sivri Dili</i>, Kriter Yayınları, İstanbul 2017. -Erol Kaya- <i>Mustafa Kemal Atatürk'ün İlk Gazetesi Minber</i>, Ebabil Yayınları, Ankara 2007.

CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİM TARİHİ 1

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. İsmet TÜRKMEN
Oda Numarası	MA-K1-K2
Ofis Saatleri	Çarşamba 10-00-12:00
E-posta	ismet.turkmen@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Cumhuriyetin devraldığı eğitim alanında yorum yapabilme, dönem hakkında da yorum yapabilecek bilgi donanımına sahip olmak.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	EĞİTİM NEDİR?
	Eğitimin, doğumla başlayıp ölümle sona eren yaşantılar yoluyla değişim yaratma süreci olduğunu öğrenir.
	İnformal olarak eğitimin tarihi, insanlık kadar eski olduğunu bilir.
	Modernizmle birlikte, krala/padişaha dayalı toplumsal birliklerin zayıflamaya başladığını kavrar.
	Sanayi inkılabı ve fabrikalaşmayla birlikte iş bölümünün ortaya ortaya çıkmaya başladığını bilir.
	EĞİTİMİN GELİŞİP YAYGINLAŞMASI
	Eğitimin ne olduğunu ve geçmişten bugüne nasıl bir noktaya geldiğini anlar.
	Eğitimin toplumsal ihtiyaçlara cevap verebildiğini kavrar.
	Eğitimin bireyler üzerinde istedik davranışları elde etme süreci olduğunu öğrenir.
	TÜRK EĞİTİM TARİHİNE GİRİŞ
	Türk Eğitim Tarihi, ilk Türk toplumları ile başlar ve günümüze kadar geldiğini bilir.
	Türklerin yayılıp egemenlik kurmuş oldukları bütün coğrafyaları kapsadığını kavrar.
	Türk eğitim tarihini zaman bakımından şu devletleri esas alarak inceler: Hunlar, Göktürkler, Karahanlılar, Selçuklular, Osmanlılar ve Türkiye Cumhuriyeti.
	TÜRK EĞİTİM TARİHİNE GİRİŞ
	Bir milletin eğitim tarihinin, ona ait eğitim ve öğretimin tarihi olduğunu öğrenir.
	Eğitim boyutunda Türk Eğitim Tarihi, halk ve yetişkinler eğitimi, önemli düşünür ve yazarların görüşlerini kapsadığını öğrenir.
Öğretim boyutunda eğitim felsefeleri, yetiştirilmek istenen insan tipi, ders programları ve öğretim uygulamalarını içerdiğini kavrar.	
TÜRK EĞİTİM TARİHİNİN AMACI VE ÖNEMİ	
Geçmişten günümüze kadar Türk milletinin ürettiği/benimsediği eğitimle ilgili düşünce ve uygulamaları ortaya koyabilir.	
Türk Eğitim Tarihi, Genel Türk Tarihinin içinde yer alan, eğitimle ilgili bir Tarih bilimi olduğunu öğrenir.	
Türk Eğitim Tarihi başka bilimlerle de ilişkili olduğunu kavrar.	
İLK TÜRK DEVLETLERİNDEKİ EĞİTİMİN	

		<p>ORTAK ÖZELLİKLERİ</p> <p>Eğitim yaşam tarz/koşullarına göre şekillenmiş olduğunu bilir.</p> <p>Eğitimde toplumun töresi önemli rol oynadığını kavrar.</p> <p>İlk Türk devletlerinde eğitimin genel olarak doğaya ve topluma hazırlamak gibi bir işlevi olduğunu öğrenir.</p> <p>Savaşçı toplumlar olmaları sebebiyle eğitim, daha çok askeri eğitim çerçevesinde gelişmiş olduğunu kavrar.</p>
		<p>OSMANLI DEVLETİ'NDE EĞİTİMİN TEMEL ÖZELLİKLERİ</p> <p>İlk Osmanlı padişahları eğitim/bilim sever insanlar olduğunu öğrenir.</p> <p>Fatih dönemine kadar Osmanlı uleması (bilginleri) Şam, Mısır, İran ve Maverünnehir medreselerinde yetişmiş olduğunu kavrar.</p> <p>Türk /İslam dünyası içerisinde yoğun bir öğrenci ve ulema gidiş gelişi olduğunu bilir.</p> <p>Fatih' in yaptırdığı medreseler dolayısıyla Osmanlı bilginleri ve öğrencilerinin ülke dışına gitmelerine gerek kalmadığını anlar.</p>
		<p>OSMANLI DEVLETİ'NDE EĞİTİM: KLASİK DÖNEM</p> <p>Gayrimüslim azınlık çocuklarının üst düzey yönetici olarak yetiştirildiği Enderun Mektebi adlı bir kurum ortaya çıkmış olduğunu öğrenir.</p> <p>XIX. Yüzyılın ikinci yarısına kadar kızlar ilköğretim üstü okullara gidememiş olduğunu kavrar.</p> <p>Azınlıklar ve yabancılar ülkede birçok okul açmış olduklarını bilir.</p>
		<p>OSMANLI DEVLETİ'NDE ENDERUN MEKTEBİ</p> <p>Genel amacının, Hıristiyan ailelerden devşirilen üstün yetenekli çocuklardan iyi, güvenilir/sadık ve nitelikli devlet adamları yetiştirmek olduğunu öğrenir.</p> <p>Kuruluşu II. Murada kadar indiğini kavrar.</p> <p>Topkapı Sarayı'nın içinde doğrudan padişaha bağlı bir okul olduğunu bilir.</p>
		<p>OSMANLI DEVLETİ'NDE ASKERİ EĞİTİM KURUMLARI</p> <p>İstanbul' da Galata Sarayı Mektebi ile İbrahim Paşa Sarayı Mektebi başlıcaları olduğunu öğrenir.</p> <p>Tophanenin top döküm ve yapımı ile ilgili olduğunu bilir.</p> <p>Tüfekhane /tüfenkhanenintüfek imalatının yapıldığı yer olduğunu öğrenir.</p>
		<p>OSMANLI DEVLETİ'NDE ŞEHZADE MEKTEBİ</p> <p>16. yüzyıl sonlarına değin Osmanlı şehzadelerini özel hoca ve lalalar eğittiğini öğrenir.</p> <p>17. yüzyıl başında şehzadelerin sancakbeyi atanmalarına son verilerek sarayda göz hapsine alınmalarından sonra bu geleneksel eğitim yöntemi değiştiğini kavrar.</p> <p>Okuma yaşına gelen şehzadeler, sarayın harem bölümündeki "mekteb" denen odada dışarıdan gelen hocalarca eğitime başladığını bilir.</p>
		<p>OSMANLI DEVLETİ'NDE EĞİTİM: REFORM DÖNEMİ</p> <p>OsmanlılarınXVIII. Yüzyılda Batı karşısında gerilediğini kabul edip, askerî alandan başlayarak bir reform sürecine girmiş olduğunu bilir.</p> <p>Askeri kurumlardan başlayan yeniliklerin zamanla tüm devlet kurumlarına yayılmış olduğunu öğrenir.</p>

	1839 yılında ilân edilen Tanzimat Fermanı (Gülhane Hatt-ı Hümayunu) ile Tanzimat döneminin başladığını öğrenir.
	Tanzimat döneminde kapsamlı bir modernleşme sürecine girilmiş olduğunu bilir.
	OSMANLI DEVLETİ'NDE EĞİTİM: II. MEŞRUTİYETE KADAR
	XIX. Yüzyılın başlarından itibaren askerî başarısızlıklara paralel olarak askerî eğitim modernize edilmeye çalışılmış olduğunu öğrenir.
	Askerî okulların bilim ve düşünce alanında öncü rol oynadığını kavrar.
	II. Mahmud ile sivil eğitimde de modernleşme başlamış olduğunu bilir.
	Eğitimin geliştirilmesinin, kitle eğitimi Devleti felâkete gidişten kurtarmanın yolu olarak görülmüş olduğunu öğrenir.
	OSMANLI DEVLETİ'NDE EĞİTİM: II. MEŞRUTİYET DÖNEMİ
	Meşrutiyet döneminde askerî ve sivil okulların bilim ve düşünce alanında öncü rol oynadığını kavrar.
	II. Meşrutiyet döneminde sivil eğitimde de modernleşme başlamış olduğunu bilir.
	II. Meşrutiyet döneminde eğitimin geliştirilmesinin, devleti felâkete gidişten kurtarmanın yolu olarak görülmüş olduğunu öğrenir.

	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	30. 09. 2024-04. 10. 2024	EĞİTİM NEDİR?	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
3	07. 10. 2024-11. 10. 2024	EĞİTİMİN GELİŞİP YAYGINLAŞMASI	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
4	14. 10. 2024-18. 10. 2024	TÜRK EĞİTİM TARİHİNE GİRİŞ	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
5	21. 10. 2024-25. 10. 2024	TÜRK EĞİTİM TARİHİNE GİRİŞ	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
6	28. 10. 2024-01. 11. 2024	TÜRK EĞİTİM TARİHİNİN AMACI VE ÖNEMİ	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
7	04. 11. 2024-08. 11. 2024	İLK TÜRK DEVLETLERİNDEKİ EĞİTİMİN ORTAK ÖZELLİKLERİ	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
8	11. 11. 2024-15. 11. 2024	OSMANLI DEVLETİ'NDE EĞİTİM: KLASİK DÖNEM	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
9	16-24. 11. 2024	VİZE SINAVI	
10	25. 11. 2024-29. 11. 2024	OSMANLI DEVLETİ'NDE EĞİTİM: KLASİK DÖNEM	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
11	02. 12. 2024-06. 12. 2024	OSMANLI DEVLETİ'NDE ENDERUN MEKTEBİ	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
12	09. 12. 2024-13. 12. 2024	OSMANLI DEVLETİ'NDE ASKERİ EĞİTİM KURUMLARI	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
13	16. 12. 2024-20. 12. 2024	OSMANLI DEVLETİ'NDE ŞEHZADE MEKTEBİ	PY1, PY2, PY4,

			PY7, PY10, PY14
14	23. 12. 2024-27. 12. 2024	OSMANLI DEVLETİ'NDE EĞİTİM: REFORM DÖNEMİ	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
	05-14 Ocak 2025	FİNAL	
Değerlendirme	% 40 Vize % 60 Final		
Örnek Sorular	CumhuriyetiEğitim Tarihi 1 dersinin soruları açık uçlu olabilir. 3. Osmanlı Devleti'nde II: Meşrutiyet dönemine kadar eğitimin temel özelliklerini izah ediniz?		
Cevap Anahtarı	<p>1. Eğitimin Temel Özellikleri XVIII. Yüzyılın sonlarından itibaren askerî başarısızlıklara paralel olarak askerî eğitim modernize edilmeye çalışılmıştır. Askerî okullar bilim ve düşünce alanında öncü rol oynamıştır. II. Mahmud ile sivil eğitimde de modernleşme başlamıştır. Eğitimin geliştirilmesi, kitle eğitimi Devleti felâkete gidişten kurtarmanın yolu olarak görülmüştür. Eğitim bir bilim olarak görülmüştür. İlk Osmanlı pedagogları yetişmiştir. Batı tarzında bir örgün eğitim sistemi kurulmuştur: Maarif Nezareti ve üç kademeli eğitim. Eğitim sistemi kurulurken belli bir plan ve program izlenmemiştir. Eğitimle ilgili bir alt yapı yoktur. Modern eğitim sisteminin kuruluş sürecinde eğitimdeki çok başlılık ve dağınıklık iyice artmıştır: mektep - medrese, azınlık okulları, misyoner okulları ve yabancı devlet okulları. Bu eğitim sistemi aracılığı ile Osmanlılık ve Osmanlı milleti bilinci geliştirilmek istenmiştir. II. Abdülhamid döneminde yukarıdaki özellikler geçerlidir. Farklı olarak eğitimde nicelik yönünden büyük atılım yapılmış, fakat nitelik ikinci plana itilmiştir.</p>		
Kaynak Kitap	Akyüz, Yahya. (2001). <i>Türk Eğitim Tarihi</i> , Alfa Basım Dağıtım, Ankara.		

BİZANS TARİHİ 1

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Pınar ÜLGEN	
Oda Numarası	MA-K1-43	
Ofis Saatleri	Pazartesi 15:00-17:00	
E-posta	ulgenpinar@gmail.com	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Roma İmparatorluğu'nun merkezinin Doğu'ya kaymasıyla birlikte yaşanan siyasal gelişmeleri ana hatlarıyla değerlendirmek	
Dersin Kazanımları		Konu ve ilgili kazanım
		Constantinus Öncesi
		III.Yüzyıldaki Bunalım dönemini anlatabilir
		Diocletianus ve ilk reformları anlatabilir
		I.Constantinus dönemini anlatabilir
		I.Constantinus ve Hristiyanlık
		Güneşe tapma ve Hristiyanlığı anlatabilir
		Constantinus'un Hristiyanlığı kabul etmesini anlatabilir
		Kiliseyi anlatabilir
		Constantinus Monarşisi
		İstanbul'un kurulmasını anlatabilir
		Hükümet idaresini anlatabilir
		Ekonomik Bunalım ve Sosyal Dönüşümleri anlatabilir
		Din Sapkınlıklarıyla Mücadele
		Dinsel sorunları anlatabilir
		Paganizmin sonunu anlatabilir
		Hristiyanlığın devlet dini olmasını anlatabilir
		Konsiller
		Nestorius ve Efes Konsilini anlatabilir
		Monafizizm'i anlatabilir
		Khalkedon Konsilini anlatabilir
		Justianos Dönemi Dış Politika
		Batı'daki fetihleri anlatabilir
		Doğu'daki durumu anlatabilir
		İmparatorluğun savunulmasını anlatabilir
		Justianos Dönemi İç Politika
		İdari durumu anlatabilir
		Dini Politikayı anlatabilir
	Ekonomik yaşamı anlatabilir	
	Herakleios Hanedanı	
	Pers Ülkesini gerilemesini anlatabilir	
	Slavların Yunanistan'a gelmesini ve Bulgaristan'ın başlangıcını anlatabilir	
	Arap fetihlerini anlatabilir	
	Thema Sistemi	
	Thema sistemini tanımlayabilir	
	Thema çeşitlerini söyleyebilir	
	İmparatorluğun askerleşmesini anlatabilir	

		Pronoia Kurumu	
		Pronoia sistemini tanımlayabilir	
		Thema sistemi ile aralarındaki benzerlikve farklılıkları söyleyebilir	
		Pronoia sisteminin kazançlarını anlatabilir	
		İkonoklazm	
		İkonoklazmı tanımlayabilir	
		İkonoklazmın etkilerini anlatabilir	
		Bizans tarihi açısından önemini anlatabilir	
		Isauria'lılar Hanedanı ve Amor Hanedanı	
		Isauria'lıları anlatabilir	
		Amor hanedanlığını anlatabilir	
		İkona düşmanlığını anlatabilir	
		Büyük Bölünme	
		Büyük Bölünmeyi tanımlayabilir	
		Büyük bölünmenin etkisini anlatabilir	
		Büyük bölünmenin gerilemeye etkisini anlatabilir	
	Hafta-Tarih	Ders Konuları	
	İlgili Program Yeterliği		
2	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Constantinus Öncesi	PY4, PY8, PY 13
3	07. 10. 2024-11. 10. 2024	I.Constantinus ve Hristiyanlık	PY4
4	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Constantinus Monarşisi	PY6, PY11
5	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Din Sapkınlıklarıyla Mücadele	PY2, PY12
6	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Konsiller	PY11, PY 15
7	04. 11. 2024-08. 11. 2024	Justianos Dönemi Dış Politika	PY11, PY 15
8	11. 11. 2024-15. 11. 2024	Justianos Dönemi İç Politika	PY11, PY 15
	16-24. 11. 2024		
9	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Herakleios Hanedanı	PY10, PY16
10	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Thema Sistemi	PY10, PY16
11	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Pronoia Kurumu	PY10, PY16
12	16. 12. 2024-20. 12. 2024	İkonoklazm	PY10, PY16
13	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Isauria'lılar Hanedanı ve Amor Hanedanı	PY7
14	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Büyük Bölünme	PY7
	05-14 Ocak 2025		
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.		
Örnek Sorular	S.1. Khalkedon Konsili hakkında bilgi veriniz? S.2. İkonoklazm nedir?		
Cevap Anahtarı	C.1. İmparator Markianos'un davetiyle Khalkedon'da (Kadıköy) toplanmış (451), papanın temsil edildiği bu konsilde 600 piskopos, 449'da yapılan ve Papa I. Leon tarafından "Haydutlar Konsili" olarak nitelendirilen Efes Konsili'ni reddederek Hz. İsa'nın hem insanî hem ilâhî iki tabiata sahip olduğunu tasdik ve ilân etmiş, konsile katılmayan ve konsil kararlarını kabul etmeyenler Monofizit diye adlandırılmış ve ana kiliseden çıkarılmıştır. Kadıköy Konsili'nin altıncı oturumunda papalık temsilcilerinin bulunmadığı bir sırada yirmi sekizinci karar oylanarak kabul edilmiştir. Bu karar 381 İstanbul Konsili'nin İstanbul'a atfettiği ikinci kilise olma sırasını tasdik ediyor, ayrıca bazı piskoposlukları doğrudan oraya bağlıyordu. Papalık delegeleri ve Papa Leon bu kararı protesto etmiştir. C.2. Bizans tarihinin en önemli iç meselelerinden biri olan ikonoklazm, Hristiyanlığın ilk dönemlerinden beri var olan İsa, Meryem, aziz ve azizeler gibi önemli dinî figürlerin tasvirlerinin yapılmasının yasaklandığı dönemi ifade etmektedir. İki dönem olarak ele alınmaktadır. İlk dönem III. Leon'un 726 yılında ikonalara karşı giriştiği mücadele ve ardından 730 yılında yayınladığı ikonoklast emirname ile başlatılmakta, 787 yılında İkinci İznik Konsili'nin		

	ikonalara ibadet etmeyi serbest bırakması ile sonlandırılmaktadır. İkinci dönem ise V. Leon tarafından ikonaların yeniden yasaklanmasıyla başlayıp 843 yılında Theodora'nın ikonalara tapınmaya yeniden serbestiyet tanınması ile bitmekte ve böylece ikona tartışması kesin olarak sonlanmaktadır.
Kaynak Kitap	George Ostrogorsky, Bizans Devleti Tarihi; Tamara Talbot Rice, Bizans'ta Günlük Yaşam; Judith Herrin, Bizans; David Talbot Rice, Byzantines.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	

TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARİHİ 1

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. İsmet TÜRKMEN
Oda Numarası	MA-K1-K2
Ofis Saatleri	Çarşamba 10:00-12:00
E-posta	ismet.turkmen@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	A306-A305
Dersin Amacı	Türkiye Cumhuriyeti tarihinin siyasi, sosyo-kültürel, iktisadi ve diplomatik yönlerini ortaya koymak. Yakın dönem tarihimizin, dünya tarihi açısından önemini kavrama.

Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	19. Yüzyıl'da Osmanlı'da Demokratikleşme Çabaları
	Osmanlı Devleti'nde demokratikleşme gayretlerinin arka planını kavrar.
	Osmanlı'da Tanzimat Döneminin olgunluk evresi olarak tanımlayabileceğimiz Sultan II. Abdülhamid dönemini anlar.
	Reformların ivme kazandığı, Osmanlı bünyesindeki cemaatler arasında milliyetçi hareketlerin gittikçe güçlendiği dönemde toplumsal yaşam alanındaki önemli değişimleri tanımlar.
	İttihat ve Terakki döneminin Osmanlı-Türk modernleşmesindeki yerini öğrenir.
	Milli Mücadele (1918-1923)
	Birinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle birlikte Osmanlı Devleti'nde yeniden bir meşrutiyet mücadelesinin hangi şartlarda ortaya çıktığını öğrenir.
	İtilaf Devletlerinin Osmanlı Devleti'ni tasfiye planlarını öğrenir.
	Milli Mücadele'nin başarıya ulaşması ve Türkiye Cumhuriyeti adında yeni bir devletin hangi siyasi ortamda ortaya çıktığını kavrar.
	Lozan Antlaşması ve Halk Fırkası
	Lozan barışının hangi siyasi ortamda hazırlandığını öğrenir.
	Mustafa Kemal Paşa'nın daha 1922 yılı sona ermeden, Halk Fırkası adıyla yeni bir siyasi parti kurmak niyetinde olduğunu bilir.
	Hangi tarihi gerçeklerden hareketle siyasi bir partinin kurulduğunu öğrenir.
	Türkiye Cumhuriyeti'ne geçiş
Cumhuriyet'in ilanının hangi siyasi şartlar altında gerçekleştiğini öğrenir.	
Hilafetin kaldırılma gerekçelerini öğrenir.	
İnkılaplara yönelik ilk tepkilerin (Şeyh Said İsyanı, İzmir suikasti vs.) arka planını bilir.	
Türkiye'de Cumhuriyet ve İnkılaplar (1923-1930)	
1923'te kurulan Cumhuriyet'in, Osmanlı Devleti'nin 19. yüzyıl başlarında giriştiği reform çabalarının doğal bir uzantısı olduğu yargısına ulaşır.	
Cumhuriyet vebu siyasi rejimle birlikte gelen hukuksal ve toplumsal reformların, Türkiye toplumunun dünyayı kavramasındaki etkilerini kavrar.	
1920'ler Türkiyesinde çağdaş bir demokratik toplum yaratma yolunda adımlarınyanında yaşanan sıkıntı ve gerilimleri öğrenir.	

		<p>Cumhuriyet İnkılapları ve Sorunları</p> <p>1920’li yıllarda, dinin devlet işlerinden ayrılması şeklinde tanımlanan laikliğin neden adım adım geliştirilmiş olduğunu bilir.</p> <p>1929 Dünya Ekonomik Bunalımı’nın Türkiye ekonomisine tesirlerini kavrar.</p> <p>İktisadi, siyasi ve sosyo-kültürel sebeplerden de hareketle Serbest Fırka’nın kuruluş ve kendini feshediş safhalarını bilir.</p> <p>Menemen hadisesini öğrenir.</p> <p>Türkiye’de tek-parti yönetimi (1931-1939)</p> <p>Cumhuriyet Halk Partisi’nde 1930’larda ne gibi siyasal gelişmeler yaşandığını bilir.</p> <p>1930’lar Türkiye’sine etkileri olan dış gelişmeleri öğrenir.</p> <p>Yeni Cumhuriyet yönetiminin toplumu hangi yollarla seferber etmek istediğini kavrar.</p> <p>CHP içinde siyasal mücadeleleri bilir.</p> <p>Rejimin ideolojik temelleri</p> <p>Milli tarih bilincinin tarihi arka planını kavrar.</p> <p>Dil inkılabının gerekçelerini öğrenir.</p> <p>Türkiye’de üniversite reformunun gerekçelerini öğrenir.</p> <p>Atatürk ve İnönü</p> <p>Lider (önder) imajının önemini bilir.</p> <p>Atatürk’ün ölümü sonrasında bunun dünya ve ülke özelinde yankılarını bilir.</p> <p>İsmet İnönü’nün cumhurbaşkanı seçilmesinin önemini kavrar.</p> <p>Toplumun biçimlendirilmesi</p> <p>Halkevlerinin ortaya çıkışını bilir.</p> <p>Yerli mallarının kullanması kampanyaları hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Cumhuriyetin ilk dönemlerinde kadınlarımıza verilen hakların önemini kavrar.</p> <p>1930’larda Türkiye’nin dış politikası</p> <p>“Yurtta barış, dünyada barış” lafzının önemini bilir.</p> <p>Türkiye ve Balkan devletleri arasındaki diplomatik ilişkileri/sorun alanlarını bilir.</p> <p>Türkiye ve Ortadoğu yönetimleri arasındaki diplomatik meselelerin önemini kavrar.</p> <p>İkinci Dünya Savaşı’nda Türkiye</p> <p>Savaş boyunca Türk dış politikasının temel ilkelerini bilir.</p> <p>Savaş süresince Türkiye’de görülen ekonomik daralmanın nedenlerini bilir.</p> <p>Türkiye’nin savaşın dışında kalma çabalarını bilir.</p> <p>Türkiye’nin savaşa girmesi yönündeki taraşarın baskılarını kavrar.</p> <p>Türkiye’den savaşa bakış ve savaşın sonuçları</p> <p>Türkiye’de seferberliğin bedeli hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Gerileyen ekonomi ve tarım sahasında küçülme hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Savaş sonrasında ortaya çıkan bilanço hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Galip devletlerin çıkarlarını koruma doğrultusundaki teşebbüsleri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Savaşın Türk Siyasetine Tesirleri</p> <p>Türkiye’de savaş şartları dahilinde CHP’de parti içi muhalefetin varlığını öğrenir.</p> <p>Dörtlü Takrir’in ne anlama geldiği bilgisine sahip olur.</p> <p>Dünya siyasi arenasında tek partilerden çok partilere geçildiğini kavrar.</p>	
	Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	30. 09. 2024-04. 10. 2024	19. Yüzyıl’da Osmanlı’da Demokratikleşme Çabaları	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10,

			PY14
3	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Millî Mücadele (1918-1923)	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
4	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Lozan Antlaşması ve Halk Fırkası	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
5	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Türkiye Cumhuriyeti'ne geçiş	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
6	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Türkiye'de Cumhuriyet ve İnkılaplar (1923-1930)	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
7	04. 11. 2024-08. 11. 2024	Türkiye'de Cumhuriyet ve İnkılaplar (1923-1930)	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
8	11. 11. 2024-15. 11. 2024	Cumhuriyet İnkılapları ve Sorunları	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
	16-24. 11. 2024	VİZE SINAVI	
9	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Türkiye'de tek-parti yönetimi (1931-1939)	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
10	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Atatürk ve İnönü	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
11	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Toplumun biçimlendirilmesi	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
12	16. 12. 2024-20. 12. 2024	1930'larda Türkiye'nin dış politikası	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
13	23. 12. 2024-27. 12. 2024	İkinci Dünya Savaşı'nda Türkiye	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
14	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Türkiye'den savaşa bakış ve savaşın sonuçları	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
	05-14 Ocak 2025	FİNAL	
Değerlendirme		% 40 Vize % 60 Final	
Örnek Sorular	<p>Türkiye Cumhuriyeti Tarihi dersinin soruları açık uçlu, boşluk doldurma ve çoktan seçmeli olabilir.</p> <p>4. Türkiye Cumhuriyeti'ne geçiş sürecini değerlendirerek, Cumhuriyet'in ila ediliş ve Hilafetin kaldırılmasını izah ediniz?</p> <p>5. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle tamamlayınız.</p> <p>a. Cumhuriyet tarihimizin ilk muhalif partisi'dır.</p> <p>b. Serbest Fırka denemesi sonrasında yaşanan.....Türkiye'de demokrasi rejimine daha henüz geçilemediğini ve inkılapların halkın tümü tarafından kavranamadığının göstergesidir.</p> <p>c. 1925 yılında, Sovyetler Birliği'ndeki Turan kökenli ulusların kendi dilleri içinkabul etmesi üzerine, Türkiye'de tartışmalar yeniden canlandı.</p> <p>3. "Hâkimiyet kayıtsız, şartsız milletindir." sözü, Atatürk'ün,</p> <p>VII. Çok partili hayatın denemesi, VIII. Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi,</p>		

	<p>IX. Soyadı Kanunu'nun çıkarılması girişimlerinden hangileri ile ilişkilendirilebilir? A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III</p>
Cevap Anahtarı	<p>3. <i>Cumhuriyetin İlanı</i> 1876 Osmanlı Anayasası (Kanun-u Esasî) 1909'da ve ertesinde değişikliklere uğramış olmakla birlikte, "kuvvetler ayrılığı" (yürütme, yasama ve yargı güçlerinin ayrı ellerde olması) ilkesine dayanmaktaydı. Ona ek olarak, TBMM'de yapılan 20 Ocak 1921 tarihli Teşkilât-ı Esasiye Kanunu ise "kuvvetler birliği" ilkesini ve meclis egemenliğini getirmişti. Buna göre, bakanlar teker teker meclis tarafından seçilmekteydi. Buysa, ortak sorumlu olacak bir kabine hükümeti kavramıyla bağdaşmıyordu. TBMM ikinci başkanlığı ve bazı bakanlıklar için, Gazi Paşa'nın uygun görmediği adaylar ortaya atılınca, hükümet istifa etti ve bir siyasal bunalım doğdu. 29 Ekim 1923'te cumhuriyeti ilân eden anayasa değişikliği, bu bunalımı da çözdü. Mustafa Kemal Paşa cumhurbaşkanı, Fethi Bey meclis başkanı seçildi. Cumhurbaşkanının başbakanlığa atadığı İsmet Paşa kabinesini kurdu ve Meclis'ten güvenoyu alarak görevine başladı. Gazi Paşa cumhurbaşkanı olunca, Halk Fırkası genel başkanlığıyla doğrudan doğruya uğraşmayarak, parti işlerinin yönetimini başkan vekili atadığı İsmet Paşa'ya bıraktı.</p> <p><i>Hilâfetin Kaldırılması</i> 1 Kasım 1922'de saltanat kaldırılırken hilâfete dokunulmamış, son sultan VI. Mehmet Vahdettin'in yurt dışına kaçması üzerine, halifelik makamına da Meclis tarafından, onun veliahdı (Osmanlı hanedanının kendisinden sonraki en yaşlı erkek üyesi ve amcaoğlu) Abdülmecit Efendi seçilmişti. Oysa yeni Cumhuriyet, Millî Mücadele sırasında halk arasında bir tutunum ögesi olarak yararlanılan Müslüman din kardeşliği kavramını aşmak ve laik bir ulus-devlet haline gelmek istiyordu. Zaten Osmanlı İmparatorluğu u, 19. yüzyıldaki reformlarıyla din ve dil ayrılığına bakmaksızın bütün yurttaşlarına eşit hak ve yükümlülükler getirerek çağdaşlaşma yoluna girmişti. Ama çeşitli alanlarda geleneksel kurumlar sürdürülmekte, böylelikle eğitimde, yargıda vb. ikilikler yaşanmaktaydı. Nîslâm'da, Hristiyanlıktaki gibi insanla Tanrı arasında aracılık yapan bir Kilise (rahipler) anlayışı olmadığı, din ve devlet işleri geleneksel olarak bir arada yürütüldüğü için, dünyevî gücü kalmayan bir halifelik fikri havada kalıyordu. Eşitlik ilkesine dayalı çağdaş yaşam, dünya ve ahretle ilgili çalışmaların ayrılmasını, devletin bütün inançlara eşit uzaklıkta durmasını gerektirmekteydi. Cumhuriyet laikliği böyle tanımlamakla birlikte, uygulamada din işleri (diyanet) günümüze kadar devletin denetiminde örgütlendi. Halifelik tartışmaları basına da yansınca TBMM, 8 Aralık 1923'te İstanbul için özel bir İstiklâl Mahkemesi kurdu. Bu mahkeme, yargıladığı İstanbul gazetecilerini suç kasıtları olmadığı için aklarken, halifeye açık bir mektup yayımlayan İstanbul Barosu Başkanı Lütfi Fikri Bey'i, cumhuriyete karşı anayasalı hükümdarlık sistemini savunduğu için beş yıl hapse mahkûm etti. Ama o da birkaç ay sonra özel bir aşı hapisten çıktı. 3 Mart 1924'te halifelik kaldırıldı.</p> <p>2. a. Cumhuriyet tarihimizin ilk muhalif partisi Terakkiperver Fırkası'dır. b. Serbest Fırka denemesi sonrasında yaşanan Menemen Hadisesi/Olayı Türkiye'de demokrasi rejimine daha henüz geçilemediğini ve inkılapların halkın tümü tarafından kavranamadığının göstergesidir. c. 1925 yılında, Sovyetler Birliği'ndeki Turan kökenli ulusların kendi dilleri için Latin alfabesinin kabul etmesi üzerine, Türkiye'de tartışmalar yeniden canlandı.</p> <p>3. "Hâkimiyet kayıtsız, şartsız milletindir." sözü, Atatürk'ün, I. Çok partili hayatın denemesi, II. Kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi,</p>

	III. Soyadı Kanunu'nun çıkarılması girişimlerinden hangileri ile ilişkilendirilebilir? A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) I ve III E) II ve III
Kaynak Kitap	<i>Türkiye Cumhuriyeti Tarihi (Komisyon)</i> , Atatürk Araştırma Merkezi Yay., Cilt I-II, Ankara 2002.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<ul style="list-style-type: none">• Mustafa Kemal Atatürk, <i>Nutuk-Söylev</i>, TTK Kurumu, Cilt 1-3, Ankara 1999.• <i>Türk Dış Politikası (1830-1989)</i>, (Editörler: Serkan Kekevi-Yunus Emre Tekinsoy-İsmet Türkmen), Berikan Yay., Ankara, 2017.

I. MEŞRUTİYET DÖNEMİ OSMANLI TARİHİ I

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Baha ÖZTUNÇ
Oda Numarası	MA.B1.11
Ofis Saatleri	Pazartesi 15:00-17:00
E-posta	baha.oztunc@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Osmanlı Devleti'nde I. Meşrutiyetin İlanından 1877/1878 Osmanlı Rus Savaşı'nın sonuna kadar geçen sürede yaşanan Siyasi olaylar hakkında bilgi vermeyi amaçlar.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Meşrutiyet Düşüncesi; Düşüncenin Gelişim Süreci; Arka Plan
	Dünyada meşrutî yönetimin gelişimini öğrenir
	Meşrutî yönetim taraftarlarını öğrenir
	Bunların faaliyetleri hakkında bilgi edinir
	Osmanlı yönetiminin bakış açısını öğrenir
	Yeni Osmanlılar Hareketi, Hareketin İlk Kurucuları
	Yeni Osmanlılar hareketinin doğuşu hakkında bilgi edinir.
	Yeni Osmanlılar hareketine ilham veren akımları tanır
	Yeni Osmanlılar hareketinin faaliyetlerini öğrenir.
	Yeniçeri Ocağı'nın Kaldırılışından Sonra İlk Askeri Darbe; Hal'i hazırlayan Sebepler ve Sultan Abdülaziz'in Tahtan İndirilmesi
	Sultan Abdülaziz yönetimi ve ona karşı oluşum hakkında bilgi sahibi olur.
	Sultan Abdülaziz'in hal'ini hazırlayan sebepleri öğrenir.
	Hal olayının nasıl gerçekleştiğini öğrenir.
	Olayda etkisi olan kişileri tanır.
	Osmanlı-Sırbistan Savaşı; Savaşın Sonuçları, Diplomatik Gelişmeler
	Osmanlı-Sırp savaşının çıkış nedenlerini öğrenir
	Savaşın sonuçları hakkında bilgi sahibi olur.
	Avrupa Devletlerinin bu olaya bakış açısını değerlendirir.
	V. Murat'ın Tahta Çıkışı; Sultan Abdülaziz'in Ölümü, Çerkez Hasan Olayı
Sultan Abdülaziz'in ölümü ardındaki gelişmeleri öğrenir.	
V. Murat'ın tahta çıkışının kimler tarafından gerçekleştirildiğini bilir.	
Bu olayın Osmanlı Devleti'nin yönetimine olan etkisi hakkında bilgi sahibi olur.	
Çerkez Hasan olayının çıkışı ve gelişimi hakkında bilgi sahibi olur.	
Olayın sonuçlarını öğrenir.	
Taht Değişikliği; V. Murat'ın Hal'i; Sultan Abdülhamid'in Tahta Çıkışı ve Kanun-ı Esasinin Hazırlık Çalışmaları	
V. Murat'ın tahttan indiriliş gerekçelerini bilir.	
II. Abdülhamid'in tahta çıkışı hakkında bilgi sahibi olur.	
II. Abdülhamid'in yönetimdeki ilk zamanları hakkında bilgi sahibi olur.	
Kanun-ı Esasi taraftarlarını tanır.	
Kanun-ı Esasi'nin hazırlanma süreci hakkında bilgi sahibi olur.	
Tersane Konferansı; Birinci Meşrutiyetin İlanı.	

		<p>Tersane konferansının toplanma nedenlerini bilir.</p> <p>I. Meşrutiyetin ilanı hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Yeni yönetim anlayışı ve uygulanışı hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Konferansın Dağılması; Konferans Sonrası Rusya'nın Diplomatik Faaliyetleri</p> <p>Tersane konferansının maddelerini bilir.</p> <p>Konferansının dağılma nedenlerini öğrenir.</p> <p>Rusya'nın bu dönemdeki diplomatik faaliyetlerini bilir.</p> <p>Londra Protokolü; Protokolün Reddi, Savaş Hazırlıkları</p> <p>Protokolden önce Avrupa ve Osmanlı Devleti'nin genel durumu hakkında bilgi sahibi olur</p> <p>Londra protokolünün hazırlanma sebeplerini öğrenir.</p> <p>Protokolün maddelerini bilir.</p> <p>Protokolün neden reddedildiği hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Protokolün reddinin doğurduğu sonuçları öğrenir</p> <p>Osmanlı Devleti'nin Askeri Durumu; Rus Ordusu</p> <p>1877-78 Osmanlı Rus savaşı öncesi Osmanlı Devleti'nin askerî durumu hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>1877-78 Osmanlı Rus savaşı öncesi Rusya'nın askerî durumu hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Osmanlı ordusunun komuta kademesindekileri tanır.</p> <p>Rus ordusunun komuta kademesindekileri tanır.</p> <p>Tarafların Savaş Planları; Rusya'nın Savaş İlanı</p> <p>Rusya'nın savaştan beklentilerini öğrenir.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin savaştan beklentilerini öğrenir.</p> <p>Savaşın görünen ve görünmeyen çıkış nedenleri hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Osmanlı-Rus Savaşı; Balkan Cephesi; Doğu Cephesi.</p> <p>Savaşın batı cephesinde yaşanan gelişmeler hakkında bilgi sahibi olur</p> <p>Plevne savunması ve Gazi Osman Paşa hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Doğu cephesinde yaşanan gelişmeleri öğrenir.</p> <p>Savaşın Sonuçları; Yeşilköy (Ayastefanos) Antlaşması</p> <p>Savaşın sonuçlarını Osmanlı Devleti açısından değerlendirebilir.</p> <p>Kurulan Yeni Devletler Hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Rusya'nın kazanımlarını öğrenir.</p> <p>Savaşın sonucuna Avrupalı devletlerin bakışını öğrenir.</p>	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği	
2	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Meşrutiyet Düşüncesi; Düşüncenin Gelişim Süreci; Arka Planı	PY 1, 3
3	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Yeni Osmanlılar Hareketi, Hareketin İlk Kurucuları	PY 1, 3
4	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Yeniçeri Ocağı'nın Kaldırılışından Sonra İlk Askerî Darbe; Hal'i hazırlayan Sebepler ve Sultan Abdülaziz'in Tahtan İndirilmesi	PY 3, 5
5	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Osmanlı-Sırbistan Savaşı; Savaşın Sonuçları, Diplomatik Gelişmeler	PY 3, 13
6	04. 11. 2024-08. 11. 2024	V. Murat'ın Tahta Çıkışı; Sultan Abdülaziz'in Ölümü, Çerkez Hasan Olayı	PY 1, 3, 9, 13
7	11. 11. 2024-15. 11. 2024	Taht Değişikliği; V. Murat'ın Hal'i; Sultan Abdülhamid'in Tahta Çıkışı ve Kanun-ı Esasinin Hazırlık Çalışmaları	PY 1, 3
8	16-24. 11. 2024	Ara Sınav	PY 3, 5, 15
9	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Konferansın Dağılması; Konferans Sonrası Rusya'nın Diplomatik Faaliyetleri	PY 3, 5, 13
10	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Londra Protokolü; Protokolün Reddi, Savaş Hazırlıkları	PY 3, 13
11	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Osmanlı Devleti'nin Askerî Durumu; Rus Ordusu	PY3, 10
12	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Tarafların Savaş Planları; Rusya'nın Savaş İlanı	PY 3
13	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Osmanlı-Rus Savaşı; Balkan Cephesi, Doğu Cephesi.	PY 3, 5, 9, 13
14	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Savaşın Sonuçları; Yeşilköy (Ayastefanos) Antlaşması	PY 1, 3, 9
	05-14 Ocak 2025	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin	

	ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.
Örnek Sorular	<p>5- Yeni Osmanlılar hakkında bilgi vererek temsilcilerinden iki tanesini tanıtırız.</p> <p>6- I. Meşrutiyet'in ilanı süreci hakkında bilgi veriniz.</p> <p>7- 93 Harbi'nden Ayastefanos antlaşmasına kadar Rusyanın Osmanlı Devleti üzerindeki faaliyetleri hakkında bilgi veriniz.</p> <p>8- Sultan Abdülaziz'in Hal'i hakkında bilgi veriniz, ölümüyle ilgili tartışmalardaki görüşünüzü delillendirerek yazınız.</p>
Cevap Anahtarı	<p>3- Bu soruda öğrencilerden Yeni Osmanlılar cemiyetinin kuruluşu, yapmaya çalıştığı faaliyetleri, Devletin bunlara karşı tutumu hakkında bilgiler vermesi ve iki temsilcisini kısaca tanıtmaları beklenmektedir.</p> <p>4- Bu soruda öğrencilerin I. Meşrutiyet Öncesi dönemi kısaca tanıtmaları, I. Meşrutiyet'in ilanını isteyen kişilerin faaliyetleri ve padişahın buna karşı takındığı tutumu anlatmaları istenmektedir.</p> <p>5- Bu soruda XIX. yüzyılın ikinci yarısında Rusya'nın Osmanlı Devleti'ne karşı tutumundan genel olarak kısaca bahsedilmesi, akabinde savaş öncesi hareketleri ve savaşta faaliyetlerinin anlatılması ve Ayastefanos Antlaşması'nın maddeleri çerçevesinde elde ettiği kazanımlardan bahsedilmesi gerekmektedir.</p> <p>6- Bu soruda öğrencilerden Sultan Abdülaziz'in ölümünün nasıl gerçekleştiğinin anlatılması ve akabinde bu ölümün intihar mı yoksa cinayet mi olduğu konusunda uzmanların görüşleriyle açıklanması istenmektedir.</p>
Kaynak Kitap	Fahir Armaoğlu, 19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789-1914), Timaş Yayınları, İstanbul 2013.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>Ebuzziya Tevfik, Yeni Osmanlılar, Yay.Haz. Şemsettin kutlu, Pegasus yayınları, İstanbul 2006.</p> <p>Şerif Mardin, Yeni Osmanlı Düşüncesinin Doğuşu, İletişim yayınları, İstanbul 1998.</p> <p>AhmedSaib, Vaka-ı Sultan Abdülaziz, Yay.Haz. Mehmet Köseoğlu, Yeni Zamanlar Sahaf yayınları, İstanbul 2014.</p> <p>Mehmed Arif, Başımıza Gelenler 93 Osmanlı-Rus Harbi, Akçağ Yayınları, İstanbul 2006.</p> <p>A.B. Şirokorad, Osmanlı Rus Savaşları, Selenge Yayınları, İstanbul 2009.</p>

XX. YÜZYIL SİYASİ TARİHİ I

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Fehim Kuruloğlu	
Oda Numarası	MA-Z 60	
Ofis Saatleri	Pazartesi 10:00-12:00	
E-posta	fehim.kuruloglu@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, öğrencilerin XX.yüzyıl siyasi tarihine bütüncül bir yaklaşımla bakabilmelerini sağlamaktır.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	XIX. Yüzyılın Mirası	
	XIX. yüzyılın temel dinamiklerini bilir.	
	“Büyük Güçler”i tanıır.	
	XIX. yüzyıldaki güç dengelerini anlar.	
	XIX. yüzyılın siyasi ve ekonomik sınırlarını ölçebilir.	
	XX. Yüzyıl başlarında Dünya ve Büyük Güçler	
	Sömürgeciliği tanımlar.	
	Sömürge-Büyük Güç ilişkisini kavrar.	
	Büyük Güçlerin rekabet sahalarını öğrenir.	
	I. Dünya Savaşı arifesinde Büyük Güçler	
	Birleşik Krallığın genel siyasetini anlar.	
	Fransa'nın kıta Avrupa'sındaki etkinliğini kavrar.	
	Almanya ve İtalya'nın gelişimini gözlemler.	
	Çarlık Rusya'sının genel siyasetini öğrenir.	
	Üçlü İtilaf Ve Üçlü İttifak'ın Tarihi Temelleri	
	Savaş öncesi ittifaklar sisteminin oluşumunu kavrar.	
	İttifak sistemleri içerisindeki dengeleri çözümler.	
	Savaş öncesi uluslararası meseleleri tanıır.	
	I. Dünya Savaşı	
Savaşın nasıl patlak verdiğini öğrenir.		
Savaş ilanına kamuoylarının tepkilerini öğrenir.		
Cephe açma stratejilerini kavrar.		
Kullanılan teknolojilerin savaşın gidişatına etkisini öğrenir.		
Savaşın nasıl 4 yıl sürdüğünü ve nasıl sonlandığını öğrenir.		
I. Dünya Savaşı Sonrası Yapılan Barış Anlaşmaları		
Savaş öncesi ve sırasında yapılan gizli anlaşmaları tanıır.		
Gizli anlaşmaların savaşa etkilerini öğrenir.		
Barış anlaşmalarının hangi koşullarda hazırlandığını öğrenir.		
Anlaşmaların tarihsel köklerini kavrar.		
Anlaşmaların siyasal sonuçlarını değerlendirir.		
Milletler Cemiyeti'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri		
Milletler Cemiyeti fikrinin nasıl doğduğunu kavrar.		
İdealizmin uluslararası ilişkilerdeki yerini tanıır.		
Cemiyetin temel kurallarını ve faaliyetlerini öğrenir.		
İki savaş arası Avrupa'da Siyasi Durum		

		<p>Uluslararası ilişkiler teorilerini tanıtır.</p> <p>Bu teorilere göre Avrupa'nın durumunu belirler.</p> <p>Avrupa'daki yeni düzenin temel dinamiklerine hakim olur.</p> <p>İki Savaş Arası Amerika ve Rusya'daki Siyasi Gelişmeler</p> <p>Amerika'da Wilson'un iktidarı kaybetmesinin sebeplerini bilir.</p> <p>Amerika'nın Monroe doktrinine dönmesinin nedenlerini anlar.</p> <p>Çarlık rejiminin yıkılıp Sovyetlerin kuruluşunu analiz eder.</p> <p>Sovyetler Birliği'nin dış politikasını çözümler.</p> <p>İki ülke ekonomisini kıyaslar.</p> <p>Nazizm ve faşizm, temelleri ve hedefleri</p> <p>Savaş sonrası Almanya'da yaşanan gelişmeleri kavrar.</p> <p>Bu gelişmelerin Nasyonal Sosyalizmin doğuşuna etkilerini öğrenir.</p> <p>Savaş sonrası İtalya'da yaşanan gelişmeleri kavrar.</p> <p>Bu gelişmelerin Faşizmin doğuşuna etkilerini öğrenir.</p> <p>II. Dünya Savaşı koşullarının oluşması</p> <p>1930'lar dünyasının panoramasını çizer.</p> <p>1930'lar dünyasının ekonomik yapısını tahlil eder.</p> <p>1930'lar dünyasının siyasal yapısını tahlil eder.</p> <p>II. Dünya Savaşının başlangıcı, gelişmeler ve nedenleri</p> <p>Savaşın pratikte nasıl başladığını öğrenir.</p> <p>Silahlanma yarışının nasıl bir şey olduğunu kavrar.</p> <p>Bloklaşmaların temel prensiplerini kavrar.</p> <p>II. Dünya Savaşı'nın Sonuçları</p> <p>Savaşın dünya siyasetindeki genel etkilerini öğrenir.</p> <p>Yeni dünya düzeninin nasıl oluşturulduğunu kavrar.</p> <p>Birinci ve İkinci savaş arasındaki benzerlik ve farklılıkları tespit eder.</p> <p>Birinci ve İkinci savaşın tek bir savaş olup olmadığını tartışır.</p>	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği	
2	30. 09. 2024-04. 10. 2024	XIX. Yüzyılın Mirası	PY1
3	07. 10. 2024-11. 10. 2024	XX. Yüzyıl başlarında Dünya ve Büyük Güçler	PY13
4	14. 10. 2024-18. 10. 2024	I. Dünya Savaşı arifesinde Büyük Güçler	PY1
5	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Üçlü İtilaf Ve Üçlü İttifak'ın Tarihi Temelleri	PY2
6	28. 10. 2024-01. 11. 2024	I. Dünya Savaşı	PY1
7	04. 11. 2024-08. 11. 2024	I. Dünya Savaşı Sonrası Yapılan Barış Anlaşmaları	PY1
8	11. 11. 2024-15. 11. 2024	Milletler Cemiyeti'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri	PY1
	16-24. 11. 2024	Ara Sınav	
9	25. 11. 2024-29. 11. 2024	İki savaş arası Avrupa'da Siyasi Durum	PY1
10	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	İki Savaş Arası Amerika ve Rusya'daki Siyasi Gelişmeler	PY3-PY4-PY15
11	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Nazizm ve faşizm, temelleri ve hedefleri	PY3-PY4-PY15
12	16. 12. 2024-20. 12. 2024	II. Dünya Savaşı koşullarının oluşması	PY1
13	23. 12. 2024-27. 12. 2024	II. Dünya Savaşının başlangıcı, gelişmeler ve nedenleri	PY1
14	30. 12. 2024-03. 01. 2025	II. Dünya Savaşı'nın Sonuçları	PY1
	05-14 Ocak 2025	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.		
Örnek Sorular	9- Birinci Dünya Savaşı'na giden süreçte Büyük Güçlerin dış		

	<p>politikalarını karşılaştırmalı olarak değerlendiriniz.</p> <p>10- İki dünya savaşı arası Avrupa'daki ekonomik gelişmelerin siyasete yansımaları hakkında bilgi veriniz.</p>
Cevap Anahtarı	<p>7- Bu soruda öğrencilerden dönemin Büyük Güçleri (Great Powers) olarak adlandırılan İngiltere, Fransa, Rusya ve Almanya'nın dış politika hedeflerinin kesişim ve ayrışım noktalarına vurgu yapmaları ve bunun savaşa ne gibi katkılar sağladığını değerlendirmeleri beklenmektedir.</p> <p>8- Savaş sonrası yaşanan ekonomik krizlerin toplumları ve siyasetçileri hangi noktalara sürüklediği ve Avrupa'nın şekillenmesinde ne gibi etkileri olduğunun vurgulanması beklenmektedir.</p>
Kaynak Kitap	<p>Fahir Armaoğlu, 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1914-1995), Kronik Kitap, İstanbul 2019.</p> <p>JayWinter, GeoffreyParker, Mary R. Habeck, I. Dünya Savaşı ve 20.Yüzyıl, İş Bankası Yayınları, İstanbul 2018.</p>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>James Joll, Gordon Martel, Birinci Dünya Savaşı Neden Çıktı?, İş Bankası Yay. İstanbul 2018.</p> <p>Basil LiddellHart, Birinci Dünya Savaşı Tarihi, İş Bankası Yay. İstanbul 2018.</p> <p>Basil LiddellHart, İkinci Dünya Savaşı Tarihi, İş Bankası Yay. İstanbul 2018.</p>

YAKINÇAĞ OSMANLI TARİHİ I

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. İbrahim AYKUN	
Oda Numarası	MA-K1-50	
Ofis Saatleri	Perşembe 10:00-12:00	
E-posta	ibrahim.aykun@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Yakınçağ dönemi siyasi olaylarını kronolojik olarak sebep ve sonuçlarıyla değerlendirerek öğrencilere öğretmeyi amaçlamaktadır.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Sultan Abdülmecid'in Tahta Geçışı ve tahta geçtiği dönemde Osmanlı Devletinin Genel Durumu	
	Abdülmecid'in biyografisini bilir	
	Tahta çıktığında yaşanan olayları bilir.	
	Osmanlı Devletinin genel durumunu bilir.	
	Abdülmecid dönemi kaynaklarını bilir	
	Ordu ve donanmanın durumunu bilir	
	Mısır Meselesinin Halledilmesi ve Mısır İmtiyaz Fermanının değerlendirilmesi	
	Mehmet Ali Paşa hakkında bilgisi olur	
	Mehmed Ali Paşa isyanının sebeplerini bilir	
	İsyan karşısında büyük devletlerin durumlarını bilir	
	İsyanın birince evresini bilir	
	İsyanın ikince evrenini ve sorunun nasıl halledildiğini bilir	
	Tanzimat fermanı, Hazırlanışı ve Osmanlı devletinin Çağdaşlaşmasındaki Rolü	
	Tanzimat Fermanının hazırlandığı ortamı bilir	
	Fermanın içeriğini bilir	
	Mustafa Reşit Paşa'yı bilir	
	Tanzimata tepkileri bilir	
	Uygulamada Tanzimat fermanı (Mali, Askeri Eğitim ve Adli Alanlar)	
	Tanzimat Fermanında incelenen hususları bilir	
	Mali alanda tanzimatı bilir	
	Fermada ve uygulamada askerliği bilir	
	Eğitim alanında tanzimancuların yaptıklarını bilir	
	Adliye alanında yapılanları bilir	
	1840 Boğazlar Sözleşmesi	
	Boğazlar meselesinin başlangıcı hakkında bilgi sahibi olur	
	Boğazlar ve Rusya hakkında bilgi sahibi olur	
	Boğazların neden uluslar arası bir statüye alındığını bilir	
	1848 ihtilalleri ve Macar Mültecileri Sorunu	
	1848 ihtilalleri hakkında bilgi sahibi olur	
Macar mültecilerin nedenl Osmanlı devletine sığındıklarını bilir		
Mülteciler meselesinin nasıl halledildiğini bilir		
Osmanlı-Rus İlişkileri ve Kutsal Yerler Sorunu		
Mısır sorunundan sonra Osmanlı-Rus ilişkilerini bilir		
Rusya'nın İngiltere ile Osmanlı Devletini Paşlaşmak için görüşmelerini bilir		

		Kutsal yerler nedir? Hakkında bilgi sahibi olur Kutsal yerler sorununu ve gelişimini bilir Kırım Savaşının Nedenleri, Savaşın Başlaması İngiltere ve Fransa'nın Savaşa Girmeleri Kırım savaşının sebeplerini öğrenir Sinap deniz felaketini bilir İngiltere ve Fransa'nın Osmanlı Devletinin yanında neden savaşa girmelerini öğrenir Paris Antlaşması ve Değerlendirilmesi Savaşı sona erdirmeye teşebbüslerini bilir Paris Kongresi hakkında bilgi edinir Paris Antlaşmasının İçeriğini bilir Devletler açısından Paris Antlaşmasını değerlendirir. Islahat Fermanı ve İçeriği Fermanın yayınlanış gerekçelerini öğrenir Fermanın içeriğini öğrenir Tanfimat ve Islahat Fermanlarını kıyaslar Paris Antlaşmasından Sonra Osmanlı Devletinin Durumu. Islahat fermanına tepkileri bilir Paris Antlaşmasından sonra devletlerin birbirleriyle ilişkilerini bilir Islahata tepki isyanlarını bilir Abdülmecid'in Yönetimine Karşı Tepkiler, Kuleli Vakası ve Abdülmecid'in Ölümü Müslüman halkın padişaha tepkilerini bilir Kuleli vakası hakkında bilgi sahibi olur Abdülmecid'in Ölümü hakkında bilgi sahibi olur. Abdulaziz'in Tahta Geçışı ve İlk İcraatları Abdulaziz ve kişiliği hakkında bilgi sahibi olur Tahta geçişinde Osmanlı devletinin genel durumunu öğrenir İlk icraatları hakkında bilgi edinir.	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği	
2	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Sultan Abdülmecid'in Tahta Geçışı ve tahta geçtiği dönemde Osmanlı Devletinin Genel Durumu	PY4, PY8, PY 13
3	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Mısır Meselesinin Halledilmesi ve Mısır İmtiyaz Fermanının değerlendirilmesi	PY4
4	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Tanzimat fermanı, Hazırlanışı ve Osmanlı devletinin Çağdaşlaşmasındaki Rolü	PY6, PY11
5	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Uygulamada Tanzimat fermanı (Mali, Askeri Eğitim ve Adli Alanlar)	PY2, PY12
6	28. 10. 2024-01. 11. 2024	1840 Boğazlar Sözleşmesi	PY11, PY 15
7	04. 11. 2024-08. 11. 2024	1848 ihtilalleri ve Macar Mültecileri Sorunu	PY11, PY 15
8	11. 11. 2024-15. 11. 2024	Osmanlı-Rus İlişkileri ve Kutsal Yerler Sorunu	PY11, PY 15
	16-24. 11. 2024		
9	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Kırım Savaşının Nedenleri, Savaşın Başlaması İngiltere ve Fransa'nın Savaşa Girmeleri	PY10, PY16
10	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Paris Antlaşması ve Değerlendirilmesi	PY10, PY16
11	09. 12. 2024-13. 12. 2024	Islahat Fermanı ve İçeriği	PY10, PY16
12	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Abdülmecid'in Yönetimine Karşı Tepkiler, Kuleli Vakası ve Abdülmecid'in Ölümü	PY10, PY16
13	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Abdulaziz'in Tahta Geçışı ve İlk İcraatları	PY7
14	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Girit Meselesi	PY7
	05-14 Ocak 2025		
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirilmesi, öğrencilere verilen kaynak eserler ve derste verilen bilgiler esas alınarak test veya yazılı türü bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu		

	100 üzerinden 60'tır.
Örnek Sorular	S.1. Tanzimat fermanı Hakkında Bilgi veriniz? S.2. Kırım Savaşı ve Sonuçları . ?
Cevap Anahtarı	<p>C. 1.Tanzimat Fermanı</p> <p>En basit açıklamayla, Tanzimat Fermanı dönemin padişahı Sultan Abdülmecid'in ağzından yazılmış bir metindi. Uzun yıllar boyunca "muzaffer" bir devlet olan Osmanlı'da son yıllarda ciddi sıkıntılar yaşanmakta olduğunu kabul eden ferman, oldukça kısa bir şekilde, bu sorunları düzeltmek için yapılacak değişikliklerden bahsediyordu.</p> <p>Dönemin en önemli devlet adamlarından Mustafa Reşid Paşa tarafından okunan Tanzimat Fermanı'nın asıl önemi – ve bu noktaya kadar yaşanan batılılaşma hareketlerinden farkı – iki noktadan kaynaklanıyordu.</p> <p>Birincisi, doğrudan padişahın kendi ağzından yazılan bir metinle, batılılaşmanın onun tarafından kabul edilen resmi bir devlet politikası olduğu açıkça belirtiliyordu. İkincisi, batılılaşmanın alanı ciddi şekilde genişletiliyordu. 1839'a kadar çeşitli batılılaşma hareketleri yaşanmıştı, ancak bunların büyük çoğunluğu askeri alanda gerçekleşiyordu. Devlet yapılanması ve ordu içinde yaşanan batılılaşma hareketleri, toplumsal ve kültürel anlamda henüz fazla hissedilmiyordu.</p> <p>Tanzimat'ın bunu resmi bir politika haline getirmesi ile, Osmanlı toplumundaki bu değişim hareketi de pek çok farklı alanda yaşanmaya başladı.</p> <p>Tanzimat Fermanı: İçerik ve Amaçları</p> <p>Tanzimat Fermanı'nın içeriği, bu kadar ciddi etki yaratan bir metinden beklenebileceği kadar kapsamlı değildi – devlet yönetiminde değişmesi gereken konular dile getiriliyor, ancak bunlar fazla detaylı bir şekilde suılmuyordu.</p> <p>Tanzimat Fermanı'nın tam metnini ve günümüz Türkçesine çevrilmiş kısa bir özetini en sağdaki sekmeden inceleyebilirsiniz. Bununla birlikte, Tanzimat Fermanı'nın öne çıkan noktaları aşağıdaki konular ile ilgiliydi.</p> <p>Her şeyden önce, Tanzimat Fermanı Osmanlı topraklarında yaşayan tüm vatandaşların; din, dil, ırk ve mezhep farkı gözetmeksizin kanun önünde eşit olduğunu vurguluyordu. Aynı zamanda, tüm vatandaşların can ve mal güvenliğinin – yine hiç bir ayırım yapılmadan – devletin güvencesi altında olduğu teyit ediliyordu.</p> <p>Tüm vatandaşların kanun önünde eşit olması, alınan hukuki kararlarla da destekleniyordu. Kimsenin yargılanmadan cezalandırılmayacağı, gizli ve üstü kapalı bir şekilde infaz edilmeyeceği ifade ediliyordu.</p> <p>Aynı şekilde, vergi ve askerlik gibi sorun yaratan konular da daha eşitlikçi bir şekilde çözülmeye çalışılıyor, tüm vatandaşların belli bir süreyle askerlik yapacağı, herkesten kendi gelir seviyesine göre vergi alınacağı ilan ediliyordu.</p> <p>Tanzimat Fermanı'nın bu konulara değinmesinin çeşitli nedenleri vardı.</p> <p>Devlet yönetiminin daha modern ve hukuki hale getirilmesinin yanı sıra, 1800'lü yıllarda giderek yükselen milliyetçi akımların önüne geçmek ve Avrupa devletlerinin desteğini kazanmak da önemli amaçlar olarak görülüyordu.</p> <p>Pek çok milletten insanın bir arada yaşadığı Osmanlı Devleti'nde, 1800'lü yılların ilk yarısı önemli krizlere sebep olmuştu. Özellikle Balkanlar'da farklı etnik gruplar arasında milliyetçi düşünceler yayılıyor, 1829'da Yunanistan durumunda olduğu gibi, bunlar Osmanlı Devleti'nden bağımsızlık kazanacak kadar etkili hale gelebiliyordu.</p> <p>Tüm vatandaşlara eşit davranan ve herkesi "Osmanlı Vatandaşı" gibi ortak bir kimlik altında eşit haklara sahip olarak değerlendiren Tanzimat Fermanı, bu gidişatı durdurmayı amaçlayan girişimlerden bir tanesiydi.</p> <p>Bir başka önemli mesele de, Avrupa'daki büyük devletlerin desteğini kazanmak ve artık neredeyse klişeleşmiş bir ifadeyle, onların "Osmanlı içişlerine karışmasını engellemek" ile alakalıydı.</p> <p>1800'lü yıllarda hem kendi sınırları içinde, hem de – başta Rusya olmak üzere – başka devletlerle askeri krizler yaşayan Osmanlı Devleti, bunların çözümlenmesinde Avrupa'nın desteğine ihtiyaç duyuyordu. Ancak, Osmanlı Devleti'nin bir Avrupa sömürgesi durumuna düşmemesi için, bu desteğin Osmanlı içişlerine müdahale seviyesine yükselmesi ciddi bir tehdit olarak görülüyordu.</p>

Tanzimat Fermanı'nın "vatandaşlara ve dost devletlerin elçilerine" ilan edilmesi ile, Osmanlı Devleti'nin ileri gelenleri Avrupa ile benzer değerlere sahip olduklarını, ülkelerini Avrupa ülkelerine benzer şekilde yönettiklerini, hukuki ve medeni bir devlet anlayışına sahip olduklarını göstermeye çalışıyorlardı.

Tanzimat Fermanı'nın arkasındaki asıl amacı bugün yüzde yüz isabetle tahmin etmemiz mümkün değil. Bu nedenle "Tanzimat Fermanı gerçekten bir modernleşme çabası mı, yoksa Avrupa'ya verilmek istenen bir mesaj mı?" gibi bir soruya tam anlamıyla cevap vermemiz çok zor. Fakat fermanın ilan edildiği yıllarda, muhtemelen bu iki gerekçe de devlet adamları tarafından önemli görülüyordu.

Osmanlı Devleti'nin boyutunu ve sınırlar içindeki farklı koşulları düşündüğümüzde, Tanzimat'ın ne derece etkili olduğu sorusu da eşit ölçüde karmaşık hale geliyor. Tanzimat Fermanı'nın Osmanlı toplumunda kısa vadede çok ciddi değişiklikler yaratmadığını, alınan kararların özellikle İmparatorluğun "uç" bölgelerinde fazla bir yansımaları olmadığını söylemek de mümkün.

Ancak 19. yüzyılın geneline baktığımızda, Tanzimat Fermanı Osmanlı Devleti'nde ciddi değişikliklere sebep oldu. Bir önceki yazıda incelediğimiz Vaka-i Hayriye ile birlikte, Tanzimat 19. yüzyılda yeni bir toplumsal sınıfı şekillendiren en önemli olaylardan bir tanesiydi.

Vaka-i Hayriye, Yeniçeri Ocağı'nı ortadan kaldırıp bunun yerine Batılı anlamda bir ordu kurulmasını sağlamış, bu orduya komuta etmesi için Batılı anlamda subaylar yetiştirilmeye başlanmıştı. Avrupalı bir hayat tarzına alışkın olan bu subay sınıfı, Osmanlı'nın batılılaşma hareketleri içinde en büyük rolü oynayan iki sınıftan biri haline gelmişti.

En az onlar kadar önemli olan ikinci bir sınıf ise, sivil bürokratlar sınıfıydı. Tıpkı orduda olduğu gibi, "modern" bir Avrupa devletine benzer şekilde, merkezi ve sistematik bir şekilde yönetilecek yeni bir Osmanlı hükümeti için, bu sistem içinde görev alabilecek kişiler gerekiyordu.

Tanzimat Fermanı, Batılılaşma sürecinin arkasındaki itici güçlerden sivil bürokrat sınıfının ortaya çıkmasında önemli rol oynadı.

Tanzimat Fermanı'ndan sonra, Osmanlı Devleti'nde daha önce sayıları çok az olan pek çok meslek grubu, bir anda ciddi önem kazandı.

Bu dönemde günümüzdeki kadar yaygın olmayan "okuma – yazma" becerisine sahip olması gereken katipler, özellikle büyük şehirlerde en çok karşılaşılan meslek gruplarından bir tanesini oluşturmaya başladı. Yabancı dil bilmesi gereken çevirmenler, Bab-ı Ali Tercüme Odası'nda devletin en önemli birimlerinden bir tanesi haline geldi. Yabancı dil bilmenin ötesinde, bu dillere ve Avrupa kültürüne o ülkelerde yaşayabilecek kadar hakim olan elçiler, Osmanlı Devleti'nin Batı ile daha da yakın bir ilişki içine girmesini sağladı.

Tercüme Odası'nın önemini daha iyi anlamak için, yazı serimizdeki beşinci yazı olan "Yeni Osmanlılar Cemiyeti"ne göz atabilirsiniz.

Bütün bunlar, Osmanlı Devleti içinde Batılılaşmış, Batılı anlamda bir hayat süren, kültürel olarak Batıya daha yakın olan ve Batı değerlerini benimseyen insanların ortaya çıkmasına neden oldu. Tanzimat Fermanı'ndan sonra ortaya çıkan bu ihtiyaca cevap verebilmek için hem yerel okullarda Batılı anlamda eğitim verilmeye başlandı, hem de Alman Lisesi ve Robert Kolej gibi pek çok yabancı kökenli okul açıldı.

Toplumsal ve kültürel hayatta yaşanan bu değişim, 19. yüzyılda Osmanlı sanatının da ciddi şekilde değişmesi anlamına geliyordu. Özellikle 1860'lı yıllardan sonra yayımlanmaya başlayan gazeteler, daha önce var olmayan bir kültürel alanın ortaya çıkarttı. Bu gazeteler sayesinde giderek popüler hale gelen tiyatrolar ve romanlar, Türk Edebiyatı'nı Divan Edebiyatı'ndan uzaklaştırıp, bugün bildiğimiz haline getirmekte büyük rol oynadı. Bu gazetelerde eserlerini ve fikirlerini paylaşan pek çok insan, Osmanlı Devleti'nin önemli "fikir adamları" haline geldi.

İlerleyen yazılarda da okuyabileceğiniz gibi, Yeni Osmanlılar Cemiyeti, Jön Türkler ve İttihat ve Terakki gibi oluşumlar, Tanzimat ile yapılan değişiklikleri korumaya, daha ileri götürmeye ve Osmanlı Devleti'nin çöküşünü kendi inançları doğrultusunda hareket ederek durdurmaya çalıştı.

Özetle, Tanzimat işte bunu değiştirdi. Osmanlı Devleti bir anda Batılı bir devlet haline gelmese de, batılılaşmaya, Batı'nın hayat tarzını, siyasetini, devlet yapılanmasını açık bir şekilde örnek almaya başladı. Bu süreçle birlikte ortaya çıkan

yeni, Batılılaşmış bir insan grubu, Osmanlı tarihinin geri kalanında kritik bir rol oynadı.

Tanzimat Fermanı ile başlayan dönemin pek çok özelliği değişse, farklı yenilik ve reform hareketleri yapılsa da, batılılaşma süreci Cumhuriyet yıllarına kadar benzer şekilde devam etti. Bu nedenle Tanzimat Fermanı'nın ilanı, devletin "batılılaşmayı" resmi bir politika olarak ilan etmesi, 19. yüzyıl Osmanlı tarihinin tanımlayıcı olaylarından bir tanesiydi.

C .2Savaşın sebepleri

Rusya, 1853 yılından itibaren Kavalalı Mehmet Ali Paşa bunalımı sırasında takip ettiği zayıf bir Osmanlı Devleti üzerinde etki alanı kurma politikasını bırakarak, bu devleti yıkma politikası takip etmeye başladı. Bunu gerçekleştirebilmek için de kutsal yerler sorununu kullandı. Osmanlı Devleti, Hristiyanlarca kutsal sayılan Kudüs ve çevresinde Katolik ve Ortodoks cemaatlerine çeşitli ayrıcalıklar tanımıştı. 1853 yılına gelindiğinde ayrıcalıklar konusunda Rusya ile Katolikliğin dünya çapında savunuculuğunu yapan Fransa çatışmaya başladılar. Bu durumu bahane eden ve asıl amacı "Hasta adam" gözüyle baktığı Osmanlı Devleti'ne ve onun bekasına son vermek isteyen Rusya, Birleşik Krallık'a mirasın paylaşılması teklifinde bulundu. Ancak, çıkarları gereği Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünün muhafazasından yana olan Birleşik Krallık bu teklifi kabul etmedi. Bunun üzerine Rusya, tek başına harekete geçerek, Osmanlı Devleti'ne bir ittifak teklifinde bulundu ve bu devletin sınırları içinde yaşayan Ortodoksların koruyuculuğunun Rusya'ya bırakılmasını önerdi. Osmanlı Devleti, Britanya'nın da desteğine güvenerek Rus isteklerini reddetti.

Bu bağlamda gelişen Osmanlı-Rusya gerginliği, Birleşik Krallık başta olmak üzere Avrupa devletlerinin de ilgisini çekmekte gecikmedi. Birleşik Krallık hükümeti, 1853'te yaşanan gerilim sırasında Rusya'ya karşı Osmanlı Devleti'ni destekleme politikasını benimsedi. Bu tercih, Osmanlı Devleti'ne destek olma isteğinin ötesinde, Avrupa'daki güç dengelerini yeniden tanımlama amacı taşıyordu. Avusturya İmparatorluğu'na karşı 1848 yılında başlayan Macar ayaklanmasının Rusya'nın yardımıyla kanlı bir şekilde bastırılması, bu dönemde Rusya'nın Avrupa'da artan bir şekilde güç kazanmasının göstergesi olarak yorumlanmıştı. Birleşik Krallık, bu ve benzer nedenlerle Avrupa'daki güç dengesinin kendi aleyhine bozulmasını engellemek istiyor, bu amaç doğrultusunda Rusya'nın güçlenmesinin önüne geçmeye çabalıyordu. Bunun yanında, Osmanlı Devleti'nin dağılması Rusya'nın topraklarını güneye doğru genişletmesi anlamına gelecekti; bu durum Birleşik Krallık'ın Asya'daki kolonilerine (özellikle Hindistan'a) ulaşmasını zorlaştıracaktı.

Fransa Rusya'nın Avrupa güçler dengesinin dışında tutulması konusunda Büyük Britanya hükümetiyle benzer bir politika izliyordu. Rusya'ya bağlı olan Polonya topraklarında yeniden bir bağımsız Polonya kurulması ve bu bağımsız devletin Fransa'nın müttefiki olması olasılığı da Fransa'yı Rusya'ya karşı cephe almaya teşvik ediyordu. Bu ve benzer nedenlerle, Rusya'ya karşı girişilebilecek bir müdahale, Fransa'yı Avrupa'da yeniden üstün duruma getirebilirdi. Bu nedenlerle Fransa, Osmanlı Devleti-Rusya geriliminde, tıpkı Birleşik Krallık gibi, Osmanlı Devleti'nden yana bir tutum takındı.

Prusya başta olmak üzere merkezi Avrupa devletleri bu düşüncelere karşıydı. Özellikle Avusturya, savaş sonunda yapılacak antlaşmadan ve ortaya çıkacak yeni statükodan endişeli idi.

Rusya'nın İstanbul'da görevli elçisi Aleksandr Mençikof isteklerinin reddedilmesi üzerine 19 Mayıs 1853'te İstanbul'dan ayrıldı. Rus orduları savaş dahi ilan etmeden 22 Haziran 1853'de Eflak ve Boğdan'ı işgale başladılar. Çar I. Nikolay, bu hareketinin bir savaş başlangıcı kabul edilmemesi gerektiğini açıkladı ve bu teşebbüsün bir güvenlik tedbiri olduğunu belirtti. Ancak, bu durum Avrupa'nın statüsünü değiştirmeye yönelikti. Bunun üzerine Avusturya'nın teklifi ile Viyana'da bir konferans toplandı. Fakat toplantıdan sonuç alınamadı. Bu sırada İstanbul'da,

Rusya'ya karşı savaş ilanı için halk padişaha baskı yapmaya başladı. 4 Ekim 1853'te Rusya'ya bir nota verildi ve Eflak ile Boğdan'ın 15 gün içinde boşaltılması istendi. Rusya bu notaya kayıtsız kaldı ve tanınan sürenin sonunda savaş fiilen başladı.

Savaşın başlangıcında Osmanlı Ordusu Balkanlar'da başarılı oldu. Fakat Batum'a yardım götürülen Osmanlı donanması 30 Kasım 1853'te Rus Donanması tarafından Sinop açıklarında batırıldı. Rusların bu ani hareketi ve Karadeniz'de durum üstünlüğü sağlamaları Boğazlar'ı ve İstanbul'u tehlikeye düşürdü. Bu durum Avrupa devletlerini endişelendirdi. Birleşik Krallık ve Fransa devreye girerek tarafları uzlaştırmak istedi, ancak yapılan teklifi Rusya reddetti. Bunun üzerine Fransa ve Birleşik Krallık, Rusya'ya bir ultiatom verdiler ve taraflardan şu isteklerde bulundular:

Rusya'dan

1. Eflak ve Boğdan'dan çekilmesi;
2. Osmanlı Devletinin ülke bütünlüğüne riayet etmesi;
3. Ortodoksların himayeciliği iddiasından vazgeçmesi.

Osmanlı Devleti'nden;

1. Vatandaşlarına eşit haklar tanınması ve tatbik etmesi;
2. Hristiyanlara olumsuz muamelede bulunulmaması;
3. Karma mahkemeler kurulması;
4. Hristiyan tebaadan vergi alınmaması talep edildi.

Çar, ultiatomu ve istekleri kabul etmedi ve Rus ordusuna Tuna nehri geçerek ilerleme emrini verdi. Birleşik Krallık ve Fransa, 12 Mart 1854'te Rusya'ya savaş ilan ettiler.

Birleşik Krallık ve Fransa, Osmanlı Devleti lehine savaşa girerken Avrupa kamuoyunu tatmin edecek ve özel menfaatler sağlayacak tedbirleri almayı da ihmal etmediler. Bu maksatla 12 Mart 1854'te İstanbul'da; 10 Mayıs 1854'te Londra'da ve 14 Haziran 1854'te Avusturya ile antlaşmalar imzaladılar. Avusturya ile yapılan antlaşma Tuna eyaletlerinin Rus ordusundan boşaltılmasını öngörüyordu ve Avusturya, gerekirse asker göndermeyi taahhüt etmekteydi. Bu nedenle 15 Mart 1855'te Sardinya Krallığı da ittifaka katıldığını açıkladı.

Savaş devam ederken Osmanlı ülkesinin Epir, Etoya ve Teselya eyaletlerinde Rum halkının isyan hareketleri başladı. Yapılan ikazlar dikkate alınmadı ve bunun üzerine Fransızlar Pire limanına asker çıkararak Yunanistan'ı abluka altına aldılar. Bu hareket Yunanistan'ı tarafsızlığa mecbur etti ve Rusya da bir müttefikini kaybetti.

Savaş; Tuna, Kafkas ve Karadeniz'de yoğunluk kazandı. Tuna cephesinde durum önce Osmanlılar lehine gelişti. Fakat bir süre sonra Rus ordusu Silistre'ye kadar ilerledi (Silistre Kuşatması). Bunun üzerine Britanyalılar ve Fransızlar Gelibolu yarımadasına asker çıkardılar. Çıkan birlikler Varna'ya sevk edildi. Bu sırada Avusturya da Rusya'yı baskı altına aldı. Rus ordusu Silistre önlerinden çekilmeye mecbur kaldı. Müteakiben de Eflak ve Boğdan'ı tahliye ederek savunmaya geçti. Rus Ordusu'nu takibe başlayan Serdar-ı Ekrem Müşir Ömer Paşa komutasındaki Osmanlı Ordusu Ağustos ayında Bükreş ve İbriş'e girdi. Seferberlik ilan eden ve Rus Ordusu'na saldıran Avusturya Ordusu da Yaş kentine girdi.

Müttefikler, Rusya'yı barışa zorlamak için Kırım yarımadasında da bir cephe açmaya karar verdiler. 20 Eylül 1854'te 30 bin Fransız, 21 bin Britanyalı ve 60 bin Osmanlı askerinden oluşan müttefik kuvveti 89 harp ve 267 nakliye gemisiyle Kırım'a çıkarıldı. Ancak Kırım Savaşı düşünüldüğü gibi kısa sürede tamamlanamadı. 1855 ilkbaharında 140 bin kişilik bir müttefik kuvveti daha bölgeye çıkarıldı. Ruslar mağlup oldu ve çekilmek zorunda kaldılar. Kafkas cephesinde ise Ruslar başarı kazandılar ve Kars'ı ele geçirmeye muvaffak oldular. Bu sırada Çar I. Nikolay öldü, yerine geçen II. Aleksandr barış istemek zorunda kaldı. Barış şartları Avusturya tarafından kendisine verilen bir ultiatomla

	<p>bildirildi. II. Aleksandr istenen şartları esas tutarak barış teklifini kabul etti. Önce 15 Mayıs'tan 14 Haziran 1855'e kadar Viyana'da barış için hazırlık görüşmeleri yapıldı ve Paris Konferansı esasları tespit edildi. Rusya ile Osmanlı Devleti, Birleşik Krallık ve Fransa arasında Paris Antlaşması'nın imzalanmasıyla savaş sona erdi.</p> <p>Savaşın sonuçları</p> <p>Kâğıt üzerinde, savaşın galiplerinden olan Osmanlı Devleti, aslında savaştan çok büyük zarar alarak çıkmıştır. Çok pahalı olan bu savaşı yürütebilmek için Osmanlı devleti, ödeme yeteneğinin çok üstünde borç almıştır. Endüstrileşmeyi kaçırdığı için ekonomisi çöğdüğü kalmış olan devlet, bu borçların altından kalkamayacak ve 1881 yılında II. Abdülhamit döneminde Düyunu Umumiye idaresinin kurulmasıyla, Avrupalı devletlerin mali denetimi altına girip, ekonomik bağımsızlığını kaybedecektir.</p> <p>Kırım Savaşı'nın sonunda ilan edilen Islahat Fermanı, Osmanlı reform hareketlerinde çok önemli bir yer tutar. Islahat Fermanı'nın amacı, imparatorluk içindeki herkese Osmanlı yurttaşlığı vererek, yasalar önünde dine bakılmaksızın eşitlik sağlamaktır. Islahat Fermanı ile Batı'da dolaşan liberal düşünceler Osmanlı Devleti'ne girmeye başlayacaktır.</p> <p>Kırım Savaşı, İtalya birliğine giden yolu hızlandırmıştır. Savaşa asker göndererek Birleşik Krallık'ın sempatisi ve Fransa'nın etkin desteğini kazanan Sardinya-Piemonte Krallığı, savaşı izleyen yıllarda İtalya birliğini kuracaktır.</p>
Kaynak Kitap	<p>Enver Ziya Karal, Osmanlı Tarihi C. V, TTK. Yay. Ank. 1983. Enver Ziya Karal, Osmanlı Tarihi C. VI, TTK. Yay. Ank. 1983.</p>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>Yaşar Yücel-Ali Sevim, Türkiye Tarihi +, TTK. Yay. Ank. 1992. Stanford Shaw. Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye, e-Yay. İst. 1994. 150. Yılında Tanzimat (haz. H. Dursun Yıldız), Ank. 1992.</p>

TARİH ARAŞTIRMAYA GİRİŞ I

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Ali AÇIKEL, Prof. Dr. Alparslan DEMİR, Prof. Dr. İsmet TÜRKMEN, Prof. Dr. Pınar ÜLGEN, Doç. Dr. Murat HANİLÇE, Doç. Dr. H. Baha ÖZTUNÇ, Doç. Dr. Murat SERDAR, Doç. Dr. Necati ÇAVDAR, Doç. Dr. Yunus Emre TEKİNSOY, Doç. Dr. Fehim KURULOĞLU, Dr. Öğr. Üyesi İbrahim AYKUN, Dr. Öğr. Üyesi Samettin BAŞOL, Dr. Öğr. Üyesi Murat TEKİN, Dr. Öğr. Üyesi Hakan YAŞAR, Dr. Öğr. Üyesi Hatice UYANIK, Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TANRIVERDİ, Dr. Öğr. Üyesi Edip UZUNDAL, Dr. Öğr. Üyesi Murat GÜNEY, Dr. Öğr. Üyesi İsmail TURAN	
Oda Numarası	BO	
Ofis Saatleri	Her hocanın kendi inisiyatifinde	
E-posta		
Ders Zamanı		
Derslik	BO	
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, öğrencilerin bilimin yapısı ve bilimsel araştırma ile ilgili temel kavram ve ilkeler hakkında bilgi sahibi olmalarını, bilimsel bir makaleyi anlayabilme becerisi kazanarak bir araştırma önerisi hazırlayabilmelerini sağlamaktır.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Bilim kavramının tanımı	
	Bilimin tanımı hakkında bilgi sahibi olur.	
	Bilimle ilgili temel kavramları tanır	
	Bilimin yapısı ve özellikleri	
	Bilimin yapısı hakkında bilgi sahibi olur.	
	Bilimin özelliklerini tanır.	
	Bilimsel araştırmanın yapısı	
	Bilimsel araştırma nedir öğrenir.	
	Bilimsel araştırmanın yapısı ve aşamaları hakkında bilgi sahibi olur.	
	Araştırmada probleminin ölçütleri ve problem yazma çalışmaları	
	Bir araştırmada ortaya konulacak problemleri tespit edebilir	
	Bu problemleri oluşturmayla ilgili bilgi sahibi olur.	
	Araştırma modeli	
	Araştırma modeli nedir bilgi sahibi olur.	
	Araştırma modellemesi örneği yapabilir.	
	Evren ve örneklem	
	Evren ve örneklem hakkında bilgi sahibi olur.	
	Kendi örneklem denemelerini yapabilir.	
	Veri toplama teknikleri	
Veri toplama nasıl yapılır öğrenir.		
Alana göre hangi verilerin nereden elde edileceği hakkında bilgi sahibi olur.		
Veri toplama araçları		
Veri toplama araçları nelerdir bilgi sahibi olur.		
Alanına göre hangi araçlardan veri toplanacağı hakkında bilgi sahibi olur.		
Veri analizi ve rapor yazma		
Veri analizi yapabilir.		
Yaptığı analizle ilgili rapor yazma yeteneğine sahip olur.		
İlgili alan yazın taraması ve araştırma konusunun belirlenmesi		
Alanıyla ilgili literatür taraması yapar.		
Araştırma konusunun belirlenmesiyle ilgili süreç hakkında		

		yetkinlik kazanır	
		Araştırma konusunu belirler	
		Araştırma önerisinin yazılması ve raporlaştırılması	
		Araştırma önerisini yazmaya başlar.	
		Araştırma önerisinin yazılması ve raporlaştırılması	
		Araştırma önerisini yazmaya başlar.	
		Araştırma önerisinin yazılması ve raporlaştırılması	
		Araştırma önerisini yazmaya başlar.	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği	
2	30. 09. 2024-04. 10. 2024	Bilim kavramının tanımı	PY 3
3	07. 10. 2024-11. 10. 2024	Bilimin yapısı ve özellikleri	PY 3, 5
4	14. 10. 2024-18. 10. 2024	Bilimsel araştırmanın yapısı	PY 3, 7
5	21. 10. 2024-25. 10. 2024	Araştırmada probleminin ölçütleri ve problem yazma çalışmaları	PY 3, 13
6	28. 10. 2024-01. 11. 2024	Araştırma modeli	PY 7, 10
7	04. 11. 2024-08. 11. 2024	Evren ve örneklem	PY 13, 14
	11. 11. 2024-15. 11. 2024	Veri toplama teknikleri	PY 15, 16
8	16-24. 11. 2024	Ara Sınav	
9	25. 11. 2024-29. 11. 2024	Veri toplama araçları	PY 11, 12
10	02. 12. 2024. 06. 12. 2024	Veri analizi ve rapor yazma	PY 12, 13
11	09. 12. 2024-13. 12. 2024	İlgili alanyazın taraması ve araştırma konusunun belirlenmesi	PY 3, 10
12	16. 12. 2024-20. 12. 2024	Araştırma önerisinin yazılması ve raporlaştırılması	PY 3, 4, 5
13	23. 12. 2024-27. 12. 2024	Araştırma önerisinin yazılması ve raporlaştırılması	PY 3, 4, 5
14	30. 12. 2024-03. 01. 2025	Araştırma önerisinin yazılması ve raporlaştırılması	PY 3, 4, 5
	05-14 Ocak 2025	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirilmesi, hazırlanacak olan çalışmayla ilgili aşamaların değerlendirildiği vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.		
Örnek Sorular			
Cevap Anahtarı			
Kaynak Kitap	Karasar, Niyazi.(2006) Bilimsel Araştırma Yöntemi. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.		
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Cohen,L.,Manion,L.,Morrison,K. (2007).ResearchMethods in Education.Routledge,London Day, A. Robert. Bilimsel Makale Nasıl Yazılır, Nasıl Yayımlanır. Gülay Aşkar Altay (çev.), 8.Basım, Ankara Fox,D. (1976) TheResearchProcess in Education. Holt,Rinehartand Winston Inc.N.Y. Umberto Eco, Tez Nasıl Yazılır?,çev.Betül Parlak		

IV. SINIF BAHAR DÖNEMİ DERS PLANLARI

OSMANLI SOSYAL VE İKTİSAT TARİHİ II

Öğretim Üyesi	Dr. Öğr. Üyesi Samettin BAŞOL
Oda Numarası	MA-K1-45
Ofis Saatleri	Salı 10:00-12:00
E-posta	samettin.basol@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, Osmanlı Devleti'nin klasik dönemindeki sosyal ve iktisadi olayları, yapıları, faaliyetleri incelemek, devletin sosyal ve iktisadi yapısı hakkında bilgi sahibi olabilmek ve devlet, toplum ve teşkilatlar için önemli sayılabilecek sosyal ve iktisadi öğeleri, ilişkileri analiz etmektir.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	İktisat Tarihinin Alanı, Dünyada ve Türkiye'de İktisat Tarihçiliği
	İktisat Tarihinin çalışma alanını, sınırlarını bilir.
	Dünya'da ve Türkiye'de öne çıkan iktisat tarihçilerini tanıır.
	Türkiye'de ve üniversitelerde iktisat tarihi alanının tarihsel gelişme süreci hakkında bilgi sahibi olur.
	Tarih-İktisat Tarihi arasındaki ilişkiyi tartışır.
	Osmanlı İktisat Tarihinin Kaynakları
	Osmanlı sosyo-iktisat tarihi alanında çalışmış önemli kişileri tanıır.
	Osmanlı İktisat tarihi alanındaki önemli kaynak ve yayınlar hakkında bilgi sahibi olur.
	Osmanlı Ekonomisinin Genel Özelliklerine Bakış
	Osmanlı ekonomisinin genel yapısı hakkında bilgi sahibi olur.
	Osmanlı ekonomisinin önemli dallarını sıralar.
	Osmanlı ekonomisinde karar sahibi olan kurum ve kişiler hakkında bilgi sahibi olur.
	Osmanlı İktisadi Anlayışının Temel İlkeleri
	Osmanlı iktisadi ilkelerinden İaşecilik ilkesini açıklar ve devlete, ekonomiye etkisini yorumlar.
	Osmanlı iktisadi ilkelerinden Fiskalizm ilkesini açıklar ve devlete, ekonomiye etkisini yorumlar.
	Osmanlı iktisadi ilkelerinden Gelenekçilik ilkesini açıklar ve devlete, ekonomiye etkisini yorumlar.
	Osmanlı İktisadının Temel Değerleri
	Osmanlı iktisadi hayatında yer bulan temel değerler hakkında bilgi sahibi olur.
	Osmanlı iktisadında, temel ilkelerle temel değerlerin birlikte yürüdüğüün farkına varır.
Osmanlı iktisadının temel değerlerini, günümüz iktisat değerleriyle karşılaştırır.	
Osmanlı Devleti'nin Ekonomiye Yönetme ve Kontrol Altında Tutma Sistemleri	
Osmanlı Devleti'nin kontrollü bir ekonomik modele sahip olduğunu kavrar.	

	<p>Osmanlı Devleti'nin ekonomiyi kontrol altında tutabilmek için kullandığı araç ve sistemleri bilir.</p> <p>Osmanlı dönemi güdümlü ekonomi modelini, günümüz serbest ekonomi modeliyle karşılaştırır.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin Siyasi-Askeri Karar ve Faaliyetlerinde Ticaretin etkisi</p> <p>Osmanlı çağında yürüyen ticaretin durumu ve önemi hakkında bilgi sahibi olur.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin aldığı çoğu siyasi kararlarda ticaretin/ticaret yollarının da etkili olduğunu kavrar.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin Doğu-Batı ticaretini elde tutmak amacıyla denizde ve karada giriştiği önemli faaliyetlere örnekler verir.</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Ticaretin Organizasyonu</p> <p>Osmanlı Devleti'nin ekonominin bir çok alanını kontrol edip düzenlediği gibi ticareti de organize ettiğinin farkına varır.</p> <p>Devletin 19. Yüzyılda ticareti ve tüccarı nasıl organize ettiğini açıklar.</p> <p>Avrupa Tüccarı, Hayriye Tüccarı, Beratlı Tüccar gibi gurupların Osmanlı Devleti içindeki yerini tartışır.</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Kapan Sistemi ve Ticarete Etkisi</p> <p>Osmanlı ülkesinde ve ticaretinde ürün dağıtımının önemli durak ve sistemlerinden olan Kapan Sistemini bilir.</p> <p>Kapan Sisteminin özelliklerini açıklar.</p> <p>Kapan Sisteminin ticaret ve devlet açısından önemini söyler.</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Gümrük Sistemi ve Gümrükler</p> <p>Osmanlı ülkesinde ve dış ticaretinde ürün dağıtımının önemli durak ve sistemlerinden olan Gümrük Sistemini bilir.</p> <p>Gümrüklerin ve Gümrük Sisteminin özelliklerini açıklar.</p> <p>Gümrük Sisteminin ticaret ve devlet açısından önemini söyler.</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Lonca Sistemi ve Üretimde Loncalar</p> <p>Osmanlı Devleti'nde şehir üretiminin önemli sistemlerinden birinin Lonca Sistemi olduğunu kavrar.</p> <p>Lonca Sisteminin çalışma ilkelerini, görevlilerini ve özelliklerini açıklar.</p> <p>Lonca Sisteminin yararlarını ve devlete, üretime katkısını değerlendirir.</p> <p>Osmanlı Devleti'nde Vakıfların İktisadi Yönleri</p> <p>Vakıfların, sosyal ve dini yönleri yanında iktisadi yönlerinin de bulunduğunu bilir.</p> <p>Vakıfların iktisadi yönlerinin neler olduğunu kavrar.</p> <p>Vakıfların iktisadi yönlerinin devlete, topluma ve ekonomiye katkısını değerlendirir.</p> <p>Osmanlı Sosyal ve İktisadi Yapısının Çözülmesi</p> <p>17. yüzyıldan itibaren Osmanlı Devleti'ndeki sosyal ve iktisadi çözülmenin nedenlerini tartışır.</p> <p>Osmanlı Devleti'nin gerilemesine, değişim ve dönüşümüne neden olan sosyal ve iktisadi olayları açıklar.</p> <p>Devletin, sosyal ve ekonomik çözümlere karşı aldığı tedbir ve uygulamalara örnek verir.</p>	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	İktisat Tarihinin Alanı, Dünyada ve Türkiye'de İktisat	PY2

		Tarihçiliği	
3		Osmanlı İktisat Tarihinin Kaynakları	PY3
4		Osmanlı Ekonomisinin Genel Özelliklerine Bakış	PY3-PY4
5		Osmanlı İktisadi Anlayışının Temel İlkeleri	PY2-PY3
6		Osmanlı İktisadının Temel Değerleri	PY2-3
7		Osmanlı Devleti'nin Ekonomiyi Yönetme ve Kontrol Altında Tutma Sistemleri	PY1-PY2
		Ara Sınav	
8		Osmanlı Devleti'nin Siyasi-Askeri Karar ve Faaliyetlerinde Ticaretin etkisi	PY2
9		Osmanlı Devleti'nde Ticaretin Organizasyonu	PY2-PY3
10		Osmanlı Devleti'nde Kapan Sistemi ve Ticarete Etkisi	PY3-PY4-PY15
11		Osmanlı Devleti'nde Gümrük Sistemi ve Gümrükler	PY3-PY4-PY15
12		Osmanlı Devleti'nde Lonca Sistemi ve Üretimde Loncalar	PY1-PY3
13		Osmanlı Devleti'nde Vakıfların İktisadi Yönleri	PY1-PY3
14		Osmanlı Sosyal ve İktisadi Yapısının Çözülmesi	PY1-PY3
		Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme		Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular		<p>1. İktisat teorileri neden tıkanıp ve yeni bir yol bulma arayışına girdi. Bunun sonucunda da iktisat tarihi alanı doğdu.</p> <p>A-Teoriler ve gerçekler arasında bağ olmadığı için B-İktisat tarihini savunan iktisatçılar çoğaldığı için. C-İktisat kuramcılarının söyledikleri birbirinden farklı olduğu için D-Yeni iktisat kuramları geliştirilemediği için. E-İktisatın tarihin bir alanı olduğu düşünüldüğü için.</p> <p>2-Aşağıdakilerden hangisi Osmanlı Devleti'nin uzun süre sanayi üretimine geçmemesinin nedenlerinden biri değildir?</p> <p>A-Ekonomi ve üretim anlayışı B-Hammadde fiyatlarının artışı C-Hammadde yetersizliği D-Küçük üretimin desteklenmesi E-Üretim yapacak yeterli ustanın bulunmaması</p> <p>3-Osmanlı Devleti'nde geçerli olan fiskalizm ilkesine göre niçin devlet hazinesinin sürekli dolu olması gerekiyordu?</p> <p>A-Devletin zengin olması için B-Güçlü bir hükümdar ve devletin oluşması için C-Halkın sıkıntı çekmemesi için D-Büyük bir ordu kurmak için E-İyi devlet adamları yetiştirmek için</p>	
Cevap Anahtarı		1-D, 2-E, 3-B	
Kaynak Kitap		Mehmet Genç, <i>Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi</i> , İstanbul 2010. Halil İnalçık, <i>Devlet-i Aliyye I</i> , Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2009.	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi		<ol style="list-style-type: none"> Mehmet Ali ÜNAL, <i>Osmanlı Sosyal ve Ekonomik Tarihi</i>, Paradigma Yayıncılık, İstanbul 2012. Halil İnalçık, <i>Devlet-i Aliyye II</i>, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul 2015. Yusuf Halaçoğlu, <i>XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı</i>, Türk Tarih Kurumu, Ankara 1995. Abdullah Saydam, <i>Osmanlı Medeniyeti Tarihi</i>, Kitabevi Yay. İstanbul 2014. İ. Hakkı Uzunçarşılı, <i>Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı</i>, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1988. 	

TÜRK BASIN TARİHİ II

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Necati ÇAVDAR	
Oda Numarası	MA-Z-63	
Ofis Saatleri	Salı 10:00-12:00	
E-posta	necati.cavdar@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Osmanlı Devleti'nde gazeteciliğin tarihi seyri bağlamında Müslümanlar ve gayrimüslimler tarafından çıkarılmış olan resmî ve özel gazeteleri öğretmek. Osmanlı'da kadın, çocuk ve mizah konusunda yapılan yayın istatistiklerini ortaya koymak. Osmanlı'da ve Dünyanın diğer devletlerinde uygulanmış olan sansür konusunda örnekler üzerinden iktidar-muhalefet mücadelesinde basının önemini ortaya koymak.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Osmanlı Vilayet gazeteleri	
	El-Cevaib'in İttihad-ı İslam politikasını kavrar.	
	Hadikat'ül- Ahbar'ın yayın politikasını kavrar.	
	Tuna gazetesinin yerel basın açısından önemini kavrar.	
	Zevra gazetesi ve Ahmed Midhat Efendi'yi kavrar.	
	İşkodra, Prizren, Neretva gazetelerinin önemini kavrar.	
	Basiret Gazetesi	
	Basiret gazetesinin yayın politikasını kavrar.	
	Basiretçi Ali'nin Alman yanlısı olmasının nedenini kavrar.	
	Konstanty Borzecki ve Karol Karski'yi tanıır.	
	Drang Nach Osten kavramını tanımlar.	
	Osmanlı'daki Alman yayılcılığını kavrar.	
	Sultan II. Abdülhamid Devri Jön Türk gazeteleri	
	Ezan gazetesinin yayın politikasını kavrar.	
	İbret gazetesinin yayın politikasını kavrar.	
	Yurtdışında çıkan Jön Türk gazetelerini kavrar.	
	Mizan gazetesini ve Mizancı Murad Bey'i açıklar.	
	Sırat-ı Müstakim ve Sebilürreşad gazetelerini kavrar.	
	Osmanlı'da kadın gazeteleri ve dergileri	
	Kadın dergilerinin şekil ve muhteva analizini yapar.	
İlk kadın gazetesi Muhadderât-ı Terakkî'yi kavrar.		
Vakit Yahut Mürebbi-î Muhadderât'ı tanımlar.		
Kadınlar tarafından çıkarılan ilk kadın gazetesi olan ise "Şükûfezâr"ın muhtevasını kavrar.		
Mihran Efendi, Şemseddin Sami ve Arife Hanım'ı tanımlar.		
Osmanlı'da mizah gazeteleri ve dergileri		
Letaif-i Asar'ın muhtevasını kavrar.		
Diyojen'in muhtevasını kavrar,		
Teodor Kasap ve Filip Efendi'yi tanımlar.		
Çingiraklı Tatar" ve "Hayal gazetelerini kavrar.		
Mizah basınında Sultan Abdülhamid imajını kavrar.		
Osmanlı'da Çocuk gazeteleri ve dergileri		
İlk çocuk gazetesi sayılan <i>Wochenblatt für Kinder</i> 'i kavrar.		
İlk dergisi sayılan <i>Juvenile Magazine</i> 'i kavrar.		

	Osmanlı'da ilk çocuk dergisi olan <i>Mümeyyiz</i> 'i kavrar <i>Sadakat</i> ve <i>Etfal</i> dergilerinin muhtevasını kavrar. Çocuk gazetelerinin şekil ve muhteva analizini yapar. Salnamelerin Türk basın tarihindeki yeri ve önemi Sâlname, Annual, Nevsal kavramlarını tanımlar. Salnamelerin muhteva ve şekil analizlerini yapar. Devlet Salnameleri'ni açıklar. Kurum/Nezaret Salnameleri'ni açıklar. Vilayet Salnameleri'ni açıklar. Osmanlı matbuatını düzenleyen nizamnameler: Sultan Abdülaziz Devri Nizamname kavramını tanımlar. Osmanlı'da öncü sansür uygulamalarını kavrar. 1857 Basmahane Nizamnamesi'ni analiz eder. 1864 Matbuat Nizamnamesi'ni analiz eder. 1867 Âli Nizamname'yi analiz eder. Osmanlı matbuatını düzenleyen nizamnameler: II. Abdülhamid Devri II. Abdülhamid'in basına karşı ilk tutumunu kavrar. 1876 Kanun-ı Esasi'de basınla ilgili maddeleri kavrar. 1877 Basın Yasası Tasarısı'ni analiz eder. 1888 Matbuat Nizamnamesi'ni analiz eder. 1895Matbuat Nizamnamesi'ni analiz eder. Dünya'da ve Osmanlı Devleti'nde sansürün tarihi Censure/Sansür kavramını tanımlar. Farklı ülkelerdeki sansür uygulamalarını kavrar. Osmanlı'da ilk sansür uygulamalarını kavrar. Sansür dairesinin çalışma esaslarını kavrar. II. Abdülhamid-Sansür ilişkisini analiz eder. II. Meşrutiyet Devri Osmanlı Basın Tarihi II. Meşrutiyet'in basın konusunda getirdiği yeni uygulamaları kavrar. Osmanlı Matbuat Cemiyeti'nin kuruluşunu kavrar. II. Meşrutiyet devrinde çıkarılan gazeteleri kavrar. II. Meşrutiyet devrinde çıkarılan dergileri kavrar. Basın'da II.Abdülhamid imajını analiz eder. Osmanlı'da Suikast ile Öldürülen Gazeteciler II. Meşrutiyet'te iktidar-muhalefet-basın ilişkilerini kavrar. Gazeteci Hasan Fehmi'nin öldürülmesini kavrar. Gazeteci Ahmet Samim'in öldürülmesini kavrar. Gazeteci Zeki Bey'in öldürülmesini kavrar. Gazeteci Silahçı Hasan Tahsin'in öldürülmesini kavrar. Osmanlı Devleti'nde Haber Ajansları Ajans kavramını tanımlar. Osmanlı Telgraf Ajansı'nın kuruluşunu kavrar. Osmanlı Milli Telgraf Ajansı'nın kuruluşunu kavrar. Türkiye Havas-Reuter Ajansı'nın kuruluşunu açıklar. Osmanlı haber ajanslarının çalışma metotlarını ve faaliyetlerini kavrar.	
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Osmanlı Vilayet gazeteleri	PY3-PY15
3	Basiret Gazetesi	PY2
4	Sultan II. Abdülhamid Devri Jön Türk gazeteleri	PY9
5	Osmanlı'da kadın gazeteleri ve dergileri	PY9-PY14
6	Osmanlı'da mizah gazeteleri ve dergileri	PY9-PY15
7	Osmanlı'da Çocuk gazeteleri ve dergileri	PY1-PY9

8		Salnamelerin Türk basın tarihindeki yeri ve önemi.	PY1-PY16
		Ara Sınav	
9		Osmanlı matbuatını düzenleyen nizamnameler: Sultan Abdülaziz Devri	PY1-PY3
10		Osmanlı matbuatını düzenleyen nizamnameler: II. Abdülhamid Devri	PY1-PY3
11		Dünya’da ve Osmanlı Devleti’nde sansürün tarihi	PY1-PY3
12		II. Meşrutiyet Devri Osmanlı Basın Tarihi	PY10
13		Osmanlı’da Suikast ile Öldürülen Gazeteciler	PY10
14		Osmanlı Devleti’nde Haber Ajansları	PY1-PY14
		Dönem Sonu Sınavı	
	Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, dersin kaynak kitapları, derste yürütülen tartışmalar ve diğer ders içi faaliyetleri esas alınarak hazırlanacak olan klasik yazılı bir vize ve bir final sınavı vasıtasıyla yapılacaktır. Ara Sınav’ın sınıf geçmeye etkisi %40, Dönem Sonu Sınavı’nın sınıf geçmeye etkisi %60 nispetinde kabul edilecektir. Sınıf geçme notu 100 puan üzerinden 60 puan alınması olarak kabul edilecektir.	
	Örnek Sorular	<p>1. Osmanlı basın tarihi açısından Muhbir gazetesini genel hatlarıyla değerlendiriniz.</p> <p>2. Osmanlı dergiciliği ve ilk dergileri hakkında bilgi veriniz.</p> <p>3. a)“El-Cevâib ”, b)“Konstanty Borzecky”, c)“Hadikat’ül- Ahbar”, d)“Zevra” kavramlarını açıklayınız.</p> <p>4. Tanzimat Dönemi’nden Cumhuriyet Dönemi’ne kadar Türk basınında sansür konusunu değerlendiriniz.</p> <p>5. Osmanlı’da Salname yazıcılığı ve salnameler hakkında bilgi veriniz.</p> <p>6. a)“Havas-Reuter”, b)“Silahçı Tahsin”, c)“Tan Olayı”, d)“Âli Kararname” kavramlarına kısa açıklamalar yazınız.</p>	
	Örnek Cevap Anahtarı	<p>C-2: Osmanlı Türkçesinde “dergi” yerine, Arapça “cem”, yani “toplamak” kökünden türetilen “Mecmua” sözcüğü kullanılmıştır. Dergi, kelimesi Eski Türkçedeki “termek” eyleminden türetilerek Cumhuriyet döneminde “dermek” yani toplamak şeklinde kullanılmaya başlanmıştır.</p> <p>Osmanlı’da Mecmua (dergi); siyaset, bilim, sanat gibi çeşitli alanlarda, genellikle düşünsel nitelikli yazıların yer aldığı, belirli aralıklarla çıkarılan yayım aracı olarak tanımlanmıştır. Dergi günümüzde ise magazinden bilime, sanattan edebiyata her çeşit konuda çıkarılan basın organı olarak tanımlanmaktadır.</p> <p>Dergi ile gazete arasında bazı temel farklılıklar mevcuttur. a) Genellikle derginin okuyucu kitlesi sabit ve gazeteden daha azdır. b) Gazeteler daha evrensel, daha yorumsuzken dergilerde yorum öndedir. c) Gazete, habercilik anlayışı çerçevesinde, her şeyle ilgilenirken dergi sadece kendi uzmanlık alanıyla ilgilenir, yani tematiktir. d) gazeteler genelde daha kısa süre aralıkları ile yayımlanırken dergiler daha uzun süre aralıklarıyla yayımlanır.</p> <p>Osmanlı Basınında İlk Dergiler</p> <p>Osmanlı Devleti’nde çıkarılan ilk dergiler resmi niteliklidirler. Bu bağlamda ilk Osmanlı dergileri Tanzimat döneminde yayımlanmaya başlanmıştır. İlk Osmanlı Dergisi 1849 yılında Hekimbaşı tarafından çıkarılmaya başlanan Vekayi-i Tıbbiye (Tıp Vakaları) dergisidir. Türkçe ve Fransızca olarak iki dilde yayımlanmış olan dergide çoğunlukla tıp ve fen konularına ait yazılar yer almıştır.</p> <p>1860’lı yıllarda resmi dergiciliğin gelişmesi ile birlikte dergi sayısında da artış görülmüştür. 1860’ta çıkarılmaya başlanan Ceride-i Askeriye Dergisi, Osmanlı’nın ikinci dergisi olmuştur.</p> <p>Üçüncü Osmanlı dergisi olan Mecmua-ı Fünûn (Bilimler Dergisi) ise 1862 yılı ortalarında çıkarılmaya başlanmıştır. Bu dergi Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye (Osmanlı İlim Topluluğu) tarafından yayımlanmıştır. Mecmua-i Fünun’un başında Münif ve Ethem Paşalar bulunmuşlardır. Adından da anlaşılacağı üzere dergide bilim, teknik ve fen konularına yer verilmiştir. Çeviri ve derleme yazılara da yer veren dergide didaktik (öğretici) bir dil kullanılmıştır. “Pozitif Bilimler” temasıyla yayın hayatını sürdüren dergi, eğitimin önemini savunmasıyla ün kazanmıştır.</p> <p>C-3: a) <i>El-Cevâib</i>: 1861-1884 yılları arasında, Ahmed Faris Eşşidyak tarafından İstanbul’da çıkarılan Arapça gazetedir. Halkın ağızında dolaşan haber anlamına gelmektedir.</p> <p>b) <i>Konstanty Borzecky</i>: Osmanlı’daki bilinen adı Mustafa Celâleddin Paşa’dır. 1848’de Lehistan’dan Osmanlı’ya iltica eden meşhur komutan ve gazetecidir.</p>	

Basiret gazetesinde yazmıştır. Nazım Hikmet'in Annesi'nin dedesidir.1876'da Sırp Savaşı'nda şehit olmuştur.

c) *Hadikat'ül- Ahbar*: Beyrutta çıkarılan Vilayet gazetesidir.

d) *Zevra*: Bağdat'ta çıkarılan vilayet gazetesi olup Dicle anlamına gelmektedir.

C.5: “Salname” kelimesi köken itibariyle Farsçadır. Sözcük, Farsçada sene, yıl anlamına gelen “sâl” ve yine Farsçada mektup anlamındaki “nâme” kelimelerinden oluşmuştur. Dilimizde bu kelimenin karşılığı “yıllık”tır. Salname'den başka Nevsal, Annual ve Almanak kelimeleri de yıllık anlamında kullanılmaktadır.

Salnameler; geçmiş bir yılın veya yılların bütün olaylarını, icraatını, iktisat, tarih ticaret, sanat, biyografi ve kültür bilgilerini özet halinde ihtiva eden eserlerdir. Ayrıca dönemindeki devlet kurumlarını ve bu kurumlarda çalışan memurların isimlerini, unvan, rütbe, nişan ve madalyalarını gösteren önemli bir kaynak durumundadır.

Yıllıklar tarihte belki de ilk tarih yazım metodudur. Hititlerdeki Anal(annual: yıllık) bir bakıma bu fonksiyondaydı. Avrupa'daki ilk örneği 1760'ta Almanya'da görülen yıllık yazım metodunu Fransızların Annual dedikleri çalışmalar takip etmiştir. Osmanlı Devleti'nde ise ilk defa 1847'de Salname denilen yıllık çıkarılmaya başlamıştır.

Osmanlı Devleti'nde bu tür bir eser çıkarmak isteyen Mustafa Reşid Paşa ilk Devlet Salnamesi'ne öncülük etmiştir. Osmanlı salnameleri dört ana başlık altında incelenebilir.

1- Devlet Salnameleri (1847-1909)

Mustafa Reşid Paşa'nın önderliğinde ve tarihçi Hayrullah Efendi'nin çalışmaları neticesinde çıkarılmaya başlanan devletin resmi yıllığıdır. “Salname-i Devlet-i Aliyye-i Osmaniye” adıyla basılan devletin ilk salnamesi 1847'de böylece ortaya çıkmıştır (Bir kayda göre ise Devlet Salnameleri Mustafa Reşid Paşa'nın değil Ahmed Vefik Paşa'nın fikriyle çıkarılmıştır). 1847'de çıkarılan ilk Salnamenin oluşturulmasında Ahmet Cevdet Paşa ile Hayrullah Efendi'nin çok büyük yardımları olmuştur. Osmanlı Devleti'nin resmi yıllığı, 1847-1909 yılları arasında kesintisiz ve düzenli olarak çıkarılmıştır. Devlet salnamesinin son sayısı ise 1918'e aittir. Toplam 68 ciltten ibaret olan Devlet salnamelerinin 1847-1880 arası sayıları taş basması(litografya), sonraki sayıları ise matbaa(tipografya) baskıyla elde edilmiştir. 1909 yılı ile 1912-1913 yıllarının Devlet salnameleri çıkarılmamıştır.

2- Vilayet Salnameleri

Her vilayetin kendi adına çıkardığı ve vilayette bir yılda cereyan eden her türlü etkinliği ihtiva eden yıllıklardır. İlk vilayet salnamesi 1866'da Bosna'da basılmıştır. Son vilayet salnamesi ise 1918 tarihli Bolu Salnamesi'dir. Vilayet salnamelerinden, salnamenin ait olduğu yılda vilayetin idari teşkilatı, vilayette görevli memurlar, vilayetin coğrafyası ve iktisadi yapısı hakkında detaylı bilgiler elde edilebilmektedir. Bu bilgiler günümüzde yerel tarih çalışmaları için özel bir önem ifade eder. (Örnek Çalışma: “Ankara Vilayet Salnamelerine Göre Çorum'un İdari Yapısı”, “Trabzon Vilayet Salnamelerine Göre Eğitim Kurumları”, “Aydın Vilayet Salnamelerine Göre Denizli” vb.)

3- Kurum Salnameleri

Bu başlık altında, özellikle Nezaretlere (Bakanlık) ait olan salnameler zikredilmektedir. Hariciye Salnameleri ve Maarif Salnameleri bunlar arasında başta gelenlerdir. Nezaret salnamelerinde; Nezaretin merkez, yurtdışı ve taşra teşkilatı, memurları ve icraatı hakkında önemli bilgiler yer almaktadır. Günümüz tarihçileri için önemli bir kaynak niteliğinde olan bu salnamelerden devletin birçok alandaki durumunu tespit etmek mümkündür. (Örnek Çalışma: “1313 tarihli Hariciye Nezareti Salnamesi: Transkripsiyonu ve Yorumu”, “Maarif Salnamelerine göre Amasya'da Eğitim ve Eğitim Kurumları”).

4- Özel Salnameler

Şahısların çıkarmış olduğu yıllıklardır. İlk özel Salname'yi 1871 yılında Paris'te Ali Suavi çıkarmıştır. Bu salnamenin adı Sâl-i Türki'dir. Buna benzer bir diğer özel salnameyi ise 1873 yılında Ebuuzziya Tefik “Hadika” adıyla çıkarmıştır. II. Meşrutiyet'in ilanından sonra (1908) ise, İsmail Suphi ve Mehmet Fuat tarafından iki yıl “Salname-i Servet-i Fünûn” adıyla özel salname çıkarılmıştır. Özel salnamelerde de muhteva ve teknik olarak Devlet Salnameleri'ndeki özellikler kullanılmıştır.

Kaynak Kitap	<p>-M. Nuri İnuğur, <i>Basın ve Yayın Tarihi</i>, Der yayınları, İstanbul 2005.</p> <p>-Hıfzı Topuz, <i>Türk Basın Tarihi</i>, Remzi Kitabevi, İstanbul 2003.</p> <p>-Ahmet Emin Yalman, <i>Modern Türkiye'nin Gelişim Sürecinde Basın</i>, İş Bankası Yayınları, İstanbul 2018.</p> <p>-Orhan Koloğlu, <i>Osmanlı'dan 21. Yüzyıla Basın Tarihi</i>, Pozitif Yayıncılık, İstanbul 2006.</p> <p>-Server İskit, <i>Türkiye'de Neşriyat Hareketleri Tarihine Bir Bakış</i>, MEB. Yayınları, Ankara 2000.</p>
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>-Cevdet Kudret- <i>Abdülhamid Devrinde Sansür</i> Milliyet Yayınları, İstanbul 1977.</p> <p>-Necati Çavdar, <i>Muhbir:Osmanlı Basınının Sivri Dili</i>, Kriter Yayınları, İstanbul 2017.</p> <p>-Tevfik Çavdar- <i>İz Bırakan Gazeteler ve Gazeteciler</i>, İmge Kitabevi, Ankara 2007.</p> <p>-Erol Kaya- <i>Mustafa Kemal Atatürk'ün İlk Gazetesi Minber</i>, Ebabil Yayınları, Ankara 2007.</p>

CUMHURİYET DÖNEMİ EĞİTİM TARİHİ II

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. İsmet TÜRKMEN
Oda Numarası	MA-K1-K2
Ofis Saatleri	Çarşamba 10:00-12:00
E-posta	ismet.turkmen@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Cumhuriyetin devraldığı eğitim alanında yorum yapabilme, dönem hakkında da yorum yapabilecek bilgi donanımına sahip olmak.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Erken Cumhuriyet Döneminin Genel Özellikleri
	Erken Cumhuriyet dönemi ve onun getirmiş olduğu inkılapların, Batılılaşma ve Milliyetçilik gibi birbirine zıt iki kavram arasında bir denge arayışıdır. Öğrenci bunu kavrar.
	Yeniliklerin, teorik altyapı olarak Osmanlı reformlarının devamı olmakla birlikte, yeniliklerin uygulanma biçiminde yönetsel olarak önemli farklılıklar bulunmaktadır. Öğrenci bunu öğrenir.
	İnkılapların, Osmanlı reformlarından en önemli farklılığı, sahip oldukları seküler karakter taşıdığını bilir.
	Cumhuriyetle birlikte eğitim sisteminde görülen en önemli değişikliğin, yetiştirilmek istenen insan tipinin değişmesi olduğunu kavrar.
	Erken Cumhuriyet Döneminde Eğitim Yoluyla Yetiştirilmek İstenen İnsan Tipi
	Kendisini Türk olarak tanımlayan insan tipi olduğunu bilir.
	Toplumun medenileşmesine katkı sağlayan insan modelinin hedeflendiğini kavrar.
	Dini değil, bilimi kendisine referans olarak kabul eden insan modelinin hedeflendiğini öğrenir.
	Erken Cumhuriyet Döneminde Eğitim: Uygulama
	Cumhuriyet hükümetinin kurulduğu ilk günlerde mektep-medrese ayrışması daha da derinleşerek devam ettiğini kavrar.
	Her bakanlığın ihtiyaç duyduğu nitelikli elemanları yetiştirmek için kendine bağlı okullar açmış ve böylece Osmanlı eğitim kurumları Harbiye Nezâreti, Maarif-i Umûmiye Nezâreti, Evkaf Nezâreti, Şer'îyye Nezâreti Ziraat, Ticaret, Orman ve Maâdin vb. nezâretleri tarafından yönetilir hale gelmiş olduğunu bilir.
	3 Mart 1924'de çıkarılan Tevhid-i Tedrisât Kanunu'yla; Şer'îye ve Evkaf Vekâletleri lağvedilmiş olduğunu öğrenir.
	Tevhid-i Tedrisat Kanunu
Bu yasa çerçevesinde; imam-hatip okullarının İstanbul Üniversitesi'nde İlahiyat Fakültesinin açıldığını öğrenir.	
Askerî okullar 1925'te çıkarılan bir kanunla Millî Savunma Bakanlığı'na bağlandığını kavrar.	
Diyanet İşleri Başkanlığı kurulduğunu bilir.	
Harf İnkılâbı	
Alfabe konusundaki çalışmaların II. Meşrutiyet döneminde	

	başladığını bilir.
	1926 yılında Dil Encümeninin kurulduğunu kavrar.
	3 Kasım 1928’de Latin alfabesi kabul edilmiş olduğunu öğrenir.
	Erken Cumhuriyet Döneminde Eğitim: Örgün Eğitim
	Mevcut programlara içerik kazandırmak için 1924 yılında eğitim alanında uzmanların Türkiye’ye davet edilmiş olduğunu öğrenir.
	Bu amaçla çağırılan uzmanlardan birisi de, ünlü sosyolog ve eğitimci John Dewey olduğunu bilir.
	Türk Eğitim Sisteminde Türk halkının ihtiyaçlarına uygun ve bu ihtiyaçlara yönelik müfredatın geliştirilmesini ve düzenlenmesini tavsiye eden iki rapor sunulmuş olduğunu kavrar.
	Dilde sadeleştirme çalışmalarının yapılmış olduğunu bilir.
	Örgün Eğitim: İlköğretim
	1924 Anayasasıyla 7-14 yaş arası çocuklar için ilk mekteplerin zorunlu olduğu tekrarlanmış olduğunu öğrenir.
	Muhtaç ve kimsesiz çocuklar için yatılı okullar öngörülmüş olduğunu kavrar.
	1920-1926 arasında ilk mekteplerin sayısı iki katına çıkarılmış (6060), okul başına ortalama iki öğretmen düştüğünü bilir.
	İlk mekteplerin programlarında modern eğitimin esaslarına göre önemli değişiklikler yapılmış olduğunu öğrenir.
	Örgün Eğitim: Ortaöğretim
	Cumhuriyetle birlikte idadiler ortaokullara, sultaniler ise liselere dönüştürülmüş olduğunu bilir.
	Ortaokulların, liselerin, ilk muallim mekteplerinin, ortaöğretim kapsamında değerlendirilmiş olduğunu kavrar.
	Okullaşma oranının artırılmış olduğunu öğrenir.
	Örgün Eğitim: Yükseköğretim
	Darülfünunun, Osmanlıdan Cumhuriyet’e intikal eden yüksek öğretim kurumlarının en önemlisi olduğunu bilir.
	Cumhuriyet, ondan hem bilim üretmesini, hem de inkılaplara siyasî/ideolojik destek vermesi gerektiğini öğrenir.
	1933 yılında yapılan yasal düzenlemelerle Darülfünun kapatıldı ve yerine İstanbul Üniversitesi kurulduğunu kavrar.
	Örgün Eğitim: Azınlık ve Yabancı Okulları
	Lozan Anlaşmasıyla birlikte azınlık ve yabancı okullarının statülerinin tanınmış olduğunu kavrar.
	Tevhid-i Tedrisat Kanununun <i>yabancı okullarda</i> da “öğretim birliği” ve “lâik eğitim” ilkelerinin uygulanmasını sağladığını bilir.
	Bu okullarda din propagandası yapılmasının ve dinî sembol ve resimlerin kullanılmasının yasaklandığını öğrenir.
	Örgün Eğitim: Güzel Sanatlar Müzik
	Muzika-i Hümayun, Cumhurbaşkanlığı Orkestrası ile Devlet Konservatuvarı ve Operası’na dönüştürüldüğünü öğrenir.
	Ankara Musiki Muallim Mektebinin kurulduğunu kavrar.
	İstanbul’daki konservatuvarın Türkçe musiki kısmı kapatıldığını bilir.
	Örgün Eğitim: Güzel Sanatlar Tiyatro
	Darülbeytinin kurulduğunu bilir.
	Kadın tiyatrocuların yetiştirildiğini kavrar.

	Batı tiyatrosunun önemli eserleri sergilenmeye başlandığını öğrenir.
	Radyoda ve eğlence yerlerinde Doğu müziğinin yasaklandığını kavrar.
	Örgün Eğitim: Güzel Sanatlar Resim, Heykel, Süsleme
	Devlet resim ve heykel sanatını desteklemek için çeşitli sanat eserlerini satın alma yoluna gitmiş olduğunu bilir.
	Sanayi-i Nefise Mektepleri, Güzel Sanatlar Akademilerine dönüştürülmüş olduğunu kavrar.
	Geleneksel sanatlar olmakla birlikte daha sonra kaldırılmış olduğunu öğrenir.
	Örgün Eğitim: Güzel Sanatlar Resim, Heykel, Süsleme
	Devlet resim ve heykel sanatını desteklemek için çeşitli sanat eserlerini satın alma yoluna gitmiş olduğunu bilir.
	Sanayi-i Nefise Mektepleri, Güzel Sanatlar Akademilerine dönüştürülmüş olduğunu kavrar.
	Geleneksel sanatlar olmakla birlikte daha sonra kaldırılmış olduğunu öğrenir.

Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Erken Cumhuriyet Döneminin Genel Özellikleri	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
3	Erken Cumhuriyet Döneminde Eğitim Yoluyla Yetiştirilmek İstenen İnsan Tipi	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
4	Erken Cumhuriyet Döneminde Eğitim: Uygulama	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
5	Tevhid-i Tedrisat Kanunu	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
6	Harf İnkılâbı	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
7	Erken Cumhuriyet Döneminde Eğitim: Örgün Eğitim	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
8	Örgün Eğitim: İlköğretim	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
	VİZE SINAVI	
9	Örgün Eğitim: Ortaöğretim	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
10	Örgün Eğitim: Yükseköğretim	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
11	Örgün Eğitim: Azınlık ve Yabancı Okulları	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
12	Örgün Eğitim: Güzel Sanatlar Müzik	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
13	Örgün Eğitim: Güzel Sanatlar Tiyatro	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
14	Örgün Eğitim: Güzel Sanatlar Resim, Heykel, Süsleme	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10,

		PY14
	FİNAL	
Değerlendirme	% 40 Vize % 60 Final	
Örnek Sorular	CumhuriyetiEğitim Tarihi 2dersinin soruları açık uçlu olabilir. 6. Erken Cumhuriyet döneminde eğitimin temel özelliklerini izah ediniz?	
Cevap Anahtarı	<p>2. Eğitimin Temel Özellikleri</p> <p>Erken Cumhuriyet dönemi ve onun getirmiş olduğu inkılaplar, Batılılaşma ve Milliyetçilik gibi birbirine zıt iki kavram arasında bir denge arayışıdır. Yenilikler, teorik altyapı olarak Osmanlı reformlarının devamı olmakla birlikte, yeniliklerin uygulanma biçiminde yönetsel olarak önemli farklılıklar bulunmaktadır. İnkılapların, Osmanlı reformlarından en önemli farklılığı, sahip oldukları seküler karakterdir. Cumhuriyetle birlikte eğitim sisteminde görülen en önemli değişiklik, yetiştirilmek istenen insan tipinin değişmesidir.</p> <p>Eğitim; Cumhuriyet Yurttaşları yetiştirmeyi amaçlar. Toplum mühendisliğinin en önemli aracıdır. Yetiştirilmek istenen insan tipi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kendisini Türk olarak tanımlayan, • Toplumun medenileşmesine katkı sağlayan, <p>Dini değil, bilimi kendisine referans olarak kabul eden, TEVHİD-İ TEDRİSAT KANUNU</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cumhuriyet hükümetinin kurulduğu ilk günlerde mektep-medrese ayrışması daha da derinleşerek devam ediyordu. • Her bakanlık ihtiyaç duyduğu nitelikli elemanları yetiştirmek için kendine bağlı okullar açmış ve böylece Osmanlı eğitim kurumları Harbiye Nezâreti, Maarif-i Umûmiye Nezâreti, Evkaf Nezâreti, Şer' iyyeNezâreti Ziraat, Ticaret, Orman ve Maâdin vb. nezâretleri tarafından yönetilir hale gelmişti.3 Mart 1924'de çıkarılan Tevhid-i Tedrisât Kanunu'yla; Şer' iyye ve Evkaf Vekâletleri lağvedilmiş ve medreseler Maarif Vekâleti'ne devredilerek tedricen kapatılmıştır. Kanun tasarısını hazırlayanlar gerekçelerini; bu girişimle Tanzimat'tan itibaren devam eden ve birbiriyle uyuşmayan ve uzlaşmayan iki farklı eğitimin, dolayısıyla iki farklı düşünce ve duyguda birey yetiştirme sorununun çözüleceğine, eğitim sisteminin artık "bir millet" yetiştireceği tezine dayandırmışlardır. <p>Bu yasa çerçevesinde;</p> <ul style="list-style-type: none"> • İmam-hatip okulları • İstanbul Üniversitesi'nde İlahiyat Fakültesi açıldı. • Askerî İdadiler liseye dönüştürüldü. Askerî okullar 1925'te çıkarılan bir kanunla Millî Savunma Bakanlığı'na bağlandı. • Diyanet İşleri Başkanlığı kuruldu. 	
Kaynak Kitap	Akyüz, Yahya. (2001). <i>Türk Eğitim Tarihi</i> , Alfa Basım Dağıtım, Ankara.	

TÜRKİYE CUMHURİYETİ TARİHİ II

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. İsmet TÜRKMEN	
Oda Numarası	MA-K1-K2	
Ofis Saatleri	Çarşamba 10:00-12:00	
E-posta	ismet.turkmen@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Cumhuriyet'in geçmişini bilen, yaşadığı dönem hakkında yorum sahibi olan, gelecek dönem hakkında da yorum yapabilecek bilgi donanımına sahip olma.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	İkinci Dünya Savaşı Sonunda Yeni Dünya Dengesi ve Türkiye	
	Savaş sonunda Dünya genelinde ve Türkiye özelinde gelişmeleri kavrar.	
	Türkiye'nin Batı'yla bütünleşme gayretlerini anlar.	
	Türkiye'de savaş yıllarında başlayan siyasal dönüşümü kavrar.	
	Türkiye'de partileşme gayretlerinin tarihi arka planını öğrenir.	
	Demokrasiye Doğru: Demokrat Parti (1946-1950)	
	Demokrat Parti'nin hangi şartlarda ortaya çıktığını öğrenir.	
	Partiler arası rekabeti (CHP-DP) öğrenir.	
	1950 seçimleri ve iktidar değişimini kavrar.	
	Türkiye'de 1954 Seçimleri	
	DP'nin 1954 seçimlerindeki başarısının nedenlerini öğrenir.	
	İktidar ve muhalefet partilerinin ilişkilerinin hangi şartlar dâhilinde sertleştiğini bilir.	
	Türkiye'nin Dış Politikasında ABD Etkisi	
	Soğuk Savaş diplomasisinin hangi siyasi şartlar altında gerçekleştiğini öğrenir.	
	Türkiye'nin Kore Harbi'ne dahil oluş gereçlerini öğrenir.	
	Türkiye'nin Soğuk Savaş dönemini takip eden dönemde kurulan paktlara (Balkan ve Bağdat paktları) dahil oluş sürecinin arka planını bilir.	
	Türkiye'de Toplumsal ve Siyasal Huzursuzluk	
	1950'lerin ortasında başlayan ekonomik yavaşlama ve durgunluğun ortaya çıkış ve kriz belirtilerini, DP iktidarınısarsmaya başladığı yargısına ulaşır.	
	6-7 Eylül olaylarının etkilerini kavrar.	
DP'nin, 1950'lerin sonunda arkasındaki toplumsal desteği büyük ölçüde kaybettiğini öğrenir.		
Türkiye Yeni Bir Dönemin Eşiğinde		
Ordu içinde görüş ayrılıkları olduğunu bilir.		
DP'nin tasfiye sürecinin Türk siyasetine tesirlerini kavrar.		
1961 Anayasası'nın hangi şartlarda hazırlandığını bilir.		
Askeri müdahalelerin yarattığı travmaları öğrenir.		
Türkiye'de Çalkantılar Dönemi (1961-1982)		

	Demokratik haklar alanını genişleten 1961 Anayasası'nın getirdiği karma ekonomi sistemini bilir.
	Anayasada temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alındığını öğrenir.
	Anayasanın güçler ayrılığını pekiştirdiğini kavrar.
	1960'ların sonuna doğru temel hakların ve özgürlüklerin daraltıldığını bilir.
	Türkiye'de Siyasette Silahlı Kuvvetler
	Silahlı kuvvetlerin özerk bir güç olma gayretlerini kavrar.
	1961'de TSK kadrolarında görevli tüm personeli kapsayan Ordu Yardımlaşma Kurumu (OYAK)'nin hangi sebepler dahilinde kurulduğunu bilir.
	1971 Askeri Müdahalesini öğrenir.
	Siyasal Çatışmadan Silahlı Çarpışmaya
	1961'den itibaren, seçimlere katılan parti sayısındaki artışın sebeplerini bilir.
	Tek bir partinin Meclis çoğunluğuna dayalı hükümetlerin kurulmasında 1961'den sonra zorlaştığını bilir.
	1960'lı yıllarda toplumsal gerginliğin arka planını kavrar.
	Türkiye'de 1960'lı Yıllarda Dış Politikada Yeni Düzenlemeler
	1964 Kıbrıs bunalımı sırasında ABD başkanı Johnson'un İnönü'ye yolladığı mektubun Türkiye'nin soğuk savaş ittifaklarını gözden geçirmeye zorladığını bilir.
	Türkiye'nin, 1960 Garanti Antlaşması'nın kendisine tanıdığı haktan yararlanarak Kıbrıs Barış Harekâtı'nı hangi şartlarda başlattığını bilir.
	12 Eylül müdahalesinin ardından, yeni kurulan Avrupa Parlamentosu Türkiye-AET ilişkilerinin askıya alınması önerisini reddettiğini kavrar.
	Türkiye'de Liberalizme Doğru
	6 Kasım 1983'te yapılan genel seçimlerle birlikte, Türkiye'de olağanüstü rejimin sona erdiğini bilir.
	Anavatan Partisi'nin kuruluş sürecini bilir.
	Turgut Özal'ın siyasal bir aktör olmak üzere ortaya çıkışını kavrar.
	Turgut Özal Yılları
	ANAP'ın seçimlerden elde ettiği ezici başarının gerekçelerini bilir.
	1987 yılında siyasal partiler ve siyasiler üzerinde yasağın kalktığını bilir.
	Turgut Özal'ın 31 Ekim 1989'da cumhurbaşkanlığına seçildiğini bilir.
	Türkiye'de 1990'lı Yıllar
	Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın 17 Nisan 1993'te vefatı sonrasında, 17 Mayıs 1993'te Süleyman Demirel cumhurbaşkanlığı makamına seçilmiştir. DYP'de Demirel'den genel başkanlığa Prof. Dr. Tansu Çiller'in geldiğini bilir.
	1995 yılı seçimleri ve sonrası gelişmeleri bilir.
	Türkiye'de koalisyonlar dönemini bilir.
	28 Şubat süreci hakkında bilgi sahibi olur.
	Türkiye'de 1990'lı Yıllar
	Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın 17 Nisan 1993'te vefatı sonrasında, 17 Mayıs 1993'te Süleyman Demirel cumhurbaşkanlığı makamına seçilmiştir. DYP'de Demirel'den genel başkanlığa Prof. Dr. Tansu Çiller'in geldiğini bilir.
	1995 yılı seçimleri ve sonrası gelişmeleri bilir.

		Türkiye’de koalisyonlar dönemini bilir. 28 Şubat süreci hakkında bilgi sahibi olur.
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	İkinci Dünya Savaşı Sonunda Yeni Dünya Dengesi ve Türkiye	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
3	Demokrasiye Doğru: Demokrat Parti (1946-1950)	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
4	Türkiye’de 1954 Seçimleri	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
5	Türkiye’nin Dış Politikasında ABD Etkisi	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
6	Türkiye’de Toplumsal ve Siyasal Huzursuzluk	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
7	Türkiye Yeni Bir Dönemin Eşiğinde	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
8	Türkiye’de Çalkantılar Dönemi (1961-1982)	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
	VİZE SINAVI	
9	Türkiye’de Siyasette Silahlı Kuvvetler	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
10	Siyasal Çatışmadan Silahlı Çarpışmaya	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
11	Türkiye’de 1960’lı Yıllarda Dış Politikada Yeni Düzenlemeler	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
12	Türkiye’de Liberalizme Doğru	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
13	Turgut Özal Yılları	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
14	Türkiye’de 1990’lı Yıllar	PY1, PY2, PY4, PY7, PY10, PY14
	FİNAL	
Değerlendirme	% 40 Vize % 60 Final	
Örnek Sorular	<p>Türkiye Cumhuriyeti Tarihi dersinin soruları açık uçlu, boşluk doldurma ve çoktan seçmeli olabilir.</p> <p>7. Türkiye’de demokrasiye dönüş süreci ve Demokrat Parti’nin kuruluş sürecini izah ediniz?</p> <p>8. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle tamamlayınız. a. Türkiye’nin NATO’ya katıldığı tarih’dir. b. Türkiye Balkan Pakti’natarihinde dahil olmuştur.</p> <p>3. Cumhuriyet döneminde, I. Kabine sistemine geçilmesi,</p>	

	<p>II. İstiklâl Mahkemeleri üyelerinin Meclis'ten seçilmesi, III. Meclis ve hükümet başkanlıklarının ayrılması durumlarından hangilerinin, güçler ayrılığı ilkesinin benimsenmesine ortam hazırladığı savunulabilir?</p> <p>A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III</p>
Cevap Anahtarı	<p>1. Yeni düzenin temellerinin atıldığı blokların şekillendiği, soğuk savaşın başladığı ve geri kalmış ülkelerin başkaldırdığı bu bunalımlı süreci, Türkiye de endişe ile takip etmekteydi. Türkiye’de Tek parti döneminin son yıllarına damgasını vurmuş olan İkinci Dünya Savaşı, etkilerini yakından hissettirmiştir. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonunda Türk siyasi yapısının önemli derecede değişikliğe uğramış olduğu hakikattir. Bu süreç Türkiye’nin toplumsal dinamiklerini görmek ve anlamak açısından son derece kritik olmakla beraber 1946 yılı sonrası çok partili hayat deneyimi esasında savaş yıllarının sosyal yaşamdaki dönüşümleri ile bağlantılıdır. Bu bağlamda İkinci Dünya Savaşı sadece savaşan ülkelerin tarihlerinde değil, Türkiye gibi savaşa katılmamış, fakat onun etkilerini yakından hissetmiş ülkeler açısından da önemli bir dönüm noktasını teşkil etmiştir. Türkiye, savaşa girmediği halde savaşın sıkıntılarını yaşamış, olmakla beraber, 1923’ten itibaren iktidarı elinde tutan Cumhuriyet Halk Partisi (CHP)’ne yönelik hoşnutsuzluk ekonomik sıkıntılarla birleşince had safhaya ulaşmıştır. Savaşın “Demokrasi Cephesi”nin zaferi ile sonuçlanması, bütün dünyada tek partili yönetimlerin gözden düşmesine ve demokratik olmayan ülkelere karşı olumsuz bir görüşün yayılmasına yol açmıştır. Böylece, İkinci Dünya Savaşı’nın son yılında cumhuriyetten demokrasiye geçmedeki kararlılık herkes tarafından açıkça dile getirilmiştir. Türk siyasi yaşamında 1945-1950 yılları arasında Türkiye, kurulan düzende yerini alma çabasına girmiş ve bu döneme değin varlığını sürdürmekte olan rejim değişerek, çok partili siyasal yaşama dönüşmüştür. Ayrıca, Türkiye’nin içinde bulunduğu zor şartlar birçok sorunu da beraberinde getirmiştir. Ülke siyasetine tesir eden bu gerçekler ve gerek savaş yıllarında gerekse sonrasında Türkiye genelinde etkisini hissettirmiş olan iktisadi yıkım, Demokrat Parti (DP) başta olmak üzere diğer siyasi partilerin ortaya çıkmalarında etkili olmuştur. Bu doğrultuda, tek parti iktidarının yerini DP’ye bırakması 1950 yılında gerçekleşmiştir. Bu nedenle, savaşın bittiği 1945 yılı ile iktidarın el değiştirdiği 1950 yılı arasındaki gelişmelere “demokrasiye geçiş dönüş” olarak bakılmaktadır.</p> <p>2. Aşağıdaki boşlukları uygun kelimelerle tamamlayınız. a. Türkiye’nin NATO’ya katıldığı tarih 19 Şubat 1952’dir. b. Türkiye, Balkan Paktı’na 9 Ağustos 1954 tarihinde dahil olmuştur.</p> <p>3. Cumhuriyet döneminde,</p> <p>I. Kabine sistemine geçilmesi, II. İstiklâl Mahkemeleri üyelerinin Meclis'ten seçilmesi, III. Meclis ve hükümet başkanlıklarının ayrılması durumlarından hangilerinin, güçler ayrılığı ilkesinin benimsenmesine ortam hazırladığı savunulabilir?</p> <p>A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III</p>
Kaynak Kitap	<i>Türkiye Cumhuriyeti Tarihi (Komisyon)</i> , Atatürk Araştırma Merkezi Yay., Cilt I-II, Ankara 2002.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<ul style="list-style-type: none"> • Mustafa Kemal Atatürk, <i>Nutuk-Söylev</i>, TTK Kurumu, Cilt 1-3, Ankara 1999. • <i>Türk Dış Politikası (1830-1989)</i>, (Editörler: Serkan Kekevi-Yunus Emre Tekinsoy-İsmet Türkmen), Berikan Yay., Ankara, 2017.

II. Meşrutiyet Dönemi Osmanlı Tarihi II

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. H. Baha ÖZTUNÇ
Oda Numarası	MA.B1.11
Ofis Saatleri	Pazartesi 10:00-12:00
E-posta	baha.oztunc@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Bu ders katılımcılarına 1877/1878 Osmanlı-Rus Savaşı'ndan sonra Osmanlı Devleti'nin son döneminde yaşanan olaylar hakkında bilgiler vermeyi amaçlar.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Ayastefanos Antlaşması Sonrası Osmanlı Devleti'nin Diplomatik Çabaları; Berlin Kongresi; İkili anlaşma çerçevesinde Kıbrıs'ın geçici olarak, askeri üs amacıyla İngiltere'ye bırakılması
	Ayastefanos Antlaşması sonuunda Osmanlı Devleti'nin durumunu bilir.
	Berlin Kongresi süreci hakkında bilgi sahibi olur.
	Kongrenin maddelerini bilir.
	Kıbrıs'ın İngiltere'ye bırakılış sürecini öğrenir.
	Savaş Sonrası Siyasi Olaylar: Fransa'nın Tunus'u İşgali; İngiltere'nin Mısır'a Yerleşmesi
	93 Harbi'nin sonuçlarını kavrar
	Fransa'nın Tunus'u işgal sürecini öğrenir
	İngiltere'nin Kıbrıs'ı İşgal sürecini öğrenir.
	Gizli Rum Örgütleri; Girit İsyanı, Osmanlı-Yunan Savaşı
	Osmanlı Devleti bünyesinde faaliyet gösteren gizli Rum örgütleri hakkında bilgi sahibi olur.
	Girit adasının tarihi süreci ve isyanların başlamasını öğrenir
	Girit'teki isyanlarda Yunanistan ve diğer Avrupa devletlerinin etkisini öğrenir.
	1897 Osmanlı-Yunan Savaşı hakkında bilgi sahibi olur
	Ermeni Meselesi;İhtilalci Ermeni Örgütleri
	Ermeni meselesinin oluşum sürecini öğrenir.
	Avrupa'nın bu meseleye bakış açısını kavrar
	İhtilalci Ermeni örgütlerini tanır.
	II. Abdülhamid ve Filistin
Filistin'in Osmanlı Devleti'ndeki statüsünü öğrenir.	
II. Abdülhamid döneminde Filistin hakkında bilgi sahibi olur.	
O dönemde Filistin'le ilgili Avrupa devletlerinin bakışını öğrenir	
Yahudilerin Filistin'de nasıl yaşadıkları hakkında bilgi sahibi olur.	
Theodor Herzl hakkında bilgi sahibi olur.	
Meşrutiyet Devrinde Kurumlar; Mülki İdare, Maliye, Adalet, Meclisler ve Eğitim Alanındaki Gelişmeler, Meşrutiyet Devrinde Sınai Faaliyetler	

	Meşruriyet devrindeki mülkî ve malî düzenlemeleri bilir.
	Meşruriyet devrindeki Adli düzenlemeleri kavrar
	Meşruriyet devrinde kurulan meclisleri tanır
	Meşruriyet devrindeki Eğitimdeki gelişmeleri öğrenir
	Meşruriyet devrindeki Sanayideki gelişmeler hakkında bilgi sahibi olur
	İttihat Terakki Cemiyeti'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri
	Jön Türkler ve İttihat Terakki Cemiyetini tanır
	Cemiyetin kuruluş amaçları ve üyelerini öğrenir.
	Cemiyetin amacı ve faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olur.
	II. Meşrutiyet'in İlanına Doğru: Balkanlar'da İttihat ve Terakki'nin Ayaklanması
	II. Meşrutiyet'in ilanından evvel Balkan'lardaki Osmanlı yönetim şeklini ve coğrafyasını tanır
	İttihat Terakki Cemiyeti'Nin buradaki yapılanmasını öğrenir.
	Cemiyetin buradaki temsilcilerini tanır.
	II. Meşrutiyetin İlanı; Seçimler ve Meclis-i Mebusanın Açılması
	II. Meşrutiyet'in ilanından evvel Osmanlı Devleti'Nin genel durumu hakkında bilgi sahibi olur.
	II. Meşrutiyetin ilanını bilir.
	Akabinde yapılan milletvekili seçimlerini öğrenir.
	Meclis-i Mebusan'ın açılışını öğrenir.
	Meclisin yapısı ve ilk faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olur.
	Otuzbir Mart Olayı; Olayın Arka Planı, Olayın Sonuçları; II. Abdülhamid'in Hal'i
	Otuzbir Mart olayına giden süreci kavrar
	Olayın arka planındaki kişileri tanır
	Olayın nasıl gerçekleştiğini bilir.
	Sonuçları ve II. Abdülhamid'in tahttan indirilişini öğrenir.
	Trablusgarb ve Balkan Savaşları
	Trablusgarb Savaşı hakkında bilgi sahibi olur
	Balkan Savaşları hakkında bilgi sahibi olur
	Her iki savaşın sonuçlarını değerlendirerek karşılaştırma yapmayı öğrenir.
	I. Dünya Savaşı ve Osmanlı Devleti'nin Savaşa Girişi; Cepheler.
	I. Dünya Savaşı'nın sebeplerini kavrar
	Osmanlı Devleti'nin savaşa giriş nedenlerini öğrenir.
	Osmanlı Devleti'Nin savaştığı cepheler ve faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olur
	Çöküşe Doğru; Mondros Mütarekesi; İstanbul ve Anadolu'da İşgaller
	Mondros Mütarekesi'nin maddelerini bilir.
	Mütareke sonrası İstanbul'un işgalini öğrenir
	Anadolu'daki diğer işgaller hakkında bilgi sahibi olur.
	Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu çöküş sürecini kavrar.

Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Ayastefanos Antlaşması Sonrası Osmanlı Devleti'nin Diplomatik Çabaları; Berlin Kongresi; İkili anlaşma çerçevesinde Kıbrıs'ın geçici olarak, askeri üs amacıyla İngiltere'ye bırakılması	PY 1, 3, 15
3	Savaş Sonrası Siyasi Olaylar: Fransa'nın Tunus'u İşgali; İngiltere'nin Mısır'a Yerleşmesi	PY 1, 3, 15
4	Gizli Rum Örgütleri; Girit İsyanı, Osmanlı-Yunan Savaşı	PY 3, 5, 9
5	Ermeni Meselesi;İhtilalci Ermeni Örgütleri	PY 3, 13, 15
6	II. Abdülhamid ve Filistin	PY 3, 9, 13
7	Meşrutiyet Devrinde Kurumlar; Mülki İdare, Maliye, Adalet, Meclisler ve Eğitim Alanındaki Gelişmeler, Meşrutiyet Devrinde Sınai Faaliyetler	PY 1, 3, 10
	Ara Sınav	PY 3, 5, 10, 15
8	İttihat Terakki Cemiyeti'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri	
9	II. Meşrutiyet'in İlanına Doğru: Balkanlar'da İttihat ve Terakki'nin Ayaklanması	PY 3, 5, 10
10	II. Meşrutiyetin İlanı; Seçimler ve Meclis-i Mebusanın Açılması	PY 3, 13
11	Otuzbir Mart Olayı; Olayın Arka Planı, Olayın Sonuçları; II. Abdülhamid'in Hal'i	PY3, 10
12	Trablusgarb ve Balkan Savaşları	PY 3,
13	I. Dünya Savaşı ve Osmanlı Devleti'nin Savaşa Girişi; Cepheler.	PY 3, 5, 9, 13, 15
14	Çöküşe Doğru; Mondros Mütarekesi; İstanbul ve Anadolu'da İşgaller	PY 1, 3, 9, 10
	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular	11- Berlin kongresi sürecinde İngiltere'nin tutumunu değerlendiriniz 12- 1897 Osmanlı-Yunan Savaşı hakkında bilgi veriniz 13- II. Abdülhamit'in Filistin politikası hakkında bilgi veriniz. 14- Balkan savaşları hakkında genel bilgi verdikten sonra savaşlar sonunda Osmanlı Devleti'nin vaziyeti hakkında bilgi veriniz.	
Cevap Anahtarı	9- Bu soruda öğrencilerden Berlin kongresi ile ilgili temel bilgiler vermesi ve akabinde İngiltere'nin kongre süresince izlediği politikaları etraflıca anlatmaları istenir. 10- Bu soruda öğrencilerin 1897 Osmanlı-Yunan Savaşı'nın çıkış nedenleri, savaştaki gelişmeler ve sonucu hakkında bilgi vermeleri beklenir. 11- Bu soruda Filistin bölgesine Yahudilerin olan ilgilerinin kökeni, II. Abdülhamid'in meseleye bakışı, Theodor Herzl ile görüşmeleri ve yaptıkları hakkında bilgi vermeleri istenmektedir. 12- Bu soruda öğrencilerden I. Ve II. Balkan savaşlarını kısaca anlatması ve savaşlar sonunda Osmanlı Devleti'nin sınırlarının nasıl değiştiği, siyasal olarak nasıl etkilendiği hakkında bilgi vermesi istenir.	
Kaynak Kitap	Fahir Armaoğlu, 19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789-1914), Timaş Yayınları, İstanbul 2013.	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Richard C. Hall, Balkan Savaşları 1912-1913 I. Dünya Savaşı'nın Provası, çev. Mehmet Tanju Akad, Homer Yayınları, İstanbul 2003. Bogdan Filov, Balkan Savaşları Günlüğü, Der. Hüseyin Mevsim, Timaş Yayınları, İstanbul 2014. Levo Panos Dabağyan, Tehcirin ışığında Ermeni Meselesi ve 1915 Kaosu, Yedi Renk Yayınevi, İstanbul 2010. Esat Uras, Tarihte Ermeniler ve Ermeni Meselesi, Belge Yayınları, İstanbul 1987. Şerif Mardin, Jön Türklerin Siyasi Fikirleri (1895-1908), İletişim Yayınları,	

İstanbul 2014.

Edward J. Erickson, Dünya Savaşı Tarihi, I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı 1914-1918, C. 4, çev. Sare Levin Atalay, Timaş Yayınları, İstanbul 2011.

XX. Yüzyıl Siyasi Tarihi II

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. Fehim Kuruloğlu
Oda Numarası	MA-Z 60
Ofis Saatleri	Pazartesi 10:00-12:00
E-posta	fehim.kuruloglu@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, öğrencilerin XX.yüzyıl siyasi tarihine bütüncül bir yaklaşımla bakabilmelerini sağlamaktır.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Savaş Sonrası Yeni Düzen
	Konferanslar ve Yeni Düzenin İnşasını ilişkilendirir.
	Potsdam ve Yalta Konferanslarında yaşanan gelişmeleri kavrar.
	Savaşın Türkiye üzerindeki etkilerini muhakeme edebilir.
	Soğuk Savaş Döneminin Başlaması
	Dönemi şekillendiren faktörleri bilir.
	Rus emperyalizminin gelişimini öğrenir.
	Batı'nın Sovyetlere Karşı Denge Mücadelesi
	Truman Doktrinini ve etkilerini kavrar.
	Marshall Yardımlarının nasıl ve hangi amaçla dağıtıldığını öğrenir.
	Avrupa Birliği
	AB'nin tarihsel sürecini kavrar.
	AB'nin kurumsal yapısını çözümler.
	Avrupa Birliği
	AB-Türkiye İlişkilerinin tarihini öğrenir.
	NATO
	NATO'nun tarihsel sürecini kavrar.
	NATO'nun kurumsal yapısını çözümler.
	NATO-Türkiye İlişkilerinin tarihini öğrenir.
Sosyalist Bloktaki Çatlaklar	
Rusya içerisindeki iktidar mücadelelerini öğrenir.	
Sosyalist Bloktaki milliyetçi ayaklanmaların nedenlerini ve sonuçlarını kavrar.	
Bu karışıklıkların soğuk savaşa etkisini çözümler.	
Soğuk Savaş'ın Ortadoğu'ya Etkileri	
Arap-İsrail savaşının tarihsel kökenlerini öğrenir.	
Batılıların ve Sovyetlerin bölgedeki faaliyetlerini karşılaştırır.	
Soğuk Savaş'ın Ortadoğu'ya Etkileri	
Bağdat Paketi'nin nasıl kurulduğunu öğrenir.	
Süveyş Buhranı ve etkileri hakkında yorum yapar.	
Soğuk Savaş'ın Uzak Doğu'ya Etkileri	
Kore Savaşı'nın neden ve sonuçlarını öğrenir.	
Hindçini Savaşı'nın jeopolitik etkilerini kavrar.	
Soğuk Savaş'ın Akdeniz'deki Etkileri	
Kıbrıs Meselesinin tarihsel kökenlerini öğrenir.	
Kıbrıs Meselesinde Türkiye ve Yunanistan'ın	

		<p>politikalarını karşılaştırmalı olarak değerlendirir.</p> <p>Adanın geleceği hakkında varsayımlarda bulunabilir.</p> <p>Bloklardaki Yapısal Değişimler</p> <p>Sosyalist Blok içindeki çatışmalar ve çekişmeleri değerlendirir.</p> <p>Batı Bloğu içindeki anlaşmazlıklar ve değişimleri gözlemler.</p> <p>Bu değişimlerin soğuk savaş stratejileri içindeki yerini tespit eder.</p> <p>Soğuk Savaşın Sonu</p> <p>Detant döneminin dinamiklerini kavrar.</p> <p>Bölgesel çatışmaların ve krizlerin yapılarını tahlil eder.</p> <p>Soğuk Savaşın sonuçlarını değerlendirir.</p>
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Savaş Sonrası Yeni Düzen	PY1
3	Soğuk Savaş Döneminin Başlaması	PY13
4	Batı'nın Sovyetlere Karşı Denge Mücadelesi	PY1
5	Avrupa Birliği	PY2
6	Avrupa Birliği	PY1
7	NATO	PY1
8	Sosyalist Bloкта Çatlaklar	PY1
	Ara Sınav	
9	Soğuk Savaş'ın Ortadoğu'ya Etkileri	PY1
10	Soğuk Savaş'ın Ortadoğu'ya Etkileri	PY3-PY4-PY15
11	Soğuk Savaş'ın Uzak Doğu'ya Etkileri	PY3-PY4-PY15
12	Soğuk Savaş'ın Akdeniz'deki Etkileri	PY1
13	Bloklardaki Yapısal Değişimler	PY1
14	Soğuk Savaşın Sonu	PY1
	Dönem Sonu Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak olan çoktan seçmeli bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular	<p>15- Soğuk Savaş nedir?.</p> <p>16- Blokların kendi içlerinde yaşanan gelişmeleri karşılaştırmalı olarak değerlendiriniz..</p>	
Cevap Anahtarı	<p>13- Bu soruda öğrencilerden soğuk savaşın tanımını literatürdeki tartışmalar üzerinden değerlendirmeleri beklenmektedir.</p> <p>14- Sovyet ve Batı bloklarındaki blok içi sosyal, ekonomik ve siyasi gelişmelere değinerek karşılaştırmaları istenmektedir.</p>	
Kaynak Kitap	<p>Fahir Armaoğlu, 20. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1914-1995), Kronik Kitap, İstanbul 2019.</p> <p>JayWinter, GeoffreyParker, Mary R. Habeck, I. Dünya Savaşı ve 20.Yüzyıl, İş Bankası Yayınları, İstanbul 2018.</p>	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	<p>Robert J. Macmahon, Soğuk Savaş, Dost Kitabevi, 2003 Ankara</p> <p>John LewisGaddis, Soğuk Savaş, Çev. Dilek Cenkçiler, YKY Yayınları İstanbul 2018.</p>	

YAKINÇAĞ OSMANLI TARİHİ II

Öğretim Üyesi	Doç. Dr. İbrahim AYKUN
Oda Numarası	MA-K1-50
Ofis Saatleri	Perşembe 10:00-12:00
E-posta	iibrahim.aykun@gop.edu.tr
Ders Zamanı	
Derslik	
Dersin Amacı	Yakınçağ Abdülaziz ve II. Abdülhamid dönemi siyasi olaylarını kronolojik olarak sebep ve sonuçlarıyla değerlendirerek öğrencilere öğretmeyi amaçlamaktadır.
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım
	Abdülziz Döneminde Mısır
	Mısır meselesinin geçmişini bilir
	İsmail Paşa ve Mısır hakkında bilgi sahibi olur
	Abdülaziz'in Mısır Seyahati Hakkında Bilgilenir
	Süveyş kanalı ve önemi hakkında bilgi sahibi olur
	Abdülziz'in Avrupa Setahati
	(Seyahatin sebepleri hakkında bilgilenir
	Frasna seyahati ve amaçlarını öğrenir
	İngiltere seyahatinin nedenlerini öğrenir
	Uğranılan ülkeler ve dönüş hakkında bilgi sahibi olur
	Seyahatin Osmanlı modernleşmesindeki etkilerini öğrenir
	Abdülziz Döneminde Osmanlı Rus İlişkileri
	Paris Anlaşmasından sonra Rusya hakkında bilgilenir
	Karadenizin Tarafsızlığının kaldırılması hakkında bilgilenir
	Osmanlı-Rus yakınlaşması hakkında bilgilenir
	İsyanlarda rus etkisini öğrenir
	Hersek ve Bulgar Olayları
	Hersek İsyanı ve sebeplerini öğrenir
	Kont Andrsy notası hakkında bilgi sahibi olur
	Bulgarların kökeni ve isyanlarının sebeplerini öğrenir
	Berlin momerandumunu öğrenir
	Şark meselesi karşısında 3 imparatorlar liginin etkisini öğrenir.
	Abdülziz'in Tahtan İndirilmesinin sebepleri ve darbe
	Tahtan indirilme sebepleri hakkında bilgilenir
	Darbenin Planlanması ve gerçekleşmesini öğrenir
	Feriye Köşküne naklini öğrenir
	Abdülazizin Ölümü (İntihar mı? Katl mi?).
	4 Haziran Abdülazizin ölümünü öğrenir
	İnihar etti diyenlerin delillerini öğrenir
Öldürüldü diyenlerin iddiaları hakkında bilgi sahibi olur	
V. Murat Dönemi ve II. Abdülhamid'in Tahta Geçmesi	
V. Muradın tahta geçmesi hakkında bilgi sahibi olur	
V. Muradın hastalığı ve tedavi sürecini öğrenir	
V. Muradın tahtan indirilmesi hakkında bilgilenir	
II. Abdülhamidin tahta geçmesini öğrenir	
Kanuni Esasi Hazırlanması ve İlanı	
Kanuni esasının hazırlanma sürecini öğrenir	
Kanuni esasının ilanını bilir	

		Kanuni esasi ve Mihtan paşa'yı öğrenir
		Sırbistan ve Karadağın İsyanı, Tersane ve Londra Konferansları
		İsyanların sebeplerini bilir
		İsyanlarda Rus ve İngiliz etkisini öğrenir
		Tersane ve Londra konferanslarını bilir
		1877-1878 Osmanlı Rus Savaşının Sebep ve Neticeleri
		93 Harbinin sebeplerini bilir
		Savaşın gidişatı ve Plevne hakkında bilgilerin
		Savaşın sonu Ayestefanos ve Berlin antlaşmalarını öğrenir
		Berlin Kongresinden Sonra Ortaya çıkan Sorunlar ve Çözüm Çabaları
		Bulgaristanın yapılandırılması hakkında bilgilerin
		Yunanistan ve Grit hakkında bilgi sahibi olur
		1897 Osmanlı Yunan savaşını öğrenir
		Ermeni ve Kıbrıs Meseleleri
		Ermeni meselesinin ortaya çıkışını öğrenir
		Anadoluda Ermeni isyanları hakkında bilgi sahibi olur
		Kıbrıs meselisi ve ortaya çıkışını öğrenir
		II. Meşrutiyetin İlanı ve II. Abdülhamid'in Tahtan İndirilmesi
		II. Meşrutiyetin ilanı sürecini öğrenir
		Avcı taburlarının isyanı ve altında yatan sebepler hakkında bilgilerin
		II. Abdülhamid'in tahtan indirilmesi hakkında bilgilerin
	Hafta-Tarih	Ders Konuları
		İlgili Program Yeterliği
2		Abdülziz Döneminde Mısır
		PY4, PY8, PY 13
3		Abdülziz'in Avrupa Setahati (Sebepleri ve Osmanlı Modernleşmesindeki Rolü
		PY4
4		Abdülziz Döneminde Osmanlı Rus İlişkileri
		PY6, PY11
5		Hersek ve Bulgar Olayları
		PY2, PY12
6		Abdülziz'in Tahtan İndirilmesinin sebepleri ve darbe
		PY11, PY 15
7		Abdülazizin Ölümü (İntihar mı? Katl mi?)
		PY11, PY 15
8		V. Murat Dönemi ve II. Abdülhamid'in Tahta Geçmesi
		PY11, PY 15
9		Kanuni Esasi Hazırlanması ve İlanı
		PY10, PY16
10		Sırbistan ve Karadağın İsyanı, Tersane ve Londra Konferansları
		PY10, PY16
11		1877-1878 Osmanlı Rus Savaşının Sebep ve Neticeleri
		PY10, PY16
12		Berlin Kongresinden Sonra Ortaya çıkan Sorunlar ve Çözüm Çabaları
		PY10, PY16
13		Ermeni ve Kıbrıs Meseleleri
		PY7
14		II. Meşrutiyetin İlanı ve II. Abdülhamid'in Tahtan İndirilmesi
		PY7
	Değerlendirme	Bu dersin değerlendirmesi, kaynak kitaplar ve derste yürütülen tartışmalar esas alınarak hazırlanacak bir vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.
	Örnek Sorular	S.1. Sultan Abdülaziz'in Avrupa seyahati hakkında bilgi veriniz? S.2.1877. 1878 Osmanlı Rus Savaşı Hakkında Bilgi veriniz?
		C. 1 Sultan Abdülaziz'in Avrupa Seyahati
		Osmanlı padişahları sefere çıkmamanın haricinde gerek Batı gerek Doğu'daki herhangi bir ülkeye seyahat etmemiş, birkaç padişah haricinde kendi ülkelerini dahi gezmemiştir. Ancak sonraki süreçte padişahların ordu başında sefere çıkma geleneğinin değişmesi sebebiyle, padişahların bu yaptığı seyahatler, daha önem arz etmeye başlamıştır.
		Seyahatin görünen sebebi III. Napolyon'un Paris Milletlerarası sergisine davetti.

Ancak Osmanlı Devleti'nin, Balkan topraklarında meydana gelen milliyetçi ve ayrılıkçı hareketler, Girit'teki karışıklıkların Avrupa devletleri tarafından desteklenmesi, Rusya ile son dönemdeki ilişkiler, seyahatin mahiyetini değiştirmiştir. Bu yeni gelişmeler, seyahatin süresini ve ziyaret edilecek ülke sayısını arttırmıştır.

Osmanlı hükümetinde oluşan, seyahatin Avrupa devletleri ile olan siyasi ilişkilerin daha da geliştirilmesi, batının yeniliklerini görme ve ülkede uygulama çabası bakımından faydalı olacağı şeklindeki düşünceye paralel fikirler yerli ve yabancı basında da seyahat öncesinde sık sık yer almaktaydı. Rusya'nın entrikalarına karşı Osmanlı Devleti, Fransa ve İngiltere'nin yardımını almak için bazı çareler arıyordu. III. Napolyon'un Paris'te açtığı bu genel sergi, bu yardımı almak için en münasip yol olarak değerlendirildi ve bundan istifade etmek düşüncesi ile Avrupa seyahatine karar verildi.

Avrupa devletlerinde, Sultan Abdülaziz'in seyahat kararı üzerine bir hareketlilik başlamış ve İngiltere, sultanın Malta'ya uğraması ihtimali üzerine, sultanı merasimle Malta valisine emir vermişti. Ancak Bâbüâli çektiği bir telgrafla böyle bir ihtimalin söz konusu olmadığını bildirmiştir. Yine padişahın İtalya'yı ziyaret edip etmeyeceğini Floransa'dan sormakta olan Rüstem Bey'e de zati şahnenin Napoli'ye uğrayacaklarsa da asla dışarı çıkmayacaklarını natık bir telgraf çekilerek İtalya merasim nazırının merakını izale eylemişti.

İstanbul'dan hareket etmeden önce tüm hazırlıklar tamamlanmıştı, hareketten bir gün evvelinde ise vükela mabeyne gelerek sultana iyi dileklerini sunarak, Allah'tan selamet dilediler. Yine müttefik devletlerin sefirleri de huzura çıkarak hünkâra iyi yolculuklar temennisinde bulunmuşlardır. Hareket tarihi 21 Haziran 1867 (18 sefer 1284) Cuma günü olarak kararlaştırılmıştır.

Padişah 21 Haziran 1867 yılında Ortaköy Camii'nde yapılan Cuma selamlığından sonra Sultaniye Vapuru'na binerek yolculuğa başlamıştır. Yolculuk sırasında sultanın maiyetinde bulunanlar şöyledir;

Oğlu Yusuf İzzeddin, veliaht Murad, şehzâde Abdülhamid Efendi'nin yanı sıra, Başmâbeynci Cemil, Başkâtip Emin Beyler, ikinci imamı, 6 mâbeynci, 4 yâver, 6 yüksek rütbeli subay, 10 subay, 6 silâhşor, kendisinin 12, şehzâdelerin de 6 hizmetkârı.

Yolculuk gayet olumlu bir havada başlamış. Oğlu Yusuf İzzeddin, veliaht Murad ve şehzade Abdülhamid'in de bu seyahate katılmaları, onlar için ileride çok olumlu bir tecrübe olsa da bunun yanında sultanın, kendisinin yokluğunda tahtı için tehlike oluşturabilecek bu isimleri yanında götürmesi de dikkate değer bir hamledir.

Sultan Abdülaziz'in yolculuk güzergahı sırasıyla; Çanakkale Boğazı ve oradan İtalya'nın bir şehri olan Messina'ya uğranılmış, 29 Haziran 1867 Cumartesi günü Fransa'nın Toulon limanının varmış ve limanda 100 parça gemi tarafından selamlanmıştır. 1 Temmuz'dan 11 Temmuz'a kadar Paris'te kalan sultan, bu süreçte Paris'teki sergiyi de gezmiştir.

1867 yılında açılan Paris sergisi; Osmanlı Devleti'nin katıldığı IV. Uluslararası sergidir. Bu serginin diğerlerine göre önemi, Osmanlı Devleti'nin evrensel sergiler arasında bu sergiye bizzat sultanın sergiye teşrif etmesidir. "Açılıştta Sultan Abdülaziz'in dışında Rus Çarı, Avusturya İmparatoru, Belçika, Portekiz, İsveç ve Prusya kralları başta olmak üzere Avrupa'nın bütün önemli liderleri bulunmuştur." Sultan Abdülaziz Paris sergisini gezmiş ve daha sonrasında 1 Temmuz 1867'de Endüstri Sarayı'ndaki ödül töreni katılmıştır.

Düzenlenen ödül töreninde; Osmanlı eşyalarının başkomiseri Selahaddin Bey'e Legion d'Honneur nişanının Officier (subay), Miralay Esad Bey'e de Chevalier (şövalye) rütbesi verilmiştir. Sultan Abdülaziz sergiyi 10 Temmuz'da son kez gezmiş ve sergiden aldığı Servis Porselen ve kristallerini İstanbul'a göndermiştir. 12 Temmuz 1867'de de Londra'ya gitmek üzere Paris'ten ayrılmış Fransız halkına da maddi ihsanda bulunmuştur.

Sultan Abdülaziz'in İngiltere ziyareti

10 günlük Paris ziyaretinden sonra Fransa'dan ayrılan sultan ve maiyeti Manş denizi aşarak, diğer ziyaret rotası olan İngiltere'ye geçmişler ve Dover Limanı'ndan İngiltere topraklarına ayak basmışlardır.

Liman baştanbaşa donanmıştı, başta Kraliçe namına veliaht olmak üzere Cambridge

Dükü, Lord Sidney, Sutherland Dükü ve diğer bazı devlet adamlarıyla yüksek rütbeli subaylar Hükümdarı selâmladılar. Sultan maiyetindeki ve onu karşılayanlarla birlikte Lord Warden Hotel’de yemek yemiş ve ardından Londra’ya geçilmiştir.

Sultan’ın İngiltere ziyareti de Fransa ziyareti gibi temaşa ile başlamıştı. Sultan Cumartesi günü Buckingham Sarayı’na varmış ve burada misafir edilmiştir.

Belçika ziyareti ve Liege’de karşılaş

Sultan Avrupa seyahatinin dönüş yolculuğuna başlamış bu dönüş yolculuğunda birkaç ülke ile daha görüşme hedeflenmişti. Belçika ziyareti de bunlardan biriydi. Sultan ve maiyeti Liege garına gece saat 01:00 sularında varmış ve onu II. Leopold karşılamıştır.

Garda birinci sınıf yolculara mahsus salon göz kamaştırıcı bir surette verilecek ziyafet için hazırlanmıştı. Salonun girişi ve bütün bina Türk bayrakları ile ve ağaç dallan ile süslenmişti. İçerisi ise, çiçekler ve mumlar ile bezenmiş harikulade bir görünüm arz ediyordu.

Prusya’ya hareket ve Sultan’ın Koblenz’de karşılaş

Seyahat programında dönüş yolu üzerinde bulunan Viyana’dan geçişin gerçekleşmesi için Prusya topraklarından geçmek gerekti. Sultan Abdülaziz’in Fransa ve İngiltere ile bu seyahat çerçevesinde yakın ilişkiler kurması, basın da bu ilginin Rus Çarı ve Prusya kralına bile gösterilmediği üzerinde sık sık durmasına rağmen Prusya kralı, sultanın olağanüstü bir şekilde ağırlanması istemiştir. Sultan ve maiyeti Prusya topraklarında bulunan 24 Temmuz 1867 tarihinde Koblenz’de görkemli bir şekilde ağırlandı. Bu davranışın altında yatan temel sebep nedir tam olarak bilinemez lakin akıllara, Prusya’nın Almanya devletini kurmak adına Osmanlı Devleti’ne yakınlık gösterdiği ihtimali gelmektedir.

Sultan maiyetiyle birlikte Koblenz garında uğurlama merasimiyle birlikte Bavyera bölgesinde ilk durak yeri olan Nürnberg şehrine gelmiştir. 25 Temmuz 1867 gecesinde vardıkları bu şehirde konaklamış, 26 Temmuz akşamı Viyana’dan önceki son durak yeri olacak Passo şehrine ulaşmışlardır. Sultan bu şehirde de ayrıcalıklı bir şekilde karşılanmıştır.

Sultan’ın Viyana Seyahati

27 Temmuz 1867 tarihinde Avusturya’ya ulaşılmıştır. Sabah on bir sularında Viyana’nın demiryolu bölgesine varılmış ve Avusturya İmparatoru Sultan Abdülaziz’i burada karşılamış ve resmi görüşmeler yapılmıştır. Daha sonra kral, alay arabaları ve tören eşliğinde misafirini ünlü sarayına götürmüş ve sarayının büyük bölümünü sultan ve beraberindekilere tahsis ettirmiştir. Gerekli olan misafirperverliği göstermiş ve akşam Sultan onuruna bir yemek vermiştir. Avusturya imparatoru, Sultan Abdülaziz’i beş gün misafir etmiş ve bu süre içinde gerekli olan misafirperverlik ve saygıda kusur etmemiştir. 31 Temmuz 1867 Çarşamba günü sabah vakti, söz konusu saraydan alay arabaları eşliğinde ayrılan sultan, Tuna Nehri İskelesine varmış, daha önce hazırlanmış vapurlara binilerek, akşam saat iki sularında Peşte’ye ulaşılmıştır. Sultanın Peşte’den sonraki diğer güzergahları sırasıyla; Rusçuk ve Varna’dır. Buralarda da coşkuyla karşılanan Sultan Abdülaziz, maiyetiyle birlikte Varna’dan ayrılmıştır.

Kafile 7 Ağustos 1867 tarihinde İstanbul boğazına girmişti. Filonun Anadolu ve Rumeli fenerlerinin önüne gelmesi ile birlikte, kalelerden muntazam top atışları yaparak sultanın İstanbul’a girişi duyuruluyordu. Bütün devlet erkani, memurlar ve hademeler, sefaret çalışanları, İstanbul’da bulunan elçiler, dini liderler, kız-erkek okul çocukları, tarikat şeyh ve dervişleri, gruplar halinde elli gemiden oluşan bir katile şeklinde sultanı boğazın girişinde karşılamışlardır.

Sultan Abdülaziz ordusunun başında olmaksızın, Batı memleketleri veya Avrupa’yı sadece seyahat ve ikili ilişkiler kurmak amacıyla ziyaret eden ilk ve son Osmanlı padişahıdır. Aslında bu gezi onun arzusundan çok yakınındaki devlet adamlarınca düzenlenen ve planlanan bir olay demek daha doğrudur.

Girit isyanı ve “Şark Meselesi” nin tekrar alevlendirilmesi gibi sebeplerden dolayı endişe verecek bir şekil almıştı. Ali Paşa hükümeti, üstadı Reşid Paşa gibi bir

	<p>tarafından bu olaylarla mücadele ederken diğer tarafın da, -Rusya'nın entrikalarına karşı- eski müttefikleri olan, Fransa ve İngiltere'nin desteğini almayı zorunlu görüyordu. III. Napolyon'un, Paris'de açacağı "Umûmî Fuar" bu amaç için önemli bir fırsattı. Gezinin altyapısını oluşturan Ali Paşa aslında geziyi bir emr-i vaki haline getirmişti.</p> <p>Sırasıyla Çanakkale Boğazı, Messina, Tulon'a varılmış, halkın büyük tezahüratı altında trenle Marsilya'ya gelinmiş, 30 Haziran'da Paris Garı'nda İmparator III. Napolyon tarafından törenle karşılanmıştır. Tuileri Sarayı'nda misafir olunmuş, 10 gün kadar burada kalınmıştır. Daha sonra benzeri merasimler altında Manş Denizi geçilerek Dover Limanı'ndan İngiltere topraklarına ayak basılmıştır. Kraliçe Victoria kendisine İngiltere'nin en büyük nişanı olan "Dizbağı Nişanı" nı takdim etmiş, ayrıca iki hanedan arasında akrabalık kurmak isteğini de bildirmişti. Ancak bu teklifine red cevabı almıştır.</p> <p>Sultan Abdülaziz Londra'da gezip görülecek askeri ve Sinai tesisleri inceledikten sonra 23 Temmuz 1867'de Belçika'ya uğurlanmış, burada Kral II. Leopold tarafından karşılanmıştır. Oradan da Viyana'ya geçmiş, burada da Prusya Kralıyla görüşmüştür. Viyana'da Francois Joseph'in üç gün misafiri olduktan sonra Vidin-Ruşçuk-Varna yoluyla devam etmiş. Varna'da tekrar Sultaniye zırhlısı ile 7 Ağustos 1867'de İstanbul'a dönmüştür.</p> <p>Genel olarak bakıldığında; Sultan Abdülaziz'in Avrupa seyahati görünüş olarak muhteşem ve parlak bir seyahattir. Uğradığı her ülkede Sultan ve maiyeti halkın gözlerini kamaştırmış, gazetelerin manşetlerini süslemişlerdir. Ancak ani gelişmeler ve dengeler nedeniyle siyasi sonuçlar açısından istenilen hedeflere ulaşılamadığı da bir gerçektir.</p>
Cevap Anahtarı	<p>C. 2. 19. yüzyılın son çeyreğine girildiğinde, Avrupa'daki dengeler yavaş yavaş değişiyordu. Kırım Savaşı'nın ardından 1856'da toplanan Paris Konferansı ile oluşan statüko artık geçerli değildi.</p> <p>Paris'te varılan anlaşma uyarınca, Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğü Avrupalıların güvencesi altına girmişti. Boğazlar da çarlık Rusyası'na kapatılmıştı.</p> <p>Bu durum, İngiltere'nin sömürgesi Hindistan'a uzanan ve ekonomisi için hayati önem taşıyan ticaret yolunu güvence altına alması anlamına geliyordu. Bir başka deyişle Rusya, sıcak denizlerden uzak tutuluyordu.</p> <p>Ancak Paris'te varılan anlaşmadan yaklaşık 15 yıl sonra İtalya ve Almanya'nın siyasi birliklerini sağlamasıyla, Avrupa'nın üç büyük gücü; İngiltere, Fransa ve Avusturya-Macaristan'ın öncelikleri değişti.</p> <p>Statükonun bozulması, Petro'dan bu yana sıcak denizlere inme siyaseti güden Rusya için yeni bir fırsattı.</p> <p>Osmanlı'ya bağlı Balkan halkları arasında "panslavizm" propagandası yapan Çarlık Rusyası, bir yandan birbirini ardına patlak veren isyanları kışkırtıyor, diğer yandan da kendisini Ortodoks halkların kurtarıcısı olarak konumlandırıyor.</p> <p>Aynı dönemde, borç yükü altındaki Osmanlı'nın vergileri artırması; Bosna-Hersek, Bulgaristan ve Sırbistan'da patlak veren isyanları tetikliyordu. Bu isyanlar güçlükle bastırılıyordu. Son olarak 1875'te Rusya'nın desteğiyle Sırbistan'da başlayan ayaklanma da askeri bir müdahale ile son bulmuştu.</p> <p>Ancak Avrupa basınında yer alan ve çoğu asılsız olan katliam haberleri Hıristiyan</p>

dünyasında geniş yankı uyandırmaktaydı. Gazetelerde yer alan haberlerde, 1864'te yaşanan büyük Çerkes sürgününün ardından bölgeye yerleştirilen Kafkas Müslümanlarının yerli halklara yönelik katliamlar gerçekleştirdiği öne sürülüyor, ancak isyan eden halkların Müslüman köylerini yakıp yıktıklarından söz edilmiyordu.

Charles Darwin gibi bilim adamları, Oscar Wiilde ve Victor Hugo gibi yazarlar da, Avrupa'da Osmanlı karşıtı bir kamuoyu oluşmasına katkı sağlıyordu. Rusya'nın yeniden güneye incek bahaneler bulmasını istemeyen İngiltere, artan kamuoyu baskısının da etkisiyle tarafların bir araya gelmesine öncülük etti.

Tersane Konferansı

23 Aralık 1876'da Haliç'te toplanan Tersane Konferansı'na; İngiltere, Rusya, Fransa ve Prusya katıldı.

Sultan II. Abdülhamid, konferansın toplandığı gün meşrutiyet ilan etti. Osmanlı yönetimi, Hıristiyanlara tanınan anayasal haklarla konferansın seyirini değiştirmeyi ummuştu ancak öyle olmadı...

Konferansın sonunda; Sırbistan ve Karadağ için bağımsızlık, Bosna-Hersek ve Bulgaristan için ise özerklik talep edildi. Osmanlı Devleti bu talepleri kabul etmedi. Aslında Rusların da beklediği buydu. Çarlık yönetimi, tepki olarak Paris Anlaşması'nın Karadeniz'de tersane ve savaş gemisi bulundurulmaması yönündeki hükmünü tanımadığını duyurdu.

Rusya'nın savaş ilan etmesinden tedirgin olan İngiltere, 1877 baharında bu kez Londra'da toplanan konferansta Osmanlılara şartları biraz daha hafifletilmiş bir protokol önerdi. Ancak cevap değişmedi.

Savaşın başlaması

Diplomatik çabalar sürerken, çarlık Rusyası çoktan savaş hazırlıklarına başlamıştı. 24 nisan 1877'de kurmaylarıyla Kırım'da Livadya Sarayı'nda toplanan çar II. Aleksander, görünürdeki amacı Balkanlar'daki Ortodoks halkı kurtarmak olan 'kutsal savaş' için fitili ateşledi. Karar aynı gün Petersburg'daki Osmanlı sefaretine ve İstanbul'daki hariciye nezaretine de iletildi.

Sultan II. Abdülhamid ne kadar temkinli davransa da, sadrazam Mithat Paşa savaş yanlısıydı. Ertesi gün toplanan Meclis-i Mebusan savaş kararı aldı. Böylelikle Türk tarihine **93 harbi** olarak geçen ve Osmanlı Devleti için büyük bir yıkımla sonuçlanan 1877-78 Osmanlı-Rus savaşı başlamış oldu.

Tarihe 93 harbi olarak geçen **1877-78 Osmanlı Rus savaşı**, hem Balkanlar'da hem de Kafkasya'da kanlı çarpışmalara neden oldu.

Tuna cephesindeki muharebeler Rusların 21 haziran 1877'de Tuna nehrini Romanya tarafından Bulgaristan tarafına geçerek Osmanlı topraklarına girmesiyle başladı. Rus ordusu 26 Haziran'da Zıştovi muharebesi ve Niğbolu muharebesini kolayca kazandı. Niğbolu'yu alan Rus birlikleri 19 Temmuz'da stratejik açıdan büyük önemi olan Şıpka Geçidini ele geçirdi.

Osmanlı birlikleri Şıpka Geçidi'ni geri almak için çarpışırken Ruslar Osmanlı ordusunu Plevne'de abluka altına aldı. Plevne'nin savunmasını Osman Nuri Paşa üstlenmişti. Osman Nuri Paşa'nın 145 gün boyunca cesaretle sürdürdüğü Plevne savunması ezici bir sayı üstünlüğü bulunan Rus ve Romen orduları karşısında 10 Aralık 1877'de başarısızlıkla son buldu.

Plevne'nin düşmesinden sonra Sırp'lar da Osmanlılara karşı yoğun saldırıya geçti. Hızla ilerleyen Rus orduları Filibe'yi aldıktan sonra Meriç Nehri'ni geçti.

20 ocak 1878'de Edirne düştü. Ruslar Silivri'yi de alarak Yeşilköy'e kadar ilerledi.

	<p style="text-align: center;">Ayestefanos Anlaşması</p> <p>Osmanlı Devleti barış istemek zorunda kaldı ve ağır koşullar içeren Ayastefanos Antlaşması imzalandı. Anlaşmaya göre; Osmanlı Devleti'ne bağlı bir Bulgaristan Prenslığı kurulacak, prensliğin sınırları Tuna'dan Ege'ye, Trakya'dan Arnavutluk'a uzanacaktı. Bosna-Hersek'e de iç işlerinde bağımsızlık verildi.</p> <p>Sırbistan, Karadağ ve Romanya bağımsızlık kazandı ve sınırları genişletildi. Teselya ise Yunanistan'a bırakılıyordu.</p> <p>Ama Avrupa'da dengenin Rusya lehine bozulduğunu gören Avusturya, İngiltere, Fransa ve Almanya bu antlaşmaya karşı çıktı.</p> <p>Savaşın tekrar başlamasını istemeyen Bismark'ın gayretleri sonucunda 13 Haziran 1878 tarihinde Berlin Kongresi toplanmıştı. Kongre sonunda Berlin Antlaşması adıyla yeni bir anlaşma taslağı hazırlanarak, yedi Avrupa devleti tarafından imzalandı. 13 Temmuz 1878 tarihli Berlin Antlaşmasına göre Bulgaristan, Doğu Rumeli ve Trakya ile ilgili başlıca düzenlemeler şunlardı: Büyük Bulgaristan, üç bölgeye ayrılıyordu. Birinci bölgede, Tuna ile Balkan dağları arasında, Osmanlı Hakimiyeti altında, muhtar, Babıali'ye vergi veren bir Bulgaristan Prenslığı kuruluyordu. Prens, halkın seçimi, Osmanlı Padişahının bu seçimi tasdiki ve büyük devletlerin kabulüyle tayin edilecekti. Bulgaristan yalnız dokuz ay süreyle Rusya tarafından idare edilecek, bu süre sonunda Prens'in seçimi yapılacaktı. İkinci bölge, Doğu Rumeli adıyla Osmanlı Devletine bırakılan, Balkan dağlarının güneyindeki bölgeydi. Burada kurulacak olan Doğu Rumeli vilayeti, idarî muhtariyete sahip olmakla beraber Osmanlı hazinesine yıllık vergi verecek, siyasi ve askeri bakımından Padişaha tabi olacak, sınırlarının korunması Osmanlı Devleti'ne ait olacaktı. Bu bölgenin idaresi hakkında büyük devletler tarafından kurulan bir komisyon, bir talimatname hazırlayacak, Doğu Rumeli bu talimatnameye göre Padişah tarafından tayin edilen ve büyük devletlerin onaylayacağı bir hristiyan vali tarafından idare edilecekti. Bölgede asayiş, yerli milis ve jandarma kuvvetleri tarafından sağlanacak, bu kuvvetlerin subayları Padişah tarafından tayin edilecekti. Savaş durumu hariç, burada Türk askeri bulunmayacak, ancak tehlike halinde vali, Türk askerini vilayetin içine çağırabilecekti. Üçüncü bölge ise Makedonya olup, burada ıslahat yapılması şartıyla Osmanlı Devletine bırakılıyordu. Bu hükümlerden anlaşıldığı gibi Osmanlı Devleti, kendisine bağlı olarak kurulmuş olsa bile Bulgaristan'ın iç işlerine müdahale edemeyecekti. Doğu Rumeli ise, Osmanlı Devleti'nin bir vilayeti durumunda olmasına rağmen, bu vilayetin idaresi milletlerarası bir komisyonun hazırlayacağı bir nizamnameye göre yapılacaktı.</p>
Kaynak Kitap	Enver Ziya Karal, Osmanlı Tarihi C. VII, Ank. 1983. Enver Ziya Karal, Osmanlı Tarihi C. VIII, Ank. 2000.
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Nihat Karaer, Durmuş Akalın, Süveyş Kanalı, Yeditepe Yay. İst. 2015. İ. Hakkı Uzunçarşılı, Mithat Paia ve Taif Mahkumları, An. 1985. Ziya Kazıcı, Sultan II. Abdülhamid ve Dönemi Osmanlı Devleti, Kayıhan Yay. İst. 2009.

Tarih Araştırmaya Giriş II

Öğretim Üyesi	Prof. Dr. Ali AÇIKEL, Prof. Dr. Alparslan DEMİR, Prof. Dr. İsmet TÜRKMEN, Prof. Dr. Pınar ÜLGEN, Doç. Dr. Murat HANİLÇE, Doç. Dr. Yunus Emre TEKİNSOY, Doç. Dr. Necati ÇAVDAR, Doç. Dr. H. Baha ÖZTUNÇ, Doç. Dr. Fehim KURULOĞLU, Doç. Dr. Murat SERDAR, Dr. Öğr. Üyesi İbrahim AYKUN, Dr. Öğr. Üyesi Samettin BAŞOL, Dr. Öğr. Üyesi Murat TEKİN, Dr. Öğr. Üyesi Hakan YAŞAR, Dr. Öğr. Üyesi Hatice UYANIK, Dr. Öğr. Üyesi Mustafa TANRIVERDİ, Dr. Öğr. Üyesi Edip UZUNDAL, Dr. Öğr. Üyesi Murat GÜNEY, Dr. Öğr. Üyesi İsmail TURAN	
Oda Numarası		
Ofis Saatleri	Dersin hocasının inisiyatifindedir	
E-posta	baha.oztunc@gop.edu.tr	
Ders Zamanı		
Derslik		
Dersin Amacı	Bu dersin amacı, bilimin yapısı ve bilimsel araştırma ile ilgili temel kavram ve ilkeler hakkında bilgi sahibi olan öğrencilerin bilimsel bir araştırma önerisi hazırlayabilme ve bu öneri doğrultusunda bilimsel bir çalışma ortaya koyabilme becerisi kazanmalarını sağlamaktır.	
Dersin Kazanımları	Konu ve ilgili kazanım	
	Araştırma önerisinin ilk kontrolü	
	Yapılan çalışmayla ilgili ders sorumlusu ile değerlendirme yapar.	
	Değerlendirme sonucunda eksiklerini görür ve nasıl tamamlayacağıyla ilgili bilgi sahibi olur.	
	Araştırma önerisinin yazılması	
	Araştırma önerisini tespit edilen yeni bulgularla yazmaya devam eder.	
	Araştırma önerisinin yazılması	
	Araştırma önerisini tespit edilen yeni bulgularla yazmaya devam eder.	
	Araştırma önerisinin yazılması	
	Araştırma önerisini tespit edilen yeni bulgularla yazmaya devam eder.	
	Araştırma önerisinin yazılması	
	Araştırma modeli nedir bilgi sahibi olur.	
	Araştırma modellemesi örneği yapabilir.	
	Araştırma önerisinin ikinci kontrolü	
	Yeni veriler ışığında hazırladığı çalışmayı ders sorumlusu ile okur	
Yapılması gerekenleri belirler.		
Araştırma önerisinin tamamlanması		
Örnek araştırma önerisi nasıl yapılır öğrenir.		
Örnek araştırma önerisinin temel esasları hakkında bilgi sahibi olur.		
Araştırma önerisi ile ilgili veri toplama		
Veri toplama araçları nelerdir bilgi sahibi olur.		
Alanına göre hangi araçlardan veri toplanacağı hakkında bilgi sahibi olur.		
Araştırma projesinin ilk taslağının yazılması		
Veri analizi yapabilir.		
Yaptığı analizle ilgili rapor yazma yeteneğine sahip olur.		
Araştırma projesinin ilk taslağının kontrolü		
Araştırma projesinin ilk taslağı ile ilgili düzeltmeler hakkında		

		ders sorumlusu ile görüşme yapar.
		Hangi noktalarda eksiklikleri olduğunu tespit eder.
		Araştırma projesinin ikinci taslağının yazılması
		Araştırmanın ikinci taslağını yazmaya devam eder.
		Araştırma projesinin ikinci taslağının kontrolü
		Araştırma projesinin eksikliklerini gidermeye devam eder.
		Araştırma projesinin tamamlanıp raporlanması
		Araştırma projesini sunar.
Hafta-Tarih	Ders Konuları	İlgili Program Yeterliği
2	Araştırma önerisinin ilk kontrolü	PY 7, 9, 10, 13
3	Araştırma önerisinin yazılması	PY 3, 4, 5, 12
4	Araştırma önerisinin yazılması	PY 3, 4, 5, 12
5	Araştırma önerisinin yazılması	PY 3, 4, 5, 12
6	Araştırma önerisinin yazılması	PY 3, 4, 5, 12
7	Araştırma önerisinin ikinci kontrolü	PY 7, 9, 10, 13, 14
	Ara Sınav	
8	Araştırma önerisinin yazımının tamamlanması	PY 3, 4, 5, 12
9	Araştırma önerisi ile ilgili veri toplama	PY 3, 4, 5, 12
10	Araştırma projesinin ilk taslağının yazılması	PY 3, 4, 5, 12
11	Araştırma projesinin ilk taslağının kontrolü	PY 7, 9, 10, 13, 14
12	Araştırma projesinin ikinci taslağının yazılması	PY 3, 4, 5, 12
13	Araştırma projesinin ikinci taslağının kontrolü	PY 3, 4, 5, 12
14	Araştırma projesinin tamamlanıp raporlanması	PY 12, 13, 16
	Dönem Sonu Sınavı	
	Bütünleme Sınavı	
Değerlendirme	Bu dersin değerlendirilmesi, hazırlanacak olan çalışmayla ilgili aşamaların değerlendirildiği vize ve bir final aracılığıyla yapılacaktır. Vizenin ortalamaya katkısı % 40 finalinki ise % 60'tır. Geçme notu 100 üzerinden 60'tır.	
Örnek Sorular		
Cevap Anahtarı		
Kaynak Kitap	Karasar, Niyazi.(2006) Bilimsel Araştırma Yöntemi. Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.	
Yardımcı Kaynaklar ve Okuma Listesi	Cohen,L.,Manion,L.,Morrison,K. (2007).ResearchMethods in Education.Routledge,London Day, A. Robert. Bilimsel Makale Nasıl Yazılır, Nasıl Yayımlanır. Gülay Aşkar Altay (çev.), 8.Basım, Ankara Fox,D. (1976) TheResearchProcess in Education. Holt,Rinehartand Winston Inc.N.Y. Umberto Eco, Tez Nasıl Yazılır?,çev.Betül Parlak	